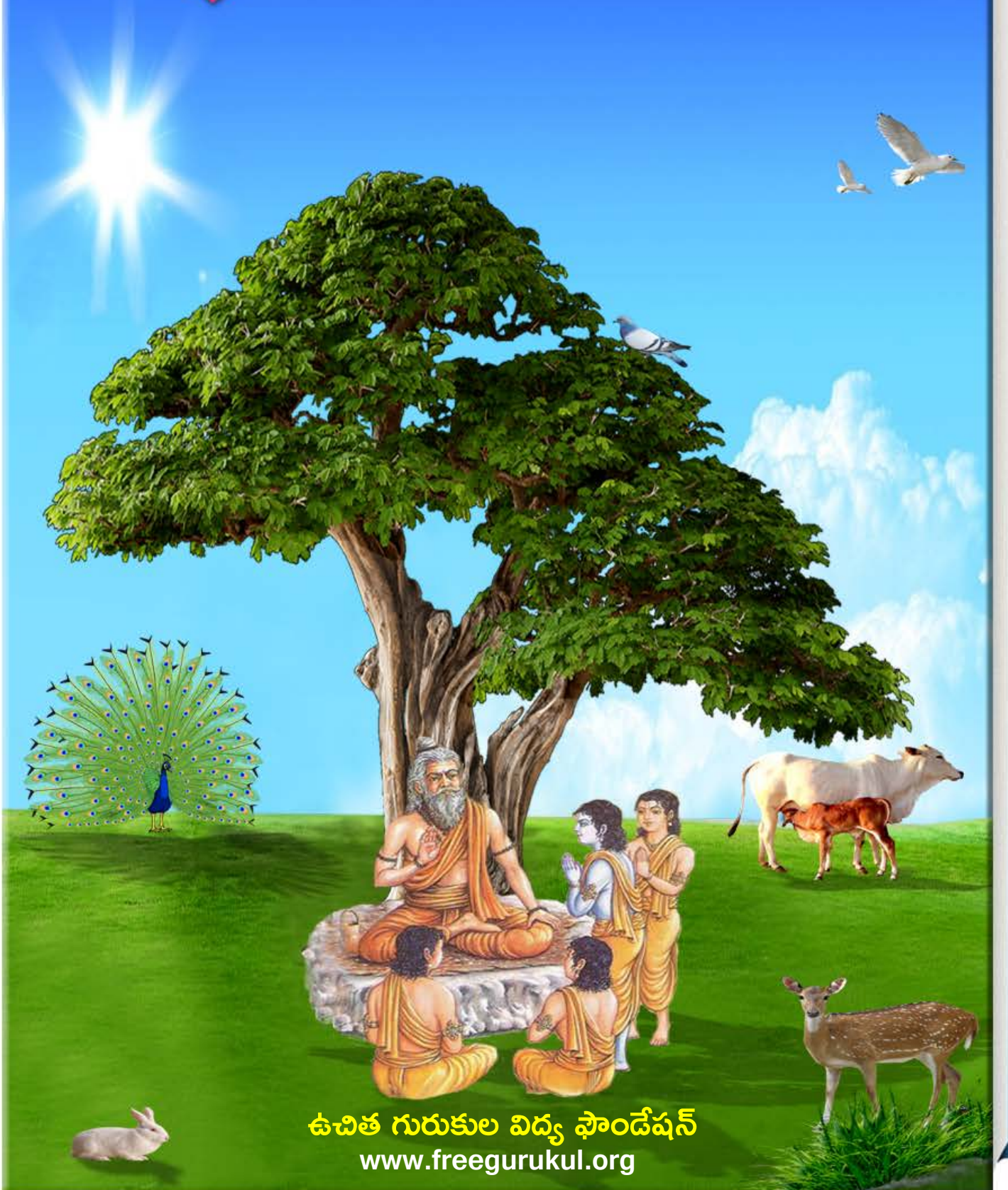

కర్తయోగం

హిందూ లా

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు కృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజి

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు మైత్రన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు విరభద్రాచార్య స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు చైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయీబాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 9042020123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none">Rashtrapati BhavanCMU-BooksSanskritTTD TirupathiKerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none">INSA	<ul style="list-style-type: none">Times of IndiaIndian ExpressThe HinduDeccan HeraldEenaduVaartha	<ul style="list-style-type: none">Tamil Heritage FoundationAnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పౌరమార్గిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

విజ్ఞాపనము.

హిందువుల యాచారవ్యవహారములను నిర్ణయించెడి గ్రంథములు స్మృతులని పిలువబడుచుండును. మనుస్మృతి, యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి, కాత్యాయనస్మృతి, వారదస్మృతి, బృహస్పతిస్మృతి, పరాశరస్మృతి, వ్యాసస్మృతి, వశిష్టస్మృతి, శంఖస్మృతి, అతిస్మృతి, వృద్ధగాతమస్మృతి, విష్ణుస్మృతి, మారీతస్మృతి, ఔశనస్మృతి, ఆంగీరసస్మృతి, యమస్మృతి, లిఖితస్మృతి, దక్షస్మృతి, శాతాతపస్మృతి, సంవర్తస్మృతి, ఆపస్తంబసూత్రములు, గౌతమధర్మసూత్రములు మొదలుగా ముప్పదియారువరకు స్మృతు లిప్పుడు ప్రచారములో నున్నట్లు కన్పట్టుచున్నది.

సామాన్యముగా స్మృతులు ఆచారకాండము, ప్రాయశ్చిత్తకాండము, వ్యవహారకాండము, అని మూడుభాగములుగానుండును. మానవుడు జన్మించినది మొదలు ఆమరణాంతమును దంతథావనము మొదలుగ యజ్ఞయాగాదులవరకును అనుదినమును చేయవలసిన కర్మలనుగూర్చి ఆచారకాండమును ఆకర్మలు యథావిధిగ చేయకపోయినచో పానికి విధించినప్రాయశ్చిత్తమునుగూర్చి ప్రాయశ్చిత్తకాండమును చెప్పుచుండును. దేశకాలపాత్రములననుసరించి, ఇందుకొన్ని యిప్పుడు అనుపయోగముగను అనర్థముగను గాన్పించినను మొత్తముమీద దేశమామనోదార్థ్యములను సమకూర్చి మానవుల యభివృద్ధికి దోడ్పాటుగానుండుటకే ఈస్మృతులు రచింపబడినవని వాటిని నిష్పక్షపాతబుద్ధితో విమర్శించినవానికి గోచరింపకపోదు ఆచారప్రాయశ్చిత్తకాండములతో మన కీగ్రంథమున ప్రసక్తిలేదు. స్మృతులయందలి వ్యవహారకాండముతో ఈగ్రంథమున కెక్కువగు సంబంధమున్నది.

వ్యవహార కాండమునందు దండనీతి, అభియోగవిచారణక్రమము, ఆస్తిపరివర్తనము, ఆధినిర్ణయము (తనఖా), వివాహనిర్ణయము, దత్తస్వీకారము, ఋణములు, దాయభాగము, వారసత్వము, ఆస్తిస్వామ్యము, ఆస్తిసంక్రమణము, మొదలగు ననేకాంశములు ఉదాహరింపబడియున్నవి. ప్రస్తుతకాలమున దండనీతి, అభియోగవిచారణక్రమము, ఆస్తిపరివర్తనము, మున్నగు కొన్నివిషయములు పూర్వకాలపు ధర్మశాస్త్రములననుసరించి అమలు జరుగుట లేదు. వాటినిగూడ మున ఇండియన్ పీనల్ కోడ్లు, క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్లు, సివిల్ ప్రొసీజరుకోడ్లు, ట్రాన్స్ ఫర్ ఆఫ్ ప్రొపర్టీ ఆక్టు, మొదలగు శాసనములు ప్రవేశపెట్టబడి, వాటినిననుసరించి వ్యవహారములు నిర్వహింపబడుచున్నవి. వివాహము, దత్తస్వీకారము, దాయభాగము, వారసత్వము, ఆస్తిస్వామ్యము, స్త్రీధనము, జీవనాంశము ఆస్తివిభాగము, ఋణములు మొదలగు కొన్నివిషయములుమూత్రము స్పృశులననుసరించి యే యిప్పుడును నడుపబడుచున్నవి.

ప్రతిహిందువునకును, వీటితో సంబంధించినంతవరకు స్పృశులతోడను దేశకాలపరిస్థితులనుబట్టి అందుగానింపబడిన మార్పులతోడను, ఆచారములతోడను, ప్రస్తుతకాలమున న్యాయస్థానములయందు గానింపబడియెడి తీర్పులతోడను సంబంధముండకతప్పదు.

పైన వివరింపబడినస్పృశులకు విజ్ఞానేశ్వరుడు, కుల్లూకభట్టు, హరదత్తుడు, జీమూతవాహనుడు, నందపండితుడు మొదలుగా పండితులనేకులు అనేకవ్యాఖ్యానములను రచించియున్నారు. అవి, మితాక్షరి, దాయభాగము, సరస్వతీనిలాసము, స్మృతీచంద్రిక, దత్తకచంద్రిక, దత్తకమీమాంస, వివాదరత్నాకరము, వీరమిత్రోదయము, వివాదచింతామణి మున్నగుపేరులతో విరాజల్లుచున్నవి.

ఈ స్మృతులును, వ్యాఖ్యానములును సంస్కృతభాషలో నున్నవి. వీటికి ఆంగ్లేయభాషలో భాషాంతరీకరణములున్నవి. ప్రస్తుతన్యాయస్థానములందలి తీర్పులన్నియు వాంగ్లేయభాషలోనే ప్రకటితములగుచున్నవి. స్మృతులయందలి సారమును క్రోడీకరించి, న్యాయస్థానములయందలి తీర్పులయొక్క సారాంశములను జేర్చి “హిందూలా” యను పేరుతో, మెయిక్, సర్కారు శాస్త్రి, ముల్లా, మొదలగుపండితులు ఆంగ్లేయభాషలో గ్రంథములను రచియించి ప్రకటించియున్నారు. సంస్కృత భాష యిప్పుడభివృద్ధిలో లేకుండుటవలనను ఆంగ్లేయభాషప్రచారములోనున్నను జనసామాన్యమైన భాష కాకపోవుట చేతను మాతృభాషలో “హిందూలా” యొక్క యవసరము చాల కలదు.

హిందూలాను మాతృభాషలో ప్రకటింపవలయునని చాల దినములనుండి పరిపోయిచుంటిని. కాని కారణాంతరములచే నింతదనుక నక్కార్యము సాధ్యపడినది కాదు. ఇప్పుడు ప్రభుభాగముగ నీ “సమష్టికుటుంబము” అను గ్రంథమును ప్రకటించితిని. “సమష్టికుటుంబము”తో సంబంధించిన ‘లా’ ను సాధ్యమయినంతవరకు వివరముగ నిందు వ్రాసియున్నాడను. స్మృతులయొక్కయు, వ్యాఖ్యాతలయొక్కయు అభిప్రాయములను సంస్కృతభాషలో నుదాహరించి వాటికి తెలుగుఅర్థములను వ్రాసితిని అనేక హిందూలాగ్రంథములను బరిశీలించి, ప్రీతికొన్నిలు వారియొక్కయు, హైకోర్టులన్నిటియొక్కయు తీర్పులను చదివి వాటియందలిసారము నిందుచేర్చి, అవి యేతీర్పులలోనున్నదియు ఏ లా రిపోర్టులలో ప్రకటింపబడినదియు, అడుగుభాగములయందు గ్రంథసంఖ్య, పుటసంఖ్యలతో గూడ, నుదాహరించితిని. స్మృతులలోను, వ్యాఖ్యానములలోను న్యాయస్థానములలోను భిన్నాభిప్రాయములున్నప్పుడు వాటినిగూర్చి చర్చించి

యున్నాడను. న్యాయశాస్త్రముతో సంబంధించిన మూలసూత్రములను వివరముగా తెలుపుచు సాధ్యమయినంతవరకు అనసరవిషయములను విడువకుండ సులభమైనయాంధ్రభాషలో అందరకును సుబోధకమగునట్లు ఈగ్రంథమును రచించితిని. నాయుద్దేశ మొంతవరకు సఫలీకృతమైనదో తెలుపగలవారలు పాఠకమహాశయులు.

“హిందూలా”తో సంబంధించిన దత్తస్త్రీకారము, వారసత్వము, జీవనాంశముమొదలగు భాగములనుకూడ క్రమక్రమముగా కొలఁదికాలములోనే ప్రకటింప ప్రయత్నించుచున్నాడను. నాయత్నమును కొనసాగునట్లు చేయుభారము ఆంధ్రలోకముపైనున్నది.

మేధావులును, రాజకార్యపారీణులును, దేశీయనాయకులునగు మహాశయులు సమయమువచ్చినప్పుడెల్ల కంఠోక్తిగా జెప్పుచు వచ్చిన, “మాతృభాష యభివృద్ధిచెందినగాని, దేశ మభివృద్ధిచెంద”దను వాక్యమును సర్వదా స్మరించుచు, నాయొప్పికొలఁదిని మాతృభాషాసేవసేయవలయుననుప్రయత్నముతో, 2-3 సవలలను వ్రాసియున్నాడను. గణితశాస్త్రమందలి యొక భాగమును నవీన పద్ధతులపై “రేఖాగణితము” అనుపేరుతో ప్రకటించితిని. ఆక్టులలో మదరాసులోకల్ బోర్డు ఆక్టును, మదరాసుసహకార సంఘశాసనమును వ్యాఖ్యానములతో ప్రకటించియున్నాడను. న్యాయశాస్త్రములను ప్రకటింపవలయునను తలంపుతో నిప్పు డీ “సమష్టికుటుంబము”ను ప్రచురించినాడను. స్థానికస్వపరిపాలనావిషయములను తెలుపుటకై “లోకలుబోర్డు” అనుమాసపత్రికను నడపుచు నందు రాజకీయశాస్త్రమునందలిమూలసూత్రములతో గూడ ప్రభుత్వవిధానమును వివరముగా మాతృభాషలో తెలుపుటకై “రాజ్యాంగపద్ధతి” యనుపేర వ్యాసములను వ్రాయుచు వాటి నొకగ్రంథముగా జేయఁబ్రయత్నించుచున్నాడను.

మాతృభాషాసేవ సేయవలయుననునాసక్తితో ధనవ్యయము నకును శ్రమకును ఓర్చి పనిచేయుచున్న నాయుద్యమమునకు తమతమ శక్తికొలదిని సహాయ్యమొనర్ప నాంధ్రలోకమును వేవిధములఁ బ్రార్థించుచున్నాఁడను. వారు నాయుందభిమానాదరములఁ జూపి ప్రోత్సహింతురేని, వివిధశాస్త్రములయందలి విషయముల నింకను గ్రంథ రూపమున వెదజల్లయత్నించెదనని విన్నవించుకొనుచున్నాఁడను.

ఈగ్రంథమును రచించుటకై తమ న్యాయశాస్త్రగ్రంథభాండారమును యథేచ్ఛగా నుపయోగపరచుకొనుటకై దయతో ననుగ్రహించిన కపిలేశ్వరపురాది సంస్థానాధిపతులగు మ. రా. రా. శ్రీ Z. A. శ్రీబలుసు బుచ్చిసర్వారాయపగారి కెంతయుఁ గృతజ్ఞుఁడనై యున్నాఁడను.

విషయము సులభముగా బోధపడవలయు ననుతలంపుతో వ్యాకరణనియమములను పాటింపక వాడుకలోనున్న యన్యభాషాపదములను యథేచ్ఛగా నుపయోగించినందులకు పండితలోకము నన్న మన్నింతురుగాక !

కపిలేశ్వరపురము
తూర్పుగోదావరిజిల్లా
1933 సం॥ అక్టోబరు 10 తేదీ

చాగంటి శేషయ్య,
గ్రంథకర్త.

ఈగ్రంథమున వచ్చు సంకేతాక్షరముల వివరణము.

అ=అలహాబాదు

అ. హై=అలహాబాదు హైకోర్టు

ఇం. కే=ఇండియన్ కేసెస్

బే=బేడు (చీఫ్ కోర్టు)

బే. ఓ. నో=బేడు వీక్లీ నోట్సు

క=కలకత్తా (హైకోర్టు)

క. లా. జ=కలకత్తా లా జర్నలు

క. లా. రి=కలకత్తా లా రిపోర్టరు

క. వీ. నో=కలకత్తా వీక్లీ నోట్సు

గౌ. హిం. కో=గౌరుగారి హిందూ కోడ్డు

నా=నాగపూరు (జడిషియల్ కమిషనరుకోర్టు)

పం. రి=పంజాబు రిపోర్టరు

పా=పాట్నా (హైకోర్టు)

పా. లా. జ=పాట్నా లా జర్నలు

పా. లా. ట=పాట్నా లా టైముస్

పు. బెం=పుల్ బెంచి

ప్రి. కౌ=ప్రీవీ కౌన్సిలు

బెం. లా. రి=బెంగాల్ లా రిపోర్టరు

బొం=బొంబాయి (హైకోర్టు)

బొం. హై. రి=బొంబాయి హైకోర్టు రిపోర్టరు

భ. హిం. లా=భట్టాచార్యుల హిందూ లా

మ=మదరాసు (హైకోర్టు)

మ. లా. జ=మదరాసు లా జర్నలు

మ. లా. ట=మదరాసు లా టైముస్

మ. వీ. నో=మదరాసు వీక్లీ నోటుస్

మ. హై. రి=మదరాసు హైకోర్టు రిపోర్టులు

మూ. ఇం. అ=మూర్స్ ఇండియన్ అప్పీలుస్

రం=రంగూన్ (హైకోర్టు)

లా=లాహోరు (హైకోర్టు)

లా. లా. జ=లాహోరు లా జర్నలు

లా. వీ=లా వీక్లీ (మద్రాసు)

వీ. రి=వీక్లీ రిపోర్టులు

స. హిం. లా=సర్కారు శాస్త్రి గారి హిందూ లా

సె=సెక్షన్లు

సిం=సింధు (జుడిషియల్ కమిషనరుకోర్టు)

33 మ 377=ఇండియన్ లా రిపోర్టులలోని 33 వ మదరాసు
వాల్ట్యూమ్లో 377 వ పేజి.

1929 పా. 353=ఆల్ ఇండియా రిపోర్టులలోని 1929 వ సంవ
త్సరము పాట్నా తీర్పులలో 353 వ పేజి.

137. ఇం. కే. (అ) 785=ఇండియన్ కేస్స్ 137 వాల్ట్యూమ్
లోని 785 వ పేజీలోని అలహాబాదు
హైకోర్టు తీర్పు.

ఇట్లే అన్ని తీర్పులను గమనింపవలయును.

నోటు:—ఇచ్చట చెప్పబడని సంకేతాక్షరములకు, ప్రయోగింపబడిన
తాత్పర్యమునకు సందర్భమును బట్టి యర్థమును గ్రహింప
వలయును.

విషయ సూచిక.

మొదటి ప్రకరణము.

సమష్టి కుటుంబ నిరూపణము.

పేరా.

పేజీ.

1. పీఠిక	...	1
2. హిందూ కుటుంబము	...	2
3. సమష్టి కుటుంబము	...	3
4. సమష్టి కుటుంబ శబ్ద నిర్వచనము	...	3
5. భాగార్థ తకలవారే సమష్టి కుటుంబ మెಂಬర్లు	...	5
6. స్త్రీల విషయమున స్మృతి వచనములు	5
7. ఆంధ్ర దేశమున స్త్రీలకు భాగార్థ తలేదు	...	7
8. కూటస్థునకు నాల్గవ తరము వారు సమష్టి కుటుంబ మెంబర్లు గుఱురా ?		8
9. కొన్ని సందర్భములలో నాల్గవ తరము వారు సమష్టి కుటుంబ మెంబర్లు గుఱుదురు		9
10. కొన్ని సందర్భములలో నాల్గవ తరము వారు సమష్టి కుటుంబ మెంబర్లు కాజాలరు	...	10
11. నాల్గవ తరము వారి హక్కు విషయమున సర్కారు శాస్త్రీగారి యభిప్రాయము	...	11
12. నాల్గవ తరము వారి విషయమున మదరాసు హైకోర్టు వారి యభిప్రాయము	...	18
13. నపుంసకుడు మొదలగువారు భాగానర్హులు	...	14
14. నపుంస కాదులకు భాగము లేకపోవుటకు కారణ మేమి ?	...	16
15. భాగానర్హులకు అంధత్వాది గోషము లెప్పటినుండియుండవలయును		17
16. అంధత్వము	...	18
17. మూగ, చెవుడు	...	20
18. అవయవ హీనత్వము	...	20
19. జడత్వము	...	21
20. ఉన్మత్తత	...	21

శేరా.	పేజీ.
21. కుష్ఠరోగము	23
22. చికిత్స క సాధ్యములైన యితరరోగములు	24
23. పితృ ద్వేషము	25
24. i. మతాంతరగ్రహణము 1850 సం॥ గం నెం 21 రు ఆర్టు	25
ii. మతాంతరులగు కుటుంబ మెంబర్ల హక్కులనుగూర్చి స్ట్రాకోర్టు లలో భిన్నాభిప్రాయములు	27
25. మతాంతరుసంతతికికూడ 1850 సం॥ నె 21 రు ఆర్టు గక్షా నిచ్చునా ?	28
26. కులభ్రష్టులకు 1850 సం॥ నె 21 రు ఆర్టు వర్తించునా ?	30
27. దాసీపుత్రులు కుటుంబ మెంబర్లగుదురా ?	31
28. యత్యాశ్రయమును స్వీకరించినవారి విషయము	35
29. నపుంగసకులు కుటుంబ మెంబర్లగుదురా ?	36
30. ఉపపాతకులు డిటా	36
31. నిరిందియులు డిటా	36
32. దోషములు పోయి పిరప భాగమునచ్చునా ?	36
33. భాగావహులకు జీవనాంశము	40
34. వ్యతిరేకభుక్తయువలన సమష్టికుటుంబాస్తిలో హక్కుపోవునా ?	41
35. హంతకులకు సమష్టికుటుంబాస్తియందు హక్కుకలదా ?	42
36. మొదటిప్రకరణమువందలి సారాంశము	45
37. భావన (Presumption)	46

రెండవప్రకరణము.

సమష్టికుటుంబాస్తినిరూపణము.

(Co-parcenary Property of Joint family property.)

1. సమష్టికుటుంబాస్తి మూడువిధములు	49
2. అప్రతిబంధదాయ మననేమి ?	50
3. పూర్వార్జిము.	52
4. పూర్వార్జితశబ్ద సముక్త రూఢ్యము	54
5. వారసత్వముచే వచ్చిన ఆస్తి పూర్వార్జితమా ?	54

పేరా.

పేజీ.

6. మాతామహార్జితము పూర్వార్జితమా ?	...	55
7. విభాగములో వచ్చినవాటా పూర్వార్జితమా ?	...	65
8. తండిస్వార్జితము, కుమారునకు సంక్రమించినప్పు డది పూర్వార్జితమా ?	...	66
9. పితృపితామహాదులు పుత్రప్రాతుల కిచ్చినది పూర్వార్జితమా ?		67
10. పూర్వార్జితముచే వృద్ధియైనది పూర్వార్జితమా ?	...	69
11. పూర్వార్జితము కొంతకాలము ఇతరులచే ననుభవించబడి మరల కుటుంబములోనికి వచ్చినప్పుడు దానిస్వభావము మారునా ?		70
12. సమస్తికుటుంబమెంబర్లు సమస్తిగా సంపాదించినది పూర్వార్జితమా ? స్వార్జితమా ?		71
13. మూలధనమును సాహాయ్యముగా గొని సంపాదించినది	...	72
14. మూలధనములేకుండ సమస్తికుటుంబమెంబర్లు సంపాదించినది		73
15. సమస్తికుటుంబాన్నిగా అచలుజరిపినది	...	75
16. వ్యతిరేకభుక్తముచే దాఖలుపడినాన్ని	...	78
17. సమస్తికుటుంబమెంబర్లలో ఒకనిపేర గాని కొందరిపేర గాని ఉన్నాన్ని సమస్తికుటుంబాన్ని యగునా ?	...	78
18. సమస్తికుటుంబమెంబర్లలో కొందరి కితరులవలన నీయబడినయాన్ని సమస్తికుటుంబాన్నియగునా ?	...	79
19. స్త్రీలకేరనున్నాన్ని సమస్తికుటుంబాన్నియగునా ?	...	80
20. భావన (Presumption)	...	81

మూడవప్రకరణము.

స్వార్జితము.

1. స్వార్జితము రెండువిధములు	...	85
2. స్వార్జితవిషయమున స్కృతివచనములు	...	85
3. స్వార్జితము పదితరగతులు	...	89
4. సప్రతిబంధదాయము	...	89
5. ప్రభువులచే లభించినది స్వార్జితమా ?	...	90
6. విద్యచే లభించినది డిటా	...	91

పేరా.

పేజీ.

7. బంధువులు స్నేహితులు మొదలగువా రిచ్చినది స్వార్జితమా ?	97
8. సమష్టికుటుంబాన్ని ఇతరుల స్వాధీనమైపోయినపుడు, అది తిరిగి రాబట్టినచో స్వార్జితమగునా ?	97
9. వివాహ కాలమందు లభించినది స్వార్జితమా ?	99
10. కృషివాణిజ్యములచే సంపాదించినది డీటూ	99
11. కుటుంబమునం దొక్కడేమెంబరున్నప్పుడు అతనికిగల హక్కు	100
12. అవిభాజ్యపుజమిందారీతిదాయము స్వార్జితమా ?	101
13. ఇతరవిషయములు	101
14. స్వార్జితమునందు సమష్టికుటుంబమెంబర్లు హక్కులు	102
15. భావన	103

నాల్గవ ప్రకరణము.

సమష్టికుటుంబమెంబర్ల కుండుహక్కులు — బాధ్యతలు.

1. సమష్టి స్వాధీనానుభవము	106
2. ఆదాయములో భాగమును కొరకూడదు	108
3. సమష్టిగానున్నంతవరకు భాగనిర్దిష్టము శక్తియుకాదు	109
4. సర్వైవరుషిష్ట (మృతశేషత్వధర్మము)	109
5. సమష్టికుటుంబమెంబరు విల్లు వ్రాయవచ్చునా ?	115
6. సమష్టికుటుంబమెంబరు తనభాగమును వినియోగము చేయవచ్చునా ?	116
7. పోషణహక్కు	117
8. విభాగపుహక్కు	117

ఐదవ ప్రకరణము.

సమష్టికుటుంబ వ్యవహారనిర్వహణము.

1. కర్త	118
2. సామాన్యముగా తండ్రి కర్తగానుండును.	118
3. పెద్దవాడుండగా చిన్నవాడు కర్తకానేరడు	119
4. కర్త యొక్కడే యుండవలయును	119
5. కర్త ట్రస్టీగాని యేజెంటుగాని కాదు	120
6. కుటుంబాదాయముపై కర్తయొక్క అధికారము	120

పేరా.

పేజీ.

7. కర్తకుండేడి విశేషాధికారములు	...	121
(క) వినియోగములు. (చ) ఋణములు. (ట) వర్తకవిషయము.		
(త) కర్తవ్యవర్తులవ్వారా తగవు ఫయిసలుచేయుట. (ప) రాజీ.		
(గ) కాలదోషము లేకుండ వప్పుదల. (జ) రశీదు లిచ్చుట.		
(డ) ధర్మకర్తృత్వము. (ద) యావత్తువ్యవహారములను నిగ్వహించ		
వచ్చును. (బ) జమాఖర్చు		
8. దావాలలో కర్తయొక్కడును పార్టీగా నుండవచ్చునా ?		126
9. తనఖాబాకీలకు దావాలు	...	131
10. మైనర్లకు గార్డియనునియామకము తప్పదు	...	132
11. కర్తగాక మిగిలినమెంబర్లు బడుల్కు తేవచ్చునా ?	...	133
12. సమస్తికుటుంబమునకు రావలసిన సొమ్ములను కర్తగాక తక్కిన		
మెంబర్లు వనూలుచేయవచ్చునా ?	...	138
13. కర్తకు ప్రతిఫలము	...	133
14. ఇతరవిషయములు	...	134

ఆటవప్రకరణము.

వినియోగములు.

1. వినియోగమననేమి ?	...	135
2. సమస్తికుటుంబాస్తిని వినియోగముచేయుట కర్త లెవ్వరు	...	136
3. ఏక మెంబరుచేయువినియోగములు	...	139
4. కుటుంబ మెంబర్లందరును మేజర్లుగానుండిచేసిన వినియోగములు		140
5. కర్త లేక తండిచేయు వినియోగములు	...	141
6. వినియోగవిషయమున స్మృతివచనములు	...	141
7. వినియోగమునుగూర్చి ప్రివికాన్సిలువారి వాక్యములు	...	143
8. న్యాయమైన యవసరముకొరకును కుటుంబలాభముకొరకును తప్ప		
సమస్తికుటుంబాస్తిని వినియోగముచేయకూడదు	...	145
9. న్యాయమైన యవసరమనగా నేమి ?	...	147
10. పన్నులు	...	150
11. వ్యాజ్యపుఖర్చులు	...	151

పేరా.

పేజీ.

12. మెంబర్ల సంరక్షణము	...	151
13. ఆస్తి సంరక్షణము	...	152
14. క్రిమినలు కేసులకయ్యేక్షాఖర్చులు	...	152
15. వివాహవ్యయము	...	153
16. వర్తక సంబంధములైన యప్పులకు వినియోగములు	...	156
17. ధర్మకార్యములు	...	158
18. వినియోగమునకు న్యాయ మైనయవసరసహాయము	...	159
19. క్రియధనములో కొంతకుమార్చి మేన్యాయనైనవసరమున్నప్పుడు	...	161
20. కుటుంబలాభమనగా నెట్టిది	...	166
21. అధికవడ్డీ	...	171
22. సమస్తి కుటుంబమెంబర్లలో నొకడు తనభాగమును వినియోగము చేయవచ్చునా ?	...	177
23. అవిభక్తభాగమును వినియోగముచేసిన మెంబరునకు తక్కినకుటుంబముతో నెట్టిసంబంధముండును	...	179
24. అవిభక్తభాగమును కొన్నవానిహక్కుబాధ్యతలు	...	180
25. తండ్రిచేసిన వినియోగములకును, యితరకర్తచేసిన వినియోగములకును గలభేదము	...	187
26. వినియోగసందర్భమున తండ్రికిగల విశేషాధికారములు	...	189
27. కర్తగాని తండ్రిగాని చేసిన వినియోగము దానియంతటనదియే చెల్లనిదియగునా ? ఎవరైనను దానినా టేపించి వ్యవహారము జరుపవలయునా ?	...	193
28. వినియోగముల నా టేపించుటకెవరు అర్హులు ?	...	195
29. వినియోగములు చెల్లవని తీర్మానించినప్పుడు క్రియదారునిగతియేమి ?	...	197
30. వినియోగమును పొందుసందర్భమున పొందువానివిధము	...	201
31. ఋజువుభారము	...	204
32. క్రియదారు లేక తనభాదారు రుజువుచేయవలసిన యంశములెవ్వి ?	...	204
33. వినియోగము చెల్లతగినదని రుజువుచేయుటెట్లు ?	...	206
34. వినియోగము చెల్లతగినదనిచెప్పుటకు దస్తావేజులో వ్రాసినయంశములు ఎంతవరకు సాత్యముగా నుపయోగించును	...	209

పేరా.

పేజీ.

35. తండ్రిచేసిన వినియోగములు చెల్లవనుటకు కుమారులేయంశములను
రుజువుచేయవలయును ? ... 210
36. వినియోగములను కద్దుచేయుటకై దావాతెచ్చుటకు కాలదోషము 211
37. i విక్రయమునకు కాంట్రాక్టుచేసినప్పుడు దానిని అమలుజరుపుటకు
మైనరు మెంబర్లపైని దావాచేయవచ్చునా ? ... 216
- ii విశేష విషయములు ... 218

ఏడవ ప్రకరణము.

ఋణములు.

1. సమస్తికుటుంబ రుణములలో భేదములు ... 222
2. సమస్తికుటుంబావసరముకొరకు కర్త చేసినరుణములు ... 223
3. సమస్తికుటుంబావసరముకొరకు కర్త కానట్టి యితరమెంబర్లుచేసినవి 225
4. సమస్తికుటుంబావసరమనగా నేమి ? ... 227
5. సమస్తికుటుంబావసరముకొరకు కానట్టిరుణములు - వాటిబాధ్యతలు 229
6. పితృపితా శుశూలఋణములతో సంబంధించిన స్మృతివచనములు 232
7. ధార్మికబాధ్యతయన నేమి ? ... 237
8. పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులమీదతప్ప తక్కినవారిపైని ధార్మికబాధ్య
త యుండదు ... 240
9. ధార్మికబాధ్యతను అమలుజరుపుటలో వచ్చేడి సంశయములు 241
10. ఆస్తిసంక్రమించనిచో ధార్మికబాధ్యతలేదు ... 242
11. ధార్మికబాధ్యత తండ్రిజీవించియుండగనే వచ్చునా ? ... 244
12. విభాగాధ్యక్షులగుకూడ ధార్మికబాధ్యతయుండునా ? ... 245
13. ఎట్టిరుణములకు ధార్మికబాధ్యతలేదు ? ... 249
14. జామీను అప్పులు ... 253
15. వర్తకసంబంధమైన యప్పులు ... 257
16. అన్యధాపాతకరుణములు ... 258

పేరా.

పేజీ.

17. i ధార్మికబాధ్యతయున్నను పిత్రాదులుచేసిన వినియోగముల
నాక్షేపింపవచ్చును ... 262
- ii స్మృతులలోని పరస్పరవిరుద్ధములగు రెండుధర్మములు 263
- iii వాటికిగల కారణములు ... 265
- iv వ్రజనారాయణుని కేసులో పి. వి. కాన్సిలువారేర్పరచినవిధులు 267
- v పరస్పరవిరుద్ధధర్మములను పి. కా. వారు సమన్వయించిరా 268
- vi సాహు రామచంద్రుని కేసు ... 270
- vii సాహు రామచంద్రుని కేసుయొక్క ఫలితములు ... 271
- viii వ్రజనారాయణుని కేసు ... 272
- ix పి. వి. కాన్సిలువారివిధులు సమగ్రములుకావు ... 273
18. అధికవడ్డి ... 275
19. తండ్రి సమష్టికుటుంబాస్తిని ఎప్పుడుతనఖా పెట్టవచ్చును ... 276
20. తండ్రి పెట్టినతనఖా ఎప్పుడుచెల్లదు? రుణదాతయేమిచేయవలయును? 278
21. తనఖారుణమునుగూర్చి రుజువుభారము ... 281
- 22 తనఖాబాకీకి తండ్రియొక్కనివైనను డిక్రీనిపొందినప్పుడు డిక్రీదరి
మిలాను రుజువుభారమెవరిది ? ... 281
- 23 తనఖాఆస్తి వేలమయినపిమ్మట రుజువుభారమెవరిది ? ... 282
24. విడిరుణములనుగూర్చిన రుజువుభారము ... 283
25. రుణములు దుష్ప్రవర్తనకొరకు చేయబడెనని రుజువుచేయుటెట్లు 284
26. పూర్వపురుణములనగా నేమి ? ... 286
27. కర్త ప్రామిసరీనోటువైని బదులుతెచ్చినప్పుడు తక్కిన మెంబరు
లను బయిండుచేయునా ? ... 289
28. తండ్రిచేసినరుణములకు దావాచేయునప్పుడు కుమారులను పార్టీ
లనుగా చేర్చవలయునా ? ... 291
29. తండ్రియొక్కనిమీదను డిక్రీనిపొందినప్పుడురుణదాతకుగలనాకుక్కులు 292
30. తండ్రియొక్కనిమీదను డిక్రీనిపొంది అమలుజరుపునప్పుడు కుమా
రులు ఆటంకపెట్టవచ్చునా ? ... 294

శేరా.

వేడి.

81. తండ్రిమీదపొందిన డిక్రీవారంటుగ్రంథములో తీర్పురుణస్తుని తా॥
అస్తివేలంవేసినప్పుడు కుమారులభాగములుకూడ వేలమయినవని
యర్థమా ? ... 295
82. తండ్రిమీదను పొందిన డిక్రీవారంటుగ్రంథములో పుత్రులు
భాగములుకూడ వేలమయిపోయినప్పుడు కుమారులు వేలము
రద్దుచేయువని దావా తేవచ్చునా ? ... 296
83. తండ్రియొక్కనిమీదను పొందిన డిక్రీ, తండ్రియనంతరము
కుమాళ్లకు వారసులగుగా జేర్చి అరులుజరుపవచ్చునా ? 297
84. పుత్రాదులపైని ధార్మికబాధ్యతను అరులుజరుపుటకు కాల
దోషము ... 298
85. కాలదోషముపట్టిన అప్పులు ... 299

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

విభాగము.

1. విభాగలక్షణము ... 301
2. విభాగ లము ... 301
3. తండ్రి కుమాళ్ళకు పంచి యివ్వవచ్చునా ? ... 304
4. విభాగమును కోరుటకు అర్హు లెవరు ? ... 307
5. కొందరు మైనరుమెంబర్లున్నప్పుడు విభాగము కోరవచ్చునా ? 308
6. మైనరు తరపున విభాగము కోరవచ్చునా ? ... 309
7. దేశాంతరగతుడైనవాని విషయము ... 310
8. అనిర్దిష్ట విభాగమును కొన్న క్రియ వారు విభాగము కోరవచ్చునా ? 311
9. విభాగము నాటికి గర్భస్థుడైయున్నవాని విషయము ... 312
10. తండ్రియును కుమాళ్ళును పంచుకొనినపిమ్మట తండ్రికి కలిగెడి
కుమారుల విషయము ... 313
11. తండ్రియును కుమాళ్లలో కొందరును విభాగించుకొన్నప్పుడు 316
12. కుమాళ్ళతో పంచుకొనిన తండ్రియొక్క నామములు 318

పేరా.	పేజీ.
13. విభాగస్థితి	319
14. విభాగోద్దేశ ప్రకటనమే విభాగము	320
15. విభాగోద్దేశమును వెల్లడిచేయుటెట్లు ?	322
16. విభాగస్థితిని స్పష్టపరచెడి యితరవిషయములు	327
17 మైనరుమెంబరు తరపున గార్డియను విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచి నచో విభాగస్థితి యేర్పడునా ?	327
18. దాసీపుత్రులవిషయమున స్మృతివచనములు	330
19 దాసీపుత్రులుభాగమును కోరవచ్చునా ?	333
20 విభాగమునకు లెక్కలను తేల్చువిధము	337
21. జమాఖర్చు	342
22. ఒకరుగాని కొందరుగాని విడిపోయినప్పుడు మిగిలినవారుసమష్టియా? వ్యష్టియా ?	345
23. భాగవిభాగము	351
✓ 24. ఆస్తినిపంచుకొనకుండ యగ్రిమెంటు	354
25. విభాగముకొరకు ఎవరుదావాచేయవచ్చును ?	356
26 విభాగపుదావాలలో ఎవరెవరు పార్టీలుగా నుండవలయును ?	357
27 విభాగపుదావాలలో ఆస్తియంశమును చేరవలయునా ? కొంతకు దావా తేవచ్చునా ?	358
28. విభాగపుదావాలలో ఖర్చులు	361
29. i భాగనిర్ణయవిషయమున స్మృతివచనములు	362
ii పితామహద్రవ్యమందు పాత్రునకు దనతండ్రితో సమానమైన స్వాతంత్ర్యముకలదు	364
30. భాగనిర్ణయము	365
31. భాగమునువదలుకొనినవాని విషయములు	370
32. విభాగమునుగూర్చి రుజువువిషయమున స్మృతివచనములు...	371
33 విభాగవిషయమున రుజువుభారము	373
34. రిజప్టరుకానిపార్టీఖత్తులు సాక్ష్యముగా ఉపయోగించునా ?	374
35 పార్టీఖత్తుచేతపడని విభాగమును రుజువుచేయునట్టి యంశములు	375
36 విభాగమును రద్దుచేయుదగి ఎట్టిసందర్భములలో దావా తేవచ్చును ?	378

పేరా.

పేజీ.

37. విభాగార్హ మైనయాస్తి	...	382
38. విభాగానర్హ మైనయాస్తి (నూతులు, బావులు, పశువులు, తోవ, దేవతావిగ్రహములు, అగ్గకర్తవ్యము, అలంకారములు)	...	383
39. విభజించుటకువీలులేనియాస్తినిగూర్చి ఒకయాత్మ	...	386

తొమ్మిదవ ప్రకరణము.

దివాళా.

1 దివాళా (Insolvency)	...	393
2 సచిష్టకుటుంబములోని యొక మెంబరు దివాళాతీసినయెడల		394
3 తండ్రి లేక కర్త ఇన్ సాల్వెంటుఅయినయెడల	...	394
4. సత్యనారాయణ కేసులో ప్రినికాన్సిలుకూరితీర్పు	...	395
5 ప్రి. కౌ. కూరితీర్పుగరిమిలాగు హైకోర్టులతీర్పులు	...	396
6. కుమారుల భాగములను విక్రయించెడి అధికారము రిసీవరునకు ఏసందర్భములలో లేకుండపోవును	...	398
7. కుమారులభాగములపై రిసీవరునకుగలఅధికారమెట్లు అమలుజరుపబడవలయును	...	401
8. కర్తకును తండ్రికిని గలభేదము	...	402
9. ఇన్ సాల్వెంటుదనిపోయినచో రిసీవరు మొక్క అధికారముపోవునా?		403
10. ఇతరవిషయములు	...	404

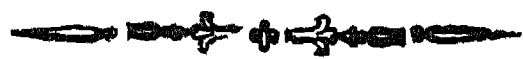
పదియవ ప్రకరణము.
సంస్పృష్టి (Re-union.)

పేరా.	పేజీ.
1. సంస్పృష్టియన నేమి ?	405
2. సంస్పృష్టివిషయమున స్మృతివచనములు	405
విభాగించుకొన్న ద్రవ్యమును మరల గలుపుకొన్నవారి విషయము	406
సంస్పృష్టియైయున్న భిన్నోదరుడును సంస్పృష్టి గాకయున్న సోదరుడును సమభాగులగుచు	408
3. ఎవరు సంస్పృష్టికావచ్చును	409
4. సంస్పృష్టి జరిగినదని ఋజువుచేయుటెట్లు	410
5. సంస్పృష్టివలన గలుగు ఫలితమేమి ?	412

సమాప్తము.

శ్రీరామచంద్ర.

హిందూలా

ప్రథమభాగము.

సమష్టి కుటుంబము.

మొదటి ప్రకరణము.

సమష్టి కుటుంబ నిరూపణము.

సమష్టి కుటుంబ మని యీ గ్రంథమున వాడబడియెడి శబ్దమును ఇంగ్లీషు భాషలో జాయంటు ఫ్యామిలీ (Joint Family) అనియందురు.

పీఠిక.

సమష్టి కుటుంబమనినతోడనే, హిందూ దేశ న్యాయ శాస్త్ర పరిచయము కలవారి కొకవిధమైన యర్థము స్ఫురించు

చుండును. సమష్టి కుటుంబమెಂಬర్లు, వారి కుండుహక్కులు, బాధ్యతలు, మొదలగు విషయములు వారి హృదయములకు తట్టుచుండును. ఈ సమష్టి కుటుంబ సాంప్రదాయము, హిందూ దేశమునందు దక్కమఱి యే దేశమునందును నీవిధముగా గాన్పింపదు. అందువలన నీవిషయమునుగూర్చి తెలిసికొనవలయుననినచో, హిందువుల ధర్మ శాస్త్రములు, వారి యాచారములు, వారి సాంప్రదాయములు తెలిసికొనవలసియుండును. సమష్టి కుటుంబముతో సంబంధించిన ధర్మ శాస్త్ర విషయములు, ఆచారములు, ప్రస్తుత కాలమునం దమలుజరుగుచున్న పద్ధతులు, ప్రధాన న్యాయస్థానములయందలి తీర్పులతోగూడ సాధ్యమైనంతవరకు వివరముగా తెలుపుటయే ఈ గ్రంథముయొక్క ప్రధానోద్దేశము.

2. సమష్టికుటుంబమును గూర్చి యాలోచించుటకుముందు, హిందూ కుటుంబ మన నేమియో తెలిసికొనుటయావశ్యకము. కుటుంబము.

1. కూటస్థుడు (మూలపురుషుడు).

2. కూటస్థుని కుమార్తెలు, మనుమలు, మునిమనుమలు మొదలగు పురుషసంతతి.

3. శాస్త్రీయమైనదత్తస్వీకారముచే కుటుంబములోనికి చేరినపురుషులు.

4. పై మూడుతరగతులపురుషులయొక్క భార్యలు, వివాహముకాని కుమార్తెలు, కుటుంబములో చనిపోయినవారి భార్యలు, కూటస్థుని తల్లి.

వీరందఱును కలిసి హిందూకుటుంబముగా నెన్నబడుదురు అయితే, ఒకమూలపురుషునకు, ఇరువురు, ముగ్గురు, నలుగురు, ఈవిధముగా పెక్కురు కుమారులుండి, అందొక్కొక్కనికి మరల కుమార్తెలు, మనుమలు, మునిమనుమలున్నప్పుడు, ఆశాఖ కాతడు మూలపురుషుడుగా భావింపబడుచున్నాడు. హిందూకుటుంబమనినప్పుడు, అందిట్టి శాఖోపశాఖాకుటుంబములు కొన్ని చేరియుండవచ్చును. అయినను ఇదియంతయును ఏకకుటుంబముగానే భావింపబడును(1). అట్టి కుటుంబ మందలి మొదట్ల సంఖ్యకుగాని, కూటస్థునకు తరువాతవారి తరములసంఖ్యకుగాని, ఒకరికొకరికుండుసంబంధముయొక్క దూరమునకు గాని, మితములేదు(2). వివాహమయినకుమార్తెలు, వివాహమయినది మొదలు తమజనకకుటుంబమునుండి విడిపోయి భర్త కుటుంబమున మొదట్లుగా నెన్నబడుదురు(3).

(1) 25 మ 149.

(2) మెయిన్ హిందూలా.

(3) 1 మ 69 (81); 18 క 642 (646)

3. పైన చెప్పబడిన హిందూకుటుంబము, భోజనమునందును, దేవతాపూజయందును, ఆస్తియొక్క యనుభవమునందును, కలసి యేకముగానుండెనేని, అది సమష్టికుటుంబముగా నెన్నబడును(1). కారణాంతరములచే భోజనమును దేవతాపూజయును వేరువేరుగా చేయబడుచున్నను, అంతమాత్రముచే ఆకుటుంబము, వ్యష్టికుటుంబముగా భావింపబడదు(2). కాని ఆస్తివిషయమునమాత్రము కలసి యుండుట, సమష్టికుటుంబమునకు ప్రధానలక్షణము. అయితే ఆస్తినిబట్టి సమష్టికుటుంబమేర్పడదు. సమష్టికుటుంబము జన్మమువలనను, వరక్తసంబంధమువలనను నేర్పడును. ఆస్తి ఆసమష్టికుటుంబమునకు చేరి, సమష్టికుటుంబాస్తి యనిపించుకొనును(3). హిందూకుటుంబ మెంబర్లలో నేపురుషుడైనను కుటుంబముయొక్క అప్పు ఆస్తులలో తన భాగమును విభజించుకొని విడిపోయెనేని, అప్పటినుండియును అతడును, అతని శాఖోపశాఖాకుటుంబమును వ్యష్టికుటుంబముగా నెంచబడి మిగిలినది మాత్రమే సమష్టికుటుంబముగా నెన్నబడును(4).

4. పైన చెప్పబడిన సమష్టికుటుంబమునకును, ఈగ్రంథమున నిక చెప్పబోవు సమష్టికుటుంబమునకును వ్యత్యాసమున్నది. ఈభేదమును పాఠకులు జాగ్రత్తగా గమనింపవలసియున్నది. సమష్టికుటుంబ శబ్దవిర్వచనము. పైన వివరింపబడినకుటుంబములోనుండియేర్పడి కుటుంబముయొక్క అప్పుఆస్తులయందు ధర్మశాస్త్ర నిర్దిష్టములైనవాక్కుబాధ్యతలను కలిగియుండునట్టి యొకచిన్నసంఘమును సమష్టికుటుంబ మని యీగ్రంథమున నికముందు చెప్పబడుచుండును. ఈ చిన్నసంఘమునకు ఇంగ్లీషుభాషలో Coparcenary

(1). 1 మ 69 (81); (2) 81 క (పి). కా) 262; (3) 93 ఇం. కే (మ) 662.
(4). 25, మ. 149

అనియును, ఆసంఘమునందలిమెంబర్లకు Coparceners అనియును పేరు. న్యాయస్థానములును, న్యాయవాదులును, ప్రజలునుగూడ సామాన్యముగా Joint Family, Coparcenary శబ్దములను పర్యాయపదములుగా వాడుచు ఈరెండింటికిని గూడ తెలుగుపదము చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు సమష్టికుటుంబమనిగాని, అవిభక్తకుటుంబమనిగాని చెప్పుచున్నారు. కావున సీగ్రంథమునం దీశబ్దము లీయర్థమునందే ఉపయోగింపబడును. 2-3 పేరాలలో చెప్పబడినకుటుంబమెంబర్లలో ఎవరెవరిని విడచివైచి, ఎవరెవరినిచేర్చినచో నీసమష్టికుటుంబసంఘమేర్పడునో యోచింపవలసియున్నది. సమష్టికుటుంబమనునది ధర్మశాస్త్రనియమముల ననుసరించి రక్తసంబంధములనుబట్టి మేర్పడునదియే కాని, కొందరుమనుష్యులు కలసి సమష్టికుటుంబముగా నుండుదమని యచుకొని దస్తావేజు వ్రాసికొనినను అది చెల్లనేరదు. అది సమష్టికుటుంబము కానేరదు(1).

కొందరుస్త్రీలు కలసియున్నను అదిసమష్టికుటుంబముకాదు(2). భార్యాధర్తలు జాయంటుగా ఆస్తి సంపాదించినపుడు, అది సమష్టికుటుంబాస్తి కాజాలదు. (3) మాతామహుడును దాహిత్యుడును కలసియున్నను వారు సమష్టికుటుంబమెంబర్లు కానేరరు(4). సమష్టికుటుంబము ఒకమూలపురుషుని కలిగి యుండవలయును. అనగా, సమష్టికుటుంబమెంబర్లు, వెనుకకు వెళ్ళిచూచినచో ఒకమూలపురుషునిసంతతిలోనివారై యుండవలయును.

(1). 25. మ. 149; 8 మా. ఇం. అ 400 (420); 132 ఇం. కే. (రం) 817.

(2) 119 ఇం. కే. (ఔ) 872

(3) 88 ఇం. కే. (మ) 532

(4) 1925 అ. 775

5. నాల్గవ పేరాలో చెప్పబడిన సమష్టికుటుంబసంఘమెంబ
రైవరు? అని ప్రశ్నించినప్పుడు, దానికి క్లుప్తముగా సమాధానము
చెప్పవలయునన్నచో, సమష్టికుటుంబాస్తిని విభ
భాగార్హత కల వారే సమష్టికు
టుంబమెంబర్లు. సమష్టికుటుంబమెంబర్లు అని సమాధానము చెప్ప
వలసియుండును. అయితే ఈ సమాధానమునుబట్టి
చూడగా పైన 3 వ పేరాలో చెప్పబడిన సమష్టికుటుంబములో మెంబ
ర్లుగానున్నను, కొందరికి సమష్టికుటుంబాస్తిలో భాగార్హత లేనట్లు
స్పష్టమగుచున్నది. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో ఎవరెవరికి భాగార్హత,
ఎందువలన, తేకపోవుచున్నదో యిదిగువ పేరాలలో విమర్శింపబడును.

6. హిందూకుటుంబమున స్త్రీలు మెంబర్లుగా నెన్నబడి
యున్నారు. కుటుంబముయొక్క అప్పొస్తులలో
స్త్రీలవిషయమున స్త్రీలకు గల సంబంధమునుగూర్చి స్మృతికర్తలవా
క్యము లీదిగువ నుదహరింపబడుచున్నవి

పితృరూర్ధ్వం విభజతాం మాతాప్యంశం సమం హరేత్
భగిన్యశ్చ నిజాదంశా ద్దత్వాంశంతుం తురీయకమ్.
తండ్రిచనిపోయినపిమ్మట విభజించుకొనెడిపుత్రులతో సమభాగమును
తల్లి పొందుచున్నది. తమతమఅంశములలో నాలుగవవంతు అవివా
హితసోదరీల కీయవలయును.

యదికుర్యా త్సమానంశా న్నత్వః కార్యాస్సమాంశకాః
నదత్తం స్త్రీధనం యాసాం భర్త్రావా శ్వశురేణవా.
తండ్రి తనకుమారులకు సమానముగా విభజించునప్పుడు తనభా
ర్యకు, తనచేతగాని తన తండ్రిచేతగాని స్త్రీధన మియ్యబడకయుండి
నచో కుమారులతో సమానముగా పంచిపెట్టవలయును.

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

దత్తేతు స్త్రీధనేర్ధాంశం వక్ష్యతి దత్తేత్వర్థం ప్రకల్పయేత్.
స్త్రీధనమిచ్చియున్నచో సగభాగ మీయవలయును.

మితాక్షరా.

పాఠిభాండంచ గృహేలంకారో భార్యయా...
అలంకారములును, గృహమందు పాకాద్యుపయుక్తములగు పాత్రలు
ను భార్య కుద్ధారాంశములు.

ఆపస్తంబుడు.

తదభావేతు జననీ తనయాంశసమాంశినీ
సమాంశా మాతరస్తేషాం చతుర్ధాంశస్తు కన్యకాః.
బృహస్పతి.

వారంశై ప్రతిపద్యేత్ విభజన్మాత్మజః పితా
సమాంశభాగినీ మాతా పుత్రాణాంస్యాన్మృతే పతౌ.
నారదుడు.

మాతరః పుత్రభాగానుసారాణి.
భాగహరిణ్యః అనుదాత్మదుహితరః.

విష్ణువు.

మాతాపి పితరిప్రేతే పుత్రతుల్యాంశభాగినీ
కన్యకానాం నాస్త్యదత్తారం చతుర్థోభాగఉచ్యతే
పుత్రాణాచ్చ త్రయోభాగాః సామ్యం స్వల్పధనేష్మృతమ్.
కాత్యాయనుడు.

కన్యాభ్యస్తు పితృద్రవ్యం దేయం వైవాహికం వసు.
దేవలుడు.

స్వభ్యోంశేభ్యస్తు కన్యాభ్యః ప్రదద్యుర్భాతరః పృథక్
స్వాత్స్వదంశాచ్చతుర్భాగం పతితాస్సు రదిత్సవం.
మనువు.

ఇవి మొదలుగా ననేకస్మృతులయందు, కొన్నిసందర్భములలో తల్లికిని, కన్యకలగు సోదరీలకును, భాగము విధింపబడియున్నది. తమ భాగమును పంచియిమ్మని అడుగుటకు వారికధికారము లేదు. కాని, సోదరులూ, తండ్రి, తనయులు, పంచుకొనునప్పుడు, వారలకు భాగము నొసంగవలయునని ధర్మశాస్త్రములు నిర్ణయించుచున్నవి. ఆవిధముగా బొంబాయి, కలకత్తా, అలహాబాదు హైకోర్టులు, భాగముల నిప్పించుచు తీర్మానముల నొసంగియున్నారు(1).

7. ఇట్లున్నను, స్మృతిచంద్రికకర్త, పైనవ్రాసిన స్మృతివచనములను విమర్శచేసి, స్త్రీలను పోషించుటకును, వారికికావలసిన వివాహోదివ్యయములను భరించుటకును, అవసరమగు ఆంధ్రదేశమున స్త్రీలకు భాగార్హతలేదు. ద్రవ్యమునకై విభాగకాలమున నేర్పాట్లుచేయుటావశ్యకమనిమాత్రమే యాస్మృతికర్తలయభిప్రాయమనియును, స్త్రీలకు భాగార్హత లేదనియును సిద్ధాంతీకరించెను(2). మదరాసురాజధానిలో, స్మృతిచంద్రికయందలియాచారములు ప్రధానములుగ పరిగణింపబడుచుండుటచే, మదరాసు హైకోర్టువారు సమష్టికుటుంబాస్తిలో స్త్రీలకు భాగార్హత లేదని నిర్ణయించియుండిరి(3). అందుచే, మదరాసురాష్ట్రములో, జీవనాంశ మేర్పరచుటకొరకు స్త్రీలను సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లుగా నెంచుచుండినను, అప్పటిస్తులతో సంబంధించినంతవరకు వారు సమష్టికుటుంబమెంబర్లుగా నెంచబడరు.

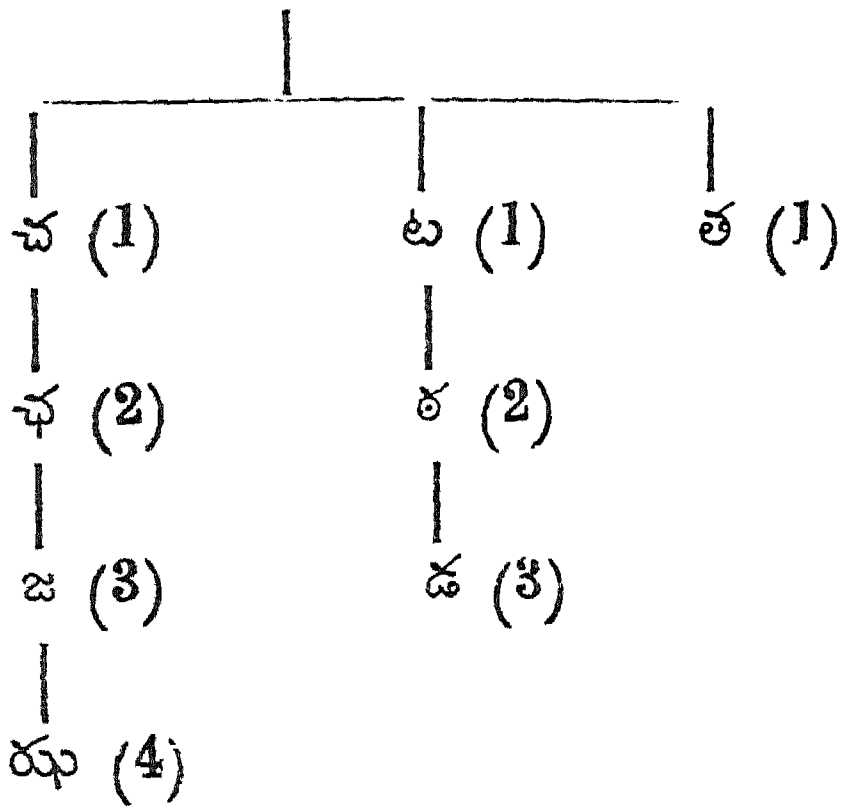
(1) 8 క 17; 27 క 77; 551; 82 క 284; 476; 81 బొం 54; 88 అ 88; 5 క 845; 17 బొం 271; 80 ఇం. కే (బొం) 468; 125 ఇం. కే. (అ) 762; 140 ఇం. కే (బొం) 736.

(2) స్మృతిచంద్రిక 4 వ ప్రకరణము.

(3) 6 మ 180; 8 మ 123; 25 మ 149; 28 మ 1.

8. కూటస్థుడు, అతనికుమార్తెలు, అతనిమనుమలు, అతని ముని
 మనుమలు, వీరు కలసియున్నంతవరకు సమష్టికుటుం
 కూటస్థునకు నా బంధువుగా నెన్నబడుదురు. కాని కూటస్థుడు
 లగ్నతరమువారు స జీవించియుండగా ఆతనిమునిమనుమలకు (ప్ర)పౌత్రు
 మష్టికుటుంబమే జన్మించుదురా? లకు) తనయులు (వీరిని మునిమనుమలు లేక ప్రప్రపౌ
 త్రులు అని వాడుదుము) కలిగిరేని వారు ఆసమష్టికుటుంబమున
 మెంబర్లుగా నెన్నబడరు. వీరు కూటస్థునకు నాల్గవతరమువా రగు
 చున్నారు. ఈక్రింది వంశవృక్షమును చూడుడు.

క. కూటస్థుడు.

‘క’ యొక్క ఆస్థియందు 1, 2, 3 తరములవారికి జన్మముచేతనే
 హక్కుకలుగును. ‘క’ తో విభజించుకొనుటకు వారి కధికారము
 కలదు. ‘క’ జీవించియుండగా, యు కు ఆస్థియందు హక్కులేదు.
 భాగమిమ్మని కోరుట కధికారములేదు. ఇతనికి సమష్టికుటుంబాస్తి
 యందు జన్మముచేత స్వత్వము (హక్కు) కలుగదు(1). ఇట్లు
 నాల్గవతరమువారికి ఆస్థియందు హక్కు కలుగకపోవుటకు కారణము

(1) షెయిన్ పిఠాదు లా. 271 వ షేరా; గౌ. పి.ఐ. కో. 100 సె.

మనుస్మృతిననుసరించి కూటస్థునకు శ్రాద్ధాదికర్మలుచేయుట కీనాల్గవ తరమువారి కధికారము లేకపోవుటయే, యని మెయిన్ హిందూలాలో చెప్పబడియున్నది(1)

త్రయాణా ముదకం కార్యం త్రిషు పిండః ప్రవర్తతే ।
చతుర్థ స్సప్రదాతైషాం పంచమో నోపకద్యతే॥

మనుస్మృతి.

పితృదులకు మువ్వర కుదకపిండదానములు చేయవలయును. నాల్గవవాడు పిండోదకదానము లిచ్చువాడు. ఐదవవాని కేమియు సంబంధములేదు. పితృపితృమహాప్రపితృమహాలకు మాత్రమే పిండోదకముల నిచ్చుచుండటయు, వృద్ధపితృమహాన కిచ్చు నాచారము లేకుండటయు, కర్మసంబంధమున్నవారంద రెరింగినదియే. కర్మాధికారములేనివానికి ఆస్తియందు హక్కుండదని యిందువలన తేలుచున్నది. కర్మాధికారములేనివారికి ఆస్తియందు హక్కు ఉండునా? ఉండదా? అనువిషయమున పండితులు భిన్నాభిప్రాయులై యున్నారు. ఆయభిప్రాయముల నిటతెలిపి వానినిగూర్చి చర్చించుట, అప్రస్తుతమని విడువబడినది.

9. అయితే, 'క' జీవించియున్నంతవరకు మాత్రమే, యుక్తు హక్కులేకుండ పోవుచున్నది. కాని 'క' చనిపోయినపిమ్మట, 'యు' మూడవతరములోనివాడై కర్మాధికారమును ఆస్తి

కొన్నిసందర్భములలో నాల్గవతరమువారు సమష్టికుటుంబమెంబర్లగుదురు.

యందు హక్కును గూడ పొంది సమష్టికుటుంబమెంబరుగా నెన్నబడును. ఇట్లే, పైమెంబరు చనిపోయినతోడనే, నాల్గవతరమువారు, మూడవతరములోనికి చేరి సమష్టికుటుంబమెంబర్లుగా నెన్నబడుదురు. ఎట్లనగా, 'క' చనిపోయినతోడనే, 'యు' మూడవతరములోనికి చేరి

నట్లే చ, మరణమునొందగనే, యొక్కొకొడుకు మూడవతరము లోనికి చేరి సమష్టికుటుంబమెంబరుగుచుండును. ఇట్లు జరుగుచున్నచో ఎన్నితరములైనను, కూటస్థునకు (క) ఇన్నియవతరమువారు అనులెక్కతో నిమిత్తములేకుండ సమష్టికుటుంబమెంబరుగనే ఎంచబడుదురు(1).

10. కొన్నిసందర్భములయందు కూటస్థుడు చనిపోయినపిదప గూడ కూటస్థునకు నాల్గవతరమువారు ఆస్తియందు హక్కునుపొందజాలరు. ఎట్లనగా, 'క' జీవించియుండగా చ, ఛ, జ లు చనిపోయిరేని, ఆసమష్టికుటుంబాస్తియందు యొక్కొకొడుకు హక్కుకలుగక, మిగిలినపురుషసంతతికి అనగా ట, ఠ, డ, త లకు మాత్రమే హక్కుకలుగుచున్నది. ఆసందర్భములో, యొక్కొకొడుకు సమష్టికుటుంబమెంబరుగా నెంచబడడు. క, జీవించియున్నంతవరకు, యొక్కొకొడుకు సమష్టికుటుంబమెంబరు కాకపోవుటవలనను, అతనిపితృపితామహప్రపితామహులు క, తో సమష్టిమెంబర్లయినను, వారిదివరకే చనిపోవుటవలన వారిహక్కు సర్వైవరుషిష్పద్వారా, జీవించియున్న సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో లీనమగుటవలనను, ఆకుటుంబాస్తియందు యొక్కొకొడుకు హక్కులేకుండపోవుచున్నది. ఆసందర్భములో, యొక్కొకొడుకును వానిసంతతికిని, ఎప్పుడును హక్కుకలుగదు(2). క, చనిపోవునప్పటికి, చ, ఛ, జ లలో ఎవరుజీవించియున్నను క, యొక్కొకొడుకు అనంతరము, అట్లుజీవించియున్నవారికి హక్కుకలిగి, తన్మూలమున యొక్కొకొడుకు గూడ హక్కుకలుగును.

(1) 10 బొం. హై. రి. 444; 6 మ. హై. రి. ; 8. క. లా. రి. 328; 9 మూ. ఇం అ. 68;

(2) 10 బొం. హై. రి. 444.

11. కుటుంబము సమష్టిగానున్నప్పుడు, కూటస్థుడు జీవించి యుండగా కూటస్థుంకు తరువాత మూడుతరములవారికి మాత్రమే

సమష్టికుటుంబాస్తియందు హక్కుకలుగుననియు
నాల్గవతరమువారి హక్కువిషయ తరువాత తరములవారికి హక్కుకలిగి యుండద
నియు, చెప్పెడిసూత్రమును పండిత గులాబ్చంద్ర
సర్కారుశాస్త్రిగారి యభి
ప్రాయము. సర్కారుశాస్త్రిగా రంగీకరించుటలేదు పితృపితా

మహర్జితమైన ఆస్తియందు కుమూళ్ళకు జన్మము చేతనే హక్కుకలుగుచున్నప్పుడు, మూడవతరమువారికి సమష్టికుటుంబాస్తియందున్న హక్కులో వారికి కుమూళ్లయిన నాల్గవతరమువారికి మాత్రము జన్మముచేత ఏల హక్కుకలుగదు? కూటస్థుడు జీవించి యున్నాడనుకారణముచే నాల్గవతరమువారికి హక్కులేకపోయినచో ఆతనిమరణమువలనమాత్ర మెట్లువచ్చును? ఎవరికైనను, సమష్టికుటుంబమున మొదలగుటకు హక్కు, జన్మముచేతకదా కలుగవలయును! నాల్గవతరమువారికి జన్మముచే హక్కుకలుగదుగాని కూటస్థునిమరణముచే కలుగునా? పైనవ్రాసిన వంశవృక్షములో ఒక కుటుంబమునందు క, జ, త, డ, ఝ లున్నారనుకొనుడు. అప్పుడు జ, తనభాగమును విభజించుకొనుటకు హక్కుకలిగి యున్నాడు. అప్పటి కుటుంబస్థితిని సరించి క, యొక్క అనంతరమువరకును జ, జీవింపడేని, ఝ, అనువాడు, ఆస్తిలో భాగమును పొందజాలడు. ఈవిషయము జ, యొక్కహృదయమునకు తట్టేనేని, తన పుత్రుని శుద్ధదర్మినిగా చేయుట కంగీకరించునా? వెంటనే తనభాగమును పంచుకొనకుండ నుండగలడా? హిందూధర్మశాస్త్రములు విభాగమువలన పితృదేవతలకు కర్మచేయుచు రధికముకాగలరని తలంచుచున్నను, సాధ్యమైనంతవరకు కుటుంబము, సమష్టిగానుండుటకై తోడుపడుచుండును. కాని విభజించుకొనిననే తప్ప యొకనికి తీరని నష్టము వాటిల్లునట్టి ధర్మమును బోధించునవిగా నుండవు(1).

క, జీవించియుండగా, యు, సమస్తికుటుంబమెಂಬరు కాడను
కారణముచే జ, తనకుమారుని యావలకు గెంటివేయవలయునా?
లేక ఆకుమారునిజన్మముమూలమున కుటుంబమునుండి విడిపోవల
యునా? అత డీరెండును చేయజాలడు. ఈరెండిటిలో నేదేనియొక
వనిని తప్పక చేయవలయునని స్మృతులు విధించునని చెప్పవలను
వడదు అట్లు విధించువాక్యములు స్మృతులలో గానరావు. యు,
కుటుంబములో కలసియుండి కుటుంబా స్తివలన పోషింపబడుచుండును.
అతడు ఆర్జనపరుడయ్యెనేని, తా నెప్పుడో హక్కుదారుడను కాకపో
వునునేమో అని తనయార్జనను తండ్రికీయక వేటుగ నుంచుకొనునా?
అట్లెన్నడును జరుగదు. దైనికముగ, అతని పితృపితామహప్రపితా
మహులు కూటస్థుడు జీవించియుండగా చనిపోయిరేని, తనచే సంపా
దింపబడి కుటుంబా స్తిలో కలసిపోయిన ద్రవ్యమును వదలుకొని
శుద్ధదరిద్రుడై కుటుంబములోనుండి యావలకుపోయి, ముష్టియెత్తు
కొనుచు పితృపితామహప్రపితామహులకు కర్మచేయుచుండవలసి
నదా?

ఈయుక్తులనుబట్టి చూచినచో గులాబ్ చంద్రనర్కారుశాస్త్రి
గారి యభిప్రాయము సరియైనదే యని తోపకమానదు. అయితే మ
నుస్మృతిలోని “త్రయాణాముదకంకార్యం” అనువాక్యములగతియేమి?
అని ప్రశ్నింపవచ్చును. మనువు ఆధర్మమును అపుత్రధనాధికారిద్రవ్య
విషయమునుగూర్చి చెప్పనప్పుడు, విధించెననియును, ఇచ్చట అపుత్ర
ధనాధికారియనగా కూటస్థుడు తనపుత్రులతో విభజించుకొని వేరుగా
నున్నప్పుడు అతనివాటాయా స్తికిని, వేరుగానుంచుకొనిన యా
తని స్వార్జితపుటా స్తికిని, వారసులను నిర్ణయించునప్పుడు అట్టి యా స్తి
యందు, జన్మముచేత నెవరికిని స్వత్వములేదుకావున, ఆతనికి పుత్ర
ప్రపౌత్రప్రపౌత్రులు లేనప్పుడు ఆతనికి కర్మచేయుట కధికారములేని

నాల్గవతరమువాడు, దానిని పొందజాలడనివిధించి, “అనంతరసపిం”డే త్యాది శ్లోకముచే నపిండులకాయాస్తి సంక్రమించునని చెప్పియున్నాడే కాని జన్మముచేత స్వత్వమును నిర్ణయించు సమష్టికుటుంబాస్తిని గూర్చి కాదని, ఆపశ్చకు సమాధానము.

మితాక్షరికి వ్యాఖ్యానమువ్రాసిన సుబోధినీకారుడు మొదలగు కొందరు వ్యాఖ్యాతలు ఈతరములతో పనిలేదనియు, ఆకుటుంబమున పురుషసంతతిలో జన్మించుటచేత పురుషునకు హక్కుకలుగుననియు నభిప్రాయమిచ్చియున్నారు.

12. మదరాసు హైకోర్టువారు వై న వ్రాసిన విషయములను ఒక కేసులో చక్కగా విమర్శించి, సర్కారు శాస్త్రీగారి యభిప్రాయముతో నేకీధవింపుచు, ఆ కేసు తీర్మానమున కీవిషయ మవసరము కాక

నాల్గవతరమువారి
విషయమున మద
రాసు హైకోర్టు
వారి అభిప్రాయము.

పోయినను, కూటస్థుడు జీవించియుండగా క్రింది

మూడుతరములవారు చనిపోయినను, నాల్గవతర

మువారు సమష్టికుటుంబమెಂಬల్లే యగుదురనియు,

హిందూలా ననుసరించి వారికి సమస్త హక్కులు

కలవనియును, తీర్మానించియున్నారు(1). అయితే ఆ కేసులో నీవిష

యమును విమర్శించుట కవసరము లేనిదే విమర్శించిరి కావునను, మరి

యొకపాయంటుమీద ఆ కేసు తీర్మానింపబడినప్పుడు, ఈవిషయము

పూర్తిగా విమర్శచేయబడి తీర్మానింపబడిన ట్రెంచరాదనియు, అందుచే

నీతీర్పు బయిండుచేయదనియు నొకయాక్షేపణము రావచ్చును. ఎట్ల

యినను ఇంకొకసారి యీవిషయము సంపూర్ణ విమర్శచేయబడి తీర్మా

నింపబడిన నేగాని ఇదమిత్థమని నిర్ణయింపవలనుపడదు. సాధారణముగా

నిట్టి కేసులు సంభవింపవు. అందుచేతనే యీవిషయమింతవరకును

సంపూర్ణ విమర్శకు లోనుగాలేదు. మరల నెప్పుడైన నిట్టి కేసువచ్చేనేని

మదరాసు హైకోర్టువారి యభిప్రాయము గౌరవింపబడునని యూహింపవచ్చును.

13. హిందూకుటుంబమున జన్మించినను, అంగ వైకల్యాదులచే నపుంసకుడు మొ కొందరుపురుషులు ఆ స్త్రీయందు హక్కును పొందదలగువారు భాజులరు. భాగమిమ్మనికోరుటకు వారికి హక్కులేదు. గానర్హులు. ఈవిషయమున స్మృతివచనములివి.

“క్షీణో ధవతిత స్తజ్జః పంగు రున్మత్తకో జడః

అంధో చికిత్స్యరోగాద్యా భర్తవ్యాస్యస్య ర్నిరంశకాః”

ఔరసక్షేత్రజా స్తేషాం నిర్దోషా భాగహారిణః

సుతాశ్చైషా ప్రభ ర్తవ్యా యావద్వై భ ర్తృసాత్మతాః ॥

అపుత్రాయోషితశ్చైషాం భ ర్తవ్యా సాధువృత్తయః

నిర్వాప్యావ్యభిచారిణ్యః ప్రతికూలా స్తధైవచ॥

నపుంసకుడు, పతితుడు, వానికిపుట్టినవాడు, కుంటివాడు, పిచ్చివాడు, వెట్టివాడు, గ్రుడ్డివాడు, చికిత్సకశక్యములైనరోగములచే పీడింపబడువాడు, ఈ మొదలైనవారు భాగమున కర్హులుకారు. అట్లు భాగమున కనర్హులైనవారియొక్క ఔరసక్షేత్రజపుత్రులు అట్టిదోషముకలవారుకారేని భాగమునకర్హులు. భాగానర్హులపుత్రిక అంతవరకు భర్తలుకలవారుకానో అంతవరకును పోషింపబడదగినవారు. అట్టి భాగానర్హులయొక్కపుత్రులు లేని భార్యలు సాధువృత్తిగలవారైనచో, పోషింపబడదగినవారు. వ్యభిచారిణులును ప్రతికూలులునైనచో పెడలగొట్టబడదగినవారు.

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

అనంశౌ క్షీణపతితౌ జాత్యంధబధిరౌ తథా

ఉన్మత్తజడమూ కాశ్చ యేచకేచి ర్నిరింద్రియాః

సర్వేషామపితు న్యాయ్యం దాతుంశక్యమనీషిణా

గ్రాసాచ్ఛాదన మత్యంతం పతితోహ్యదదద్భవేత్
యద్యర్థితాతు దారై స్త్రీభాదీనాం కథంచన
తేషాముత్పన్నతంతూనా మపత్యం దాయమర్హతి.

నపుంసకుడు, పతితుడు, జాత్యంధబధిరులు, ఉన్మత్తుడు, జడుడు, మూగవాడు, ఇంద్రియములేనివారు, పీరుభాగానర్హులు. వీరినందఱను అన్నవస్త్రములిచ్చి తక్కినభాగస్థులు పోషింపవలయును. అట్లుపోషింపనివాడు పాపాత్ముడగును. వారలు కావలయుననికోరినచో, వివాహములు చేయవలయును. వీరికి కలిగినపుత్రులు భాగమున కర్హులు. ఇంద్రియములేనివారనగా కుణిపంగాద్వదులని కుల్లూకభట్టు వ్యాఖ్యానముచేసియున్నాడు. నపుంసకునకు పుత్రులెట్లుకల్గుదురని శంక రాగాక్షేత్రజులని సమాధానము చెప్పినది.

మనుస్మృత. ౧౦ వ అధ్యాయము.

పితృద్విట్పృతితష్టండో యశ్చస్యాదౌపపాతికః

ఔరసాలపి నైతేశం లభేరన్ తేత్రజాఃకుతః

తండ్రితో ద్వేషించినవాడు, పతితుడు, నపుంసకుడు, ఉపపాతకములనుచేసినవాడు, ఔరసుడైనను భాగార్హుడుకాడు, ఇక తేత్రజునిమాట చెప్పనేల ? సారదుడు.

మృతేపితరి నక్లీ బకుష్మరున్మత్తజడాంధికాః ।

పతితః పతితాపత్యం లింగీ దాయాంశభాగినః ।

తేషాం పతితవర్జేభ్యో భక్తవస్త్రం ప్రదీయతే ।

తత్సూతాః పితృదాయాంశం లభేరన్ దోషవర్జితాః

తండ్రి చనిపోవగా, నపుంసకుడు, కుష్మరోగి, ఉన్మత్తుడు, జడుడు, గ్రుడ్డివాడు, పతితుడు, అతనితనయుడు, కుంటివాడు, వీరు దాయమందు భాగానర్హులు. ఇందు పతితునకుగాక మిగిలినవారికి అన్నవస్త్రము లీయవలయును. వారికుమారులు దోషవర్జితులైనచో తండ్రిభాగమును పొందుట కర్హులు. దేవలుడు.

అనంశా స్తాశ్రమాంతరగతాః.

ఆశ్రమాంతరమును బొందినవారు భాగానర్హులు.

వశిష్ఠుడు.

శాశ్వతబ్రహ్మచర్య వానప్రస్థాశ్రమములను స్వీకరించినవారివిషయము కలియుగమున వర్తింపదని బృహన్నారదీయమునం దున్నది. కావున ఆశ్రమాంతరమనగా యత్యాశ్రమముమాత్రమే యనిగ్రహింపవలయును.

14. పైస చెప్పబడినదోషములుకలవారలకు భాగార్హతలేక

పోవుటకు కారణమేమి? అనిప్రశ్నింపవచ్చును.

నపుంసకాదులకు

భాగము లేకపోవు

టకు కారణమేమి?

ఈప్రశ్నకు సమాధానమును పలువురు పలువిధము

లుగా చెప్పుచున్నారు. అందముఖ్యమైనవి నాలుగు.

1. వీరు పూర్వజన్మమందుచేసిన మహాపాపముచే నీజన్మమున నిట్టివారై జన్మించినారు. ఆపాపఫలము ననుభవించితీరవలయును. కావున వీరికి భాగార్హతలేదు.

2. వీరు తమపితృదేవతలకు శ్రాద్ధాదికర్మలు చేయుట కశక్తులు. కావున వీరికి భాగార్హతలేదు.

3. వీరికి భాగమిచ్చినను సరిగా వ్యవహరించుకొని ఆస్తిని కాపాడుకొనజాలరు. కావున వీరిని యావజ్జీవము పోషించి వీరికాదోషము తొలగిపోయినప్పుడును సంతానముకలిగినప్పుడును వారి భాగమును వారికిచ్చుట కేర్పరుపబడియున్నది. కావున వారి కాదోషము పట్టియున్నంతవరకు భాగార్హతలేదు.

4. మనకు ధర్మశాస్త్రము లనుసరణీయములు. అందలిధర్మములు విజ్ఞానయుతులగు మహాత్ములచే నిర్ణయింపబడినవి. వానిలో, వీరలకు భాగానర్హత విధింపబడినది. కావున భాగార్హత లేదు.

ఇప్పటివైకొర్టుతీర్పులలో న్యాయమూర్తులు ఎవరితీర్పున కను కూలముగానుండువాదమును వారు గైకొనుచున్నారు(1).

15. యాజ్ఞవల్క్యస్మృతికి వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచు విజ్ఞానే శ్వరు డిట్లు చెప్పియున్నాడు.

భాగానర్హతకు
అంభత్వాదిదోష
ము లెప్పటినుండి
యుండవలయును.

వతేమాం విభాగాత్పాగేవ దోషప్రాప్తా
వనంశత్వం వేదితవ్యమ్-నపునర్విధ క్తస్య-
విభాగోత్తర కాల మప్యోషభాదీనాం దోష
నిర్హారణే భాగప్రాప్తి రస్యైవ.

పైన చెప్పబడినదోషములు వారలకు విభాగ కాలమునకు ముందున్నయెడలమాత్రమే భాగానర్హత్యము సిద్ధించును. విభాగమైన పిదప నట్టిదోషములు సంభవించినను వారిభాగము తిరిగిపోజాలదు. విభాగమైనపిమ్మట భోషభాదులచే వారిదోషము నివారణమయ్యే నేని, వారికి భాగప్రాప్తి కలదు. అసగా అదివరకు విభజించుకొనిన వారందరును తిరిగి యాతనికి భాగమీయవలయునని యర్థము.

మితాక్షరి.

భాగానర్హత లేకపోవుటకు, పైన చెప్పబడినదోషములలో కొన్ని జన్మముతో నుండవలయును. కొన్నిజన్మముతోకూడ నుండనక్కర లేదు. పండితులైనగులాపచంద్రసర్కారుశాస్త్రిగారు తమహిందూ లాగ్రింథమునందు విభజించుకొనునాటికి పైనవివరించిన దోషములను కలిగియున్నవారు భాగార్హులుకారనియును, ఈసందర్భమున ఆదోష ములు పుట్టుకతోకూడ నుండవలయునని విధి లేదనియును వ్రాసియు

(1) 55 ఇం. కే. 576 (588) 8 వ వాదము; 73 ఇం. కే. 279. 2 వ వాదము.

న్నారు. ఇతరుల ఆస్తి వారసత్వము చేత సంక్రమించునప్పుడు మాత్రమే పైన చెప్పబడినవాటిలో అంధత్వాదులు పుట్టుకతోగూడ నుండవలయునను నియమ మున్నది. కాని సమష్టికుటుంబాస్తి విభజించుకొనునప్పు డీనియమము లేదనియును, విభాగ కాలమునాటి కాదోషములున్నచో వారు భాగార్థులుకారనియును వారియభిప్రాయము. ఈయభిప్రాయమునకాధారము మితాక్షరియని యుదాహరించిన్నారు. కాని మితాక్షరియం దీభేదము నిరూపింపబడినట్లు కనబడదు. విభాగ కాలమునకు ముందున్నయెడలమాత్రమే అట్టిదోషములకు భాగానర్హత్వము సిద్ధించుననియును, విభజించుకొనినపిమ్మట అట్టిదోషములు కలిగినను వారిభాగముల కభ్యంతరము కలుగగూడదనియును, మితాక్షరియమిదన్నది. కాని ఆదోషము లెప్పటినుండి యుండవలయునో యెట్టిపీఠానుండవలయునో నిరూపించియుండలేదు. మెయిన్, ముల్లా, మొదలగు హిందూలాగ్రింథకర్తలుగూడ యీభేదమును తమగ్రింథములలో సూచింపలేదు సరియేకదా ఈవిషయమున వారసత్వమునకుండువిధులే సమష్టికుటుంబాస్తివిభజనమునకును వర్తించునని చెప్పియున్నారు. ఏదోషములు జన్మముతో నుండవలయునో ఏవి జన్మముతో నుండనక్కరలేదో ఈదిగువ విమర్శింపబడును.

16. సమష్టికుటుంబాస్తి విభాగవిషయమున సోదరులకువచ్చిన యొక కేసులో జాత్యంధునకు మాత్రమే భాగముం
అంధత్వము. డదనియును, కొంతకాలమైనపిదప శాశ్వతమైన
అంధత్వమువచ్చినను భాగములేకుండ పోవదనియు
ను తీర్మానించియున్నారు(1).

(1) 45 క 17; 8 క 149.

హైకోర్టులన్నియును గూడ సదేవిధముగ తీర్మానించినవి(1). ఒక కేసులో మదరాసు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులగు సదాశివఅయ్యరు, నేపియరుగార్లు మాత్రము జాత్యంధునకైనను భాగములేకుండ చేయరాదనియు, పైననుదహరించిన స్మృతులు చిరకాలముక్రిందట రచింపబడినవనియు, అవి యిప్పుడమలులో లేక ప్రాతగిలిపోయినవనియు, కావున జాత్యంధునకు భాగముండుననియు, తీర్మానించినారు(2). కాని మదరాసు హైకోర్టులోనే, ఈవిషయము మరల పునఃబెంచి యెదుటకు విచారణకురాబడి, న్యాయమూర్తులగు సదాశివఅయ్యరు, నేపియరుగార్ల తీర్మానము సరియైనది కాదనియును, ఏధర్మశాస్త్రమునైనను అమలులో లేదని చెప్పటకు అమలులోనుండనట్లు ప్రబలమైన సాక్ష్యమైననుండవలయును. లేదా ఏవ్యాఖ్యాతలైనను వ్రాసిన కారికలైన నుండవలయును. కాని కాలమునుబట్టి న్యాయస్థానముల కక్రమమని తోచినంతమాత్రమున 'లా'ను మార్పు చేయరాదనియును, ఆపని శాసనసభలదనియును, జాత్యంధునకు భాగార్హత లేదనియును తీర్మానించిరి(3). కొన్నితరువాత తీర్పులలోకూడ సదాశివఅయ్యరు, నేపియరుగార్ల తీర్మానమునకు అనంగీకారమును వెలిబుచ్చినారు(4). కావున జాత్యంధుడైనచో భాగానర్హుడనియును, జన్మించినపిదప వచ్చిన యంధత్వము శాశ్వతమును చికిత్సలకు సాధ్యము కానిదియు నైనను అట్టివాడు భాగార్హుడేయనియు, నిర్ధారణ చేయతగియున్నది.

(1) 11. వీ. 8. 11; 14 బెం. లా. 8. 278; 1 బొం. 177; 1 బొం. 557; 42 ఇం. కే. (ప్రి. కా.) 819; 69 ఇం. కే. (మ) 313; 71 ఇం. కే. (పా) 565; 73 ఇం. కే. (219.)

(2) 43 మ 4.

(3) 45 మ 919.

(4) 71 ఇం. కే. 556. 63 ఇం. కే. 659. 65 ఇం. కే. (బొం) 216.

17. మూగ, చెవుడు ఈ రెండును కలసియున్నచో అవి పుట్టు కతోడనే యుండవలయును. అట్లున్నచో భాగమున కర్హులుకారు.

జన్మముతో లేనిచో భాగమున కర్హులు. పుట్టుక మూగ, చెవుడు.

తోడనే ప్రత్యేకముగా మూగతనముగాని, ప్రత్యేక ముగా చెవుడుగాని యున్నను భాగమున కర్హులుకారు(1).

మూగతనము జన్మముతో నుండనక్కర లేదనియును, మధ్య వచ్చినను అట్టివానికి భాగార్హత లేదనియును, కలకత్తా, బొంబాయి, మైకోర్పులు తీర్మానించినవి(2). ప్లేగు, జాడ్యమువలన మాటలాడుశక్తి నశించిపోయినకేసులోకూడ భాగమున కర్హతలేదని బొం. హై. వారు పై తీర్పులో ప్రాసియున్నారు.

18. అవయవహీనత్వమనగా కుంటితనము, ముక్కు లేకపోవుట, నాలుక లేకపోవుట. కుంటితనమనగా రెండుకాళ్లును లేకపోవుట.

అవయవ
హీనత్వము.

ఈదోషము జన్మముతో నుండవలయును. అట్లున్నచో భాగమున కర్హుడుకాడు. లేనిచో భాగమునకర్హుడు(3). కుంటితనము సంపూర్ణముగా నుండవలయుననియు, లేనిచో భాగము పోజాలదనియు, కష్టల సాహాయ్యమున నడచుచున్నయెడల, అట్టివానికి భాగమున్నదనియు, పంజాబు చీఫ్ కోర్టువారు తీర్మానించినారు(4).

(1) 4 బొం. హై. 8. 185; 65 ఇం. కే. (బొం) 216; 1 బొం. 177; 101 ఇం. కే. (నా) 650. 132 ఇం. కే. (పా) 866; 100 ఇం. కే. (బొం) 586.

(2) 18 క 327; 80 ఇం. కే. (బొం) 173.

(3) 26 మ 138; 22 పీ. 8. 348.

(4) 52 ఇం. కే. (పం) 919.

19. జడత్వము (Idiocy) ఇది జన్మముతోడనే ఉండవలయునని వేరుగ చెప్పనక్కర లేదు జడత్వమనగా ప్రాపంచికజ్ఞానము, ఉచితానుచితజ్ఞానము, తేకపోవుట. ఈదోషము సంపూర్ణజడత్వము.

ర్థముగా నుండవలయును. కాని కొలదిగా నుండకూడదు. అనగా తనవ్యవహారములను తాను చేసికొనలేడనికాని, లోకములో ప్రజలకుండు సామాన్య జ్ఞానమునకు కొంచెము తక్కువ జ్ఞానము కలవాడనికాని, అతనియాస్తితో సంబంధించినవ్యవహారముల నింకొకరు చూచుచున్నారనికాని ఋజువుచేసిన చాలదు. సంపూర్ణజడునకుమాత్రమే భాగార్హత లేదు(1).

20. ఉన్మత్తుడనగా పిచ్చివాడు తేక వెట్టివాడు. ఈదోషము జన్మముతో నుండనక్కర లేదు. విభాగకాలమునాటి ఉన్మత్తత.

కున్నచో అతనికి భాగార్హతలేదు. భాగమిమ్మని యడుగుట కాతనికి హక్కులేదు. ఇది కుదురునదియా? కుదరనిదియా? యను ప్రశ్నతో పనిలేదు(2). మధ్యకాలములో వచ్చినపిచ్చి అయినచో వానికి భాగముండుననియును, జన్మముతో కలిగినహక్కు, మధ్యకాలములో సంభవించినఉన్మత్తతచేత నశించిపోవదనియు కొన్ని తీర్పులున్నవి(3). కాని ప్రీతికొన్నిలువారును, ఈనడుమ సామా

(1) 1 మ. హే. 8. 214; 12 అ 580; 18 క 111; 73 ఇం. కే. (లా) 898 115 ఇం. కే. (జె) 197.

(2) 13 మా. ఇం. అ 519; 14 మా. ఇం. అ 176; 18 వీ. 8. 805; 9 బెం లా. 8 198; 5 అ 509; 10 క.639; 32 ఇం. కే (అ) 127; 22 క 864; 8 క 149; 919; 8 క. లా జ. 369; 4. మ. లా. జ. 88. 78 ఇం. కే (బొం) 279; 55 ఇం. కే (మ) 576. ఇందులో ధర్మశాస్త్రవిమర్శన చక్కగా చేయబడినది. 68 ఇం. కే. 111.

(3) 1 బొం 177; 14 మ 279 (294); 28 అ 247; 22 క 864; 29 ఇం. క. 42; 116 ఇం క (నా) 668; 48 మ 464.

న్యముగా అన్ని మైకోర్టులును, ఉన్నతత జన్మముతో నుండనక్కర లేదనియే తీర్మానించుచున్నందున నదియే గమనింపఁదగియున్నది. కుటుంబవ్యాపారము చేసికొనలేనివాడనియు దుర్బలహృదయము కలవాడనియు, చెప్పినంతమాత్రమున పిచ్చివాడుగా పరిగణింపకూడదు(1)

పిచ్చివారలను, వారియాస్తిని సంరక్షించుటకు ఇండియాదొర తనమువారు చిరకాలముక్రిందట నుండి శాసనములను చేయుచు అందు సవరణలను చేయుచు రద్దుచేయుచు వచ్చిరి. ఇప్పుడు ఈవిషయమున 1912 వ సం॥ నె 4 రు ఆక్టు అమలులోనున్నది. ఆయాక్టుయొక్క 71 వ సెక్షనులో, పిచ్చివారి యాస్తిని వశముచేసికొని వ్యవహరించుటకు మేనేజరునుగాని, రిసీవరునుగాని నియమింపవచ్చునని సివిలుకోర్టుల కధికారమొసంగబడినది. సమష్టికుటుంబ మెంబరులలో, ఒకడు పిచ్చివాడు అయినయెడల, అతనియాస్తికి కోర్టువారు మేనేజరునుగాని రిసీవరునుగాని నియమింపవచ్చునా? యను విషయము వివాదాంశమైయున్నది. సమష్టికుటుంబాస్తిలో, పిచ్చివానికి భాగమే లేదని చెప్పుచుండగా నాతనికి ఆస్తియొక్కడిది? పైన చెప్పబడిన సెక్షను, ప్రత్యేకముగా ఆస్తి కలిగియున్నవానినిగూర్చి చెప్పబడినదికాని, సమష్టికుటుంబమెంబరును గూర్చి చెప్పలేదని కొండరి యభిప్రాయము.

తుడ్డికిగాని, జ్యేష్ఠసోదరునకుగాని, పిచ్చి యెత్తి తక్కినమెంబరులు, మైనర్లుగానున్నారనుకొనుట. అప్పుడాయాస్తిని మరియొకరు వ్యవహరించుటకంటె కోర్టువారు వ్యవహరించుట మంచిదికదా. సమష్టికుటుంబమెంబరుకదాయని సదరు సెక్షనుప్రకారము కోర్టునకధికారములేదని చెప్పినచో శాసనముయొక్క యుపయోగమే లేకుండపోవును. ఇతరమెంబరులు, ఆస్తిని పాడుచేయుచున్నారని స్పష్ట

ముగా రుజువై నప్పుడుమాత్రము పైన చెప్పబడిన సెక్షనుక్రింద సమష్టి కుటుంబా స్తిలోని యతని భాగమునకు మేనేజరును నియమించుటకు కోర్టున కధికారము కలదని నాగపూరుకమిషనరు కోర్టువారు తీర్మానించియున్నారు(1). అయితే, ఆకోర్టువారు, సమష్టికుటుంబా స్తిలో, పిచ్చివానికి, భాగము కలదని యంగీకరించుతరగతిలోనివారైయున్నారు. సమష్టికుటుంబా స్తిలోని పిచ్చివాని భాగమునకు మేనేజరును నియమింపకూడదని పాట్నా, మదరాసు హైకోర్టులు తీర్మానించినవి(2). బొంబాయి కలకత్తా హైకోర్టులదమిత్థమని నిర్ణయించలేదు(3). బెండ్ చీఫ్ కోర్టువారు నియమింపవచ్చునని తీర్మానించిరి(4).

ఎట్లయినను ఈవిషయమింకొకసారి, సంపూర్ణవిమర్శ చేయబడదగినదై యున్నది.

21 కుష్ఠరోగముగలవాడు భాగార్థుడుకాడను నియమమును దేవలుడుమాత్రమే చేసినట్లు కన్పట్టుచున్నది. తక్కినస్మృతికర్తలు నిషేధించినట్టి చికిత్సకు సాధ్యముకానిరోగములలో నిది చేరియుండవచ్చును. భాగానర్హుడగుటకు కుష్ఠరోగము పుట్టుకతోనుండనక్కరలేదు. కాని అది యసాధ్యమయినదియు, తీవ్రతమమైనదియునై యుండవలయును. సామాన్యమైనకుష్ఠు అయినచో భాగములేకుండపోదు(5). ప్రజలతో

కుష్ఠరోగము.

(1) 116 ఇం. కే (నా) 663.

(2) 49 ఇం కే. (పా) 907; 17 ఇం. కే (మ) 473.

(3) 19 బొం 309; 20 బొం 659; 6 క 539.

(4) 3 ఇం. కే 660.

(5) 5 బొం. హై. 8 145; 9 బెం. లా. 8 1149; 1 బొం 554; 19 మ 74; 22 క (పి). కౌ) 843; 21 బొం 205; 26 మ 214; 18 ఇం. కే. 490 ; 19 ఇం కే (మ) 690; 4 క. లా. జ 323; 254 మ. లా. జ 251; 18 మ. లా. ట. 460; 75 ఇం. కే (క) 474; 80 ఇం. కే. (పి. కౌ) 198

కలసిమెలసి తిరుగుటకు వీలు లేనంతమాత్రమున భాగమునకర్హుడు కాకపోడు(1). భాగానర్హుడగుటకు కుష్ఠురోగమెట్టిదిగా నుండవలయునో అప్రాంగహృదయము, మాధవనిదానము, మొదలగు వైద్యగ్రంథముల సాహాయ్యమున నొకకేసులో మదరాసు హైకోర్టువారు నిర్ణయించియున్నారు. శరీరమున పురుగులుపడుట, చూచుటకేహ్యముగానుండుట, మొదలగు తీవ్రతమలక్షణములు కలవారుమాత్రమే భాగానర్హులని చెప్పబడినది(2). భాగానర్హుడని ఎవరు వాదించుచుండురోవారే భాగానర్హులకు తగినకుష్ఠురోగమున్నదని నిస్సందేహముగు నట్లుబుజువుచేయవలయును(3). తండ్రియాస్తి సంక్రమించినపిదప కుమారునకు కుష్ఠురోగము వచ్చెను. అంతమాత్రముచేత అతడాయాస్తిని వ్యవహరించుట కర్హుడుకాకపోడు. న్యాయమయినయవసరముకొరకాతడు చేసినవినియోగములు కుమారులను బయ్యిండు చేయును. కాని కుష్ఠురోగి చేసినవికదాయని చెల్లకపోవు(4).

22. చికిత్సకసాధ్యములైన రోగముగల వారివిషయము. ఈరోగము చికిత్సకు సాధ్యము, ఇదియసాధ్యము, అని నిర్ణయించుట శక్యముకాదు. ఈవిషయమున వైద్యులు తరుచుగా చికిత్సకసాధ్యము లైన యితరరోగములు. భిన్నాభిప్రాయులగుచుండురు. కావున న్యాయస్థానము లీవిషయము సమలుజరుపకుండుట మంచిదని తీర్మానించియున్నారు(5).

(1) 80 ఇం. కే (పి. కా) 193.

(2) 88 మ 250; 19 ఇం. కే. 690; 25 ఇం. కే 968.

(3) 19 మ 74; 75 ఇం. కే (క) 474; 27 క. పీ. నో. 959.

(4) 43 ఇం. కే (అ) 62.

(5) 12 బొం. హై. 819; 26 మ 148; 27 మ 591; 48 మ 250; 23 ఇం. కేం. Mere tumour in the nasal cavity is not a disqualification 521;

23. పితృద్వేషి, భాగార్హుడుకాడని నారదుడు మాత్రమే విధించియున్నాడు. తండ్రి భగవంతునితో సమానుడు. కావున సర్వదా

పితృద్వేషము. పూజనీయుడు. జీవించియుండగా తండ్రినికొట్టితిట్టినవా

డును, చనిపోయినపిదప తండ్రికి శ్రాద్ధాదికర్మలను చేయనివాడును పితృహంతకునితో సమానుడని స్మృతులు చెప్పుచున్నవి. కాని ఈకాలమున న్యాయస్థానములు, పితృద్వేషిని భాగమున కనర్హునిగా గమనించుటలేదు. తండ్రితో విరోధముగానున్నంతమాత్రమున నతనికి సమష్టికుటుంబాస్తియందున్నహక్కు పోనేరదు. విరోధముచేత తండ్రితో వేరుగానున్నను, సమష్టికుటుంబద్రవ్యమునుండి పోషింపబడుచున్నంతవరకు కుమారుడు కుటుంబమునుండి విడిపోయెనని యెంచవలెదు(1). నిజముగా తండ్రినిచంపినవానికి మాత్రము ఆస్తియందు భాగములేదు. వానిభార్యకును వానికుమారునకునుకూడ లేదు. కాని వారు, కుటుంబద్రవ్యమునుండి పోషింపబడనర్హులు(2). అయితే పితృహత్యకుపూర్వ మాహంతకునకుకలిగినకుమారుడుకూడ భాగానర్హుడా? యనునంశము విచారణీయము.

24. హిందూమతమును విడచి ఇతరమతమును గైకొనినవారు

మతాంతరగ్రహణము. 1850 సం॥ మొదటి పూర్వము భాగానర్హులుగా పరిగణింపబడెనె 21 రు ఆక్టు. పైనవివరించిన స్మృతులలోని “పతితులు” అనుపదములోజేరి పూర్వము భాగానర్హులుగా పరిగణింపబడెడివారు. కాని, 1850 వ సంవత్సరములో ఇండియా

దొరతనమువారుచేసిన నె 21 రు ఆక్టుననుసరించి, యిప్పు డానిర్బంధము తొలగిపోయినది. ఎవరైనను మతాంతరమును గైకొనినంతమాత్రమున వారికి ఆస్తిగాని హక్కులుగాని పోనేరవు. మతాంతరమును

(1) 25 ఇం. కే 480.

(2) 18 ఇం. కే 764.

గ్రహించినప్పటినుండియు నాతనికి హిందూలా వర్తింపదు. ఈ యా క్తునకు పూర్వము, అన్యమతమును గ్రహించినవారి కీశాసనము రక్షణ యొసంగదు(1). అయితే, మతాంతరమును గైకొనినతోడనే అతనికిని తక్కినమొంబర్లకును ఉండుసంబంధమెట్టిది? ఎట్టిహక్కులను కలిగియుందురు? అనువిషయములు విచారణీయములు. సమష్టికుటుంబములోని యేమొంబరైనను, మతాంతరమును గైకొనినచో ఆతడు మొట్టనే ఆకుటుంబములోనుండి విడిపోయినట్లెంచవలయును(2). అప్పటికుండు అప్పుఆస్తులయందుమాత్రమే అతనికి హక్కుబాధ్యతలు కలిగియుండును(3). మతాంతరుడైనపిదప, వానియెరుకను వానికివ్యతిరేకముగా పండ్రెండుసంవత్సరములు తక్కినమొంబర్లు కుటుంబాస్తిని అనుభవించుచుండి రేని ఆమతాంతరుడు వారివద్దనుండి తనభాగమును రాబట్టుకొనజాలడు(4). మతాంతరస్వీకరణమునాటికి, కుటుంబమానకుండు అప్పలకొరకు హిందూమతములోనున్న యాతనితండ్రి ఆమతాంతరునిభాగమును విక్రయింపకూడదు. కాని ఆరుణములలో మతాంతరుడు తన వంతునీయక తప్పదు(5). ఒకమొంబరు మతాంతరుడైనందువలన అతడుమాత్రమే విడిపోయినట్లెంచవలయును. మొత్తము కుటుంబమంతయును విడిపోయినట్లెంచవలయు నను నియమములేదు. తక్కినవారు కలిసియున్నట్లే యెంచవలయును. ఒకడు మతాంతరుడైన

(1) 1811 మ. పీ. సో (పి). కౌ.) 482; 78 ఇం. కే (పా) 749; 28 మ171.

(2) 9 మా. ఇం. ఆ 195 (241); 25 ఆ 546 (578); 38 ఆ 356; 40 క 407; 14 ఇం. కే 480; 35 ఇం. కే 549; 6. లా. లా. జ. 84; 126 ఇం. కే (అ) 345.

(3) 10 ఆ 546; 38 ఆ 356.

(4) 18 ఆ 90; 35 క 961; 32 ఇం. కే 127.

(5) 22 మ 519; 24 మ 455; 18 మ. లా. జ 599.

పిదప మరిపదిసంవత్సరముల కికనొకడైనచో రెండవవాడు అంతవరకు ను తక్కినకుటుంబముతో కలిసియున్నట్లెంచబడి వానిహక్కులు అంతవరకును నిలిచియుండును(1). ప్రీవికౌన్సిలువారొక కేసులో మతాంతరమును గ్రహించినవాడు, తనపూర్వపుమతమును విడిచిపెట్టినను తనపూర్వపు‘లా’ను విడిచిపెట్టకుండ దానినే యనుసరించుచుండ వచ్చునని యొకవాక్యము నుదాహరించియున్నారు(2). ఈవాక్యము

మతాంతరులగు
కుటుంబమెంబర్ల
హక్కులనుగూర్చి
హైకోర్టులభిన్నా
భిప్రాయములు.
నాధారముగా తీసికొని క్రిష్టియనుమతమును గైకొ
నినను హిందూలా ననుసరించి సర్వైవరుషిప్పు(3)
ను కలిగియుందురని బొంబాయిహైకోర్టువారు తీర్మా
నించియున్నారు. 1850 సం॥ రం నె 21 రు ఆక్టులో

“హిందువు, మతాంతరప్రవర్తకుడైనను, అతనిహక్కులు నశించిపోవు” అనిమాత్రమే వ్రాయబడియున్నది. కాని కొన్నిహక్కులుండుననియు, కొన్ని హక్కులుండవనియు, వ్రాయబడలేదు. కావున హిందూమతములో నున్న సమష్టిసోదరుడు చనిపోయినప్పుడు మొత్తపుటాస్థికి, యీమతాంతరుడు హక్కుదారుడగునని బొం. హై. వారి యభిప్రాయము(4). మొత్తము కుటుంబమంతయును మతాంతరమును గైకొని అందరును హిందూలా ననుసరించి తమతమ హక్కులను నిలుపుకొనియున్నయెడల, వారిలో నొకరు చనిపోయినప్పుడు తక్కినవారి కాయాస్తి సర్వైవరుషిష్వద్వారా రావచ్చును. కాని ఒకమెంబరు మతాంతరమును గ్రహించి, మిగిలిన హిందువులతో తనహక్కులను నిలుపుకొని యుంచుకొనెదననిన నదిపొసగదు.

(1) 40 క 407.

(2) 9 మా. ఇం. ఆ 195 (241).

(3) సర్వైవరుషిష్వ, అననేమియో 4 వ ప్రకరణమున చెప్పబడును.

(4) 19 బొం 680 (687); 23 బొం 539 (543); 31 బొం 25.

అతడు మతాంతరమును గైకొనినతోడనే తక్కినవారితో కలసి యుండు అభిప్రాయ మాతనికి లేదనియు, అందుచే విభాగమైనట్లెంచ వలయుననియు, ఆ స్తి ఆనాడే విభజించుకొనకపోయినను అప్పటి నుండియును, కుటుంబసంబంధము లేనియితరులవలె భాగస్వాములు మాత్రమే యుందురనియు, మ. హై. వారి యభిప్రాయము(1). సమష్టికుటుంబాస్తిని మేనేజిమెంటుచేయుటకు కర్త కధికారము కలదు. ఆయధికారము హిందులూ ననుసరించివచ్చినది. హిందూ కుటుంబము క్రిష్టియనులైనప్పుడు, హిందూలాప్రకారము, మేనేజరు నకుండు హక్కులు ఆక్రిష్టియనుకుటుంబమేనేజరున కుండవు(2). ఆ స్తిని విభజించుకొనుటకు హక్కు లేకపోయినవానికి, అన్యమతస్వీకార మువలన కొత్తగా అట్టిహక్కు కలుగదు(3). అన్యమతమును గ్రహించినవాడును హిందూమతములోనున్నవారును తమలో నొకరుచని పోయినచో మొత్తమూస్తియంతయును మిగిలినవారికి వచ్చునట్లు యేర్పాటును చేసికొనిన చేసికొనవచ్చును(4).

25. 1850 సం॥ నెం 21 రు ఆక్టు, ఎవరికిని, అదివరకు లేని క్రొత్తహక్కులనీయదు. అదివరకున్నహక్కును పోకుండమాత్రమే అది కాపాడును. మహమ్మదీయమతమును గైకొనినతండ్రియూస్తి, హిందూమతములోనున్న కుమార్తెకు రానేరదు(5). పైననుదహ

(1) 10 మ 69; 1912 మ. పీ. నో. 886; 10 అ 546; 33 అ 356; 29 అ 487; 80 ఇం. కే 519; 85 ఇం. కే. 549; 126 ఇం. కే (అ) 345.

(2) 15 మ. లా. జ. 285.

(3) 64 ఇం కే (మ. ఫు. బెం.) 676.

(4) 1912 మ. పీ. నో 386 ; 9 మూ. ఇం. అ 195; 48 అ 525.

(5) 64 ఇం. కే (మ. ఫు. బెం.) 676; 88 ఇం. కే (మ) 467; 81. ఇం. కే 476.

రించిన యాళ్లు ననుసరించి మతాంతరమును గ్రహించినవానికి మాత్రమే హక్కుయేర్పడునా? ఆతనిసంతతికికూడహక్కు ఉండునా? అని ప్రశ్నరాగా అ. హై. వారొక కేసులో నీవిధముగా తీర్మానించి

మతాంతరుని సం నారు. క, చ అనువారిరువురు అన్నదమ్ములు. చ, తతికి కూడ 1850 మతాంతరుడైనాడు. మతాంతరుడైన పిమ్మట, అత సం॥ నెం 21 రు నికి ట, యనుకుమారుడు కలిగినాడు. చ, ముం ఆళ్లు రక్షణనిచ్చు నా? దుగా చనిపోయినాడు. క, సంతతిలేకుండ తరు

వాతచనిపోయినాడు. క యొక్కఆస్తి, ట, కు వచ్చునా? వచ్చునని తీర్మానించినారు(1). లాహోరు హైకోర్టువారొక కేసులో సదరుతీర్పును అంగీకరించినారు(2). కాని మద్రాసుహైకోర్టువారును బెండ్ చీఫుకోర్టువారును దీనికివ్యతిరేకముగాతీర్మానించియున్నారు(3) హిందువైయుండి పిమ్మట మతాంతరమును గైకొనినచో సదరుఆళ్లు రక్షణనొసంగును కాని వానిసంతతికి ఈయాళ్లువర్తించునా? ట స్వమతమునందే యున్నాడుకాని అన్యమతమును స్వీకరింపలేదుకదా! వాని కీయాళ్లు ఎట్లువర్తించును? అను సంశయములు విచారణీయములు. అలహాబాదు తీర్పును, అంగీకరింపక సదరుఆళ్లు మతాంతరమును గైకొనినవారికిమాత్రమే వర్తించుననియు, వానిసంతతికి యీ ఆళ్లు వర్తించదనియు పి. కౌ. వారు తీర్మానించిరి(4). పి వి కౌన్సిలు వారి యీతీర్పుతో, అలహాబాదుతీర్పును దానిననుసరించిన యితర తీర్పులును రద్దు అయిపోయినవి. హిందువు మహమ్మదీయమతము

(1) 11 ఆ 100.

(2). 55 ఇం, కే (లా). 420.

(3). 40 మ . 1118; 1927 మ 72; 107 ఇం. కే (బె) 890. 132 ఇం. కే (బె) 890.

(4) 128 ఇ. కే. (పి). కౌ.) 268.

నవలంబించినచో వానిసంతతికి మహమ్మదీయ“లా” వర్తించును కాని హిందూ “లా” వర్తించదు.

26. తనవర్ణమునువిడిచి యితరవర్ణముతో కలిసి వారియన్నమునుదినుట, ఇతరజాతిస్త్రీలను పెండ్లియాడుట, వారితో వ్యభిచరించుట, మొదలగునవి మహాదోషములుగా నెంచబడి

కులభ్రష్టులకు
1850 సం॥ నె 21

రు ఆక్తు పర్తిం
చునా ?

వారిని కులభ్రష్టులుగా నెంచెదరు. వీరిని పతితులని స్మృతికర్త లెంచియున్నారు. వీరికికూడ పూర్వము భాగార్హత లేకుండెడిది. కాని, ఈదోషమును 1850

సం॥ నె 21 రు ఆక్తు పరిహరించెనా ? అను విషయము వివాదగ్రస్తమై యున్నది. మతాంతరమును గైకొనినవారలకే ఆశాసనము శరణ్యముగాని, హిందూమతములోనుండి దుర్నితపరులగుటచే వర్ణభ్రష్టులైనవారిని ఆశాసనము రక్షించదని పండిత గులాప్చంద్రసర్కారు శాస్త్రీగారు తమ హిందూలాలో యభిప్రాయము నొసంగియున్నారు. కొన్ని హైకోర్టులు, ఆశాసనమునందు కులభ్రష్టులైనవారికి (deprived of caste) కూడ హక్కుపోకుండునట్లు వ్రాయబడియున్నది. కావున, ఆయాక్తు కులభ్రష్టులకుకూడ వర్తించునని తీర్మానించినారు(1) ప్రివి కౌన్సిలువారు ఒక కేసులో, ఈవిషయమును ఆలోచించియు, నేమియును చెప్పక విడచివైచిరి(2). ఇక నొక కేసులో వర్ణభ్రష్టులకు, సదరు ఆక్తు వర్తించునని యభిప్రాయపడిరి(3). కొన్ని హైకోర్టులు, ఆశాసనములోవ్రాయబడినవాక్యములకు మతాంతరమును గైకొనుటచే వర్ణభ్రష్టులైనవారనియే యర్థము కాని, హిందూమతము నందుండి,

(1) 5 మ. హై. రి. 477; 78 ఇం. కే. (పా) 749; 129 ఇం. కే. (పా) 188; 40 ఇం. కే. (బాం) 78.

(2) 5 క 776.

(3) 10 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 477.

యకార్యకరణముచే కులభ్రష్టులైనవారని యర్థమురాదని తీర్మానించి నవి(1). ఈకడపటితీర్పులే యనుసరణీయములని తోచుచున్నది.

1858 సం॥ నె 21 రు ఆక్టు రక్షణ నొసంగనిచో కులభ్రష్టులకు భాగార్హత లేదని స్పష్టమగుచున్నది. కాని కులభ్రష్టులనగా, నెట్టివా రనువిషయము స్పష్టముగా లేదు. బ్రాహ్మణుడు, శూద్ర స్త్రీని పెండ్లియాడినచో నది శాస్త్రసమ్మతమే యగును(2). కులభ్రష్టులను నిర్ణయించువిషయమున స్మృతులకాలమునకును ఈకాలమునకు జాలభేదమున్నది. విదేశగమనాదులవలన కులభ్రష్టులగుదురని పూర్వముండెడిది. ఇప్పుడది దోషముగా పరిగణింపబడుట లేదు. విధవావివాహమువలన వర్ణభ్రష్టత్వము సంభవింపకుండ 1856 వ సంవత్సరపు నె 15 రు ఆక్టు కాపాడుచున్నది. ఏయేకార్యములు చేసినచో కులభ్రష్టులుగా పరిగణింపబడి భాగార్హత లేకుండ పోవునో స్పష్టముచేయు తీర్పులు కానరావు. అట్టి కేసులు వచ్చినప్పుడు ఆ కేసుయొక్క సందర్భమునుబట్టి, విచారణచేసియీ విషయమును నిర్ధారణచేయవలసియున్నది.

27. దాసీపుత్రులనగా కులాచారము ననుసరించి వివాహముకాకుండ, ఒక స్త్రీని ఉంచుకున్నయెడల, దానికి సంతానము కలిగె

దాసీపుత్రులు నేని, వారు దాసీపుత్రులనబడుదురు. వీరిని ఇంగ్లీషులో Illigimate sons అనియెదరు. ఈవిషయమును గుఱురా ?

గూర్చిన స్మృతివచనములు విభాగప్రకరణమున వ్రాయబడును. దాసీశబ్దము (Slave) 1843 సంవత్సరపు ఆక్టుననుసరించి తొలగిపోయినదనియు అందుచే శూద్రులలో నైనను దాసీపుత్రులకు భాగార్హతగాని, వారసత్వముగాని లేదని కలకత్తా హైకోర్టువారు

(1) 28. మ. 171; 184 ఇం. కే. (క) 1272.

(2) 181 ఇం. కే. (జాం) 17.

ఒకప్పుడు తీర్మానించిరి(1). కాని 1921 సం॥లో ఫుల్ బెంచివారు, ఆతీర్పులను రద్దుచేసి శూద్రులలో దాసీపుత్రులవిషయమై తక్కిన హైకోర్టులతో నేకీభవించి, ఉంపుడుకత్తెకుమారులకు హక్కుకలదని తీర్మానించిరి(2). అయితే, ఆస్త్రీ, ప్రత్యేక మాపురుషుని యుంపుడుకత్తెయై యుండవలయును కాని, వ్యభిచారమువలన కలిగినసంతాన మీతరగతిలో చేరదు(3) తలిదండ్రు లిరువురును హిందువులైనగాని, వారి కిరువురకు గలిగినసంతానము హిందువులుకారు. అట్టి వారికి హిందూలావర్తింపదు. కావున హిందువునకు మహమ్మదీయస్త్రీవలనగాని క్రిష్టియనుస్త్రీవలనగాని కలిగినకుమారులు హిందూలాననుసరించి దాసీపుత్రులు కాజాలరు అట్టివారు తల్లి యేషతమునకు చెందియుండునో, ఆమతమువారగుదురు. వారికి, హిందువులకుటుంబాస్తిలోనుండి పోషింపబడుహక్కుగాని, భాగార్హతగాని లేదు(4).

దాసీపుత్రుడగునా కాదా యనువిషయమున తగాదావచ్చినప్పుడు, ఇండియన్ యెవిడెన్సుఆక్టు 112 సెక్షను ప్రకారము భావన (Presumption) వర్తించదు. సాక్ష్యముచే, ఆయంశమును రుజువు చేయవలసియుండును(5). ఉంపుడుకత్తె, అవివాహితయైయుండవలయునను నియమములేదు. ఒకరు వివాహమాడినస్త్రీని, ఇంకొకడు ఉంచుకొని, సంతానమును కనినయెడల, వారు దాసీపుత్రులుగానే పరిగణింపబడుదురు(6).

(1) 28 క 194, 1 క 1; 19 క 91.

(2) 68. ఇం. కే (క) 50.

(3) 132 ఇం. కే (పా) 858; 131 ఇం. కే (బాం) 888; 89. మ. (ఫు. బెం) 186; 41 మ. 44; 40 బాం. 369. 46 బాం. 1022.

(4) 27 మ 13; 64 ఇం. కే (లా) 892. 78 ఇం. కే (బాం) 412.

(5) 27 మ 32.

(6) 181 ఇం. కే. (బాం) 888.

ద్విజులకు (బ్రాహ్మణక్షత్రియవైశ్యులకు) కలిగినదాసీపుత్రులను, కుటుంబాస్తిలోనుండి పోషింపవలసియున్నది. కాని వారికి భాగార్హతలేదు. వారు కుటుంబమెಂಬర్లుగా భావింపబడరు. శూద్రులలో మాత్రము కొన్ని పద్ధతులకు లోబడి, అట్టిసంతానమునకు భాగార్హతకలదు(1). శూద్రులలో దాసీపుత్రులు కుమారులువంటివారే యగుదురు. వారు, కొన్ని విషయములలో మాత్రము కుటుంబమెంబర్లుగానే యెన్నబడుదురు. వారికి తండ్రియాస్తిలోవచ్చేడి భాగము జీవనాంశము నిమిత్తమైనదిగా కాకుండ, కుమారుడుగా వచ్చేడిభాగముగానే యెంచబడవలయును. కాని తండ్రి ప్రత్యేక ఆస్తి యేమియు లేకుండ, ఆతనిసోదరులు మొదలగువారితో సమష్టిగానుండి చనిపోయేనేని, ఆతనిదాసీపుత్రులకు అందుభాగమురాదు గాని, కుటుంబమెంబరువలె, అనగా వితంతువులు మొదలగువారివలె కుటుంబాస్తినుండి పోషింపబడుహక్కును కలిగియుందురు(2). దాసీపుత్రులకు అనగా ఉంపుడుకత్తెయందు కలిగినకుమార్తెలకు భాగార్హతలేదు(3). ఉంపుడుకత్తెవితంతువైనను, అదివరకు వ్యభిచరించినదైనను, ఆరంభమున, నామెతోటిసంబంధము వ్యభిచారరీత్యా సంభవించినను, ఆమెకు కలిగినసంతతి ప్రత్యేకము తాను ఉంచుకొనిన

(1) 63. ఇం. కే. (క. పు. బెం.) 50; 22 అ. పి. కౌ. 191; 30. అ. 508; 1 మా. ఇం. అ. 18; 1. బొం. 97; 7 మ. 407; 38 ఇం. కే. (మ) 858; 2 అ. 184; 6. అ. 829; 12. మ. 72; 27. మ. 18; 78. ఇం. కే. (బొం) 412; 32. ఇం. కే. (బొం) 986; 4. బొం (పు. బెం) 37.

(2). 134. ఇం. కే. (పి. కౌ.) 1084; 49-మ. 116.

(3). 133 ఇం. కే. (అ) 792; 1921. బొం. 137.

పిమ్మట కలిగెనేని, వారు దాసీపుత్రులుగా భావింపబడి వైనచెప్పిన హక్కులు వచ్చును(1).

శూద్రులలో, దాసీపుత్రులకు, ఎంతభాగమువచ్చును? ఎప్పుడు భాగార్హతకలుగును? మొదలగు విషయములు విభాగప్రకరణమున చర్చింపబడును.

బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్యులలో, ఉంపుడుకత్తెవలనకలిగిన దాసీపుత్రులకు భాగార్హత లేకపోయినను, తండ్రియూ స్త్రీలోనుండి పోషింపబడవలయును. వారిజీవనాంశమునకు తండ్రియూ స్త్రీపైని బాధ్యతకూడ ఉండును(2). జీవనాంశ మేరీతిగా మొంత యివ్వవలయునను విషయము “జీవనాంశము” అనుగ్రంథమున వివరింపబడును. తండ్రియును, దాసీపుత్రులును కలిసియున్నను, వారు సమష్టికుటుంబ మెంబర్లుకానేరరు. తనకుకలిగినదాసీపుత్రులను సమష్టికుటుంబ మెంబర్లుగా అంగీకరించుటకు తండ్రి కధికారము లేదు. కాని తండ్రి అనంతరము, ఆతని తాలూకు, దాసీపుత్రులకు సంక్రమించిన ఆ స్త్రీకి ఆదాసీపుత్రులు సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు అగుదురు(3). దాసీపుత్రులకు తండ్రియూ స్త్రీయందు, జన్మముచేత హక్కుకలుగదు(4). తండ్రిఅనంతరము, వివాహమాడిన భార్యకుమారులును, దాసీపుత్రులును, సమష్టికుటుంబ మెంబర్లుగా నెన్నబడుదురనియు, వారిలో వారికి సర్వైవరుషిష్ట ఉండుననియు, బొంబాయి హైకోర్టువారు తీర్మానించి యున్నారు(5).

(1). 131 ఇం. కే. (బొం) 883.

(2). 128 ఇం. కే. (ప్ర). కౌ) 711; 5 ఇం. కే. (మ) 919; 8 మ 825; 82 క 479; 3. క 214; 12 మా. ఇం. అ 203.

(3). 52. బొం. 300.

(4). 132 ఇం. కే (రం) 817.

(5). 4. బొం 37 పు. బెం; 137 ఇం. కే (బొం) 572.

28. యత్యాశ్రమ స్వీకారము, ద్విజులకుమాత్రమే స్మృతు లంగీకరించుచున్నవి. యత్యాశ్రమస్వీకారమనగా, ప్రాపంచికవిషయ పరిత్యాగము. సంపూర్ణ సన్యాసాశ్రమస్వీకారముచేసినవారికి, ఆస్తి

యందు సంబంధములేదు. వారు, సమష్టికుటుంబ యత్యాశ్రమమును స్వీకరించినవారు. మున మెంబర్లుగా నెన్నబడరు. ఆశ్రమస్వీకారము చేసినతోడనే, ఆస్తివిషయమున వారు చనిపోయి

నట్లే మొంచబడి మిగిలినవారు హక్కుదారులగుదురు(1). కాని యది సంపూర్ణమైనదిగా నుండవలయును. కొన్నాళ్లు బైరాగులతో దిరిగి బైరాగియైనంతమాత్రమున నాతనికి భాగముపోదు(2). ఎనిమిదిశ్రాద్ధములనుచేసి, తన శ్రాద్ధముకూడా చేసికొని ప్రాజాప త్యేష్టి, విరాజహోమముచేసి, హోమపాత్రలు కర్తవ్యవైచో దహించి, లోహపువైనచో బ్రహ్మాకిచ్చి నదీజలములయందు నిలు చుండి, ఆశ్రమస్వీకారసమయమున నుచ్చరింపవలసిన మంత్రము లను చదివినగాని, పూర్ణమైన సన్యాసము కానేరదు. అంతవరకును ఆస్తియం దాతనిహక్కుపోదు. కాషాయవస్త్రాదిధారణమాత్రమున సన్యాసికాదు(3). శూద్రులకు యత్యాశ్రమస్వీకారార్హతలేదు. కావున, సన్యాసాశ్రమమును స్వీకరించినను, శూద్రులకు భాగము పోజాలదు(4).

(1). 1. పీ. 8. 209.

(2). 18 క. పీ. నో. 59; 10 పీ. 8. 172; 15. పీ. 8. 197.

(3). 40. ఇం. కే. (మ) 535; 2 ఇం. కే (క) 385; 124 ఇం. కే. (అ) 761.

ఆర్యసామాజకుడు.

(4). 40 ఇం. కే (మ) 546 (551); 40 క. 545; 40 మ. 846; 39 బొం 168; 46 అ 616; 18 ఇం. కే 474; 48 ఇం. కే 167; 22 మ 302.

29. నపుంసకు లెప్పుడును భాగమున కనర్హులే. ఇది పుట్టుకతోడనే యుండవలయును. ప్రత్యేక వివిషయముతో సంబంధించిన తీర్పులు కానరావు. కాని చాల తీర్పులయందు నపుంసకులు స్మృతుల నుదాహరించి, నపుంసకులకు భాగార్హతలేదని, తమ యంగీకారమును తెలుపుచునే యున్నారు.

30. ఉపపాతకులు, భాగమున కనర్హులను విషయ మిప్పుడమ లులోలేదు. అనుదినముచు, సంధ్యావందనము చేయనివాడు పతితుడని స్మృతులయందున్నది. పతితులకు భాగార్హతలేదుకదాయని, వారినికూడ నందులో జేర్చవలనుపడదు. ఉపపాతకులు కూడ నట్టితరగతిలోనివారు. కావున వారినిగూర్చి చర్చింపబనిలేదు.

31. నిరిండియులని మనుస్మృతిలో చెప్పిన శబ్దమునకు, కుంటి వారు మొదలగువారని కుల్లూకధట్టు వ్యాఖ్యాన మొనర్చినారు. మితాక్షరిలో “నిర్గతమింద్రియం యస్మాద్వాద్యాధ్యాదినా ననిరింద్రియః” రోగాదులచేత నింద్రియహానిని బొందినవారు నిరిండియులు. ద్రియులని వ్రాయబడియున్నది. మదరాసు హైకోర్టున్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు నిరింద్రియశబ్దమునుగూర్చి విశేషవిచారణచేసి, నిరిండియులనగా స్త్రీలు, బలములేనివారు - ఇవి మొదలుగాగల యర్థములు వేదమునందును, బోధాయనసూత్రము నందునున్నవని నిర్ధారణచేసియున్నారు. నిరింద్రియులని యెవరిని, భాగానర్హులుగా ప్రస్తుతమున యేన్యాయస్థానమును నిర్ధారణచేయుటలేదు. కావున నిక ఈవిషయమై విచారణచేయవలసినపనిలేదు.

32. భాగానర్హులని నిర్దేశింపబడిన వారిదోషములు, పిమ్మట నివారణయ్యెనేని వారికి తిరిగి భాగమియవలయుననియు, వారి

పుత్రులు అట్టి దోషము లేనివారై రేని, వారికి భాగమీయవలయు
ననియు, మితాక్షరియందు విధింపబడినది.

దోషములుపోయి

నపిదప, భాగము

వచ్చునా?

“విభక్తేషు సుతోజాత సువర్ణాయాం విభాగభా
గిత్యనేన సమానన్యాయత్వాత్.”

“విభాగోత్తరకాల మప్యేషధాదీనాం దోషనిర్హర
ణే భాగప్రాప్తి రస్త్యేవ”

తండ్రియును కొడుకులును విభజించుకొనినపిమ్మట, తండ్రికి
మరల సవర్ణజాతుడైననుతుడు కలిగెనేని, మాతనికి భాగమెట్లిచ్చెద
రో, అట్లే భాగానర్హుల పుత్రులకుగాని, భాగానర్హులకు దోషము
పోయినపిమ్మటగాని, భాగ మీయవలయునని తాత్పర్యము.

“అపత్యం జడస్యభాగార్హమ్” గాతములు.

తండ్రియును కుమాళ్ళును పంచుకొన్నప్పుడు తల్లి అస్పృష్ట
గర్భవతియై యుండి విభాగమైనపిదప, కుమారుడు జన్మించెనేని, అది
వరకు చేసికొనిన విభాగము రద్దుపడును. పిదప జన్మించినకుమారున
కుభాగమిచ్చి మరల విభజించుకొనవలయును. విభాగకాలమునకు
తల్లి గర్భవతిగానుండక మరికొంతకాలమునకు కుమారుడు జన్మించిన
యెడల, అప్పుడుకూడ మొదటివిభాగము రద్దుపడి, విభాగకాలమునా
టికి కుటుంబమునకుండు ఆస్తియును, దానినిబట్టి పిమ్మట వృద్ధిపొంది
నదియుకూడ కలిపి అప్పటికినిల్చియున్న వారందఱును మరల విభజిం
చుకొనవలయునని పూర్వముండెడిది. ఇప్పుడందించుకమార్పు జరిగి
నది. విభాగములో తండ్రి యేమియును మిగిల్చి యుంచుకొనక
కుటుంబాస్తి అంతయును కుమాళ్లు పంచుకొనిరేని, తండ్రికి విభాగా
నంతరమెంతకాలమునకు మరల కొమారుడుజన్మించినను మొదటి
విభాగము రద్దులయి పైనచెప్పినప్రకారము అమలుజరుగవలయును.
తండ్రివిభాగములో తనకింద కొంతఆస్తిని నిలుపుకొనినయెడల, తరు

వాత కొంతకాలమునకు పుట్టినకుమారులు తండ్రివంతునకు వచ్చిన
యావదా స్త్రీని పుచ్చుకొనుటకర్హులు. అంతేగాని, మొదటివిభాగము
రద్దుకానేరదు. ఇవి ఇప్పుడు అమలులోనున్న విభాగధర్మములు.

అయితే భాగానర్హులు, వాదోషములు ఔషధాదులవలన
నివృత్తిఅయినపిమ్మట ఇందులో ఎట్టివారుగా గమనింపబడుదురు ?
విభాగకాలమునకు అస్పష్టగర్భవతియైనతల్లికి జన్మించినకుమారునివలె
నా ? తరువాత కొంతకాలమునకు జన్మించిన కుమారునివలెనా ?
భాగానర్హులకుమాళ్లు ఎట్టివారుగా గమనింపబడవలయును ? దోష
నివృత్తిగాని పుత్రోత్పత్తిగాని మొంతకాలమునకు కలుగునో తెలియ
దుకదా ! ఎంతకాలముగడచిపోయినను ఎందఱోమెంబర్లు భాగము
లు విభజించుకొనిపోయినను, అవిఅన్నియును మరలకలిపి భాగింప
వలయునా? తండ్రి తనవాటాకు కొంతవిభజించుకొని మిగిలినదిదోష
రహితులైనకుమాళ్ళు విభజించుకొనినప్పుడు దోషసహితుడైనకుమా
రుడు కొంతకాలమునకు మరల తనదోషమునుండి విముక్తుడయ్యేనేని,
తండ్రిభాగములోమాత్రమే హక్కుదారుడగునా ? లేక మొత్తము
విభాగమంతయు రద్దుఅగునా ? అనుననేకప్రశ్నలు బయలుపడలు
చున్నవి. ఇట్టికేసులు అరుదుగావచ్చుచుండుటవలన ఈప్రశ్నలన్నిటికి
సమాధానములు స్పష్టముగానున్నతీర్పులు గాన్పింపవు. బాంబాయి
హైకోర్టువారు, ఒకసారిఆస్తియొకనికి సంక్రమించినపిదప అదితిరిగి
పోనేరదను సూత్రముననుసరించి భాగానర్హునితండ్రి (కూటస్థుడు)
చనిపోయినపిదప పైనచెప్పినదోషవిముక్తియైనను భాగానర్హునకు
కుమారుడుకలిగినను, అతనికిభాగమురాదని తీర్మానించియున్నారు(1).
మదరాసుహైకోర్టువారు బాంబాయిహైకోర్టువారికి వ్యతిరేకముగా

(1) 6 బాం 616; 82 బాం 455; 11 పీ. 8 11; 10 బాం. లా8. 559.

తీర్మానించియుండిరి(1), సమష్టికుటుంబముతో సంబంధించినంతవరకు మాత్రము ఆస్తిసంక్రమించినపిదప తిరిగి పోనేరదు అను సూత్రము అన్వయింపదు. సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లలో ఒకడు చనిపోయేనేని, అతనిఆస్తి ఎవరికైనను సంక్రమించునని చెప్పకూడదు. కుటుంబము లో అతనియాస్తియని చెప్పదగినదేదియు నుండదు. కుటుంబాస్తికి మిగిలియున్న మెంబర్లు హక్కుదారులగుచుందురు. క్రొత్తగా మరియొకడు జన్మించిన అతడును అందుచేరుచుండును. సమష్టికుటుంబద్రవ్యము నుండి జీవనాధారముకొరకు ధరణమునై కొనువారికికూడ సమష్టి కుటుంబముతో ఒకవిధమగుసంబంధమున్నది అందుచే ఒకసారిహక్కు గాదఖిలుపడినఆస్తి తిరిగిపోనేరదనుసూత్రము సమష్టికుటుంబమున కన్వయింపదు.

ఇద్దరు సమష్టిసోదరులలో ఒకడుచనిపోవుచు తనభార్యకు దత్తస్వీకారముచేసికొనుట కనుజ్ఞనిచ్చెను. అతడు చనిపోయినతోడనే ఆస్తియంతయును సోదరునివశమైనది. తరువాత కొంతకాలమునకు మొదటివానిభార్య దత్తస్వీకారము చేసికొనియెను. దత్తుడు తనపిన తండ్రినితొలగించి అది అవిభాజ్యపుజమిందారియగుటచే జమిందా రీనంతను స్వాధీనముచేసికొనుటకర్హుడని ప్రివికౌన్సిలువారు తీర్మానించిరి(2). క. చ. అనుసోదరులలో 'క' అనువానికి 'ట' అనుమూ గవాడగుకొడుకు కలిగెను. క, ముందుచనిపోయెను. ఆస్తియంతయు ను 'చ' వశమైనది. పిమ్మట 'ట' కు 'త' అనుకుమారుడు కలిగెను. 'క' అనువానికికలిగిన సమష్టికుటుంబపుహక్కునకు మనుషుడైన 'త'

(1) 9 మ. 64. ఈతీర్పు అప్రతిబంధదాయమునకేగాని సప్రతిబంధదాయమునకు వర్తించదు. 17 మ. 287.

(2) 1 మ 69.

హక్కుదారుడై 'చ' యొక్క పుత్రపౌత్రులతో సమష్టికుటుంబమెం బరగునని మదరాసు హైకోర్టువారు ప్రివి కౌన్సిలు తీర్మానముననుసరిం చి తీర్పు నిచ్చియున్నారు(1). ఏ కారణముచేతనైన 'త' కూడ భాగా నర్హుడైనచో వానికొడుకు 'ప' అనువాడుకూడ అట్లే భాగానర్హుడు. 'ప' కూడ అట్లే భాగానర్హుడైనచో, అతనికిమారుడుమాత్రము 'క' అనువానికి, నాల్గవతరమువాడు కావునను, ట. త. ప. అనువారలు సమష్టికుటుంబమెంబర్లుకారు కావునను, 'చ' యొక్కవంశీయులతో పాలుగొనుట కర్హుడుకాడు(2). విభాగమైనపిదప భాగానర్హత సంభ వించినచో అతనిప్రత్యేక వారసులకు సంక్రమించునుకాని, విభాగము రద్దుఅయి, మరలసమష్టికుటుంబములోనికి చేరదు.

33. భాగానర్హులనిచెప్పబడినవారును, వారిభార్యలును, వారి భాగానర్హులకు సంతతియును సమష్టికుటుంబముయొక్క ఆస్తినుండి జీవనాంశము. పోషింపబడవలయును.

“ కేవల మశనాచ్ఛాదనేన పోషణీయా భవేయః.

అభరణా త్పాతిత్యదోషః ” మితాక్షరా.

“ గ్రాసాచ్ఛాదన మత్యంతం పతితోహ్యదద్భవేత్ ”

మనుస్మృతి.

అత్యంతం యావజ్జీవమిత్యర్థః. “ జడక్లేబౌ భర్తవ్యౌ ” శాతములు.

ఈ విషయమును గూర్చి “జీవనాంశము” అను గ్రంథమున విపులముగా వ్రాయబడును.

(1) 9 మ 64.

(2) 18 మా, ఇం. ఆ. 519; 6 బెం. లా. 8 509; 2 బెం. లా. 8. 115.

34. స్మృతులలో విధింపబడకపోయినను, ప్రస్తుత కాలమున, సమష్టికుటుంబ బాస్తిలో హక్కునుపోగొట్టుకొనియెడి సమష్టికుటుంబ

వ్యతిరేకభుక్తము మెంబర్లు రెండుతరగతులవారున్నారు. (1) వ్యతిరేకభుక్తముచే హక్కుపోయినవారు. (2) హంతకులు. వ్యతిరేకభుక్తమునగా సమష్టికుటుంబమెంబర్లులైనను సమష్టికుటుంబాస్తినిపండ్లెందు సంవత్సరములకు మించినకాలము, వారియెరుకను, వారికి వ్యతిరేకముగా తక్కినమెంబర్లు అనుభవించుచుండిరేని, అది వ్యతిరేకభుక్తమునిపించుకొనును. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో ఒకడు ఆస్తినిస్వాధీనమునందుంచుకొనియుండేనేని అది, అందరితరపునను ఉంచుకొనియుండినట్లెంచవలయును(1). కాని తక్కినవారిని తొలగించినట్లెంచకూడదు. ఆస్తిని అనుభవించుచున్నవాడు, తక్కినవారికి హక్కులేనట్లు, వారియెరుకమీద అనుభవించుచున్నప్పుడుమాత్రమే వ్యతిరేకభుక్తమగును. ఒకమెంబరు తనపేర కవులకడపాలు వ్రాయించుకొనుచున్నంతమాత్రమున, శీస్తు పనులు చేసికొనుచున్నంతమాత్రమున, వ్యతిరేకభుక్తమునిపించుకొనదు(2). వ్యతిరేకభుక్తము తనకు కలదనివాదించువారు, కుటుంబములోని ఇతరమెంబర్లను కుటుంబాస్తిభుక్తములోనుండి తప్పించినట్లు స్పష్టముగా రుజువుచేయవలయును. అట్లు రుజువుచేసిననేతప్ప, వ్యతిరేకభుక్తముకాజాలదు(3). పంచుకొనుటలో మరచిపోయిన ఒకభూమిని అనుభవించు

(1) 42 మ 481; 117 ఇం. కే (పా) 636; 64 ఇం. కే (అ) 471; 60 ఇం. కే (క) 298; 89 ఇం. కే (ఔ) 498;

(2) 42 మ 481; 74 ఇం. కే (మ) 27; 65 ఇం. కే (ఓ) 8;

(3) 51 ఇం. కే (క) 128; 64 ఇం. కే (అ) 471; 99 ఇం. కే. (మ) 158; 19 క. 258; 35 క 961.

చున్న మెంబరునకు అది వ్యతిరేకభుక్తము కాజాలదు(1). సమష్టికుటుంబాస్తిలో తనకు వాటాగాని, సంబంధముగాని లేదని, చెప్పచు తనకు తెలియునట్లు యితర మెంబర్లు దానిని ప్రత్యేకముగా అనుభవించుచుండగా, ఏమియుచేయక పండ్రెండేండ్లూరకున్నవాడు, పండ్రెండు సంవత్సరముల అనంతరము, సమష్టికుటుంబాస్తిలో, భాగమునుగాని ఎట్టి హక్కునుగాని, పొందజాలడు(2). వానిని పోషింపవలసిన బాధ్యత, తక్కిన మెంబర్లకు లేదు. వ్యతిరేకభుక్తము పండ్రెండేండ్లు వరుసగాను, పల్లికుగాను, హక్కుదారునకు స్పష్టముగా తెలిసియుండులాగునను ఉండవలయును(3).

వ్యతిరేకభుక్తముచే సమష్టికుటుంబాస్తిలో హక్కుపోగొట్టుకొనిన వాని సంతతికి, మరల ఆయాస్తిలో హక్కు కలుగదు(4).

హిందూధర్మశాస్త్రములు కాలదోషము నెఱుంగవు. అందుచే వ్యతిరేకభుక్తవిషయమున వాటియందేమియు గానరాదు.

35. ఎవరినిగాని హత్యచేసినచో, ఆస్తియంతయునుగాని కొంతగాని, హంతకునకు వచ్చుసందర్భమున్నప్పుడు, ఆహంతకుడు, ఆయాస్తికిగాని, అందలి భాగమునకుగాని అర్హుడుకాడు. ఈనియమము స్మృతులనుండి వచ్చినదికాదు. స్మృతులలో ఈనియమము స్పష్టముగా వ్రాయబడియుండలేదు. పతితులు, మహాపాతకులు, ఉపపాతకులు, భాగానర్హులని స్మృతులు ఋద్ధోపింశుచున్నమాట నిశ్చయమే.

హంతకులకు సమష్టికుటుంబాస్తియందు హక్కుకలదా?

(1) 14 ఇం. కే (ప్ర) 1018; 66 ఇం. కే (ఔ) 461.

(2) 35 ఇం. కే 549; 3 క 228.

(3) 1 క. లా. రి. 219 (264); 47 క 274; 16 క. పి. నో. 849; 21 క. లా. జ 258; 28 క. లా. జ 467; 19 క. లా. జ 241; 24 మ 441; 26 ఇం. కే 904; 25 ఇం. కే. 119; 18 ఇం. కే. 918; 25 బొం 162.

(4) 44 మ 181.

యము. కాని యీశబ్దములలో హంతకు లేకాకుండ సువర్ణాపహరణము మొదలగు దోషములు చేసిన వారుకూడ చేర్చబడియుండుటచే, న్యాయస్థానములు, హంతకుల నీశబ్దములలో జేర్చుట కంగీకరించుటలేదు. అయినను, ప్రైవేటువరించిన హంతకులకు ఆస్తి సంక్రమింపజాలదని అన్ని దేశములవారును అంగీకరించుటచేతను ప్రజాక్షేమముకొరకును, న్యాయస్థానములు తీర్పుల నొసంగుచున్నవి(1). క్రిమినల్ కోర్టువారు, హంతకుడుకాడని వదలివేసినను, ఆవిషయమును సివిల్ కోర్టువారు విచారించి హత్యతో సంబంధమున్నదని స్థిరపరచినచో, అట్టివానికి వారసత్వమును లేకుండచేయవలయునని, కుమారునిచంపినతల్లిని గూర్చినకేసులో మ. హై. వారు తీర్మానించినవారు(2). కాని యిది న్యాయముకాదనియు, హిందూలలో లేని యీవిషయమును కొత్తగా తెచ్చిపెట్టినారనియు, అయినను, క్రిమినల్ కోర్టువారిచే శిక్షింపబడినవారికే హక్కులేదని చెప్పవలయును గాని, నేరస్థుడు కాడని వదలివేయబడినవారిని మరల సివిల్ కోర్టులో విచారించునని తీర్మానించుట న్యాయముగా లేదని మదరాసు లా జర్నలు వత్తికొని పతు లభిప్రాయ మిచ్చియున్నారు(3). హంతకుడేకాకుండ, ఆతనిసంతతికికూడ ఆయాస్తియందు హక్కుకలుగదనియు, అట్లుకానిచో ముసలివాడు తనకుమారునకు ఆస్తివచ్చునుకదాయని, ఆస్తివంతుని హత్య చేయతలపెట్టుననియు, తీర్పుల నిచ్చియున్నారు(4). కాని కుటుంబ

(1) 27 మ 591; 82 ఇం. కే. పి. కా. 966; 81 మ 170; 47 మ. లా. జ. 401; 67 ఇం. కే. (లా) 536; 45 బొం. 168=61 ఇం. కే. 294. 68 ఇం. కే (లా) 769.

(2) 27 మ 591.

(3) 15 మ. లా జ. 163.

(4) 67 ఇం. కే. 526;

ములో ఎవడో హంతకుడై నాడనుకారణముచే, ఆతని సంతతికి హక్కు కలుగదని చెప్పట న్యాయముగా లేదు. హత్యతో సంబంధము లేని వారికిని, ఈ హత్య చేసినచో, నీయాస్తి తన సంబంధులకు వచ్చునని హంతకునియుద్దేశము కానప్పుడును, ఆయాస్తి హంతకుని సంబంధులకు వచ్చుట కాటంకముండదు. ఒక కేసులో హత్య జరుగునప్పటికి, హంతకునికొడుకు మైనరుగా నుండెను. ఆ మైనరుకు హత్యతో సంబంధము లేదు. మైనరుకు ఆస్తిని చెందచేయవలయునను నుద్దేశముతో హంతకుడు హత్య చేయ లేదు. ఇట్టిస్థితిలో హంతకునికొడుకైనను, మైనరునకు ఆస్తియందు హక్కుపోదని పంజాబు చీఫ్ కోర్టువారు తీర్మానించియున్నారు(1) హంతకునకు లేక అతని సంతతికి, వారసత్వ మేదైన సంక్రమింపవలసినవచ్చినప్పుడు, అది సంక్రమింపకపోవచ్చును. కాని సమష్టికుటుంబమొంబర్లలో నొకనిని హత్య చేసినను అతని సమష్టి హక్కు పోజాలదని కొందరి యభిప్రాయము. సర్వైవరుషిష్టవలన తనకు మొత్త మాస్తియంతయును వచ్చునుకదాయని సోదరునిచంపినచో ఆతని భాగము హంతకునకు రాజాలదని కొందరి యభిప్రాయము. వారసత్వమునకును సమష్టికుటుంబాస్తియందలి హక్కునకును ఈ విషయమున భేదము లేదు. హత్యజరిగిననాడు, హంతకుడు, జీవించి యుండకపోయినచో, చంపబడినవానియాస్తి యెట్లు, ఎవరికి సంక్రమింపవలయునో అట్లు సంక్రమింపవలయునని ప్రి. కో. వారి యభిప్రాయము(2).

(1) 52 ఇం. కే. 919.

(2) 82 ఇం. కే 966; 27 మ. 591.

36. సమష్టికుటుంబస్వరూపనిరూపణము చేయుట కీప్రకరణ మొదటిప్రకరణ ముద్దేశింపబడినది. ఈప్రకరణమందలి సారాంశ మునందలి సారాంశము. ములివి.

1. రెండవపేరాలో తెలుపబడిన హిందూకుటుంబము, ఆస్తిని విభజించుకొనకుండ సమష్టిగా నుంచుకొన్నంతవరకు ఆకుటుంబము సమష్టికుటుంబ మనిపించుకొనును.
2. సమష్టికుటుంబముగానున్నవ్యక్తులలో (1) స్త్రీలు, (2) కూటస్తుడు జీవించి యున్నంతవరకు నాల్గవతరమువారు, (3) జాత్యంధులు, (4) మూగవారు, (5) చెవిటివారు, (6) అవయవహీనులు, (7) జడులు, (8) ఉన్మత్తులు, (9) కుష్ఠరోగులు, (10) మతాంతరులు, (11) కులభ్రష్టులు, (12) యత్యాశ్రమమును స్వీకరించినవారు, (13) నపుంసకులు, (14) వ్యతిరేకభుక్తమువలన హక్కును పోగొట్టుకొన్నవారు, (15) హంతకులు, వీరుతప్ప తక్కినవారు సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లుగా నెన్నబడుదురు. వీరికి సమష్టికుటుంబాస్తిలో భాగార్హతలేదు.
3. అంధత్వాదిదోషములు నివృత్తిఅయినప్పిమ్మట, వారు భాగమున కర్హులగుదురు. అట్లు నివృత్తికాకపోయినను, వారికి పురుషసంతానము కలిగెనేని వారికిసమష్టికుటుంబాస్తియందు భాగముండును. వారు సమష్టికుటుంబమెంబర్లుగా నెన్నబడుదురు.
4. దాసీపుత్రులు, వారిలోవారు సమష్టికుటుంబమెంబర్లు యినను, ఇతరులతో సమష్టికుటుంబమెంబర్లుకాజాలరు.

హిందూకుటుంబమునం దీచెప్పబడినమార్పులు గావింపబడినచో సమష్టికుటుంబస్వరూప మేర్పడును.

37. ఈప్రకరణమును ముగించుటకుపూర్వ మికనొక్కవిషయమునుగూర్చి చెప్పవలసియున్నది. న్యాయస్థానములందు దావాలను విమర్శించుటలో ఋజువుభారమెవరిది? అను ప్రశ్న సామాన్యముగా వచ్చుచుండును. ఋజువుఅక్కర లేకుండ న్యాయస్థానములు విచారణ నారంభించుటకుముందే కొన్ని విషయములు సత్యములని భావించుటచారము కలదు. ఈభావననే ఇంగ్లీషులో Presumption అందురు. ఈభావనకు వ్యతిరేకముగా వాదించువారు వారివాదమును సాక్ష్యముచే ఋజువు చేయవలసియుండును. ఆసాక్ష్యమును న్యాయస్థానమువారు నమ్మినచో పైన చెప్పిన భావన తొలగిపోవును. ఇట్టిభావనలు సమష్టికుటుంబవిషయమున ముఖ్యముగ మూడున్నవి.

మొదటిది. హిందూకుటుంబము సమష్టికుటుంబ మని భావన.

రెండవది. సమష్టికుటుంబమెంబర్లస్వాధీనమందుండు ఆస్తి, సమష్టికుటుంబాస్తియని భావన.

మూడవది. కొంతఆస్తి విభాగమైనదని ఋజువుఅయినప్పుడును లేక ఉభయవాదులును అంగీకరించినప్పుడును, మొత్తమంతయును విభాగమైనదని భావన.

రెండవభావననుగూర్చి రెండవప్రకరణమునను మూడవభావననుగూర్చి విభాగప్రకరణమునను చర్చింపఁబడును.

సమష్టికుటుంబమే లేక వ్యష్టికుటుంబమే యని యేదావాలో నైన ప్రశ్నవచ్చినప్పుడు, యేఋజువును అక్కరలేకుండ నది సమష్టికుటుంబమనిన్యాయస్థానములు భావింపవలయును. సమష్టికుటుంబము కాదనియు, వ్యష్టికుటుంబమనియు నెవరువాదించెదరో, వారా

విషయమును నిర్దిష్టముగా ఋజువుచేయవలయును(1). అయితే యే కుటుంబమునకు సమష్టికుటుంబాన్ని తేళమును ఉండదో, ఆకుటుంబము సమష్టికుటుంబ మనుభావన తేదు(2).

సమష్టికుటుంబ మనుభావన, తండ్రికుమారశృకును సోదరులకును చాలబలముగానుండును(3). అన్నదమ్ములకుమారశృకు కొంచెము తక్కువగా నుండును. అన్నదమ్ముల మనమలకు మఱింత తక్కువగా నుండును. ఇట్లే సంబంధము దూరమైనకొలదిని, ఆభావనాబలము తక్కువగుచుండును(4).

ఒకకుటుంబమున నల్లరుసోదరులుండిరి. వారికి కుటుంబాన్ని యేమియును తేదు. వారు వేరువేరుగా పనిపాటలు చేసికొనుచు సంపాదించుకొనుచుండిరి. వారిది సమష్టికుటుంబమను భావన తేదు. సమష్టికుటుంబ మనిభావనచేయుటకు ముందుకొంతసమష్టి ఆస్తియుండవలయును.

ఒక సమష్టికుటుంబమునకు మొట్టమొదట నొకయిల్లుమాత్రముండెను. అంతకంటె వేఱుఆస్తి తేదు. ఆయింట్లో సోదరులు వేరువేరుగా భోజనముచేయుచు వేరువేరుగా వ్యవహరించుకొనుచుండిరి. ఈకేసులో సమష్టికుటుంబ మనుభావన తేదు(5).

(1) 12 మా. ఇం. అ 528 (540); 9 మా. ఇం. అ 66 (92); 4 మా. ఇం. అ. 137 (168); 11 మా. ఇం. అ. 369; 22 క 85; 88 ఇం. కే. 885, పి. కా.; 56 ఇం. కే. 806. పి. కా.; 126 ఇం. కే. (అ) 845; 121 ఇం. కే. (అ) 817; 121 ఇం. కే. (లా) 481; 106 ఇం. కే. 188; 109 ఇం. కే. (లా) 779.

(2) 86 ఇం. కే. (మ) 886; 96 ఇం. కే. (నా) 968.

(3) 128 ఇం. కే. (లా) 481; 111, ఇం. కే. (రం) 889; 68 ఇం. కే. 584;

(4) 10 బొం-హై-8 444; 114 ఇం. కే. పి. కా. 18; 119 ఇం. కే. బొ. 872

(5) 19 ఇం. కే. (పం) 51; 8 ఇం. కే. 284.

సోదరు లొకప్పుడు సమష్టిగానుండిగని, యొప్పుకొనినప్పుడు గాని, ఋజువుఅయినప్పుడుగాని, వారు పిమ్మట వ్యష్టిఅయినారని స్పష్టముగా ఋజువుచేయువఱకును వారు సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లనియే భావింపవలయును(1).

(1) 17 ఇం. కే. 296; 101 ఇం. కే. (మ) 249.

రెండవ ప్రకరణము.

సమష్టికుటుంబాస్తి నిరూపణము.

(Co-paroenary Property or Joint family Property.)

1. సమష్టికుటుంబస్వరూపమును మొదటి ప్రకరణమున నిరూపించియుంటిమి. ఈ ప్రకరణమున సమష్టికుటుంబాస్తి యొక్క నిరూపణము చేయబడును. సమష్టికుటుంబాస్తి మూడు విధములు.

(i) అప్రతిబంధదాయము (పూర్వార్జితము) ను, దాని వలన నభివృద్ధి కొందినదియును.

(ii) సమష్టికుటుంబమెంబర్లు సమష్టిగా సంపాదించినది.

(iii) సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవనికైనను ప్రత్యేకముగా లభించినను, దానిని వేరుగా నుంచుకొనక సమష్టికుటుంబాస్తిగా నుంచినది.

వివరణము—(i) స్వార్జితము, సమష్టికుటుంబాస్తి కానేరదు. స్వార్జితమునగా నెట్టిదియో, మూడవ ప్రకరణమున వివరముగా తెలుపబడును.

(ii) స్త్రీధనము సమష్టికుటుంబాస్తి కానేరదు. అనగా సమష్టికుటుంబమెంబర్లయొక్క భార్యలు, తల్లులు మొదలగు స్త్రీలయొక్క అలంకారములు, వారికి ఉండుకొనిన స్తిరాస్తి మొదలగు స్త్రీధనము సమష్టికుటుంబాస్తి లోనికి చేరదు. ఈ విషయము “స్త్రీధనము” అనుగ్రంథములో విపులముగా తెలుపబడును.

పైన వ్రాసిన మూడు విధములగు సమష్టికుటుంబాస్తులను గూర్చి యీ దిగువ పేరాలలో విమర్శింపబడును.

2. అప్రతిబంధదాయమనగా నేమి ?

అప్రతిబంధ
దాయమననేమి?

“దాయశబ్దేన యద్ధనం స్వామిసంబంధా దేవ
సమిత్రా దన్యస్య స్వం భవతి తదుచ్యతే.
సచ ద్వివిధః. అప్రతిబంధ స్ప్రతిబంధశ్చేతి.
తత్ర పుత్రాణాం పౌత్రాణాంచ పుత్రత్వేన
పౌత్రత్వేనచ పితృధనం పితామహధనంచ
స్వంభవతీ త్యప్రతిబంధో దాయః.
పితృభ్రాత్రాదీనాం తత్పుత్రాభావే
స్వామ్యభావేచ స్వంభవతీతి పుత్రసద్భా
వస్వాసద్భావశ్చప్రతిబంధస్తదభావే
పితృత్వేన భ్రాతృత్వేనచ స్వంభవతీతి
స్ప్రతిబంధో దాయః. ఏవం తత్పుత్రా
దిష్వప్ర్యాహనీయం.”

మితాక్షరి.

ఏధనమునందు ధనాధికారితో దేహసంబంధముకలుగుటవలన
నితరునకు స్వత్వము (హక్కు) కలుగుచున్నదో, ఆధనము దాయ
మని చెప్పబడును. “అప్రతిబంధము” “స్ప్రతిబంధము” అని దాయ
ము రెండువిధములు. పితృపితామహార్జితమైన ధనమునందు పుత్ర
పౌత్రులకు పుత్రత్వపౌత్రత్వములచేతనే హక్కుకలుగుచున్నది. అట్టి
ధనమునకు అప్రతిబంధమని పేరు. (పితృపితామహులు జీవించియు
న్నను ఎట్టిప్రతిబంధము లేకుండ పుత్రపౌత్రులకు వారిజన్మముచేతనే
హక్కుకలుగును. కావున అట్టిదాయమునకు అప్రతిబంధమని పేరు.)
ధనాధికారి పుత్రులులేకుండ చనిపోయేనేని, అతనియాస్తి తండ్రి,
సోదరులూ, మొదలగువారికి సంక్రమించినప్పుడు, ధనాధికారిగాని,
అతనికొడుకులుగాని యున్నచో, ఆయాస్తికి ప్రతిబంధముండి వారు

లేకపోవుటచే, అప్రతిబంధముపోయి, పితృత్వభ్రాతృత్వములచేత, వారికి ఆస్తియందు హక్కుకలుగుచున్నది. అట్టిధనమునకు సప్రతిబంధదాయముని పేరు. ఈవిధముగానే వారిపుత్రాదులవిషయమున కూడ నూహింపదగినది.

“భూర్యా పితామహోపాత్తా నిబంధో ద్రవ్యమేవవా,
తత్ర స్యాత్సదృశం సామ్యం పితुఃపుత్రస్య చైవహి”

యాజ్ఞ్యవల్క్యస్మృతి.

“పితామహునిచే సంపాదించబడినభూమి, మిరాసి, ద్రవ్యము వీటియందు తండ్రికి కొమరునకు సమానహక్కు కలుగుచున్నది.”

“లోకేచ పుత్రాదీనాం జన్మనైవ స్వత్వం ప్రసిద్ధతరం.

విభాగశబ్దశ్చ బహుస్వామికధనవిషయోలోకప్రసిద్ధః.

నాన్యదీయవిషయో నప్రహీణవిషయః.

తథోత్పత్త్యైవార్థస్వామిత్వంలభతేత్యాచార్యగౌతమవచనాచ్చ”

మితాక్షరి.

లోకమునందు పుత్రాదులకు హక్కు జన్మముచేతనే కలుగుట ప్రసిద్ధమై యున్నది. అనేకులకు హక్కుకలిగిన ద్రవ్యమును వారివారిభాగములప్రకారము పంచుకొనుటకే విభాగమని ప్రసిద్ధిగాని ఒకనిద్రవ్యమును, హక్కులేని మఱియొకడు తీసికొనుటకుగాని, మృతుడైనవాని ద్రవ్యమును ఇంకొకడు పొందుటకుగాని, విభాగమనిపేరు లేదు. జన్మముచేతనే పుత్రపౌత్రాదులకు హక్కుకలుగునని గౌతమవచనము కూడకలదు.

ఈపైవాక్యములవలన పుత్రపౌత్రాదివంశానుక్రమముగా వచ్చుదాయము అప్రతిబంధమనియు, దానియందు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులకు జన్మముచేతనే హక్కుకలుగుననియు, వంశానుక్రమముగారాక, సోదరులు, వారిపుత్రపౌత్రులు, పినతాత, పెదతాత, పినతండ్రి,

పెదతండ్రి మొదలగువారిలో నెవరికైనను పురుషసంతానము లేక పోవుట చేత, వారసత్వముమూలమున నితరులకు సంక్రమించుదాయము, సప్రతిబంధమునియు, ఆయాస్తి యెవనికి సంక్రమించునో వానికి కది స్వార్జితమై దానియందు దాతనిపుత్రపౌత్రులకు జన్మముచేత హక్కు కలుగదనియు, స్పష్టమగుచున్నది.

అప్రతిబంధదాయ మెవనిహస్తముననుండునో, వానికి దానియందు సంపూర్ణాధికారములేక యాతనిపుత్రపౌత్రాదులకు జన్మముచేతనే హక్కుకలిగి, వారియనుమతినిరోధములకు లోనగుచు వారితో సమష్టిగా ననుభవపుహక్కు కలిగియుండును.

సప్రతిబంధదాయ మెవనిహస్తమునపడునో, వానికి దానియందు సంపూర్ణాధికారముకలిగి, పుత్రపౌత్రాదుల కందు జన్మముచే హక్కుకలుగక, వారియనుమతినిరోధములతో ప్రసక్తిలేకుండ ననుభవించుహక్కు కలిగియుండును.

అప్రతిబంధదాయమునకు unobstructed heritage అనియు, సప్రతిబంధదాయమునకు obstructed heritage అనియు నింగ్లీషు భాషలో ననుచున్నారు. ఈభాషాంతరీకరణ మంతచక్కగాలేదు. కాని వాడుకలోనున్న పదములగుటచే వాటినే గ్రహించుట మంచిది.

3. అప్రతిబంధదాయమును పూర్వార్జితమని ఆంధ్రదేశమున వాడుచున్నారు. దీనినే వైనప్రవాసినవిధముగా పూర్వార్జితము.

మితాక్షరిలో 'పితృధనం' 'పితామహాధనం' అని వాడబడినది. పితామహాధనమునకు 'వైతామహం' అని మితాక్షరిలో పర్యాయపదముగా నుపయోగించియున్నారు. వైతామహమనగా పితామహునిచేసంపాదించబడినది లేక పితామహసంబంధమైనది యని యర్థము.

పితామహశబ్దము సామాన్యముగా తండ్రితండ్రియందు మాత్రమే వర్తించుచున్నను, ఇచ్చట బహువచనముచేసి తండ్రితండ్రి, తండ్రితాత మొదలగు పితృవంశీయులని యర్థము చెప్పఁగియున్నది. సర్వలోకపితయగు బ్రహ్మనుకూడ పితామహుడనియే వాడుచున్నాము. పితామహశబ్దమునకు, ఒకయుపసర్గనుచేర్చి, సామాన్యముగా తండ్రితాతకు ప్రపితామహుడనియు, తాతతాతకు వృద్ధప్రపితామహుడనియు, తాతముత్తాతకు అతివృద్ధప్రపితామహుడనియు, అతనితండ్రికి అత్యంతవృద్ధప్రపితామహుడనియు పిలుచుచుందురు. ఉపసర్గలను దీసి వేసినచో నందఱును పితామహులే యగుదురు. కావున నిట పితామహశబ్దమునకు పితృవంశీయులగు పూర్వులని యర్థము(1).

పైతామహమునకు ఇంగ్లీషులో ancestral property అని సామాన్యముగా చెప్పుచుందురు. కాని యది సరియైనభాషాంతరీకరణమువలె కన్పట్టదు. ఆంధ్రదేశములో వాడుకలోనున్న “పూర్వార్జితపు టాస్థి” అనుశబ్దమునకు ancestral property అనుశబ్దము సరియైనది కావచ్చును. కాని తండ్రితండ్రితాలూకు ఆస్థిని చెప్పవలసివచ్చినపుడు grand-father's property అనియును, పైనవ్రాసినవిధముగ పితృవంశీయులధనమని చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు Peternal ascendants' property అనియును చెప్పవలసియుండును(2). లేదా grand peternal property అనియైనను చెప్పవలసియుండును(3). కాని దీనికంతకును ఆంధ్రదేశమున పూర్వార్జితమనియే వాడుక కలదు. కావున నికముం దీగంధమున పూర్వార్జితమనియే వాడబడును.

(1) స. హిం. లా.

(2) 48 ఇం. కే. 870 పాటా.

(3) 187 ఇం. కే (ఔ) 814.

4. పూర్వార్జితమును శబ్దమునందు ' అప్రతిబంధదాయము ' మాత్రమే గోచరించుట లేదు. కాలముచేత పూర్వ లయినవారి యందరియూ స్త్రీయునుకూడ నిందు చేసినట్లనుమానము కలుగుచున్నది. కాని పూర్వార్జితమును శబ్దమును పితృపితామహప్రపితామహాదులగు పితృవంశీయుల యూ స్త్రీయందుమాత్రమే రూఢిచేయవలసియున్నది. అదిమాత్రమే సమష్టి కుటుంబా స్త్రీయగును. దానియందు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులకు జన్మముచేతనే హక్కుకలుగును. ఈయూ స్త్రీయందు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులకుదక్క మఱియెవ్వరికిని జన్మముచేత హక్కుకలుగదు. ఒకనికి పూర్వార్జితము సంక్రమించినప్పుడు, అతనికి పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులు లేకపోయినచో, నాయూ స్త్రీ నాతడు సంపూర్ణహక్కుతో సనుభవించుటకును, తనయిచ్చవచ్చినరీతిని వినియోగించుటకును అధికారము కలిగియుండును(1). పూర్వార్జితమునకును స్వార్జితమునకును ఒక గొప్ప భేదమున్నది. పూర్వార్జితమునందు కుమారుడుకలిగినతోడనే తండ్రియొక్కహక్కు సంకుచితమగుచున్నది. స్వార్జితమునందు సర్వదా సంపూర్ణమైనహక్కుఉండును(2).

5. పితృసోదరులు, వారిపురుషసంతతి, పితామహసోదరులు, ప్రపితామహసోదరులు మొదలగు సపిండులకును, వారసత్వముచే వచ్చినఆ స్త్రీ సమానోదకులకును బంధువులకును సంతతి లేకపోవుటచేత, వారియూ స్త్రీ వారసులకు సంక్రమించినప్పుడు కాలపరిమితినిబట్టి చనిపోయినవారు పూర్వలైనను, వారసులకు అది పూర్వార్జితము కానేరదు. అది సప్రతిబంధదాయమగుటచే ఎవరికి

(1). 10. బొం. 528; 11. బెం. లా. 8. 397; 38. అ. 283; 11. అ. 19

17. అ. 456. ప్రి. కా.

(2). 128. ఇం. కే. 628.

సంక్రమించునో, వారిప్రత్యేకపు టాస్తియై వారికి స్వాతంత్ర్యముతో ననుభవించుటకు హక్కుకలిగియుండును. దానియందు మృతశేషత్వ ధర్మము వర్తింపదు(1). జన్మముచేత పుత్రపౌత్రాదుల కందుహక్కు కలుగదు. అట్టిఆస్తి సంక్రమించినవారు దానినివినియోగముచేయక చనిపోయినచో, వారియనంతరము పుత్రపౌత్రాదుల కది పూర్వార్జిత మగును. వృద్ధప్రపితామహునిఆస్తిగాని అంతకుపూర్వపుపితృవంశీయు నిఆస్తిగాని ప్రత్యక్షముగా (direct) సంక్రమించినప్పు డదికూడ సప్రతిబంధదాయమేయై దానియందు సంక్రమించినవానికి సంపూర్ణాధికారముకలిగి అది యాతనిప్రత్యేకపుటాస్తిగా నెంచబడును.

6. మాతామహర్జితము దాహిత్రులకు పూర్వార్జితమగునా? లేక వారి ప్రత్యేకపు టాస్తియగునా? యనువిషయ మింకను సరిగా

మాతామహర్జితము పూర్వార్జితమా ?

నిర్ధారణము కాలేదు. పైనవ్రాసిన 4-5 పేరాలలోని

విషయములనుబట్టి చూచినచో, మాతామహుడు

కాలముచేత పూర్వదేయైనను, ఆతనియాస్తి సప్రతి

బంధదాయము కొవున హిందూలాయందు వాడబడి

యెడి ప్రత్యేకార్థముగల పూర్వార్జితము కాదని స్పష్టమగుచున్నది.

కాని యీవిషయమున, హైకోర్టులు భిన్నాభిప్రాయము లొసంగినవి.

పూర్వార్జితమున కుండవలసిన ముఖ్యలక్షణములు నాలుగు.

i. మృతశేషత్వ ధర్మము వర్తించుట.

ii. పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులకు జన్మముచే హక్కుకలుగుట.

iii. పుత్రపౌత్రాదులకు వారి యిష్టమువచ్చినప్పుడు విభజించుకొనుటకు హక్కు కలిగియుండుట.

(1). 4. మా. ఇం. అ. 137; 26. బొం. 445. మృతశేషత్వధర్మము=Law of Survivorship దీనినిగూర్చి నాల్గవప్రకరణమున చెప్పబడును. 66. ఇం.కే. (పా) 945; 56. ఇం. కే. (బె) 745; 18. లా. 491; 88. ఇం.కే. (అ) 782.

iv. పితృపితామహాదులు అవసరములేకుండ చేసిన వినియోగముల నాటంకపర్చుటకు పుత్రాదులకు హక్కు కలిగియుండుట.

న్యాయస్థానము లీవిషయమున నేమియభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారో పరిశీలింతము.

శివగిరి కేసులో మద్రాసు హైకోర్టువారు, మాతామహర్జితము, హిందూలలో ప్రత్యేకమైన అర్థమునిచ్చునట్టి పూర్వార్జితములో చేరకపోయినను, అది దాహిత్యునకు సంక్రమించినప్పుడు దాతనిపుత్రులు, పితృపితామహర్జితమువలె తండ్రితో విభజించుకొనుటకు హక్కుకలది కాకపోయినను, అంతమాత్రముచే నితరవిషయములలో నది దాహిత్యునకు స్వార్జితము కాజాలదనియు, నందుచే నాతడు చేసిన వినియోగములనుగూర్చి యాటంకపర్చుట కాతనిపుత్రుల కధికారముండుననియు, తీర్మానించినారు(1).

ఈ కేసు ప్రీ వి కౌన్సిలునకు అప్పీలుచేయబడినప్పుడు, మాతామహునియాస్తి దాహిత్యునకు స్వార్జితము కాదన్నంతవరకు తాము హైకోర్టుతో నేకీభవించుచున్నామనియు, నాతడు చేసిన వినియోగముల నాక్షేపించుట కాతనిపుత్రుల కధికారమున్నదా లేదా యను విషయమున తామిప్పుడేమియు నభిప్రాయ మొసంగమనియు, (రెండవసార్టివా రీ కేసునందు వాదముచేయక యకస్పార్టి అయినారు) మరియొకసారి యిట్టి కేసు వచ్చినప్పుడు చెప్పెదమనియు చెప్పుచు కేసును వేటొకపాయంటుమీద తీర్మానించినారు(2).

మాతామహున కొకకుమార్తెవలన కలిగిన నిరువురు దాహిత్యులకు ఆస్తి సంక్రమించిన పిదప నందొకడు చనిపోవగా, నాతనిభాగము మృతశేషత్వ ధర్మముచే మిగిలిన సోదరునకు సంక్రమించునా?

(1). 8. మ. 87; 9. మ. 188.

(2). 6. మ. 1. (16)

తేక చనిపోయినవాని భార్యకు సంక్రమించునా? యని యొక కేసులో ప్రశ్నరాగా, నట మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపదనియు, కాని వారిరువురును, ఆయాస్తి తమకు సంక్రమించినపిదప దానిని సమష్టి కుటుంబాస్తిగా అమలుజరిపినందువలన మృతశేషత్వధర్మము వర్తించుననియు మద్రాసు హైకోర్టువారు తీర్మానించినారు(1).

కలకత్తా హైకోర్టువారుకూడ నిట్టి కేసులోనే సోదరులైన దాహిత్రులకు మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపదనియు, అప్రతిబంధదాయమందును, సంస్కృష్టిమూలమున మరల సమష్టియైన యాస్తియందును తప్ప మఱియెచ్చటను మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపదని చెప్పుచు, చనిపోయిన యొక దాహిత్రుని భాగము నాతని భార్యకిప్పించి సోదరునకు హక్కు లేదని తీర్మానించినారు(2).

ఈతీర్పు ననుసరించుచు జగ్గంపేట కేసులో, మదరాసు హైకోర్టువారుకూడ నదేవిధముగ తీర్మానించుచున్నారు(3). జగ్గంపేట కేసుప్రి వి కౌన్సిలునకు అప్పీలునకు వెళ్లగా వారు హైకోర్టుతీర్పు రద్దు చేయుచు, ఆస్తిని సోదరుని పరముజేసి, వైనవాసిన కలకత్తా హైకోర్టుతీర్పును 19. మ. 70 లోని తీర్పును కూడ సరియైనది కాదని తీర్పు యిచ్చినారు(4). ఆ ప్రి వి కౌన్సిలువారి తీర్పులోని ముఖ్యాంశములివి.

i. మాతామహుడు పూర్వడుగనుక మాతామహాజ్ఞితము పూర్వార్జితము.

ii. దాహిత్రులు సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లు అయినప్పుడు వారికి సంక్రమించిన మాతామహాజ్ఞితమునందు మృతశేషత్వ ధర్మము వర్తించును.

(1). 7. మ. 458.

(2). 17. క. 88.

(3). 20. మ. 207.

(4). 25. మ. 678.

iii. అప్రతిబంధదాయమందును, సంస్కృష్టిమూలమున మరల సమస్తియైన ఆ స్తియందును తప్ప మరియెచ్చటను మృత శేషత్వధర్మము వర్తింపదని కలకత్తా మద్రాసు హైకోర్టులుచేసిన జనరల్ రూలు సరి అయినదికాదు. సపత్నులయందును, కుమార్తెలయందును మృతశేషత్వధర్మము వర్తించుచున్నది.

మాతామహుడు కాలముచేత మాత్రమే పూర్వుడా? అతని యాస్తి హిందూధర్మశాస్త్రమునందు ప్రత్యేకోద్దేశముతో వాడబడి యెడి పూర్వార్జితమా? లేక యింగ్లీషు'లా'లో వాడబడియెడి పూర్వార్జితమువంటిదా? హిందూలాప్రకారము పూర్వార్జితమైనచో, అందు దౌహిత్రులయొక్క పురుషసంతతికి జన్మముచేత హక్కుకలుగునా? దౌహిత్రులు వినియోగము చేయుకుండ నాటంకము చేయుటకు వారి పురుషసంతతికి హక్కుకలదా? అను విషయములు ప్రి వి కౌన్సిలు వారిచే ఆకేసులో నాటోచింపబడలేదు.

మాతామహుని యాస్తి దౌహిత్రునకు పూర్వార్జితమని ప్రి వి కౌన్సిలు వారనుటతోడనే హైకోర్టులకు తరువాతికేసులలో చాలసం దేహములు కలుగుచు వచ్చినవి.

19. మ. 70 కేసులో జ్ఞాతియొకడు సంతానములేకుండ చనిపోవుటచే, నాతని యాస్తి వారసులకు సంక్రమించినప్పుడది పూర్వార్జితము కాదనియు, నది సప్రతిబంధదాయమనియు, అందు వారి పుత్రులకు జన్మముచే హక్కుకలుగదనియు అప్రతిబంధదాయమునదక్క మరియొకచోట మృతశేషత్వధర్మము వర్తించదనియు మద్రాసు హైకోర్టువారు తీర్మానించియుండిరి. ప్రి వి కౌన్సిలువారితీర్పు ననుసరించి, ఈతీర్పులోని విషయము లెంతవఱకు ముందు అమలుజరుపుటకు నిషేధింపబడినవి అని సంశయము వచ్చినది.

మేనమామయూస్తి వారసత్వముచే సంక్రమించినప్పు డదిపూర్వార్జితమగునా? యని ప్రశ్నరాగా మద్రాసు హైకోర్టువారు, ప్రి వి కౌన్సిలువారితీర్పును ఆలోచించి యీదిగువవిధముగా తీర్మానించిరి(1).

i. మేనమామ పూర్వుడుకాదు. మేనమామఆస్తి మేనల్లునకు సంక్రమించినప్పుడు అది పూర్వార్జితము కాజాలదు. అందు మృతశేషత్వము, పుత్రాదులకు జన్మముచేత హక్కుకలుగుట మొదలగు ధర్మములు వర్తింపవు. అది సప్రతిబంధదాయమగును. జగ్గంపేట కేసులోని ప్రి వి కౌన్సిలుతీర్పు యీకేసునకు వర్తించదు.

ii. 19. మ. 70 కేసులో మద్రాసు హైకోర్టువారు చేసిన “అప్రతిబంధదాయమునందుదక్క మరెచ్చటను మృతశేషత్వధర్మము వర్తించదు” అను రూలునుమాత్రమే ప్రి వి కౌన్సిలు తీర్పు నిషేధించినది. కాని, మిగిలిన విషయములు ఆతీర్పువలన నిషేధింపబడలేదు.

iii. మితాక్షరి, మనుస్మృతి మొదలగు హిందూధర్మశాస్త్రములు, దౌహిత్రులు మాతామహునకు పౌత్రులవంటివారనియు, పౌత్రులవలెనే పిండోదకము లిచ్చుట కధికారము కలవారని చెప్పుచుండుటచే మాతామహునియూస్తి దౌహిత్రులకు సంక్రమించినప్పు డది పూర్వార్జితమై అప్రతిబంధదాయమునందువలెనే మృతశేషత్వధర్మము వర్తించును.

iv. మాతామహునియూస్తి పూర్వార్జితమని మితాక్షరిమొదలగు హిందూశాస్త్రములలో విశేషార్థముతో వాడబడు పూర్వార్జితములోనే ప్రి వి కౌన్సిలువారు చేర్చినారు. కావున దానియందు పుత్రాదులకు జన్మముచేతనే తండ్రితో సమాన హక్కుకలిగి, పితృపితా

మహార్జితమైన ఆ స్తియందు కలిగియుండు అన్నిహక్కులును కలిగియుండును.

ఈతీర్పును అనుసరించుచు మద్రాసు హైకోర్టువారు మరియొక కేసులో మాతామహుని ఆ స్తి దాహిత్రునకు సంక్రమించునప్పుడు దాతని పుత్రపౌత్రాదులకు జన్మముచేతనే హక్కుకలుగుననియు, అతనితో విభజించుకొనుటకు హక్కుకలదనియు తీర్మానించిరి. ఈ కేసు విచారణలో, కొన్ని సందేహములు ఆలోచనలోనికి తేబడి సమాధానమియ్యబడినవి(1). అవియేవనగా:—

i. ప్ర. ఒకమాతామహునకు ఇద్దరు ముగ్గురు కుమార్తెలవలన దాహిత్రులున్నప్పుడు వారందరికి మృత శేషత్వధర్మము వర్తించునా?

జ. వారు భిన్నగోత్రజులై భిన్నకుటుంబములలోనివారై నచో వర్తింపదు. దాహిత్రులు సమష్టికుటుంబమొబర్లయినయెడల మాత్రమే ఆధర్మము వర్తించును.

ii. ప్ర. ఒకని కిరువురు దాహిత్రులుండి, ఆ స్తి సంక్రమింపక పూర్వమే ఒకడు చనిపోయి, యాతని కొకకుమారుడున్నచో, మాతామహునియా స్తి నిలిచియున్న దాహిత్రున కేవచ్చునా? మాతామహునియా స్తి పూర్వార్జితమువంటిదే యుటిరి, కావున దానియందు అప్రతిబంధదాయమువలెనే చనిపోయినవానికుమారునకు కూడ వచ్చునా?

జ. మాతామహునకు దాహిత్రుడుమాత్రమే పౌత్రునితో సమానమని శాస్త్రములందు చెప్పబడినది. కాని దాహిత్రునికుమారుడు పిండోదకముల నిచ్చువాడుకాదు కావున, నతనికి హక్కులేదు.

మద్రాసు హైకోర్టువారు మరియొక కేసులోకూడ మాతామహునియా స్తి పూర్వార్జితమేయగు ననియు, అం దాతనికుమారులకు

హక్కుకలుగుననియు తీర్మానించిరి(1). అలహాబాదు హై.కో. వారు మ. హై. కో. వారి యభిప్రాయముతో నేకీభవింపలేదు. జగ్గంపేట కేసులో ప్రి. కా. ఉపయోగించిన పూర్వార్జితమనుశబ్దము హిందూ లాలో ప్రత్యేకముగా నుపయోగించునర్థములో నుపయోగించలేదనియు, ఇంగ్లీషు లాలో ఉపయోగింపబడెడి, సమష్టి ఆస్తి (Joint property) అని యర్థమిచ్చెడి భాషములో నుపయోగించిరనియు, ఈ రెండు విధములగు ఆస్తులయందునుకూడ మృత శేషత్వధర్మ మన్వయించుననియు, ఆ కేసులో, సోదరు లిరువురకును మృత శేషత్వధర్మ మన్వయించునా ? లేదా ? యనునదియే ప్రధానప్రశ్నయగుటచే, ప్రి. కా. వారు కూలంకషముగా ధర్మశాస్త్రములనన్నిటిని విచారింపక, మృత శేషత్వధర్మ మన్వయించునని తీర్మానించిరనియు, అందుచే మాతా మహర్జితము దాహిత్రునకు సంక్రమించినప్పు డాతనితనయునకు జన్మముచేత హక్కుకలుగదనియు, దాహిత్రుడు చేసిన వినియోగముల నాక్షేపించుట కాతని పుత్రపౌత్రులకు హక్కులేదనియు, తీర్మానించిరి(2).

పాట్నా హైకోర్టువారు ఒక కేసులో ఈవిషయమును మరల విమర్శించి,

i. దాహిత్రుడు మాతామహునకు కుమారునివంటివాడని మితాక్షరి చెప్పుచున్నది. అందువలన దాహిత్రు డొకవిధముగా మాతామహుని కుటుంబములో ఒక మెంబరుగును. కాని దాహిత్రుని కుమారుడుమాత్రము తండ్రిమాతామహుని కుటుంబములోని మెంబరు కాజాలడు.

(1). 80. ఇం. కే. (మ) 889 = 39. మ. 930; 80. ఇం. కే. (మ) 79.

(2). 29. అ. 667.

ii. దౌహిత్రునకు సంక్రమించిన మాతామహర్జితమునందు ఆతనికుమారునకు జన్మముచే హక్కుగలుగదు. దౌహిత్రుడు మాతామహర్జితమునందు చేసిన వినియోగముల నొక్కేపించుట కాతని పుత్రున కధికారములేదు.

iii. మాతామహర్జితము, వారసత్వముచే వచ్చిన స్త్రీధనము, వారసత్వముచే సంక్రమించిన వృద్ధప్రపితామహునియొక్కయు అంతకు పూర్వులయొక్కయు ఆస్తి, పురోహితుడు సహాధ్యాయి వీరివలన సంక్రమించిన ఆస్తి, ఇవి పూర్వార్జితములుకావు.

iv. మాతామహర్జితము పూర్వార్జితముకాదు. కావున ఆయాస్తి దౌహిత్రునకు సంక్రమించి, పిమ్మట అతనికుమారులకు సంక్రమించి నప్పుడు ఆదౌహిత్రుడు చేసిన ఋణములకు, డిక్రీనిపొందినవాడు, ఆయాస్తిపైని వారంటు అమలు జరుపవచ్చును. అట్లు జరుపకుండ దౌహిత్రునికుమారుడు ఆటంకపరుపజాలడు. అని తీర్మానించినారు(1).

పాట్నాహైకోద్బల్లో మరియొక కేసువచ్చినది. అందలి వివరము లివి: నారాయణసింగు అనునతనియాస్తి దౌహిత్రులయిన బ్రాలాల్, చోటేలాల్ అను నిరువురకు సంక్రమించినపిదప బ్రాలాలు చనిపోయినాడు. అతనికి మానసింగు అను ఒకకొడుకు. అతడు సగం వంతు వాటాకొఱకు చోటేలాలుపైని దావాతెచ్చెను. జగ్గంపేట కేసులోని ప్రి. కౌ. తీర్మానముననుసరించి, యీకేసునకు మృతశేషత్వ ధర్మము వర్తించుననియు అందుచే బ్రాలాలు వాటా, అతని కొడుకునకురాక తనకువచ్చునని చోటేలాలు వాదించెను.

ఈకేసు తీర్మానించుట కనేక సంశయములు కలిగెను.

i. పూర్వార్జితమందుమేని, కలకత్తాకేసులోని ప్రి వి కౌన్సిలు తీర్పునకు వ్యతిరేకము

ii. పూర్వార్జితముకాదందుమేని, జగ్గంపేటకేసులోని ప్రి.కా. తీర్పునకు వ్యతిరేకము.

iii. మృతశేషత్వధర్మము వర్తించునందుమేని చనిపోయినవాని కుమారునకు హక్కులేకుండ పోవును. ఇది లోకవిరుద్ధము.

iv. మృతశేషత్వధర్మము వర్తించదనియందుమేని జగ్గంపేట కేసులోని ప్రి. కా. తీర్పునకు వ్యతిరేకము.

v. అప్రతిబంధదాయమందును, సంస్కృష్టికావింపబడిన సమష్టి ఆస్తియందును దక్క మరెచ్చటను మృతశేషత్వములేదని కల కత్తా(1) మద్రాసు(2) హైకోర్టుల తీర్మానములు సరిఅయినవనియు, కుమార్తెలకును, సపత్నులకును మృతశేషత్వధర్మమున్నట్లు తోచు చున్నను అది మృతశేషత్వధర్మముచేవచ్చుచుండుటలేదనియు, ఒకభార్య గాని, ఒకకుమార్తెగాని చనిపోయినప్పుడు వారి భర్త లేక తండ్రి, అప్పుడు చనిపోయిన క్లెంచబడి మరల వారి వారసులగు నిలిచియున్న రెండవభార్యకును రెండవకుమార్తెకును సంక్రమించుచున్నదనియును సమాధానము చెప్పచూచెదమేని, జగ్గంపేటకేసులో ప్రి. కా. వారు ఇందుకు వ్యతిరేకముగా చెప్పియున్నందున దానిని కాదనుట కెవరికిని అధికారములేదు.

vi. మాతామహార్జితమునందు దాహిత్రుని కుమారులకు జన్మ ముచేతనే హక్కుకలుగుననియందుమేని అతడు తన తండ్రియొక్క మాతామహుని కుటుంబములోనివాడుకాడుకదా! అతడు తనతండ్రి మాతామహునకు పిండోదకములనిచ్చుట కర్హుడుకాడుకదా! పిండోదకములనిచ్చుటకు అర్హతలేదని వృద్ధప్రపితామహునియాస్తియందు ప్రపౌత్రుని పుత్రునకు జన్మముచేత హక్కుకలుగదని యెంచినప్పుడు,

(1). 17. క. 38.

(2). 19. మ. 70.

పిండోదకములనిచ్చుట కర్హతలేని యీతనికిమాత్రము జన్మముచే నెట్లుహక్కుకలుగును ? అని సంశయము.

vii జన్మముచేత హక్కుకలుగదని యందుమేని, దౌహిత్రునకు మాతామహర్జితము పూర్వార్జితము కాదనవలసివచ్చును. పూర్వార్జితమన్నచో, కుమారునకు జన్మముచేతనే హక్కుకలుగును కదా? ఈమొదలగు విషయముల నాలోచించి ఆకేసుసందర్భములను బట్టి పా. హై. కో. ఈదిగువరీతిగా తీర్మానించినారు.

i. పురుషసంతానమున్నప్పుడు మృతశేషత్వధర్మమువర్తింపదు.

ii. బ్రాలాల్, చోటేలాలు అనువారలు, సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు. వారిరువురకు మాతామహర్జితము సంక్రమించినది. అది వారికదివరకున్న పూర్వార్జితపు సమష్టికుటుంబాస్తితో చేరిపోయినది. అందుచే యిదికూడా పూర్వార్జితము. జగ్గంపేటకేసులోని ప్రి. కౌ. వారి అభిప్రాయముకూడ నిదియే. అందుచే మానసింగునకు తండ్రివాటాఁడుందు హక్కుకలదని తీర్మానించిరి(1).

లాహోరుహైకోర్టువారు ఒకఫుల్ బెంచికేసులో మాతామహునియాస్తి, దౌహిత్రులకు పూర్వార్జితమగునని తీర్మానించిరి(2).

ఈతీర్పులను ఇందలివాదములను చూడగా చూడగా సంశయములు హెచ్చుచున్నవి. కాని ఇదమిత్యమని స్పష్టముగా నిర్ణయంపబడలేదు. ఎప్పుడైన ప్రి. కౌ. వారిచే నీవిషయము మరల కూలంకషముగా విమర్శింపబడి, నిర్ధారణమగువఱకును నిట్లే సంశయాస్పదముగా నుండును. కాని అంతవరకును మదరాసుతీర్పులు ఆంధ్రదేశమును బయిండునయ్యును. కావున నవియే నమలులో నున్న ట్లెంచబడవలయును.

(1). 73. ఇం. కే. 822 (886-889); 121 ఇం. కే. (పా) 887.

(2). 80. ఇం. కే. (లా) ఫు. బెం. 544; 1895. పం. 8. 82.

మాతామహుడు దాహిత్రులకు తన ఆస్తిని విల్లుద్వారా యిచ్చినప్పుడు, అది దాహిత్రులకు ప్రత్యేకపుటాస్తియగుననియు, అందు వారికి మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపదనియు క. హై. తీర్మానించిరి(1).

7. సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు విభజించుకొన్నప్పుడు వచ్చిన భాగములు, వారిపురుషసంతానమునకు పూర్వార్జితముగానే యెంచ

బడి, అందాసంతానమునకు జన్మముచేతనే హక్కు కలుగును. వారిలో వారికి మృతశేషత్వధర్మమును వచ్చిన వాటా పూర్వార్జితమా? వర్తించును(2). ఆపురుషసంతాన మావిభాగ కాలము నాటికి పుట్టియుండక దరిమిలాను జన్మించినను

జన్మించినది మొదలు వారికి హక్కుకలుగును(3). పురుషసంతానము కలుగకపోయినచో విభాగములో వచ్చిన వాటా, అతని ప్రత్యేకపుటాస్తిగా యెంచబడి, స్వార్జితమువలెనే అతనియనంతర మాతని వారసులకు చెందును(4).

విభాగములో ఆస్తి యొకతనఖాకు లోబడి వాటా పెట్టబడినప్పుడు, ఆమెంబరు ఆతనఖాను తనస్వార్జితపు ద్రవ్యములో నుండి తీర్చినను ఆస్తియొక్క స్వభావము మారక, పూర్వార్జితముగానే యెంచబడి, అందుపుత్రునకు జన్మముచేతనే హక్కుకలుగును(5). అయితే ఆతనఖాబాకీకి పూర్వార్జితము కోర్టుద్వారా వేలముకాబడి, ఆవేల

(1) 11. ఇం. కే. (క) 450.

(2). 29. అ. 244. పి. కౌ; 9. బొం 418; 5. బొం. హై. 8. 119; 88 ఇం. కే. (పి. కౌ.) 418.

(3). 8. క. 1; 10. బొం 528 (550)

(4). 17 అ 456 పి. కౌ; 1. మ. 312; 9 మా. ఇం. అ. 544.

(5). 5 మ. హై. 8. 150

ములో ఆమెంబరు, తనస్వార్జితద్రవ్యముచే కొనినచో, అప్పుడా స్వభావము మారిపోయి స్వార్జితముగా నెంచబడును(1).

సమష్టి కుటుంబాస్తిని విభజించుకొన్నప్పుడు, భాగములను పంచుకొన్నవారితోమాత్రమే సమష్టి వ్యష్టిగా మారిపోవును. కాని పంచుకొనని తనకుమారుడును తానును, సమష్టిగానే యెంచబడి వారు సమష్టికుటుంబ మెంబర్లుగానే యుందురు.

8. తండ్రి స్వార్జితము, అతని యనంతరము కుమారులకు సంక్రిమించినప్పుడు కుమారుల కది స్వార్జితము కానేరదు. వారి కది పితృార్జితమై, వారి పుత్రపౌత్రులకు ఆయాస్తియందు జన్మముచేతనే స్వత్వముకలుగును. తండ్రియొక్క పూర్వార్జితపు ఆస్తి కాదనుకారణముచే అతనిపుత్ర పౌత్రులకది పూర్వార్జితము కాకుండనుండదు(2).

జెడ్ చీఫ్ కోర్టువారు అది పూర్వార్జితము కానేరదనియు Joint tenants వలె నుండుననియు మృతశేషత్వముమాత్రమిండుననియు తీర్మానించిరి(3). కాని యిది యెంతవరకు శాస్త్రసమ్మతమో చారణీయము.

(1). 20 అ 267 పి. కౌ.

(2). 9. బొం 428; 20 పి. 8. 189; 6 మా. ఇం. అ. 91; 48. ఇం. కే. (జె) 901

(3). 125. ఇం. కే. 414; 187 ఇం. కే. 814.

9. తండ్రి, తాత, మొదలగు పితృవంశీయులు, వారి స్వార్జితమును గాని వారి ప్రత్యేకపుటాస్తిని గాని పుత్రప్రేతాదులకు వారసత్వముచే సంక్రమించుటకు బదులుగా వారు దానపితృపితాచూడులు పుత్రప్రేతృలకిచ్చినదిపూర్వార్జితమా ?

తేక పూర్వార్జితమై దానియందు వారిపుత్రాదులకు జన్మముచేతనే స్వత్వము కలుగునా ? అనువిషయమున హైకోర్టులు భిన్నాభిప్రాయముల నిచ్చియున్నవి. అట్టి యాస్తి పూర్వార్జితముగా పరిగణింపబడవలయునని క. హై. కో. వారి యభిప్రాయము(1). స్వార్జితమగునని అ. హై. కో. వారి యభిప్రాయము(2). ఇచ్చినవారి కదిస్వార్జితము గనుకను, ఇతరులెవరిచేనైన నివ్వబడినట్లే పిత్రాదుల వలన నీయబడినదికూడ పుత్రాదులకు స్వార్జితమువంటిదగుననియు, ఇచ్చినవారు ఆయాస్తిని పూర్వార్జితము కావలెనని యుద్దేశించి స్పష్టపర్చినప్పుడుమాత్రమే పూర్వార్జితమగును గాని లేనిచో అది పుత్రాదులకు స్వార్జితమేయగునని బొం. హై. కో. వారి యభిప్రాయము(3). ఆస్తిని యిచ్చినవారికి స్వార్జితమైనను, కుమారుల కిచ్చినప్పుడు పూర్వార్జితమే యగుననియు, వారేమియు వ్రాయకుండ నూరకున్నచో, వారియనంతరము పుత్రాదులకు పూర్వార్జిత మగుచుండగా, దానము గానో విల్లురూపముగనో చెందచేసినంతమాత్రమున దానిస్వభావము మారదనియు, అయినను అదిస్వార్జితమువలె జరుగవలెనని ఆస్తినియిచ్చినవారు తమయుద్దేశమును స్పష్టపర్చినచో అది స్వార్జితమగుననియు అట్లు స్పష్టపరుపకపోయినచో అది పూర్వార్జితమే యగుననియు

(1) 6. వీ. 8. 71; 18 ఇం. కే. (క) 625.

(2) 29 ఆ 354.

(3) 10 బొం 528 (579); 12 బొం 122; 128 ఇ. కే (సిం) 768.

ను. హై. కో. వారి అభిప్రాయము(1) పితృద్రావ్యుత్పత్తి యాస్తి పూర్వార్థితమువంటిది కావలెనని వాగుద్దేశించిననే తప్ప, తేనియెడల పుత్రాదులకు, మృతశేషత్వధర్మమునకు లోబడుపద్ధతిని స్వార్థితమగునని ఔట్ కోర్టువారి అభిప్రాయము(2). తండ్రియిచ్చిన ఆస్తి, కుమారులకు స్వార్థితమగునని సింధుకోర్టువారు తీర్మానించియున్నారు. 123 ఇం. కే. (సిం) 703. ఈవిషయమున తమయభిప్రాయము నిదమిత్థమని నిర్ణయింపక ముందెప్పుడైన యిట్టికేసు వచ్చినప్పుడు మితాక్షరి మొదలగు ధర్మశాస్త్రములను విమర్శించి యేది అనుసరణీయమో చెప్పెదమని పి. కో. వారు చెప్పియున్నారు(3). మితాక్షరయందేమి చెప్పబడెనో చూతము.

“పితృద్రావ్యుత్పత్తి ప్రతిగ్రహాలబ్ధి మవ్యవిభజనీయం.”

పితృద్రావ్యయములేకుండ ప్రతిగ్రహము వలన లభించినది కూడ దాయాదులకు పంచి యివ్వనక్కరలేదు. పితృద్రావ్యమనగా కేవలము, తండ్రిద్రావ్యమే కాదనియు సమష్టికుటుంబ మెంబర్లద్రావ్యమనియు స్మృతించిందొకలో చెప్పబడినది. అయితే యీదానమువలన పితృద్రావ్యము వ్యయమైనదా ? అని ప్రశ్న. ఈప్రశ్నకిచ్చేడి ప్రత్యుత్తరమువలన పూర్వార్థితమో, స్వార్థితమో, తేలగలదు.

దానమిచ్చిన ఆస్తి తండ్రికి స్వార్థితము. కావున అది పితృద్రావ్యమనియు, అది యీదానముచే వ్యయమగును. కావున నిది విభజింపదగని యాస్తిలో చేరదనియు, ఒకవాదము.

తండ్రి, దానముమొదలగునవిచేయక యూగకున్నచో అతని యనంతరము కుమారులకు సంక్రమించినప్పుడు, అది పూర్వార్థితము

(1) 3. మ. హై. రి. 50; 24 మ 429; 54 ఇం. కే. (మ) 146.

(2). 12. ఇం. కే. 770; 123 ఇం. కే. 849; 38. ఇం. కే. (ఔ) 785;

68. ఇం. కే (ఔ) 217.

(3). 76 ఇం. కే. పి. కో. 922

గాయెంచబడి వారికుమారులకు జననముచేత స్వత్వముకలుగును. అది తండ్రియిచ్చినంతమాత్రమున దాని స్వభావము మారదని వేరొక వాదము. పౌత్రులు తనకుకూడ పిండోదకములనిచ్చువారు కావున అట్టి వారికి తనస్వార్జితమునందు యొక్క భేకుండ చేయవలయునను నూహ పితామహునకుండదు. కావున పూర్వార్జితముగానే అమలుజరుపవలె ననెడియుద్దేశమాతనికి కలిగియున్నట్లు భావనచేయుట న్యాయమని యొకసూచన. తండ్రికి స్వార్జితమగుటచే, నాతనికి స్వాతంత్ర్యమున్నప్పుడు, స్మృతిచంద్రిక కారుని యభిప్రాయానుసారముగా నది పితృద్రవ్యము (సమష్టికుటుంబద్రవ్యము) కాదు. కావున పితృద్రవ్యవ్యయము లేదని మరియొక వాదము. మొత్తముమీఁద పి. కౌ. వారు చెప్పు వజకును ఈవిషయము, సందిగ్ధముగానే యుండును. అంతవజకు నాంధులకు మద్రాసు వారి యభిప్రాయమే గమనింపదగినది.

10. పూర్వార్జితమైన ఆస్తిపై నివచ్చేడి ఆదాయము వృద్ధి నొందిం పూర్వార్జితముచే సబడినప్పు డదియును(1); అట్టి ఆదాయమువలన వృద్ధియైనది. సంపాదించబడిన లేక క్రయమునకు పుచ్చుకొనబడిన ఆస్తియును(2); పూర్వార్జితమును విక్రయించినచో ఆక్రయధనమును, ఆక్రయధనముపెట్టి కొనిన ఆస్తియును(3); కూడ పూర్వార్జితమే యగును. పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులు, తమజననానంతరము అట్లు సంపాదించబడిన లేక వృద్ధి నొందింపబడిన ఆస్తియందేకాకుండ, తమ

(1) 11 మ 246;

(2) 29 అ 244 పి కౌ, 18 మా. ఇం. అ 542.

(3) 18 మ 73 (83); 118 ఇం. కే. (జౌ) 87;

జన్మమునకు పూర్వము సంపాదించబడినట్టియు వృద్ధి నొందింపబడినట్టియు ఆస్తియందుకూడ హక్కుకలవారగుదురు(1).

11. పితౄర్జిత మేకారణముచేనైన కొంతకాలము భార్యకుగాని తల్లికిగాని మఱియొకరికిగాని యివ్వబడటచే వారనుభవించుచున్నంతకాలమును పుత్రపౌత్రాదులకు సంక్రమింపక వారియనంతరము వచ్చినను, దానిస్వభావము మారనేరదు. అది మరల పూర్వార్జితముగానే యెంచబడి, అందు యథాప్రకారముగా పుత్రపౌత్రాదులకు హక్కుకలుగుచుండును(2)

పూర్వార్జితము
కొంతకాల మితరులచే ననుభవించబడి మరల కుటుంబములోనికి వచ్చినప్పుడు దానిస్వభావము మారునా ?

వివరణము:—పూర్వార్జితము అక్రమముగా మరియొకరిస్వాధీనమై మరల సంపాదించబడినప్పుడు దదిస్వార్జితమా ? పితౄర్జితమా ? అను విషయమునుగూర్చి మూడవప్రకరణమున తెలుపబడును.

తండ్రి, తనస్వార్జితమును, భార్యకు సంపూర్ణహక్కులతో అనుభవించుటకు విల్లువ్రాసెను. ఆమె ఆఆస్తిని పిమ్మట తనకుమారునకు విల్లుద్వారా సంక్రమింపజేసెను. ఆఆస్తి అతనికిస్వార్జితమగునుగాని ఒకప్పుడు తండ్రిదికదాయని పూర్వార్జితము కానేరదు(3).

(1) 10 క 1017 (1021); 10 బొం 528 (581); 11 మ 246; 21 బొం 349; 6 ఇం. అ 233; 10 మా. ఇం. అ. 490 (505); 82 ఇం. కే. (షా) 315;

(2) 12 బొం 122 (138); 23 క 262 (278); 18 మ. 88. 70 ఇం. కే. (లా) 1002;

(3) 114 ఇం. కే. 404 (క);

12. సమష్టికుటుంబమెంబర్లుకలిసి సంపాదించినఆస్తి రెండు విధములు.

సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు సమష్టిగా సంపాదించినది. i కుటుంబమునకు కొంతపూర్వార్జితపు టాస్తియుండినప్పుడు దానిని మూలధనముగా నుంచుకొని, దానినిబట్టి తమప్రయత్నములచే సంపాదించినది.

ii అట్టి మూలధన మేమియు లేకుండ కాయకష్టాదులచే సంపాదించినది.

వివరణము :— ఒకసమష్టికుటుంబములో కొన్ని శాఖలున్నవనుకొనుడు. ఒకశాఖలోని మెంబర్లలోగాని, కొన్ని శాఖలలోని, మెంబర్లలోగాని, ఇద్దరుగాని అధికముగాని, చేరి కొంతఆస్తిని సంపాదించినచో, వారొకసమష్టికుటుంబములోని మెంబర్లుకదాయని ఆ ఆస్తి వారికి వేరుగా సమష్టికుటుంబాస్తిగా యెంచబడదు. అట్టి ఆస్తి యందు, ఆసంపాదించిన మెంబర్లలో వారిలోవారికి మృతశేషత్వాది సమష్టికుటుంబ ధర్మములు వర్తింపవు. సమష్టికుటుంబాస్తియనగా మొత్తము కుటుంబమునకంతకును హక్కుకలిగియున్న ఆస్తియైనను కావలయును. లేదా అందొక శాఖలోనున్న మెంబర్లందరకును హక్కుకలిగియున్నదై యైననుండవలయును. అంతియేగాని కుటుంబమెంబర్లయింకను కొందరుండగా అందుకొందరుమాత్రము చేరి కొంతఆస్తిని సంపాదించి తమలోతమకు సమష్టికుటుంబధర్మములు వర్తించునని చెప్పవలనుపడదు(1).

13. పూర్వార్జితమునుబట్టి వృద్ధియైన ఆస్తి పూర్వార్జితమే
యగునని యీ ప్రకరణమున పదియవపేరాలో చెప్పబడినది. కాని
దానిచే వృద్ధిచేయబడినదని చెప్పటకు తగినంత
మూలధనమును శేషముగా లేక, కాయకష్టములచే సంపాదించుట
సాహాయ్యముగా గాని సంపాదించి కు చేయూత నొసంగునంతమాత్రపు ఆస్తి యుండి
నది. దానినూతగా గాని మూలధనముగా చేసి ఆస్తిని
సంపాదించినప్పు డది సమష్టికుటుంబాస్తియగునా
కాదాయని ప్రశ్న రాగా అది సమష్టికుటుంబాస్తియే యని తీర్మానింప
బడినది. ఇట్టి ఆస్తియందు పుత్రాదులకు జన్మముచేతనే హక్కు
కలుగును(1).

మూలధనము చాలతక్కువగానుండి, సంపాదించినది విశేష
ముగానున్నను, మొత్తమంతయును కూడ సమష్టికుటుంబాస్తియే
యగును(2).

“సామాన్యార్థసముత్థానే విభాగస్తు సమస్మృతః”

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

అవిభక్తానాం భాత్యాణాం సామాన్యస్వార్థస్య

వాణిజ్యాదినా సముత్థానే సమ్యగ్వర్ధనే

కేనచిత్కృతే సమవీవ విభాగో నార్జయితు గంశద్వయం.

అవిభక్తులగు సోదరులలో నొకడు సముదాయద్రవ్యమును
వర్తకముమొదలగు వ్యాపారములచేత వృద్ధి నొందించినపక్షమందు,
దాని నందరును సరిగానే పంచుకొనవలయును గాని సంపాదకుడు
రెండుపాళ్లు తీసికొనకూడదు.

“మితాక్షరి”

(1). 18 మా. ఇం. ఆ 542; 19 ఆ 244 పి. కా; 128 ఇం. కే (లా) (481)

(2). 27 మ 228;

ఏమియును ఆదాయమురాని, యిల్లువంటి దేదయినకొంత ఆస్తి యున్నప్పు డది మూలధనముగా యెంచదగదు(1). కాని ఏదియేని కొంచెమైనను ఆదాయమువచ్చు ఆస్తియున్నప్పుడు ఒక్కమెంబరు దానినభివృద్ధిచేసినను, అది సమష్టికుటుంబాస్తియగును. మూలధన సాహాయ్యములేదని వాదించువారు, ఆవిషయమును స్పష్టముగా ఋజువుచేయవలయును(2). ఈవిషయమును యోచించునప్పు డీప్రకరణాంతమున “భావన”నుగూర్చి వ్రాసినసంగతులను గూడ చూడవలయును.

14. మొట్టమొదట యేవిధమయినకుటుంబాస్తి సాహాయ్యము లేకుండ కుటుంబమెంబర్లుకలసి, కృషివాణిజ్యాదులచేతను, కాయకస్థాదులచేతను ఆస్తిని సంపాదించినప్పు డది సమష్టికుటుంబాస్తియగునా? లేక సంపాదించిన మెంబర్లకు జాయంటుఆస్తియగునా? వ్యాపారములోని భాగస్వాముల యాస్తివంటిదగునా? అను, ప్రశ్నలు వచ్చుచున్నవి. సమష్టికుటుంబాస్తియగునేని అందు పుత్రాదులకు జన్మముచేత స్వత్వముకలుగును. మృతశేషత్వధర్మము వర్తించును. జాయంటుఆస్తియైనచో అందు పుత్రాదులకు జన్మముచే హక్కుకలుగక, సంపాదించినవారిలో ఒకరు చనిపోయినచో వారి భాగము వారికుమార్తెమొదలగు వారసులకురాక, మృతశేషత్వధర్మముచే మిగిలియున్న వారలకు వచ్చును. భాగస్వాముల ఆస్తివంటిదయ్యేనేని, ఇండియన్ కాంట్రాక్టు ఆక్టు 11 వ ప్రకరణము వర్తించి, మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపక, చనిపోయినవారిభాగము వారి

(1). 124. ఇం. కే (నా) 609.

(2). 73 ఇం. కే (అ) 1052; 49 అ 244 పి. కా.

పుత్రాదివారసులకు చెందును. ఈమూడుబాబతుల కుండుభేదము నాల్గవప్రకరణమునందు వివరముగా తెలుపబడును.

సమష్టికుటుంబాస్తి సాహాయ్యములేకుండ సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు కలసిసంపాదించిన ఆస్తి వారిజాయంటుఆస్తియని భావనచేయ వలయుననియు, అందొకరు పోయినచో ఆతనిభాగ మాతనిభార్యకు సంక్రమింపక మృతశేషత్వధర్మముచే మిగిలినవారికి చెందుననియు, అయితే సదరుమెంబర్లు వ్యాపారముచేయునప్పుడు, సమష్టికుటుంబ మెంబర్లవలెగాక సామాన్యభాగస్వాములవలె యగ్రిమెంటుద్వారా చేసిరేని, అప్పుడు ఆయాస్తి జాయంటుఆస్తిగాక, చనిపోయినవాని భాగ మాతనిభార్యపుత్రాదులకు వచ్చుననియు ప్రి. కౌ. తీర్మానించినారు(1). బాంబాయి హైకోర్టువారుకూడ మొట్టమొదట కొన్నికేసులలో అట్లే తీర్మానించినారు(2). కాని దరిమిలాను, సమష్టికుటుంబమెంబర్లుకలసి సంపాదించినఆస్తి సమష్టికుటుంబాస్తియనియే భావనచేయవలయునని తీర్మానించినారు(3). మద్రాసు హైకోర్టువారుకూడ అట్లేతీర్మానించుచు, ఆస్తిసంపాదించినవారి యభిప్రాయము సమష్టికుటుంబాస్తిగాకాకుండ, సంపాదించినవారి జాయంటుఆస్తిగా నుంచుకొనవలయునని యుండెనేని అది వారిజాయంటుఆస్తియగునని తీర్మానించిరి(4). సమష్టికుటుంబాస్తియనుభావన, కొందరు మెంబర్లుమాత్రమే సంపాదించినప్పుడు లేదు(5).

(1). 10 మా. ఇం. అ 490 (500)

(2) 9 బాం 438 (445); 23 బాం 144;

(3). 126 ఇం. కే. (బాం) 890; 32 బాం. 479; 128 ఇం. కే. (అ) 289
10 బాం. లా. రి 175; 50 బాం 443 తండ్రికుమార్లు; 97 ఇం. కే.
820; 122 ఇం. కే. (నా) 446;

(4). 27 మ 32 తండ్రి కుమార్లు; 25 మ 147 (155-156); 15 ఇం. కే. (క)
655; 108 ఇం. కే. (మ) 801

(5). 25 మ 149.

మూలధనము లేకపోయినను, సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లుకలసి సంపాదించిన ఆస్తి సమష్టికుటుంబాస్తియగుచు అనికొన్నితీర్పులున్నవి(1).

15. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో, కొందరు ప్రయోజకులై కొంత ఆస్తిని సంపాదించి, దానిని మొత్తము సమష్టికుటుంబమునకంత సమష్టికుటుంబ ఆస్తిగా ఆచులు గాచేసి వ్యవహరించుచుండుట హిందువులలో క్రొజరిపినది. తక్కువ. అట్లు హిందూకుటుంబములో సామాన్యముగా జరుగుచుండును(2).

సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో, ఏయొకనియొక్క స్వార్జితమైనను, సప్రతిబంధదాయము మొదలగు ప్రత్యేకపుటాస్తియైనను, లేక సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో కొందరు చేరి, వేరుగా సంపాదించిన బాబతు వారి జాయంటు ఆస్తిమాత్రమే యని భావనచేయదగినయాస్తియైనను, వారు వేటుగానుంచుకొనక, సమష్టికుటుంబాస్తితోగాని, పూర్వార్జితముతోగాని, కలిపి వేసినచో అదియంతయును సమష్టికుటుంబాస్తియై దానియందు సమష్టికుటుంబ మెంబర్లందరకును హక్కుకలిగి, పుత్రపౌత్రులకు జన్మముచేతనే స్వత్వమేర్పడి, మృతకేవలవాది సమష్టికుటుంబధర్మములకు లోనగును(3).

(1) 97 ఇం. కే (బొం) 820; 51 ఇం. కే 854; 31 ఇం. కే 18; 109 ఇం కే(లా) 719

(2). 137 ఇం. కే (లా) 92.

(3). 29 అ 244. ప్రి.కా; 40 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 988; 45 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 806; 26. పీ. రి. 55; 10 మా. ఇం. అ 490 (505); 75 ఇం. కే (ప్రి. కా) 252; 18 క 341 ప్రి. కా; 7 మ 458; 27 మ 998; 81 ఇం. కే (మ) 1031; 90 ఇం. కే (మ) 124; 90 ఇం. కే (మ) 1016; 97 ఇం. కే (మ) 998; 16 క 397; 15 బొం 32; 21 బొం 349; 45 ఇం. కే (బొం) 584; 32 ఇం. కే 955; 128 ఇం. కే (లా) 481; 86 బొం 424; 33 క. పీ. నో. 435; 108 ఇం. కే (పా) 351; 36 ఇం. కే (పా) 263; 103 ఇం. కే (మ) 281;

స్వార్జితమును, స్పష్టముగా ప్రకటించుటవలనగాని, దానిని వ్యవహరించుటలో జరపిన ప్రవర్తనమూలమునగాని, సమష్టికుటుంబాస్తిగా మార్పుచేయవచ్చును. లేదా సమష్టికుటుంబాస్తిలో కలిపి వేయవచ్చును(1). అట్లు మార్పుగాని, కలిపి వేయుటగాని, జరిగినట్లు రుజువు చేసిన నేతప్పు, స్వార్జితము సమష్టికుటుంబాస్తిగా భావింపబడ నేరదు(2).

పారసత్వముచే దఖలుపడిన తన ప్రత్యేకపుటాస్తియును, పూర్వార్జితమును కలిపి తనఖాపెట్టినయొక కేసులో రెండు ఆస్తులును సమష్టికుటుంబాస్తులుగానే యెంచవలయునని తీర్మానించిరి(3).

బిందెడునీటిలో రంగుపాడరును కలిపినచో, అది నీటి మందంతటను వ్యాపించి, వేరుచేయుటకు వీలులేనట్లు, స్వార్జితపుటాస్తిగాని, ప్రత్యేకపుటాస్తిగాని, సమష్టికుటుంబాస్తిలో కలిసిపోయినచో అంతట నుండి, యదికూడ సమష్టికుటుంబాస్తిగానే యెంచబడును(4).

సమష్టికుటుంబాస్తిని మేనేజిమెంటుచేయుచున్న మేనేజింగు మోబరు, సమష్టికుటుంబాస్తిని, తన స్వార్జితమును లేక ప్రత్యేకపుటాస్తిని కలిపి వేసి వ్యవహరించుచున్నయెడల, మొత్తమంతయును సమష్టికుటుంబాస్తిగానే యెంచబడును(5).

తండ్రి, పూర్వార్జితముపై వచ్చు ఆదాయమును, తన స్వార్జితముపై వచ్చు ఆదాయమును ఒక బ్యాంకిలో ఒక కౌతాలో డిపోజిట్టు

(1). 88 ఇం. కే. 244.

(2). 88 ఇం. కే (పా) 98;

(3). 138 ఇం. కే (ఔ) 490.

(4). 20 ఇం. కే. (బొం) 476; 100 ఇం. కే (బొం) 147.

(5). 50 క 439; 17 ఇం. కే (గవర్న మెంటు యిచ్చిన ఆస్తి) 760; 21 క. ఫీ. నో. 1065; 36 బొం 424; 20 ఇం. కే 476; 121 ఇం. కే (క) 490.

చేయుచుండెను. ఏది యెంతయో విడదీయుట కవకాశము లేకపోయెను. మొత్తమంతయును తండ్రికిని కుమార్తెకును సమష్టికుటుంబాస్తియగునని ప్రి. కా. తీర్మానించిరి(1).

సమష్టికుటుంబమెಂಬరు, తన స్వార్జితమును వేరుగా తనయాధీనమందుంచుకొనక, సమష్టికుటుంబమునకు విడచివైచి, యూరకున్న యెడల, కాలదోషశాసనము వర్తించి, తిరిగి రాబట్టుకొనుట కతని కవకాశముండదు. అట్టియాస్తి సమష్టికుటుంబాస్తిగా నెన్నబడును(2).

సమష్టికుటుంబమెంబర్లు, వేరుగా తమ స్వార్జితద్రవ్యమునుండి క్రయమునకు పుచ్చుకొనిన ఆస్తిని వారు సమష్టికుటుంబాస్తిగా వ్యవహరించిరని వాదించు నారు, ఆవిషయమును స్పష్టముగాను బలముగాను రుజువు చేయవలయును(3).

స్వార్జితమునుగాని, ప్రత్యేకపుటాస్తినిగాని, సమష్టికుటుంబాస్తిగా మార్పుచేయుటకుగాని, దానిలో కలిపి వేయుటకుగాని, రిజస్టరు చేయబడిన దస్తావేజు వ్రాయనవసరము లేదు(4).

సమష్టికుటుంబమెంబరు, తన స్వార్జితమును సమష్టికుటుంబాస్తితో కలుపకుండ ప్రత్యేకముగా నుంచుకొనెనని బలమైన రుజువు లేనప్పుడు, ఆస్వార్జితము, సమష్టికుటుంబాస్తితో కలిపి వేసినట్లు భావన వచ్చును(5). అట్టి రుజువున్నప్పుడు, అది సమష్టికుటుంబాస్తి కాజాలదు(6).

(1). 29 అ 244.

(2). 24 మ 387.

(3). 134 ఇం. కే (క) 542; 193 ఇం. కే (ఔ) 746; 32 ఇం. కే. 12.

(4). 96 ఇం. కే (మ) 1051.

(5). 128 ఇం. కే (లా) 481.

(6). 98 ఇం. కే (లా) 684.

16. ఇతరులతాలూకు ఆస్తి ఏదయినను, వ్యతిరేకభుక్తము
వలన సమష్టికుటుంబమునకు దఖలుపడినయెడల అది
వ్యతిరేకభుక్తము
చేదఖలుపడిన
ఆస్తి.
సమష్టికుటుంబాస్తిగా నెంచబడి మైనరుమెంబర్లకు
సహా అందరకు హక్కుకలిగియుండును(1).

17. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవరైనను, సమష్టికుటుం
బాస్తి సాహాయ్యములేకుండ వేరుగా ఆస్తిని సంపా
సమష్టి కుటుంబ
మెంబర్లలో ఒక
నిపేరగానికొంద
రిపేరగాని ఉన్న
ఆస్తి సమష్టికుటుం
బాస్తి యగునా ?
దించుకొనుట కభ్యంతరములేదు(2). అది, కుటుంబాస్తి
సాహాయ్యముతో సంపాదించబడెననియు, లేదా దరి
మిలాను అది సమష్టికుటుంబాస్తితో కలిపి వేయబడె
ననియు, రుజువుచేసిననే తప్ప స పాదించినవారి
స్వార్జితమగును సమష్టికుటుంబమెంబర్లకు అందు
హక్కు ఉండదు(3). తండ్రిజీవించియుండగా కుమారుడు, ఆస్తి సం
పాదించినప్పుడు, ఆయాస్తిని సంపాదించుటకు తగిన ప్రయివేటు ఆధా
రము లాతడు కలిగియుండెనేని, అది కుమారుని స్వార్జితమగును(4).
సమష్టికుటుంబమెంబర్లయొక్క స్వార్జితము, సమష్టికుటుంబాస్తియని
భావన చేయవీలులేదు(5) ఇద్దరు సోదరులు సమష్టికుటుంబముగా
నున్నప్పుడు, అందొకనిపేర ఆస్తిని కొనిరేని ఆక్రయధనము సమష్టి
కుటుంబద్రవ్యమునుండి విచ్చింపబడెననిరుజువైననేతప్ప, సమష్టికుటుంబ
మెంబర్లైనంతమాత్రమున అది సమష్టికుటుంబాస్తియని యూహింప

(1) 136 ఇం. కే. (ఔ) 702.

(2) 142 ఇం. కే. (ఔ) 860.

(3) 113 ఇం. కే. (సి). కౌ) 897; 95 ఇం. కే. (క) 426; 83 ఇం. కే (మ)
961.

(4) 86 ఇం. కే. (క) 734.

(5) 111 ఇం. కే. (లా) 596.

రాదు(1). సమష్టి కుటుంబాస్తిని వేలములో ఒక మెంబరు తనస్వార్జిత ద్రవ్యముతో కొనెనేని అది యాతనిస్వార్జితమగును(2). కుటుంబమెంబర్లలో, ఒకనికి, అతని ప్రత్యేకద్రవ్యముగాని, ప్రత్యేక సాధనముగాని తనక్ష్పణ, అతని యొక్కనిపేరనున్నను, ఆయాస్తి సమష్టిఆస్తి యేయగును(3). కుమారునిపేర తండ్రి ఆస్తిని కొనినప్పుడది నామకః కొనినట్లెంచబడి సమష్టిఆస్తియగును(4). సమష్టిద్రవ్యముతో కర్త యొక్కనిపేర ఆస్తిని కొనినప్పుడు అది సమష్టికుటుంబాస్తియగును(5). కర్తకానట్టి యొక మెంబరుపేర ఆస్తి కొనినప్పుడు, సందర్భముననుసరించి నామకః కొనినట్లెంచబడవలసియుండును(6).

18. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో ఒకనికిగాని, కొందరికిగాని, ఇతరులెవరైనను, ఆస్తి నిచ్చినప్పుడు, అది యాతని సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో కొందరి కితరులవలన నీయబడినయాస్తి సమష్టికుటుంబాస్తియగునా? ప్రత్యేకపుటాస్తియై యాతని స్వార్జితముగా పరిగణింపబడును. కాని సమష్టికుటుంబాస్తి కానేరదు(7). ఒకని కిచ్చినయాస్తి కుటుంబమునకంతకును యివ్వబడియెనని భావనలేదు(8). కుటుంబయజమాని కివ్వబడిన యాస్తి కుటుంబమున కంతకును యివ్వబడినని తప్పక భావించవలసిన పనిలేదు. కుటుంబమున కంతకును యివ్వబడియెనని వాదించువారు ఆయంశమును రుజువుచేయవలయును(9).

(1). 102 ఇం. కే. (మ) 360; 35 ఇం కే. 655.

(2). 59 ఇం. కే. (బొం) 569.

(3). 38 ఇం. కే. (మ) 292; 91 ఇం. కే. (క) 681.

(4). 47 ఇం. కే. (పం) 367.

(5). 48 ఇం. కే; (పా) 919.

(6). 56 ఇం. కే. 386.

(7). 102 ఇం. కే. (మ) 680

(8). 49 ఇం. కే. 912

(9). 50 ఇం. కే. (ఛౌ) 180

19. సమష్టికుటుంబమెంబర్ల యొక్క భార్యల పేరగాని, తల్లుల పేరగాని, ఉన్న యాస్తి సమష్టికుటుంబాస్తియని భావింపకూడదు.

న్యాయస్థానము లట్టి భావనను చేయకూడదు(1).
 స్త్రీల పేరనున్న ఆస్తి సమష్టికుటుంబద్రవ్యమునుండి, ఆయాస్తి క్రియము నకు పుచ్చుకొనబడెననియు, నాచుకః ఆస్త్రీ పేర

దస్తావేజు పుట్టబడెననియు, వాదించువారు ఆవిషయమును స్పష్టముగా రుజువు చేయవలయును. అట్లు రుజువు కాని సందర్భములో, ప్రతివాది వాదమును విమర్శింప నక్కర లేకుండగనే సమష్టికుటుంబాస్తి కాదని యెంచవలయును(2).

సమష్టికుటుంబములోని స్త్రీల పేర ఆస్తియున్నప్పుడు, అది సమష్టికుటుంబద్రవ్యమునుండి సంపాదించబడినదని భావన వచ్చునని కొన్ని తీర్పులున్నవి(3). స్త్రీల పేర ఆయాస్తి యెట్లు వచ్చినదో ఆద్రవ్య మెచ్చటనుండి వచ్చినదో ఆయాస్తి సంపాదించబడిన దరిమిలాను దాని యనుభవ మెట్లుండెనో మొదలగు విషయములను విచారణచేసి నిర్ధారణ చేయవలయునని పాట్నా హైకోర్టువారు తీర్మానించినారు(4). స్త్రీల పేర ఆస్తియున్నప్పుడు, ఆయాస్తి యామెది కాదని భావింపవలయునను సూత్రమెచ్చటను లేదనియు, ఆయాస్తిని సంపాదించుటకు ద్రవ్యమెచ్చటనుండి వచ్చెనో తెలిసికొని, నిజమైన హక్కుదారును నిర్ణయింపవలయునని మద్రాసు హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి(5). సమ

(1). 32 ఇం. కే. (క) 984; 8 మ 214; 82 ఇం. కే. (క) 934; 62 ఇం. కే. (క) 348 కోడలు పేర;

(2). 84 లా. వీ. 704

(3). 10 క 635; 15 వీ. 8. 357

(4). 52 ఇం. కే. (పా) 402

(5). 1928 మ 708; 11 లా 298; 140 ఇం. కే. (క) 678.

ష్టికుటుంబద్రవ్యముతో స్త్రీ పేర ఆస్తిని కొనినప్పుడు, అది నామకః ఆమె పేర కొనబడియెనని యెంచి, సమష్టికుటుంబాస్తిగా భావింపవలయును(1).

20. హిందూకుటుంబము, సమష్టికుటుంబమును భావనయుండునని మొదటిప్రకరణములో చెప్పియున్నాము. ఆస్తివిషయమైన భావననుగూర్చి ఇచ్చటచెప్పబడుచున్నది. హిందూకుటుంబ భావన, Presumption ము వ్యష్టిఅయినదని రుజువుచేయబడువరకును సమష్టి కుటుంబమని భావనయున్నట్లే, సమష్టికుటుంబముయొక్కయావదాస్తియును సమష్టికుటుంబాస్తి యను భావనయుండును(2). కాని ప్రతికుటుంబమును ఆస్తినికలిగియుండునను భావన లేదు(3). కుటుంబాస్తిని విభాగమునకు దావా తెచ్చెడివారు, తాము విభాగము నుకోరెడియాస్తి సమష్టికుటుంబాస్తియని మొట్టమొదట రుజువు చేయవలయును(4).

కుటుంబమెಂಬర్లలో ఒకరి పేరనున్నయాస్తి సమష్టికుటుంబాస్తియని వాదించువారు ఆయాస్తిని సంపాదించుటకు తగినంత సాహాయ్యమొసంగెడియేదో కొంతఆస్తిసమష్టికుటుంబమునకు మొట్టమొ

(1). 63 ఇం. కే. (అ) 676; 1921 క 571.

(2). 86 ఇం. కే. (అ) 852.

(3) 97 ఇం. కే. (మ) 632. ఇందులో చాలాతీర్పులు విమర్శింపబడి, 'లా' నిర్ణయింపబడినది. 102 ఇం. కే. (మ) 290; 126 ఇం. కే (మ) 609; 39 ఇం. కే (ఔ) 498; 132 ఇం. కే. (లా) 7; 183 ఇం. కే. (లా) 628; 1930. మ. పీ. నో. 1016; 96 ఇం. కే. (లా) 247; 103 ఇం. కే (లా) 479; 80 ఇం. కే (ఔ) 480;

(4) 65 క. 1019 పి. కా; 118 ఇం. కే పి. కా. 897; 69 ఇం. కే. పి. కా. 128; 1 బెం. లా. 8. 164;

దట యుండెనని ఋజువుచేయవలయును. అట్టిరుజువు లేనప్పుడు, అది సమష్టికుటుంబా స్తియను భావనలేదు. అట్టిరుజువు ఉన్నప్పుడుమాత్రము, ఆయా స్తి సమష్టికుటుంబా స్తియని భావనవచ్చును. అప్పుడు, ఆయా స్తి, సమష్టికుటుంబా స్తిసాహాయ్యముతో సంపాదించబడలేదనియు, అది తనస్వార్జితమనియు, స్వార్జితమనివాదించువారు స్పష్టముగా రుజువుచేయవలసియుండును(1).

పూర్వార్జితము, కొలదిగనుండి దరిమిలాను సంపాదించినది విశేషముగానున్నదనుకారణముచే, ఆయా స్తి సమష్టికుటుంబా స్తియనుభావన పోజాలదు(2).

సమష్టికుటుంబమునకు మొదట ఆస్తియున్నదని వప్పుకొన్నను లేక రుజువైనను, ఆకుటుంబమునకు ఉన్న ఆ స్తియంతయును, అది ఎవరిపేరనున్నను సరియే, సమష్టికుటుంబా స్తియనియే భావనవచ్చును. అందులోకొంత, తనస్వార్జితమని వాదించుమెంబరు, ఆవిషయమును స్పష్టముగా రుజువుచేయవలయును. తనయొక్కనిపేర క్రయదస్తావేజు పుట్టబడినదనిగాని, ఆభూమిశిస్తును తానుపుచ్చుకొనుచున్నాననిగాని

(1) 40 ఇం. కే (పం) 773.

97 ఇం. కే. (మ) 632; 102 ఇం. కే (మ) 290; 126 ఇం. కే (మ) 609; 132 ఇం. కే. (లా) 7; 1930. మ. పీ. నో. 1016; 131 ఇం. కే (మ) 494; 26 ఇం. కే (మ) 33; 33 అ. 677; 15 ఇం. కే (నా) 938; 95 ఇం. కే (నా) 183; 120 ఇం. కే (నా) 402; 131 ఇం. కే (లా) 237. 186 ఇం. కే. (మ) 205; 100 ఇం. కే. (బాం) 937, 17 ఇం. కే (పా) 232; 87 ఇం. కే. (నా) 809; 95 ఇం. కే. (క) 426.

(2) 49 ఇం. కే (నా) 240.

చెప్పినంతమాత్రమున ఆభావనపోదు. ఆద్రవ్య మెట్లువచ్చినదో, స్వార్జిత మెట్లయినదో చెప్పవలయును(1).

సమష్టిమూలధనము లేకుండ హిందూకుటుంబమొకరు సంపాదించిన ఆ స్తి వానిస్వార్జితమని భావనచేయవలయును. అతడు సమష్టి కుటుంబా స్తిగా దానిని చేసెనని వాదించువారు ఆనిషయమును స్పష్టముగా రుజువుచేయవలయును(2).

ఆ స్తినంపాదనకు సాహాయ్యమొనర్చుటకు తగినంతసమష్టిమూలధనము లేదని రుజువైనప్పుడు, కుటుంబమొకరిలో నొకరు సంపాదించినయాస్తి సమష్టికుటుంబా స్తి యగుననుభావన లేదు(3).

మూలధనము, చాలతక్కువగానున్నప్పుడు, దరిమిలాను సంపాదించబడినయాస్తి సమష్టికుటుంబా స్తియని భావనరాదు(4). దరిమిలాను సంపాదించినఆ స్తిలో దామాషాయిని ఇంతభాగము మూలధనముండవలయునను నియమము లేదు(5).

(1) 133 ఇం. కే (లా) 628; 132 ఇం. కే (లా) 7; 101 ఇం. కే (లా) 652; 1930 మ 793; 1931 లా 118; 96 ఇం. కే. 184; 69 ఇం. కే (క) 476; 69 ఇం. కే. (ప్రి). కా) 123; 142. ఇం. కే. (బ్లో) 860

(2) 32 ఇం. కే (చ. పు. బెం.) 12; 134 ఇం. కే. (సిం) 888; 122 ఇం. కే. (అ) 418.

(3) 71 ఇం. కే (చ) 180; 122 ఇం. కే. (అ) 418; 111 ఇం. కే (లా) 596. 22 ఇం. కే (887); 1928 మ. 764. 142 ఇం. కే. (ప్రి). కా) 739.

(4) 115 ఇం. కే (పా) 237; 93 ఇం. కే (లా) 634; 49 ఇం. కే (నా) 240; 95 ఇం. కే (నా) 183 142. ఇం. కే (ప్రి). కా) 739.

(5) 49 ఇం. కే (నా) 240;

సమష్టికుటుంబమొంబర్లలో ఒకరిపేర ఆస్తి యున్నంతమాత్రమున అది యాతనిస్వార్జితమని భావన రాదు(1). అది సమష్టికుటుంబాస్తియనియును భావన లేదు(2).

మూలధనమున్న దనురుజువు లేనప్పుడు, సమష్టికుటుంబమొంబర్లు సంపాదించిన ఆస్తి, స్వార్జితముకాదని వాదించువారు, అది యెట్లు స్వార్జితముకాదో రుజువు చేయవలసియుండును(3).

స్వార్జితమగునా కాదా యనువిషయమున, భావనచేయునప్పుడు, ఏ కేసునకా కేసులో ఆ కేసు సందర్భములనుబట్టి యోచింపవలయునని కలకత్తా హైకోర్టు వారొక కేసులో తీర్మానించియున్నారు(4). హిందూలలో నెచ్చటను ఫలానిబాపతు ఆస్తి, పూర్వార్జితమని భావన చేయవలయునని చెప్పబడియుండ లేదు(5). రుజువునుబట్టి స్వభావమును నిర్ణయింపవలయును(6).

(1) 39 ఇం. కే 498; 46 ఇం. కే (పా) 255;

(2) 38 ఇం. కే (ఓ) 785;

(3) 118 ఇం. కే (మ) 865.

(4) 117 ఇం. కే (క) 529. 95 ఇం. కే (క) 426.

(5) 128 ఇం. కే (ఓ) 849.

(6) 120 ఇం. కే (నా) 402.

మూడవ ప్రకరణము.

స్వార్జితము.

“స్వార్జితము” అని సామాన్యముగా వాడబడుచుండెడి యాసి రెండువిధములు. స్వార్జితము అనగా తనచే సంపాదించబడినది యని యర్థము.

స్వార్జితము రెండు విధములు.

- i. తన ప్రయత్నములవలన కృషివాణిజ్యాదులచే తను కాయకష్టమువలనను శ్రమపడి సంపాదించినది.
- ii. అప్రయత్నముగా నారసత్వాదులవలన లభించి, తాను ప్రత్యేకముగా ననుభవించుటకు హక్కు కలిగి యున్నట్లు హిందూ ధర్మశాస్త్రములచే నంగీకరింపబడినది.

ఇందు మొదటిదానికి “స్వార్జితము” Self acquired property అనియు రెండవదానికి “ప్రత్యేకపుటాస్తి” Separate property అనియు పేళ్లు.

ఈ రెండును వేరువేరులతో వ్యవహరింపబడుచున్నను హక్కు బాధ్యతలయందు, స్వాతంత్ర్యమునందు, వినియోగమునందు, ఆస్తి సంక్రమించుటయందు, ఈ రెండింటికిని భేదములేదు. న్యాయవాదులును న్యాయస్థానములును, ఈ రెండింటినిగూడ సామాన్యముగా స్వార్జితమనియే వాడుచుందురు.

2. “యద్యేనలబ్ధం తత్తస్యైవ నాన్య స్యేతి ప్రసిద్ధతరం”

స్వార్జిత విషయ మన స్మృతిశాసనములు.

ఎవనిచేత యేదిపొందబడునో అది వానికే చెందును. ఇతరులకు చెందదు. ఇది సుప్రసిద్ధతరమైన విషయము. మితాక్షరి.

“పితృద్రవ్యాఽవిరోధేన యదన్య తస్యైవమార్జితం

మైత్ర మాద్వాహికం చైవ దాయాదానాం నతద్భవేత్

క్రమా దభ్యాగతం ద్రవ్యం హృత మభ్యుద్ధరేత్తు యః
దాయాదేభ్యో సతద్దద్యా ద్విద్యయా లబ్ధమేవచ”

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

పితృద్రవ్యవ్యయము లేకుండ తనచేత నార్జింపబడినదియు, స్నేహితునివలన పొందబడినదియు, వివాహమునందు ప్రాప్తమైనటువంటిదియు విద్యచే లభించినట్టిదియు నే యితరద్రవ్యముకలదో అది దాయాదులకురాదు. పితృక్రమముగాప్రాప్తమై యితరులచేత నపహరింపబడిన ద్రవ్యము నే భాగరి సాధించుచున్నాడో ఆత డాద్రవ్యమును దాయాదుల కీయనక్కర లేదు. (‘పితృద్రవ్యావిరోధేన’ అనుమాటకు వ్యాఖ్యానముచేయుచు, విజ్ఞానేశ్వరుడు “యాతాపిత్రోర్ద్రివ్యవినా శేన” అని తలిదండ్రుల ద్రవ్యవాశము లేకుండ అని తల్లిద్రవ్యమును గూడ చేర్చినాడు. పితృద్రవ్యమనగా తలిదండ్రుల ద్రవ్యమని గ్రహించుచుండవలయును.)

ఈశ్లోకములయందు, అయిదువిధములగు ధనములను దాయాదులకు పంచియివ్వనక్కర లేదని యాజ్ఞవల్క్యమహర్షి నిర్ణయించియున్నాడు. “పితృద్రవ్యవ్యయము లేకుండ తనచే నార్జింపబడిన” అను వాక్యము తక్కినవానికిగూడ నన్వయించునని మితాక్షరి వ్యాఖ్యానమున చెప్పబడినది.

“అత్రచ పితృద్రవ్యావిరోధేన యదన్యత్స్వయమార్జిత మితి సర్వ శేషః. అతశ్చ పితృద్రవ్యావిరోధేన యన్తైత్రం, పితృద్రవ్యావిరోధేన యదాద్యాహికం, పితృద్రవ్యావిరోధేన యత్క్రమాయాత ముద్ధృతం, పితృద్రవ్యావిరోధేన విద్యయా యల్లబ్ధ మితిప్రత్యేక మభిసంబధ్యతే”

పితృద్రవ్యవ్యయము లేకుండ మిత్రులవలన లభించినది, పితృద్రవ్యవ్యయము లేకుండ వివాహమునందు ప్రాప్తమైనది, పితృద్రవ్య

వ్యయములేకుండ నితరులచే నపహరింపబడినదానిని మరల సంపాదించినది, పితృద్రవ్యవ్యయములేకుండ నేర్చుకొనిన విద్యచే లభించినది, ఈద్రవ్యమును దాయాదులకు పంచియివ్వనక్కర లేదని యర్థము.

“పితృద్రవ్యవిరోధేన ప్రత్యుపకారేణ యన్వైతం,
ఆసురోద్రవిణాదానా దిత్యుక్తత్వా దాసురాదివివాహే
షు పితృద్రవ్యవ్యయేన యదౌద్వాహికం లబ్ధం,
తథా పితృద్రవ్యవ్యయేన యత్కమాయాత ముద్భృతం,
తథా పితృద్రవ్యవ్యయేన లబ్ధయా విద్యయా యల్లబ్ధం,
తత్సర్వం సర్వైర్భాతృభిః పితౄణాం విభజనీయం.

పితృద్రవ్యమునుండి ఉపకారమును పొందిన మిత్రునిచే ప్రత్యుపకారముగా నీయబడినదియును, ఆసురాది వివాహములయందు ఓలి మొదలగు ధనమిచ్చుటవలన పితృద్రవ్యము వ్యయమై అందువలన లభించిన ద్రవ్యమును, పితృద్రవ్యము వ్యయముచేసి, యితరులవలన అపహరింపబడిన ఆస్తిని తిరిగి రాబట్టినేని అదియును పితృద్రవ్యవ్యయముచేత సంపాదించిన విద్యచే లభించిన ధనమును సోదరులందఱును తండ్రియునుగూడ పంచుకొనవలయును.

“తథా పితృద్రవ్యావిరోధే నేత్యస్య సర్వశేషత్వాదేవ
పితృద్రవ్యావిరోధేన ప్రతిగ్రహాలబ్ధమప్యవిభజనీయం”

“పితృద్రవ్య వ్యయములేకుండ” అను వాక్యమునన్నిటికెని చేర్చుటవలన పితృద్రవ్యవ్యయములేకుండ ప్రతిగ్రహమువలన లభించినది కూడ విభజింపదగినదికాదు.

మితాక్షరి.

ఈయభిప్రాయమునే మనుచుకూడ నంగీకరించియున్నాడు.

“విద్యాధనంతు యద్యస్య తత్తస్యైవ ధనంభవేత్,
మైత్రీ మాద్వాహికంచైవ మాధుపర్మిక మేవచ.
అనుపఘ్నన్ పితృద్రవ్యం శ్రమేణ యదుపార్జితమ్,

స్వయ మీహితలబ్ధం తన్నా కామో దాతుమర్హతి.
వైతృకంతు పితాద్రవ్య మనవాప్తం యదాపుయాత్,
నతత్పుత్రై ర్భజేత్సార్థ మకామ స్వయమూర్జితమ్.

విధ్యవలన లభించిన ధన మెవనిదో, యది వానిదే యగును. మఱియు, స్నేహము, వివాహము, మధుపర్కపూజ వీనియందు లభించినదియు విభాగార్హముకాదు తండ్రిద్రవ్యమును చెఱుపక సేద్యము మొదలగువానిచే శ్రమపడి, యొకడు కొంతద్రవ్యమును సంపాదించె నేని, అట్టిద్రవ్యమును పంచి యియ్య నొల్లనివాడు దానిని పంచియివ్వ నక్కరలేదు ఎయ్యది పితృధనమో దానిని అసమర్థుడై తండ్రి విడిచి పెట్టెనేని, అతని పుత్రుడు స్వశక్తిచే దానిని సాధింపవచ్చును. తండ్రి, తనకిష్టములేదేని, తన స్వార్జితమును కొడుకులకు పంచి యివ్వనక్కరలేదు.

మనువు.

స్వయమూర్జిత మవైద్యోభ్యో వైద్యః కామం న దద్యాత్.
విద్యలను చదివినవాడు వైద్యుడు. విద్యలను చదివి తద్వారా స్వయముగా ఆర్జించుకొన్న సొత్తునుండి విద్యాదులు చదువక స్వార్జితములేని సోదరులు మొదలగువారికి భాగము నీయకపోయినను దోషములేదు. పారమార్థికదృష్టితో భాగమునిచ్చి రేని యభ్యుదయము కలుగును.

గౌతములు.

పరభక్త ప్రదానేన ప్రాప్తా విద్యాయదాన్యత,
తయా ప్రాప్తంచ విధినా విద్యాప్రాప్తం తదుచ్యతే.
ఉపన్యస్తే చ యల్లబ్ధం విద్యయా పణపూర్వకం,
విద్యాధనంతు తద్విద్యాత్ విభాగే న విభజ్యతే॥

కాత్యాయనుడు.

3. పైన వ్రాసిన స్మృతివచనములను బట్టియును, దేశకాల భేదముల ననుసరించియును, ప్రస్తుతమున స్వార్జితమును ఈదిగువవ్రాసిన పదితరగతులుగా విభజింప వచ్చును :—

స్వార్జితము
పదితరగతులు.

- i సప్రతిబంధదాయము.
- ii సేవ, యుద్ధము మొదలగునవి చేయుటచే మెచ్చి ప్రభువులచే నీయబడినది.
- iii విద్యచే లభించినది.
- iv బంధువులు, స్నేహితులు, ఇతరులు ఉచితముగా నిచ్చినది.
- v ఇతరులచే నపహరింపబడిన కుటుంబాస్తిని తిరిగి సంపాదించినది.
- vi కష్టపడి స్వప్రయత్నమువలన కృషివాణిజ్యాదులు చేసి సంపాదించినది.
- vii వివాహమందు లభించినది.
- viii తనతో శమష్టిగా నుండదగిన కుటుంబమెంబర్లు లే నప్పుడు అతని యావదాస్తి.
- ix అవిభాజ్యపు జమీందారీపైని వచ్చేడి ఆదాయము.
- x ఇతరములు.

4. సప్రతిబంధదాయమునుగూర్చి రెండవప్రకరణమున విశేషముగా చర్చించియున్నాము. పితృ పితామహ ప్రపితామహులును, మాతామహుడునుదప్ప నితరులగు సపిండులు, సమానోదకులు, మేనమామ మొదలగు బంధువులు మొదలగువారు సంతతిలేకుండ చనిపోయినప్పుడు, వారసత్వముచే వచ్చిన ఆస్తి సప్రతిబంధదాయమగును. ఇది యెవరికి సంక్ర

సప్రతిబంధ
దాయము.

మించునో వారి ప్రత్యేకపుటాస్తియై సంపూర్ణాధికారము కలిగియుండును. అందు వారిపుత్రులు మొదలగువారికి జన్మముచే హక్కుకలుగదు(1). తండ్రియొక్క స్వార్జితము, పుత్రునకు సంక్రమించినప్పుడు అది యాతనికి స్వార్జితమగునా? పూర్వార్జితమగునా? యను విషయమునుగూర్చి రెండవ ప్రకరణమున విశేషముగా చెప్పబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును.

5. గవర్న మెంటువారిచే సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవరికైన నీయబడిన యాస్తి వారిస్వార్జితమగును. అందు తక్కిన మెంబర్లకు హక్కులేదు(2). సమష్టికుటుంబలాభముకొఱకని దొరతనమువా రాస్తి నొసంగిరేని అది సమష్టికుటుంబాస్తి యగును(3).

ప్రభువులచే
లభించినది.

1857 సంవత్సరములో జరిగిన మ్యూటినీలో చేసిన

సేవకు మెచ్చి గవర్న మెంటువారిచ్చిన గ్రాంటు స్వార్జితమగునని ప్రి. కౌ. తీర్మానించినారు(4). గవర్న మెంటువారు, సమష్టికుటుంబాస్తిని, దఖలుపర్చుకొని ఎట్టిషరతులు విధింపకుండ వారు మరల గ్రాంటుచేసిరేని, ఆ గ్రాంటును పొందినవాని కది స్వార్జితముకాదనియు, అది కుటుంబాస్తియగుననియు, అలహాబాదు హైకోర్టువారు తీర్మానించినారు(5). గవర్న మెంటువారు సమష్టిహిందూకుటుంబ మే

(1) 27 మ. 300; 36 బొం. 424; 32 మ. 88; 3 మ. 870; 9 మ. 188; 18 వీ. 8. 477; 19 మ 70; 20 మ. 207; 20 వీ. 8. 170; 15 క 1089; 1 అ 652; 14 బొం. లా. 8. 400; 8 మ. హై. 8. 415; 12 క. వీ. నో. 103; 10 బెం. లా. 8. 183; 6 మ. 1; 1932 లా. 636.

(2) 9 మా. ఇం. అ 543 (610); 16 ఇం. కే. 855; 15 మ 284; 8 క 615; 4 క 889.

(3) 21 అ 53 (పి). కౌ.)

(4) 17 ఇం. కే. (పి). కౌ.) 760.

(5) 88 ఇం. కే. (అ) 894=38 అ 590.

నేజరునకు దేశాయి ఈనామును ఇచ్చినయెడల, అది కుటుంబమెంబర్ల అందరియొక్క ఆస్తి యగును. అని మదరాసు హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి(1).

పురాతనపుగ్రాంటు అయినచో అది కుటుంబమునకే చేయబడిన ట్రైచవలయునని తీర్మానించిరి(2).

6. విద్యచే లభించినది స్వార్జితమగునా? పితృధనవ్యయము లేకుండ నేర్చికొనినవిద్యచే లభించినది స్వార్జితమనియు, పితృధనము వ్యయముచేసి నేర్చికొనినవిద్యచే లభించినది, సమష్టికుటుంబమునకు చేరుననియు స్పృతికర్తల యభిప్రాయము. ఆలోచించి చూచినచో,

విద్యచే
లభించినది.

ప్రతిపురుషుడును కొంతకాలము కుటుంబములోనే యుండి, ఎంతయో కొంతవిద్య కుటుంబఖర్చుతో

నేర్వవలసియే యుండునని, హిందువుల ఆచారముల

నెరిగియున్నవారికి విదితమే. అక్షరాభ్యాసమొనర్చిన వెంటనే స్వతంత్రముగా విద్యనేర్చుకొనుటకు తగినశక్తి సంపాదించుట సాధ్యమా? ఏమాత్రమువిద్య కుటుంబద్రవ్యముతో సంపాదించినను, అది సమష్టి ఆస్తియే యని నిర్ధారణచేయునెడల, స్పృతికర్తల వాక్యముల కర్థము లేకపోవును. కావున ఏదియోకొంతవిద్య కుటుంబద్రవ్యవ్యయముతో నేర్చికొనినను, ఆవిద్య నాధారముగాచేసికొని ఆస్తిని సంపాదించెనేని అది సమష్టిద్రవ్యమునకుచేరక, వాని స్వార్జితమగుననియు, ఏదైనవిశేషవిద్యను కుటుంబద్రవ్యవ్యయముచేసి సంపాదించినచో ఆద్రవ్యము వాని స్వార్జితముకాక సమష్టికుటుంబమునకు చేరుననియు స్పృతికర్తల అభిప్రాయమైనట్లు హింపవలసియున్నది. న్యాయస్థానములు కూడ నట్లేతీర్పులనొసంగుచున్నవి. అయితే స్మృతులకాలమునకును ఇప్పటి

(1) 27 మ. లా. జ. 618.

(2) 34 ఇం. కే. 827.

కిని, విద్యలలోను, సంపాదించెడి వ్యాపారములలోను చాల భేదముండుటచే న్యాయస్థానము లాభేదమును గమనించి దేశకాలానుగుణ్యముగ తీర్మానించుచున్నారు. ఈయభిప్రాయములను బొం. హై. వారు ప్రతి శా. వారు తమతీర్పులలో పొందుపరచియున్నారు(1). ఈవిషయమున నొకకేసులో ప్రతి. శా. వారు ధర్మశాస్త్రవిమర్శనచక్కగా చేసియున్నారు కుటుంబద్రవ్యవ్యయములేకుండ విశేషవిద్యను సంపాదించితిని చెప్పవారు ఆవిషయమును స్పష్టముగా రుజువు చేయవలయునని తీర్మానింపబడినది(2). అట్టివిద్య సమస్తి కుటుంబద్రవ్యముతో సంపాదించబడెనని భావన వచ్చును(3). ఈవిషయముపై చేయబడినతీర్పులను విమర్శించి చూచినచో కుటుంబముయొక్క స్థితినిబట్టి సామాన్యజ్ఞానము (General knowledge) కలుగనట్టివిద్య, కుటుంబద్రవ్యము వ్యయముచేసి చెప్పించినను ఆవిద్యనాధారముచేసికొని యాతడు సంపాదించినయాస్తి ఆతని స్వార్జితమగుననియు, కుటుంబద్రవ్యముతో నేదైన విశేషవిద్య (Technical education) నభ్యసించినయెడల తమ్ములమున సంపాదించినయాస్తి సమస్తికుటుంబాస్తియగుననియు స్పష్టము కాగలదు(4). విశేషవిద్య నభ్యసించినప్పుడు అందుక్రింద కుటుంబద్రవ్యము వ్యయముకా లేదని వాదించువారిపై రుజువు భారముండును.

(1) 6 బొం 225 (242, 248); 44 ఇం. కే. (ప్రె. కా.) 269.

(2) 60 ఇం. కే. (ప్రె. కా.) 879.

(3) 34 ఇం. కే 714.

(4) 20 అ 485; 10 పీ. 8. 122; 1 మ 252; 2 మ. హై. 8 56; 7 మ. హై. 8. 47; 6 బొం. హై. 8. 1; 15 బొం. 32; 32 అ. 805; 4 మ. 830; 10 బొం. 528 (555); 76 ఇం. కే. (సిం) 408.

సామాన్య విద్యలనగా నెట్టిదియో విశేషవిద్యలనగా నెట్టిదియో, వివరముగా తెలియుటకై న్యాయస్థానము లేనందర్భమున నెట్లు తీర్మానించిరో ఆవివరములను తెలిపెడికొన్ని తీర్పులసంగ్రహమును, ఒకపట్టికగా ఈక్రింద పొందుపరచితిని.

ఈసంశయములకు అవకాశము లేకుండచేయుటకై 1930 సంవత్సరములో, ఇండియాగవర్నమెంటువారు నె 30 రు ఆక్టును చేసియున్నారు. సమష్టికుటుంబదృష్ట్యముతోగాని, సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో యేయితరమెంబరుయొక్క సాహాయ్యముతోగాని, ఎట్టివిద్య నేర్చికొనినను, ఆవిద్యవలన లభించినధనము సంపాదించినవాని స్వార్జితమగుచు గాని, సమష్టికుటుంబాన్ని గానేరదని యీఆక్టులో చెప్పబడియున్నది. కావున నీషిషయమున సంశయములతో పని లేదు.

సమష్టి కుటుంబ ద్రవ్య
ముతో నేర్చికొనిన
విద్య.

కరాచీ, హైస్కూలు
లో చదువను వ్రాయ
ను ఇంగ్లీషుభాష నేర్చి
కొనియెను.

44 ఇం. కే.
269. ప్రి. కౌ.

తీర్పు.

చేసిన యుద్యోగము లేక
వ్యాపారము.

1847 సం॥ రం॥లో జన్మించి, చదువ నేర్చికొనిన పిమ్మట ప్రిడరుగుమస్తాగా ప్రవేశించి 1869 వరకు కుటుంబ ద్రవ్యముతో పోషింపబడుచు, గుమాస్తా ఉద్యోగమువలన సంపాదించినధనమును వేరుగా నుంచుకొనెను. 1878 లో వేరుగానుండి బ్రోకరు వ్యాపారముచేసి ఆస్తిని సంపాదించెను.

తీర్పు ఫలితము.

ఇతడు కుటుంబ ద్రవ్యవ్యయముచేసి, ఆవిద్య నేర్చికొనినా డనుకారణమువలనగాని, 1869 వరకు సమష్టి కుటుంబ ద్రవ్యమువలన పోషింపబడినాడనుకారణమునగాని అతడు సంపాదించిన ఆస్తి సమష్టి కుటుంబాస్తి కానేరదనియు, అది యతని స్వార్జితమనియు తీర్మానించిరి.

సమష్టికుటుంబ ద్రవ్య
ముత్యో నేర్చికొనిన
విద్య.

బీ. 5.]

తీర్పు.

చేసిన యుద్యోగము లేక
వ్యాపారము.

తీర్పుఫలితము.

6 బాం. 225.

ప్రారంభవిద్య.

ప్రీడరు. ప్రీడరు పరీక్షకు
కావలసినద్రవ్యము కు
టుంబద్రవ్యమునుండి తీసి
కొనలేదు.

స్వార్థము.

స్వార్థము.

60 ఇ. కే. 179.
ప్రీ. కౌ. ఇందు
చాలతీర్పులు వి
మర్శింపబడినవి.

ఐ. సి. యస్. పరీక్ష.

ఇంగ్లండు వెల్లి ఐ.సి.యస్.
పరీక్ష వ్యాసు అయి, ఇండి
యాలో ఉద్యోగముచేసె
ను. ఆపరీక్ష వ్యాసు అగు
టకు సమష్టికుటుంబద్రవ్య
ము ఖర్చుపడలేదని, అత
డు ఋజువుచేయలేదు.

సమష్టికుటుంబాన్ని య
గునని తీర్మానించిరి.

తీర్పు.

130 ఇం. కే.
270 (లా)

సమష్టికుటుంబ ద్రవ్య
ముత్తో నేర్చికొనిన
విద్య.

ప్రవేశ పరీక్షవరకును.

32 అ 305.

ప్రవేశపరీక్ష.

చేసిన యుక్యోగము లేక
వ్యాపారము.

15 రూపాయలుజీతముగల
గుమాస్తాగా ప్రవేశించి
యిప్పుడు నెల 1 కి
రు 260-లు జీతము పుచ్చు
కొనుచుండెను.

తండ్రి జ్యోతిష్కుడు. అత
నివద్దకొంత జ్యోతిష్ము
నేర్చుకొని తరువాత తన
బుద్ధికుశలతచే ఆశాస్ర
మునందు ప్రావీణ్యము సం
పాదించి తనస్థూలముగ
చాలధనమును సంపాదిం
చెను.

7. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవరికైనను, బంధువులు స్నేహితులు మొదలగు వారెవరైనను ఆస్తిని యిచ్చినయెడల, అది యెవరి కీవ్వబడియెనో వారిప్రత్యేకపుటాస్తియగును గాని, సమష్టి

బంధువులు స్నేహితులు మొదలగు కుటుంబాస్తి కానేరదు (1). సమష్టికుటుంబమున కంతకును చేరవలయునని, యిచ్చినవారి యుద్దేశ వారిచ్చినది. మైనచో, అది సమష్టికుటుంబాస్తి యగును(2).

ఇద్దరుసమష్టిసోదరులకు గవర్నమెంటు వారిచ్చినగాఁటు, సమష్టికుటుంబమున కిచ్చినట్లు భావింపవీలు లేదని తీర్మానించుచు, సమష్టికుటుంబమున కంతకును యిచ్చినట్లు యిచ్చినవారు స్పష్టముచేసిననే తప్ప అది ఎవరి కివ్వబడియెనో వారి స్వార్జితముగా భావింపవలయు నని ప్రె. కో. వా రొకకేసులో చెప్పియున్నారు(3).

8. సమష్టికుటుంబాస్తి, యేకారణముచేనైన నితరుల స్వాధీనమైపోయి కుటుంబమునకు స్వాధీనముకాకుండ చాలకాలమున్న

సమష్టికుటుంబాస్తి ఇతరులస్వాధీనమై పోయినపుడు, అది తిరిగిరాబట్టినచో, స్వార్జితమగునా? లేదు, సమష్టికుటుంబద్రవ్యసాహాయ్యము లేకుండ, కుటుంబమెంబర్లలో నెవరైన దానిని తిరిగి రాబట్టినేని, అది సమష్టికుటుంబాస్తియగునా? లేక సంపాదించినవాని స్వార్జితమగునా? యనువిషయమున స్పృతికర్తలలో భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. యాజ్ఞ్య

వల్కులు ఆయాస్తి సంపాదించినవాని స్వార్జితమగుననియు, దాని నితరులకు పంచి యివ్వనక్కరలేదనియు, చెప్పియున్నారు. ఆపచన

(1) 102 ఇం. కే. (మ) 680; 48 ఇం. కే. 117; 26 బొం 445; 49 మ 98; 9 హై. లా. జ. 435;

(2) 78 ఇం. కే. 574.

(3) 142 ఇం. కే. 5.

ములు ఈప్రకరణారంభమున నుదాహరింపబడినవి. శంఖస్మృతి మాత్రము వేరురీతిగా నున్నది.

పూర్వనష్టాం తు యో భూమిమ్ ఏకశ్చేదుద్ధరేత్కమాత్
యథాభాగం లభన్తేన్యే దత్వాంశం తు తురీయకమ్.

పూర్వమునందునష్టమైన భూమిని ఒకడు ఉద్ధరించెనేని అతనికి నాల్గవవంతు నిచ్చి, తక్కినదానిని అతనితోగూడ అందరును యథా రీతిగనే విభజించుకొనవలయును. శంఖుడు.

శంఖస్మృతి సనుసరించి, కొన్ని కేసులలో నాల్గవవంతుభూమిని తిరిగి రాబట్టినవాని కిచ్చి, తక్కినదానిని సమష్టికుటుంబా స్త్రీయని తీర్మానించినారు. కొన్నిదరిమిలా కేసులలో యాజ్ఞవల్క్యులకంటె శంఖ స్మృతికి ప్రాముఖ్యమునిచ్చుటకు కారణమగుపడదని యెంచి, మొత్త మంతయును, సంపాదించినవాని స్వార్జితముగనే తీర్మానించిరి. శంఖ స్మృతిలో, భూమి అని యుండుటచేత, స్త్రీరాస్తి అయినచోమాత్ర మే నాల్గవవంతు నిచ్చి, చరాస్తిఅయినచో మొత్తమంతయును సంపా దించినవానికే యిచ్చి యున్నారు. తండ్రి అట్లుపోయిన ఆస్తిని రాబట్టినేని అంతయును అతని స్వార్జితమగును(1).

అయితే, ఈ రూలువర్తించుటకు కొన్ని నియమములున్నవి.

(1) ఆయాస్తి, కుటుంబమెంబర్లుగాక, యితరు లెవరైనను స్వాధీన ముచేసికొని యుండవలయును.

(2) ఆయాస్తిని తిరిగి రాబట్టుటకు తక్కిన మెంబర్లు అశ్రద్ధచేయుట గాని, అయిష్టముచూపుటగాని, అశక్తులైయుండుటగాని, జరు గవలయును.

(1) 8. పీ. 8. 18; 180 ఇం. కే. (నా) 108; 84 ఇం. కే. (బొం) 878; 4 ప. 280 (189); 14 పీ. 8. 24; 84 బొం 108; 10 బొం. 528; 5 ప. హై. 8. 180; 9 పీ. 8. 69; 8 క 808; 14 ఇం. కే. (బొం) 769.

(3) తక్కినమెంబర్లు అతనికి అధికారమైనను ఇచ్చియుండవలయును.

(4) ఆస్తిని తిరిగి స్వాధీనముచేసికొనవలయును. కాని డిక్రిని పొంది సంతమాత్రమున ఈ రూలు వర్తింపదు.

ఈ నియమములలో నేది వర్తింపకపోయినను, అది సమష్టికుటుంబాస్తి యగును. కాని స్వార్జితము కానేరదు సమష్టికుటుంబద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టి సవరు ఆస్తిని తిరిగి సంపాదించినచో అది సంపాదించినవానిస్వార్జితము కాదు.

9. వివాహకాలమందు సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నొకనికి, వివాహకాలమందు మామగారు గాని, మితరులుగాని యిచ్చిన ఆస్తి లభించినది. అతని స్వార్జితమగును. కాని సమష్టికుటుంబాస్తి కానేరదు(1).

10. సమష్టికుటుంబమెంబరు సమష్టిద్రవ్యసాహాయ్యములే కుండ కృషివాణిజ్యములుచేసి గాని, కాయకష్టముచే గాని ఆస్తిని కృషివాణిజ్యముల సంపాదించినపుడు అది వాని స్వార్జితమగును(2). చే సంపాదించినది అందు తక్కినమెంబర్ల కెట్టి యధికారమును లేదు. అందు సంపాదించినవాని పుత్రపౌత్రాదులకు జన్మముచేత స్వత్వము కలుగదు. ఈ విషయమై రెండవప్రకరణమున విశేషముగా చర్చింపబడినది కావున అచ్చట చూడవలయును పితృత్వార్జితము కొంతయున్నను దానిని విడచి వేరుగానుండి వ్యాపారముచేసి ఆస్తిని సంపాదించినపుడది స్వార్జితమగును(3).

(1) 25 పే. 8. 317; 12 క. పే. నో. 103; 32 ఇం. కే. (మ) 955.

(2) 75 ఇం. కే. (లా) 774.

(3) 48 ఇం. కే. 694.

11. కుటుంబమునం దొక్కడే పురుషుడుండి, అతనితో సమష్టిగా నుండదగినవా రెవరును లేకుండ పోయినపుడు ఆకుటుంబాస్తియం దాతనికి స్వార్జితమునందువలెనే సమస్తశాక్కులును కలిగియుం

కుటుంబమునం దొక్కడే మొదట రున్నపుడు అతని హక్కు. దును. ఆయాస్తి నాతడు తనయిష్టమువచ్చినట్లు వినియోగింపవచ్చును. దాని నాటంకపెట్టుట కెవరికిని అధికారములేదు. వినియోగముచేసిన నాటికి గర్భస్థుడైయున్నపుత్రుడు లేవు దరిమిలాను జన్మించినపుత్రులకు గాని, దరిమిలాను దత్తస్వీకారముచేసికొనిన దత్తపుత్రునకు గాని ఆ వినియోగము చెల్లదని వాదించుట కధికారము లేదు. ఆయేకమొందరు, విల్లు వ్రాయవచ్చును. కాని విల్లువ్రాసినదరిమిలాను పుత్రుడు కలిగినచో ఆవిల్లు చెల్లదు(1). విల్లువ్రాసిన వాని యనంతరమున గాని అది అమలులోనికి రానేరదు. అప్పటి కాలము ఏకమొందరుగాక కుమారునితో సమష్టికుటుంబమొందరగును.

మదరాసు ఫుల్ బెంచినారు, ఆదాయపుపన్నుతో సంబంధించిన యొక కేసులో కుటుంబమున కొక్కమొందరు మాత్రమేయున్నను ఆతనివలన మనువృత్తి పుచ్చుకొనుచితంతువులును యితరులును కొందరున్నప్పుడు, అది సమష్టికుటుంబ మనిపించుకొనునని చెప్పియున్నారు(2). కాని ఈ తీర్పువలన నాతనిహక్కునకు భంగముకల్గినట్లు కనపడదు.

సమష్టికుటుంబమొందరుయొక్క చితంతువు, దత్తతాధికారమును పొందియున్నయెడల, పైన వ్రాసిన యేకమొందరునకు సంపూర్ణ

(1) 59 ఇం. కే. (లా) 256; 26 ఇం. కే. (అ) 871; 33 ఇం. కే. (అ) 918; 8 మ 89; 11 మ 246; 16 మ 76; 12 బొం 105; 6 మా. ఇం. అ. 309; 3 బొం. హై. 8. 6; 8 మ. హై. 8. 6; 138 ఇం. కే. (అ) 624; 138 ఇం. కే. (లా) 58.

(2) 140 ఇం. కే. (మ) 17.

ధికారముండదు. ఆవితంతువు దత్తస్వీకారముచేసికొనినయెడల, ఆ దత్తుడు ఏకమెಂಬరుచేసినవినియోగముల నాక్షేపించుట కధికారము కలిగియుండును.

12. అవిభాజ్యపు జమీందారీపైని వచ్చే ఆదాయము ఆ జమీందారుయొక్క ప్రత్యేకపుటాస్తియగును. కాని అవిభాజ్యపు జమీందారీలో కలిసిపోనేరదు. ఆయాదాయముతో అవిభాజ్యపు జమీందారీ ఆదాయము స్వార్జితమా? కొనిన స్థిరాస్తి అతని స్వార్జితము-దానిని ఆతడు తన యిష్టము వచ్చినట్లు వినియోగము చేసికొనవచ్చును(1). సదరు ఆదాయమును అవిభాజ్యపు జమీందారీలో కలిపి వేయుట కాతని కభ్యంతరములేదు(2).

13. మతగురువుగా గాని, పురోహితుడుగా గాని యుండుట వలన వచ్చే ఆదాయము స్వార్జితమగును(3). కొన్ని పనులు చేయుట ఇతర కేర్పరచి, ప్రభుత్వమువారు భూమిని యిచ్చినప్పుడు ఆయుద్యోగము వంశపారంపర్య వచ్చినదియైనను దానిపైని వచ్చే ఆదాయము స్వార్జితమగును(4).

సమస్తికుటుంబమెంబరు తనజీవితమును భీమా (insurance) చేయించికొనినప్పుడు అది యాతనికి ప్రత్యేకస్తిగా భావింపబడవలయును. ఆతని యనంతర మాసామ్ము ఆతని ప్రత్యేకవారసులకు

(1) 1932 బొం 651; 138 ఇం. కే. (పి). కా. 861; 25 మ. లా. జ. (పి). కా.) 84; 8 మ 145; 29 క 433.

(2) 61 ఇం. కే. (మ) 242.

(3) 94 ఇం. కే (లా) 492; 65 ఇం. కే (పా) 687.

(4) 48 ఇం. కే (నా) 187.

చెందునుగాని తక్కిన కుటుంబమెంబర్లకు రానేరదు. ప్రేమియము సమష్టికుటుంబద్రవ్యమునుండి చెల్లించినచో అది సమష్టికుటుంబమునకు చెందును. కాని ఆసంగతి వారు స్పష్టముగా రుజువుచేయవలయును(1).

సమష్టికుటుంబముయొక్కయిల్లు స్వార్జితద్రవ్యముచే మరల్తు చేయించినంతమాత్రమున నది స్వార్జితముకాదు(2).

కుమారుడు కలిసియున్నాడనుకారణముచే తండ్రిస్వార్జితము కుటుంబాస్తి కానేరదు(3). తండ్రిస్వార్జితమును ఆతడు చేసిన ఋణమునకు ఋణదాత జప్తుచేయకుండ కుమారు డాటంకపరుపజాలడు(4).

14. స్వార్జితమునందు సంపాదించినవానికితప్ప తక్కినకుటుంబమెంబర్ల కెట్టిహక్కులును లేవు. సంపాదించుకున్నవాడు సమష్టికుటుంబమెంబర్లైనను, యితరమెంబర్లయొక్క అంగీకారముతో ప్రసక్తి లేకుండ తనస్వార్జితమును తనయిష్టమువచ్చినట్లు విల్లుద్వారాగాని, దానముగాగాని, విక్రయరీత్యాగాని, మరియొకవిధముగాగాని ఎవరికైనను వినియోగము చేసికొనుట కధికారము కలదు(5). కుమారులున్నను తండ్రి, తనస్వార్జితమును తనయిష్టమువచ్చినట్లు వినియోగించుకొనుట కధికారము కలదు. కుమారు లట్లుచేయకుండ ఆటంకపరుపజాలరు(6). తండ్రి తనస్వార్జితమునైనను, పుత్రుల యనుమతి లేకుండ

స్వార్జితమునందు
సమష్టికుటుంబ
మెంబర్ల హక్కులు.

(1) 1932 (నా) 162; 29 చ 121.

(2) 97 ఇం. కే (సిం) 505.

(3) 102 ఇం. కే (చ) 290.

(4) 115 ఇం. కే (లా) 478.

(5) 80 ఇం. కే (నా) 322. 17 చ 251; 24 చ 429; 1 అ 894; 9 మా. ఇం. అ. 96; 28 చ 386; 4 మా. ఇం. అ 1; 59 ఇం. కే (లా) 256.

(6) 20 అ. (పి). కా.) 237; 35 ఇం. కే. 404; 76 ఇం. కే (నా) 934.

వినియోగము చేయకూడదని కొన్ని స్మృతులయందున్నది. కాని ఆవిధి యిప్పు డమలులో లేదు.

స్వార్జితమును, సమష్టికుటుంబాస్తిలో కలుపకుండ, సంపాదించినవాడు వేరుగా నుంచుకొనిననేతప్ప, అది సమష్టికుటుంబాస్తిలో కలిసిపోవును. ఒకసారి, స్వార్జితము, సమష్టికుటుంబాస్తిలో కలిసిపోయినపిమ్మట మరల దానిని వేరుపరచుటకు శక్యముకాదు. ఈవిషయము రెండవప్రకరణములో విపులముగా చెప్పబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును(1).

స్వార్జితము సంపాదించినవాని యంగీకారము లేనిదే విభాగార్హముకాదు(2). తండ్రి, తన స్వార్జితమును, కుమారుల యనుమతిలేకుండ విక్రయింపవచ్చును. దానమియవచ్చును. కుమాళ్ళలో అసమ విభాగమును చేయవచ్చును. ఒకకుమారున కేచ్ఛితక్కినవారికి లేకుండ చేయవచ్చును(3).

15. ఫలానియాస్తి స్వార్జితమని భావన చేయవలయుననునియమము లేదు. స్వార్జితవిషయమున రుజువు భారము సామాన్యముగా స్వార్జితమని వాదించువారిపైననే యుండును(4). రెండవప్రకరణమున

భావననుగూర్చి వ్రాసినవిషయములుకూడ చదువుడు. ఇంభావన.

దుతో సంబంధించిన యీతీర్పులనుగూడ చూడవలయును(5). సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లు వేరుగా కాపురముండి, వేరుగా భోజ

(1) 99 ఇం. కే (మ) 775; 45 ఇం. కే 806; 40 ఇం. కే 988; 29 అ 244; 45 క లా. జ. 93; 17 ఇం. కే (పి). కా) 607; 20 ఇం. కే (బొం) 476.

(2) 28 బొం 608.

(3) 1 అ 394; 6 పీ. 8. 71; 20 పీ. 8 137.

(4) 23 ఇం. కే. (మ) 528; 22 ఇం. కే (మ) 27.

(5) 104 ఇం. కే (క) 694, 99 ఇం. కే (మ) 775; 96 ఇం. కే (క) 199; 111 ఇం. కే (లా) 896.

నములుచేయుచు సంపాదించిన ఆ స్తి సమష్టికుటుంబా స్తియనుభావన లేదు(1). స్వార్జితమనివాదించువారు తమ సంపాదనకు సమష్టికుటుం బా స్తిసాహాయ్యము లేదని రుజువుచేయవలయును(2). సమష్టికుటుం బా స్తి న్యాయముగా వినియోగము చేయబడినప్పిమ్మట, ఒక మెంబరు స్వార్జితద్రవ్యముతో ఆయా స్తిని కొనుట తట స్తిచేసేని అది స్వార్జితమే యగును. కాని స. కు ఆ స్తి కానేరదు(3). తండ్రి, స. కు తాలూకు కాయాను ఒకకుమారునిపేర ట్రాన్సుఫరు చేసినంతమాత్రమున అది కుమారునకు స్వార్జితముకానేరదు(4).

ఇద్దరుసోదరులు సమష్టిగా ఆ స్తిని సంపాదించినప్పుడు, వారు దానిని సమష్టికుటుంబా స్తినిగా చేసిరని సాక్ష్యముండిననేతప్ప, అది సమష్టికుటుంబా స్తియని భావనచేయవీలులేదు(5).

ఒక సమష్టికుటుంబ మెంబరు సంపాదించిన ఆ స్తి స్వార్జితమా? సమష్టికుటుంబా స్తియా? యనిప్రశ్నవచ్చినప్పుడు, ఆవిషయమును, సాక్ష్యమునుబట్టి తీర్మానించవలయును(6). వేరువేరు మెంబర్ల పేర వేరు వేరు ఆస్తులను కొనినప్పుడు ఆయా ఆస్తులు వారికి స్వార్జితముకావలయు నను నుద్దేశమున్నట్లు యేంచవలయును(7).

సమష్టికుటుంబ మెంబరు, వేరుగా ఆ స్తిని సంపాదించినప్పుడు, అది స్వార్జితమగునా? కాదా? యని నిర్ధారణచేయుటకు, ఆసామ్మ

(1) 180 ఇం. కే (నా) 108.

(2) 73 ఇం. కే (అ) 1052.

(3) 71 ఇం. కే (మ) 855.

(4) 69 ఇం. కే (నా) 612.

(5) 35 ఇం. కే (క) 655.

(6) 1927 మ 38; 45 క 666; 40 ఇం. కే 988.

(7) 66 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 551.

యెచ్చటనుండివచ్చినది ? అను విషయమును విచారణచేయవలయును(1). సమష్టికుటుంబద్రవ్యమునుండి సామ్యుతీసుకొనెనను సాక్ష్యము లేనప్పుడు అది స్వార్జితమని భావింపవచ్చును(2). స్వార్జితమనివాదించువానికి ఆస్తిని సంపాదించుటకు తగినమార్గములున్నవా ? లేవా ? అనికూడ చూడవలయును(3). అట్టిమార్గములుండి, మూలధనము లేనప్పుడు స్వార్జితమగును(4).

కుటుంబము సమష్టిగానుండగా సంపాదించిన ఆస్తి సమష్టి కుటుంబాస్తి యని భావింపవలయును(5).

(1) 22 ఇం. కే 51 పి. కా.

(2) 1927 మ 586.

(3) 86 ఇం. కే (క) 134.

(4) 22 ఇం. కే 852 మ.

(5) 68 ఇం కే (క) 322; 86 ఇం. కే (మ) 632.

సాల్పవప్రకరణము.

సమష్టికుటుంబమెంబర్లకుండు హక్కులు-బాధ్యతలు.

1. క్షతీసమష్టికుటుంబమెంబరును సమష్టికుటుంబాస్తి యందు సమష్టిస్వాధీనానుభవమునకు హక్కుకలిగియుండును. అనగా ఇతరమెంబర్లతోపాటుగ తానుకూడ ఆస్తిని స్వాధీనమునం దుంచుకొనుటకును, అనుభవించుటకును హక్కుకలిగి యుండును. సమష్టికుటుంబాస్తిలోని యేభాగమునైనను, తన ప్రత్యేకస్వాధీనమునం దుండవలయుననిగాని, తనకు ప్రత్యేకముగా హక్కుకలదనిగాని, యేమెంబరును చెప్పజాలఁడు(1). సమష్టి కుటుంబాస్తియందు అందరు మెంబర్లకును సమూహముమీద హక్కుభుక్తములు కలిగియుండును(2). అట్టి సమష్టిస్వాధీనానుభవమునుండి యేమెంబరైన తొలగింపబడినప్పుడు అతడు తక్కినవారిపైని విభాగమునిమిత్తము కాకుండ, సమష్టిస్వాధీనానుభవము కొరకు దావాచేసి డిక్రిని పొందవచ్చును(3). అట్టిడిక్రిలో కోర్టువారు వాది, సమష్టిస్వాధీనమునకు హక్కు కలిగియున్నాడని, నిర్ధారణచేయుటమాత్రమే కాకుండ సమష్టిస్వాధీనానుభవ మియ్యబడినట్లు కూడ వ్రాయవలయును. లేనిచో విభాగముకొరకు దావాతేకుండ సమష్టిస్వాధీనమునుమాత్రమే పొందవలయునను నాతనికోర్కె నెరవేరదు(4). సమష్టికుటుంబాస్తిలోని యేభాగమునైనను, తక్కినవా

(1) 26 బొం. 141.

(2) 9 మా. ఇం. అ. 543 (615).

(3) 20 బొం. 467; 26 బొం. 141; 59 ఇం. కే. (అ) 116.

(4) 26 బొం. 141 (145)

రికి ప్రసక్తి లేకుండ, తన యొక్క స్వాధీనములో నుంచవలయునని యింజంక్షనుకోరుటకు హక్కు లేదు(1).

సమష్టి కుటుంబమొబర్లలో నెవని నైనను తక్కినవారు కుటుంబాస్తిని సమష్టిగా ననుభవించుకుండ నభ్యంతరము కలుగ చేయుచు వచ్చినచో, అట్టివారిపైని ఇంజంక్షను కొరకు దావాతెచ్చి, డిక్రీని పొంది సమష్టిస్వాధీనమును పొందవచ్చును.

క. చ. అనువారు సమష్టిసోదరులు. క. అనువాడు, చ. అనువానివాడుకలోనున్న గదులలోనికి వెళ్లకుండ ఒక ద్వారమును మూసి వేసెను. అట్లు చేయుకుండ చ. కోర్టులో దావాచేసి యింజంక్షను చేయించవచ్చును(2). క. చ. అనువారు సమష్టికుటుంబమొబర్లు. వారికొకమాపు వున్నది. అందులోనికి వెళ్లకుండగను, లెక్కలుచూడకుండగను, పాపువ్యవహారము చేయుకుండగను, క. అనువానిని చ. ఆటంకపరచెను. ఆటంకము తొలగించుటకు క. దావాచేసి యింజంక్షను చేయించవచ్చును(3).

సమష్టికుటుంబ మొబర్లెవరైన కుటుంబాస్తిని పాడుచేయుచున్నప్పుడు అట్లు చేయుకుండ దావాచేసి యింజంక్షను చేయించవచ్చును(4).

సమష్టికుటుంబాస్తిలో దేనినైనను స్వాధీనముకలిగి యుండకుండునట్లు ఒకమొబరును నిరోధించుటకు మరియొకమొబరున కధికారములేదు(5).

(1) 56 ఇం. కే. (మ) 608; 128 ఇం. కే (అ) 375.

(2) 19 బొం 269.

(3) 28 బొం 144.

(4) 19 బొం 269.

(5) 1920 మ. పి. నో. 364.

సమష్టికుటుంబ మెంబర్లలో నెవరైనను, కుటుంబాస్తిలో నే భాగమునైనను స్వాధీనమును కలిగియున్నాడనుచో, ఆస్వాధీనమును నది, అందరు మెంబర్లతరపునను కలిగియున్న లైసెంచబడవలయును(1).

ఒక సమష్టికుటుంబమెంబరు తక్కినవారి యనుమతిలేకుండ సమష్టికుటుంబముయొక్క యేప్రదేశమందైనను యింట్లు మొదలయి నవి కట్టకూడదు. అందరు మెంబర్లయొక్క అనుభవమునకు ఆటంక ముకలుగులాగున మరియేపనియును చేయకూడదు. అట్లు చేయకుండు లాగున తక్కినవారు కోర్టుయింజంక్షనుమూలమున నాటంకపరుప వచ్చును. కాని అందరు మెంబర్ల అనుభవమున కాటంకములేనిపద్ధతిని ఒకగోడకట్టించినచో అట్లు యింజంక్షను కోరకూడదు(2).

2. సమష్టికుటుంబ మెంబరు, కుటుంబమొత్తమునకు వచ్చు ఆదాయములో ఆదాయములో తనవంతును తనకిమ్మని కోరుటకు భాగమును కోర కూడదు. మాక్కులేదు. మొత్తము ఆదాయము నంతయును ఒకచోనుంచి, మొత్తము కుటుంబముయొక్క అవసరము ననుసరించి ఖర్చుపరుచుచుండవలయునే కాని, వాటాలవెంబడిని ఖర్చుపెట్టవల యునని కోరకూడదు(3).

(1) 17 మ. లా. ట 361; 27 మ. లా. జ. 608.

(2) 12 ఆ 486; 18 ఆ 115; 20 పీ. 8. 160; 12 బెం. లా. 8. 188; 6 బొం. హై 8. 54; 8 బెం. లా. 8. 67.

(3) 23 బొం 144; 11 మూ. ఇం. అ. 75 (89); 187 ఇం. కే. (లా) 715.

3. కుటుంబము సమష్టిగా నున్నంతవరకు, మెంబర్ల భాగ మింతింతయని నిర్దిష్టపరచుటకు శక్యముకాదు. కుటుంబములో సంభ

వించు జనన మరణములను బట్టి భాగము తగ్గుచు సమష్టిగా నున్నంతవరకు భాగనిర్దిష్టము శక్యముకాదు. పొచ్చుచు నుండును. విభాగమునాటికున్న మెంబర్లనుబట్టి అప్పుడు భాగము నిర్దిష్టమగును. కావున విభాగము కోరునాడు దక్క యేమెంబరుయొక్క

భాగమెంతయో నిర్దిష్టము కానేరదు(1). కావున విభాగము నిమిత్తము కాకుండ, తన భాగముయొక్క నిర్దిష్టతనుగూర్చి యేమెంబరును దావా తేజాలడు(2). భాగనిర్దిష్టము చేయుమని డిక్లరేషనుదావా తేకూడదు. కాని ఒకయాస్తి సమష్టి కుటుంబాస్తియని డిక్లరేషను చేయించుమని దావా తేవచ్చును(3). ప్రత్యేకముగ డిక్లరేషనుకొరకు దావా తేకూడదనియు, సమష్టిస్వాధీనముకొరకు కూడ ఆదానాలో కోర్కె యుండవలయుననియు, పొట్నా హైకోర్టు వారొక కేసులో తీర్మానించినారు(4).

4. సమష్టికుటుంబమెంబరు చనిపోయినతోడనే అతని హక్కు ప్రత్యేకముగా నెవరికిని సంక్రమించక నిలిచియున్న సమష్టి

సర్వైవరు పిప్ప. కుటుంబములో నంతర్భూతమై పోవును. దీనినే ఇంగ్లీషుభాషలో Law of Survivor-ship అనియెదరు

ఇంగ్లీషుభాషలో “సర్వైవరు” శబ్దమునకు చనిపోవగా మిగిలిన

(1) 40 క 784 పి. కా; 12 ఇం. కే. 695; 25 మ 149; 11 మా. ఇం. అ. 75.

(2) 128 ఇం. కే. (అ) 375; 38 బొం 120;

(3) 83 ఇం. కే. (అ) 227; 137 ఇం. కే. (లా) 775.

(4) 78 ఇం. కే. 818.

వాడని యర్థము. ఇంగ్లండుదేశములో జాయంటు టెనెంటు (Joint tenants) అనియును, టెనెంటు ఇన్ కామన్ (Tenants in Common.) అనియును, రెండుశబ్దములు న్యాయశాస్త్రవిషయములలో ఆస్తితో సంబంధించి వాడుచుందురు. ఒక ఆస్తిని సమష్టిగా సంపాదించుటవలనగాని, ఎవరిచేనైన నుచితముగానో, మరణశాసనములముననో బడయుటవలనగాని, కొందరు మనుష్యులకు సమష్టిహక్కు అయినచో వారందరును జాయంటు టెనెంటు అగుదురు. అందొకరు చనిపోయినచో, నతనిభాగము అతనివారసులకు పోవక చనిపోవగా మిగిలినవారికి చెందును. చనిపోవగా మిగిలినవారికి చెందుటనే సర్వైవరుషిప్పుద్వారా వచ్చెనని చెప్పుదురు. చనిపోవగా మిగిలినవారికి ఆస్తిచెందుచుండుట, ఒకరి అంగీకారములేకుండ తక్కినవారు ఆస్తిని వినియోగముచేయుటకు హక్కు లేకుండుట, ఇష్టమువచ్చినప్పుడు విభజించుకొనుటకు హక్కు కలిగియుండుట మొదలగు కొన్నివిషయములలో హిందూ సమష్టికుటుంబమునకును ఈజాయంటు టెనెంటునకును సామ్యముండి రెండును కొన్ని సామాన్యధర్మములను గలిగియుండుటచేతను, హిందూధర్మశాస్త్రములయందు దీవిషయము ప్రస్తావింపబడకపోవుటచేతను హిందూదేశమున న్యాయమూర్తిపదవి నధిష్టించిన విదేశీయు లీపదమును తీర్పులలో నుదహరించుచు వచ్చిరి. రానురాను క్రమక్రమముగా హైందవ న్యాయమూర్తులును హైందవ న్యాయవాదులునుగూడ నీశబ్దమును విశేషముగా నుపయోగించుచున్నారు ఈశబ్దము నుచ్చరించినచోడనే న్యాయశాస్త్రపరిచయముగల వారందఱకును ఆసంబంధమయినహక్కు బాధ్యతలు మున్నగునవి గోచరించుచుండును. కాని హిందూ సమష్టికుటుంబమందలి సర్వైవరుషిప్పునకును, ఇంగ్లీషున్యాయశాస్త్రమునందలి జాయంటు టెనెంటు సర్వైవరుషిప్పునకును భేదమున్నది. ఇంగ్లీషులా ననుసరించి జాయంటు

తెనెంటు అగుటకు వారొక కుటుంబములోనివారు కానక్కరలేదు. హిందూలాప్రకారము ఒక సమష్టి కుటుంబమొబర్లలో నేకాని యన్యత్ర సర్వైవరుషిష్ట వర్తించదు(1). ఇంగ్లీషులాప్రకారము జాయంటు అస్తియందు వాంఛిత్రులకు జన్మముచే హక్కుకలుగదు. హిందూలాప్రకారము సమష్టి కుటుంబాస్తియందు పుత్రపౌత్రులకు జన్మముచే తనే హక్కుకలుగును.

జాయంటు తెనెస్సీ హిందూ ధర్మశాస్త్రములలో నెచ్చటను చెప్పబడియుండలేదు(2) హిందూకుటుంబమనగా సమష్టి కుటుంబమనియు, విభజించుకొనునాటికి సమష్టి కుటుంబమున నెందరు మొబర్లుండురో వారు భాగార్థులనియు, స్మృతికర్తల యభిప్రాయము. అందుచేతనే విభాగసందర్భమున కావలసిన విషయములను విపులముగా వ్రాసియున్నారు. కాని కుటుంబము సమష్టిగానున్నప్పుడందొక మొంబరు చనిపోయినచో నేమికావలయునను విషయమునుగూర్చి విమర్శించవలసిన యావశ్యకము వారికి లేకపోయినది. వారి యభిప్రాయానుసారముగా చనిపోయిన మొంబరుయొక్క భార్య, పుత్రికలు మొదలగువారు మిగిలిన సమష్టి కుటుంబమొబర్లచే పోషింపబడదగినవారు. చనిపోవగా మిగిలిన పురుషులు సమష్టి కుటుంబమొబర్లు. వారే సమష్టి కుటుంబాస్తికి హక్కుదారులు. వారే భాగమున కర్తవులు.

ఒక మొంబరు చనిపోయినతోడనే అతడదివర కనుభవించుచున్న హక్కు అతని కుమారునకు చెందదా? యని ప్రశ్నింతురేమో! చెందు ననుమాట నిశ్చయమే. కాని యది కొన్ని పద్ధతులకు లోబడి యుండును. చనిపోయిననాటి కెంత హక్కు తండ్రికి కలదో, అంత హక్కు మాత్రమే కుమార్తకు వచ్చునని చెప్పవీలులేదు. విభాగకా

(1) భ. హిం. లా.

(2) 23 క 610 ప్రి. కా; 10 బొం. లా. రి. 184.

అమునకు తండ్రిజీవించియున్నచో నాతని కెంతభాగమువచ్చునో, అంత భాగమునకు కుమార్తె హక్కుదారులగుదురని చెప్పవలసియుండును. క. అనువానికి, చ, ట, త, అను ముగ్గురుకుమార్తె, అందులో. 'చ' అనువానికి 'ప' అను కుమారుడు కలిగినపిమ్మట చనిపోయెనేని అప్పటికి కుటుంబాస్థిలో 'చ' నాల్గవవంతునకు హక్కుదారుడు. ఎప్పుడును 'ప' కు తండ్రితాలూకు నాల్గవవంతునకే హక్కుకలిగియుండునని యెంచరాదు. 'చ' మృతిచెందిన దరిమిలాను 'క' అనువాని కింకొకకుమారుడు కలిగెనేని, 'ప' అనువాని హక్కు అయిదవవంతగును. పిమ్మట ట, త, లు నిస్సంతుగా చనిపోయిరేని అతనిహక్కు మరల మూడవవంతగును. ఇట్లే జననమరణములను బట్టి భాగములలో హెచ్చుతగ్గు లగుచుండును. ఈవిధముగా నే పినతండ్రులు, పెదతండ్రులు, వారిసంతానము మొదలగువారికి గూడ జననమరణములను బట్టి భాగములలో నల్పాధిక్యములు వచ్చుచుండును. చనిపోయిన మెంబరు యొక్కహక్కు తక్కిన మెంబర్లలో లీనమైపోవు నని చెప్పట సమంజసము. ఈలీనయిపోవుటనే సర్వైవరుషిప్పద్వారా సంక్రమించెనని వాడుచుందురు. "సంక్రమించుట" యనుపదము ఫరియైనయర్థమును స్ఫురింపజేయదు. కాని చాలవాడుకలోనున్న పదమును తీసివేయఁ జాలము. "సర్వైవరుషిప్ప" అనుపదమునకు ఈగ్రంథమున "మృతశేషత్వము" అనియును, Law of Survivorship అనుటకు మృతశేషత్వధర్మమనియును, వాడబడును.

ఈమృతశేషత్వధర్మము ననుసరించి, చనిపోయినవానిభాగ మెవనికి చేరుననుటలో వారసత్వము నందువలె "సన్నిహితులు దూరపుజ్ఞాతులు" అనునియమము లేదు. అప్పటికిమిగిలియున్న కుటుంబ మెంబర్లందఱియందఱు ఆభాగము లీనమగును(1). చనిపోయినవాని

భాగమునకు మృతశేషత్వధర్మముచే మిగిలిన సమష్టికుటుంబమెಂಬరు హక్కుదారులగుదురను విషయము చాలకేసులలో అంగీకరింపబడి సుప్రసిద్ధమైయున్నది. కావున దానికి తీర్పుల నుదాహరింప బనిలేదు(1).

సమష్టికుటుంబమెంబరు కానట్టి యొకనికి, ఒకతెకంటె నెక్కువ భార్యలున్నప్పుడు, అతడు చనిపోయినతోడనే అతనియాస్తి భార్యలకు సంక్రమించును. అందొక భార్య చనిపోయినతోడనే ఆమె యనుభవించుచున్నయాస్తి తక్కిన భార్యలకు సంక్రమించును. భార్యలందరును చనిపోవువరకును ఇట్లే చనిపోయిన భార్యయొక్క భాగము నిలిచియున్న భార్యకు వచ్చుచుండును. ఈరీతిగనే సమష్టికుటుంబమెంబరుకాని యొకపురుషుడు, భార్యయూ, పుత్రసంతతియు లేకుండ చనిపోయినచో అతనియాస్తి కుమార్తెలకు సంక్రమించును. ఆకుమార్తెలలోకూడ ఒకకుమార్తెచనిపోయినచో ఆమె భాగము మిగిలియున్నకుమార్తెలకు సంక్రమించును. ఇట్లు, భార్యలలోను కుమార్తెలలోను ఒకరుచనిపోయినచో నిలిచియున్నవారికి సంక్రమించుటనుగూడ “సర్వైవరుషిష్ట” అని వాడుచున్నారు. ఒకసమష్టికుటుంబమెంబరు చనిపోయిన తోడనే అతనిహక్కు తక్కినమెంబర్లలో లీనమగుటకును, భార్యలు, కుమార్తెలు వారిలోవారికి సంక్రమించుటకును, భేదమున్నది. ఈరెండింటికినికూడ సర్వైవరుషిష్ట అని పేరిడుటవలనసంశయమునకు కారణమగుచున్నది. ఒక భార్య పోయినతోడనే ఆమెధర్త చనిపోయినట్లెంచవలయును. అతనికి “వారసులెవరు” అని ప్రశ్నించినచో నిలిచియున్న భార్య అని సమాధానమువచ్చును. ఇట్లే ఒకకుమార్తెచనిపోయినచో, అప్పు డామెతండ్రిచనిపోయినట్లెంచబడి, యతనికి వారసులయిన, మిగిలినకుమార్తెలకు సంక్రమించును. అంతమాత్రముచే వారిలోవారికి సర్వైవరుషిష్ట ఉన్నదనితెలంప

రామ. అందరు భార్యలును అందరు కుమార్తెలును చనిపోవువరకును చనిపోయినపురుషుని ఆస్తి అతనిపురుష వారసులకు సంక్రమింపజాలదు. కావున ఒక భార్యగాని, యొక కుమార్తెగాని చనిపోయినచో, మిగిలిన భార్యలు, మిగిలిన కుమార్తెలు అందరును పూర్తిగా నశించి పోవువరకును వారికి సంక్రమించి అందరియనంతర మసలుపురుషుని వారసు లప్పుడెవరుండురో వారికి సంక్రమించును. ఒకరియూస్తి మఱి యొకరికి సంక్రమించుటకు వారసత్వము అనిపేరు. దీనికి ఇంగ్లీషులో succession సక్సెషన్ అందురు. సక్సెషనునకును, సర్వైవరుషిష్పు నకును భేదమున్నది. భార్యలుగాని కుమార్తెలుగాని వారిలోవారు విభజించుకొన్నను, ఒకరు చనిపోయినచో సర్వైవరుషిష్పు నశించి పోవును. విభాగముతో ప్రసక్తిలేకుండ మిగిలినవారికి వచ్చుచుండును. సమష్టికుటుంబమెಂಬర్ల విషయమున నట్లుకాదు. సమష్టికుటుంబమెంబరు విభజించుకొన్నతోడనే సర్వైవరుషిష్పు నశించిపోవును. మఱియు నతఁడు ఇన్సాల్వంటుఅయి, అతనిభాగము రిసేవరు చేతికిపోయినప్పుడును, అతనిభాగము విక్రయించుటగాని, తనఖాబెట్టుటగాని, అతనిజీవితకాలములో కోర్టువారివలన జప్తుచేయుట గాని తటస్థించినప్పుడును, అట్లు వినియోగమయిపోయిన ఆస్తియందు మిగిలిన సమష్టికుటుంబమెంబర్లకు సర్వైవరుషిష్పు నశించిపోవును. డిక్రీకిపూర్వము జప్తుచేయబడినపుడు, సమష్టికుటుంబమెంబరుకాలములో జీవిత డిక్రీనిపొందనియెడల సర్వైవరుషిష్పు నశించిపోదు(1).

స్వార్జితమునందు మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపదు. సమష్టికుటుంబమెంబరు చనిపోయినప్పు డాతనిభార్యకు సర్వైవరుషిష్పు వర్తించదు.

(1) 1931. మ. పీ. నో. 1015; 17. మ. 144.

తండ్రియనంతరము శూద్రులలో దాసీపుత్రులకును, బౌరసులకును, మృత శేషత్వధర్మము వర్తించునని బొంబాయి హైకోర్టు వారు తీర్మానించినారు. కాని బౌరసునివాటాలో దాసీపుత్రుడు సగము నకు మాత్రమే హక్కు కలిగియుండును(1).

5. సమష్టికుటుంబమెంబరు, తన వాటాకుటుంబాస్తిని మరణశాసనముద్వారా ఎవరికిని సంక్రమింపజేయజాలడు. ఎందువలనననగా మరణశాసనము (విల్లు) మెంబరు చనిపోయినపిమ్మట గాని,

సమష్టికుటుంబ అమలులోనికి రాదు. మెంబరు చనిపోవుటయు, మెంబరు విల్లు ఆతనిహక్కు తక్కిన సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో లీనవ్రాయవచ్చునా? మగుటయు ఒక్కసారిగ తటస్థించును. అందుచే

ఆతనియనంతర మాతని దని చెప్పదగినయాస్తి యేమియు నుండదు. అందుచే సమష్టికుటుంబమెంబరు మరణశాసనముద్వారా ఆస్తిని సంక్రమింపజేయజాలడు(2). సమష్టికుమారుడుండగా తండ్రి తనభార్యకు జీవనాంశముకొరకు కొంతఆస్తి యిచ్చినట్లు విల్లువ్రాసెను. అది చెల్లదనితీర్మానించిరి(3). తండ్రి తనజీవితకాలములో సమష్టికుటుంబాస్తిని, కొన్ని సందర్భములయందు దానమిచ్చుటకు అధికారము కలదు(4). అట్టి అధికారమున్నది కదాయని తన అనంతరము అమలుజరుగుటకు విల్లుద్వారా సమష్టికుటుంబాస్తిని తండ్రి ఎవరికిని యివ్వజా

(1) 137 ఇం. కే. (బొం) 572.

(2) 50 మ. (పి). కౌ.) 421; 88 ఇం. కే; (మ) 967; 84 ఇం. కే. (మ) 915
25 ఇం. కే. 917.

(3) 59. ఇం. కే. (మ) 681; 100 ఇం. కే. (లా) 110.

(4) 59 ఇం. కే. (బొం) 480; 74 ఇం. కే. (అ) 865; 109 ఇం. కే. (అ) 272; 122 ఇం. కే. (లా) 734; 111 ఇం. కే. (లా) 251; 1981 మ. పీ. నో. 215.

లడు(1). విల్లుద్వారా ఆస్తిని పంపకముచేసినను అది చెల్లదు(2). సమష్టికుటుంబమెంబరు విల్లువాసినయెడల, దానియంతట నది చెల్లని కాగితము కాదు. దాని నెవరైనను కోర్టులో దావాతెచ్చి రద్దుచేయించుకొనవలయును(3). సమష్టికుటుంబమెంబరు, దత్తస్వీకారముచేసి కొనుటకు తనభార్య కధికార మిచ్చుచు విల్లువాయవచ్చును. ఆమెంబరు చనిపోయినతోడనే ఆస్తియంతయును సర్వైవరుషిష్పద్వారా తక్కినమెంబర్లలో లీనమైపోయినను విల్లుననుసరించి అతనిభార్య దత్తస్వీకారము చేసికొనినచో అదత్తుడు ఆకుటుంబములో సమష్టి కుటుంబమెంబరై తక్కిన మెంబర్లందరతోపాటు హక్కుగలిగి యుండును(4). సమష్టికుటుంబమెంబర్లందరును కలసియైనను విల్లువాయ కూడదు.

6. సమష్టికుటుంబమెంబరు తన యవిభక్తభాగమును దాన పూర్వకముగా ఎవరికెని యివ్వజాలదు ఈవిషయమున న్యాయస్థానములన్నియును ఒకే యభిప్రాయమును కలిగియున్నవి. తండ్రి, కుమార్తెలకు, ప్రేమపూర్వకముగా కుటుంబస్థితిని బట్టి స్వల్పభాగమును దానమియవచ్చును.

సమష్టికుటుంబ
మెంబరు తనభా
గమును వినియో
గము చేయ
వచ్చునా ?

మదరాసు, బొంబాయి మధ్యపరగణాలరాష్ట్రములలో స. కు. మెంబరు తనయవిభక్తభాగమును, విక్రయింపవచ్చును. తనఖాపెట్టవచ్చును. ఋణదాతలు అతనిజీవిత కాలములో జప్తు

(1) 188 ఇం. కే. (లా) 58; 106 ఇం. కే. (బొం) 79; 83 ఇం. కే. (మ) 967.

(2) 19 ఇం. కే. (ప్ర). కా) 826; 49 అ. 763.

(3) 1928 లా. 967.

(4) 51 అ. 54.

చేయింపవచ్చును. బెంగాలు, బీహారు సంయుక్తపరగణాలలో, అట్టి విక్రయాదులు చేయకూడదు.

ఈవిషయమును గూర్చి “వినియోగములు” అనుప్రకరణమున విశేషముగా చర్చింపబడినది. కావున వివరములకు అచ్చట చూడవలయును.

7. సమష్టికుటుంబమెಂಬల్లును, వారిభార్యలును, వారిసంతాపాషణగుక్కునమును, సమష్టికుటుంబద్రవ్యమునుండి పోషింపబడవలయును. శుభాశుభకార్యముల కయ్యెడి యావత్తుఖర్చులును అందుండి భరింపబడవలయును.

8. సమష్టికుటుంబమెంబరు తనయిష్టము వచ్చినప్పుడు, కుటుంబమునుండి విడిపోయి, ఆస్తిలో తనభాగమును విభజించుకొను విభాగపుహక్కు. టకు హక్కు కలిగియుండును. ఈవిషయమును

గూర్చి “విభాగము” అను ప్రకరణమునవిపులముగా వ్రాయబడినది. కావునవివరములకు అచ్చట చూడవలయును.

ఐదవ ప్రకరణము.

సమష్టి కుటుంబ వ్యవహార నిర్వహణము.

1. సమష్టి కుటుంబ వ్యవహారము లన్నియును సామాన్యముగా కుటుంబములోని పెద్దవానిచే నిర్వహింపబడుచుండుటయు, తక్కిన కర్త. మెంబర్లందరును వానియనుమతిని నడచుచుండుటయును, అతడు వయోవృద్ధు అయినప్పుడుగాని, వ్యవహార నిర్వహణ సామర్థ్యము లేనప్పుడుగాని, కుటుంబ మెంబర్లలో అందులకు దగినవారు మరియొక రాకార్యములను నిర్వహించుచుండుటయును, హిందువుల కనుభవమయియున్న విషయము. అట్టి పెద్దను ఇంగ్లీషులో మేనేజరు అందురు. మన పూర్వులు కర్త అని వాడియున్నారు.

2. స్వాభావికముగను, మయినర్ల విషయమున తప్పని సరిగాను, సమష్టి కుటుంబమునకు తండ్రియే కర్తగానుండును(1). అతడు లేనప్పుడు మిగిలిన మెంబర్లలో పెద్దవాడు కర్త అగుచుండును. సోదరులలో పెద్దవాడు కర్తయని భావన చేయవచ్చును(2).

(1) 5 క 148 (పి). కా.)

(2) 125 ఇం. కే. (లా) 894.

3. కుటుంబములో సమర్థుడైన పెద్దవాడుండగా సమష్టిగా నున్నంతవరకు కుటుంబకార్యనిర్వహణము తనకిమ్మని చిన్నవాడు కోరుటకు హక్కులేదు(1). కాని పెద్దవాడు కార్యనిర్వహణబాధ్యతనుండి తప్పించుకొని తక్కినవారిలో సమర్థుడగువానిని కర్తనుగా నేర్పరుపవచ్చును(2). తండ్రిజీవించియుండగా తండ్రియజ్ఞపైని పెద్దకుమారుడు వ్యవహారములను నిర్వహించుచు, ఒక్కొక్కప్పుడు, అతడే తండ్రిజీవితకాలములోనే కర్త కావచ్చును(3).

4. కుటుంబవ్యవహారములలో కుటుంబమెంబర్లందరును పాల్గొనవచ్చును. కాని, కర్త యొక్కడే యుండవలయును. ఇరువురు కర్తలుండరాదు. మైనరు కర్తగా నుండకూడదు(4). కర్తయొక్కడే యుండవలయును. అదివరకు అధికారమును పొందియున్న యెడల, కర్త కానట్టి యితరమెంబరు వ్యవహరింపవచ్చును. లేదా, అట్టి మెంబరుచేసిన వ్యవహారములను తక్కినవారు దరిమిలాను అంగీకరింపవచ్చును(5).

(1) 82 మ 167; 66 ఇం. కే (మ) 155

(2) 29 క 797.

(3) 49. ఇం. కే. (షా) 907.

(4) 80 మ. లా. జ. 21.

(5) 82 బొం 315

5. సమష్టికుటుంబమెంబర్లచే నియమితుడు కాకపోయినను, హిందువుల ఆచారములను ధర్మములను అనుసరించి కర్త కుటుంబ వ్యవహారములను నిర్వహించుటకు నియమితుడైనవానివలెనే యెంచ

కర్త ట్రస్టీగాని, బడుచు(1). కాని, కర్తను యిప్పటిశాసనముల ఏజంటుగాని యందు నిర్వచింపబడినఏజంటు లేక ట్రస్టీవంటివాడని కాదు.

యెంచకూడదు(2). కర్త ఇండియన్ కాంట్రాక్టు ఆక్టుయొక్క 10 వ ప్రకరణములో చెప్పబడిన ఏజంటువంటివాడు కాదు(3). ట్రస్టీవంటివాడని తలంపవచ్చును కాని ట్రస్టీవలె ఖర్చు తగ్గించి, ఆదాయమును నిలువచేయువలయునను మొదలగు ట్రస్టీచేయ వలసిన విధు లీతనికి లేవు(4). కర్తకు జీతబతైములు లేవు. వ్యవహార ము లిట్లు చేయుమనియు, ఇంతసొమ్ము మాత్రమే ఖర్చుపరచుమనియు నాతనిని నిర్బంధించుట కెవరికిని అధికారములేదు(5).

6. కుటుంబమునకు వచ్చేడి ఆదాయమును రాబట్టుటకును, దానిని ఖర్చుపెట్టుటకును కర్తకు సర్వాధికారమున్నది. కుటుంబావసరములకు ఖర్చుపరచుచున్నంతకాలము ఖర్చును తగ్గించుమని గాని,

కుటుంబాదాయ నిలువచేయుమని గాని, ఖర్చును హెచ్చించుమని ముపై కర్తయొక్క గాని, కోరుటకు తక్కినవారి కధికారములేదు(6). అధికారము.

కుటుంబకార్యనిర్వహణమున నాతనికి కొంతస్వేచ్ఛ యుండవలయును(7). కాని, యతడు న్యాయమైనరీతిగాను జాగ్రత్త

(1) 1 మ 169.

(2) 35 మ 177.

(3) 22 అ 307 (317); 26 మ 544 (553).

(4) 61 ఇం. కే. (ప్రీ), కా.) 690

(5) 18 క. పీ. నో. 809; 8 మ. హై. 8. 177.

(6) 18. క. పీ. నో 809.

(7) 17 ఇం. కే. (మ) 609

గాను వ్యవహారమును నడపవలయును(1). కర్త, యెక్కువ ఖర్చు చేయుచున్నాడనిగాని, వ్యవహారములను జాగ్రతగా నిర్వహించుచుండుట లేదనిగాని, పక్షపాతము చూపుచున్నాడని గాని, తోచినప్పుడు తక్కిన మెంబర్లు చేయవలసినపని విభాగమును కోరుటయే(2).

7. కుటుంబమునకు కర్తగానున్నాడను కారణముచే తక్కిన

మెంబర్లకంటె అతనికి ఆస్తియందు ఎక్కువహక్కు
కర్తకుండెడి విశేషాధికారములు. లేమియు నుండవు. కాని కార్యనిర్వహణముతో సంబంధించినంతవఱకు అతనికి విశేషాధికారములు

కొన్నియున్నవి.

అవి యేవనగా:—

(క) కుటుంబముయొక్క న్యాయమైన యవసరముకొఱకును, కుటుంబముయొక్క లాభముకొఱకును న్యాయములైన షరతులకు లోబడి, కుటుంబాస్తిలోని కర్తయొక్క భాగమునే వినియోగములు. కాకుండ అందరు మెంబర్లయొక్క భాగములనుకూడ వినియోగముచేయుటకు కర్త కధికారముకలదు. ఈవిషయమును గూర్చి ఆప్రకరణమున విపులముగా వ్రాయబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును.

(చ) కుటుంబావసరములకొరకు తక్కినమెంబర్లు అందరును చేరనక్కర లేకుండ తానొక్కడే అప్పులను చేయుటకు కర్త కధికారము కలదు. ఆయప్పులు, సమష్టికుటుంబాస్తి నంతను బయిండుచేయును. ఈవిషయమునుగూర్చి ఏడవప్రకరణమున విపులముగా వ్రాయబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును. సమష్టికుటుంబమే నేజింగుమెంబరు (కర్త), కుటుంబావసరము

(1) 35 ఇం. కే (అ) 326.

(2) 18. క. ఓ. నో 309; 3 మ. హై. 8. 177.

కొరకు, ప్రామిసరినోటుపైని బదులు తెచ్చినప్పుడు ఆరుణము తక్కినమెంబర్లయొక్క సమష్టికుటుంబాస్తిలోని భాగములనుకూడ బయిండుచేయుననియు, ప్రామిసరినోటు గనుక, లేక హుండి గనుక లేక విడిరుణము గనుక, ఆయప్పు, వ్రాసినవానినితప్ప తక్కినవారిని బయిండుచేయదనిచెప్పటకు వీలులేదనియు అన్నిహైకోర్టులును తీర్మానించినవి(1).

(ట). సమష్టికుటుంబవర్తకమును కొనసాగించుటలో కంట్రాక్టులనుచేయుట, రశీదులను యిచ్చుట, బాకీలను వసూలుచేయుట, వదలివేయుట, రాజీపడుట మొదలగు వ్యాపారసంవర్తకవిషయము. బంధములైన కార్యములనన్నిటిని చేయుటకు కర్త కధికారము కలదు. ఇట్టివిషయములలో అట్టి విశేషాధికారము కర్త కుండిననేగాని వ్యాపారము జరుగనేరదు(2).

సమష్టికుటుంబమునకు పూర్వమునుండియు నుండిన వర్తకమును కొనసాగించునప్పుడు వర్తకముకొరకు కర్త తెచ్చినరుణములు అవసరములును, న్యాయమైనవియు నయ్యేనేని సమష్టికుటుంబములోని మేజరుమెంబర్లనే కాకుండ మైనరుమెంబర్లనుకూడ బాధించును. వర్తకపుటాస్తియేకాకుండ సమష్టికుటుంబాస్తి యావత్తును ఆరుణము

(1). 4 మ 375; 28 మ 597; 20 బాం 488; 28 అ 288; 44 అ 898; 18 బాం 520; 7 క. పీ. నో. 725; 11 క. పీ. నో. 139; 26 ఇం. కే 750; 28 ఇం. కే. 845; 31 ఇం. కే. 317; 88 ఇం. కే. 839; 78 ఇం. కే. 1018; 2 ఇం. కే. 178; 131 ఇం. కే. (అ) 513; 66 ఇం. కే (అ) 150; 102 ఇం. కే. (పా) 295.

(2). 88 అ 272. పి. కా; 81 ఇం. కే (జా) 308.

లకు బాధ్యత కలదియగును(1). క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభించి అందుకొరకు రుణములను చేయుటగాని, ఆస్తిని వినియోగము చేయుటకుగాని కర్తకధికారము లేదు. దీనినిగూర్చి, ఆరవ, ఏడవప్రకరణములలో ఇంకను కొన్ని విషయములు విపులముగా చెప్పబడును.

(త). సమష్టికుటుంబముయొక్క ఆస్తితో సంబంధించి, యితరులతో వచ్చేడి తగాదాలలో మధ్యవర్తులద్వారా తగవును ఫయిసలుచేసికొనుట, కుటుంబమునకు లాభకరమేని, అందుకొరకు మధ్యవర్తుల నేర్పరచుటకు కర్తకధికారము కలదు. ఆమధ్యవర్తు లిచ్చేడి అవార్డునకు మైనర్లతోకూడ తక్కినమెంబర్లు అందరును బాధ్యులగుదురు. కాని అందు లాలోచిగాని మోసముగాని యుండరాదు(2). కొందరుమెంబర్లుమాత్రమే మధ్యవర్తి నేర్పరచుకొని రేని ఆయన యిచ్చిన తీర్పు తక్కినవారిని బయిండుచేయదు(3).

(ప). కుటుంబలాభముకొరకు సదుద్దేశముతో నేదావాలోనైనను కర్త రాజీపడినచో అది మైనర్లతోసహా తక్కినమెంబర్లనంద

(1). 1 బాం. హై. 8 51; 10 బాం. లా. 8. 668; 37 ఇం. కే. 280; 41 ఇం. కే. 224; 48 ఇం. కే 76; 53 ఇం. కే. 262; 55 ఇం. కే. 64; 182 ఇం.కే (పి). క్కా.) 618; 2 ఇం. కే (మ) 203; 106 ఇం. కే. 188.

(2). 2 మ. హై. 8. 47; 1 అ 651; 16 అ 321; 27 బాం 287; 61 ఇం. కే (లా) 628; 104 ఇం. కే. (లా) 202; 122 ఇం. కే. (లా) 281; 126 ఇం. కే. (లా) 579; 139 ఇం. కే. (బాం) 820; 50 ఇం. కే (మ) 471; 24 ఇం. కే. (నా) 866; 36 అ 388;

(3) 60 ఇం. కే (మ) 615; 25 ఇం. కే 849.

రను బాధ్యులనుగా చేయును(1). కాని మైనరుమెంబర్లు దావాలో
 పాత్రీలుగానున్నచో కోర్టువారి యుత్తరువును పొందనిదే
 కాజీ. రాజీపడకూడదు(2). అట్లుపడినచో ఆరాజీని రద్దుచే
 యుటకు కోర్టున కధికారము కలదు(3). సోదరులలో పెద్దవాడు
 రాజీపడినచో అది తక్కినవారిని బయిండుచేయును(4). దావాలో
 మైనరుమెంబర్లకు కర్తకాకుండ మరియొకరు గార్డియనుగా నున్నపుడు
 అట్టిగార్డియనుయొక్క సమ్మతి లేనిదే కర్త రాజీపడకూడదు. అట్లుపడె
 నేని మైనర్లతో సంబంధించినంతవరకేకాకుండ కర్తపై నికూడ ఆరాజీ
 రద్దులగును(5). దగా మోసముచే రాజీపడినప్పుడు, అది తక్కినమెం
 బర్లను బయిండుచేయదు(6).

(X). సమస్తీకుటుంబము, ఇతరుల కీయవలసిన బాకీలకు కాల
 దోషముపట్టకుండుటకై, బాకీలను వప్పుకొనుటకుగాని, వసూలు
 యిచ్చి చెల్లువాయుటకుగాని, కర్త కధికారము
 కలదు. కర్తయొక్కడే వప్పుకొనినను, చెల్లువాసి
 నను ఆబాకీకి కాలదోషము పట్టదు. ఆబాకీ తక్కిన
 మెంబర్లందరిమీదను బయిండులగును(7). విభాగమైనపిదప, కర్త

(1). 1 అ 651; 61 ఇం. కే (లా) 628; 5 పా 480; 71 ఇం. కే (అ) 628;
 55 క 10;

(2). 19 ఇం. కే. (ప్రి. కా.) 515.

(3). డిటో; 74 ఇం. కే. (ప్రి. కా.) 765.

(4). 125 ఇం. కే. (లా) 894.

(5). 73 ఇం. కే (బొం) 118.

(6). 25 ఇం. కే. 849.

(7). 107 ఇం. కే (బొం) 60; 54 ఇం. కే (మ) 818; 31 ఇం. కే (క) 80; 58
 ఇం. కే (మ) 878; 109 ఇం. కే (పా) 655; 111 ఇం. కే (అ) 148; 5 మ
 169; 28 ఇం. కే (అ) 429; 88 ఇం. కే (క) 1025; 68 ఇం. కే (బొం) 196;

అట్లువప్పుకొనినయెడల ఆవప్పుదల తక్కినవారినిబయిండుచేయదు(1).
కాలదోషముపట్టిన బాకీలకు కర్త తిరిగి వ్రాసియిచ్చినయెడల అది
కర్తనేగాని, తక్కినమెంబర్లను బయిండుచేయదు(2).

(జ). సమష్టికుటుంబమునకు రావలసిన అన్ని బాపతులసొమ్ములను పుచ్చుకొని రశీదు లీయవచ్చును. ఆరశీదులు కుటుంబములోని
తక్కినమెంబరుల నందరను బయిండు చేయును(3).
రశీదులిచ్చుట. కోర్టువారి అనుమతి అక్కర లేకుండ మైనర్లకురావల
సినసొమ్ములను కర్త పుచ్చుకొనవచ్చును(4).

(డ). సమష్టికుటుంబము మేనేజిమెంటు చేయవలసినట్టి ధర్మ
సంస్థ లేమయిననున్నయెడల, వాటిధర్మకర్తృత్వము కర్తకే చెందును.
విభాగమువరకును తాముకూడ కొంతకాల మాతా
ధర్మకర్తృత్వము. ర్యమును నిర్వహించెదమని యితర మెంబర్లు కోరకూ
డదు(5).

(ద). కర్త, స. కు. యొక్క యావత్తువ్యవహారములను నిర్వ
హించుట కధికారముకలదు. కాని, సామాన్యముగా అది కుటుంబ
లాభముకొరకై యుండవలయును. వ్యవహారజ్ఞాన
యావత్తువ్యవహారములను నిర్వహింపవచ్చును. ము బాగుగా గలిగినమనుష్యుడు చేసినట్లు ఆవ్యవ
హారములను కర్త నిర్వహింపవలయును. అప్పు డా
తడుచేసినవన్నియు తక్కినమెంబరులను మైనర్లను
సహా బయిండుచేయును. అవి వేకముతోడను, అశ్రద్ధతోను, దురుద్దేశ

(1). 32 ఇం. కే 997; 33 ఇం. కే (ను) 986; 18 ఇం. కే (అ) 126.

(2). 61 ఇం. కే (పా) 20; 82 ఇం. కే (లా) 96; 32 ఇం. కే 997;

(3). 1927 పా 329; 19 ఇం. కే (అ) 645; 80 ఇం. కే (అ) 12;

(4). 108 ఇం. కే (పా) 75.

(5). 32 మ 167.

ముతోను, లాలోచీగాను చేసినవనులు తక్కినమెంబర్లను బయిండు చేయవు(1).

(బ). కుటుంబము సమష్టిగా నున్నంతకాలము, కుటుంబము యొక్క ఆదాయవ్యయములను లెక్కచెప్పుమని యడుగుటకు ఇతర మెంబర్లకు హక్కు లేదు. ఈవిషయమునుగూర్చి “విభా జమాఖర్చు. గము” అను ప్రకరణమున విశేషముగా తెలుపబడును. కావున అచ్చట చూడవలయును.

8. కంట్రాక్టులు, తనఖాలు, క్రయములు, ఋణములు బా కీలు మొదలగువ్యవహారములలో దావాలు నడిపించవలసివచ్చినప్పుడు వాదులుగాగాని, ప్రతివాదులుగాగాని, సమష్టికుటుంబమెంబర్లు అంద రును చేరనక్కరలేకుండ, కర్తయొక్కడే పార్టీగా నుండి దావాను నడిపింపవచ్చును. అనగా సమష్టి కుటుంబముతరపున కర్తయొక్కడును వాదిగా చేర వచ్చునా? వచ్చును(2). దావాలలో కర్త అనివ్రాయకపోయినను అతడు కర్త అయినప్పుడును, సమష్టికుటుంబముతరపున దావాచేయు చున్నప్పుడును ఆదావా చెల్లుట కభ్యంతరములేదు(3). ఏదేనివ్యవ

(1). 60 ఇం. కే 481; 128 ఇం. కే 775; 1930 అ 767; 75 ఇం. కే (పా) 508; 76 ఇం. కే (సిం) 778; 116 ఇం. కే (అ) 491;

(2) 21 మ. లా. జ. 378 పి. కా; 15 ఇం. కే. (అ) 126; 39 ఇం. కే. (మ) 427; 10 ఇం. కే. (మ) 874; 26 క 349; 25 అ 378; 133 ఇం. కే. (అ) 416; 32 అ 183; 17 ఇం. కే. 198; 72 ఇం. కే. 815; 88 ఇం. కే. 691; 88 ఇం. కే. 116; 101 ఇం. కే. 44; 27 ఇం. కే. (అ) 795; 32 ఇం. కే. 996; 85 ఇం. కే 131; 58 బొం 777; 58 బొం 444; 70 ఇం. కే (మ) 160;

(3) 133 ఇం. కే (లా) 116; 121 ఇం. కే. 830; 63 ఇం. కే (పా) 564;

హారములోక ర్తయొక్కడేకాకుండ ఇద్దరుముగ్గురుమెంబర్లుచేరి వ్యవహారించిరేని, అందునుగూర్చి వచ్చెడిదావాలో వారందరును పార్టీలుగా చేరవలయునని ప్రి. కా. తీర్మానించినారు(1).

ఇతరులు వాదులుగానుండి స. కు. మెంబర్లందరిపైనను దావా చేయనక్కర లేకుండ క ర్తయొక్కవిపైనను దావా చేయవచ్చును. క ర్తపైనిగాని, తండ్రిపైనిగాని, దావాచేసినప్పుడు దావావ్యవహారమునందు క ర్తకును లేక తండ్రికిని తక్కినమెంబర్లకును సమాన బాధ్యత యున్నప్పుడు, ఆదావాలోకాబడినతీర్మానము, అందరు మెంబర్లను బయిండు చేయును. దావాలో క ర్తఅనిగాని, సమష్టికుటుంబముతరపున మేనేజిమెంటు చేయుచున్నవారు అనిగాని, వ్రాయకపోయినను క ర్తనుగాక కొందరు మేజరుమెంబర్లనుచేర్చి, మరికొందరు మేజరుమెంబర్లను చేర్చకపోయినను, ఆతీర్పు అందరను బయిండు చేయును. ఆతీర్పును రద్దుచేయుమనియును, అది తమను బాధింపదనియును యితరమెంబర్లు దావాతెచ్చినను లాభములేదు. అట్టిదావాకు పునరావృత్తిదోషము (Resjudicata) కూడ పట్టును(2).

తక్కినమెంబర్లనుకూడ పార్టీలనుగా చేర్చినకేసులలో అనవసరమనియెంచి వారిని తప్పించివేసినను, మేనేజరుపైని కాబడినతీర్పు

(1) 9 ఇం. కే. 739.

(2) 9 ఇం. కే (ప్రి. కా.) 789; 24 ఇం. కే (ప్రి. కా.) 504; 101 ఇం. కే (ప్రి. కా.) 44; 64 ఇం. కే (బొం) 966; 98 ఇం. కే. (లా) 960; 71 ఇం. కే (అ) 623; 138 ఇం. కే (నా) 161; 121 ఇం. కే. 380. 122 ఇం. కే (మ) 164; 22 మ 461; 30 మ. 324; 125 ఇం. కే. (లా) 369; 109. ఇం. కే (మ) 372; 36 అ 383; 15 ఇం. కే 876; 66 ఇం. కే. 485; 58 ఇం. కే. 489; 63 ఇం. కే 288; 1 పా. లా. జ. 468; 1930 పా 293. 80 ఇం. కే (పా) 34. 40 ఇం. కే. 2. 49 ఇం. కే. 627;

తప్పించి వేసిన మెంబర్లను కూడ బయిండు చేయును(1). ఒక వేళ, కర్త యకస్పార్తీ గానున్నను అంతమాత్రము చేత అతడు తన విధిని నిర్వర్తించ లేదనిగాని, ఆతీర్పు తక్కినవారిని బయిండు చేయదనిగాని చెప్ప వీలు లేదు(2).

కర్తయొక్కడే తెచ్చినదావాలో తక్కిన మెంబర్లను కూడ పార్టీలనుగా చేర్చవలయునని ప్రతివాది కోరవచ్చును. కాని దావా విచారణకాకముందే ఆయభ్యంతరమును చెప్పవలసియుండును(3). కర్త దావా తెచ్చినప్పుడు, అది స. కు. తరపున తెచ్చిననుభావనలే దని మ. హై. వారును అట్టిభావనయున్నదని అ. హై. వారును తీర్మానించిరి(4). కర్తతోపాటు కొందరు మెంబర్లు దావాలో చేరినప్పు డట్టిభావన లేదు(5).

తండ్రికాకుండ యితరులు కర్తగా నున్నప్పుడు, అతడు చేసిన విడిరుణములకు కర్తయొక్కనిపైని డిక్రీని యిచ్చిరేని, ఆ డిక్రీవారంటు గ్రంథములో సమష్టి కుటుంబాస్తిపైని అమలు జరుపవచ్చునా? అను విషయములో హైకోర్టులలో భిన్నాభిప్రాయములున్నవి(6). ఒకమను ష్యునిపై దావాచేయునందర్భములో అతడు ఒక కుటుంబమునకు కర్త గానున్నాడని దావాలో వ్రాయకపోయినప్పుడును, డిక్రీలోనైనను, అతనిని కుటుంబమేనేజరు అని ఉదాహరింపకపోయినప్పుడును, తు దకు డిక్రీని చదివిచూచినప్పుడైనను, అందు వ్రాయబడినమాటలను

(1) 121 ఇం. కే (పా) 380.

(2) 83 ఇం. కే (మ) 985; 121 ఇం. కే. (పా) 380.

(3) 10 బొం 32; 28 బొం 11; 25 అ 152.

(4) 1 ఇం. కే. 341; 1918 అ. 86; 107 ఇం. కే. (అ) 698.

(5) 1930 మ 206.

(6) 114 ఇం. కే. (లా) 881

బట్టి కుటుంబమేనేజరుగానే అతనిపైని డిక్రియివ్వబడినదని తోచ
కుండునప్పుడును, ఆడిక్రిని కర్తవైననే అమలు జరుపవలయుననికాని
తక్కిన మెంబర్లపైనిగాని, వారి ఆస్తిపైనిగాని, అమలు జరుపకూడ
దని మద్రాసు హైకోర్టువారియభిప్రాయము(1). అలహాబాదు
హైకోర్టువారుకూడ కొన్ని కేసులలో మద్రాసువారి అభిప్రాయముతో
నేకీభవించినారు(2). దావాలో కర్త అని వ్రాయకపోయినను, కర్త
పైని దావాచేసినప్పుడు, ఆరుణము సమష్టికుటుంబముకొరకు చేసిన
దైనచో, తక్కినమెంబర్ల వాటాఆస్తిపైనికూడ బయిండుఅగునని కల
కత్తా, బాంబాయి హైకోర్టుల అభిప్రాయము(3). లాహోరు హైకో
ర్టువారు ఒకసారి మద్రాసువారితోను, ఇంకొకసారి కలకత్తావారి
తోను ఏకీభవించినారు(4). మేనేజరుపైని దావాచేసినప్పుడు అందరి
పైనను చేసినట్లేయని పి. కొ. తీర్పులు చాలకలవు. కాని అవియన్ని
యును స్థిరాస్తితో సంబంధించినవికాని విడిడిక్రీలు కావు. స్థిరాస్తితో
సంబంధించిన వ్యవహారములలో ఈవిషయమును సులభముగా గ్ర
హింపవచ్చును, కాని విడిరుణములవిషయములో భేదమును గ్రహిం
చుట కష్టసాధ్యము.

స్థిరాస్తినిగూర్చి సమష్టికుటుంబముతరపున తెచ్చేదిదావాలలో
కర్తయొక్కడును దావా తేవచ్చునని కొన్నితీర్పులును, కర్తతోపాటు
స. కు. మెంబర్లు అందరును చేరవలయునని కొన్ని తీర్పులును

(1). 8 మ 208; 10 మ 816; 12 మ. 825.

(2). 9 అ 142; 12 అ 209; 16 అ 449.

(3). 29 క 588; 14 బాం 597.

(4). 66 ఇం. కే 485; 114 ఇం. కే 689; 114 ఇం. కే 881.

ఉన్నది(1). కాని పి. కౌ. వారు కర్తయొక్కడును దావా తేవచ్చునని వక్కాణించియున్నారు(2).

స. కు. తరపున కర్తకాకుండ యితరమెంబరు ఒక్కడును దావా తేకూడదు(3).

స. కు. వ్యాపారసంబంధమయినదావాలో మేనేజింగుమెంబరుమాత్రమే దావా తేవలయును(4).

సమష్టి కుటుంబవర్తక వ్యాపారములో, ఆ వ్యాపారమునందు పాల్గొనుచున్న మెంబర్లుమాత్రము దావాలో పార్టీలుగా చేరిన చాలును. ఆ వ్యాపారసంబంధము లేని మేజర్లుగాని మైనర్లుగాని పార్టీలుగా చేరనక్కర లేదు.

ఒక కర్తచనిపోయినప్పుడు, అతనిస్థానమున దరిమిలాను ఏర్పడిన కర్త దావాలో చేరినచాలును (5).*

(1). 8 మ 324; 6 మ 27; 36 ఇం. కే (పా) 197; 28 మ 190; 10 బొం 82; 12 బొం 158; 30 బొం 477.

(2). 9 ఇం. కే (పి). కౌ.) 739.

(3). 18 మ 88.

(4). 96 ఇం. కే (బొం) 281.

* (5). 125 ఇం. కే (పా) 869.

9. సమష్టికుటుంబాస్తిని తనఖాను పొందినవారు, తెచ్చెడి దావాలలో మైనర్లతో సహా అందరిని పార్టీలనుగా చేర్చుటమంచిది.

ముందు తగవులు తేకుండపోవును. అట్లుచేయక మేనే
తనఖాబాకీలకు
దావాలు. జరుగు ఒక్కరినిచేర్చి దావా తెచ్చిననుచాలునని అ.

హై. తీర్మానించిరి(1). నలుగురుసోదరులు తనఖా వ్రాసియిచ్చిరి. అయిదవసోదరు డండు చేరలేదు. తనఖాదారు నల్లు రుసోదరులలో జీవించియున్నవారిని చనిపోయినవారికుమూళ్ళనుచేర్చి దావా తెచ్చెను. అయిదవసోదరునికుమూళ్లు తమను చేర్చలేదనియు, అందుచే తమవాటాపైని తనఖా చెల్లదనియు పాదించిరి. కాని మేనే జరు తనఖాలోచేరియున్నప్పుడు తక్కినమొంబర్లు చేరకపోయినను, ఆతనఖాడిక్కి అందరిపైనను బయిండుఅగును(2). తండ్రివాసియిచ్చి నతనఖాబాకీకి తండ్రియొక్కనిపైన డిక్కిపొందినప్పుడు, కుమూళ్ళను పార్టీగాచేర్చలేదనుకారణముచే ఆడిక్రి చెల్లకపోదనియు, ఆడిక్రిబాకి న్యాయమైనదైనచో కుమూళ్ళభాగములనుకూడ విక్రియింపవచ్చునని యు, తీర్మానించిరి(3). తనఖాదారుకు తెలిసియున్నయెడల, మేనే జరుతోపాటు, స. కు మొంబర్లందరిని దావాలో చేర్చవలయునని క. హై. వారు తీర్మానించిరి(4). తనఖాబాకీకి దావాచేయునప్పు డు, మొంబర్లనందరిని పార్టీలనుగాచేర్చవలసియుండునని బొం. హై.

(1). 15 ఇం. కే (అ.ఫు.బెం.) 126; 15 ఇం. కే (అ) 138; 7 ఇం. కే (అ) 112; 9 ఇం. కే. (అ) 476.

(2). 121 ఇం. కే (అ) 817.

(3). 24 ఇం. కే (పి).కా) 504; 89 ఇం. కే (పా) 779; 82 క 295; 86 క 948; 77 ఇం. కే 689; 1929 అ 553; 55 ఇం. కే (మ) 820.

(4). 27 ఇం. కే 425.

వారొక కేసులో తీర్మానించిరి(1). కాని మేనేజరువైనదావాచేసి డిక్రీపొందినప్పుడు, ఆరుణము న్యాయమైనదైనదేని, ఆడిక్రీబాకీకి తక్కిన మొబర్లవాటాలుకూడ విక్రయించవచ్చుననియు, వారు పార్టీలుగా లేరనుకారణముచే ఆవిక్రయము నాపుటకు వీలులేదనియు చెప్పియున్నారు(2). మేనేజరు పార్టీ కాకపోయినచో మొబర్లనందరను పార్టీలనుగా చేర్చవలయును(3).

సమష్టికుటుంబమునకు యితరులు వ్రాసియిచ్చిన తనఖాబాకీకి కర్తయొక్కకును దావాతేవచ్చునా? తక్కిన మొబర్లు పార్టీలుగానుండనక్కరలేదా? అనువిషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్నవి(4). కాని దరిమిలాతీర్పులనుబట్టి కర్తయొక్కకును దావాతేవచ్చునని నిర్ణయమైనది(5).

10. ఏదావాలోనైనను మైనర్లను పార్టీగా చేర్చినప్పుడు, కర్త ఆదావాలో పార్టీగానున్నాడుకదాయని మైనరు మొబర్లకు గార్డయ మైనర్లకు గార్డయ నును నియమింపకుండనుండుటకు వీలులేదు. మొత్తము నియామకము ముకుటుంబమునకంతకును కర్త ప్రతినిధిగా నుండు తప్పదు ననుమాట నిజమే. మైనరు మొబర్లను దావాలో చేర్చకుండనున్నప్పుడు కర్త అట్లు ప్రతినిధియగును. కాని మైనర్లను

(1). 40 బొం 248.

(2). 84 బొం 854.

(3). 21 ఇం. కే (క) 712.

(4). 28 క 577; 41 క 727; 34 అ 549; 89 ఇం. కే (పా) 225.

(5). 126 ఇం. కే (పా) 869; 99 ఇం. కే 154; 98 ఇం. కే (పా) 982; 75 ఇం. కే (పా) 378; 45 ఇం. కే (మ) 76; 46 ఇం. కే 727; 68 ఇం. కే 564; 58 ఇం. కే 489; 15 ఇం. కే 876; 85 మ 685; 22 మ 207; 89 ఇం. కే (మ) 427; 72 ఇం. కే (క) 722.

చేర్చినపిమ్మట గార్డియనును యేర్పరుపకతప్పదు. అట్టి యేర్పాటు చేయకుండ దావా నడిపించిరేని ఆదావాలో కాబడినతీర్పు మైనర్లను బయిండు చేయుచు(1).

11. సమష్టికుటుంబమొబర్లలో సామాన్యముగా కర్త యే బదులు తెచ్చుటకు అర్హుడు. కాని యితరమొబర్లు, అప్పులను తెచ్చి కుటుంబవర్తకమునకుగాని, మరియేయితర అవసరకార్యములకొరకుగాని ఉపయోగపర్చినప్పుడు అది సమష్టికుటుంబమొబర్లు అందరివాటాల కుటుంబాస్తిని బయిండు చేయుచు(2).

కర్తగాక మిగిలిన
మొబర్లు బదుల్చు
లేవచ్చునా?

12. సమష్టికుటుంబమునకు యివ్వవలసినసొమ్ములను కర్తకే యిచ్చుచుండుటమంచిది. కర్తగాక తక్కినమొబర్లకు యిచ్చినప్పుడు, ఆసొమ్ము కుటుంబద్రవ్యములోనికి చేరినదని రుజువు చేసిననేతప్ప, ఆ బాకీతీర్మానమైనట్లెంచబడదు(3). కర్త వేరేయుండగా మరియొక మొబరు, కుటుంబమునకు రావలసినబాకీలు వసూలు చేయుచున్నారని చెప్పినంతమాత్రమున బాకీ తీర్మానమైనట్లెంచదగదు(4).

సమష్టికుటుంబ
మునకు రావలసిన
సొమ్ములను కర్త
గాకతక్కినమొం
బర్లువసూలుచేయ
వచ్చునా?

13. సమష్టికుటుంబవ్యవహారములను నిర్వహించినందులకు ప్రత్యేకప్రతిఫలమేమియును కర్త పొందజాలడు. తన కర్తప్రతిఫలము. వాటాయెల్లను కర్త వ్యవహారింపవలసినదేకదా!(5).

(1). 129 ఇం. కే (అ) 560.

(2). 23 మ 597; 20 క 453; 10 ఇం. కే (సి) 978; 120 ఇం. కే (లా) 611

(3). 21 మ. లా జ. 508; 378.

(4). 21 ఇం. కే 777; 7 బొం. హై. 8. 141.

(5). 18 మ 73.

14. సమష్టికుటుంబములోని మైనరుమెంబర్లకు 1890 సంవత్సరపు గార్డ్యను అందు వార్డుస్ ఆక్టుననుసరించి గార్డ్యయను నియమించుటకధికారము లేదు(1). కాని ఇతర విషయములు. కోర్టువారు స్వతంత్రాధికారముక్రింద (inherent jurisdiction) గార్డ్యను నియమింపవచ్చును(2).

ఒక కంపెనీలో, సమష్టికుటుంబము భాగస్వామిగా నున్నప్పుడు కర్త చనిపోయేనేని, ఆస్వామ్యము నశించిపోవదు. మిగిలిన మెంబర్లతోనున్నకుటుంబము భాగస్వామిగా నుండును(3).

సమష్టికుటుంబముతాలూకు భూములను కవులునకు యిచ్చుటకును శిస్తులకు దావాలుచేయుటకును కర్తకు మాత్రమే అధికారము కలదు(4).

సమష్టికుటుంబముయొక్కద్రవ్యమును బదులిచ్చి తనపేర దస్తావేజు వ్రాయించుకొనినకర్త చనిపోయేనేని, ఆకుటుంబముయొక్క కొత్తమేనేజరు ఆసామును పుచ్చుకుని దస్తావేజును చెల్లువ్రాసియిచ్చి వేయవచ్చును. అదిచెల్లుట కధ్యంతరము లేదు(5).

చనిపోయినకర్తపేరనున్న దస్తావేజుబాకీకి మిగిలిన మెంబరు సక్సెషన్ సర్టిఫికెట్టు అక్కరలేకుండు దావాచేసి రాబట్టుకొనవచ్చును (6).

(1). 30 బొం 152; 32 మ 139; 25 ఆ 407.

(2). 132 ఇం. కే (ప్రీ కౌ.) 613; 122 ఇం. కే (బొం) 129; 112 ఇం. కే (అ) 873; 74 ఇం. కే (క) 244; 25 బొం 353; 19 బొం. 98.

(3). 95 ఇం. కే (అ) 152; 114 ఇం. కే (అ) 881.

(4). 38 ఇం. కే. (మ) 645.

(5). 94 ఇం కే (సిం) 664.

(6). 98 ఇం. కే (మ) 872.

ఆటవప్రకరణము.

వినియోగములు. (Alianations.)*

అస్వాధీనముగాగాని, స్వాధీనముచేసిగాని, తనఖాయిచ్చుట, విక్రయించుట, దానమిచ్చుట, హామియిచ్చుట మొదలగుకార్యముల వలన, ఆస్తిని పరాధీనముచేయుటయును, ఆస్తిపైని బాధ్యతలను

కలుగజేయుటయును వినియోగ మనబడును. వీటిని వినియోగ మననేమి? ఇంగ్లీషుభాషలో Alianations అని యందురు. హిందూపుల ధర్మశాస్త్రములలో దానాధిపత్రయములని

దానమిచ్చుట, కుదువ (తనఖా) యుంచుట, విక్రయించుట, ఈమూడును ఆస్తిని పరాధీనముచేయుమార్గములని చెప్పియున్నారు.

ప్రతిబద్ధా (Exchange) అనగా ఒకరితాలూకు ఆస్తిని మరియొకరికిచ్చి, అందులకు పరివర్తనముగా వారితాలూకు ఆస్తిని తాను పుచ్చుకొనుటయు, ఆస్తిని శాశ్వతపుకవులునకిచ్చుటయుకూడ వినియోగములో చేరునని న్యాయస్థానములు తీర్మానించినవి(1). ప్రతిబద్ధా (Exchange) వినియోగముక్రిందకు రాదని, వాదింపబడినది. కాని అదికూడ వినియోగమే యనియు, దానికూడ, కుటుంబావసరము, కుటుంబలాభముకొరకు తప్ప చేయకూడదనియు, అలహాబాదు హైకోర్టువారు తీర్మానించినారు(2).

* ఈప్రకరణమును దీనితరువాతవచ్చు “ఋణములు” అను ప్రకరణమును పరస్పరము సంబంధము కలిగియుండును. ఇందు చెప్పబడనివిషయముల కచ్చటను, అచ్చట చెప్పబడనివిషయముల కిచ్చటను జూడవలయును.

(1). 89 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 72; 119 ఇం. కే (అ) 436; 157 ఇం. కే (అ) 191.

(2). 187 ఇం. కే (అ) 191; 51 అ 285; 1929 అ 287.

2. సమష్టికుటుంబాస్తిని వినియోగముచేయుటకు ఈదిగువ నుదాహరించినవారికి హక్కుకలదు.

సమష్టికుటుంబా
స్తిని వినియోగము
చేయుట కర్హు
లెవరు ?

(క). కుటుంబమునకంతకును ఒక్కమెంబరే నిలిచి యున్నప్పు డట్టియేకమెంబరు.

(చ). సమష్టికుటుంబమెంబర్లందరును యుక్తవయసు కలవారై రేని వారందఱును కలసి.

(ట). కర్త (manager.)

(త). తండ్రి.

వీరుగాక, తక్కిన సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవరైనను తమభాగమును కొన్నినిబంధనలకు లోబడివినియోగముచేయుటకర్హులే. ఆవిషయము వేటొకచోట చర్చింపబడును. ఇచ్చట, మొత్తముకుటుంబమెంబర్లనందఱును బాధ్యులనుగా చేయుటకు ఎవరు వినియోగముచేయుట కర్హులు ? అనుప్రశ్న విచారణ చేయబడుచున్నది. కొన్నినిబంధనలకు లోబడి, వైనచెప్పినవారు సమష్టికుటుంబాస్తిని వినియోగముచేయుటకు అర్హులు. అట్టి వినియోగములు తక్కినమెంబర్లనందరిని, బాధ్యులనుగాజేసి, వినియోగములను పొందినవారికి ఆస్తియందు సంపూర్ణమైన హక్కును కలుగచేయును. వీరుగాక తక్కినమెంబర్లు వినియోగముచేసినప్పుడు, అది తక్కిన మెంబర్లను బయిండుచేయదు(1). వైనపేర్కొనిన నల్లరును వినియోగములనుచేయునప్పుడు ఎట్టినిబంధనలకు లోబడవలయునో ఇట్ల క్రమముగా విమర్శింపబడును.

ఆపత్సమయమునందు, కర్త హాజరుగా లేనప్పుడు, తక్కినమెంబర్లలో నెవరైనను, కుటుంబము యొక్క న్యాయములైన యవస

(1). 182 ఇం. కే. 568 (అ); 56 అ 155; 10 మ 316; 23 మ 597; 20 క 458.

రములకొరకు వినియోగమును చేయవచ్చుననియు, ఆవినియోగము మెంబర్లనందరను బయిండుచేయుననియు కొన్నితీర్పులున్నవి(1).

కర్త, వినియోగముచేయునప్పుడు, అప్పటికి కుటుంబమెంబర్లలో మేజరుగా నుండువారియంగీకారమును పొందవలయునా? లేదా? యనువిషయమున తీర్పు లొకేరీతిగా లేవు. వారియంగీకారమును పొందవలయునని కొన్నితీర్పులున్నవి(2). కాని దరిమిలా తీర్పులలో వినియోగము న్యాయమయిన యవసరముకొరకైనచో, అట్టియంగీకారము లేకపోయినను ఆవినియోగము చెల్లుట కభ్యంతరముండదని తీర్మానించియున్నారు(3). వ్యవహారమంతయును కర్త చేయుచున్నప్పుడు, ఆతడు వినియోగముచేయుచున్న సందర్భములో తక్కిన వయసువచ్చినమెంబర్లు ఏమియు ననక యూరకుండిరేని ఆవినియోగమునకు వారియంగీకారమున్నదని భావింపవచ్చునని కొన్నితీర్పులున్నవి(4). ఎట్లయినను కర్తచేసిన వినియోగమునుగూర్చి తగవువచ్చినప్పుడు, అది న్యాయమయిన యవసరముకొరకు చేయబడినదా? లేదా? యని చూచుచుందురు కాని, తక్కినవారి అంగీకారమొకప్రశ్నగా చూడరు(5). కర్తచేసిన వినియోగమును దరిమిలాను తక్కినమెంబర్లు అంగీకరించవచ్చును(6).

(1). 143 ఇం. కే. (ఔ) కర్త జైలులోనుండెను 683; 45 అ 311; 84 అ 4; 70 ఇం. కే (పా) 391; 139 ఇం. కే (ఔ) 339; 132 ఇం. కే (అ) 568. 88 ఇం. కే (సిం) 916; 1921 పా 107; 1922 పా 553; 1928 పా 557. 60 ఇం. కే (పా) 282; 111 ఇం. కే (పా) 51.

(2). 12 క 389; 25 అ 407; 39 ఇం కే (ఔ) 287.

(3). 55 ఇం. కే (అ) 37; 29 క 797; 39 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 280 లేక 148; 66 ఇం. కే (పా) 149.

(4). 11 బొం 605; 53 ఇం. కే (ఔ) 664

(5). 54 క. లా. జ. 54; 96 ఇం. కే (లా) 443.

(6). 76 ఇం. కే (అ) 872;

వినియోగమునాటికున్న మెంబర్లందరును అంగీకరించవలయు నా ? అక్కరలేదా యనువిషయము సంశయముగానున్నది(1). వారందరును అంగీకరించినచో ఆవినియోగమునకు న్యాయమైన యవసరము కలదని భావనచేయవచ్చును(2).

కర్త చేసినవినియోగము న్యాయమైనదైనచో, ఆదస్తావేజులో కర్త అని వ్రాయకపోయినను, మునినరుమెంబర్లకు గార్డియను అని వ్రాసినను ఆవినియోగము చెల్లకపోదు(3).

యుక్తవయసువచ్చిన మెంబరు, వినియోగమును చేయుటలో కర్తతో చేరినంతమాత్రమున ఆవినియోగము న్యాయమైన యవసరముకొరకు చేయబడినదను రుజువు అక్కరలేదని యెంచకూడదు(4).

కర్తవ్రాసి యిచ్చెడు దస్తావేజులో తక్కినమెంబర్లు సాక్షిసంతకములు చేసినంతమాత్రమున, ఆ వినియోగము న్యాయమైన యవసరముకొరకు చేయబడిన దని నిర్వివాదగా నంగీకరింపజనదు(5). ఇద్దరు సోదరులు, మూడవసోదరునకు కుటుంబాస్తిని తనఖా పెట్టుట కధికార మిచ్చినప్పుడు, కుటుంబరుణముల కారతడు తనఖాపెట్టినచో అది చెల్లును(6).

(1). 81 ఇం. కే (నా) 575.

(2). 72 ఇం. కే (జా) 100; 1925 అ 28; 28 ఇం. కే 586.

(3). 42 ఇం. కే (మ) 554; 140 ఇం. కే 256; 1933 అ 73.

(4). 1930 అ 379; 88 ఇం. కే 127; 1929 అ 205.

(5). 1930 అ 292;

(6). 58 మ. లా. జ 592.

ఒకమెంబరు, కొంతకొంత స్థినికొని ఆక్రయధనముచేత కొంత సమష్టికుటుంబదవ్యములోనుండి యిచ్చి మిగతాధనమునకు ఆయా స్థినే అమ్మిన వానికి తనబాపెట్టెను. ఆయా స్థిని తమక్రింద నుంచుకొని తనభా చెల్లదని తక్కినమెంబర్లు వాదించుటకు హక్కులేదు(1).

తండ్రియును, మైనరుకుమారుడును ఉన్నప్పుడు, తండ్రి కుటుంబాస్థిని వినియోగముచేసినేని, ఆ వినియోగమునకు మైనరుతరపున తండ్రి అంగీకారము నొసంగెనని వాదించుటకు వీలులేదు(2).

3. కుటుంబమున కంతకును ఒక్కడే మెంబరున్నప్పుడు కుటుంబాస్థి యాతనిస్వార్జితము వంటిదనియు, అత డాయాస్థిని తన యిష్టమువచ్చినట్లు వినియోగము చేయవచ్చుననియు, మూడవప్రకర

ఏకమెంబరు ణమున తెలుపబడినది. ఏకమెంబరుచేసిన వినియో
చేయు వినియో గములను దరిమిలాను కలిగినకుమార్లు ఆక్షేపింపఁ
గములు. జాలరు(3). అతడు కుటుంబాస్థిని విల్లుద్వారా

యితరుల కిచ్చివేయవచ్చును. కాని విల్లు అతని యనంతరముగాని అమలులోనికి రాదు. కావున ఈలోపుగ వాతనికి కుమారుడు కలిగినచో ఆవిల్లు అమలుజరుగనేరదు. అట్టి మెంబరునకు చనిపోయిన సమష్టిసోదరులయొక్క భార్యలు, చనిపోయిన సోదరపుత్రులయొక్క భార్యలు మొదలగువారుండి, వారుగాని, తనభార్యగాని వినియోగముచేసిననాటికి గర్భవతులైయుండి, వారలకు కుమారులు కలిగిరేని, సదరు వినియోగముల నాక్షేపించుటకు ఆకుమారులకు హక్కుకలిగి

(1) 91 ఇం. కే. 976.

(2) 43 మ. 824.

(3) 86 ఇం. కే. (పి). క.) 249; 88 ఇం. కే. (అ) 1052; 128 ఇం. కే.

(లా) 481. 62 ఇం. కే. (ఓ) 811;

యుండును. కాని ఆ వినియోగము న్యాయమయిన యవసరముకొరకు గాని, కుటుంబలాభముకొరకుగాని చేసినచో వారుచేయు ఆక్షేపాలు చెల్ల నేరవు.

4. వినియోగముచేయునాటికి కుటుంబములోనున్న మెంబర్లందరును యుక్తవయసు వచ్చినవారుగానుండి, వారందరును కలసి ఆ వినియోగమును చేసినయెడల అది యవసరముకొరకు చేయబడక

కుటుంబ మెంబర్లందరును మేజర్లుగానుండి చేసిన వినియోగములు. పోయినను, చెల్లుట కెట్టి యాక్షేపణయు నుండదు. ఆ వినియోగము నాక్షేపించుట కెవ్వరికి కధికారము లేదు. కాని ఒక్కమెంబరైనను మైనరుగానున్నచో, ఆ వినియోగము నాక్షేపించుట కతని కధికారము కలదు. మైనరు, అట్టి వినియోగము నాక్షేపించుచు చేసిన దావాలో, అప్పటికున్న మేజరు మెంబర్లందరును చేరి, వినియోగము చేసినంత మాత్రమున, ఆ వినియోగము న్యాయమయినదను భావన రానేరదు(1). అట్టి భావనవచ్చునని కొన్నితీర్పులున్నవి(2). వినియోగము చేయునాటికి, గర్భస్థుడైయున్న పురుషునకు కూడ ఆ వినియోగము నాక్షేపించుటకు హక్కుకలదు. కాని, ఆ వినియోగము న్యాయమయిన యవసరముకొరకును, కుటుంబలాభముకొరకును చేయున్నచో ఆయాక్షేపణలు చెల్లవు.

(1) 114 ఇం. కే. (అ) 195; 66 ఇం. కే. (పా) 149; 66 ఇం. కే (జ్) 980.

(2) 79 ఇం. కే. (అ) 1019; 43 ఇం. కే 253; 63 ఇం. కే. (అ) 807.

5. ఏకమెంబరుగాని, కుటుంబమెంబర్లందరును కలిసిగాని చేయు వినియోగములకు నిర్బంధములంతగా లేవు. ఏమనిన, ఆయాస్తి వారిది. అందు తమకు హక్కుకలదని చెప్పిడివారు మరియుకరు లేరు.

కర్త లేక తండ్రి చేయువినియోగములలో తమ చేయు వినియోగములు. కర్త, లేక తండ్రి చేయువినియోగములలో తమ చేయు వినియోగములు. కాయాస్తియందు హక్కుగలదనిచెప్పిడి యితరములు.

మెంబర్లు లేక కుమారులు ఉండియుందురు. కావున వారుచేయు వినియోగములను గూర్చి నిర్బంధము లెక్కువయున్నవి. 'కర్త' అనుశబ్దములో తండ్రికూడ ఇమిడియే యున్నాడు. అనగా తండ్రి, కుమారులు, మాత్రమే గల కుటుంబములో తండ్రి కర్తయగుచు నేయున్నాడు. కాని తండ్రికాకుండ ఒక్కొక్కకుటుంబమునకు ఒక్కొక్కప్పుడు మరియుకరు కర్తగా నుండవచ్చును. అనగా జ్యేష్ఠసోదరుడు, పెదతండ్రి మొదలగువారు కర్తగా నుందురు. తండ్రి కర్తగానుండి చేసిన వినియోగమునకును ఇతరులు కర్తగానుండి చేసిన వినియోగమునకును భేదమున్నది. ఇతరకర్తకు లేని యధికారములు కొన్ని తండ్రికి కలవు. అనగా ఆస్తి వినియోగవిషయమున తండ్రికి గల యధికారములన్నియు ఇతరకర్తకు లేవు. ఈభేదమును గూర్చి ముందు మరియుక పేరాలో తెలుపబడును.

6. సమష్టికుటుంబాస్తి వినియోగవిషయమున విజ్ఞానేశ్వరుడు తన మితాక్షరియం దిట్లు వ్రాసియున్నాడు.

వినియోగవిషయమున స్మృతిపచనములు.

“యేజాతా యేష్యజాతాశ్చ యేచ గర్భే వ్యవస్థితాః వృత్తించ తేభి కాంక్షంతే నదానం నచ విక్రయః ఇతి మచువచనాత్ (1). అస్యాపవాదః ఏకోపి స్థావరే

(1) ఈవచనము వ్యాసునిదని కొందరనెదరు.

కుర్యాద్దానాదమన విక్రయః ఆపత్కాలే కుటుంబార్థే ధర్మార్థేచ విశేషత ఇతి(1) అపార్థః॥ అప్రాప్తవ్యవహారేషు పుత్రేషు పౌత్రేషు చానుజ్ఞాదానావసమర్థేషు భ్రాతృషునా తథావిధే వ్యవిభక్తేష్యపి సకల కుటుంబవ్యాపిన్యామాపది తతోపాదేవావశ్యకర్తవ్యేషుచ పితృ శ్రాద్ధాదిషు స్థావరస్య దానాదమనవిక్రయ మేకోపి సమర్థః కుర్యాదితి. యత్తు మనువచనం—విభక్తావావిభక్తావా సపిండా స్థావరే సమాః । ఏకోహ్యనీశస్సర్వత్ర దానాదమనవిక్రయ ఇతి(2) తదప్యవిభక్తేషు ద్రవ్యస్య మభ్యస్థత్వా దేకస్యానీశ్వరత్వా త్సర్వాభ్యనుజ్ఞావశ్యం కార్యా—విభక్తేషుతూ త్తరకాలం విభక్తావిభక్తసంశయవ్యుదాసేన వ్యవహారసౌకర్యాయ సర్వాభ్యనుజ్ఞా—నపున రేక స్యానీశ్వర త్వేనాతో విభక్తానుమతివ్యతిరేకేణాపి వ్యవహారసిద్ధ్యత్యేవేతి వ్యాఖ్యేయం.

పుట్టిన వారిచేతను, పుట్టిబోవు వారిచేతను, గర్భమందున్న వారిచేతను, జీవనాధారము కోరబడుచుండును. కావున దానము, విక్రయము చేయకూడదు. అని మనువు చెప్పియున్నాడు. కాని దీనికొక యపవాదము (మిశ్రహాయింపు)న్నది ఆపత్కాలమందును, కుటుంబ సంరక్షణమందును, ధర్మార్థములయందును స్థిరాస్తిని ఒక్కడైనను దానముచేయవచ్చును. కుమవ బెల్లవచ్చును. విక్రయించవచ్చును. అని బృహస్పతివచనముకలదు దీని కర్థమేమనగా, వ్యవహారము నెఱుంగజాలక అనుజ్ఞనిచ్చుట కశక్తులుగానున్న స్థితిలో, పుత్రులును పౌత్రులును ఆవిధముగానే సోదరులు నున్నప్పుడు సకలకుటుంబమునకును వ్యాపించిన యాపదయందుగాని సకలకుటుంబపోషణమందుగాని, అవశ్యక ర్తవ్యములైన పితృశ్రాద్ధాదులయందుగాని, కుటుంబ

(1) ఈవచనము బృహస్పతి దని వినాదరత్నాకరము.

(2) ఈవచనము బృహస్పతిదని కొండరు.

నిర్వాహకుడుగానున్న యాత డొక్కడును స్థావరమును దానమిచ్చుట, కుదువయుంచుట, విక్రయించుట, చేయవచ్చును. స్థావరమునందు విభక్తులైనను అవిభక్తులైనను సపిండులు సమానాధికారులు. ఒకడు అధికారికాడు. కావున దానదమన విక్రయములను చేయకూడదను మనువచనమున కీవిధముగా యర్థము చెప్పవలసియున్నది అవిభక్తులైనపక్షములో ఆద్రవ్యమునందు స్వత్వమందఱకు నుండును. కావున అందఱి యనుమతియు నావశ్యకము. ముందెప్పుడైన విభక్తుడా? అవిభక్తుడా? యను సంశయమువచ్చి తగవులు రాకుండుటకై వ్యవహారసౌకర్యము కొరకు విభక్తులందఱి యనుమతిని పొందవలయునని చెప్పబడినదే కాని, ఒక్కడైన యజమానికి స్వత్వము లేదనికాదు. కావున వారి సమ్మతి లేకున్నను వ్యవహారము సిద్ధించునని యర్థము

“ధర్మార్థములయందును” అనుమాటకు, పితృశ్రాద్ధాదులు అనిమాత్రమే యర్థము చేయకూడదనియు, ఆవాక్యములు, “ధర్మార్థము” అనుమాటలోని యర్థమునకు మితినేర్పరచుట కుదాహరింపబడలేదనియు, అ. పై. తీర్మానించినారు(1).

7. ప్రివికొన్నిలువాడు, మొట్టమొదట హనుమాన్ ప్రసాద్ కేసు(2) లో మైనరుయొక్క ఆస్తిని గార్డియను తల్లి తనఖాపెట్టినప్పుడు

అది చెల్లునా? చెల్లదా? అని ప్రశ్నరాగా ఆవిషయమై తరు అభిప్రాయమును యిదిగువప్రవాసిన యర్థమిచ్చుమాటలలో వెల్లడించియున్నారు.

మైనరుతాలూకు ఆస్తిపైని బాధ్యతను కలుగచేయుటకు మేనేజరునకున్న యధికారము సంపూర్ణమైనది కాదు. అవసరము తటస్థించినప్పుడును, లాభముకొరకునుమాత్రమే ఆయధి

(1). 48 ఆ 560.

(2). 6 మా. ఇం. అ. 893.

కారమును న్యాయముగా చలాయించజలయును. వ్యవహారదత్తుడగు యజమాని వ్యవహారమును నడపురీతిగా సదుద్దేశముతో బదులు యిచ్చినవానికి నష్టముకలుగకుండ నుండునట్లు వ్యవహారింపపలయును. ఆస్తిపైని వచ్చినబాధను (pressure) తొలగించుట, దానికి సంభవించిన ఆపదను నివారించుట, లాభముకలుగజేయుట, మొదలగు విషయములను గమనించి, వినియోగములను చేయవలసియుండును

ప్రిఫిక్సొన్నిలువారియీ వాక్యములు దరిమిలాను చాలకేసులలో ఉదాహరణగా తీసుకొని ఈ వాక్యములమీదనే ఆధారపడి తమతీర్పులను వ్రాయుచువచ్చినారు కావున ఇవి చాల ముఖ్యములైనవి. ఈ వాక్యములు తనఖాతో సంబంధించినవైనను క్రయములకును సమష్టి కుటుంబకర్తచేసిన వినియోగములకును కూడ చాలకేసులలో అన్వయింపజేసినారు(1).

వైతీర్పులోనే యీదిగువ వాక్యములు కూడకలవు. బదులిచ్చువాడు, కర్త న్యాయముయిన యవసరముకొరకు బదులుపుచ్చుకొనుచుండెనా? లేదా? యని సదుద్దేశముతో దర్యాపు చేసి బదులిచ్చినప్పుడు అది చెల్లతగినది. ఆదర్యాపులో ఆతడు మీసపోయినను, ఆతనఖా చెల్లుట కభ్యంతరముండదు. నిజముగా అట్టి యవసరము లేకపోయినను, అది న్యాయమైనది కాకపోయిననుకూడ సదుద్దేశముతో బదులిచ్చినవానిసొమ్మునకు నష్టము రాకూడదు. అట్టిసందర్భములో ఆద్రవ్యము ఆయవసరముకొరకు ఖర్చుపడియెనా లేదా యని కూడ ఋణదాత చూడనక్కరలేదు. ఆకుటుంబ మేనేజిమెంటును తాను తీసుకొనినగాని ఆఋణదాత ఆద్రవ్యము ఎట్లు వెచ్చింపబడియెనో ఎట్లు చూడగలడు? ఋణదాత తగినజాగ్రత్తతోను, సదుద్దేశ

(1). 24 ఇం. కే (మ) 556; 132 ఇం. కే. 613; 14 బొం. లా. 8. 187; 89 ఆ 487; 21 వీ. 8. 196.

ముతోను ప్రవర్తించెనా? లేదా? యను విషయమునే ఆలోచించ వలయునే కాని, ఆశకుకూడ మోసపోయినంతమాత్రమున ఆతడిచ్చిన ద్రవ్యము పోకూడదు ఈ వాక్యములను దరిమిలారు ఒక కేసులో ప్రి.కొ.వారు మరల స్థిరపర్చినారు(1).

కర్త, బదులుపుచ్చుకొనునప్పుడు గాని, వినియోగముచేయు నప్పుడుగాని, చేయుషరతులు చాల న్యాయమైనవిగావు, వ్యాపార ధర్మము నతిక్రమింపకుండునట్టివిగావు ఉండవలయును. అట్లుండకపోయినచో కర్త తనయధికారమునకు మించి న్యవహరించినాడని యర్థము అట్టివ్యవహారము చెల్లదు. ఆషరతులు పైనచెప్పిన మితికి లోబడియున్నవని రుజువుచేయుభారము బదులుపుచ్చినవానిది అని ప్రి.కొ.వారు ఒక కేసులో చెప్పియున్నారు ఈ వాక్యములు ముఖ్యములును గమనింపదగినవియునై యున్నవి(2).

8. పైన 6 వ పేరాలో వ్రాసిన స్మృతివచనములను, 7 వ పేరాలో వ్రాసిన ప్రివికౌన్సిలువారి వాక్యములను బట్టిచూచినచో సమష్టికుటుంబాస్తిని, ఆపత్కాలమునకు, కుటుంబపోషణకును, అవశ్యకర్తవ్యములకును, శ్రాద్ధాదులకును, తప్ప కుటుంబమొదలందఱియొక్క యనుమతి లేనిదే కర్త వినియోగముచేయకూడదనియు, పైనచెప్పిన కార్యములకు వారీయనుమతితో నిమిత్తములేకుండ కర్త యొక్కడును వినియోగముచేయవచ్చుననియు స్పష్టమగుచున్నది. స్మృతులలో చెప్పబడిన కార్యముల నన్నిటిని వేరువేరుగా చెప్పనక్కరలేకుండ ప్రి. కొ. వారును, ఇతర న్యాయస్థానములును న్యాయమైనయవసరము, కుటుం

న్యాయమైన
యవసరముకొర
కును కుటుంబ
లాభముకొరకు
ను తప్ప సమష్టి
కుటుంబాస్తిని
వినియోగము
చేయకూడదు.

(1) 182 ఇం. కే 613; 43 ఇం. కే (పా) 625.

(2). 1928 ప్రి.కొ. 64.

బలాభము అను రెండువాక్యముల నుదాహరించుచున్నారు. వీటిని ఇంగ్లీషులో legal necessity, Benefit of the Estate or family అనియెదరు. న్యాయమైన యవసరముకొరకుగాని, కుటుంబలాభము కొరకుగాని, కర్త యొక్కడును వినియోగముచేసినను, అది మైనరు మెంబర్లనుసహా అందఱను బయిండుచేయుచు(1). కర్తచేసినవినియోగము, న్యాయమైనయవసరముకొరకుగాని కుటుంబలాభముకొరకుగాని, కానియెడల, అది ప్రాసియిచ్చినవారిని దక్క యితరులను బయిండుచేయదు మైనరు మెంబర్లను బయిండుచేయదు. కర్త వినియోగముచేసినప్పు డది న్యాయములైన వ్యవహారపుషరతులకు లోబడి యుండవలయును. వినియోగవిషయమున నివి ముఖ్యసూత్రములు.

స్మృతులలో కుటుంబలాభము కొరకు వినియోగము చేయవచ్చునని చెప్పబడియుండలేదు కాని న్యాయస్థానములలో కుటుంబలాభముకూడ చేర్చబడినది(2).

కర్త, కుటుంబాస్తిని తనఖాపెట్టినప్పుడు వడ్డీరేటును, షరతులును, న్యాయములైనవిగా నుండవలయును. లేనిచో, తక్కిన మెంబర్లను బయిండుచేయవు(3).

న్యాయమైనయవసరముగాని, కుటుంబలాభముగాని లేకుండ సమష్టికుటుంబాస్తిని కర్త వినియోగముచేసినప్పుడు, ఆయాస్తిలోని తమభాగములను ఆవినియోగము బాధించదని తక్కిన మెంబర్లు దావాచేసి రద్దు చేయించుకొనవచ్చును. మదరాసు బాంబాయిరాష్ట్రములలో వినియోగముచేసినవాని భాగముమాత్రము రద్దుకానేరదు. కర్త,

(1). 183 ఇం. కే. (లా) 628; 125 ఇం. కే. (లా) 881; 43 అ 560; 20 ఇం. కే. 921.

(2). 74 ఇం. కే. 18; 68 ఇం. కే. 554.

(3). 50 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 434; 71 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 933; 118 ఇం. కే. (ఔ)

తండ్రిగానున్నప్పుడు, పూర్వపురుణములకు ఆయన చేసినవినియోగము సమష్టికుటుంబమెಂಬర్ల నందరను బయిండుచేయును. తండ్రిచేసిన వినియోగమైనను, న్యాయమైన యవసరము, కుటుంబలాభము, పూర్వపురుణతీర్థానము, స్వల్పముగా దానము, ఈనాలుగు కార్యములకు తప్ప, అన్యథా వినియోగమైనచో యితరకర్త చేసినదానివలెనే దానిలోకూడ కుమారులు తమవాటాలను బయిండుచేయకుండ రద్దు చేయించవచ్చును. బొంబాయి మదరాసు రాష్ట్రములలో అట్టి వినియోగములను పూర్తిగా రద్దుచేయుడని కోరుటకు హక్కులేదు. ఏమనిన ఆరాష్ట్రములలో సమష్టికుటుంబమెంబరు తనభాగమును యితరమెంబర్ల అంగీకారముతో నిమిత్తము లేకుండ విక్రయించుటగాని, తనఖా పెట్టుటగాని చేయవచ్చును. దానము విషయములోమాత్రము బొంబాయి మదరాసు రాష్ట్రములలో సైతము కుమారులవాటా లేకాకుండ తండ్రివాటాకూడ రద్దు అయిపోవును(1).

9. న్యాయమైన యవసరములనగా నెట్టివి? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుట చాలకష్టము. సామాన్యముగా హిందూకుటుంబాచారములను వారిధర్మములను ఎఱింగినవారికి, ఏది న్యాయమైన

న్యాయమైన యవసరమనగా నేమి? యవసరమో? ఏదికాదో? తెలియకపోదు. ఆవిషయమున వారికి న్యాయస్థానముల సాహాయ్యమక్కర యుండదు. కాని దురాశాపరులగు కక్షదారులు

చీటికి మాటికి నీవిషయమున తగవులాడుచుండటచే న్యాయస్థానములకు తీరనిపని కలుగుచున్నది. న్యాయమైనయవసరము అనుపదములో విధిగా లేక తప్పనిసరిగా అత్యావశ్యకమైన యవసర మనునర్థము

లేదు(1). ఈ ఖర్చు చేయకపోయినచో గొప్పయాపదగాని, నష్టముగాని కుటుంబమునకు వచ్చునని రుజువుచేసిననే తప్ప న్యాయమైన యవసర మనిపించుకొనదని చెప్పటకుకూడ వీలులేదు. కుటుంబమునకు న్యాయముగా అవసరమైన ఖర్చు అంతయును న్యాయమైనయవసరముక్రిందకు వచ్చును(2). సామాన్యముగా న్యాయమని యెంచబడుచున్న కార్యము లీక్రింద చెప్పబడును. అన్నిటిని లెక్కించిచెప్పట దుర్ఘటము కావున పాఠకులు వీటివిబట్టి తక్కినవిషయములను గ్రహింపవలయును. ఏది న్యాయమైన యవసరమో యేదికాదో యేకేసున కాకేసుసందర్భములనుబట్టి నిర్ణయింపవలయును(3).

1. దొరతనమునకు జమీందారులకు చెల్లించవలసినపన్నులు.
2. సమష్టికుటుంబమెంబర్లు, వారిభార్యలు, సంతానము, వీరిపోషణకగు ఖర్చులు.
3. సమష్టికుటుంబమెంబర్లయొక్కయు, వారికుమార్తెలయొక్కయు, వివాహవ్యయము, ద్విజులలో ఉపనయనమున కగు ఖర్చులు.
4. చనిపోయినవారి దహన శ్రాద్ధాదులకగు ఖర్చులు.
5. సమష్టికుటుంబాస్తిని సంరక్షించుటకును, పోయినదానిని తిరిగి రాబట్టుట కగు వ్యాజ్యపుఖర్చులు.
6. ఏదయిన గొప్పక్రిమినల్ కేసులో చిక్కువడియున్నప్పుడు సమష్టికుటుంబమెంబర్ల నందుండి తప్పించుట కగు న్యాయమైన ఖర్చులు.

(1). 51 ఇం. కే (పా) 108; 56 ఇం. కే (పా) 879; 57 ఇం. కే (క) 858; 1929 లా. 897 116 ఇం. కే (పా) 38.

(2). 57 ఇం. కే (క) 858.

(3). 19 ఇం. కే (ప్ర. క.) 122; 14 మ 111; 19 ఇం. కే. (జా) 167.

7. కుటుంబ వర్తకసంబాధములైన యప్పులు.

8. సమష్టికుటుంబముకొరకు చేయబడిన యప్పులు.

కాలదోషముపట్టిన యప్పులకు కుటుంబాస్తిని కర్త వినియోగముచేయుట న్యాయమైన యవసరమునుకాదు. కుటుంబలాభమును కాదు(1).

కుటుంబలాభముకొరకు చేయబడినకార్యములు న్యాయమైన యవసరములలో చేరునని లాహోరు హైకోర్టువా రొక కేసులో చెప్పి యున్నారు(2).

వినియోగముచేయుట, అప్పటికి అనుకూలముగా కనపడియె నని గుజువుచేసినంతమాత్రమున అది న్యాయమైన యవసరముకాదు. మైనర్లను బయిండుచేయదు(3).

కాలదోషముపట్టినయప్పులకు తండ్రి కుటుంబాస్తిని వినియోగము చేయవచ్చునని పా. హై. వారును, చేయకూడదని బాం. హై. వారును చెప్పియున్నారు(4).

కుటుంబమునకు క్రొత్తగా ఆస్తిని కొనుటకై కర్త, అప్పు చేయవచ్చును(5).

తనవిభక్తసోదరుని ఆర్థిక దుస్థితినుండి తప్పించుటకై తండ్రిచేసిన వినియోగ మాతని కుమారులను బయిండుచేయదు(6).

(1). 133 ఇం. కే (అ) 419; 41 బాం 347; 1926 అ. 248.

(2). 92 ఇం. కే (లా) 669.

(3). 78 ఇం. కే (బాం) 1017

(4). 41 బాం 347; 1981 పా 40; 15 అ 207; 39 ఇం. కే. 28;

(5). 43 ఇం. కే (పా) 625;

(6). 48 ఇం. కే (పా) 228; 68 ఇం కే (వ) 218; 75 ఇం కే (అ) 872;

138 ఇం. కే(లా) 642

తండ్రిచేసిన పూర్వపురుణములకు, (అవి తండ్రి స్వంతముకొరకు చేసినవైననుసరియే) తండ్రి వినియోగముచేసినప్పుడు అది న్యాయమైన యవసరముకొరకు చేసినట్లే యెంచబడును. అయితే, యీ సూత్రము తండ్రికానట్టి కర్తకు అన్వయించదు. తండ్రికానట్టి కర్త పూర్వపురుణములకని వినియోగముచేసినప్పుడు ఆరుణములు న్యాయమైన యవసరముకొరకు చేయబడినట్లు రుజువు కావలయును. తండ్రికి వలె పూర్వపురుణములుకదా యని న్యాయమైనయవసరమునుభావన రాదు. తండ్రిచేసినట్టి ఆపూర్వపురుణములైనను, న్యాయశాస్త్రసమ్మతములుకానివిగాను దుష్ప్రవర్తనకొరకుచేసినవిగాను యుండకూడదు(1). చీటీఫండు వ్యవహారములకై ఆస్తిని తనఖాపెట్టట న్యాయమైన యవసరముకాదు (2).

10. గవర్నమెంటువారు పన్నుకొరకు చరాస్థి జపుచేయునప్పుడు అందుకొరకు కర్తపెట్టిన తనఖా, చెల్లతగినది. అది న్యాయమయిన అవసరము(3). ద్రవ్యము నిలువయుండగా పన్నుల కొరకని తనఖాపెట్టట న్యాయమైన యవసరముకానేరదు(4).

(1). పూర్వపురుణములనగా నెట్టివియో 7 వ ప్రకరణమున తెలుపబడును. 81 అ 176; 18 క 21; 1932 బొం 438; 47 అ 795 (ప్ర). కా.)

(2). 1927 మ 778.

(3). 87 ఇం. కే (అ) 1085; 25 అ 407; 29 క 797; 87 ఇం. కే (బొ) 1085

(4). 1928 (అ) 65.

11. సమస్తికుటుంబాస్తి విషయమై యేవేని తగవులువచ్చినప్పుడు, వాటిని నివారించుటకొరకయ్యెడు వ్యాజ్యపు ఖర్చులు న్యాయమైన యవసరమగును(1). ఆస్తిని సంరక్షించుట కొరకు అయిన ఖర్చులుమాత్రమే న్యాయమైన యవసరమగును. మరియుక ఆస్తిని రాబట్టుటకొరకయ్యెడు ఖర్చులు న్యాయమైన యవసరముకాదు(2).

వ్యాజ్యపు
ఖర్చులు.

12. పిల్లలసంరక్షణకొరకు చేసిన వినియోగము న్యాయమైన యవసరము. పిల్లల విద్యకొరకు ప్రత్యేక మొకగృహము కట్టించుట న్యాయమైన అవసరము కానేరదు(3). సోదరునిభార్యకు జీవనాం

మెంబర్ల
సంగక్షణము.

శముకొరకు కుటుంబాస్తిలో న్యాయమైనంతభాగమును సంపూర్ణహక్కులతో ఆమెకు యిచ్చివేయుటకు కర్త కధికారము కలదు(4) కుటుంబసంరక్షణముకొరకు తండ్రి చేసిన వినియోగము చెల్లతగినది(5). కుటుంబముపై ఆధారపడియున్న బంధువులను సంరక్షించుటకూడ న్యాయమైన యవసరమగును(6).

ఒకమెంబరు, తనభార్యకు జీవనాంశముకొరకు, తక్కినమెంబర్ల అంగీకారముతో తనవాటాలోని కొంత ఆస్తిని దానమిచ్చినచో అది చెల్లుట కభ్యంతరముండదు(7).

(1) 95 ఇం. కే (నా) 707; 12 క 889.

(2). 97 ఇం. కే (క) 149; 86 ఇం. కే (అ) 769; 1924 (నా) 1; 45 అ 890

(3). 90 ఇం. కే 194;

(4) 180ఇం. కే (చ) 460

(5) 101ఇం. కే (చ) 571

(6). 80 ఇం. కే (అ) 31

(7). 1981 వు 106

సమష్టికుటుంబమొబర్తను, వారికుటుంబమును పోషించుట కయ్యెడివ్యయము న్యాయమైన యవసరమగును(1).

13. గృహము మరమ్మతు చేయుటకయ్యెడిఖర్చు న్యాయమైన యవసరము. ఋణదాత, గృహమును మరమ్మతు ఆస్తిసంరక్షణము. చేయుట కెంతయగునో యస్తిమేటుచేసిచూడనక్కర లేదు(2). కాపురముచుటకై గృహమును నిర్మించుట న్యాయమైన యవసరమగును(3).

14. కర్తగాని, మరియొకమొబరుగాని, ఏదయిన క్రిమినలు కేసులో, ముద్దాయిగా నున్నచో, అతనిని తప్పించుటకొరకు అయ్యెడి ఖర్చు కుటుంబముయొక్క న్యాయమైన యవసరముగా నెంచబడును. అతనికి శిక్షపడినయెడల, కుటుంబముయొక్క ప్రతిష్ఠకు భంగకరము కావున, ఆఖర్చు న్యాయమైన యవసరమనియు, క్రిమినల్ కేసుల కయ్యెడు ఖర్చులు దానికొరకుచేసిన వినియోగము అందరను బయ్యిండు చేయుననియు తీర్మానించిరి. ఆ క్రిమినల్ కేసులో తీర్మానము వ్యతిరేకమై ఆమొబరు శిక్షింపబడినను, ఆఖర్చు న్యాయమైన యవసరము కాకపోదు(4). కొన్ని కేసులలో ఇందుకు వ్యతిరేకములైనతీర్పు లున్నవి. కర్త, హత్యకేసులో ముద్దాయిగానుండి చాచించుటకయ్యెడిఖర్చునకు సమష్టికుటుంబాస్తిని తనఖా

(1). 6 అ 417

(2). 90 ఇం. కే (లా) 148.

(3). 85 ఇం. కే. 826.

(4). 148 ఇం. కే (ఓ) 683; 139 ఇం. కే (ఓ) 64; 24 ఇం. కే (చ) 856; 52 ఇం. కే (పా) 134; 83 అ 412; 71 ఇం. కే (అ) 749; 84 అ 4; 1 పా 171; 52 ఇం. కే 964.

పెట్టినప్పుడు అది యితర మెంబర్లను బయిండు చేయదు. వారి యంగీకారమున్నట్లు తోచినప్పుడు మాత్రము బయిండు చేయును(1). తండ్రి యితరునిమీద అక్రమముగా దురుద్దేశముతో ఒక క్రిమినల్ కేసును తెచ్చెను. అందుకొరకై తండ్రిమీద నష్టమునకు డిక్రీయిచ్చిరి. ఆడిక్రి మొత్తము న్యాయమైన యవసరముక్రిందకు రాదనియు, అది కుమారులను బయిండు చేయదనియు తీర్మానించిరి(2). ఒక మెంబరు, తనపైన వచ్చిన క్రిమినల్ కేసులో వాదించుటకు ఖర్చులనిమిత్తము సమష్టి కుటుంబద్రవ్యమును వాడుకొనవచ్చును(3). తండ్రి నమ్మకద్రోహము చేసి, అందుకుగాను తనపైని కేసురాకుండుటకై ఆవ్యవహారమును ఫయిసలా చేసికొను సందర్భములో కొంత ఆస్తిని వినియోగము చేసెను. ఆవినియోగము కుమారులను బయిండు చేయదని తీర్మానించిరి(4). క్రిమినల్ కేసులో విధింపబడిన జరిమానాను చెల్లించుటకై తండ్రిపెట్టిన తనఖా కుమారుని బయిండు చేయదు(5).

15. ద్విజాలలో పురుషులకు వివాహ మొనర్చిన నే గాని, కుల భ్రష్టులగుదురనునియమము లేదు. కావున పురుషులవివాహపు ఖర్చులకు గాను చేసిన వినియోగములు, ఆదస్తావేజులలో చేరిన మేజరు మెంబర్ల భాగములనేగాని, తక్కిన వారిభాగములను బాధించవని మొట్టమొదట మ. హై. వారు తీర్పు యిచ్చినారు(6). కాని ఆవిషయమున నింకొక కేసులో సందేహపడినారు(7).

(1). 39 ఇం. కే (పా) 665.

(2). 1924 (పా) 465.

(3). 1919 (పా) 451.

(4). 140 ఇం. కే (లా) 220.

(5). 15 మ. లా. ట. 372.

(6). 27 మ 406.

(7). 34 మ 422.

బాంబాయి హైకోర్టువారు, మ. హై. వారి మొదటితీర్పునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయమిచ్చినారు(1). బ్రహ్మచారిగా గాని, సన్యాసిగా గాని, కాలముగడుప నిచ్చలేని ద్విజులకు వివాహము తప్పనిసరి కావున అందుకొరకు చేయబడినఋణము సమష్టికుటుంబాస్తులమీద బయిండు అగునని మ. హై. ఫుల్ బెంచిలో తీర్మానింపబడినది(2). తండ్రి తన నాల్గవ వివాహముకొరకు చేసిన తన ఖాదుణము న్యాయమైన యవసరము కాదనియు అది కుమారుని బయిండు చేయదనిరి(3).

సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లయొక్క ఆడపిల్లలవివాహవ్యయము న్యాయమైనయవసరముగను. అందుకొరకు సమష్టికుటుంబా స్తిపై నిబాధ్యతకూడ కలదు(4). విభక్తసోదరుని కుమార్తె వివాహవ్యయము న్యాయమైనయవసరముకాదు(5).

సోదరివివాహమునకై చేసిన ఋణముగాని, వినియోగముగాని చెల్లనేరదని మేజరై నను, మైనరై నను చెప్పవీలులేదు. ఆ సందర్భములో గార్డ్యను చేసినవినియోగము, మైనరును బయిండు చేయును(6). ఒకకుటుంబమున 'క' యును అతని సోదరుని కుమారుడు 'చ' యు నుండిరి. 'క' తనకుమార్తెవివాహసమయమున నామెకు మొత్తమా స్తిలో పదియవవంతు పసపుకుంకుమక్రింద నిచ్చెను.

(1). 32 బాం 81; 32 ఆ 575.

(2). 17 ఇం. కే (మ. ఫు.) 308; 65 ఇం. కే (పా) 315; 19 ఇం. కే. 835.

(3). 1930 (నా) 282.

(4). 23 మ 512; 26 మ 497; 15 మ 728; 28 ఇం. కే (మ) 264; 11 బాం 605; 36 ఆ 158.

(5). 79 ఇం. కే (అ) 69.

(6). 85 ఇం. కే (లా) 741; 125 ఇం. కే (లా) 50; 110 ఇం. కే. 432; 38 ఇం. కే (ఔ) 601; 140 ఇం. కే (ఔ) 556; 22 ఇం. కే (అ) 688;

ఆదానము 'చ' ను బయిండుచేయును(1). మొత్తముకుటుంబాస్తి 200 యకరములభూమి యున్నప్పుడు, ఎనిమిదియకరములభూమిని తండ్రి తనకుమారుల యంగీకారము లేకపోయినను, తనకుమార్తె కిచ్చెను. ఆదానము చెల్లునని తీర్మానించిరి(2). తండ్రి జీవించియుండగానే కుమార్తెలకు వివాహముచేసెను. కాని కొన్ని కారణములచే వివాహసంబంధమైన యేర్పాటులను ఆయన పూర్తిచేయలేదు. ఆయన యనంతరము పెద్దకుమారుడు కర్తయై సోదరీలకు కొంత ఆస్తినిచ్చెను. అది చెల్లుననియు తక్కిన మెంబర్లను బయిండుచేయుననియు తీర్మానించిరి(3).

తండ్రివంకబాధువులు ఆడపిల్లకు వివాహము చేయనియెడల మేనమామ వివాహముచేసి, ఆఖర్చును తండ్రి ఆస్తిని స్వాధీనమునందుంచుకొనియున్న సన్నిహితులవలన రాబట్టుకొనవచ్చును(4).

క. తండ్రి, చ. కుమారుడు. చ. ముందుగా చనిపోయెను. చ. కు ఒకకుమార్తెకలదు. ఆమెకు వివాహముచేయకుండ క. చనిపోయెను. అతనియాస్తి అతని వారసులకు దఖలుపడినది. చ.యొక్క కుమార్తె వివాహపుఖర్చులు, క.యొక్క ఆస్తిపైని బాధ్యత యగునని తీర్మానించిరి(5).

ఒకడు తనవివాహకాలమందు తనభార్య జీవనాంశముకొరకు కొంత ఆస్తినిచ్చెను. అది యాతని కుమాళ్ళకు మచుమలను కూడ బయిండుచేయునని పా. హై. తీర్మానించిరి(6).

(1). 30 ఇం. కే (మ) 782.

(2). 85 మ 628.

(3). 17 మ. లా. జ. 528.

(4). 1932 లా 129.

(5). 181 ఇం. కే (లా) 351.

(6). 57 ఇం. కే (పా) 341.

16. సమస్తికుటుంబమునకు పూర్వమునుండి యున్న వర్తకమును సాగించుటకై కర్తయైనను తండ్రియైనను అప్పులను చేయవచ్చును. కుటుంబాస్తిని తనఖా, లేక క్రయము చేయవచ్చును(1). కాని వారు క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభింపకూడదు. క్రొత్తవర్తకము

నకై చేసిన యప్పులును వినియోగములును తక్కిన వర్తకసంబంధములైన యప్పులకు వినియోగములు. మెంబర్లను బయిండుచేయువు(2). తండ్రిమాత్రము క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభింపవచ్చుననియు, అందు

కొఱ కాతడు చేసిన యప్పులును ఆస్తి వినియోగములును కుమాళ్ళను బయిండుచేయుననియును కొన్ని కేసులలో తీర్మానింపబడినది(3). కాని ఈనడుము ప్రవికృతిలువా రొక కేసులో ఈవిషయమున తండ్రికిని యితరకర్తకును భేదము లేదనియును, తండ్రికూడ క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభింపరాదనియు, తీర్మానించి యున్నారు(4) వర్తకసంబంధములైన యప్పులలో తండ్రికిని యితరకర్తకునుగల భేదమును పాఠకులు గమనింపవలసియున్నది. ప్రి. కౌ. వారి తీర్మానము ననుసరించి, క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభించుటకై

(1) 22 ఇం. కే (మ) 638; 6 మా. ఇం. ఆ. 393; 118 ఇం. కే (బొం) 853; 87 ఇం. కే (అ) 27; 101 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 373; 132 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 613; 21 అ 71; 5 క 79; 21 అ 83; 21 మ.లా.జ. (ప్రి.కా.) 665; 79 ఇం. కే (అ) 517 2 ఇం. కే (బొం) 173; 114 ఇం. కే (అ) 743; 341; 112 ఇం. కే (అ) 881;

(2). 119 ఇం. కే (పా) 405; 48 ఇం. కే (ఔ) 554; 67 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 124; 47 బొం 637; 45 మ 281; 92 ఇం. కే (మ) 977; 46 అ 364; 50 మ 421; 6 క. పి. నో. 419; 34 బొం 72; 32 ఇం. కే (ఔ) 380; 1928 అ 447; 1929 (పా) 130; 27 ఇం. కే 567.

(3). 52 బొం 376; 41 మ 824; 46 అ 364; 50 అ 776; 1929 (లా) 687; 1930 (నా) 10; 50 మ. లా జ. 208; 31 ఇం. కే (బొం) 301; 52 మ 227. 137 ఇం. కే (బొం) 717;

(4). 137 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 781. ఈతీర్పుపైని, అ. హై. వారి యభిప్రాయము నకు 140 ఇం. కే 509. చూడవలయును. 36 క. పి. నో. 826.

సమష్టికుటుంబాస్తిని వినియోగము చేసినప్పుడు, అది కర్తచేసినను తండ్రిచేసిననుకూడ చెల్లనేరదు. ఆస్తిని వినియోగముచేయుకుండ, కర్త అప్పులను తెచ్చి క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభించె ననుకొనుడు. ఆయప్పులు తక్కినమెంబర్లను బయిండుచేయును. ఆస్తిని వినియోగముచేయుకుండ, తండ్రి అప్పులను తెచ్చి క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభించినప్పుడు, ఆయప్పులు పూర్వపురుణములను కారణముచేతను, అశాస్త్రీయములైన రుణములు కాకపోవుటచేతను అవి కుమారులను బయిండుచేయును. ఆరుణములకు దరిమిలాను తండ్రి సమష్టికుటుంబాస్తిని వినియోగముచేసినను అది చెల్లుట కభ్యంతరముండకపోవచ్చును. పైన చెప్పిన పి. కా. కేసులో ఈవాదమువచ్చినది. కాని అందుపై వారేమియు నభిప్రాయమియలేదు. కుటుంబాదాయము, కుటుంబపంరక్షణకు చాలకపోవుటచే, కర్త కుటుంబాస్తిని తనఖాపెట్టి ఒకలోట్లీయ (Camel) ను, కొని సరకులను మోయుటకు అద్దెకిచ్చి దానితో మరికొంత ఆదాయమును సమకూర్చుచుండెను. కర్త చేసిన యీ కార్యము చాల వివేకముతోకూడినపనియనియు, ఈతన ఖాచెల్లుననియు, కర్త క్రొత్తవర్తకమును ప్రారంభింపకూడ దనుసూత్ర మిట్టికార్యములకు వర్తించదనియు అ. హై. తీర్మానించిరి(1).

తండ్రి స్వేక్యతేటిపు వ్యాపారముచేసి, అందులో నష్టపడి, అందుకొరకు రుణముచేసి, కుటుంబాస్తిని తనఖాయొచ్చినచో, అది చెల్లుననియు, ఆరుణము దుప్పివర్తనకిందకుగాని అవ్యవహారికరుణముక్రిందకుగాని రాదనియు తీర్మానింపబడినది(2).

కుటుంబము, సామాన్యముగా వర్తకముచేయుకుటుంబమైనప్పుడు తండ్రి, క్రొత్తవర్తకము చేయుటకొరకు తనఖాయొచ్చి బదు

(1). 133 ఇం. కే (అ) 412.

(2). 107 ఇం. కే (పి). కా.) 29; 90 ఇం. కే. (పా) 553; 89 ఇం. కే (లా) 1022; 124 ఇం. కే (నా) 453. 106 ఇం. కే (ఘా) 392;

లు తెచ్చినచో, ఆతనఖా చెల్లుననియు, ఆవర్తకము పూర్వమునుండియు నచ్చేడివర్తకము కాదనుకారణముచే నది రద్దు చేయకూడదనియు కొన్ని కేసులలో తీర్మానింపబడినది(1)

వర్తక కుటుంబము కాకుండునప్పుడు, తండ్రి స్వేచ్ఛ వేటి ప్రవ్యాపారము చేసి, అందుకొఱకు సమష్టి కుటుంబాస్తిని తనఖా పెట్టిరేని కుమార్తె భాగము బయిండు కాదు(2).

సమష్టి కుటుంబద్రవ్యముతో కొత్తవర్తకమును ప్రారంభించిన ప్రారంభింపవచ్చును. కాని మైనరు మెంబర్లున్నప్పుడు తండ్రి అయినను సరియే కొత్తవర్తకమునకై ఆస్తిని వినియోగము చేయకూడదు(3).

పినతండ్రి కొత్తగా వర్తకము ప్రారంభించి Wagering Contracts చేసెను. అన్నకొడుకుకు తాను గార్డయనుగా జిల్లా కోర్టు వారివలన నియమింపబడి కోర్టు వారి శాంక్షనును పొంది స.కు. ఆస్తిని ఆవర్తకమునకై తనఖా పెట్టెను. కోర్టు వారి శాంక్షనును పొందినను, ఆతనఖా మైనరును బయిండు చేయదని(4).

17 తండ్రియైనను, కర్తయైనను, కుటుంబాస్తి ననుసరించి, న్యాయమైనంతస్థిరాస్తిని ధర్మకార్యములకు వినియోగము చేయవచ్చును(5). తండ్రి తనకంటే భాగ్యవంతుడైన ధర్మకార్యముల యొక బ్రాహ్మణునకు కుటుంబాస్తిలో ఎనిమిదవవంతును దానమిచ్చెను. అది చెల్లదని తీర్మానించిరి(6). మతసంబంధమైన

(1). 128 ఇం. కే (లా) 366; 79 ఇం. కే (అ) 517; 117 ఇం. కే (మ) 716 కొత్తగా జన్మిండు ప్యాక్టరీ పెట్టెను 102 ఇం. కే (మ) 880; 49 ఇం. కే (మ) 220.

(2). 119 ఇం. కే (లా) 239

(3). 112 ఇం. కే (అ) 881.

(4). 114 ఇం. కే 748.

(5). 1931 లా 289;

(6), 1929 అ 865.

కార్యములను చేయునందర్భమున దేవతావిగ్రహమునకు కర్త సమష్టి కుటుంబాస్తిని సరించి కొంత దానపూర్వకముగా నీయవచ్చును. అది తక్కిన మెంబర్లను బయిండు చేయును(1). కర్త కుటుంబములోని బంధువులకు బంధుత్వముననుసరించియును, కుటుంబాస్తిని సరించియును కొంచెము ఆస్తిని దానమియ్యవచ్చును(2). కాని బంధువులు కానివారలకును, తన కెంతయుపకారము చేసినవారికైనను, శాస్త్రాదులయందుదక్క యితరులకును కర్త దానమియ్యకూడదు(3). 'క' అనువాడు తనతండ్రి శ్రాద్ధమునకై పండ్రెండవరోజున నలువదిసెంట్ల భూమిని పిండములయొద్ద దానమిచ్చెను. అది చెల్లదని 'క' యొక్క కుమారులు దావా తెచ్చిరి. కాని కోర్టువారు ఆదానమిచ్చుటకు 'క' కు అధికారముకలదని తీర్మానించిరి(4).

కర్త, తన దౌహిత్యుని కు కొంచెముగానైనను సమష్టి కుటుంబాస్తిని తక్కిన మెంబర్లయంగీకారము లేనిదే యివ్వకూడదు. అట్టిచ్చినచో చెల్లదు(5).

18. సమష్టి కుటుంబాస్తిని న్యాయమయిన యవసరముకొరకు కర్త వినియోగము చేయవచ్చునని తెల్పుచు న్యాయములైన యవసరములనగా నెట్టివియో చెప్పబడినవి. అయితే సమష్టి కుటుంబాస్తిని విక్రయించునప్పుడు ఆక్రయధనము, అవసరకార్యములకొరకు ఖర్చుపడినను, అప్పు దాక్రయము చేయవలసినంత యవసరమున్నదా? లేదా?

వినియోగమునకు
న్యాయమైన అ
వసరసమయము.

(1). 49 ఇం. కే. (మ) 742; 101 ఇం. కే (పి). కా.) 79; 8 అ 76; 16 మ 853; 43. అ 560.

(2). 1927 నా 97.

(3). 1929 అ 854.

(4). 49 ఇం. కే. (మ) 742.

(5). 93 ఇం. కే. (ఔ) 1047.

యనువిషయముకూడ విచారణీయము. ఏనియో కొంత న్యాయమైన
యవసరమైనఖర్చు కలదుకదా యని కర్త, ఆస్తిని విక్రయింపకూడ
దు. ఆకుటుంబముయొక్క స్థితిగతులననుసరించి, అప్పు డావిక్రయము
చేయుట అవసరమగునా కాదా యని, విచారణ చేయవలయును.
ఆకాలమున విక్రయముచేయుట, కుటుంబమునకు లాభకరమని తోచి
ననేతప్ప, విక్రయముచేయరాదు(1).

మూడు అవసరమువచ్చుననియెంచి వినియోగము చేయకూ
డదు(2). తండ్రికి రుణములున్నవని రుజువుచేసినంతమాత్రమున అత
డుచేసిన వినియోగము చెల్లుననిచెప్పరాదు. ఆరుణములకు ఆస్తినివిని
యోగముచేయవలసినంతతొందర వచ్చినదనికూడ రుజువుచేయవల
యును(3).

తండ్రి కుటుంబాస్తిని తనఖాబాకీకింద విక్రయించెను. ఇంచు
మించుగ మూడుసంవత్సరములవరకును ఆతనఖాబాకీకి వాయిదా
యున్నప్పుడు తొందరపడి విక్రయించి, ఆసొమ్ము క్రియదారునివద్ద
నిలవయుంచెను. ఆవిక్రయము చెల్లతగనిదని తీర్మానించిరి(4).

తండ్రి పూర్వపురుణములకు సమష్టి ఆస్తిని విక్రయించినప్పుడు,
ఆరుణదాతలు తొందరకలుగ చేయ లేదనియు, అందుచే అప్పట్లో ఆవి
క్రయముచేయనవసరము లేదనియు, అందుచే అదిచెల్లదనియు, వాదిం
చుటకు కుమారులకు హక్కులేదు. పూర్వపురుణములతో సంబంధం

(1). 106 ఇం. కే. (బొం) 79

(2). 3 లా. లా. జ. 484;

(3). 73 ఇం. కే (అ) 1010

(4). 121 ఇం. కే (అ) 385

చినకేసుకాదనుకారణముచే వైనవ్రాసిన అ. హై. తీర్పును మ. హై. వారంగీకరించ లేదు(1).

ఒక కేసులో ఆ స్త్రీని విక్రియించుటకంటె తనఖాపెట్టుటచుంచి దనియు కర్త అట్లుచేయలేదు. కావున ఆవిక్రియము చెల్లదనియు వాదించిరి. కాని ఆవిషయమై కర్తకు స్వాతంత్ర్యముండవలయుననియు దానిని ఆక్షేపించరాదనియు ఆకేసుసందర్భమునుబట్టి పి. కా. వారు తీర్మానించిరి(2).

19. క్రయధనములోగాని, తనఖాసొమ్ములోగాని, కొంత సొమ్ముమాత్రమే న్యాయమైన యవసరముకొరకు వినియోగమైనప్పుడు, ఆవినియోగము చెల్లునా? చెల్లదా? యను క్రయధనములో కొంతకుమాత్రమే న్యాయమైన యవసరమున్నప్పుడు. డెడివి. క్రయధనములో ఎంతస్వల్పమొత్తమునకు న్యాయమైనయవసరము కన్పింపకపోయినను, ఆక్రియము చెల్లనేరదని చాలకేసులలో అ. హై. తీర్మానించియున్నారు. కాని కొన్ని కేసులలో ఈరూలుయొక్క కఠిన్యమును తగ్గించినారు(3). క్రయధనములో చాలభాగము న్యాయమైన

(1). 121 ఇం. కే (మ) 887; 1931చ 615;

(2). 101 ఇం. కే (పి). కా. 373.

(3). 25 అ 880; 27 అ 494; 46 అ 531; 72 ఇం. కే. (అ) 134; 82 ఇం. కే. 68; 90 ఇం. కే. 988; 83 ఇం. కే. (అ) 838; 80 ఇం. కే. (అ) 226; 86 ఇం. కే. (అ) 91; 48 అ 592; 48 అ 183; 47 (అ) 855; 83 ఇం. కే. (అ) 32; 1922 (అ) 321; 43 ఇం. కే. (మ) 858; 44 అ 688; 88 ఇం. కే. 54, & 32; 98 ఇం. కే. 824.

యవసరముకొరకు వినియోగమైనచో, ఆక్రయముచెల్లునని మ. హై. తీర్మానించిరి(1). కలకత్తా, బాంబాయిహైకోర్టులు, సామాన్యముగా మద్రాసుహైకోర్టువారితో ఏకీభవించినారు(2).

ప్రివికౌన్సిలు వారొక కేసులో ఈవిషయమునుగూర్చి చక్కగా విమర్శించి, గిరిధరలాల్ కేసులోను, హనుమాన్ ప్రసాద్ కేసులోను చేసినరిమార్కులను అనుసరించుచు అలహాబాదు హైకోర్టుతీర్పులు సరియైనవి కావని యభిప్రాయమొసంగి, క్రయము అవసరముకొరకు చేయబడినట్లును, ఆవశ్యకమునుగూర్చి క్రయదారు తృప్తికరమగులాగున దర్యాపు చేసినట్లును, క్రయధనము మిక్కిలి తక్కువగా తేదనియును ఋజువైనచో క్రయధనములో స్వల్పభాగమునకు న్యాయమైన యవసరమును చూప లేక పోయినను, ఆక్రయమును రద్దుచేయకూడదని తీర్మానించిరి(3). ఈతీర్పుతో వెనుకటి అలహాబాదుతీర్పులన్నియు రద్దుఅయినవి. దరిమిలాను చాలకేసులలో ఈతీర్పును అనుసరించియున్నారు(4). న్యాయమైన యవసరమున్నదని స్పష్టమైనప్పుడు క్రయధనము తా॥ ప్రతిపద్ధును సరిగా ఖర్చుపడినదని క్రయదారు రుజువుచేయనక్కరలేదు(5). పైనవ్రాసినవిషయములు

(1) 47 మ. లా. జ. 565; 1928 మ 450; 16 మ. లా. జ. 595; 1928 మ. 120.

(2) 17 ఇం. కే. (క) 577; 180 ఇం. కే. (బాం) 594; 72 ఇం. కే. (లా) 448; 74 ఇం. కే. (క) 612.

(3) 100 ఇం. కే. (ప్రి.కా.) 130;

(4) 101 ఇం. కే. (ప్రి. కా.) 373; 107 ఇం. కే. (ప్రి. కా.) 4; 116 ఇం.కే. (ప్రి. కా.) 605. 122 ఇం. కే. (అ) 744; 122 ఇం. కే. (లా) 480; 1929 అ 503; 1928 కౌ. 465.

(5) 120 ఇం. కే. (అ) 549; 188 ఇం. కే. (లా) 628;

సులభముగా బోధపడుటకై ముఖ్యములగు కొన్ని తీర్పులసార మిట వ్రాయబడుచున్నది.

- (1) కర్త, రు 6000 లకు విక్రయముచేసెను. అందులో రు 3281 లు న్యాయమైన అవసరముకొరకు ఖర్చుపడెనని తేలినది. క్రయదారు క్రయముయొక్క ఆవశ్యకమును ఋజువుపర్చు శీకపోయెను. ఆక్రయమునురద్దుచేసి, రు 3281-0-0 లును క్రయదారునకిచ్చునట్లు తీర్మానించిరి. 126 ఇం. కే. (అ) 230.
- (2) రు 300 లకు 3 ప్రతులు కర్త విక్రయించెను అవసరము నూరు రూపాయలుమాత్రమే. రెండుప్రతులను విక్రయించినచో అవసరముతీరిపోవును. మూడవప్రతిని విక్రయించుట ఆవశ్యకముకాదనియెంచి, ఆప్రతిని క్రయములోనుండి తప్పించి, వాదులస్వాధీనముచేసిరి. 126 ఇం. కే. (అ) 361.
- (3). తండ్రి రు 11000 లకు తనఖాపెట్టెను. అందులో రు 2486-2-8 లకు న్యాయమైన అవసరముగాని, పూర్వపురుణముగాని యున్నట్లు రుజువు పడలేదు. ఆమొత్తము మయినరుకుమాళ్ళను బయిండుచేయదని క్రిందికోర్టులు తీర్మానించినవి. ఆతీర్మానముపైని క్రాసుఅప్పీలు తేనందున ప్రివికౌన్సిలుతీర్మానము వర్తింపవలసియున్నను వర్తింపచేయలేదు. 120 ఇం. కే. (నా) 326.
- (4) తండ్రి రు 10000/-లకు ఆస్తిని తనఖాపెట్టెను. రు 9800 లకు న్యాయమైన అవసరమున్నది. తక్కినదికూడ న్యాయమైన అవసరముకొరకే యని యెంచవచ్చునని తీర్మానించిరి. 121 ఇం. కే. (అ) 221.
- (5). రు 10767-7-0 లకు క్రయము. రు 7744-8-0 లు న్యాయములైన పూర్వపురుణములున్నట్లు కనబడినది. క్రయముచెల్లు

ననియు, తక్కిన మొత్తమునకు క్రయదారు ఏమియు రుజువు చేయనక్కర జేదనియు, తీర్మానించిరి. 116 ఇం. కే (ప్రి. కా.) 605.

- (6). తండ్రి రు 6400 లకు ఆస్తిని తనఖాపెట్టెను. పూర్వపుడిక్రి రుణమును తీర్మానించుటకు రు 5762-10-0 లు ఖర్చుపడెను. తక్కిన 637-6-0 లు తనఖాయిచ్చినరోజున పుచ్చుకొనియెను. ఈసొమ్ము న్యాయమైనయవసరముకొరకని మొంచవచ్చునని తీర్మానించిరి. 115 ఇం. కే. (పా) 886.
- (7) రు 4000 లకు క్రయము. రు 2600 లకు న్యాయమైన యవసరము రుజువైనది. మిగిలినదానిలోనుండి చిల్లరరుణములు, కొన్ని తీర్చినట్లు కొంతసాక్ష్యముండెను. ఈక్రయము చెల్లునని తీర్మానించిరి. 114 ఇం. కే. (బాం) 245.
- (8). రు 11000 లు కిమ్మతుగలఆస్తిని రు 1000 లకు మేనమామకు విక్రయించెను. ఆక్రయముచెల్లదని కుమారులు దావా తెచ్చిరి. ఆ రు 1000లునుపూర్వపురుణమును తీర్మానించుటకై వినియోగించెను. ఆసొమ్ము కుమారులు యిచ్చుపద్ధతిని క్రయము చెల్లదని తీర్మానించిరి. 27 మ. 162.

పైననుదాహరించిన తీర్పులనుబట్టిచూచినచో స్వల్పమొత్తములకు న్యాయమయినయవసరము కన్పింపకపోయినను, వినియోగము చెల్లవచ్చుననుసూత్రము క్రయములకును తనఖాలకును కూడ వర్తింపజేయుచున్నట్లు కనపడుచున్నదికాని, ఈసూత్రము క్రయములకేగాని, తనఖాలకు వర్తించదనియు, సొమ్ము ఎంతయవసరమో కర్తకు తెలిసియుండును కావున, అంతమొత్తమునకే తనఖాపెట్టవచ్చుననియు, కావలసిన మొత్తమునకు సరిపడిన ఆస్తిని విక్రయించుట దుర్గ

భము కావున ఆసూత్రము క్రయములకు మాత్రమే వర్తించుననియు బౌద్ధకోర్టువారు తీర్మానించిరి(1).

వినియోగము చేసిన కాలమునకు దావావచ్చినప్పుడు, న్యాయ మయిన యవసరమున్నదా లేదా యనుప్రశ్న పరిచారణీయముకాదని కొన్ని తీర్పులున్నవి(2).

20. కర్త, సమష్టి కుటుంబాస్తిని కుటుంబలాభముకొరకు వినియోగము చేయవచ్చును. స్మృతులలో ఆపత్కాలమందును, కుటుంబపోషణకును, శ్రాద్ధాది ధర్మకార్యములయందును కుటుంబలాభమనగా నెట్టిది? అని మాత్రమే యున్నది. కాని హనుమాన్ ప్రసాద్ కేసులో ప్రి. కౌ. వారు, కుటుంబలాభముకొరకును అనికూడ చేర్చియున్నారు. అయితే మరియొకసారి ప్రి. కౌ. వారు కుటుంబలాభమనగా కుటుంబముపైన వచ్చిన ఆపత్తును సమర్థించుకొను స్వభావముగల తరగతి (Defencive nature)లోనివై యుండవలయునని చెప్పియున్నారు. ఈ యధికారమును చలాయించుటలో చాల జాగ్రతగా నుండవలయును. ఆవినియోగము చేయనిచో ఆస్తికి నష్టము సంభవించుట, కుటుంబమునకు విశేష ద్రవ్యనష్టము కలుగుట, ఈ మొదలగునవి లాభములక్రింద పరిగణింపవచ్చును. ఏవైన దావాలువచ్చినప్పుడు, ఆస్తిని కాపాడునిమిత్తము దావాలలో పోరుటకూడ లాభముకావచ్చును. ఇది లాభము. ఇది లాభముకాదు. అని నిర్ణయించుట చాల కష్టము(3). ఈవిషయమున హైకోర్టులలో భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి.

(1) 184 ఇం. కే. 1089; 113 ఇం. కే. 489; But see 8 పా 558.

(2) 89 ఇం. కే (లా) 20 సం॥ 302; 51 అ. 14 సం॥ 430; 1927 చు 215.

(3) 89 ఇం. కే (ప్రి. కౌ.) 722; 40 చు 709; 86 ఇం. కే. 769; 71 ఇం.

కే. 959;

కాపురమున్న గ్రామమునకు చాలదూరములో ఆ స్త్రీయుండి, దానిని మేనేజిమెంటు చేయుట కష్టముగా నున్నప్పుడు, సమీపములో ఆ స్త్రీని కొనుటకై దానిని విక్రయించుట, లాభమగునా? కాదా? యని, యొక ప్రశ్నగాగా అలహాబాదు హైకోర్టువారు ఫుల్ బెంచిలో కుటుంబలాభమును నిర్వచించుటలో కుటుంబముపైన వచ్చినదానిని సమర్థించుకొను స్వభావముగల తరగతి (Defencive nature)లోనివై యుండవలయుననుమాట దరిమిలా ప్రి. కా. తీర్పు(1). నాటినుండి వచ్చినదనియు, హనుమాన్ ప్రసాద్ కేసు(2)లో యీమాట తేదనియు కుటుంబలాభమనినప్పుడు కేవలము పై చెప్పిన స్వభావము (Defencive nature) కలవి కానక్కరలేదనియు, వ్యవహారదక్షతగల యజమాని సదుద్దేశముతోలాభముకొరకు చేసినవి కుటుంబలాభముక్రిందకు వచ్చుననియు చెప్పి ఈవిక్రయము చెల్లుననితీర్పానించిరి(3).

వినియోగము చేయునాటికుండు పరిస్థితులనుబట్టి కుటుంబలాభమగునో? కాదో? నిర్ణయింపవలయును. కాని, దరిమిలాను సంభవించిన విషయములనుబట్టి నిర్ణయింపకూడదు. తిరిగి భూములను కొనవలయునని స. కు. తా॥ భూములను విక్రయించి ఆసొమ్ము ఒక బ్యాంకిలో వేసి, ఒక సంవత్సరము వడ్డీ పుచ్చుకొనినపిదప ఆ బ్యాంకి దివాలా తీసెను. దివాలా తీసినందువలన ఆసొమ్ము పోయినదికదా యని ఆవిక్రయము చెల్లకూడదని చెప్పరాదు(4). వడ్డీ పెరిగిపోవుటచే నష్టము వచ్చినదని అసలు వినియోగము చెల్లదని చెప్పరాదు(5).

(1) 39 ఇం. కే. (ఫి). కా.) 722

(2) 6 మా. ఇం. అ. 393

(3) 116 ఇం. కే (అ. ఫు. బెం.) 484; 141 ఇం. కే (నా) 494; 121 ఇం. కే (నా) వ్యతిరేకము 669; 140 ఇం. కే (అ. ఫు. బెం) 509;

(4) 116 ఇం. కే. (అ) 484; 78 ఇం. కే (నా) 384.

(5) 116 ఇం. కే. (పా) 38.

క్రొత్తగా ఒకవర్తకమును ప్రారంభించుట కుటుంబలాభము కానేరదు. లాభముకొర కుద్దేశించియే ప్రారంభించినను అది లాభ మని యెంచరాదు. అందుకొరకు చేసిన అప్పుగాని తనఖాగాని చెల్ల నేరదు(1).

ఏదికుటుంబలాభమో! ఏదికుటుంబలాభముకాదో నిర్ణయించుటకు సామాన్యసూత్రమేదియు చెప్పవీలులేదు. ఏకేసున కాకేసునం దర్భములనుబట్టి తీర్మానించవలసి యుండును(2). అట్టి కేసులయొక్క సంగ్రహము నొకపట్టిగా నుదాహరించడమయినది. వీటినిబట్టి తక్కిన విషయములను గ్రహింపవలయును.

(1). ఆస్తిని క్రయముచేసి, సొమ్ముక్రింద మార్పుట, అప్పటికి లాభముగ కనుపడెనని యోచించి కర్తచేసిన వినియోగము తక్కినమెంబర్లను బాధించదు. 73. ఇం. కే. (బాం) 1017.

(2). సాము 1 కి రు 125-0-0 లు శిస్తు వచ్చెడుభూమిని 1200 రూపాయలు పుచ్చుకొని సాలునకు రు 70-0-0 శిస్తు యిచ్చెడుపద్ధతిని శాశ్వతపుకవులన కీచ్చెను. శిస్తును సరిగా యివ్వనిచో భూమిలో నుండి తొలగించుటకు హక్కు కలదనికూడ అందు వ్రాయబడియెను. ఇది లాభకరముకాదు. 116 ఇం. కే. (అ) 491.

(3). ఒకయిల్లు, కాపురముండుటకు యోగ్యముగా లేదనియును, అద్దెవచ్చుట లేదనియును ఋజువయ్యెను. ఈయిల్లను అమ్మివైచుట కుటుంబలాభమగును. 64 ఇం. కే. (బాం) 923.

(1) 67 ఇం. కే. (పి. కా.) 124; 70 ఇం. కే. (మ) 887; 118 ఇం. కే. (బాం) 555; 119 ఇం. కే. (పా) 405; 112 ఇం. కే. (అ) 881; 125 ఇం. కే. (ఔ) 411.

(2) 48 ఇం. కే. (పా) 193; 91 ఇం. కే. (ఔ) 495.

- (4). కుటుంబమునకు భూములను కొనుటకై, పూర్వార్జితమును తనఖాపెట్టెను. ఇది కుటుంబమునకు లాభముకాదు. మయిన రుకుమారుల వాటాలను బయిండుచేయదు. కాని, కొన్నభూములు తనఖాలో చేరినప్పుడు, ఆభూములను విక్రయించుటకు మైనర్లు అభ్యంతరము కలుగచేయకూడదు. 116 ఇం. కే. (అ) 484; 69 ఇం. కే. (మ) 756; 140 ఇం. కే. (అ. పు. బెం.) 509.
- (5). వారసత్వము కీత్యా, యితరులతాలూకు ఆస్తి దఖలుపడునని యెంచి, అందుకొరకు దావాతెచ్చి ఆఖర్చులకొరకు సమష్టి కుటుంబాస్తిని తనఖాపెట్టెను. అదివరకున్న కుటుంబాస్తి సంరక్షణకై దావాతెచ్చినచో అది కుటుంబలాభముగును. కొంత ఆస్తి వచ్చునని అందుకై అదివరకున్న ఆస్తిని వినియోగము చేయుట లాభముగా నెంచ వీలులేదు. క్రొత్త ఆస్తి రాకపోవచ్చును. 4 అ 532; 71 ఇం. కే. (అ) 959.
- (6). కుటుంబమునకు రు 4300-0-0 అప్పు ఉండెను. ఈయప్పునకు సరిపడినమరికొంత ఆస్తియున్నను, దానిని విక్రయించక, మరి కొంతఆస్తిని రు 18000-0-0 లకు విక్రయించిరి. మిగిలినసొమ్ముతో కొన్నిభూములను కొనుటకు ఊహించిరి. ఇదికుటుంబ లాభముకాదనియెంచి, మయినర్లవాటాలను బయిండుచేయదనిరి. 39 ఇం. కే. (మ. పు. బెం.) 358.
- (7). క. తండ్రి చ, ట, కుమారులు. నె 130 రు భూమిని మూడుభాగములుగా పంచుకొనినపిమ్మట క. చనిపోయెను. నవతిత్తల్లియొద్దనుండి, క. యొక్కభాగమునుకొని, అందుకై చ, ట, లు తమభాగములను తనఖా పెట్టిరి. క. వాటాలో, ఒకనుయ్యి యుండెననియు, దానివలన సాలునకు రు 400-

లు లాభమువచ్చుననియు, దానిని యితరులు కొనిరేని, చ, ట, లకు నష్టమువచ్చుననియు, సూచింపబడెను. ఈవ్యవహారము కుటుంబలాభము కొరకుకాదు. 121 ఇం. కే (నా) 669.

(8) తండ్రి, తనజమీందారీ ప్రక్కనున్న మరియొక జమీందారీని వ్యవహరించుటకు నెలకు రు 5 జీతమునకు యేర్పరచుకొని, జాగ్రతగా వ్యవహరించుటకై తన యాస్తిని రు 500 లకు తనఖాయిచ్చెను. ఇది ప్రత్యేకము జీతము కొరకై నచో చెల్లదు. కాని తనజమీందారీయును అదియును కలిపి వ్యవహరించినచో, తనజమీందారీకి లాభముండుననియెంచి, చేసెను. కావున నిదికుటుంబలాభమనిరి. 117 ఇం. కే. (అ) 609.

(9). ఇతర ఆస్తిని కొనుటకై కుటుంబాస్తిని తనఖాపెట్టెను. అయితే ఆయితర ఆస్తికొనకపోయినచో, కుటుంబాస్తికి నష్టమువచ్చునని రుజువుచేయబడెను. ఈవ్యవహారము కుటుంబలాభమున కని యెంచి, తనఖా చెల్లుననిరి. 116 ఇం. కే (పా) 33; 92 ఇం. కే (సిం) 378; 128 ఇం. కే (అ) 775; 60 ఇం. కే (అ) 3.

(10). కొత్తగా కొంత ఆస్తినికొనుటకు కుటుంబాస్తిని తనఖాపెట్టెను. కొత్త ఆస్తికొనుటవలన కుటుంబమునకు లాభమేమియులేదు. కావున, యీవ్యవహారము కుటుంబలాభముకాదని తీర్మానించిరి. 60 ఇం. కే (అ) 3; 43 ఇం. కే (పా) 193; 118 ఇం. కే (బాం) 555; 109 ఇం. కే 448.

(11). రు 29000-0-0 లకు కొత్తగా ఆస్తిని కొని, రు 6000-0-0 రొక్కమిచ్చి, మిగతా మొత్తమునకు కుటుంబాస్తిని తనఖా

యిచ్చెను. ఇది, మంచివ్యవహారజ్ఞానముతో కూడిన మనుష్యుడు చేయుకార్యముకాదు. కావున ఇది చెల్లదు 141 ఇం. కే (నా) 494.

(12). విభక్తుడైన సోదరునియొక్క ఆస్తిపై నిగల తనఖాహక్కును కొనుట, కుటుంబలాభము కానేరదు. 138 ఇం. కే (లా) 642. 1924 అ 721.

(13). శిథిలమైనస్థితిలోనున్నట్టియు, పడగొట్టుమని మృనిసిపలు వారు నోటీసునిచ్చినట్టియు, ఇంటినివిక్రయించివేయుట కుటుంబలాభమగును. 64 ఇం. కే (బాం) 923.

(14). కుటుంబాదాయమువలన తీర్చలేనంతటి యప్పుచేసి భూమిని కొనుట కుటుంబలాభముకాదు. 43 ఇం. కే (పా) 625; 43 ఇం. కే (పా) 193

(15). కుటుంబమునకున్నభూమి మంచిది కానప్పుడు, దానిని అమ్మి అంతకంటె ఎక్కువ ఆదాయమువచ్చెను భూమినికొనుట కుటుంబలాభమగును. అట్లు చేయుటకు తండ్రి కధికారము కలదు. అది మయినరుకుమాళ్ళను బయిండుచేయును. 101 ఇం. కే.(మ) 619; 96 ఇం. కే (అ) 443;

(16). కుటుంబాస్తిని, కర్త ప్రతిబద్ధాకు మార్చివేసెను. తక్కిన మెంబర్లు అభ్యంతరము కలుగచేయలేదు. ఆవ్యవహారము చెల్లునని తీర్మానించిరి. 113 ఇం. కే (అ) 753.

(17). క్రొత్త ఆస్తినికొనుటవలన లాభముకలుగవచ్చును. సర్వదా న్యాయమైనయవసరముకాదని తలంపరాదు. 98 ఇం. కే (అ) 773;

21. కర్త హెచ్చురేటువడ్డికి బదులుపుచ్చుకొని, ఆస్తిని తనఖా యిచ్చినప్పుడు అది చెల్లనేరదని తక్కినమొబద్దు ఆక్షేపించ వచ్చును. అంతటి హెచ్చురేటువడ్డికి బదులు తేవలసినంతయవసర

మప్పుడు కలదని ఋజువు చేయు భారము తనఖాపట్టినవా
అధికవడ్డి.

రిపై నుండును(1). కర్త హెచ్చువడ్డికి బదులుతెచ్చి నప్పుడు, అంతవడ్డి చెల్లదనియు, అది తక్కినమొబద్దును బయిండుచే యదనియును కోర్టులు తీర్మానించవచ్చును. వడ్డిరేటు తగ్గించి తీర్పు యివ్వవచ్చును. క్రిందికోర్టువారు తగ్గించినప్పుడు అప్పీలుకోర్టువారు హెచ్చుచేయవచ్చును. హెచ్చురేటు అనగా నెంత? ఏ రేటు సాధారణము? ఏ రేటు అసాధారణము? అరువిషయము లాయాకేసులలో ఋజువు చేయబడిన యంశములనుబట్టి నిర్ధారణ చేయవలయును అట్టి ఋజువు లేకపోయినచో, కోర్టువారు జాగ్రత్తగా ఆలోచించి చేయ వలయును(2). దండనవరతుడైతేనే కోర్టువారు తగ్గించవచ్చును గాని, మొదట ఎంత రేటుయేర్పరచుకొన్నను, అందులకు వ్యతిరేక ముగా రేటుతగ్గించకూడదని పా. హై పారొకకేసులో తీర్మానించు చు, నె 1 కి రు 1 కి రు 0-1-0 చొ॥ వడ్డి యిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. దగా, లాలోచి, అక్రమపుఅధికారము (undue influence) ఇట్టివియుం టేమాత్రము రేల్లు తగ్గించవచ్చును(3).

(1) 13 ఇం. కే. 5; 19 ఇం. కే. 639; 71 ఇం. కే. పి). కా. 933; 50 ఇం. కే. పి). కా. 434; 1931 అ 203; 116 ఇం. కే. (పా) 33; 100 ఇం. కే. 686; 74 ఇం. కే. 695; 74 ఇం. కే. 346; 134 ఇం. కే. (జౌ) 1089. 113 ఇం. కే. (జౌ) 410; 18 క 311; 41 అ 609; 52 ఇం. కే. (పా) 964; 50 ఇం. కే. (అ) 814; 80 ఇం. కే. 34.

(2). 50 ఇం. కే. (పి) కా) 434; 71 ఇం. కే. పి). కా. 933; 124 ఇం. కే. (అ) 759; 84 అ 126.

(3). 89 ఇం. కే. (పా) 352; 29 క 823.

నెలకు నూటికి రు 0-8-0 లు వంతున ప్రామిసరినోటుపైని ఉన్న యప్పునకు రు 1-8-0 లు వంతున వడ్డీతో తనఖా వ్రాసియిచ్చెను వడ్డీరేటు హెచ్చుచేయబడినదికదా యని అది యధికవడ్డీయని చెప్పరాదు. అంత హెచ్చురేటునకు తనఖా వ్రాయవలసిన యవసరము వచ్చినదని తనఖాపొందినవారురుజువు చేయవలయును(1). అవసరమునకు మించినషరతులతో తనఖాయుచ్చుట, కర్తకు అధికారము లేనికార్యము(2).

మొట్టమొదట యేర్పాటుచేసికొనిన ప్రకారము వడ్డీరేటు యెంత హెచ్చుగానున్నను అది అమలుజరుగవలసినది న్యాయమే. కాని మొట్టమొదట యేర్పాటుచేసికొనినవారు సమష్టికుటుంబమొబర్లు అందరునుకారు. వారితరపున కర్తయో తండ్రియో చేసినకాంట్రాక్టులోని హెచ్చురేటు తక్కినవారినందరిని బయిండుచేయవలయునని చెప్పుట ధర్మముకాదు. కావున ఆ రేటు తగ్గించుటకు కోర్టునకధికారముకలదు(3) మొబర్లు అందరును కలసిచేసిన కాంట్రాక్టుఅయినచో వడ్డీరేటు తగ్గించకూడదు. ఈసూత్రముననుసరించి, తండ్రియు కొడుకును మాత్రమేగల యొకకుటుంబములో వారిద్దరునుకలసి అంగీకరించి నె 1 కి నూటికి రు 3-చొ॥ వడ్డీరేటున మూడు నెలలకొకసారివడ్డీ అసలులో కలియుపద్ధతిని తెచ్చినరుణమునకు వడ్డీయేమియు తగ్గించక, కాంట్రాక్టు రేటుప॥ పాట్నామోకోర్టువారు డిక్రియిచ్చినారు(4).

(1). 36 ఇం. కే (అ) 217.

(2). 50 ఇం. కే (పి). కౌ) 434.

(3). 50 ఇం. కే (సా) 814; 68 ఇం. కే (అ) 307.

(4). 52 ఇం. కే (సా) 964.

ఏ యేకేశులలో వడ్డీ రేటు యెట్లుతగ్గించినది యీక్రింది
పట్టివలన తెలియగలదు.

లారిపోర్టు నెంబరు పేజీ. 19 ఇం. కే. 639.	పార్టీలు యేర్పరచుకొన్న షరతులు	కోర్టువారితీర్పు.
126 ఇం. కే. 506 (బి)	నెల 1 కి నూటికి రు 2-8-0 చొ॥ ఆరు మాసములకొ క సారి కాంపౌండు. ఒక సంవత్సరము దాటినపిద ప నెల 1 కి నూటికి రు 3-2-0 చొ॥ వడ్డీ.	నెల 1 కి నూటికి రు 1-0-0 చొ॥ మా త్రమే కుటుంబాస్తి పై నిబబ్బించు చేయు ను.
73 ఇం. కే. 73 (అ)	నెల 1 కి నూటికి రు 2-0-0 చొ॥ సాలువారి కాంపౌం డు వడ్డీ	నెల 1 కి నూటికి రు 0-12-0 చొ॥ సింపిల్ వడ్డీ.
124 ఇం. కే. 759 (అ)	నెల 1 కి నూటికి రు 1-8-0 చొ॥ సాలువారి కాంపౌం డు వడ్డీ.	కొంత తగ్గించినారు.
121 ఇం. కే. 326 (నా)	నెల 1 కి నూటికి రు 1-0-0 వాయిదా నాటికి యివ్వ చో వడ్డీ అసలులో చేర్చు ట. సాలువారి కాంపౌం డు.	తగ్గించలేదు. ఆరే లు న్యాయమని తీ ర్మానించినారు.
	నెల 1 కి నూటికి రు 1-4-0 చొ॥ కాం పౌండు వడ్డీ.	నెల 1 కి నూటికి రు 1-4-0 చొ॥ సింపిల్ వడ్డీ.

116 ఇం. కే.
543. (పా)

తండ్రి నెల 1 కి నూటికి
రు 1-0-0 చొ॥ ఒక
తనఖా, 1-4-0 చొ॥
ఒకతనఖా, 1-6-0 చొ॥
ఒకతనఖా, 2-0-0 చొ॥
మరియొక తనఖా పెట్టె
ను.

అంత హెచ్చు వడ్డీకి
బదులు తెచ్చుటకు
అవసరమున్నదని త
నఖాదారు రుజువు
చేయవలయును. కు
మారులకు సదరు రే
టు అధికమని ఆక్షే
పించుటకు హక్కు
కలదు.

116 ఇం. కే.
33 (పా)

నెల 1కి నూటికిరు 1.4-0
చొ॥ సాలు వారి కాం
పాండు వడ్డీ.

సింపిల్ వడ్డీ.

71 ఇం కే.
933 ప్రి. కా.

నెల 1కి నూటికిరు 3-0-0
చొ॥ మూడు మాసము
లకొక సారి వడ్డీ అసలులో
కలియుట.

నెల 1 కి నూటికి
రు 1-0-0 సింపిల్
వడ్డీ.

82 ఇం. కే.
817 ప్రి. కా.

నెల 1కి నూటికి రు 2-0-0
చొ॥ సాలు వారి కాంపాం
డు వడ్డీ.

ఈ కేసులో సమష్టి
కుటుంబా స్థితో సం
బంధము లేదు. ఇచ్చిన
వాడు పుచ్చుకొనిన
వాడు మాత్రమేయు
న్నారు. అందుచే
తగ్గించలేదు.

137 ఇం. కే.
717.

నెల 1 కి నూటికి రు 1-0-0
మూడుమాసముల కొక
సారి కాంపౌండు వడ్డీ.

నెల 1 కి నూటికి
రు 1-0-0 చొ॥
సింపిలువడ్డీ.

134 ఇం. కే.
1089 (ఔ)

నెల 1 కి నూటికి 0-13-0
చొ॥ సాలువారి కాంపౌం
డు వడ్డీ.

సదరు రేటున సింపి
లువడ్డీ.

50 ఇం. కే.
814. (పా)

నూటికి సాలునకు రు 25/-
వడ్డీ సాలువారి కాంపౌం
డు.

నెల 1 కి నూటికి
రు 1-8-0 చొ॥ బా
రువడ్డీ.

51 ఇం. కే.
52 (పా)

నెల 1 కి నూటికి రు 2-0-0
చొ॥ ఆరుమాసముల కొ
కసారి కాంపౌండువడ్డీ.

డిటో డిటో

74 ఇం. కే.
695.

నెల 1 కి నూటికి రు 1-4-0
చొ॥ సాలువారి కాంపౌం
డువడ్డీ.

నెల 1 కి నూటికి
రు 1-4-0 చొ॥ సింపి
లువడ్డీ.

50 ఇం. కే.

434 ప్రి. కా.

నెల 1 కి నూటికి రు 2-8-0
చొ॥ ప్రతి ఆరుమాసము
లకును వడ్డీయివ్వవలయు
ను. అట్టివ్వనిచో పత్రం
తేదీ మొదలు నెల 1 కి
నూటికి రు 3-2-0 చొ॥
ఆరుమాసములకొకసారి
వడ్డీ అసలులో కలియుట
గవర్నమెంటుపన్ను చెల్లిం
చుటకొరకు రు 398-0-0
లు బదులుపుచ్చుకొనియె
ను. అప్పీలు తేదీ నాటికి
మూడలక్షల రూపాయ
లైనది.

మొదటి అప్పీలు
కోర్టువారు అస
లుఫాయదాలు రు
20000/- కు యి
చ్చిరి. ప్రి. కా.
వారు, నెల 1 కి నూ
టికి రు 1-0-0 చొ॥
బారు వడ్డీ ప్ర॥
రు 1778-4-0 లకు
డిక్రి యిచ్చిరి.

108 ఇం. కే.

337 ప్రి. కా.

నెల 1 కి నూటికి రు 1-4-0
చొ॥ సాలువారీకాంపొం
డువడ్డీ.

దస్తావేజులోని రేటు
ఖాయముచేసిరి. కాం
పొండు వడ్డీయుండ
కూడదను నియమ
మెచ్చటను లేదు.
ఇంతకంటె హెచ్చు

రేటు వడ్డీకి డిక్రి ఇవ్వకూడదను నియమమును లేదు. అప్పుపుచ్చుకొను
నాటిస్థితి, అవసరము, మొదలగువానిని గూర్చి కోర్టులు ఆలోచించ
వలయునని ఈకేసులో ప్రి. కా. వారు చెప్పియున్నారు. ఈవిషయ
మునుగూర్చిన కేసులను ఇందువిశేషముగా చర్చించియున్నారు. ఈ
కేసు చాలముఖ్యమైనది.

22. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవరైనను తక్కినవారియను
మతిలేకుండ, తనభాగమును వినియోగము చేయవచ్చునా యను
విషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. మద్రాసు
సమష్టి కుటుంబ మెంబర్లలో నొక
డు తనభాగమును వినియోగము చే
యవచ్చునా? రిష్టభాగమును ఏమెంబరైనను, విక్రియించుట గాని
తనఖాపెట్టుటగాని చేయవచ్చును(1). అయితే,
విక్రియము, తనఖామొదలైన ప్రతిఫలయుక్తము
లగు వినియోగములుచేయుటకే అట్టిమెంబరు హక్కుగలిగియుండును.
కాని తనభాగమును విల్లుపూర్వకముగాగాని(2) దానపూర్వకము
గాగాని(3) వినియోగముచేయకూడదు. సంయుక్తపరగణాలలోను,
బెంగాలులోను సమష్టికుటుంబమెంబరు తనయనిర్దిష్ట భాగమును
ఏవిధముగాను వినియోగము చేయరాదు. అట్లుచేసినచో మొత్తము
వినియోగమంతయును రద్దుఅయిపోవును. చేసినవానిభాగమైనను

-
- (1) 6 బొం. హై. 8. 247; 10 బొం. హై. 8 139. 162; 50 ఇం. కే (బొం
765, 8 మ. హై. 8 6; 25 మ 690; 49 ఇం. కే (మ) 666; 5 బొం. 48
55 ఇం. కే (మ) 544; 52 ఇం. కే (మ) 746; 46 ఇం. కే 754; 68 ఇం.
కే (ప్రి. కౌ.) 578; 66 ఇం. కే (నా) 289; 56 ఇం. కే (నా) 44; 58
ఇం. కే 281; 122 ఇం. కే (నా) 699; 1928 ప్రి. కౌ. 165; 42 మ 154;
43 బొం. 472;
- (2) 8 మ. హై. 8 6; 5 బొం 48; 29 బొం 351; 58 ఇం. కే (అ) 667; 32 క
పీ. నో. 3;
- (3) 27 మ 162; 40 ఇం. కే (మ) 205; 49 ఇం. కే (మ) 666; 19 బొం 808;
7 మ 357; 9 మ 278; 11 మ 246; 11 బొం. హై. 8 76; 12 బొం. హై
8 229; 45 ఇం. కే (ప్రి. కౌ) 806; 77 ఇం. కే (నా) 50; 14 మ 459;
5 బొం 48; 32 మ. లా. జ 439; 8 ఇం. కే 391;

చెల్లదు(1). కాని ఆవినియోగము, కుటుంబముయొక్క న్యాయమైన
యవసరముకొరకుగాని, తండ్రియొక్క పూర్వపురుణములకొరకు
గాని, చేసినచో చెల్లుట కధ్యంతరముండదు.

సమష్టికుటుంబమెಂಬరు, కుటుంబాస్తిలోని యొకప్రతిని పా
త్యేకము విక్రయింపజాలదు(2). సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నొకడు
విభాగమునకుపూర్వ మొకయాస్తిని విక్రయించెను. విక్రయముచే
యునాటి కాయాస్తి యాతనిదొక్కనిది కాదను హేతువుచే ఆక్ర
యము చెల్లకపోదు. విభాగములో నాయాస్తిని ఆతనివాటాలోనికి
చేర్చిరి(3).

సమష్టికుటుంబమెంబరు, తక్కినమెంబర్లు అంగీకరించినయెడల,
కుటుంబాస్తిలోని కొంతభాగమును తనభార్యకు జీవనాంశమునకు
బదులుగా సంపూర్ణహక్కులతో యిచ్చివేయవచ్చును(4).

సంతానము లేని యొక మెంబరుయొక్క శ్రాద్ధాదికర్మలు
చేయుటకై యొక మెంబరునకు తక్కినమెంబర్లు ఉచితముగా ఆస్తి
నిచ్చినప్పుడు అది న్యాయమగును(5).

సమష్టికుటుంబములోని యొక మెంబరు తనవాటాను విక్రయ
ముచేసినప్పుడు తక్కినమెంబర్లు, అది విక్రయముకాదనియు, ప్రతిఫల
ములేనిదే విక్రయించినట్లు ప్రాసీయిచ్చిననియు వాదించవచ్చును.
వారివాదము నిజమైనచో, ఆక్రయము చెల్లదు(6).

(1) 40 ఇం. కే (ప్రి. కౌ.) 284; 18 క 157; 15 అ 319; 39 ఇం. కే (ప్రి. కౌ.)
280; 40 ఇం. కే. (284);

(2) 16 మ. లా. ట 370

(3) 27 మ 162.

(4) 180 ఇం. కే (మ) 460.

(5) 50 ఇం. కే (మ) 597;

(6) 58 మ. లా. జ. 763=1927 మ 950;

సమష్టికుటుంబములోని యొక మెంబరు కుటుంబాస్తిలోని తన హక్కును, వదలుకొనదలచుకొనినయెడల తక్కిన మెంబర్ల కందఱు కును వదలి వేయవలయును కాని కొందరకు మాత్రమే వదలి వేయకూడదు. కొందఱకు వదలి వేసినను అందరకును వదలి వేసినట్లే యెంచబడి, అందరకును ఆయా స్తియును హక్కుకలుగును. తక్కిన తన భాగమును వదలి వేసినాడనినచో అందు కుమారుల భాగములు చేర లేదని యర్థము(1).

సమష్టికుటుంబములోని మైనరు మెంబరునకు తల్లి సంరక్షకురాలు అయినను ఆమె మైనరు భాగమును వినియోగము చేయజాలదు(2).

తక్కిన మెంబర్లు అంగీకరించినయెడల ఒక మెంబరు కుటుంబాస్తిని దానమియవచ్చును(3).

23. సమష్టికుటుంబ మెంబరు, తన భాగమును విక్రయించి నంతమాత్రమున కుటుంబమునుండి వ్యష్టి అయినట్లెంచరాదు. మృత అవిభక్త భాగమును శేష త్యాగిధర్మము లాతనియెడల నశింపవు(4). అతడు ఏయాస్తిలోని భాగమును విక్రయించెనో ఆ యాస్తితో సంబంధించినంతవఱు కాతడు విభక్తుడు. అతని భాగమునంతను విక్రయించినచో, అంతవరకును విభక్తుడే. అయినను, కుటుంబములోనుండి విడిపోయినట్లెంచరాదు(5). ఒక మెంబరు కుటుంబాస్తిలోని తన భాగ

(1) 1931 లా 289; 49 ఇం. కే. 253.

(2) 62 ఇం. కే (పా) 132.

(3) 72 ఇం. కే (ఓ) 470.

(4) 25 ఇం. కే (మ) 585; 21 బొం 797 (808); 22 ఇం. కే (మ) 555
38 ఇం. కే (మ) 270;

(5) 25 మ 690 (717); 34 ఇం. కే (మ) 794.

మునంతను విక్రయించునప్పుడు, కుటుంబములోనుండి విడిపోవలయు ననునదేశ మాతనికి కలదని యెంచి, ప్రి. కౌ. వారు చెప్పినట్లు(1) ఆనాటినుండియు, విభాగస్థితియేర్పడిన దని యూహింపవచ్చుననియు, అందుచే కుటుంబములోనుండి విడిపోయినట్లెంచవలయు ననియు ఒక కేసులో మ. హై. వారు సూచించినారు(2). మొత్తముపైని ఈవిషయములో మ. హై. లో భిన్నాభిప్రాయములున్నవి(3).

24. సమష్టికుటుంబ మెంబర్లలో ఒకనియొక్క గాని, కొందరియొక్క గాని, అవిభక్తభాగమును లేక భాగములను కొట్టవేలము లో గాని, ఆమెంబర్లవద్ద స్వయముగా గాని కొన్న కొన్నవాహక్కు వానిహక్కు లెట్టివి అనువిషయ మిట విమర్శింప బాధ్యతలు.

బడును.

(అ) అట్టి క్రయదారు, తాను కొన్న ఆస్తిని స్వాధీనముచేయుమని కుటుంబమెంబర్లను కోరుటకు హక్కులేదు. తాను బలవంతముగా స్వాధీనముచేసికొనుటకును హక్కులేదు. బలవంతముగా స్వాధీనముచేసికొనినచో క్రయదారును తొలగించి వేయుటకు తక్కిన మెంబర్లకు హక్కుకలదు(4).

(ఆ) అట్టి క్రయదారు, కవులు తనఖా మొదలగు కారణములచే అదివరకే స్వాధీనమును కలిగియున్నప్పుడును, ఎవని భాగము

(1) 37 ఇం. కే (ప్రి. కౌ.) 321.

(2) 124 ఇం. కే (మ) 497.

(3) 34 ఇం. కే 791; 15 ఇం. కే 351; 89 మ 159; 89 మ 265; 24 ఇం. కే 696

(4) 11 బొం. హై 8 76; 2) మ 243; 50 ఇం. కే (బొం) 765; 10 బొం 368. (తొలగించుట); 85 ఇం. కే (పా) 1014;

తనకు క్రయమైనదో, అట్టి మెంబరు అదివరకు ఏకారణముచే నైన ప్రత్యేకముగా భుక్తమును కలిగియుండి, అతనివలన స్వాధీనము చేయబడినప్పుడును, అతనిని యితరమెంబర్లు తొలగించుటకు హక్కుకలిగియుండురా యను విషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. క్రయదారును తొలగించనవసరములేదనియు, ఇతరమెంబర్లతో సామాన్యభాగస్తునివలె నుండుననియు, అట్లుండుటకు ఇతరమెంబర్ల కిష్టములేనిచో వారు విభాగము ని॥ దావా తేవలసియుండుననియు బొం హై. కోర్టు వారియభిప్రాయము(1). మ. హై. వా రాయభిప్రాయముతో నేకీభవింపక, క్రయదారు సామాన్యభాగస్తుడు కాజాలడనియు, అతనిని తొలగించుటకు ఇతరమెంబర్లకు హక్కుకలదనియు తీర్మానించిరి(2). అతడు భాగమును కోరుటకు మాత్రము హక్కుకలిగియుండుననిరి(3).

(ఇ) అట్టి క్రయదారు, మొత్తము సమష్టికుటుంబమెంబర్ల నందరను పార్టీలనుగా జేర్చి, విభాగము నిమిత్తము దావాతెచ్చుటకు హక్కుకలిగియుండును. తనకు అమ్మినవానికి, కుటుంబములోనుండి విడిపోవుటకును, తన భాగమును పంచియిమ్మని దావాతెచ్చుటకును హక్కుకలదు. కావున అట్టిహక్కు యీక్రయదారునకు గూడ నుండును(4). అట్టిదావాలో అమ్మినవానికి వచ్చుభాగమును క్రయదారునకు యిప్పించవచ్చు

(1) 1 బొం 95; 2 బొం 676; 5 బొం 493, 499; 96 ఇం. కే (బొం) 166; 50 బొం 204; 46 బొం 28;

(2) 38 మ 264; 39 మ 265 (269)=25 ఇం. కే 585; 37 ఇం. కే (మ) 168; 48 ఇం. కే (మ) 374. 45 మ 449;

(3) 95 ఇం. కే (మ) 209.

(4) 8 క 193; 19 క 635; 2 సా 335; 75 ఇం. కే (చ) 406.

ను(1). క్రయదారు ఏదైన నొకప్రతిని కొన్నయెడల, అవకాశముండేనేని, ఆప్రతిని అమ్మినమెంబరునకు వచ్చేడి వాటాలో చేర్పించి, ఆప్రతిని క్రయదారునకు యిప్పించవచ్చును. తేదా ఆదావాలో, అమ్మిన నాని వాటాలోనికి వచ్చేడి ఆస్తిలో క్రయపుటాస్తితో సమానమయిన ఆస్తిని క్రయదారున కిప్పింపవలయును(2) క్రయదారు, విభాగముకొఱకు మాత్రమే దావా తేవలయును గాని సమష్టిస్వాధీనము (Joint Possession) కొరకు దావా తేకూడదు. ఆదావాలో మొత్తము కుటుంబాస్తినంతయును, మొత్తము కుటుంబమెంబర్లనందరను చేర్చవలయును(3).

(ఈ) అట్టి క్రయదారు, సమష్టికుటుంబాస్తిలో, ఒకప్రతియందు మాత్రము కొంతభాగమును కొనియున్నప్పుడు, ఆప్రతిని మాత్రము విడిచించి తన వాటాయిమ్మని కోరుటకు హక్కులేదనియు, ఇతరమెంబర్లందరును అందు కంగీకరించినచో అట్లు చేయవచ్చుననియు, దావాచేయునప్పుడు, మొత్తము కుటుంబాస్తి విభాగమునకే దావా చేయవలయుననియు బొం. హై. వారిఅభిప్రాయము(4). ఆయొక్కప్రతి విభాగము

-
- (1) 11 బొం హై. 8 72; 8 మ. హై. 8 6; 29 మ 264; 56 ఇం. కే (లా) 254 68 ఇం. కే (మ) 869; 44 మ 167.
- (2) 21 నా. లా. 8 38; 25 మ 690 పు బె.; 35 మ 47 పు. బె.; 64 ఇం కే (బొం) 115. 1931 బొం 218; 96 ఇం. కే (మ) 993; 72 ఇం. కే (మ) 81; 21 లా. పీ. 111; 1925 (నా) 299;
- (3) 21 నా. లా. 8 38; 50 ఇం. కే (బొం) 765; 36 ఇం. కే (మ) 165; 35 ఇం. కే (క) 294 22 ఇం. కే (మ) 555. 25 ఇం. కే (మ) 585; 96 ఇం. కే (బొం) 166; 116 ఇం. కే (నా) 648; 43 బొం 17.
- (4) 28 బొం 184; 24 బొం 128; 67 ఇం. కే (బొం) 833.

నిమిత్తము దావాతెచ్చుటకు క్రయదారునకు హక్కుకలదని అ హై. వారి అభిప్రాయము(1). మొత్తము విభాగమునకే దావా చేయవలసియుండు నని మ. హై., క. హై. ల యభిప్రాయము(2). అమ్మినమెంబరుగాక, కుటుంబములోని యితర మెంబర్లు, అమ్మినప్రతిలోని తమ వాటాలను విభజించి యిప్పించుమని, దావా తేవచ్చుననియు, మొత్తము కుటుంబాస్తి విభాగమునకు దావా తేనక్కర లేదనియు బొం. హై., మ. హై. ల అభిప్రాయము(3); అట్లు తేరాదనియు, అట్టి యితరమెంబర్లు, మొత్తము విభాగముకొరకు దావా తేవలయు ననియు పా. హై. వారి యభిప్రాయము(4).

(ఉ) ఒక మెంబరుతొలూకు భాగమునందు క్రయదారుపొందిన క్రయము చెల్లతగినది కాదని తక్కినమెంబర్లు తెచ్చినదావాలో, క్రియము చెల్లతగినదని కోర్టువారు స్థిరపర్చునెడల, ఆదావాలో మెంబర్లు అందరును పార్టీలుగానుండి విభాగవిషయమును విమర్శించి తీర్మానించుటకు కోర్టున కనుకూలముగ నుండేనేని క్రయదారు వేరుగ దావాచేయనక్కర లేకుండ ఆదావాలోనే ఆతడు కొనినభాగమును విభజించి యిప్పించవచ్చును(5).

(ఊ) ఏమెంబరుయొక్క భాగము విక్రయముచేయబడియెనో, ఆమెంబరు చనిపోయిన పిమ్మట ఆక్రయదారు విభాగముకొరకు

(1) 28 అ 39;

(2) 18 ను 275; 20 మ 243; 22 ఇం. కే (మ) 555; 11 క 896 (899); 85 ఇంకే (సిం) 478. 12 ఇం. కే (మ) 408.

(3) 19 మ 267; 28 అ 56; 46 ఇం. కే (బొం) 133; 34 మ 269; 34 మ 402.

(4) 74 ఇం. కే (758) పా.

(5) 20 ఇం. కే (సి). కా) 958; 75 ఇం. కే (మ) 406. 76 ఇం. కే (మ) 1018. 89 ఇం. కే (బొం) 28.

దావాచేయకూడ దని మొదట తీర్పు లగుచు వచ్చినవి కాని, దరిమిలాను, ఆమెంబరు చనిపోయిన పిమ్మటకూడ క్రయ దారు విభాగమునిమిత్తము దావాచేయుటకు హక్కుకలదనియు, ఆమెంబరు జీవించియుండగా విభాగముచేసికొనక పోవుటచేత ఆతనిభాగము వృతశేషస్వభర్తముచే తక్కిన మెంబర్లలో లీనమైపోయిన దనువాదము చెల్లదనియు, తీర్మానించిరి(1).

(బు) ఒక మెంబరుయొక్క భాగమంతయు విక్రయమయినప్పుడు, విక్రయమయినవాడు, సమష్టికుటుంబ మెంబరునకు, ఎంతభాగమునకు హక్కుకలిగియుండునో, అంతభాగమునకును క్రయదారు హక్కుకలిగియుండును. క్రయమయిన పిమ్మట, కొంతకాలమువరకును క్రయదారు తనకు క్రయమయిన ఆస్తి స్వాధీనమునకు గాని, విభాగముకొరకు గాని, ప్రయత్నింపక పోవుటవలన ఆమధ్యకాలములో, కుటుంబములో కలిగిన మరణజననములను బట్టి క్రయదారునకు హెచ్చుతగ్గులు కలుగవు అని క. బొం. హై. తీర్మానించినవి(2).

ఉదా:—(1)క, చ, ట, అనువారు ముగ్గురుసోదరులు. క, తన $\frac{1}{3}$ భాగమును ఏ కు అమ్మివేసెను. పిదప చ, చనిపోయెను. తరువాత ప, విభాగముకొరకు దావాతెచ్చెను. ప, $\frac{1}{3}$ భాగమునకే హక్కుదారుడగును కాని $\frac{1}{2}$ కు కాదు.

(2). క తండ్రి, చ, ట, లు కుమారులు. క తన $\frac{1}{3}$ భాగమును ప కు అమ్మివేసెను. ప విభాగము ని॥ దావాతెచ్చులోపల క, కు త, అను వేరొకకుమారుడు కలిగెను. విభాగములో త, కు

(1) 25 మ 690 పు. బెం; 141 ఇం. కే (మ) 122.

(2) 10 క 626; 28 క 670; 89 ఇం కే (బొం) 23; 28 బొం 201; 21 బొం 797.

వాటాయించి, ప కు $\frac{1}{4}$ వంతుమాత్రమే డిక్రియివ్వవలెనని వాదించిరి. కాని అది అంగీకరింపక కోర్టువారు $\frac{1}{3}$ డిక్రియిచ్చిరి.

కాని ఈవిషయమున మదరాసు హైకోర్టువారు భిన్నాభిప్రాయులైనారు. ఈసందర్భము మ. హై. లో చాలసారులు విమర్శింపబడినది(1). ప్రి.కా. వారిఫలన స్పష్టమైనతీర్పు రాతేదు(2) అదివరకున్న కేసులనువిమర్శచేసి, 1932 సం॥లో మ. హై వారు విక్రయమయిన తేదీనాటికి, మెంబరున కె త భాగమున్నను దానితో నిమిత్తములేదనియు, విభాగమునిమిత్తము దానారాబడిన తేదీనాటికి ఆమెంబరు ఎంతభాగమునకు హక్కుకలిగియుండునో అంతభాగమునకు మాత్రము క్రియదారు హక్కుకలిగియుండుననియును తీర్మానించినారు(3). అనగా విక్రయమయిన తేదీకిని దానా తేదీనాటికిని నడుమ కుటుంబములో కలిగెడు జననమరణములనుబట్టి ఆభాగము మారిపోవుచుండునని యర్థము. నాగపూరుకోర్టువారుకూడ ఇట్లే అభిప్రాయపడిరి(4).

క. తండ్రి. చ, ట, కుమార్లు. చ. మేజరు. ట, మైనరు. క, కొంతఆస్తిని క్రియము చేసెను. దస్తావేజులో ట కుగార్డియనుగా, క సంతకముచేసెను. చ ఆవిక్రియమునకు అంగీకరించలేదు. విక్రియము దరిమిలాను, ట, చనిపోయెను. కాని త, అనుమరియొక కుమారుడు కలిగెను. క-ట, అనువారు చనిపోయిన పిమ్మట క్రియదారు స్వాధీనమకొరకు దావాతెచ్చెను. తండ్రిచేసిన వినియోగము న్యాయమైనదని రుజువుచేయలేకపోయెను. అయినను తండ్రివాటాపైని క్రియము బయిండుచేయుననియును, దానా తేదీనాటికి, చ, త, లు

(1) 14 మ 408; 25 మ 690; 35 మ 47; 46 మ 815; 58 మ 684; 45 మ 449.

(2) 141 ఇం. కే 122 (మ) 122 at 125.

(3) 141 ఇం. కే. 122.

(4) 116 ఇం. కే (నా) 648.

న్నారకాపున క్రయదారునకు తండియొక్కమూడవ వంతు వాటాకు మాత్రమే డిక్రియిచ్చిరి(1).

(బూ) అవిభక్త భాగమును కొన్నక్రయదారు, కొనిన తేదీ మొదలు విభాగమునకు దావా తెచ్చు తేదీనరకును గతఫలసాయమును పొందజాలడు(2).

(బి) అవిభక్త భాగమును తనఖాపెట్టిన తనఖాదారు దరిమిలానుజరిగిన విభాగములోతనఖాపెట్టిన వాని వాటాకు ఏయా స్తివచ్చునో ఆయా స్తిమీదమాత్రమే తనఖాబాధ్యతను అమలుజరుపుటకు హక్కు కలిగియుండును(3). ఒక మెంబరుపై నికాబడినడిక్కి, సమష్టికుటుంబాస్తిలో ఒకానొకయాస్తి వేలముకాబడెను. తక్కిన మెంబర్లు ప్రత్యేకముగా ఆయాస్తి వేలము వేయరాదని దావా తెచ్చిరి. వేలము తేదీనాటికి వేలము వేయబడిన ఆస్తికిమ్మ తుకంటె ఆ మెంబరు వాటా ఆస్తి చాలయెక్కువ కిమ్మతుకలదిగా నుండెను. ఈ సందర్భములో వేలమయిన ఆస్తిని ఆ వాటాలోనికి చేర్చి, వేలములో కొనిన వానికి యిప్పించవచ్చునని తీర్మానించిరి(4).

(బి) తనఖాదారు, తనతనఖాబాకీకి దావా చేయునప్పుడు ఆ దావాలోనే విభాగమును కోరకూడదు(5). ఇద్దరు సోదరులు తనఖాపెట్టిరి. అందొకడు తన భాగమును తనఖాదారునకే అమ్మి

(1) 112 ఇం. కే (మ) 558;

(2) 27 మ. లా జ 409; 25 ఇం. కే (మ) 585; 57 ఇం. కే (బొం) 582; 59 ఇం. కే. 428; 89 మ 265.

(3) 20 క 582; 187 ఇం. కే (బొం) 603; 39 ఇం. కే 586.

(4) 1927 మ. 1084; 23 బొం 385; 24 అ 483; 34 మ 173; 30 ఇం. కే (క) 420

(5) 21 ఇం. కే (బొం) 689.

వై చెను. రెండవవాడు మరియొకనికి విక్రయించెను ఈక్రయ దారు మొత్తముతనభానంతను విడిపించుచుని కొరజాలడు(1).

25 తండ్రిచేసిన వినియోగములకును కర్తచేసిన వినియోగములకును భేదమున్నది. (క). కర్త సమష్టికుటుంబావసరమునకును, లాభముకొరకునుదప్ప వినియోగమును చేయకూడదు. చేసినచో, కర్తభాగమే కాని యితరభాగములు బయిండుకావు. తండ్రి, కుటుంబముయొక్క అవసరము, లాభము, కొరకు మాత్రమే కాకుండ, తనపూర్వపు సొంతఅప్పులకుకూడ, తనభాగమే కాకుండ, కుమారుల భాగములనుకూడ వినియోగము చేయవచ్చును. పూర్వపురుణములకొరకు కానియెడల, ఆవినియోగము కుమారుల భాగములను బయిండుచేయదు. తండ్రికానట్టికర్త, పూర్వపురుణముల కని విక్రయించినంతమాత్రమున చెల్లదు. అవసరముండవలయును.

(చ) వినియోగము చెల్లునా? చెల్లదా? అని ప్రశ్నవచ్చినప్పుడు, ఋజువుభారమువిషయమునకూడ భేదమున్నది కర్త వినియోగముచేసినప్పుడు, ఆవినియోగము న్యాయమైన యవసరము కొరకుగాని, కుటుంబలాభముకొరకుగాని చేయబడినట్లు ఆవినియోగమును పొందినవాడు ఋజువుచేయవలయును అట్లు ఋజువుచేయనిచో, ఆవినియోగములు చెల్లవు. 43 ఇం. కే (పా) 625;

(ట) తండ్రి, వినియోగముచేసినప్పుడు, అది చెల్లదని కుమారులు దావాతెచ్చునెడల, సదరువినియోగములు, తండ్రిదుష్ప్రవర్తన కొరకును శాస్త్రవిరుద్ధములైన కార్యములకొరకును, చేయ

(1) 106 ఇం. కే (మ) 196.

బడియెనని కుమారులు రుజువు చేయవలయును. తేని-చో, ఆవినియోగములను రద్దుచేయుడని కోరుటకు కుమారులకు హక్కు లేదు. 112 ఇం. కే. (ను) 553.

తండ్రి, తనపూర్వపురుణములకు కుటుంబాస్తిని వినియోగము చేసినచే, దానిని రద్దుచేయుచుని కోరుటకు న్యాయమయిన అవసరము లేదనిగాని, కుటుంబలాభముకొరకు చేయబడినదికాదనిగాని, రుజువుచేసినంతమాత్రమున లాభములేదు. ఆకారణములమీద ఆవినియోగమును రద్దుచేయకూడదు. దుష్ప్రవర్తనకొరకు ఆపూర్వపురుణములు చేయబడినవనియు, ఆరుణములు ప్రత్యక్షముగా ఆదుష్ప్రవర్తనకార్యములకే ఖర్చుపడెననియు, కుమారులు ఋజువుచేయవలయును. 1932 లా. 636; 1928 మ 105;

తండ్రి, పూర్వపురుణములకు సమష్టి ఆస్తిని విక్రయించినప్పుడు, ఆరుణములు సమష్టికుటుంబముయొక్క అవసరముకొరకుగాని, లాభముకొరకుగాని చేయబడినవై యుండసక్కరలేదు. పూర్వపురుణములైనచాలును అయితే అవి అన్యాయములును, దుష్ప్రవర్తనకొరకును చేయబడినవై యుండకూడదు. అట్టివికానిరుణములకు తండ్రిచేసినవినియోగము కుమారులను బయిండుచేయును(1). అట్టిరుణములకు పితామహుడు ప్రపితామహుడు చేసినవినియోగములు కూడ పౌత్రులను ప్రపౌత్రులను బయిండుచేయును(2).

(1) 1930 పా. 827; 78 ఇం. కే (ఔ) 466; 63 ఇం. కే (ఔ) 288; 59 ఇం. కే (ఔ) 570; 60 ఇం. కే (ఔ) 187; 89 ఇం. కే (ప్ర). కా) 280; 77 ఇం. కే (ప్ర). కా) 689; 64 ఇం. కే (నా) 718; 1925 మ 1248; 48 ఇం. కే 989; 107 ఇం. కే (లా) 385; 95 ఇం. కే (ఔ) 857; 1926 అ 79; 1925 అ 367; 88 ఇం. కే (ఔ) 474; 46 అ 301; 40 అ 77; 1931 మ 615; 62 ఇం. కే (పా) 182.

(2) 114 ఇం. కే (పా) 708; 112 ఇం. కే. 151; 98 ఇం. కే 1053.

అన్యాయములును దుష్ప్రవర్తనకొరకు చేయబడిన రుణములన నెట్టివియోగవడవ ప్రకరణమున తెలుపబడును.

తండ్రి పూర్వపురుణములకు ఆస్తివిక్రయించినను బజారుధరలకంటె తక్కువకు విక్రయించినచో ఆవిక్రయము చెల్లదు(1).

పూర్వపుతనఖాబాకీకి తండ్రి సమస్తి ఆస్తిని విక్రయించినపుడు అది చెల్లుట కభ్యంతరముండదు. అతనఖాబాకీ యెట్టిదని కోర్టువారు విచారణచేయనక్కరలేదు(2) అయితే తండ్రి కానట్టికర్త వినియోగము చేసినప్పుడు, న్యాయమైన యవసరమునకు చేసినా? యను ప్రశ్న మాత్రమే విచారణీయము కాని, దుష్ప్రవర్తనరుణములా? శాస్త్రసమ్మతము కానిరుణములా? యనుప్రశ్నలతో పనిలేదు(3).

26. సమస్తికుటుంబాస్తి వినియోగము విషయమున కర్త

కంటె తండ్రికి కొన్ని యధికారము లెక్కువయున్న వినియోగసందర్భమున తండ్రికిగల వి. ఈదిగువ వ్రాసిన మూడువిధములగు సధికారము లేషాధికారములు— లును కర్తకు లేవు.

అవియేవనగా :—

(i) పూర్వార్జితములైన చరస్థిరాస్తులయందు పుత్రునకు జన్మముచేతనే హక్కుకలిగియున్నను, అతని యనుజ్ఞతో నిమిత్తము లేకుండ కొన్ని కార్యములకొరకు, సమస్తికుటుంబముయొక్క చరాస్తిలో న్యాయమయిన పరిమితిగల కొంతభాగమును తండ్రి దానమియవచ్చును.

(1) 68 ఇం. కే (అ) 807.

(2) 51 అ 1039; 47 అ 795.

(3) 92 ఇం. కే (అ) 816.

(ii) అట్లే సమస్తికుటుంబముయొక్క స్థిరాస్తిలో న్యాయము యిన పరిమితిగల కొంతభాగమును ధర్మకార్యములకు తండ్రి దానమియవచ్చును.

ఈవిషయమున స్మృతివచనము లివి :—

భర్తా ప్రీతేన యద్దత్తం స్త్రియై తస్మిన్మృతే పితృః ।
 సా యథాకామ మశ్నీయా ద్దద్యాద్వా స్థావరాదృతః॥
 మణిముక్తాప్రవాళానాం సర్వస్యైవ పితా ప్రభుః ।
 స్థావరస్యతు సర్వస్య నపితా నపితామహః॥
 పితృప్రసాదా ద్భుజ్యంతే వస్త్రా న్యాభరణానిచ ।
 స్థావరంతు నభుజ్యేత ప్రసాదేనతి ప్రైతృకః॥

భర్తా ప్రీతుడై యిచ్చినదానిని ఆతని యవంతరమున నామె యధేచ్ఛముగా ననుభవింపవచ్చును

మణులు ముత్యములు ప్రవాళములు మొదలగువానికి తండ్రి యేసర్వాధికారి. స్థావరమునందుమాత్రము తండ్రియును, తాతయును సర్వాధికారులుకారు. (అనగా పుత్రపౌత్రులున్నప్పుడు స్థిరాస్తియందు పితృపితామహులకు సర్వాధికారము లేదనియును చరాస్తియందు తండ్రి కధికారమున్నదనియు నర్థము, తండ్రి యనుగ్రహించి యిచ్చినవస్త్రములు ఆభరణములు మొదలగువానిని అనుభవింపవచ్చును. తండ్రియనుగ్రహముచే నిచ్చినను స్థిరాస్తినిమాత్ర మనుభవింపజాలరు.

ఈవాక్యములనుబట్టియును, ఈప్రకరణమునందలి 6 వ పేరాలో వ్రాయబడిన పరికొన్నిస్మృతుల ననుసరించియును తండ్రికి పైన వ్రాసిన యధికార మియబడినది. స్మృతులలోను మితాక్షరివ్యాఖ్యానమునందును ఉన్నదానికంటె న్యాయస్థానములు తండ్రియధికా

రమును అధికముచేసినవి(1). భార్యకు, కుమార్తెలకు, కుమారుల లోకొందరికి, ధర్మకార్యములయందు యితరులకు యిచ్చినదానములు కుటుంబాస్తినిబట్టి న్యాయముగానున్నంతవరకు చెల్లునని చాలకేసులలో న్యాయస్థానములు తీర్మానించియున్నవి.

ఇద్దరుకుమారులున్నప్పుడు అందొకనికిమాత్రమే విశేషముగా ఆస్తినిచ్చినప్పుడు అదిచెల్లదని తీర్మానించిరి(2). కుమారునకుగాని కుమార్తెకుగాని ప్రేమచేత తండ్రి సమష్టి ఆస్తినిచ్చినప్పుడు అది ఆస్తినిబట్టి న్యాయముగా నున్నచో చెల్లునని కొన్నితీర్పులున్నవి(3). మొత్తము ఆస్తి పది, పది నెదులకులున్నప్పుడు కుమార్తె కిరుపదివేల రూపాయలనిచ్చినచో అది న్యాయమేయని బొం. హై. తీర్మానించి నారు(4).

ప్రేమచేత నిచ్చినది దగ్గరబంధువునకయిననే చెల్లును గాని యితరులకయినచో చెల్లదు(5).

కుటుంబాస్తినిబట్టి యిచ్చినఆస్తి హెచ్చుగానున్నదనుకారణ ముచే కొన్నికేసులలో దానములు రద్దుచేయబడినవి(6).

తండ్రి, తనభార్యకు కుమార్తెయంగీకారము లేనిదే ఆస్తినియి కూడదు. అట్టిచ్చినయెడల మైనరుకుమార్తెను బయిండుచేయదు(7).

(1) 55 క 210.

(2) 1 బొం 561: 31 అ 359;

(3) 5 బొం 48; 31 బొం 372; 24 బొం 549; 35 మ 628; 13 ఇం. కే (మ) 474. 1931 మ. పి. నో 215, 57 ఇం. కే (పా) 341;

(4) 29 బొం 51;

(5) 1929 అ 854;

(6) 30 మ 458;

(7) 16 మ 84.

కుమాళ్లయంగీకారముపైని, భార్యకుగాని కుమార్తెకుగాని తండ్రి కొంత ఆస్తినియవచ్చును. కుమారుడు మైనరుగానున్నచో సంరక్షకు నివలన అనుమతిగైకొన్నచో అది చెల్లవచ్చును(1). కుమారుడు చని పోయినసందర్భములో, పాత్రునితల్లివద్దనుండి యంగీకారమునుపొంది పితామహుడు తన భార్యకును తనకుమార్తెకును కొంత ఆస్తినిచ్చెను. అది చెల్లునని తీర్మానించిరి(2).

(iii) తండ్రి, సమష్టికుటుంబముకొరకు కాకుండ తనసొంతము కొరకు చేసినరుణములకు (అవి పూర్వపురుణములై యుండవలయును. మఱియు శాస్త్రసమ్మతము కానివియు దుష్ప్రవర్తనకొరకు చేయబడి నవియునై యుండకూడదు) పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రుల భాగములతోకూడ సమష్టికుటుంబాస్తిని విక్రయింపవచ్చును(3).

మైన చెప్పబడిన మూడువిధములగు నధికారములుతప్ప కర్త కంటె, తండ్రికి విశేషాధికారము లేవియును లేవు.

తండ్రియైనను సమష్టికుటుంబాస్తిని, లాభమువచ్చెడు కార్యమునకైనను తనయిష్టమువచ్చినట్లు తనభాషెట్టుటకుగాని, విక్రయించుటకుగాని అధికారము లేదు(4).

(1) 40 ఇం. కే (ప్ర) 118.

(2) 26 ఇం. కే 208.

(3) 89 ఇం. కే (ప్ర) కా.) 280; 40 ఇం. కే. (ప్ర) కా.) 284; 42 ఇం. కే (ప్ర). కా.) 791; 77 ఇం. కే (ప్ర). కా.) 689; 51 ఇం. కే (అ) 119; 27 మ (పు. బెం.) 243; 18 క 157 (ప్ర). కా.)

(4.) 60 ఇం. కే (అ) 68.

27. సమష్టికుటుంబాన్ని కర్తగాని, తండ్రిగాని, వినియోగము చేసినప్పుడు, అది Void (దానియంతటనదియే చెల్లనిది యగునా ?) లేక Voidable (ఎవరైనను దాని నాక్షేపించి రద్దుచేయింపవలయునా ?) అను ప్రశ్నకు సమాధానమియవలసియున్నది. Void అనగా చెల్లనిది. Voidable అనగా చెల్లకుండ చేయతగినది.

కర్తగాని తండ్రిగాని చేసినవిని యోగము దానియంతటనదియే చెల్లనిది యగునా ? ఎవరైనను దాని నాక్షేపించి, వ్యవహారము జరుపవలయునా ?

న్యాయకుయిన అవసరములేకుండ చేయబడిన వినియోగము చెల్లనిదేమైనను మిగిలినమెంబర్లు, దానికి అంగీకరించి అనులుజరుపవచ్చును. కాని మైనర్లు అంగీకరించినంతమాత్రమున ఆ వినియోగము చెల్లదు. మైనరునకు యుక్తవయసు వచ్చినపిమ్మట అంగీకరింపవచ్చును(1). ఒక సమష్టికుటుంబమెంబరు చేసిన వినియోగము చెల్లనిది కాజాలదు తక్కినమెంబర్లలో నెవరైనను దానినాక్షేపించి రద్దుచేయింపవలయును(2).

పైన చెప్పిన Void, Voidable అనుమాటలు, కాంట్రాక్టుఆక్టులో చెప్పబడినరీతిగా సమష్టికుటుంబమువిషయమున వర్తించవని మ. హై. తీర్మానించినారు(3). న్యాయమైన అవసరము, కుటుంబలాభము లేకుండ కర్తవినియోగము చేసినప్పుడు, తక్కినమెంబర్లభాగములతో సంబంధించినంతవరకు ఆ వినియోగము చెల్లనిది. చెల్లని కార్యమును ఎవరును చెల్లునట్లుచేయజాలరు. చెల్లకుండచేయదగిన కార్యమును అంగీకరించినను, అనంగీకారమును వెల్లడించకుండ యూర

(1) 112 ఇం. కే (మ) 558;

(2) 72 ఇం. కే (మ) 471; 53 ఇం. కే (మ) 953; 45 మ 449; 68 ఇం. కే, 839; 15 ఆ 339. B1; 1923 మ 936; 1928 ఆ 41;

(3) 112 ఇం. కే (మ) 553;

కుండినను ఆకార్యము చెల్లును కర్త అక్రమముగా చేసినవినియోగము చెల్లనిది కావున దానిని దరిమిలాను తక్కినమెంబర్లు అంగీకరించి తిరిగి దస్తావేజు వ్రాసి యిచ్చుటకు వీలులేదని ఒక కేసులో మ. హై. వారు తీర్మానించినారు(1). సమష్టికుటుంబమువిషయమున ఈ సూత్రమన్వయించదనియు, అట్టివినియోగమును అంగీకరించుచు దరిమిలాను తక్కినమెంబర్లు దస్తావేజు వ్రాసియివ్వవచ్చుననియు, మ. హై. మరియొక కేసులో తీర్మానించినారు(2).

అవసరముగాని, లాభముగాని, పూర్వపురుణముగాని లేకుండ చేసిన వినియోగములు చెల్లనివియగునా? లేక చెల్లకుండ చేయదగినవా? యనువిషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. మ. పా. హై. లు చెల్లనివనియును, లా. హై. చెల్లకుండ చేయతగినవనియును తీర్మానించుచున్నారు(3).

చెల్లనిది, చెల్లకుండ చేయతగినది అను నీరెండింటికెని భేదమి? యని ప్రశ్నింపవచ్చును. కొన్ని సందర్భములలో ఈ భేదమును బట్టి హక్కులలో ఎక్కువతక్కువలు వచ్చుచుండును. ఎట్లనగా క, తండ్రి, చ, ట, కుమార్తె. క ఆస్తిని వినియోగము చేయునాటికి చ మేజరు. అతడు క్రయమునకు అంగీకరించ లేదు. ట మైనరు. అతనితరపునకూడ క దస్తావేజు వ్రాసియిచ్చెను. తరువాత ట మైనరుగానే చనిపోయెను. పిమ్మట ఆస్తి స్వాధీనముకొరకు క్రయదారు దావాతెచ్చెను క, న్యాయమైన అవసరముగాని, పూర్వపురుణముగాని లేనిదే విక్రయించెను గావున ఆక్రయము చెల్లకూడదనిరి. తండ్రివాటాకు

(1) 35 మ 177.

(2) 112 ఇం. కే (మ) 553; 57 క 89; 2 మ 91.

(3) 1928 మ 986; 39 ఇం. కే (పా) 665; 1930 లా 186; 52 బొం 1; 89 అ 500.

మాత్రము చెల్లునని తీర్మానించిరి. అయితే ఆక్రయము చెల్లకుండచేయదగినదనియు, ట, దావా తెచ్చి ఆక్రయమును రద్దుపర్చలేదు కావున అతనివాటాకూడ క్రయదారునకు రావలయునని వాదించబడెను. కాని కోర్టువారు ఆవాదమునంగీకరించక ఆక్రయము చెల్లనిదనియు, క్రయదారు స్వాధీనముచేసికొన నంతవరకు దానిని రద్దుచేయవలసిన యవసరము ట, కు లేదనియు, తీర్మానించిరి(1). చెల్లనిది చెల్లకుండ చేయదగినది (Void - Voidable) అనువిషయములలో నిట్లే అనేక విధములుగా తగవులు వచ్చుచుండును.

28. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో, కర్తగాని, తండ్రిగాని, మరి యొక మెంబరుగాని, చేసినవినియోగముల నాక్షేపించుటకు, వినియో

గముచేసిననాటికి ఉన్నయితర మెంబరు లెవరైనను అర్హులైయుందురు(2) అప్పటికి గర్భస్థుడైయున్న మెంబరునకుకూడ ఆక్షేపించుటకు హక్కుకలదు(3).

తండ్రిచేసినవినియోగము నాక్షేపించుటకు వినియోగమునాటికి గర్భస్థుడుకాకుండ దరిమిలాను జన్మించిన కుమారులకు హక్కులేదు(4). తండ్రి వినియోగముచేయునాటికి, 'చ' అనుకుమారుడుండెను. తరువాత 'ట' కలిగెను. ఆవినియోగము నాక్షేపిం

(1) 112 ఇం. కే (మ) 553.

(2) 35 అ. 571; 20 మ 354;

(3) 57 ఇం. కే. 578; 61 ఇం. కే. (లా) 628; 11 మ. 246; 16 మ. 76; 26 ఇం. కే. (అ) 871; 18 అ 126; 116 ఇం. కే (లా) 545.

(4) 108 ఇం. కే. (మ) 689; 1927 అ 127; 24 ఇం. కే. (మ) 794; 1931 మ 550; 34 క 572; 28 అ 126; 65 ఇం. కే. (నా) 688; (జె) 404; 43 ఇం కే. (పా) 876; 115 ఇం. కే. (పా) 886; 79 ఇం. కే. (జె) 666; 78 ఇం. కే; (నా) 884; 70 ఇం. కే. (మ) 769. 21 ఇం. కే. 880;

చుటకు చ, ట, లకు ఇద్దరికిని హక్కుకలదు. 'చ' జీవించియుండగా 'ట' పుట్టియుండినచో, దరిమిలాను చ, చనిపోయినను ఆవినియోగము నాక్షేపించుటకు టకు హక్కుకలదు కాని 'ట' పుట్టకపూర్వమే, 'చ' ఆవినియోగమునకు తనయంగీకారము నిచ్చినేని, 'ట' కు దావాకారణము: డదు(1) (చ) తెచ్చినదావా వానికి వ్యతిరేకమైనను, 'ట' మరల దావాతెచ్చుట కభ్యంతరము లేదు(2).

కుటుంబమెంబర్లకు మాత్రమే వినియోగముల నాక్షేపించుటకు హక్కుకలదు. కాని యితరులకట్టి హక్కులేదు. వినియోగము చేసినవాడు ఆక్షేపించకూడదు(3).

వినియోగముచేసిన దరిమిలాను దత్తతచేసికొనబడిన దత్తునకు దత్తకుపూర్వపు వినియోగముల నాక్షేపించ వీలులేదు(4).

సమష్టికుటుంబమెంబరుయొక్క చారసులుకూడ అతడు చేసిన వినియోగముల నాక్షేపింపవచ్చునని అ. హై. వారు తీర్మానించిరి(5).

పితామహుడుచేసిన వినియోగమును, అప్పటికి పుట్టియుండని పౌత్రుడు ఆక్షేపింపజాలదు(6).

న్యాయసమ్మతముకాని వినియోగమును దరిమిలాను వినియోగమునుపొందినవాడు ఆక్షేపింపవచ్చును(7).

(1) 64 ఇం. కే. (అ) 885; 115 ఇం. కే. (పా) 886; 79 ఇం. కే. (అ) 1019; 112 ఇం. కే. (మ) 553; 94 ఇం. కే. (నా) 948; 38 అ 654; 61 ఇం. కే. (లా) 628; 40 క. 966; 18 ఇం. కే. (క) 625.

(2) 44 అ 190; 1924 (ఔ) 141; 78 ఇం. కే. (నా) 260

(3) 45 ఇం. కే. (అ) 451; 15 ఇం. కే. (అ) 931; 1930 అ 852; 42 అ 50.

(4) 5 బొం 610; 12 బొం 105; 128 ఇం. కే (అ) 829;

(5) 47. అ. 490.

(6) 1928. మ. 945.

(7) 83 అ. 713; 51 అ. 575; 116 ఇం. కే (అ) 486.

తండ్రి చేసినవినియోగమును తక్కినమెంబర్లు ఆక్షేపింపవచ్చును. కాని అతనిబాకీలకు ఆస్తినిజపుచేయించినరుణదాత ఆక్షేపించజాలడు(1). కాని ఆరుణకాత, ఆబాకీలకు వేయించినవేలములో, ఆస్తినికొనినఖరీదుదారుడు, ఆయాస్తిపైని అదివరకుచేయబడినవినియోగములు న్యాయమైనయవసరముకొరకు చేయబడలేదనుకారణముపైని ఆక్షేపించవచ్చును(2).

తండ్రి తనభాషెట్టినప్పుడు, అతనభాషాస్తి స్వాధీనమునిమిత్తము కాని తనభాషాస్తినివేలం వేయించి బాకీరాబట్టుకొనుటకుగాని, తనభాదారు తండ్రిని కుమాళ్ళు కలిపితెచ్చినదావాలో కుమాళ్లు సదరు తనభాకు ఆక్షేపణలను తెలుపునెడల, కోర్టువారు విచారణచేసి, తనభాషాచెల్లునాచెల్లదా? అనువిషయమును నిర్ధారణచేయవలయును. కాని కుమాళ్లుకూడ పార్టీలుగా నున్నారకదాయని విచారణలేకుండ డిక్రి యివ్వకూడదు(3).

29. తండ్రిగాని, కర్తగాని, చేసినవినియోగములు తక్కినమెంబర్లను బాధించవని తీర్మానించినప్పుడు క్రయదారునిగతియేమి?

అని యాలోచింపవలసియున్నది. సమష్టికుటుంబా

వినియోగములు
చెల్లకని తీర్మా
నించినప్పుడు, క్ర
యదారుని గతి
యేమి?

స్తితో, తండ్రికి వాటాయుండును కావున, కుమారుడు విభాగమునకు దావాతెచ్చినేని, తండ్రివిక్రయించినభూములు తండ్రివాటాక్రిందకువచ్చేడి ఆస్తిలో చేరునట్లువాటాలు వేయించి, విక్రయముచేసిన

భూములు క్రయదారునకు యిప్పింపవచ్చును(4). తండ్రివాటాకు సరి

(1) 1928 అ. 476.

(2) 15 అ 389; 58 అ 21

(3) 127 ఇం. కే. (ఔ) 38;

(4) 86 ఇం. కే. (మ) 284; 46 మ 815.

పడినయా స్తియంతయును విక్రయించియున్నయెడల, పైన చెప్పినరీతిగా ఆయా స్తియంతయును తండ్రివాటాలో చేర్చి, క్రయదారునకు వదలి వేసి, మిగతా ఆ స్తియే కుమారులవాటాలో చేర్పించుట శాస్త్రసమ్మతముకాదు కీడు మేల్లు సరిచూచి, సరిగా వాటాలు వేయించి, తండ్రి వాటా క్రయదారున కిప్పింపవలయును(1).

తండ్రిచేసినవినియోగము కుమారులను బయిండు చేయదని తీర్మానించినప్పుడు, ఆసొమ్మునకు కుమారులవాటాలపైని యెట్టిభాధ్యతయు నుండదు. తండ్రివద్దనుండి క్రయదారునకు తిరిగిరావలసిన సొమ్ము తండ్రియొక్కరుణముగా భావింపబడి కుమారులను బయిండు చేయదు(2).

ఒక మెంబరు చేసినవినియోగము చెల్లదనినప్పుడు క్రయధనము ను తనకు తిరిగియిప్పించుమని వినియోగముచేసినవానిపైని దావా తెచ్చి ఆతనిభాగముపైని అమలుజరుపవచ్చును(3).

తండ్రి, సమష్టికుటుంబాస్తిని విక్రయించినప్పుడు అది రద్దు అగునట్టిసందర్భములోనూ ఆవిక్రయము ఈక్రింద వివరించిన మూడు తరగతులుగా విభజింపవచ్చును.

(1). క్రయధనము, తండ్రి వాటా ఆ స్తికిమ్మతుకంటె బొత్తుగా తక్కువగా నున్నయెడల, ఆక్రయమును రద్దుపరచి, క్రయధనములో యెంతమొత్తము సమష్టికుటుంబమునంతను బయిండు చేయు కార్యము లకు ఖర్చుపడియెనో ఆమొత్తమునకు, సమష్టికుటుంబాస్తిని జవాబు దారీ చేయవలయును.

(1) 90 ఇం. కే. (మ) 743.

(2) 47 ఇం. కే. (మ) 192; 8 లా 678.

(3) 57 ఇం. కే. (నా) 498.

(2). క్రయధనము, తండ్రివాటా ఆ స్తికిమ్మతుకంటె బాత్తుగా తక్కువగాయుండక ఓంచుమించుగా తండ్రివాటా ఆ స్తికిమ్మతునకు సరిపోవునట్లుండు నెడల, తండ్రివాటా మాత్రమే క్రయమైన ట్లెంచబడి, తక్కిన వారి వాటాలు ఏవిధములగు బాధ్యతలు తేనిదానివలెనే తక్కినవారు రాబట్టుకొనుట కర్హులు - అయితే, క్రయధనములో యెంత మొత్తము సమష్టికుటుంబావసరములకు ఖర్చుపడియెనో, ఆ మొత్తములో క్రయము రద్దుఅయిన వారి వాటాలకు యెంతఅగునో ఆ మొత్తము తండ్రికి, అనగా అమ్మినవానికి కంట్రీబ్యూషనుక్రింద యిచ్చు కొనవలసియుండును. కాని అమ్మినవాడు తక్కినవారితో సమష్టిగా నున్నప్పుడును, అతనికి, యీతక్కినవారే వారసులైనప్పుడును కంట్రీ బ్యూషను ప్రశ్నరాదు.

(3). క్రయధనము, అమ్మినవానిభాగముకంటె అధికముగా నున్నయెడల, తండ్రివాటా విక్రయించినట్లెంచి, ఆ వాటాధనము పోను మిగిలిన మొత్తములో సమష్టికుటుంబముకొరకు ఖర్చుపడిన మొత్తము నకు సమష్టికుటుంబా స్తిని జవాబుదారీచేసి క్రయదారునకు ఆ మొత్తము యిచ్చుకొనునట్లు తీర్మానింపవలయును(1).

క్రయదారు ఆ స్తిని స్వాధీనముచేసికొనియుండినయెడల రద్దు అయినభాగమునకు క్రయమునుగూర్చి తగాదాచేసినది మొదలు. గత ఫలమీయవలసియుండును(2).

కుటుంబావసరముకొరకుగాని, పూర్వపు రుణతీర్మానముకొరకుగాని కాకుండ ఆ స్తిని వినియోగముచేసినప్పుడు క్రయదారునకు

(1) 27 మ 162; 23 మ 89; 37 మ 435; 26 మ. లా. జ. 604; 1927 మ 1118

89 ఇం. కే. (మ) 504; 113 ఇం. కే. (మ) 158; 22 ఇం. కే. (మ) 688;

(2) 39 అ 61.

ఆసామును కుమారు లిచ్చుకొననక్కరలేదు(1). తండ్రిచేసిన క్రయ ధనములో కొంత న్యాయమైనయవసరమునకు ఖర్చుపడినప్పుడు, ఆమొత్తమును కుమారులు క్రయదారున కీయవలయును అట్లవ్వనిదే క్రయదారునియొద్దనుండి ఆస్తిని రాబట్టుకొనజాలరు(2).

తండ్రి కానట్టికర్త చేసినక్రయము చెల్లినప్పుడు, క్రయదారు తన క్రయధనముకొరకు కర్తపైని దావాచేసి డిక్రిని పొందవచ్చును. కర్తయును, కర్తభాగమును మాత్రమే క్రయదారునకు జవాబుదారీ గాయుండును. తక్కినమెంబర్లు జవాబుదారీకారు.

తండ్రిచేసిన క్రయములనుగూర్చి పైన యీపేరాలో వ్రాయ బడినయంశములు తండ్రికానట్టి కర్తచేసిన వినియోగములకును వర్తించును.

కర్తగాని, తండ్రిగాని, చేసినక్రయము చెల్లదని రద్దుచేయున ప్పుడు, అందులో తండ్రివాటాయును, కర్తవాటాయును క్రయదారు నకు చెల్లవచ్చును. కావున వారివాటాలు ఆదావాలో విడదీసి క్రయ దారుస్వాధీనము చేయవలయువా? లేకమొత్తమూస్తియంతయును కు మాళ్ళస్వాధీనముచేసి క్రయదారును విభాగముకొరకు వెళ్ళవలయు ననితీర్మానింపవలయునా? యనువిషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్న వి. మదరాసు హైకోర్టువారు, మొత్తము క్రియపుటాస్తియంతయును క్రయదారుస్వాధీనమునుండి తప్పించి వామలస్వాధీనముచేసి, క్రయ ధనములో సమస్తికుటుంబముకొరకు ఖర్చుపడినసామును వాడు లిచ్చుకొనునట్లు తీర్పు యివ్వవలయునని తీర్మానించిరి(3). బొంబాయి

(1) 1917 మ. పి. నో 739.

(2) 67 ఇం. కే. (అ) 307; 67 ఇం. కే. (ఓ) 814; 111 ఇం. కే. (లా) 51; 22 ఇం. కే. 44; 23 మ. లా. జ 256;

(3) 25 ఇం. కే (మ) 535; 116 ఇం. కే (నా) 643; 121 ఇం. కే (నా) 43; 18 ఇం. కే (నా) 826.

హైకోర్టువారు క్రయదారు స్వాధీనమునుండి తప్పించనక్కర లేదనియు సమష్టిస్వాధీనమునకు డిక్రియిప్పవచ్చుననియు తీర్మానించిరి(1).

30. కర్తవలనగాని తండ్రీవలనగాని క్రయమునో తనఖానో పొందు క్రయదారు లేక తనఖాదారు, అప్పుడు, ఆవినియోగమును

చేయుటకు ఆకుటుంబమునకు న్యాయమైన యవసరముకలదా? లేదా? యని దర్యాపు చేసి, అట్టిఅవసరమున్నదని సదుద్దేశముతో తృప్తిపడినమీదట విధులు.

ఆవినియోగములను పొందవలయునని ప్రి. కో. వారు, చాలకేసులలో చెప్పియున్నారు. అట్టి దర్యాపును ఆతడుచేసి, తృప్తిపొందినట్లు రుజువుచేయవలసిన బాధ్యత అతనిపైన కలదు. అట్లు సరిగా రుజువుచేసినేని, ఆద్రవ్యము న్యాయమైన యవసరమునకు వినియోగపడినట్లే యెంచి, ఆవినియోగము చెల్లునని తీర్మానింపవచ్చును(2).

క్రొత్తగా పాపుపెట్టెదనని యొకడు ఆస్తిని తనఖాపెట్టెను. క్రొత్తవ్యాపారము ప్రారంభించునా? అది యవసరమా? అనువిషయములనుగూర్చి తనఖాదారు దర్యాపుచేసినట్లు తృప్తికరమైన సాక్ష్యములేదు. అందుచే ఆతనఖా చెల్లదని తీర్మానించిరి(3).

న్యాయమైన యవసరమున్నదా లేదా యని క్రయదారు దర్యాపుచేసికొని, తనంతటతాను తృప్తిపొందవలయునేకాని ఆభారమును కోర్టువారిపైనివైచి, కోర్టువారు శాంక్షనుచేసిననేగాని ఆవ్యవహారమును చేయనని క్రయదారు అనుట కధికారములేదు(4).

(1) 96 ఇం. కే (బొం) 166.

(2). 1 వ పేరా చూడుము; 56 ఇం. కే (బొం) 826; 66 ఇం. కే (పా) 945; 69 ఇం. కే (అ) 688; 44 ఇం. కే. 290; 56 ఇం. కే. 700.

(3). 1982 లా 686;

(4). 56 బొం. 519;

వినియోగమును పొందునప్పుడు, పొందువాడు చేసిన దర్యాపుతో తెలియవచ్చిన విషయములనుబట్టి వినియోగము చేయుట కవసరమున్నట్లు వానికి తెలియవచ్చినదని రుజువుచేసినచో అట్టి యవసరమున్నదని భావించవలయు ననుసిద్ధాంతమున్నచూట నిశ్చయమైనను అతడు సరియైన దర్యాపుచేసెనా లేదా యనువిషయమును చాల జాగ్రత్తగా యోచింపవలసి యుండుననియు, జాగ్రత్తగా దర్యాపుచేసినచో నిజము బయల్పడునని తోచిన కేసులలో పైనచెప్పిన సిద్ధాంతమును పరిపఠించేయకూడదనియు, అ. హె. నారు తీర్మానించినారు(1).

కుమార్తె వివాహమునకు కావలసియున్నదని చెప్పి ఆస్తిని విక్రయించెను. ఆక్రయధనము కుమార్తె వివాహపుఖర్చులక్రింద ఖర్చుపడునట్లు చూడవలసిన బాధ్యత క్రయదారునకు లేదు(2). కాని వివాహముకాదగిన కుమార్తెయే అతనికి వేనప్పుడు క్రయదారు తనవిధిని నిర్వర్తించలేదని యర్థము.

వినియోగము చేయువాడు చెప్పినమాటలు నిజమైనచో ఆకార్యము న్యాయమైన యవసరమై యుండవలయును. లేనిచో ఆ వినియోగము చెల్లదు(3).

వినియోగము చేయువాడు చెప్పెడిమాటలను నమ్మి వ్యవహారము చేయరాదు. ఋణదాత లేక క్రయదారు న్యాయమయిన దర్యాపుచేసి తృప్తి పొందవలయును. అట్టి దర్యాపు చేసినట్లు నమ్మదగిన సాక్ష్యము లేకపోయినను, అవ్యవహారము చేయుటవలన కుటుం

(1). 131 ఇం. కే (ఆ) 513;

(2). 92 ఇం. కే (లా) 263.

(3). 85 ఇం. కే (లా) 468; 83 ఇం. కే. 54.

బమునకు చాలనష్టము కలుగునట్లు కనపడుచున్నను, ఆ వినియోగము చెల్లదు(1).

దస్తావేజులో, న్యాయచుయినయవసరమునుగూర్చి తెలుపబడినమాటలనుబట్టి వినియోగముకు పొందువాడు సరియైన దర్యాపు చేసినని యెంచవలయునని చెప్పరాదు. దస్తావేజులో ప్రాయుటకంటె యితరమైన సాక్ష్యముచే దర్యాపు చేసినట్లు రుజువు చేయవలసియుండును(2).

ఒకడు కొంతభూమిని కవులునకు పుచ్చుకొనుటకై సమష్టి కుటుంబాస్తిని తనఖాపెట్టెను. కవులునకు పుచ్చుకొనుచుగతి నిజమా? అబద్ధమా? అనిమాత్రమే తనఖాదారు దర్యాపు చేయవలయును. కాని ఆకవులు కుటుంబమునకు లాభమగునా కాదాయని తనఖాదారు దర్యాపు చేయ నవసరములేదు(3).

దస్తావేజులో ఒకరుణము తీర్చుటకని ప్రాసీ, విక్రయించి ఆసాముతో మరియొకరుణమును తీర్చెను. ఆరుణముకూడ అదివరకే చేయబడినదియు, సమష్టికుటుంబమును బయ్యిడు చేయునదియునైయుండెను. ఇది యబద్ధపుకారణములనిగానిమోసమునిగాని యననీలు లేదనియును, ఈవిక్రయము కుటుంబముకు బయ్యిడు చేయుననియును తీర్తావించిరి(4).

తండ్రి, కుమారుని వినాహముకొరకని ఆస్తిని విక్రయించెను. వినాహపుఖర్చులకు అమ్మవలసిన యవసరము లేదని రుజువైనది. క్రయదారు, సామాన్య వ్యవహారజ్ఞానము కలవాడు దర్యాపు చేసినట్లు చేయలేదనిచెప్పి ఆక్రయమును రద్దు చేసిరి(5).

(1). 43 ఇం. కే (పా) 625.

(2). 64 ఇం. కే (నా) 268; 116 ఇం. కే (నా) 643.

(3). 61 ఇం. కే (పా) 20

(4). 88 ఇం. కే. 964

(5). 77 ఇం. కే (లా) 383.

31. కర్తగాని, తండ్రిగాని, చేసిన వినియోగముల విషయమున దావావచ్చినప్పుడు, ఆదావాలో రుజువుభారముతయును మొట్టమొదట ఆవినియోగము పొందినవానిపై నుండును(1).
 ఋజువుభారము. వినియోగము పొందినవా డేయంశములను రుజువు చేయవలయునో 32 వ పేరాలో తెలుపబడినది. తండ్రి, పూర్వపు రుజువులకు ఆస్తిని నిక్రయించినప్పుడు లేక తనఖాపెట్టినప్పుడు, పూర్వపురుణములున్నవనియు, వాటికొరకు ఆవినియోగము చేయబడినదనియు, రుజువుచేసినచాలును. అప్పుడు తక్కిన రుజువుభారము కుమారులపై పడును(2). కుమారు లేయంశములను రుజువుచేయవలయునో 35 వ పేరాలో తెలుపబడినది.

కోర్టువేలములో ఆస్తిని కొన్నప్పుడు ఋజువుభారము కొన్నవానిపై నుండదు. కోర్టువేలములోగాక ప్రయివేటుగా కొనినప్పుడు పూర్వపురుణములున్నవా ? లేవా ? న్యాయమయిన యవసరమున్నదా ? లేదా ? యచ నంశములను జాగ్రతగా దర్శాపుచేసినట్లు క్రయదారు ఋజువుచేయవలయును(3).

32. తండ్రిగాని, కర్తగాని, చేసిన వినియోగమునుగూర్చి తగవువచ్చినప్పుడు క్రయదారు లేక తనఖాదారు రుజువుచేయవలసిన యంశము లేవియనగా:—
 క్రయదారు లేక తనఖాదారు రుజువుచేయవలసిన యంశము తెల్పి ?

1. ఆవినియోగము అప్పుడు చేయవలసిన యవసరము కుటుంబమునకు తటస్థించినదా లేదా యని తాను దర్శాపుచేసిననియు, ఆదర్శాపువలన ఆయవసరము

(1). 73 ఇం. కే (అ) 1024; 81 అ 176; 26 బొం 326;

(2). 34 అ 296; 16 మ 90; 24 బొం 848; 106 ఇం. కే (పా) 189;

(3). 73 ఇం. కే (అ) 1024.

కలదని తనకు తృప్తియైనదనియు, సదుద్దేశముతో ఆవ్యవహారమునందు తాను ప్రవేశించితినినియు కోర్టువానికి తృప్తికలుగులాగున రుజువు చేయవలయును.

2. తండ్రికాకుండ యితరకర్త వినియోగము చేసినప్పుడు ఆ వినియోగము న్యాయమైన యవసరముకొరకు లేక కుటుంబలాభము కొరకు చేయబడినదని రుజువుచేయవలయును 69 ఇం. కే. 845; 89 ఇం. కే. 100; 12 ఇం. కే. 178.

3. క్రయమైనచో, క్రయధనము బహుధరల ననుసరించియే యున్నదనియు, కేవలము తక్కువకు విక్రయింపబడలేదనియు, తన ఖాయైనచో, తనఖాప్రతిఫలము తాను సరిగా యిచ్చితినినియు రుజువు చేయవలయును.

4 తండ్రి వినియోగముచేసినప్పుడు ప్రతిఫలము ప్రాతయప్పులను తీర్చుటకు ఆవినియోగము చేయబడియేనేని ఆకుటుంబమునకు ప్రాతయప్పులున్నసంగతిని రుజువు చేయవలయును.

5. క్రయము సరియైన రేటునకే చేయబడినదని చెప్పటకు ధాన్యపుధరలు, వాటినిబట్టి ఇన్ని రెట్లుఖరీదు అని రుజువుచేయుట మంచిపద్ధతికాదు. సమీపములోనున్న అట్టిభూములకిమ్మతు ఎట్లున్నదో రుజువు చేయవలయును. 1927 మ 664.

6. తనఖాదారు, తనఖాదస్తావేజులో వ్రాయబడిన షరతులును, వడ్డీరేటును, న్యాయములైనవనియు, అక్రమములు గావనియు రుజువు చేయవలయును, 79 ఇం. కే. (బె) 35;

33. ఏవినియోగమైనను, చెల్లదని దావా వచ్చినప్పుడు వినియోగమును పొందినవాడు ఏమి రుజువుచేయవలసి

వినియోగము చెల్ల యుండును ?
తగినదని రుజువు చేయుటెట్లు ?

వినియోగమును తండ్రిచేసినప్పుడు, పూర్వపురుణములున్నట్లును ఆరుణముల తీర్మానమునకని యావినియోగమును తండ్రిచేసినట్లును వినియోగమును పొందినవాడు రుజువుచేసిన చాలును అంతకంటె న్యాయమైన యవసరము మొదలగు విషయములను రుజువు చేయనక్కరలేదు. పూర్వపురుణముల నిచ్చిన రుణ వాతమును వినియోగమును పొందినవాడును ఒక్కడేయైనచో, పూర్వపురుణములున్నట్లును అవి న్యాయములనియును ఆతడు రుజువుచేయవలయును. కాని యవసరము రుజువుపర్చనక్కరలేదు(1). తండ్రిచేసిన వినియోగము చెల్లదని కుమారులు దావాతెచ్చినప్పుడు దుష్ప్రవర్తనకొరకై యాసొమ్ము ఖర్చుపడినదనియు, ఆవిషయమును వినియోగమును పొందినవాడు ఎఱిగియుండెననియు రుజువుచేయవలసియుండును. అట్టిరుజువులేనప్పుడు ఆదావాచెల్లదు(2).

తండ్రి పూర్వపురుణములకొరకు కాకుండ వినియోగముచేసిన నాడే ప్రతిఫలమును పుచుకొన్నయెడల ఆవినియోగము న్యాయమైన యవసరముకొరకుగాని లేక కుటుంబలాభముకొరకుగాని చేయబడినదని వినియోగమును పొందినవాడు రుజువు చేయవలసియుండును(3).

తండ్రికానట్టి కర్త వినియోగమును చేసినప్పుడు ఆవినియోగము చెల్లతగివిదని రుజువుచేయవలసిన భారమంతయును వినియోగము

(1). 1929 లా 242; 1919 నా 6; 89 ఇం. కే (లా) 47; 63 ఇం. కే (పా) 570;

50 ఇం. కే (ఓ) 795; 88 ఇం. కే (ఓ) 900;

(2). 68 ఇం. కే (ఓ) 288;

(3). 45 ఆ 718;

పొందినవానిమీదనే యుండును. అట్టివినియోగము, ఆపత్కాలమందు న్యాయమైన యవసరముకొరకు లేక కుటుంబలాభముకొరకు చేయబడినదని రుజువు చేయవలయును. లేనిచో అది చెల్లదు.

వినియోగమును పొందినవాడు, వినియోగముచేసిన తండ్రికి పూర్వపురుణములున్నవా లేదా యని న్యాయమైనదర్యాపు చేసినట్లు రుజువు చేయవలయును. ఆదర్యాపు న్యాయముగాను జాగ్రతగాను చేసినట్లును, అప్పుడు తెలిసినసంగతులు నిజమని తాను నమ్మినట్లును రుజువు చేయవలయును. పూర్వపురుణములయొక్క స్వభావమును గూర్చి యాతడు దర్యాపు చేయనక్కర లేదు(1).

ఇతరకర్తచేసిన వినియోగములవిషయమున కుటుంబమునకు న్యాయమైన యవసరముకలదా? లేక కుటుంబమునకు ఆవినియోగమువలన లాభముకలదా? అనువిషయములను జాగ్రతగాను న్యాయముగాను తానుచేసినట్లును, అప్పుడు తెలిసినసంగతులు నిజములని తాను న్యాయముగా నమ్మినట్లును వినియోగమును పొందినవాడు రుజువు చేయవలయును(2).

వినియోగమునుపొందినవాడు, పైన చెప్పినవిధముగా సరియైన యవసరమునుగాని, లేదా దానినిగూర్చి తాను చేసిన దర్యాపునుగాని, రుజువు చేయవలయును. ఈరెండిటిలో దేనినైనను సంపూర్ణముగ రుజువుచేసినచో ఆవినియోగము చెల్లును(3)

వినియోగమైన చాలకాలమునకు దావా వచ్చినయెడల, పై విషయములను సంపూర్ణముగాను కట్టడిట్టముగాను రుజువు చేయుభారమును వినియోగముపొందినవానిపైని పెట్టట న్యాయముకాదు. అట్టి

(1). 79 ఇం. కే (లా) 980; 78 ఇం. కే. 431.

(2). 1927 క 160;

(3). 1924 అ 170;

కేసులలో కొంతభాగమునకు రుజువుండేనేని తక్కినదికూడ న్యాయమని భావించవలసియుండును(1).

క్రయదారుగాని, తనఖాపట్టినవాడుగాని, ఆ వినియోగము న్యాయమైన యవసరముకొరకు చేయబడినదనియో, కుటుంబలాభముకొరకు చేయబడినదనియో, పూర్వపురుణములకొరకు (తండ్రివిషయమున) చేయబడెననియో రుజువుచేసినప్పుడు, ఆసొమ్ము ఆపనులకు ఖర్చుపడియెనని రుజువుచేయవలసిన బాధ్యత తనఖాదారు క్రయదారులపైలేదు(2). కాని అమ్మినవాడు, లేక బదులుపుచ్చుకొనినవాడు దుర్వ్యయముచేయు నలవాటుగలవాడని, ఋణదాత లేక క్రియదారు ఎరిగియుండేనేని, ఆసొమ్ము న్యాయముగా ఖర్చుపడునట్లు చూడవలసిన బాధ్యత వారిపె కలదు. 112 ఇం. కే. (లా) 558; 98 ఇం. కే. (లా) 865; 92 ఇం. కే. 646.

కర్త 1905 లో తనఖాపెట్టెను. భూమిని, తనఖాదారునకు స్వాధీనముచేసెను. 1926 లో తక్కినమెంబర్లు ఆతనఖా చెల్లదని దావాతెచ్చిరి. అంతకాల మూరక యుండి, తరువాతతెచ్చిన దావా చెల్లదని శీర్కానించిరి(3).

కర్తచేసిన వినియోగమువలన కుటుంబమునకు లాభము కలిగినప్పుడు, ఆలాభమును తాము ఉంచుకొని, ఆవినియోగమును రద్దు చేయుమని కోరుటకు తక్కినమెంబర్లకు హక్కులేదు(4).

(1). 1924 అ 916; 112 ఇం. కే. 151; 50 అ 828; 44 అ 382; 1922 పా 450; 70 ఇం. కే (లా) 1002; 44 అ 756.

(2). 77 ఇం. కే (లా) 333; 74 ఇం. కే (అ) 498; 70 ఇం. కే (పా) 226; 40 అ 171. 60 ఇం. కే (అ) 3; 51 అ 1039; 1927 (ఔ) 590; 114 ఇం. కే (బొం) 245; 8 లా 632. 98 ఇం. కే (లా) 514; 90 ఇం. కే. 345 & 594.

(3). 132 ఇం. కే. (ఔ) 271.

(4). 98 ఇం. కే (అ) 778.

కోర్టువేలములో కొన్నప్పుడు కోర్టురికార్డులను చూచుటతప్ప, ఆరుణములు అక్రమపురుణములేమోయని క్రయదారు వేరుగా దర్యాపుచేయనక్కర లేదు(1).

34. వినియోగము, చెల్లదగినదని రుజువుచేయుటకు దస్తావేజులో వ్రాయబడిన యంశములు సంపూర్ణమైన సాక్ష్యముగా తీసికొనుటకు వీలులేదు(2). కాని, అది కొంత సాక్ష్యముగా తీసికొనవచ్చును(3). దస్తావేజులో వ్రాసినయంశములు దస్తావేజు వ్రాసియిచ్చినవాని యొప్పుదలను, అతడు, క్రయదారుతోగాని, తనఖాదారుతోగాని ఆవినియోగమునుగూర్చి చెప్పినవిషయములను తెలియచేయును కావున వానిని పూర్తిగా త్రోసివేయుటకు వీలులేదు(4). దస్తావేజువ్రాసి చాలకాలము గడచినపిదప తగవువచ్చినసందర్భములో దస్తావేజులో వ్రాసినవిషయములకు గౌరవ మీయతగియుండును(5). కాని సంగతినందర్భములు దస్తావేజులోని యంశములకు వ్యతిరేకముగా నున్నను, దస్తావేజులోని యంశములు నిజమును తెలియచేయునవిగా నుండక వేలు ఉద్దేశముతో వ్రాయబడినట్లు కనబడినను, దస్తావేజులోవ్రాయబడిన యంశములను రుజువుచేయుటకు మనుష్యులు లేకపోయినను,

వినియోగముచెల్ల
తగినదని చెప్పుట
కు దస్తావేజులో
వ్రాసిన యంశ
ములు ఎంతవరకు
సాక్ష్యముగా ఉ
పయోగించును ?

(1). 73 ఇం. కే (అ) 1024.

(2). 36 అ.(పి).కా.) 187; 44 క 186; 40 అ 171; 18 మా. ఇం. అ 219; 74 ఇం. కే (క) 612; 66 ఇం. కే 36; 1928 పా 143; 87 ఇం. కే 180; 50 అ 828; 74 ఇం. కే. 353; 109 ఇం. కే 35; 118 ఇం. కే (అ) 372; 108 ఇం. కే 742; 74 ఇం. కే (కా) 358; 101 ఇం. కే. 769;

(3). 87 ఇం. కే 180.

(4). 1929 అ 481; 1928 క 508; 72 ఇం. కే. 1046; 66 ఇం. కే (అ) 564; 76 ఇం. కే. 598; 66 ఇం. కే. 36;

(5). 34 మ. లా. జ (పి). కా.) 291; 1930 అ 9; 108 ఇం. కే. 224; 101 ఇం. కే. 769; 32 ఇం. కే 5;

కాగితములుండి వాటిని ఋణదాత రుజువుపర్చకపోయినను, దస్తావేజులో వ్రాసినయంశములకు ప్రాముఖ్యమియకూడదు(1). న్యాయమైన యవసరము మొదలగు నంశములను రుజువుచేయుటకు దస్తావేజు కాకుండ యితరసాక్ష్యముండవలయును(2). ఉభయపార్టీలును చనిపోయినప్పుడు, దస్తావేజులోని యంశములను నిజమని భావనచేయవలయును(3). దస్తావేజులోని యంశములు న్యాయమయిన యవసరమును పూర్తిగా రుజువుచేయవు. న్యాయమయిన యవసరముకలదని యితరసాక్ష్యమునుబట్టి రుజువుచేయవలయును(4).

35. తండ్రి పూర్వపురుణములకు ఆస్తిని విక్రయించినప్పుడు, ఆరుణములు దుష్ప్రవర్తనకొరకొ లేక శాస్త్రసమ్మతములుకానికార్యములకొరకొ చేయబడినవనియు, ఆ రుణములట్టివి

తండ్రిచేసిన వినియోగములు చెల్లవనుటకు కుమారులేయంశములను రుజువుచేయవలయును?

యనుసంగతిని క్రయదారు యెరిగియుండెననియు, లేదా న్యాయమైన దర్యాపుచేసియుండినయెడల, క్రయదారున కాసంగతి తెలిసియుండు ననియు, కుమారులు రుజువుచేయవలయును(5). తండ్రి పూ

ర్వపురుణములకు ఆస్తిని విక్రయించినప్పుడు ఆవిక్రయము న్యాయమైన యవసరముకొరకు చేయబడలేదని వాదించినలాభము లేదు. పైన చెప్పినప్రకారము వాదించవలసియుండును(6). తండ్రి రొక్కమునకు విక్రయించినచో ఆవిక్రయము న్యాయమయిన యవసరముకొరకు చేయబడలేదని కుమారులు వాదించవచ్చును(7).

(1). 59 క 859.

(2). 28 ఇం. కే (పి). కా.) 715.

(3). 128 ఇం. కే 241;

(4). 116 ఇం. కే (648); 119 ఇం. కే (పా) 514; 1927 మ 890;

(5). 59 ఇం. కే (ఔ) 570; 78 ఇం. కే (అ) 1024.

(6). 64 ఇం. కే. (ఔ) 220; 78 ఇం. కే (అ) 626;

(7). 64 ఇం. కే (ఔ) 220;

తండ్రిచేసిన వినియోగముల నాక్షేపించుటకు కుమారులు మొట్టమొదట ఆయా స్తి సమస్తికుటుంబా స్తి యని రుజువుచేయవలయును(1).

తండ్రినాసియిచ్చినతనఖాను రద్దుచేయుమని కోరుటకు ఆ రుణము న్యాయమైనది కాదనియో పూర్వపురుణము కాదనియో వాదించవలయునుగాని, తనఖాదారు తెచ్చినదావాలో తనను పార్టీగా చేర్చలేదనిగాని తాను మైనరుగానున్నందున తనకు సరియైనసంరక్షకు డేర్పడి క్రమముగా వాదించలేదనిగాని చెప్పినంతమాత్రమున తనఖా రద్దుకానేరదు(2).

36. తండ్రిచేసిన వినియోగములను రద్దుచేసి ఆ స్తిని స్వాధీనముచేసికొనుటకు వినియోగమును పొందినవాడు ఆ స్తిని స్వాధీనము చేసికొనిన పండ్లెండుసంవత్సరములలోపున దావా తేవలయును. లేనిచో కాలదోషముపట్టును. (1908 సం॥ ఇండియను లిమిటేషను ఆక్టు 126 వ ఆర్టికిలు వర్తించును.)(3).

వినియోగములను
రద్దు చేయుటకై
దావా తెచ్చుట
కు కాలదోషము.

కర్తచేసిన వినియోగములను రద్దుచేసి ఆ స్తిని స్వాధీనముచేసి కొనుటకు వినియోగమునుపొందినవాడు ఆ స్తిని స్వాధీనము చేసికొనిన పండ్లెండుసంవత్సరములలోపున దావా తేవలయును. లేనిచో కాలదోషముపట్టును. (1908 సం॥ లిమిటేషను ఆక్టు 144 వ ఆర్టికిలు వర్తించును(4).

(1). 123 ఇం. కే (ఔ) 849; 12 బొం 122;

(2). 126 ఇం. కే (పా) 377.

(3). 81 క 134; 131 ఇం. కే 867; 19 ఇం. కే (క) 878; 13 క. పి. నో. 815

(4). 29 ఇం. కే 193; 32 ఇం. కే (నా) 242; 49 ఇం. కే (క) 113;

క్రయదారు ఆస్తిని స్వాధీనముచేసికొనిననాటికి కుమారులు మొదలగు తక్కినమెంబర్లు మైనర్లుగానున్నయెడల, వారికి మైనారిటీ వదలిన మూడుసంవత్సరములలోపున దావా తేవచ్చును. (లిమిటేషను ఆక్టు 6 వ సెక్షను వర్తించును.)(1).

క్రయదారు ఆస్తిని స్వాధీనముచేసికొనిననాటికి, పుట్టియుండక దరిమిలాను జన్మించిన వానికి ఆతనిపుట్టుక మొదలు మరల క్రొత్తగా దావాకారణము కలుగదు(2). కాని, అతనియన్నకు దావాకారణముండి, ఆతడు దావాచేయకపూర్వ మీతడు పుట్టియున్నయెడల, యితనికిని దావాకారణముండును. ఎట్లనగా, క. తండ్రి. ఇతడు 1910సం॥రం జనవరు 10 తేదీని ఆస్తిని విక్రయించెను. అతనికి అప్పటికి 'చ' అను కుమారుడుండెను. 'చ' పుట్టినరోజు 1903 సెప్టెంబరు 20 వ తేదీ. 1912సం॥రం ఏప్రియల్ 1వ తేదీని 'క' కు 'ట' అను మరియొకకుమారుడు కలిగెను. 'చ' 'ట' లు ఇద్దరును 1922 సం॥రం ఫిబ్రవరు 23 వ తేదీని దావా తెచ్చిరి. దావాకు కాలదోషముపట్టినదని ప్రతివాదులు వాదించిరి. లిమిటేషను ఆక్టు 6 వ సెక్షను ప్ర॥ 'చ' కు దావాచేయుటకు 1921 సం॥రం సెప్టెంబరు 20 వ తేదీని దావాకారణము ప్రారంభమగును గాని క్రయము జరిగిన 12-1-1910 తేదీనుండి కాదనియు, 1921 వ సం॥రం సెప్టెంబరు 20 వ తేదీలోపలనే 'ట' పుట్టియుండుటచే, 'ట' పుట్టినతేదీ నుండి 18 సంవత్సరములు కాకపోయినను అన్నగారితోపాటు, ఇతనికిని 20-9-1921 తేదీనుండి, దావాకారణము

(1). 44 బొం 742; 45 క 446; 59 ఇం. కే 589; 140 ఇం. కే (లా) 375.

(2). 86 ఇం. కే (పి). కా.) 249; 1930 లా 394; 47 అ 165 పి. కా.; 112 ఇం. కే (మ) 553; 61 ఇం. కే. 501; 1925 అ 54; 83 ఇం. కే (అ) 1052; 79 ఇం. కే. (అ) 1010, 1019; 82 ఇం. కే (అ) 507.

ప్రారంభమై 20-9-1924 తో కాలదోషముపట్టిననియు, లాహోరు హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి(1).

ఆస్తిని క్రయదారు స్వాధీనముచేసికొనిన నాటికి పుట్టియుండిన వారికిగల దావాకారణముతో దరిమిలాను జన్మించినవారికి గూడ దావాకారణము కలిగి వారికి కాలదోషముపట్టినప్పుడే దరిమిలాను జన్మించినవారికిగూడ కాలదోషముపట్టును. కాని ఆస్తి క్రయదారునకు స్వాధీనమైనదరిమిలాను జన్మించినవారికి వారిజన్మముతో క్రొత్తగా దావాకారణము కలుగను(2).

ఒకనికి ఇద్దరు ముగ్గురు కుమారులుండి, అందు పెద్దవాడు మేజరయినపిమ్మట తండ్రిచేసిన క్రయమును రద్దుచేయుటకు దావా తీసుకొనిరాకపోవుటచే కాలదోషముపట్టినేని, తక్కినవారికిగూడ కాలదోషముపట్టినని కొన్నితీర్పులున్నవి. ఆతీర్పు లట్లుచేయుటకు కారణము పెద్దవాడు కుటుంబకర్తకావున అందరితరపునను దావాచేయతగినవాడు దావాచేయకపోయినచో, అందరికినిగూడ కాలదోషముపట్టిననియు, ఇండియను లిమిటేషను ఆక్టు 7 వ సెక్షను ఇట్టికేసులకు వర్తించుననియు చెప్పియున్నారు. అయితే పెద్దవాడు కుటుంబకర్తకాకుండనుండెనేని (తండ్రి బ్రదికియుండవచ్చును. అప్పుడు జ్యేష్ఠసోదరుడు కర్తకానేరడు.) యీతీర్పులు వర్తించవని తోచుచున్నది(3). ఈభేదమును పాటింపకయే పెద్దవాడు దావాచేయకపోవుటచే అతనికి కాలదోషము పట్టినను, తక్కినవారికి కాలదోషముపట్టకు అని కొన్నితీర్పులైనవి(4).

(1) 140 ఇం. కే. (లా) 375; 40 క 966. పి. కా;

(2) 86 ఇం. కే. పి. కా. 249; 47 అ 165 పి. కా; 112 ఇం. కే. (మ) 553; 61 ఇం. కే. 801; 1925 అ 54.

(3) 88 మ 118; 103 ఇం. కే. (మ) 868; 59 ఇం. కే. 759; 16 మ 436,

(4) 51 మ 627; 1927 అ 188; 1926 మ 1190;

ఈతీర్పులు ఒక ప్రి.కా. తీర్పు నాధారముగ తీసికొనినవి. కాని, ఆ ప్రి.కా. తీర్పు(1). లో, ఇందుతో సంబంధించిన తీర్పులన్నిటిని విమర్శించియుండలేదు. అ.హై. వారి తీర్పుతో ఏకీభవించినట్లు మాత్రము వ్రాయబడినది. అందుచే ఈవిషయమున ప్రి.కా. వారితీర్పు సంపూర్ణ విమర్శయైనమీదట నీయబడినదిగా కనుపట్టుటలేదు. ప్రి. కా. తీర్పు స్పష్టముగాలేదని మదరాసు లా జర్నలు పత్రికాధిపతు లభిప్రాయ మిచ్చియున్నారు(2). ఎట్లయినను ఈవిషయ మింకొకసారి సంపూర్ణ మైన విమర్శకు లోనుగావలసియున్నది.

తండ్రిగాని, కర్తగాని, సమష్టికుటుంబాస్తిని విక్రయము చేయునప్పుడు, తమతోపాటు తక్కిన కుటుంబమెంబర్లలోని మైనర్లకు గార్డీయనులుగా నుండి కొందరు దస్తావేజులను వ్రాయుచున్నారు. కొందరు తక్కినవారిని చేర్చుకుండ తాముక్కరే వ్రాయుదురు ఈ రెండుకేసులలోను కూడ మైనర్లు ఆవిక్రయములను రద్దుచేయుటకు ఇండియను లిమిటేషను ఆక్టు 44 వ ఆర్టికలు ప్రకారముగా మైనారటీవదలిన మూడుసంవత్సరముల లోపుగా దావా తేవలయునా? లేక 126-144 ఆర్టికిలుల ప్రకారముగా క్రయదారు విక్రయమైన ఆస్తిని స్వాధీనము చేసికొనిన పండ్రెండు సంవత్సరములలోపున దావా తేవచ్చునా? అని సంశయమురాగా మైనరుతాలూకు స్వంతఆస్తిని గార్డీయను విక్రయించినప్పుడుమాత్రమే 44 వ ఆర్టికిలు వర్తించునుగాని సమష్టికుటుంబము లోని మైనరుభాగమును కర్తగాని తండ్రిగాని విక్రయించినప్పుడు ఆయాస్తి స్వాధీనముకొరకు 44 వ ఆర్టికిలు వర్తించదనియు, 126-144

(1) 93 ఇం. కే. 216.

(2) 50. మ. లా. జ. 49.

ఆర్థికిల్లు వర్తించి పండ్లెండు సంవత్సరములవరకు కాలదోషము పట్టదనియు తీర్మానించుచున్నారు(1).

తండ్రివలన క్రయమును పొందిన క్రయదారు ఆస్తిని స్వాధీనము చేసికొనకుండ నున్నప్పుడు, ఆక్రయమును రద్దుచేయుటకై దావాను తెచ్చునెడల క్రయమైన తేదీ మొదలు ఆరు సంవత్సరముల లోపున తేవలయును. తేనిచో కాలదోషము పట్టును(2). అదివరకే స్వాధీనము కలిగియున్నవారిపేర తండ్రి తనఖానాసి యిచ్చినయెడల, ఆ తనఖాను రద్దుచేయుటకై తెచ్చెడిదావాకు ఆరు సంవత్సరములు కాలదోషము(3).

ఒక మొబరు ఆస్తిని విక్రయించినప్పుడు క్రయదారు ఆయా స్థిలో ప్రవేశించినదిమొదలు వరుసగా పండ్లెండు సంవత్సరములు అతని భుక్తములో నుండేనేని వ్యతిరేకభుక్తమువలన క్రయదారునకు హక్కు యేర్పడును. తక్కిన మొబర్లు దానిని రాబట్టుకొనజాలరు(4).

తండ్రిపెట్టిన తనఖాబాకికి దావాచేయబడి, ఆబాకికి కోర్టువారివలన ఆస్తి వేలమయినప్పుడు, ఆ వేలము రద్దుచేయవలయునని ఒక సంవత్సరములోపున దావా తేవలయును. అట్లు దావాచేయనియెడల కాలదోషము పట్టును. దర్మిలాను తనఖా విడిపించుటకు వేరే దావా తేకూడదు. ఇతరబాకికి వేలమయినప్పుడును 1 వ సంవత్సరములోపున ఆ వేలమును రద్దుచేయించుమని దావా తీసుకొని రావలయును(5).

(1) 44 ఇం. కే. (మ) 605; 86 ఇం. కే. 234; 84 ఇం. కే (మ) 794; 8 ఇం. కే. (అ) 505; 38 అ 126.

(2) 119 ఇం. కే. (అ) 90; 114 ఇం. కే. (లా) 59; 1929 అ 750;

(3) 53 అ 163.

(4) 54 ఇం. కే. (మ) 885;

(5) 116 ఇం. కే. (పా) 543; 56 ఇం. కే. (పి). కా.) 274; 84 ఇం. కే. 288.

37. సమస్తికుటుంబము తాలూకు ఆస్తిని విక్రయించుటకు కర్త యితరులతో కాంట్రాక్టు చేసినప్పుడు ఆవిక్రయము న్యాయమైన విక్రయమునకు యవసరముకొరకుగాని, కుటుంబ లాభముకొరకు గాని, పూర్వపురుణముల (తండ్రి అయినయెడల) కొరకుగాని చేయబడినప్పుడు, ఆకాంట్రాక్టు చెల్లును. నరుమెంబర్లపైని అందరు మెంబర్ల వాటాలను బయిండుచేయును. దావా చేయవచ్చునా? ఆకాంట్రాక్టుప్రకారము విక్రయమును పూర్తిచేయించుటకై క్రియదారు కోర్టులో దావాతెచ్చి, తక్కినమెంబర్ల భాగముల మీదను మైనరుమెంబర్ల భాగములమీదను కూడ డిక్రీ పొందవచ్చును(1). కాని ఆవిక్రయము పైనచెప్పినకార్యములకు కాకపోయినచో అది చెల్లదు. తక్కిన మెంబర్లను మైనరుమెంబర్లను బయిండుచేయదు. ఆకాంట్రాక్టునుబట్టి విక్రయమును పూర్తిచేయుటకు డిక్రీ యివ్వకూడదు. కాంట్రాక్టునుప్రవాసియిచ్చినవాని భాగముమీద నైనను డిక్రీ యివ్వకూడదని తీర్పులున్నవి(2). అయితే అట్టి విక్రయమునకు కాంట్రాక్టుయిచ్చినకర్తపైనినష్టమునకు దావాతెచ్చి డిక్రీపొందవచ్చును(3).

సమస్తికుటుంబములోని యొక మెంబరు తన భాగమును విక్రయించుటకు కాంట్రాక్టు ప్రవాసియిచ్చినప్పుడు ఆకాంట్రాక్టుననుసరించి దావాతేవచ్చును. కాని, కుటుంబాస్తిలో యేదేని యొకప్రతిని పూర్తిగా తనభాగమని యగ్రిమెంటు ప్రాయించియిచ్చినప్పుడు ఆకాంట్రాక్టునుబట్టి దావా తేకూడదు(4). ఆప్రతిలో కాంట్రాక్టు ప్రవాసియిచ్చిన వానిభాగమునకు కూడ డిక్రీ యివ్వకూడదు(5).

(1) 23 మ. లా. జ. 610; 40 ఇం. కే. (పా) 142;

(2) 26 మ 74; 32 మ 320; 37 మ 337; 37 మ 403; 38 మ 1187; 38 మ 359,

(3) 39 ఇం. కే. (మ) 358; 26 బాం 326.

(4) 38మ 1187; 39మ 265; 38మ 684; 37మ 387; 40మ 365; 42 ఇం. కే. 378.

(5) 16 మ. లా. ట. 870.

తండ్రి కొంతభూమిని విక్రయించుటకు, కంట్రాక్టువాసియిచ్చెను. ఆకంట్రాక్టు ప్రకారము క్రయదస్తా వేజువానిచియిప్పించుచుని తెచ్చి నదావాలో ఆకంట్రాక్టు కుమారునిభాగముపైని బయిండు కాదని నిర్ణయించి, తండ్రిభాగమునకుమాత్రమే డిక్రీయిచ్చిరి. క్రయదారు, తండ్రిపైని నష్టమునకు దావాతెచ్చి డిక్రీని పొందెను. ఆడిక్రీవారంటు గ్రంథములో కుమారునివాటాసహా మొత్తముఆస్తిపైని అమల్లు జరుపవచ్చునని తీర్మానించిరి(1).

కుటుంబమేనేజరు, సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కొంతఆస్తిని విక్రయించుటకు యగ్రిమెంటుచు వ్రాసియిచ్చి పిమ్మట చనిపోయె ను. ఆయగ్రిమెంటు మైనర్లుసహా తక్కినమెంబర్లను బయిండు చేయు నని తీర్మానించిరి(2).

ప్రి. కౌ. వారొక కేసులో మైనరుయొక్క సంరక్షకుడుగాని, మైనరుయస్టేటుయొక్క మేనేజరుగాని, మైనరుతరపున క్రయవిక్రయ ములు జరుపుటకు కంట్రాక్టువాసియిచ్చినచో అవి చెల్లవని ఒకసంద ర్భములో తీర్మానించియున్నారు(3).

ప్రి. కౌ. వారితీర్పు, సమష్టికుటుంబకర్తకు అన్వయించదనియు, న్యాయమైన యవసరముకొరకుగాని, కుటుంబలాభముకొరకుగాని, చేసినకంట్రాక్టులలో మైనరుమెంబర్ల భాగములమీదకూడ డిక్రీయివ్వ వచ్చుననియు, పా. హై. తీర్మానించినారు(4).

(1) 116 ఇం. కే. (మ) 860.

(2) 3 లా. వీ. 435; 4 మ. లా. జ. 9; 38 మ. లా. జ. 77; 44 మ.లా. జ. 226; 46 మ. లా. జ. 575; 28 మ. లా. జ. 610.

(3) 89 క 881.

(4) 40 ఇం. కే. (పా. పు. బెం) 142; 42 మ 185 పు బెం;

ప్రి. కౌ. వారితీర్పు, సమష్టికుటుంబకర్తకును తండ్రికినికూడ వర్తించుననియు, అట్టికాంట్రాక్టులనను, రించి పచ్చెడిదా వాలలో మైనర్ల భాగములకుతప్ప, మిగిలినభాగములకు డిక్రియివ్వవచ్చుననియు, మైనర్ల భాగములమీద డిక్రియివ్వరాదనియు, క. హై తీర్మానించినారు(1). మేజరుమొంబర్ల భాగములకు వారుకాంట్రాక్టులో చేరకపోయినను డిక్రియిచ్చినారు(2).

కర్త కుటుంబాస్తిని విక్రియించుటకు యగ్రిమెంటువ్రాసియిచ్చినప్పుడు, ఆకాంట్రాక్టు మైనరుమొంబర్లను బంధించేయదని కోర్టువారు నిర్ధారణచేసినప్పుడు, క్రయదారు కర్తపైని నష్టమునకు దావా తేవచ్చుననియు, ఆనష్టమును యగ్రిమెంటు వ్రాసినకర్త, తనసొంతబాధ్యతపైని యిచ్చుకొనవలసియుండుననియు, అదిసమష్టికుటుంబాస్తియనియు, మొంబర్లలో మైనర్లున్నారనియు, కర్తకు విక్రియించుటకధికారమున్నదనియు, ఆభక్రయ మప్పుడు చేయుట కవసరమున్నదనియు, క్రయదారు యెరిగియున్నను, నమ్మిననుకూడ ఆనష్టమిచ్చుకొనవలసిన బాధ్యత కర్తకు తప్పదనియు తీర్మానించినారు(3).

(1) తండ్రి సమష్టికుటుంబము తా॥ భూమిని కవులునకుయిచ్చి ఆశిస్తును తనభావాకీకి అగుపడ్డికింద తీర్మానించుట కేర్పరచి అందు

విశేషవిషయములు.*

కొన్ని అక్రమపుష్కరతులను చేర్చెను. ఆకవులు చెల్ల

దని ప్రి. కౌ. వారు తీర్మానించి కుమారునివాటాను

కవులునుండి విడిపించిరి. 69 ఇం. కే. 273.

(1) 89 ఇం. కే. (క) 192; 127 ఇం. కే. (క) 66.

(2) 127 ఇం. కే. (క) 66.

(3) 89 ఇం. కే. (మ) 358;

* తండ్రి పెట్టెడుతనఖాలను గూర్చి పరికొన్ని విషయములు ఏకపక్షకరణముల వ్రాయబడినవి. కావున అచ్చట చూడవలయును.

(2) తండ్రి చాలదూరదేశములో వంటవాడుగా నుండెను. విక్రయముచేసిన ఆ స్తివలన ఆదాయము వచ్చుటలేదు. కుమారుని యుపనయనమువచ్చినది. అతనికి 11-12 సంవత్సరములవయసుండెను ఆస్తిలో ఆ స్తిని అమ్మివేసెను కుమారునిభాగముతోసహా తండ్రి చేసిన క్రయముచెల్లునని తీర్మానించిరి. 101 ఇం. కే. (మ) 571.

(3) తండ్రి, సమస్తికుటుంబా స్తితోనుండి కుమార్తెకు కుటుంబముయొక్క స్థితినినుసరించి న్యాయమైనంత ఆ స్తిని ఉచితముగానీయ వచ్చును. 21 మ. లా జ. 695; 32 మ లా జ. 364.

(4) కాని, తండ్రి తనభార్యకుగాని, తనతల్లికిగాని అట్లు ఉచితముగా నీయవచ్చునని తలంపరాదు. ఈసందర్భమున కుమార్తెకును తక్కినవారికిని భేదమున్నది. తల్లికిని భార్యకును వారిజీవనాంశము కొరకు తగినయేర్పాటును మాత్రమే చేయవచ్చును. తండ్రి, కుమార్తెతో పంచుకొనినచో తనవాటాకు యెంతవచ్చునో అంతవరకును భార్య, తల్లి, వీరలకు దానమీయవచ్చు ననువాదము చెల్లదు. 47 మ. లా. జ. 465

(5) తండ్రి కుటుంబావసరముకొరకు విక్రయముచేసెనని క్రయదారు రుజువుచేసినప్పుడు, ఆయనసరము మరియొకవిధముగా గడపవచ్చుననియు, క్రయముచేయవలసినయవసరములేదనియు రుజువు చేయవలసిన బాధ్యత కుమారులపై నుండును. 79 ఇం. కే. (బొ) 66కి.

(6) తండ్రియొక్క రుణములకును, విక్రయముయొక్క ప్రతిఫలము యిచ్చుటకును గలసంబంధమును క్రయదారు రుజువు చేయవలయును. 1923 లా 255.

(7) విక్రయము, అవసరముకొరకు చేయబడినప్పుడు, తండ్రి కుటుంబమే నేజరుగానున్నట్లు దస్తావేజులో వ్రాయబడలేదను విషయము తెక్కింపదగినదికాదు. 120 ఇం. కే. (అ) 549.

(8) కర్త లేక తండ్రి చేసిన క్రయము చెల్లకూడదని దావా తెచ్చు నప్పుడు డిక్లరేషను నకు మాత్రమే దావా తేకూడదు ఆస్తిస్వాధీనము కొరకుకూడ దావా తేవలయును డిక్లరేషనునకు మాత్రమే దావా తెచ్చినయెడల కోర్టుఫీజు చెల్లించినచో ఆదానాలోనే స్వాధీనము కొరకు డిక్రియివ్వవచ్చును(1).

(9) క్రియమురద్దుచేసినను తండ్రి నుష్ప్రవర్తనాదులకొరకు ఆసామ్మును వ్యయముచేసియుండనిచో కుమారులు క్రయధనమును క్రయదారునకు యిచ్చి, ఆస్తినిస్వాధీనము చేసికొనవలసియుండును. యిది తండ్రియనంతరము కాబడినదిక్రి(2).

(10) తండ్రి, తానును, మైనరుకుమారుల తరపున సంరక్షకుడు గాను ఒకతనఖాను వ్రాసియిచ్చెను. మైనర్లు యుక్తవయస్సువచ్చిన పిమ్మట, ఆతనఖాయావత్తుబాకీ తీర్చుటకై ఆస్తిని ట్రాన్సుఫరుచేసినంత మాత్రమున నారు ఆతనఖాబాకీకి అంగీకరించినట్లుగాని, ఆతనఖా న్యాయమయినయవసరముకొరకు చేయబడినట్లు రుజువుచేయవలసిన బాధ్యతను తనఖాదారునుండి తప్పించినట్లు వప్పుదలయున్నదనిగాని భావింపకూడదు(3).

(11) తండ్రి, సమష్టికుటుంబాస్తిని విల్లుద్వారా ఎవరికిని చెంద చేయలేడు. సమష్టిగానుండగా వ్రాసినవిల్లు చెల్లకపోవుటయే కాకుం డ అందువలన సమష్టికుటుంబాస్తియందు కుమారులకుగల భాగపు హక్కుయొక్క స్వభావము మారనేరదు(4).

(1) 78 ఇం. కే. (లా) 818; 1932 లా. 636.

(2) 73 ఇం. కే. (లా) 818; 11 క 896;

(3) 184 ఇం. కే. (నా) 274,

(4) 1981 లా 289.

(12) కర్త, వినియోగమును చేసినప్పుడు, దానిని రద్దుచేయుడని దావాతెచ్చుటకు హక్కుగలిగియున్న మొదట్లో ఒకనికి కాలదోషముపట్టినయెడల, ఆ వినియోగము నాక్షేపించుటకు హక్కుగలిగియున్న తక్కిన మొదట్లకు కాలదోషము లేదు(1).

(13) కర్త, ఎట్టి యవసరమును లేకుండ, పూర్వపుగృహమును ఒకనికి అమ్మివేసెను. ఆతడు మరియొకనికి అమ్మివేసెను. మొదట అమ్మినవానికి టూబములోని మైనర్లు ఆక్రయము చెల్లదని దావాతెచ్చిరి ఆఖరుక్రియదారు, ట్రాన్సుఫర్ ఆఫ్ ప్రాపర్టీ ఆక్టుయొక్క 41 వ సెక్షను ప్రకారముగా తనక్రయముచెల్లునని నాదించెను. కాని యిట్టి కేసులకు ఆ సెక్షను వర్తించదని చెప్పి క్రయమును రద్దు చేసిరి. 53 అ 290 ప్రి. కౌ.

(14) కుటుంబమునకు ఒకయిల్లుకొని, క్రయధనములో కొంత భాగముకొరకు పూర్వపుటాస్తిని మేజరు మొదట్లయంగీకారముతో కర్త పెట్టిన తనఖా చెల్లునని తీర్మానించిరి. 25 ఇం. కే. (అ) 263.

(15) ముగ్గురు సోదరుల పేర్లతో తనఖాదస్తావేజు చ్రాయబడి యెను. తనఖాబాకి కుటుంబావసరముకొరకని అందుదాహరింపబడినది. కర్త యొక్క డమాత్రమే సంతకము చేసెను కర్త చేసినంత మాత్రమున అది పూర్తియైన దస్తావేజుగా యెంచబడదనియు, ఆ దస్తావేజు చెల్లదనియు తీర్మానించిరి. 25 మ 389;

ఏ డ వ ప్ర క ర ణ ము.

ఋణములు *

సమష్టికుటుంబసంబంధమైన యప్పులనుగూర్చి యాలోచించు
సమష్టికుటుంబ టకు ముందు వాటిలో గల భేదములను తెలిసికొన
తగుములలో భేద
ములు. వలసియున్నది. ఆభేదము లేని యనగా ?—

(i) సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కర్తచేసినవి. (పితృపితా
మహా ప్రపితామహులలో నెవరైనను కుటుంబమునకు
కర్తగానున్నప్పు డట్టివా రీతరగతిలో చేరుదురు)

(ii) సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కర్తకాకుండ తక్కిన
మెంబర్లలో నెవరైనను చేసినవి.

(iii) సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కాకుండ ఇతర కార్యము
లకొరకుగాని, తమ స్వోపయోగముకొరకుగాని, పితృ
పితామహప్రపితామహులు కానట్టి యితర మెంబరులు
(కర్తతో సహా) చేసినవి.

(iv) సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కాకుండ యితర కార్య
ములకొరకుగాని, తమ స్వోపయోగముకొరకుగాని, పితృ
పితామహ ప్రపితామహులు చేసినవి.

ఈ నాలుగును ముఖ్యములైన తరగతులై యున్నవి. ఋణము
లను తీర్చుట కొను, ఆరుణములను సమష్టికుటుంబా స్తివైని బయిండు

* అ స్తిని హామీలేక తనఖాయించి తెచ్చినరుణములనుగూర్చి అవప్రకరణ
ములో చెప్పబడినది. ముఖ్యముగా తనఖాలేని విడిరుణములనుగూర్చి యీప్రకరణ
ములో చెప్పబడును.

చేయుటలోను ఆ యాతరగతులనుబట్టి బాధ్యతలలో భేదమున్నది. ఈ భేదములను గూర్చి యీదిగువ పేరాలలో విమర్శింపబడును.

(ఈప్రకరణములో 'తండ్రి' యని వ్రాసినపుడు సామాన్యముగా ఆశబ్దములో పితృపితామహాక్షపితామహులును, కుమారుడు లేక పుత్రుడు అని వ్రాసినప్పుడు ఆశబ్దములో పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులును చేరియున్నారని భావింపవలయును. వ్రాతసౌకర్యముకొరకు అట్లు వ్రాయబడును. సందర్భము కారముగ 'తండ్రి'—'పుత్రుడు' అనుశబ్దములు ప్రత్యేకముగ తండ్రికిని పుత్రునకును మాత్రమే అన్వయింప చేయవలసిన తావులలో అట్లే యర్థము చేసికొనవలయును)

2. సమష్టికుటుంబముయొక్క న్యాయమైన అవసరము కొరకును, సమష్టికుటుంబముయొక్క లాభముకొరకును, సమష్టికుటుంబమునకు పూర్వమునుండియు నున్న వర్తకమును కొనసాగించుటకొరకును కర్త అప్పులను చేయవచ్చును. ఆ సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు యప్పులు మైనర్లవాటాలతోనహా కుటుంబాస్తిపైని బయిండులగును(1). న్యాయమైన యవసరమనగా నెట్టిదియో, కుటుంబలాభమనగా నెట్టిదియో ఆరవ ప్రకరణమున విపులముగా చెప్పబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును(2). ఈ దిగువ 4 వ పేరాలలో వ్రాసినయంశములనుకూడ చూడవలయును.

విభజించుకొనుటకు పూర్వము చేసినరుణములకు విభాగానంతరము, కర్త తిరిగి ప్రోనోటు వ్రాసియిచ్చినచో అది కర్తను మా

(1). 114 ఇం. కే. (లా) 689; 62 ఇం. కే. (లా) 810; 16 ఇం. కే. (జ) 188; 70 ఇం. కే. (పా) 391;

(2). 145—170 పేజీలు.

త్రమే బయిండుచేయును; గాని తదితరులను బయిండు చేయదు(1).

కర్త ప్రానోటుమీద, సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు బదులు తెచ్చినప్పుడు, తక్కినమెంబర్లవాటాలు కూడ బయిండుఅగును. ప్రానోటు బాకీవాసి యిచ్చినవానిమీద తప్ప తక్కినవారిని బయిండుచేయదను నూత్రము(2), సమష్టికుటుంబకర్తకు వర్తించదు(3).

సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కర్తచేసినను యితరులుచేసినను ఆరుణములకు సమష్టికుటుంబాస్తి బయిండుఅగును. ఆరుణములు చేసినవారిసొంతబాధ్యతకూడ నుండును. కాని, ఋణముచేసినవారు వ్రాసియిచ్చెడి పత్రములో గాని ప్రానోటులో గాని, పద్దులోగాని చేరని యితరమెంబర్లపైని సొంతబాధ్యత (Personal liability) యుండదు(4). అట్లుండునని ఒక కేసులో చెప్పబడినది(5). కాని దరిమిలాను ఆ కేసుకు వ్యతిరేకముగా తీర్పుయిచ్చినారు(6). కర్తయొక్కడును వ్రాసియిచ్చి తెచ్చిన అప్పులు సమష్టికుటుంబావసరముకొరకైనను తక్కిన మెంబర్లపైని సొంతబాధ్యత యుండదని చాల కేసులలో తీర్మానింపబడినది(?).

(1). 117 ఇం. కే. (మ) 720.

(2). 50 ఇం. కే. (ప్రి-కా) 216; 101 ఇం. కే. (ఔ) 573.

(3). 144 ఇం. కే. (పా) 325; 122 పేజీచూడుము; 66 ఇం. కే. (అ) 150; 81 ఇం. కే. 817. అయినను ఈప్రకరణములో ప్రామిసరినోటు, బాకీలనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ వ్రాయబడిన పేరానుకూడ చూడుడు.

(4). 24 మ 555; 59 ఇం. కే. (మ) 685; 65 ఇం. కే. (పా) 224; 22 మ 166; 72 ఇం. కే. (బొం) 242; 66 ఇం. కే. (మ) 155; 2 లా 159; 134 ఇం. కే. (పా) 420.

(5). 121 ఇం. కే. (పా) 451.

(6). 132 ఇం. కే. (పా) 871.

(7). 19 క 159; 24 మ 555; 12 లా. వీ. 403=59 ఇం. కే. (మ) 685; 132 ఇం. కే. (పా) 871;

కర్త చేసిన ఋణములన్నియును న్యాయమయినయనసరము కొరకు చేయబడినవను భావన యుండదు. న్యాయమయినయనసరముకొరకు చేయబడెనని ఋణదాత రుజువు చేయవలయును(1).

కర్త, కొంతభూమిని కవులునకు పుచ్చుకొని, శిస్తుయివ్వ లేదు. కవు లిచ్చినవాడు వీనిపై దావాచేసి డిక్రినిపొంది డిక్రిబాకీక్రింద సమస్తికుటుంబాన్ని జప్తుచేసెను. కర్తయొక్కసోదరుడు తనభాగమును జప్తు చేయకూడదని దావా తెచ్చెను. కవు లిచ్చినవాడు, ఆకవులు వ్యాపారము సమస్తికుటుంబముకొరకు చేసెనని, తన స్వేచ్ఛమొందుకో వ్రాయలేదు. కవులుభూమిలో ఫలించిన ఫలసాగుము కర్తతోకూడ ననుభవించెనని వాదించెను కాని ఆసంగతి ఋజువు చేయ లేకపోయెను. కర్తయొక్క సోదరునివాటా జప్తుచేయకూడదని తీర్మానించిరి(2).

3. సామాన్యముగా సమస్తికుటుంబమునకు కావలసినయప్పులను చేయుటకు కర్తయే అర్హుడు. కర్తయనగా నెవరో అయిదవప్రకరణమున తెలుపబడినది(3).

సమస్తికుటుంబా
వసనముకొరకు

కర్తకానట్టియిత
రమెంబరులుచేసి
నవి.

కర్త హాజరుగా లేనప్పుడును, ఆపత్కాలమును,
2 వ పేరాలో చెప్పబడినకార్యములకొరకు కర్త

కానట్టియితరమెంబరులు చేసినయప్పులు కర్తచేసిన వాటివలెనే కుటుంబాన్నిపై ని బయ్యించుచేయును కుటుంబమెంబర్లందరును వాటిని తీర్చుటకు బాధ్యులైయుందురు(4). ఈవిషయమింకాక్రింది స్మృతులలో సంగీకరింపబడినది.

(1). 74 ఇం. కే. (లా) 484; 117 ఇం. కే. (నా) 223; 50 ఇం. కే. 36; 12 పా.

లా. ట. 741.

(2). 69 ఇం. కే. 846.

(3). 118. 119 పేజీలు.

(4). 68 ఇం. కే (మ) 462; 132 ఇం. కే (అ) 568;

అవిభక్తైః కుటుంబార్థే యదృణం తు కృతం భవేత్
దద్యుః సద్విధిః ప్రేతే ప్రోషితేవా కుటుంబిని.

కుటుంబయుపయోగముకొనుటకు అవిభక్తులచేత చేయబడిన
రుణమును కుటుంబాధ్యక్షుడీయవలయును. అతడు చనిపోయినయెడల
గాని, దేశాంతరగతుడైనయెడలగాని బాధ్యు లారుణమును తీర్చ
వలయును. యాజ్ఞ్యవల్క్యస్మృతి.

గ్రహీతా యది నష్టః స్యాత్కుటుంబార్థే కృతో వ్యయః
దాతవ్యం బాంధవై సతాన్యత్ ప్రవిభక్తైరపి స్వతః॥
కుటుంబార్థేఽద్యధీనోఽపి వ్యవహారం యమాచరేత్
స్వదేశే వా విదేశే వా తం జ్యాయాన్న విచాలయేత్ ॥

ఋణము గైకొన్నవాడు మృతుడయ్యేనేని, అరుణము కుటుం
బమునకై వ్యయము సేయబడియున్నచో నట్టిరుణమును విభక్తులు
నవిభక్తులునై నవారలగువానిదాయాదు లారుణమును తీర్చవలయును.
యజమానుడు స్వదేశముననున్నను పరదేశముననున్నను వానికుటుంబ
పోషణమునిమిత్తము వానిభృత్యుడు సేయుఋణమును యజమానుడే
తీర్చుకొనవలయును. మనుస్మృతి.

సమష్టికుటుంబమునకు వర్తకమున్నప్పుడు, కర్తయొక్కడే
కాకుండ తక్కినమెంబర్లుకూడ ఆవర్తకములో పాల్గొనవలసియుం
దురు. అందుచే వర్తకములో పాల్గొనెడి యేమెంబరైనను ఆవర్తకము
నకుకావలసిన యప్పులను చేయవచ్చును. వర్తకములేనికుటుంబము
లోమాత్రము కర్త కాకుండ యితరమెంబరు అప్పుతెచ్చేనేని, ఆ
సొమ్ము సమష్టికుటుంబమునకు ఖర్చుపడియెనని రుజువుచేయవలసిన
భారము ఋణదాతపైనుండును(1).

(1). 1932 లా 671;

కర్త కాకుండ తక్కినమెంబర్లు ఋణములను చేసినప్పుడు ఆ ద్రవ్యము సమష్టికుటుంబముకొరకు ఖర్చుపడియెనని ఋజువు చేయవలసిన భారమంతయు ఋణదాతపై నుండును.

4. సమష్టికుటుంబావసరమునగా నెట్టిదియో, అరవప్రకరణమున కీపులముగా చర్చించియున్నాము. ఆప్రకరణ సమష్టికుటుంబావసరమునగా నేమి? ముయొక్క 8-17 పేరాలలో వ్రాయబడినయంశములు యిచ్చటకూడ నన్వయించును. సమష్టికుటుంబావసరము లేవియనగా: —

- (అ) సమష్టికుటుంబాస్తిపైని చెల్లవలసినపన్నులు(1).
- (ఆ) కుటుంబమునకున్న ప్రాతయత్నములు(2)
- (ఇ) సమష్టికుటుంబమొంబర్ల యొక్క జీవితావసరములకు అవసరమయినద్రవ్యము(3).
- (ఈ) కుటుంబమునందలి స్త్రీపురుషుల వివాహోపనయనాది సంస్కారముల కగు ఖర్చులు(4).
- (ఉ) కుటుంబమొంబర్ల మృతసంస్కారములు, తద్దినములు, మొదలగునవి(5).
- (ఊ) కుటుంబాస్తిని కాపాడుటకు అవసరమయ్యెడు వ్యాజ్యపు ఖర్చులు(6).

(1). 28 ఇం. కే. 21; 37 ఇం. కే (పా) 888;

(2) 60 ఇం. కే. 219.

(3). 6 అ 417; 29 ఇం. కే. 28.

(4). 27 మ 206; 37 మ 278; 13 ఇం. కే (మ) 802; 1 పా 506; 85 ఇం కే (లా) 741; 82 అ 575.

(5). 14 బాం 567; 16 పీ. 8. 52.

(6). 29 ఇం. కే (మ) 28;

(బు) క ర్తనుగాని, మెంబరునుగాని, క్రిమినల్ చర్యలతోనుంపి తప్పిం
చుటకయ్యెడి ఖర్చులు(1).

(బూ) గృహమరమ్మతులు, నిర్మాణము, వీటి కగువ్యయము.

(బి) విద్యావ్యయము.

(బి) కుటుంబవ ర్తకమునందు వచ్చిననష్టమునకు చేయబడినరుణ
మును, పూర్వమునుండియు నున్నవ ర్తకమును కొనసాగించు
టకై చేయబడిన రుణములు(2).

(ఎ) కుటుంబలాభముకొంకు క్రొత్తగా ఆస్తిని సంపాదించుటకై
చేయబడురుణములు(3).

Note:—వీటినిగూర్చిన వివరములకు 143-158 పేజీలను చూడవల
యును.

సమష్టి కుటుంబమెంబరుయొక్క భార్య, తనజీవనాంశముకొరకు
దావా తేవలయునన్నచో, భర్తనే కాకుండ తక్కిన మెంబర్లనుకూడ
చేర్చి దావా తేవచ్చును. ఆమెకు బాకీపడిన జీవనాంశము సమష్టి కు
టుంబముయొక్క అప్పుగా యెంచబడవలయును(4).

క. తండ్రి. అతడు రు 975/- అప్పుచేసి చనిపోయెను. చ. మైన
రుకుమారుడు. చ యొక్కతల్లి, చ కు సంరక్షకురాలుగానుండి, క చేసి
నయప్పనకును క, యొక్క శ్రాద్ధపుఖర్చులకు రు 400/- బదులుపు
చ్చుకుని ఆ మొత్తమునకును కలిపి తిరిగి ప్రోనోటు వ్రాసియిచ్చెను.

(1). 45 అ 211; 1 పా 171; 6 క. వీ. నో 619; 69 ఇం. కే. 861; 34 అ 4;
26 మ. లా. జ 528; 4 పా. లా. జ 653.

(2). 21 అ 78; 5 క 792; 11 బొం 605; 127 ఇం. కే (బొం) 507; 102 ఇం.
కే. (మ) 680; 124 ఇం. కే (మ) 134; 26 ఇం. కే. (క) 836; 72 ఇం. కే
(మ) 48; 1978 మ వీ. నో. 576; 72 ఇం. కే (మ) 815; 60 ఇం. కే. 610;
55 ఇం. కే 711;

(3) 55 ఇం. కే. 974.

4). 87 ఇం. కే (మ) 571.

అప్రోనోటు చెల్లుననియు, మైనరును బయిండు చేయుననియు తీర్మానించి(1).

5. పితృపితామహప్రపితామహులు కానట్టి కర్తగాని, యితర

సమస్తికుటుంబా
వసరముకొరకు

మొంబర్లుగాని, సమస్తికుటుంబావసరముకొరకుకా

కానట్టిరుణములు-
వాటిబాధ్యతలు.

కుండ ఇతర కార్యముకొరకుగాని, తమస్వోపయోగ

ముకొరకుగాని, ఋణములను చేసినప్పుడు, ఆరుణ

ములను చేసినచోరే తీర్చుకొనవలయును. తక్కిన

మొంబర్లుగాని, కుటుంబాస్తిగాని ఆరుణములకు బాధ్యులుకారు. ఆరుణములను యితర మొంబర్లు తీర్చనక్కరలేదు.

(పితృపితామహప్రపితామహులు చేసినరుణములకు షూత్రము పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులపైని బాధ్యతయుండును. దానినిగూర్చి ఈదిగువ పేరాల్లో క్రమక్రమముగా విమర్శింపబడును). అయితే, అట్టిరుణములను చేసినమొంబరు హామీ, తనఖా, మొదలగువాటిచే ఆస్తిపైని బాధ్యతకలుగ చేసినప్పుడును అతనిజీవితకాలములో కోర్టుచారివలన జప్తుచేయబడినప్పుడును షూత్రము, సమస్తికుటుంబాస్తిలోని యాతనిభాగముపైని బాధ్యత కలిగియుండును. అతనిజీవితకాలములో నిట్టివి జరిగియుండనియెడల, ఋణదాతలు ఆయప్పులను వదలుకొనవలసినదేగాని రాబట్టుకొనుటకు వేరుమార్గములులేవు. హిందూలాప్రకారము సమస్తికుటుంబమొంబరుయొక్క భాగము, అతనియనంతరమున మృతశేషత్వధర్మముచే తక్కినమొంబర్లలో లీనమైపోవునుగాని వేరుగా నిలిచియుండదు(2). అందుచే ఋణదాతలు తమబాకీకి చనిపోయి

(1). 145 ఇం. కే (ఔ) 18¹.

(2). 4 ప్రకరణము 4 వ పేరా. 109-115 పేజీలు.

నవానిభాగమువైని బాధ్యతను కలుగజేయుడని కోరుట కవకాశము లేదు(1).

సమష్టికుటుంబములోని యొక మెంబరు తనకొరకు చేసినవిడి రుణములకు అతనిజీవితకాలములో అతనివైనిదావాచేసి డిక్రిపొంది సమష్టికుటుంబాస్తిలోని యతని యవిధక్తభాగమును జపుచేయించి వేలం వేయించవచ్చును(2). అతనిజీవితకాలములో జపుఅయినయెడల, అతనిజీవితకాలములో నైనను అతనియనంతరమైనను జపుఆస్తిని వేలము వేయించవచ్చును(3). అతనియనంతరము జపు చేయవీలులేదు(4). దావాచేసి, డిక్రికాకపూర్వము అతనిభాగమును తోడజపుచేయించినను అతనిజీవితకాలములో డిక్రిచి పొందకపోయినచో, జపుఅయిన యాస్తివైని అమలుజరుగవీలులేదు(5). తోడజపు అయి, అతనిజీవితకాలములో డిక్రినికూడ పొందినకేసులలో ఆయాస్తిని అతనియనంతరము వేలము వేయవీలులేదని బాం. హై. పా. హై. లు తీర్మానించినవి(6). తోడజపు (attachment before judgment,) అయినఆస్తిని తిరిగిజపుచేయనవసరములేదు కావున ఆయాస్తిని అతనియనంతరము వేలము వేయవచ్చునని మ. హై. వారుతీర్మానించినారు(7).

(1) 5 క 148; 18 క 147; 18 ఇం. కే. 819; 28 ఇం. కే. 362.

(2) 3 క 198 ప్రి. కా; 72 ఇం. కే (ప్రి. కా) 48;

(3) 5 క 148 ప్రి. కా; 18 క 157 ప్రి. కా; 23 అ 106; 89 ఇం. కే. (అ) 291.

(4) 5 క. 148; 18 క 157;

(5) 17 మ 144; 8క 514; 136 ఇం. కే (మ) 778;

(6) 38 బాం 185; 38 ఇం. కే. 956; 83 ఇం. కే. (పా) 413;

(7) 92 ఇం. కే. (మ) 504; 24 ఇం. కే. (ష) 320; 24 ఇం కే. (మ) 667; 88 మ 159.

సమష్టికుటుంబమెంబరుపై ని ప్రోనోటుబాకీకి దావాతేగా
దావామధ్య స్తమం దాతమ చనిపోయెను. ఆతనిసోదరులను పార్టీల
నుగా చేర్చవలయునన్నచో, చనిపోయినవానికి వేరుగా ఆస్తియున్న
దని ముందుగా రుజువుచేసినగాని, పార్టీలనుగా చేర్చవీలులేదు అవిష
యమును వారంటుగ్రంథములో విచారణచేయవచ్చును. గనుక పార్టీ
గా చేర్చకూడదాయనిన అట్లుచేర్చుట పార్టీకి అనవసరముగా శ్రమ
కలుగచేయుటయని తీర్మానించిరి(1).

సమష్టికుటుంబమెంబరు చేసిన యతని సొంతయప్పులకు ఆ
మెంబరునకు స్వార్జితపుటాస్తి యున్నయెడల, ఆతనియనంతర మా
స్వార్జితపుటాస్తి యెవరికే సంక్రమించునో, వారిపైని దావాచేసి ఆ
స్వార్జితపుటాస్తిపైని అమలుజరపి రాబట్టుకొనవచ్చును ఆతనిజీవిత
కాలములోనే డిక్రినిపొందినయెడల, అతనియనంతరము అతనిస్వార్జి
తపుటాస్తిపైని అమలు జరపి రాబట్టుకొనవచ్చును. పితృపితామహ
ప్రపితామహులు చేసిన సొంతయప్పులకుమాత్రము వారియనంతర
మునగూడ (అవిఅక్రమములు కాకపోయినచో) సమష్టికుటుంబాస్తి
పైని బాధ్యత యుండును. ఇందునుగూర్చి రాబోవుపేరాలలో విపు
లముగా చర్చింపబడును.

కొందరు మెంబర్లుపైని సొంతయప్పులకు దావాచేసి డిక్రిపొం
దిన ఋణదాతయును ఆమెంబర్లును లాలోచీలయి, కోర్టువేలములో
కొంతఆస్తిని ఋణదాత పాడుకొని స్వాధీనము చేసికొనినప్పుడు తక్కి
నమెంబర్లు తమభాగములనేగాని మొత్తపుటాస్తిని రాబట్టుకొన
జాలరు(2).

(1) 127 ఇం. కే. (మ) 237.

(2) 48 ఇం. కే. (మ) 799.

సమష్టికుటుంబమొంబర్లలో ఎవనిభాగమైనను అతనిసొంత యప్పులకు కోర్టులో వేలమయినప్పుడు, వేలమయిన నెలదినముల లోపున బాకీమొత్తమును కోర్టులో డిపోజిట్టుచేసి, తక్కిన మొంబర్లలో ఎవరైనను ఆవేలమును రద్దుచేయించవచ్చును(1).

6. పితృపితామహులు సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు చేసిన రుణములు 2-3 పేరాలకిందకు వచ్చును. అట్టిరుణములకు ఆపేరాల లో వ్రాసిన విషయములు వర్తించును. అట్టివికాకుండ యితరవిధముగాగాని తమసొంతముకొరకుగాని చేసిన రుణములకు హిందూధర్మశాస్త్రములలో ప్రత్యేక ధర్మమొకటి నియమితమైయున్నది సమష్టికుటుంబరుణ ములకు కుమారులు మొదలగువారిపై నుండు బాధ్యత కును, 6-7 పేరాలలో చెప్పబడు రుణములకు పుత్రాదులపై నుండు బాధ్యతకును భేదమున్నది. ఈ రెండురుణములును రెండుబాధ్యత లును ఒక్కతరగతిలోనివికావు. ఈవిషయమును బాగుగ జ్ఞాపక ముగ నుంచుకొనవలయును. రెండవతరగతిలోని రుణములబాధ్యతా విషయమయిన స్మృతివచనము లిది.

“పితరి ప్రోషితే ప్రేతే న్యుచనాభిపుతేషివా ।

పుత్రపౌత్రైః ఋణం దేయం నిహ్నాతే సాక్షి బావితం ।

రిక్తగ్రాహఋణం దాప్యో యోషిద్గ్రాహస్తద్ధైవచ ।

పుత్రోఽనన్యాశ్రితద్రవ్యః పుత్రహీనస్య రిక్తనః ॥

తండ్రి దేశాంతరగతుడైనప్పుడును, చనిపోయినప్పుడును, వ్యసనములచేత పీడితుడైనప్పుడును, పితృఋణము పుత్రపౌత్రులచేత నీయబడవలయును. ఋణమును అంగీకరింపనియెడల, సాక్షులచేత

నిరూపించబడవలయును. దాయధనమును పొందినవాడు ఋణమును తీర్చవలయును. ధనమును పొందినవాడు లేకపోయినచో ధనముతో కూడ భార్యను పొందినవాడు తీర్చవలయును. వారిద్దరును లేనియెడల, ధనమును పొందనిపుత్రుడు తీర్చవలయును. అతడును లేనిచో, ధనములేకుండ భార్యనుగ్రహించినవాడు తీర్చవలయును.

ఋణం శేఖ్యం కృతం దేయం పురుషైః స్త్రిభిరేవతు ।

ఆధిస్తు భుజ్యతే తావ ద్యావత్త న్నప్రదీయతే.

వ్రాతమూలముగా తీసికొనిన ధనము మూడుతరములవారిచే నీయబడదగినది (మూడుతరములు దాటితే ఈయనక్కరలేదు.) ఆ ఋణము, ఎంతవరకు నివ్వబడదో అంతపర్యంతమును తాకట్టుపెట్టిన సొత్తు అనుభవింపబడుచున్నది.

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

ఋణ మాత్మీయవ త్పితృత్యం పుత్రైః దేయం । విభాజితమ్

పై తామహం సమం దేయం । తత్సుతస్య తత్

సాన్నిధ్యేపి పితః పుత్రైః ఋణం దేయం విభాజితమ్

జాత్యన్ధపతితో న్మత్తక్షయశ్చిత్రాదిరోగిణః ॥

తండ్రిచేసిన ఋణమును పుత్రులు తమయప్పులవలెనే తీర్చవలయును. పితామహుని ఋణములను అసలు మాత్రమే తీర్చవలయును. ప్రపితామహుని ఋణమును తీర్చనక్కరలేదు. తండ్రి జాత్యన్ధుడైగాని, పతితుడైగాని ఉన్మత్తుడైగాని, క్షయాదిరోగములచే బాధనొందుచున్నవాడైగాని, యున్నప్పుడు సాన్నిధ్యమందున్నను అతని ఋణములను పుత్రుడు తీర్చవలయును.

బృహస్పతి.

కామా దభ్యాగతం ప్రాప్తం పుత్రైర్వృన్దముద్భవమ్ |
తమవై తామహం పాత్రాస్త్ర చ్చతుర్థాన్నివర తే ||

స్వేచ్ఛచేత చేసినవై తామహమగురుణమును పుత్రపౌత్రులు
తీర్చవలయును. నాల్గవతరమువారు తీర్చనక్కరలేదు.

నారదుడు.

రిక్తభాజ ఋణం ప్రతికుర్యుః || గౌతముడు.
యే యస్య రిక్తభాజస్తే తదృణం ప్రతికుర్యుః |
దద్యుః పుత్రపౌత్రైస్తు రిక్తాభాజేపి దేయమ్ ||

హరదత్తమితాక్షరా.

రిక్తభాక్కులగు దాయాదులు తా మెవ్వనిదాయమును పంచు
కొననుండురో వారు అట్టివారియొక్కరుణములను తీర్చివేయవలయు
నని గౌతములు. పుత్రపౌత్రులు రిక్తము (అస్తి) లేకపోయినను పితృ
పితామహుల రుణములను తీర్చవలయునని హరదత్తకృతమితాక్షరా
వ్యాఖ్యానము.

“యథా సామ్యోదికృత మృణం త్రిభిరేవ దేయం తథా
లేఖ్యకృతమ వ్యాహర్తృపుత్రతత్పుత్రైః స్త్రిభిరేవ దేయం
నచతుర్థాదిభి రితి నియమ్యతే. నను పుత్రపౌత్రై రృణం
దేయ మిత్యుక్తేషేషేణర్ణమాత్రం త్రిభిరేవ దేయ
మితినియమితమేవ బాధమస్యే నోత్సర్గశ్శ్చ పత్రా
రూఢ ర్ణవిషయే స్మృత్యంతరప్రభవా మపవాద
శంకా మపనేతు మిదం వచన మారబ్ధం. తథాహి.
పత్రలక్షణ మభిదాయ కాత్యాయనే నాభిహితం
ఏవం కాలమతిక్రాంతం పితౄణాం దాప్యతే ఋణ
మితి. ఇత్థం పత్రారూఢ మృణ మతిక్రాంత కాలమపి

పితౄణాంసంబంధి దాప్యతే- అత్ర పితౄణా మితి
 బహువచననిర్దేశా త్కాలమతిక్రాంత మితి వచ
 నాచ్చతుర్థాధిభి ర్దాప్యత ఇతి ప్రతీయతే తథా హరీ
 తేనాపి॥ తేఖ్యంయస్య భవేద్ధస్తే లాభం తస్య విని
 ద్విశేడితి అత్రాపి యస్యహస్తే తేఖ్యమస్తి తస్య
 ఋణలాభఇతి సామాన్యేన చతుర్థాదిభ్యో పృణ
 లాభోస్తీతి ప్రతీయతే । అతశ్చైత దాశంకానివృ
 త్త్యర్థమేతద్వచన మితి యుక్తం వచనద్వయం
 తు యోగీశ్వర నచనానుసారేణ యోజనీయం॥

సాక్ష్యముంచిచేయబడినరుణ మెట్లు ముగ్గురివలన నీయబడవల
 యునో అట్లు దస్తావేజువాసియిచ్చి తెచ్చినరుణమైనను, తెచ్చినవా
 డును అతనిపుత్రుడును పౌత్రుడును ఈమువ్వురుమాత్రమే యివ్వవల
 యును. నాల్గవవాడు మొదలుగాగలవారు ఇవ్వనక్కర లేడు. రుణము
 పుత్రపౌత్రులుమాత్రమే తీర్చవలయునని చెప్పబడియుండగా మరల
 చెప్పబడుమలకనగా పత్రము వ్రాసియిచ్చిన రుణము విషయమై ఇతర
 స్మృతులు మరియొకరీతిగా చెప్పినవేమో యచుశంకను నివారించుట
 కొరకు ఈవచనము ప్రారంభింపబడినది. పత్రలక్షణమును చెప్పుచు
 కాలత్యాయచుడు “కాలముగడచినప్పటికి పితరులయొక్కరుణము తీర్చ
 దగినది” అని చెప్పియున్నాడు ఇచ్చట పితరుని బహువచన ముప
 యోగించియుండుటచేతను, కాలముగడచినప్పటికి అని చెప్పియుండుట
 చేతను, నాల్గవవాడు మొదలుగాగలవారుకూడ రుణమును తీర్చవల
 యునని తలపబడుచున్నది. ఆ విధముగానే హరీతుడును చెప్పి
 యున్నాడు పత్రము ఎవనిహస్తముననుండునో ఆలాభము వానికి
 చెందును. అనగా, ఎంతకాలము పత్రము రుణదాతయొద్దనుండునో
 అంతకాలమును ఆరుణము తీర్చుతగినది. అని చెప్పియుండుటచే నాల్గవ

వాడు మొదలగు వారు కూడ రుణమును తీర్చవలయును అని యెంచవలసియున్నది అందుచే ఈశంకను నివారణచేయుటకై ఈవచనమును యోగింపబడినది. రెండువచనములలోను యోగీశ్వరు లగు యాజ్ఞ్యవల్క్యుల వచనమే యోచింపదగినది.

మితాక్షరి.

విద్యమానేపి రోగార్తే స్వదేశాత్ ప్రోషితేఽథవా ।

వింశా త్సంవత్సరా ద్వేయం ఋణం పితృకృతం సుతైః॥

తండ్రి, రోగార్తుడై యున్నను, స్వదేశమునందు ఇరువదినంవత్సరములు లేకుండనున్నను తండ్రిచే చేయబడిన రుణము కుమారులచే నీయబడదగినది.

ఋణంతు దాపయేత్ పుత్రం యదిస్యాన్నిరుపద్రవః ।

ద్రవిణార్హశ్చ ధుర్యశ్చ నాన్యథా దాపయేత్ సుతః॥

కుమారుడు, కష్టములలో లేనివాడైనను, ఆస్తిని పొందుట కర్హుడైనను, తీర్చగల సమర్థుడైనను తండ్రిరుణములను తీర్చవలయును. లేనిచో తీర్చనక్కరలేదు.

కాత్యాయనుడు.

పిత ర్యుపరతే పుత్రా ఋణం దద్యు ర్యథాంశతః ।

విభక్తా విభక్తావా య స్తా ముద్వరతే ధురం॥

తండ్రి చనిపోయినప్పుడు, ఆతనిరుణమును విభక్తులైన తనయులు వారివారిభాగముల ప్రకార మియవలయును. అవిభక్తులైనచో అందరుకలసి యివ్వవలయును.

నారదుడు.

7. పితృపితృమహులు, సమష్టికుటుంబావసరము మొదలగు 2, 3, 4 పేరాలలో వ్రాసిన కార్యములకొరకు గాకుండ యితరవిధముగాగాని, వారి స్వోపయోగముకొరకుగాని, చేసిన రుణములను

వారియొద్ద సంత్రమింపక పోయినను, పుత్రపౌత్రులు తీర్చవలయునని స్మృతికర్తలు విధించిన బాధ్యతను ధార్మికబాధ్యత యననేమి ?

Pious duty. ధార్మికబాధ్యతయని యీ గ్రంథమున వాడుచున్నాము. దీనిని యింగ్లీషులో Pious duty అని యందురు.

ఈ ధార్మికబాధ్యత యచనది ఒక్క హిందూలలోమాత్రమే యున్నదిగాని నుతి యెచ్చటను లేదు(1) హిందువులలో పురుషుడు మూడు రుణములతో జన్మించుననియు, నందొకటి పితృరుణమనియు, శాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవి. పితృదేవతలకు శ్రాద్ధాదికర్మలను చేయుటవలన, పితృరుణము తీరునని ఆర్యుల యుద్దేశము. ఇంతేకాక పితృపితృమహులరుణములను పుత్రపౌత్రులు, ఆస్తియున్నను తేకపోయినను తీర్చి వారికి ఋణముతీర్చకపోవుటవలన కలిగెడు నరకబాధలను తేకుండచేయవలయుననియు, ఇదికూడ చేసినగాని మానవునకు పితృఋణముతీరదనియు స్మృతికర్తల యభిప్రాయము. తండ్రిచేసిన రుణమును వడ్డితో సహా పుత్రుడు తీర్చవలయుననియు, పితృమహుని రుణమును పౌత్రుడు అవలుమాత్రమే తీర్చవలయుననియు, ప్రపితృమహునిరుణములను ఆస్తి సంత్రమించిన నేతప్ప తీర్చనక్కర లేదనియు, కొన్నిస్మృతులు చెప్పుచున్నవి. అయినను ఇప్పుడు కోర్టులలో ఆభేదము గమనింపబడుట లేదు. మరెకొన్ని స్మృతులను, వ్యాఖ్యానములను గమనించి, పితృపితృమహాప్రపితృమహుల రుణములను (అని యక్రమపు రుణములు కాకపోయినచో) వడ్డితోసహా పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులు

తీర్చవలసియుండునని, స్పష్టముగా తీర్చించియున్నారు(1). ఈ ధార్మిక బాధ్యత కేవలము వీతిగుణములతో నొబ్బించినది మాత్రమే కాదు. అనగా పితౄమహులగుములకు పుత్రములు తీర్చించో వారు పాపాత్ములగుమరనియు, నరకముకు పొండుమరనియు, చెప్పి మత సంబంధములగు శిక్షలనుమాత్రమే విధించుటకాదు. ఋణదాతలు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులపై దావాచేసి వారి భాగములను అమ్మించి, ఆయప్పులను రాబట్టుకొనుటకు హక్కుకలిగియుండురు(2) పితౄమహులగుములతో కొన్నిటికి ధార్మిక బాధ్యత యుండదు అనివరములు 10, 13 వ పేరాలో చెప్పబడును

ఈ ధార్మిక బాధ్యత పితౄమహులచేసిన విడిగుణములయందు మాత్రమే కలదు. ఆ స్త్రీని తనఖాయించిన రుణములకు ధార్మిక బాధ్యత లేదు(3).

పితౄమహులచేసిన రుణములకు అని అక్రమములును దుష్ప్రవర్తనచే చేయబడినవియును కాకపోయినచో, సమస్తికుటుంబాస్తియందలి పౌత్రులభాగములను అమ్మించి, ఆ బాకీ రాబట్టుకొనవచ్చును(4).

పితౄపితౄమహప్రపితౄమహులుచేసిన రుణములు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులలాభముకొరకు కాకపోయినను, కుటుంబముయొక్క పూ

(1). 98 ఇం. కే (పి).కా) 1031; 114 ఇం. కే. (లా) 703; 112 ఇం. కే. (ఔ) 288; 142 ఇం. కే (ఔ) 503; 86 ఇం. కే (పా) 721; 85 ఇం. కే (పా. 791; 83 ఇం. కే (పా) 385; 48 అ 518; 84 ఇం. కే (ఔ) 501; 119 ఇం. కే (నా) 687; 144 ఇం. కే (ఔ) 397.

(2). 13 క 21; 44 క 524; 85 ఇం. కే (బొం) 181; 25 ఇం. కే (మ) 896; 36 ఇం. కే (మ) 387; 23 ఇం. కే (అ) 593; 23 అ 288; 73 ఇం. కే. (అ) 656.

(3). 50 అ. F46;

(4). 9 ఔ. పీ; నో. 1063; 1932 బొం 522;

ర్వపురుణముల తీర్మానముకొరకు చేయబడినది కాకపోయినను, సమష్టికుటుంబానందముకొరకు చేసినది కాకపోయినను, పుత్రులు తీర్చక తప్పదు. దీనినే ధార్మిక బాధ్యత యందురు. ఈ బాధ్యతనుబట్టి మైనర్లుతాలూకు వాటాలు (హా కుటుంబాస్తిని అమ్మించవచ్చును. అయితే యీ బాధ్యత ముప్పువర్తనకొరకు చేసినరుణములకును శాస్త్ర సమ్మతముకాని రుణములకును ఉండదు(1).

పితామహుడు జీవించియుండి, అతడు కుటుంబకర్తగానున్నప్పుడు, తండ్రిచేసిన అతని సొంతరుణములకు, అతనికిమాళ్ళపైని ధార్మిక బాధ్యత కదనియును, ఆ రుణములకు కుమారులవాటాలు కోర్టువేలములో విక్రయించకూడదనియు, అ హై. వారు తీర్మానించినారు(2).

తండ్రి జీవించియుండగా కుమారులపైని వారి పితామహుని రుణములకు ధార్మిక బాధ్యత యుండజాలదు(3).

దత్తస్వీకారమైన పీదప, జనక తండ్రియొక్క యప్పులకు ఆ దత్తునిపైని ధార్మిక బాధ్యతయుండదు(4).

తండ్రి తీర్చివలసినయప్పులను తీర్చినప్పటినుండియును కుమారులపైని ధార్మిక బాధ్యతయుండదు(5). కాని తండ్రియొక్క స్వార్జితమును, సమష్టికుటుంబాస్తిలోని యాతనిభాగమును ఆయప్పులకు చాలనప్పుడు ధార్మిక బాధ్యత కుమారులమీదపడి, వారిభాగములను అమ్మివేయుటకు వీలు కలుగును(6).

-
- (1). 75 ఇం. కే. (పా) 40; 12 పా. లా. ట 741; 120 ఇం. కే (లా) 826.
 (2). 120 ఇం. కే (అ) 1;
 (3). 67 ఇం. కే (పి). కా) 569.
 (4). 35 బొ. 169.
 (5). 13 ఇం. కే (అ) 530.
 (6). 46 మ 64; 53 ఇం. కే 231, 34 క 765; 13 ఇం కే. క 349.

ఈ ధార్మిక బాధ్యత యనునది, తండ్రితో సమష్టి బాధ్యతయును కాదు. వ్యష్టి బాధ్యతయును కాదు. హిందూలా ననుసరించి ఏర్పడిన యొకానొక విధమగు బాధ్యతయై యున్నది(1). కుమారుని యప్పులకు తండ్రివైని ధార్మిక బాధ్యతయుండదు.

8. ఈ ధార్మిక బాధ్యత యనునది పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులమీద పుత్రపౌత్రపౌత్రులమీద మాత్రమే యుండును. కాని సోదరులు, వారిబిడ్డలు పినతండ్రులు పెదతండ్రులు వారిబిడ్డలు మొదలగు దప్ప తక్కినవారి వారు సమష్టికుటుంబ మొబద్దుగానున్నను వారివైని ధార్మిక బాధ్యతయుండదు. యుండదు. అట్టివారుకుటుంబ మేనేజరులుగానున్నను సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు కాకుండ తమ సొంతముకొరకు చేసిన యప్పులకు తక్కినమెంబర్లమీదగాని, వారివాటా ఆస్తులమీదగాని బాధ్యతయుండదు(2).

ఒకకుటుంబమునందు తండ్రియును కుమార్తెయు మాత్రమే యున్న సందర్భములో యీ ధార్మిక బాధ్యత యుండును గాని, తండ్రికి సోదరులు, సోదరులకుమాల్లు, మొదలగువారు కూడ ఆకుటుంబములో సమష్టిమెంబర్లుగా నున్నప్పుడు ఆకుటుంబముకొరకు చేయబడిన అప్పులకు పుత్రులవైని ధార్మిక బాధ్యత యుండదని అలహాబాదు హైకోర్టువా రొక కేసులో చెప్పియున్నారు(3). కాని మదరాసు హైకోర్టువారి యభిప్రాయము ఇందులకు వ్యతిరేకముగానున్నది(4).

(1). 40 మ 581.

(2). 30 అ 460; 6 పా. లా. జ. 526; 66 ఇం. కే. (పా) 945; 126 ఇం. కే. 477; 79 ఇం. కే. (నా) 1002.

(3). 148 ఇం. కే. (అ) 762.

(4) 13 మ 47; 50 మ. లా. జ. 1 (17)

9. ధార్మికబాధ్యతను అమలుజరుపుటలో ననేక ప్రశ్నలు
 బయలుదేరుచున్నవి అందుకొన్నిటి నిట వ్రాసి
 ధార్మికబాధ్యతను అమలు జరుపుటలో వచ్చేడి తరము లీయబడును.
 సంశయములు.

- (1). ఆస్తి సంక్రమింపకపోయినను ధార్మికబాధ్యత యుండునా ?
- (2). ధార్మికబాధ్యత తండ్రి జీవించియుండగ నేవచ్చునా ? అనంతరము వచ్చునా ?
- (3). తండ్రియొక్కను బదులు తెచ్చినప్పుడు ఆబాకీకి దావాచేయుటలో కుమారులనుకూడ పాల్గొనగా చేర్చవలయునా ?
- (4). తండ్రియొక్కనివైనను దావా తెచ్చి డిక్రినిపొందినప్పుడు అమలుజరుపుటలో కుమారులభాగములను జపుచేయించి వేలం పేయించవచ్చునా ?
- (5). అట్లు వేలం పేయించేయెడల, ఆరుణములు తమను బాధించవని కుమారులు డిక్రి వారంటు అమలుగ్రంథములో వాదించవచ్చునా ? కోర్టువారికి, వారంటు అమలులో ఆవాదమును వినుట కవకాశముండునా ?
- (6). అట్టియవకాశములేనియెడల, కుమారులు ఆవేలమును రద్దు చేయించుడని వేరుగా దావా తేవచ్చునా ?
- (7). తండ్రియొక్కనివైనపొందిన డిక్రి అమలుజరుగకుండ తండ్రిచని పోయినచో కుమారులను వారసులనుగాచేర్చి వారంటు అమలుజరుపవచ్చునా ? అట్లు అమలుజరుపునెడల, ఆరుణములు కుమారులను బాధించవని వారు వాదించవచ్చునా ? లేక వేరే దావాచేయవలయునా ?

- (8). తండ్రియనంతరము కుమారశ్శను డిక్రిలో చేర్చినప్పుడు కుమారశ్శపైని యెంతవరకు బాధ్యతయుండును ?
- (9). తండ్రియొక్కనిపైని పొందిన డిక్రివారంటుగ్రంథములో తీర్పు రుణస్థునికి ఉండుకున్నహక్కు బాధ్యతలను వేలమువేసినప్పుడు ఆ వేలములో కొన్నక్రియదారునకు తండ్రి భాగమునందు మాత్రమే హక్కుకలిగియుండునా ? కుమారుల భాగములయందు కూడ హక్కుకలుగునా ?
- (10). తండ్రియొక్కనిపైని పొందిన డిక్రివారంటుగ్రంథములో సమష్టి కుటుంబాస్తి వేలమయినపిమ్మట ఆ డిక్రిరుణము తమనుబాధించదనియు, అందుచే ఆ వేలము తమవాటాలను బాధించదనియు, కుమారులు వేలములో కొన్న క్రియదారుపైని దావా తెచ్చి తమవాటాలను రాబట్టుకొనవచ్చునా ?

10. పితృపితామహులరుణములను ఆస్తి తేలిపోయినను తీర్పు వలయునని స్పృతికర్తలు విధించిన బాధ్యతను, యిప్పుడు న్యాయస్థాన ఆస్తిసంక్రమించు ములు తప్పించివేసినవి(1). పితృపితామహుల స్వార్జితములు తము, సంక్రమించినప్పుడు, ఆ స్వార్జితమును, పుత్ర బాధ్యతలేదు. పౌత్రప్రపౌత్రుల భాగములుసహా యావత్తుసమష్టి కుటుంబాస్తి యును ఆరుణములకు బాధ్యతకలిగియుండును(2). పితృ పితామహ ప్రపితామహుల రుణములకు పుత్రప్రపౌత్ర పౌత్రులుగాని, వారిస్వార్జితముగాని, వారి సొంత ఆస్తిగాని జవాబుదారీకానేరదు.

(1) 98 ఇం. కే. (పి). కౌ.) 1081; 27 వ. (పుం. జెం) 243; 121 ఇం. కే. (అ) 257; 71 ఇం. కే. 417; 65 ఇం. కే. (పా) 224; 48 ఇం. కే. (పా) 813; 10 పా 80E; 85 ఇం. కే. (లా) 462; 79 ఇం. కే. (నా) 844; 1928 అ 166.

2) 18 వ క. 21; 44. క. 174; 45 ఇం. కే. (బొం) 521;

సమష్టికుటుంబముకొరకు కాకుండ మరియొకకార్యముకొరకు పిత్రాదులకు ఋణమిచ్చినఋణదాతలు పుత్రాదుల సొంతబాధ్యతపైని డిక్రియిప్పించుమనిగాని, వారిసొంతఆస్తిని అమ్మించి యిప్పించుమనిగాని న్యాయస్థానములను కోరుటకు హక్కులేదు. వారిని జైలునకు పంపించుటకు హక్కులేదు(1).

తండ్రి, కుమారుల లాభముకొరకు అప్పుచేసినయెడల, ఆరుణమునకు కుమారులపైని సొంతబాధ్యత (Personal liability) యుండును అని పాట్నామోక్షోప్సవారొక కేసులో తీర్మానించినారు. ఈకేసులో కుమారులపైనికూడా డిక్రియున్నది(2).

తండ్రిచేసినబాకీకి కాలదోషము పట్టినపిమ్మట కుమారుడు మరల దస్తావేజు వ్రాసియిచ్చెను. ఆబాకీకి సమష్టికుటుంబాస్తియున్నంతవరకుమాత్రమే డిక్రియివ్వవలయునని తీర్మానించిరి. కుమారుడు తిరిగి వ్రాసియిచ్చెను కదాయని, కుమారునిపైని సొంతబాధ్యత యుండదని తీర్మానించిరి(3).

(1) 46 చ లా. జ. 590; 1 ఇం. అ. 321; 6 మా. ఇం. అ. 398; 5 క. 148 (ప్రి.కా); 110 ఇం. కే (చ. పు. బెం.) 141; 132 ఇం. కే. (పా) 871; 101 ఇం. కే. (క) 578; 138 ఇం. కే. (నా) 168; 107 ఇం. కే (ఔ) 884; 39 ఇం. కే. (పా) 352; 12 పా. లా. ట. 741; 134 ఇం. కే. (పా) 160;

(2) 136 ఇం. కే. (పా) 447.

(3) 119 ఇం. కే. (అ) 109;

11. ఈ ధార్మిక బాధ్యత తండ్రిజీవిత కాలములో కూడ కుమారులపై నుండునని తీర్మానించినారు. అందుచేతనే తండ్రి సంతరుణ

ములకు తండ్రిజీవిత కాలములో సమష్టికుటుంబాస్తిలోని పుత్రులభాగములుకూడ విక్రయింపబడుచున్నవి(1). కాని కొన్ని కేసులలో తండ్రి జీవించి యుండగ నే పచ్చునా ?

యుండగా ఈ ధార్మిక బాధ్యత కుమారులపై నుండదని తీర్మానములైనవి(2). అయితే ఈ విషయమును పి. కొ. వారు ఏడుగురు న్యాయమూర్తులు కూడి విచారణచేసి, తమయభిప్రాయమును మార్చుకొని, తండ్రిజీవిత కాలములోను, అనంతరముననుకూడ కుమారులపై ని యీ ధార్మిక బాధ్యత కలదని తీర్మానించిరి(3). ఈ కేసుదరిమిలాను మ. హై. పు బెం. కేసులో న్యాయమూర్తి శ్రీనివాసయ్యంగారొక్కరునూత్రము తండ్రిచేసిన న్యాయములగురుణములకు పుత్రులభాగములను విక్రయించుచుహక్కునకును ఈ ధార్మిక బాధ్యతకును భేదమున్నదనియు, హిందూధర్మశాస్త్రములననుసరించి తండ్రియనంతరమునగాని పుత్రులపై ని ధార్మిక బాధ్యత యుండదనియు

(1) 3 క 198; 15 క 717; 17 క 584; 22 మ 49; 27 మ 243; 27 మ 326; 15 అ 75; 28 బొం 883; 39 ఇం. కే (పి. కా.) 252; 76 ఇం. కే. (నా) 349; 68 ఇం. కే. (పా) 945; 62 ఇం. కే. (మ) 218; 78 ఇం. కే. (అ) 911; 1924 మ 840; 88 ఇం. కే. (పా) 1012; 88 ఇం. కే. (ఝ) 127; 68 ఇం. కే. (ఝ) 283; 187 ఇం. కే. (బొం) 717.

(2) 39 ఇం. కే. (పి. కా.) 280; 79 ఇం. కే. (అ) 238; 77 ఇం. కే. (అ) 909; 64 ఇం. కే. (అ) 75; 48 ఇం. కే. 914; 47 ఇం. కే. 679; 76 ఇం. కే. (బొం) 638; 71 ఇం. కే. (అ) 296;

(3) 77 ఇం. కే. (పి. కా) 689.

తమయభిప్రాయము నొసంగియున్నారు(1). ఈయభిప్రాయము సరియైనదనియు, ఇది స్వేచ్ఛకులననుసరించి యున్నదనియు, తలంచుచున్నాము. కాని ప్రీ కొ. వారిచే నీవిషయము నిర్ధారణయైనది కావున నీకనీవిషయముచుగూర్చి మరల వాదించింపబడి లేదు.

తండ్రి జీవించియున్నను, చనిపోయినను తండ్రిచేసినరుణములు, సమష్టికుటుంబావసరమకొరకైనను కాకపోయినను, అవి అశాస్త్రీయములును దుష్ప్రవర్తనకొరకు చేయబడినవియును కాకపోయినచో, వాటిని కుమారులు తీర్చవలయును. దీనినే ధార్మిక బాధ్యతయందురు(2).

12. పితృపితామహప్రపితామహులు, పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులతో, విభజించుకొనినపిమ్మట చేసినరుణములకు, పైనిచెప్పబడిన ధార్మిక బాధ్యతయందునా? అనువిషయమాలోచించి విభాగాత్పరమం దుకూడ ధార్మిక బాధ్యతయందునా? పడగియున్నది. హిందూధర్మశాస్త్రములను పరికించినచో, ధార్మిక బాధ్యత విభాగాత్పరమందును కలదని స్పష్టమగును. కాని బ్రిటిషువారిన్యాయస్థానములు విభజించుకొనినపిమ్మట పిత్రాదులు చేసినరుణములకు ధార్మిక బాధ్యత లేదని తీర్మానించినది(3).

విభాగమునకుపూర్వము పిత్రాదులుచేసినరుణములకు విభాగానంతరము ఋణదాతలు దావాచేయునప్పుడు పుత్రాదులను చేర్చి

(1) 110 ఇం. కే (మ) 141.

(2) 36 బొం 68; 49 బొం 112; 35 బొం 169; 47 అ 21; 47 అ 122; 19 ఇం. కే. 378; 1930 పా 327; 1928 లా 815; 69 ఇం. కే. 754; 8 ఇం. కే. 146.

(3) ఈప్రకరణమునందుపిత్రాదులనినప్పుడు పితృపితామహప్రపితామహులనియు పుత్రాదులనినప్పుడు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులనియు నర్థము. 46 మ 64; 51 మ 361.

దావాచేయవలయును. అట్లుచేర్చకుండ దావాచేసిరేని, ఆరుణము
లను తీర్పుటకు పుత్రాదులపైని ధార్మిక బాధ్యత యుండదు. అనగా
ఆడిక్రీబాకీకి పుత్రాదులవాటాకువచ్చినఆస్తిపైని అమలుజరుపవీలు
లేదు(1). వారినికూడ దావాలోచేర్చిరేని ఆరుణములు అశాస్త్రీయ
ములైనవియు, దుష్ప్రవర్తనకొరకుచేసినవియు కాకపోయినచో పుత్రా
దులపైనికూడ డిక్రినిపొంది, విభాగములనుకూడ వేలము వేయించ
వచ్చును(2). పెదవెంకన్న కేసులో విభాగమునకుపూర్వము చేసిన
రుణమునకు తండ్రి, విభాగానంతరము మరల ప్రోనోటు వ్రాసియిచ్చె
ను. ఆబాకీ కుమాళ్ళను బయిండుచేయదని మ. హై. వారు తీర్మా
నించిరి(3). ఈతీర్పుననుసరించి దరిమిలాను మరియొక కేసులో మ.
హై. వారును, వేరొక కేసులో పా. హై. వారును విభాగమునకు
పూర్వము తండ్రిచేసిన రుణములకు విభాగానంతరము కుమాళ్ళను
బాధించదని తీర్మానించిరి(4). కాని పెదవెంకన్న కేసునుబట్టి అట్టి
జనరలురూలు నొసంగవీలులేదనియు, విభాగమునకుపూర్వముచేసిన
రుణములకు విభాగానంతరము పుత్రాదులను దావాలో చేర్చినయెడల
వారివాటాలపైనికూడ రాబట్టుకొనుటకు హక్కుకలదని మ. హై.
వారు మరల తీర్మానించిరి(5). బొంబాయి, కలకత్తా, హైకోర్టు
లును, బెండ్లచీపుకోర్టువారును ఇట్టియభిప్రాయమునే వెలిబుచ్చి

(1) 22 మ 519; 24 మ 555; 121 ఇం. కే. (అ) 257;

(2) 24 మ 555; 88 మ 1120.

(3) 41 మ 136.

(4) 62 ఇం. కే. (మ) 930; 88 ఇం. కే. (పా) 813.

(5) 80 ఇం. కే. (మ) 228; 51 మ 361; 134 ఇం. కే. (సిం) 386;

యున్నార(1). అలహాబాదు హోకోర్టు వారు మాత్రము ఒకసారి వ్యతిరేకముగాను ఒకసారి అనుకూలముగాను తీర్పులనిచ్చియున్నారు. కాని కడపటితీర్పులలో మద్రాసు వారి ఆఖరు అభిప్రాయముతో నేకీభవించినారు(2).

విభాగమునకు పూర్వము చేసిన రుణములకు విభాగానంతరము తండ్రియొక్క వివాద డిక్రిని పొందినను, కుమారులు బయిండు అగుదురనియు ఆ డిక్రినిబట్టి కుమారుల వాటాలను అమ్మించవచ్చుననియు కొన్ని తీర్పులున్నవి(3).

తండ్రికుమార్తె విభజించుకొనునప్పుడు, తండ్రిచేసిన రుణములకు (అన్యాయములైనవి కానివాటికి) తగిన యేర్పాట్లు చేయుడని కోరుటకు తండ్రికి హక్కు కలదు(4). విభాగముకొరకు దావా వచ్చినప్పుడు, ఆదావాలో రుణదాతలు పార్టీలుగానుండిరేని, వారు వేరే దావా తేనక్కరలేకుండ, ఆ విభాగపుదావాలో ఋణముతీర్మానము కొరకు తగిన యేర్పాట్లను కోర్టువారు చేయవచ్చును(5).

తండ్రికుమార్తె పంచుకొనునప్పుడు తండ్రివాసియిచ్చినకొన్ని బాకీలు తీర్చిదిద్దవలసినవి కుమారుని వాటాకు వచ్చెను. ఆ బాకీలు తీర్చనియెడల, తండ్రితీర్చివేసి కుమారునివలన రాబట్టుకొనవచ్చునని పోలికలతో చూసికొనిరి. కుమారుడు తీర్చలేదు. తండ్రితీర్చి, కుమారు

(1) 17 ఇం. కే. (క) 247; 110 ఇం. కే. (బొం) 269; 101 ఇం. కే. 907; 95 ఇం. కే. 857; 102 ఇం. కే. (ఔ) 281;

(2) 84 ఇం. కే. (అ) 790; 104 ఇం. కే. (అ) 406; 122 ఇం. కే. (అ) 673; 121 ఇం. కే. (అ) 248; 51 అ 932;

(3) 145 ఇం. కే. (అ) 149; 141 ఇం. కే. (లా) 424; 119 ఇం. కే. (ఔ) 449; 127 ఇం. కే. (నా) 345;

(4) 1 బొం 561; 3 మ. హై. 8. 177;

(5) 100 ఇం. కే. (మ) 1018; 125 ఇం. కే. (సిం) 39.

నిపై దావా తెచ్చెను. ఋణదాత, తండ్రిపైని చర్యలు జరుపనిదే తండ్రి తీర్చినాడు గనుక తనను బాధించదని, కుమారుడు వాదించెను. కాని ఆవాదముచెల్లదని తండ్రిపక్షముగా డిక్రియిచ్చిరి (1).

తండ్రిచేసినయప్పులబాధ్యత, కుమారులు విభాగమును కోరుటవలనగాని, విభజించుకొనుటవలనగాని తప్పిపోవదు. విభాగమునకు ముందు తండ్రియొక్కనిపైనిపొందిన డిక్రీని సమష్టి ఆస్తిపైని విభాగానంతరముకూడ వారంటుఅమలుజరిపి అమ్మించవచ్చును. అయితే దావాలో కుమారులు పార్టీగా చేరలేదు కావున ఆరుణములు తమనుబాధించవనియు, ఆవేలము చెల్లదనియు, కుమారులు దావా తేవచ్చును. అందులో తండ్రిచేసినరుణములు అక్రమకార్యములకని కుమారులు గుజువుచేసినచో వారిభాగములు జప్తులోనుండియు వేలములోనుండియు విడిపోవును (2).

తండ్రిచేసిన రుణములకు విభాగములో నెట్టియేర్పాట్లను చేయనియెడల, ఋణదాత విభాగానంతరము, కుమారులవాటాలకు వచ్చిన ఆస్తిపైనికూడ అమలు జరుపవచ్చును (3).

వ్రజనారాయణుని కేసు (4) లో పి. కా. వారు, తండ్రియప్పులకు కుమారులబాధ్యతనుగూర్చి చెప్పనపుడు, విభాగానంతరము, విభాగాత్పూర్వము అనుభేదమును గమనించలేదు (5).

తండ్రిచేసినరుణములకు విభాగకాలమున తగినయేర్పాటులను న్యాయముగాను దగాలేకుండగను చేసి తక్కిన ఆస్తిని పంచుకొనినప్పుడు రుణదాతలు మరల కుమారులపైని ధార్మికబాధ్యత నమలుజరుపకూడదు (6).

(1) 114 ఇం. కే. 226; 84 మ 479; 86 మ 348.

(2) 127 ఇం. కే. (నా) 34F; 79 ఇం. కే (నా) 410; 51 మ. (పు. బెం.) 361;

(3) 1931 అ. (పు. బెం) 512.

(4) 77 ఇం. కే. 689.

(5) 125 ఇం. కే. 39.

(6) 1931 అ (పు. బెం.) 512.

13. పితృపితౄమహాప్రపితౄమహులు చేసిన రుణములను పుత్రాదులు తీర్చవలయునని స్మృతులు విధించుచు ఆవిధికి కొన్నిమినహా యింపులను చెప్పియున్నారు. ఆమినహాయంపులలో ఎట్టిరుణములకు ధార్మిక బాధ్యత లేదు ? చేరిన రుణములను తీర్చుటకు పుత్రాదులపైని ధార్మిక బాధ్యతయుండదు. అనగా పితౄదులు అట్టిరుణములకు పుత్రాదులభాగములను విక్రయింపజాలరు. తండ్రిచేసిన రుణములను కుమారుడు తీర్చవలయుననుసూత్ర మట్టిరుణములకు వర్తింపదు.

సూ: ప్రతిభావ్య వణి క్చుల్క మద్య ద్యూత దణ్డాః పుత్రాన్నాభ్యాభవేయః॥

గౌతములు.

జామీనులప్పులు, వర్తకసంబంధమైన యప్పులు; శుల్కము, మద్యమునకైన యప్పులు, జూదపులప్పులు, జరిమానాలప్పులు వీటిని పుత్రులు తీర్చనక్కర లేదు.

తథాశుల్కః ప్రతిశుత్ర్య వివాహంకృత్వా మృతే తత్పుత్రం న తచ్ఛుల్క మభ్యాభవతి. తథా మూలం దాస్యామీతి మద్యం బహు పీత్వా మృతే న తత్పుత్రేణ దాతవ్యం, తథా ద్యూతం కృత్వా పరాజితస్త త్పణద్రవ్య మదత్త్వేవ యది మ్రియతే తదా న తత్పుత్రో దాతు మర్హతి. యథా వ్యవహారే పరాజితో రాజ్ఞే దండ మదత్త్వేవ యది మ్రియతే తదా న సోఽపి దణ్డః పుత్రా నభ్యాభవతి.

హరదత్తమితాక్షరా.

శుల్కమిచ్చెదనని వివాహముచేసి యివ్వకుండ చనిపోయినచో నాతనిపుత్రుడు దాని నీయనక్కరలేదు. శుల్కమునగా ఓలిలేక కట్నము. ఖరీదు నిచ్చెదనని కల్లుసారాయలను త్రాగి ఖరీదు నీయకుండ చనిపోయినచో దాని నాతనిపుత్రు డీయనక్కరలేదు.

జూదమందు ఓడిపోయిన ధనము నీయకుండ చనిపోయినచో దాని నాతనిపుత్రు డీయనక్కర లేదు. రాజుచే దండింపబడినవా డాదండన ద్రవ్యము (జరిమానా) నీయకుండ చనిపోయినచో దాని నాతనిపుత్రు డీయ నక్కర లేదు.

సురాకాషద్యూతకృతం దండశుల్కావశిష్టకం

వృధాదానం తదైవేహ పుత్రో దద్యాన్నవైతృకం.

కల్లుసారాయిలు, వ్యభిచారము, జూదము వీటికొరకు చేయ బడినయప్పులను శుల్కము, దండము, వీటియొక్క శేషమును నిష్ఫలముగా నిచ్చెదమనినదానద్రవ్యమును కుమారు డీయనక్కర లేదు.

యాజ్ఞ్యవల్క్యస్మృతి.

సురాపానేన యత్కృతం దుణం కామకృతం స్త్రీవ్యసనేన కృతం ద్యూతే పరాజయనిమిత్తం దండశుల్కయో రవశిష్టం వృధా దానం ధూర్తవంది మల్లాదిభ్యో యత్ ప్రతిజ్ఞాతమ్ “ధూర్తే వందిని మల్లేచ కునైద్యే కితవే శరే! చాడ చారణ చౌరేషు దత్తం భవతి నిష్ఫలమ్” ఇతి స్మరణాత్ ఏతద్రుణం పిత్రాకృతం పుత్రాదిశౌండికా దిభ్యో న దద్యాత్. అత్ర దండశుల్కావశిష్టక మిత్యవశిష్టగ్రహణాత్ సర్వం దాతవ్యమితి న మంతవ్యమ్ “దండంవా దండశేషంవా శుల్కమ్ తచ్ఛేషమేవవా॥ సదాతవ్యం తు పుత్రేణ యచ్చ నవ్యవ హారికమ్” ఇతి ఔశనస్మరణాత్ గౌతమేనా ప్యుక్తమ్.

ఏరుణము సురాపానముచే చేయబడినదో, ఏరుణము స్త్రీవ్యసనముచే చేయబడినదో, ఏరుణము జూదమున పరాజయము నిమిత్తముగా చేయబడినదో, ఏది దండము శుల్కముయొక్క శేషమో ఏది వృధాదానమో, అనగా ధూర్తులకు వందిమా గధులకు మల్లాదులకు యిచ్చెదనని ప్రతిజ్ఞ చేయబడినదో పిత్రాదులచే చేయబడిన ఏరుణమును పుత్రాదులు సురావిక్రయులు మొదలగువారి కీయనక్కర

తేదు. ఇచ్చట దండశుల్కావశిష్టకమని చెప్పబడినది కదా యని మొత్తమంతమునైనచో నివ్వబడవలయు నని యోచించకూడదు. దండముగాని, దండశేషముగాని, శుల్కముగాని, శుల్కశేషముగాని, ఏది అవ్యవహారికమో అదిగాని పుత్రునిచేత నివ్వబడదగనిది అని బోధింపబడియెను. గౌతముడును అట్లే చెప్పెను.

మితాక్షరి.

పైనవ్రాసిన స్మృతులను పరికించినచో, పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులపైని ధార్మిక బాధ్యతయుండనిరుణములను యీదిగువ తరగతులలో విభజింపవచ్చును.

- (i) మద్యపానముకొరకు చేసినవి.
- (ii) జూదముకొరకు చేసినవి.
- (iii) జరిమానా.
- (iv) శుల్కము (సుంకము, ఓలి, కట్నము.)
- (v) వృథాదానము
- (vi) స్త్రీవ్యసనము కొరకైనయప్పులు.
- (vii) వర్తకసంబంధమైన యప్పులు. (Trade debts)
- (viii) జామీనుఅప్పులు. (Surety debts)
- (ix) అవ్యవహారికరుణములు. (Avyavaharika debts)

మొదటి ఆరుతరగతులరుణములనుగూర్చి ప్రత్యేకముగా విశేషించి చెప్పతగినయంశము లేమియును లేవు. వీటివిషయమున న్యాయస్థానములలో భిన్నాభిప్రాయము లేమియును లేవు. ఈయారుతరగతులరుణములను మొత్తముమీద నొకవాక్యములో (illegal or immoral debts) అని న్యాయస్థానములును న్యాయవాదులును వాడుచుందురు. వాటినే అక్రమపురుణములనియు, దుష్ప్రవర్తనాదులకైన రుణములనియు నీగ్రంథమున వాడియున్నాము. తక్కిన మూడుతరగతులరుణములు

ములను గూర్చి వివరముగా చెప్పవలసియున్నందున ఆవిషయములు తరువాతిపేరాలలో చెప్పబడును. 7-8-9 తరగతుల రుణములనుకూడ, అవి కుమారులను బయిండుచేయతగని సందర్భములలో చేయబడిన వైనప్పుడు, అక్రమపు (illegal) రుణములని వాడుచుందురు. అక్రమ పురుణములనియును శేక దుష్ప్రవర్తనాదులకొరకైన రుణములనియును ఏవి నిర్ధారణకాబడునో ఆరుణములకు పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులపైని ధార్మికబాధ్యతయుండదు. అనగా ఆరుణములకు తండ్రిజీవించియుండగా కుమారులభాగములను వినియోగము చేయుటకుగాని, తండ్రియనంతరము కుమారులస్వాధీనములోనున్న సమస్తికుటుంబాస్తిలోని యే భాగము నైనను జప్తుచేసి వేలం వేయించుటకు గాని హక్కులేదు. 27 మ. పు బెం. 243. ధార్మికబాధ్యతలేదని నిర్ణయింపబడిన అక్రమపురుణములకైనను సమస్తికుటుంబాస్తియందు ఆరుణములను చేసిన వారికి గల భాగములను వారిజీవితకాలములో జప్తుచేయించి వేలం వేయించుటకు అధ్యంతరము లేదు. పుత్రపౌత్రులభాగములను మాత్రము విక్రయించకూడదు(1).

గతఫలసాయముకొరకు తండ్రిపైని డిక్రికాబడినప్పుడు ఆబాకీకి కుమారులపైని ధార్మికబాధ్యతయుండును(2).

గతఫలసాయముకొరకు తండ్రిని కుమాళ్ళను కలిపితెచ్చిన దావాలో కుమాళ్ళను తప్పించి తండ్రిపైని డిక్రియిచ్చినను, వారంటు అమలులో కుమారులభాగములపైని కూడ అమలు జరుపవచ్చును(3).

(1) 188 ఇం. కే. లా) 120.

(2) 90 ఇం. కే. (మ) 165;

(3) 27 మ లా. జ. 276.

14. పితృపితామహ ప్రపితామహులలో నెవరైనను ఒకరికి జామీనుగా చుండుటచే యివ్వవలసివచ్చిన అప్పులకు పుత్రాదులు

బాధ్యులగుదురా? కారా? యచ వివరమును

జామీను

అప్పులు.

Surety
debts.

యోచింపవలసియున్నది

“ప్రతిభావ్య” అను పదముచే జామీనుఅప్పులను పుత్రులు తీర్చనక్కరలేదని శాతములు చెప్పి

యున్నారు కాని యాజ్ఞావల్క్యులు జామీనుఅప్పులను మూడు విధములుగా నుడివియున్నారు.

దర్శనే ప్రత్యయే దానే ప్రతిభావ్యం విధియతే

ఆద్యాతు వితథే దాప్యా వితరస్య సుతాలపి॥

దర్శనప్రతిభార్యత్ర మృతః ప్రాత్యయికోపివా

న తత్పుత్రా ఋణం దన్య ర్దన్య ర్దానాయ యస్థితః॥

బహవస్య ర్యది స్వామై ర్దన్యః ప్రతిభువో ధనం

ఏకచ్ఛాయాశ్రితేష్వేషు ధనికస్య యథావచి॥

ఒకనిని హోజరుపర్చుటకును ఒకనినమ్మకమును గూర్చియును ఒకడియవలసినదాని నిచ్చుటకును జామీను (ప్రతిభావ్యము) విధింపబడుచున్నది. మొదటిరెండును తప్పిపోయినయెడల, ఆసొమ్మును జామీనునిచ్చినవా డీయవలసియుండును. మూడవదానిని పుత్రులు కూడ యిచ్చుకొనవలయును. ఒకనిని హోజరుపర్చుటకు పూచీపడినవాడును ఒకనినమ్మకమునుగూర్చి పూచీపడినవాడును చనిపోయినచో, ఆరుణములను ఆతనికుమారు లీయనక్కరలేదు. ఒకడియవలసినదానినిచ్చుటకు పూచీపడినవాడు చనిపోయినచో ఆరుణము నాతనిపుత్రు లీయవలయును. చాలమంది జామీనుదారులుగానున్నయెడల, జామీనుధనమును వారివారిభాగములప్రకార మియవలయును. ఒక్కొక్కరు యావత్తుయొత్తమునకును జామీనుపడినయె

డల, ధనమును పొందవలసినవానియొక్క యిష్టానుసారముగా (ఎవరి వలనరావలయునని కోరునో వారు) యివ్వవలయును.

యాజ్ఞ్యవల్క్యస్మృతి.

మనువు, కూడ యాజ్ఞ్యవల్క్యులు చెప్పినట్లే చెప్పెను. బృహ స్పతిమాత్రము జామీను నాల్గువిధములని చెప్పియున్నాడు. యాజ్ఞ్య వల్క్యులు చెప్పిన మూడువిధములు గాక నాల్గవవిధము సరకుల నిచ్చెదనని తండ్రియొప్పుకొని, అవి యివ్వకుండనే చనిపోయినచో కొనుగులు ఆసరకుల నీయవలయునని చెప్పెను.

ఇప్పుడు వ్యాయస్థానములుకూడ జామీనులప్పులను నాల్గు విధములుగా విభజించి, మొదటి రెండిటియందును అకగా మనుష్యుని హాజరుపరచుట, యితరునినమ్మకమునకు పూచీబడుట, ఈ రెండిటియం దును పుత్రాదులకు బాధ్యత లేదనియు మిగిలిన రెండిటియందును అకగా సొమ్ముగాని సరకుగాని యిచ్చుటకు పూచీపడినపుడు బాధ్య తకలదనియును తీర్మానించుచున్నది(1)

తండ్రియైనను, తాతయైనను, ఒకరీయవలసినసొమ్మును తా మిచ్చెదమని జామీనుపడినప్పుడు ఆసొమ్మును పుత్రపౌత్రు లీయవల యును. ఆసొమ్మునకు వారిపైని ధార్మిక బాధ్యతకలదు(2). తండ్రి, తనభూములపైని సాలునకు రు 333 శిస్తువచ్చునని చెప్పి ఆభూముల ను రు 5000 కు విక్రయించెను. శిస్తుతక్కువవచ్చునెడల ముజరా యిచ్చెదనని యగ్రిమెంటు వ్రాసియిచ్చెను. తరువాత లెక్కచూడగా

(1) 85 ఇం. కే. 791; 26 అ 611; 23 బొం 454; 10 పా 94; 4 పా. లా జ 309; 182 ఇం. కే. (అ) 561; 41 చ 1371; 71 ఇం. కే. (నా) 351; 23 బొం 408; 11 మ 373; 48 ఇం. కే. 76; 51 ఇం. కే. 791; 87 ఇం. కే. 184; 48 ఇం. కే. 76;

(2) 46 ఇం. కే. (పా) 27; 56 ఇం. కే. (పా) 932; 38 చ 1120; 39 క 848; 58 ఇం. కే. 613; 21 చ 555; 1929 అ 72; 1930 అ 87.

రు 30కి మాత్రమే శిస్తు చెప్పుచున్నట్లు తేలెను. తక్కిన రు 32 కు ఋణదాతకు క్రయదారు దావా తెచ్చెను. ఈ మొత్తమునకు కుమారులు బాధ్యులని తీర్మానించిరి(1).

చ, బ, వీరిద్దరును విభక్తసోదరులు. చ, వర్తకముకొరకు రు 10000 బదులు తెచ్చెను. పిమ్మట ఇంకను బదులు కావలయునని కోరి ఋణదాతకు చ, బ, లు యిద్దరును కలిసి రు 2800 లకు పోనోటు వ్రాసియిచ్చి, బదులు తెచ్చిరి. పిమ్మట మరి రు 7200 లు బదులు యేర్పాటుచేసి, అసాము, తనవాత అప్పుడప్పుడు యిచ్చు కట్టెని, మొత్తము రు 20000 లకు చ, బ, లు యిద్దరును కలిసి తన ఖాదస్తాజేజును వ్రాసియిచ్చిరి. అందులో బ, జామీనుదారు అనియే వ్రాసెను. తనఖాదారు దావా తెచ్చెను. బ, యొక్క కుమార్తె తనఖాచెల్లదనియు, తండ్రిచేసిన రుణములు తమను బాధించవనియు వాదించిరి, బ, కూడ అదావాలో పార్టీగానుండెను.

తనకేసుయు ప్రతిఫలము లేదు. కావున ఈతనఖా తనను బయిండు చేయదని బ, వాదించెను. కాని ఈ వాద అంగీకరింపబడ లేదు. మిత్రక్షరినిబట్టి ఈరుణము కుమార్తెనుకూడ బయిండు చేయు వని తీర్మానించిరి.

అదివరకున్న రుణమునకేగాని ముందుయివ్వబోవు అప్పునకు అది వర్తించదని వాదించిరి. కాని అదియును అంగీకరింపబడ లేదు. 26 అ 611; 39 క 843.

అసలుకే జామీను వర్తించునుకాని వడ్డీకి జామీను వర్తించదని ఒకవాదము. అదియును అంగీకరింపబడ లేదు.

ప్రజనారాయణుని కేసులో పి. కా. వారు చెప్పిన మూడవ విధి(1)ని బట్టి బ, తనఖాపెట్టుటకు వీలు లేదని కుమారులు చెప్పిన నాదము నంగీకరించి, పూర్వపురుణము రు 2300 లకు తనఖా చెల్లుననియు, మిగతా మొత్తమునకు తనఖా చెల్లదనియు, అయినచు అప్పు మాత్రము బ, యొక్క కుమారులకుడ యివ్వకతప్పదనియు తీర్మానించిరి(2).

తండ్రి జామీనుదారుగానుండి, తనయాస్తిని తనఖాయైచ్చెను. ప్రజనారాయణుని కేసులోని 3 వ విధి(1). ఇట్టి కేసులకు వర్తించదనియు, తనఖా చెల్లుననియు తీర్మానించిరి(3).

క, అనువాడు చ, అనువానియొద్ద నవ్వుఖరీలో ప్రవేశించెను. ట, అనువాడు జామీనుదారుగానుండి, క, మీయొద్ద ప్రవేశించినది మొదలు నవ్వుఖరీలోనుండి తొలగింపబడవలయును మీతో చేసిన ఖరారుప్రకారము సరిగా ప్రవర్తించనియెడల అందువల్ల కలిగేనష్టము నేను మీకీయగలవాడను అని చ, కు బాండు వ్రాసియిచ్చెను. క, కొంతసొమ్ము వారించెను. ఈ బాండు ట, యొక్క వారసులను బయిండుచేయదని తీర్మానించిరి(4).

అశాస్త్రీయములును దుష్ప్రవర్తనకొరకు చేయబడినవి (Illegal and immoral) అనువాటిక్రిందకురాని జామీనులప్పులను కుమారులిచ్చుకొనవలయును. వాటిక్రిందకువచ్చెడి జామీనులప్పులను కుమారులిచ్చుకొననక్కరలేదు(5).

(1) ఈ ప్రకరణమందలి 17 వ పేరా చూడుడు.

(2) 119 ఇం. కే (అ) 86.

(3) 120 ఇం. కే (అ) 555.

(4) 144 ఇం. కే (నా) 54.

(5) 88 మ. లా. జ. 402; 56 ఇం. కే 962; 51 ఇం. కే. 791; 50 ఇం. కే. 243;

15. పితృపితామహప్రపితామహులు వర్తకమునకై చేసిన యప్పులకు పుత్రతాదులపై ని బాధ్యతయుండునా ? ఉండదా ? అను విషయము నాలోచింపవలసియున్నది. ధార్మికబాధ్యతనుగూర్చి వ్రాసిన 6-13 పేరాలలో నుదాహరింపబడిన స్మృతులను పరికించినచో గౌతములు మాత్రమే వర్తకసంబంధమైన యప్పులకు పుత్రతాదులు తీర్చనక్కరలేదని చెప్పినట్లు కనబడుచున్నది. తక్కినస్మృతికర్తలును వ్యాఖ్యాతలును పుత్రులు తీర్చనక్కరలేనిరుణములలో వర్తకరుణములనుచేర్చి యుండక పోవుటచేతను, హిందువులలో అనేక కుటుంబములు వర్తకముమీదనే ఆధారపడియుండుటవలనను గౌతమస్మృతిని నిరాకరించి, వర్తకసంబంధమైనయప్పులకు పుత్రతాదులపై ధార్మికబాధ్యతకలదని వ్యాయస్థానములు తీర్మానించినవి. వర్తకసంబంధమైనయప్పులు అవ్యవహారికరుణములక్రిందకు రావనికూడ తీర్మానముల నిచ్చియున్నారు(1).

తండ్రి వర్తకమునకై బదులుతెచ్చి ఫరముపేరుతో నోటు వ్రాసియిచ్చెను. ఆనోటుబాకీకి, ఆతనిసమష్టికుమార్తెపై ని వారి వాటాలతాలూకు ఆస్తితో సంబంధించినంతవరకును దీక్రి యివ్వవచ్చును(2).

తండ్రి, కుటుంబవర్తకమునకై బదులుతెచ్చినప్పుడు, ఆ బదులు వలన కుమారులు లాభమును పొందిరేని, ఆ బదులు మొత్తమునకు సమష్టికుటుంబాస్తిమీదనే కాకుండ కుమారులపై ని సొంతబాధ్యత

(1) 90 ఇం. కే. (మ) 165; 92 ఇం. కే. (మ) 977; 102 ఇం. కే. (మ) 680; 56 ఇం. కే. (పా) 879; 187 ఇం. కే. (బొం) 717; 138 ఇం. కే. (నా) 168; 52 బొం 376; 49 మ 211; 32 బొం. లా. 8. 919;

(2) 138 ఇం. కే. (నా) 168;

(Personal liability) కూడ నుండునని పాట్నాహైకోర్టువా రొక కేసులో తీర్మానించియున్నారు(1).

సమష్టికుటుంబవర్తకముకొరకు కర్తగాని, తండ్రిగాని చేసిన యప్పులకు మైనరుమెంబర్లుసహా అందరి భాగముల ఆ స్త్రీయును బాధ్యత కలదియగును(2).

16. ధార్మిక బాధ్యత తీని రుణములనుగూర్చి వ్రాసిన 13 వ పేరాలో మితాక్షరి వ్యాఖ్యానము నుదాహరించి యుంటిమి యాజ్ఞ్య వల్క్యస్మృతిలోని “సురాకామద్యూతం” అనుశ్లోకమునకు వ్యాఖ్యానమును వ్రాయుచు విజ్ఞానేశ్వరుడు తనమితాక్షరిలో ఔశనస్మృతిలోని యొకశ్లోకము నుదాహరించియున్నాడు. అందు “నదాతవ్యంతు పుత్రేణ యచ్చ నవ్యవహారికమ్” అని చెప్పబడియున్నది. అనగా అవ్యవహారిక రుణములుకూడ పుత్రులచే నీయబడసక్కర లేదు. అనియర్థము. అయితే అవ్యవహారికరుణములనగా నెట్టివి? అను ప్రశ్నకు సమాధానము కావలసియున్నది. అవ్యవహారికశబ్దమునకు విజ్ఞానేశ్వరు డేమియు వ్యాఖ్యానము వ్రాయలేదు. ఈశబ్దమునకు దరిమిలావ్యాఖ్యాతలును పండితులును హైకోర్టు న్యాయమూర్తులును ఎవరికితోచినరీతిని వారు తమ యభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు. ఈశబ్దమునకు రూఢియైన యర్థ మేర్పడకపోవుటచే అనేక దావాలో మరల మరల నీ శబ్దార్థవిచారణ జరుగుచు సంశయము కలుగుచునేయున్నది. ఈశబ్దార్థ విచారణకొరకే కక్షిదారులు కోర్టులకెక్కి తమధనము సమితముగా వ్యయము చేయుచున్నారు. శబ్దము చాలనులభిమైనది. వ్యవహారశబ్దము పండితపామ

(1932) పా 184.

(2) 29 క 511; 24 క పీ నో. 918; 24 అ 115; 24 బాం 72.

రులందఱు తెలిసినదియే. కాని యేరుఱములను గూర్చి బౌశనముహర్షిః
యాశబ్దము నుపయోగించెనో తెలిసికొనుట కష్టమై ఇన్నిపాట్లు పడు
చున్నారు. ఈశబ్దమునకుః —

- (1) వీరమిత్రోదయ, స్థుతిచంద్రికకర్తలు మద్యపానమునకై
చేయబడిన రుణములనియును ;
- (2) వివాదచింతామణికర్త సామాన్యవ్యవహారములలో చేరని రుణ
ములనియును ;
- (3) అపరాధుడు, అక్రమములైన లేక అన్యాయములైన రుణము
లనియును ;
- (4) బాలంభట్టు కుటుంబలాభముకొరకు కానట్టి రుణములనియును ;
- (5) గిరీశచంద్ర తర్కాలంకారులు జీవితావసరముకొరకు కానట్టి
రుణములనియును ;
- (6) ఘర్షారు పండితుడు, న్యాయశాస్త్ర సమృతముకాని లేక
దానామూలమున రాబట్టదగని రుణములనియును ;
- (7) భట్టాచార్యులు అక్రమపురుషములనియును అర్థము చెప్పి
యున్నారు.
- (8) కోలుబ్రూక్ పండితుడు తన భాషాతరీకరణమునందు “సత్స
వర్తనాసంగత కార్యములకొరకైన ఋణము”లని వ్రాసెను.
- (9) బొంబాయి హైకోర్టునా రొక కేసులో అసాధారణములైన
లేక ఆచారముగాని, శాస్త్రముగాని, అంగీకరించని రుణము
లనియును, గౌరవనీయుడై మర్యాదగల పురుషుడు చేయు
నట్టి రుణముల తరగతిలో చేరనివియు, తండ్రియొక్క దుష్ప్ర
వర్తనమునకును, దోషములకును, చాపల్యమునకును ఆరోపిం
పదగినరుణములనియును తీర్మానించి యున్నారు. 32 బొం.
348 ;

(10) కలకత్తా హోకోట్టనందు సుప్రసిద్ధ వ్యాయమూర్తియైన ముఖర్జీ గారు వ్యాయశాస్త్ర సమ్మతముగానట్టియు, అసాధారణములైనట్టియు, ఆచారసమ్మతముగానట్టియు రుణములని నుడివి యున్నారు 39 క 862.

(11) మద్రాసు హోకోట్టనందు వ్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు వ్యాయశాస్త్రానుసారములగు వాదములచే చెల్లదగినవని బలపరుపదగనట్టియు, వ్యాయస్థానములలో ఋణదాతల కనుకూలముగా వారిహక్కును స్థిరపరుప వీలు లేనట్టియు రుణములని తీర్మానించియున్నారు. 37 మ 458.

పైన వ్రాసిన వ్యాఖ్యాతలయొక్కయు, వ్యాయమూర్తులయొక్కయు అభిప్రాయములను పరికించినచో, ఒకదానికొకటి వ్యతిరేకముగా నున్నట్లు కనపడదు. కాని అవ్యవహారిక రుణములను నిర్వచించుటలో సంశయము నివారణ కాకపోవుటచే, సంశయరహితముగ నిర్వచింపవలయునని. ఎవరికేవారు ప్రయత్నించినట్లు స్పష్టమగును. అవ్యవహారిక రుణములను నిర్ణయించుచు ఉన్నత వ్యాయస్థానము లొసంగిన తీర్పులను కొన్నిటిని, ఇటు నుదాహరించుచున్నాడను. వాటినిబట్టి ఏవి అవ్యవహారిక రుణములగునో ఏవి కావో తమతమ కేసులసందర్భమునుబట్టి పాఠకు లూహించుకొనవలయును.

(1) వర్తకముకొరకు పితృపితామహ ప్రపితామహులు చేసిన రుణములు అవ్యవహారిక రుణములుకావు 137 ఇం. కే (బొం) 717.

(2) క్రిమినల్ కేసుచారణలో విధింపబడిన జరిమానా అవ్యవహారిక రుణముక్రిందకు వచ్చును. 139 ఇం. కే. (బొం) 64;

(3) క. అనువాడు ఒకపెట్టెను భద్రముగా కాపాడుటకై చ. చేతికిచ్చెను చ. ఆపెట్టెయందలి వస్తువులను హరించెను. ఆనష్టమునకై క. అనువాడు చ. యొక్క అనంతరమునందు, అతనివార

సులపై నానా తెచ్చెను. ఆసొమ్ము అవ్యవహారికరుణము కాదని తీర్మానించిరి. 137 ఇం. కే. (బా) 217 ; ఇటువంటి కేసులోనే బొంబాయి హైకోర్టువారు ఆసొమ్ము అవ్యవహారిక రుణముక్రిందకు వచ్చుననియు దానిని పుత్రు డీయనక్కర లేదనియు తీర్మానించిరి. 136 ఇం. కే. (బాం) 173.

(4) ఒకడు బ్రహ్మీగానుండి బ్రహ్మతాలూకు సొమ్మునకు సరిగా తెక్క చెప్పలేకపోయెను కాని అతడు దానిని హరించినట్లు రుజువు లేదు. ఆసొమ్ము అవ్యవహారికరుణము కాదనియు దానిని కుమారులిచ్చుకొనవలయుననియు తీర్మానించిరి. 51 ఇం. కే. (బాం) 612.

(5) తండ్రి ఒకకంపెనీలో షరాబుగానుండి కొంతద్రవ్యమును హరించి యా మోతమునకు సత్తుష్టికుటుంబాన్ని తనఖాయిచ్చెను. ఆతనఖా కుమారులభాగములను బాధించదని తీర్మానించిరి. 27 ను. 71.

(6) తండ్రి, యొకనిని కొట్టెనని వచ్చిన క్రిమినల్ కేసులో ముద్దాయిగానుండి ఆకేసులో వాదించుటకు రు 43-0-0 ఖర్చుపెట్టి ఆసొమ్ముకు తనఖాపెట్టెను. ఆతనఖా కుమారులను బయిండు చేయును కాని, ఆకేసులో తనతోడిముద్దాయిలకు విధించినజరిమానా తాను చెల్లించెను. అందుకొరకు పెట్టిన తనఖా కుమారులను బయిండుచేయదు. 39 ఇం. కే. (పా) 861

(7) దగా, మోసము, నమ్మకద్రోహము, ద్రవ్యాపహరణము మొదలగు క్రిమినల్ కోర్టులచే శిక్షింపబడదగిన నేరములతో సంబంధించి తండ్రి యివ్వవలసినసొమ్మును కుమారు లిచ్చుకొననక్కర లేదు. ఒక మైనరుకు గార్డియనుగానుండి ఆసొమ్మును తెక్కచెప్పక వారించుట, దాచనిచ్చినసొమ్మును హరించుట,

మొదలైనవి ఈతరగతిలోనికి వచ్చును. 43 బాం 612; 1931 బాం 229; 48 అ 9; 6 అ 234; 31 మ 472; 161; 19 మ. లా. జ. 759; 51 ఇం. కే. 791; 138 ఇం. కే (పా) 114.

(8) హరించవలయుననుదేశము తండ్రికి లేనప్పుడు, ఇతరుల తాలూకు తండ్రియొద్దనున్న ద్రవ్యమును ఆతనికిమారు లిచ్చు కొనవలయును. 87 ఇం. కే (కౌ) 1327.

(9) దేవస్థానపుకమిటిమొబరు తగాదాతో సంబంధించిన వ్యవహారములలో తండ్రిచేసినయప్పు అవ్యవహారికరుణముకాదు. ఆరుణములను కుమారులు తీర్చవలయును. 23 మ. లా. జ. 61.

(10) ఒకకాలువకు ఆటంకము కలుగజేసినందులకు నష్టమునకై తండ్రిపైని కాబడిన డిక్రీబాకీని కుమారు లీయవలయును. అది అవ్యవహారిక రుణముకాదు. 39 క 862.

17. పైన చెప్పబడినధార్మికబాధ్యత, వ్యాయశాస్త్రసంబంధమైన దైనను, పితృపితామహప్రపితామహులరుణములకు పుత్రాదులభాగములపైని బాధ్యతయున్నను, తండ్రియొక్కనిపైని పొందిన డిక్రీకి

కోర్బద్దవారా పుత్రాదులభాగములతో సహా సమస్తికుటుంబాస్తిని వేలంవేయించుట శాస్త్రసమ్మతమేయైనను, అంతమాత్రముచే పితృపితామహప్రపితామహులు తమ సొంతయప్పులకు, పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులభాగములను వినియోగము చేయజాలరు.

పిత్రాదులరుణములను పుత్రాదులు తీర్చవలయునని విధించినధార్మికబాధ్యతకును పిత్రాదులు తమ సొంతయప్పులకు పుత్రాదులభాగములను వినియోగముచేయుటకును భేదమున్నది. పితృపితామహప్రపి

ధార్మికబాధ్యత
యున్నను పిత్రా
దులచేసిన విని
యోగముల నా
క్షేపించవచ్చును.

రెండవది:—తండ్రిచేసిన యప్పులను కుమారులు ఆస్తి లేకపోయినను తీర్చవలయును. (ఆస్తి లేకపోయినను తీర్చవలయునన్నచో ఆస్తియున్నచో దానిని విక్రయించియైనను తీర్చవలసియుండునని స్మృతికర్తల యభిప్రాయమైనట్లు ఊహించుట యసంగతము కాదు.)

ఈ రెండును పేరుపేరుగా నుచినంతవరకు పరస్పర విరోధము గన్పట్టదు. తండ్రిచేసిన యప్పులను తీర్చవలయునని విధించినప్పుడు వారు తీర్చనిచో నేమిచేయవలయును? అను ప్రశ్నకు స్మృతులలో ప్రత్యక్షముగా సమాధానము గానరాదు కాని యితరములగు నప్పులను గూర్చినవిధులను దీనికికూడ వర్తింపజేసినచో రాజు, కుమారుల వలన ఆస్తిని అమ్మించియైనను రుణమును తీర్చునట్లు చేయవలయునని సమాధానము వచ్చును. అందసంగతమేమియును లేదు. లేనిచో స్మృతికర్తలు విధించిన యాధార్మిక బాధ్యతకు అర్థమే యుండదు. రాజుపై స్మృతికర్తలు విధించినవిధినే యిప్పుడు న్యాయస్థానములు అమలు జరుపుచు తండ్రిచేసినరుణములకు కుమారులభాగములతో సహా సమష్టికుటుంబాస్తిని వేలములో విక్రయించుచున్నారు. రెండవ విధిని అమలు జరుపుటకై సూత్రములో స్పష్టముగా కనపడకున్నను మన మొకసోపానమును ఎక్కవలసివచ్చినది. ఇక మరియొకసోపానమునుగూడ ఎక్కవలసినయవసరము కనపడుచున్నది. ఎట్లనగా! కుమారులభాగములను న్యాయస్థానములు విక్రయింపగలుగునట్టి రుణములను తండ్రి చేయుటకు శక్తికలవాడయ్యేని, ఆరుణములకు ఆభాగములను ఆతడు కుసువయుంచుటగాని, విక్రయించుటగాని ఏల చేయకూడదు? ఆరుణములకే తండ్రి విక్రయించకూడదు కాని కోర్టులువిక్రయించవచ్చువా? కొన్ని సందర్భములలో కోర్టులకంటె తండ్రియే లాభకరముగ విక్రయింపగలడుకదా! అట్టిచో తండ్రికి ఆయధికా

రము లేదని భావించుట సమజతముగా గాన్పించదు. కుమారులు తీర్చి
బాప దుష్టము తండ్రి చేసెననుకొనుదు. అది వడ్డీతో పెరిగి పెరిగి
ఎప్పుడో కోర్టులు ఆస్తి చేలమువేయునప్పటికి బిశేష మొత్తమై
ఆస్తియంతయు పోవుటకంటె, ఎల్లప్పుడు తప్పనప్పుడు తండ్రియే కొలది
యాస్తిని చిక్కియించి ఆరుణమును ఎత్తి వేయుటమంచిది కాదా ! అందు
చే ధార్మికబాధ్యతయుండునని చెప్పబడినరుణములకు సమష్టి ఆస్తిని
తండ్రికిక్రియించుట కన్పడని యీ రెండవసూత్రములో నిమిషియున్న
గ్రూహాంకుకతప్పదు (27 మ. పు. బె. 143)

అప్పుడు, ఇంకొక రెండవ పరస్పర విరోధములైన కడులవలె
కన్పట్టును.

(3). పరస్పరావరోధములగు నీనిబంధనలను స్మృతికర్త తేర్చు
చుటకు కారణము లేకపోలేదు.

వాటికిగల కారణములు.

(i) సమష్టి కుటుంబాస్తి, సమష్టి కుటుంబము యొక్క
సంరక్షణకొరకేర్పడినది కావున దానిని సులభ
ముగా వినియోగము చేయుటకెవరికిని హక్కు
గలిగియుండకూడదు. అట్టినిబంధనయే లేకపోయినచో సమష్టి ఆస్తి
సులభముగా కుటుంబమునుండి జారిపోయి కుటుంబపోషణము దుస్సా
ధ్యమగును. అతత్కాలమున కుటుంబావసరముకొరకు దానిని విక్ర
యించుటకు లేక కుదువపెట్టుట కధికారమియ్యబడియేయున్నది

ii ఋణములు తెచ్చువిషయమున తండ్రికి కొంతస్వాతంత్ర్యమును
నమ్మకమును ఉండవలయును. తండ్రి, బహుశకుపోయి యన
సరమునకు కావలసినసొమ్మును తెచ్చునప్పుడు నమ్మకముం
డినగాని బదులుపుట్టదు. కుటుంబపోషణము దుర్లభమగును.
తండ్రిచేయు ప్రతియప్పును కుటుంబముయొక్క అవసరము
కొరకు చేసెనని ఋజువు చేయవలయుననియు, తేనిచో అట్టి

రుణము చెల్లదనియు, నిర్ణయించినచో ఋణదాత బదులిచ్చుటకు సాహసింపడు. అందుచే తండ్రిచేయు అప్పులను తనయులు ఆస్తి లేకపోయినను తీర్చవలయునని కఠిననియమ మేర్పరచిరి. ఇట్టినియమమే లేకపోయినచో తండ్రికి ఋణదాత బదులివ్వనే యివ్వడు. కుటుంబపోషణమే జరుగదు. అయితే తండ్రియైనను సమష్టి కుటుంబముకొరకు చేసిన అప్పులను కుమారులు తీర్చవలయునని విధించుట ధర్మముకాని, తనసొంతముకొరకు చేసిన అప్పులను కుమారులు తీర్చవలయునని ప్రశ్నింతురేమో ! అప్పు సమష్టి కుటుంబముకొరకు అడిగెనో, సొంతముకొరకు అడిగెనో, ఋణదాత కెట్లు తెలియును ? ఇట్టి భేదమే కనుపర్చినచో ప్రతిపద్ధతు ఋజువు చేయవలసిన భారము ఋణదాతపై పడదా ? అట్టి భారమతనిపై మోపినచో అప్పు నిచ్చునా ? యివ్వడు. అందుచే తండ్రిచేసిన ఋణముల కీ భేదమును తీసివేసిరి. అయినచో నీయధికార మొక్కతండ్రికే కాకుండ కుటుంబమే నేజరైన ప్రతిమెంబరునకునుకూడ అవసరముకాదా ? అందురేమో ! తండ్రి సామాన్యముగా తన కుమారులను పాడుచేయు నిచ్చగింపడు. అనియొక నమ్మకము. అందుచేతనే తండ్రి కీస్వాతంత్ర్య మీయబడినది. కుటుంబమే నేజరు తండ్రిగాక మరియొకరైనచో నాతని కీస్వాతంత్ర్యము లేదు. లోకములోని తండ్రులందరును సరియైనవారేనా ? వారికి మాత్రమీస్వాతంత్ర్యమేల ? అని ప్రశ్న రావచ్చును. అందుకనియే, తండ్రిదురభ్యాసములకులోనై కాని, యవ్యవహారజ్ఞుడైగాని యనవసర ఋణములను చేయు నేమోయని, అట్టి పనులకు ఋణదాతలు బదులివ్వకుండ నుండటకై ఋణములను పుత్రులు తీర్చనక్కరలేదని విధులనేర్పరచిరి.

(3). పరస్పరావరోధములగు నీరెండువిధులను సమన్వయింప జేయుటలో న్యాయస్థానములు భిన్నాభిప్రాయముల నొసంగియు, కొన్నిచోట్ల స్మృతులకు వ్యతిరేకముచేసియు, కొన్నిచోట్ల నిదమిత్థమని నిర్ణయింపలేకయు, ననేక విధములుగా తీర్మానించియున్నవి. సమష్టికుటుంబముతో సంబంధించిన 'లా'లో, నిది ప్రి. కౌ. వారుకూడ

ఒక్కసారిగా నిదమిత్థమని స్పష్టముగా తీర్మానింప లేనంతక్లిష్టసమస్యయై న్యాయస్థానముల కిప్పటికికూడ తీరనిపని యొసంగుచున్నది. 1917 సంవత్సరమున ప్రి. కౌ. వారొకమారు పౌరబాటుఅభిప్రాయము నొసంగి(1). దానిని సవరించుటకై 1924 సంవత్సరమున ఏడుగురు న్యాయమూర్తులు కలసి, యీషయమునగల స్మృతులను, తీర్పులను కూలంకషముగా పరిశీలించి యిదిగువ వ్రాసిన యయిదుముఖ్య విధుల నేర్పరచిరి (2).

- i సమష్టికుటుంబముయొక్క మేనేజింగుమెంబరు (కర్త) అవతరముకొరకుతప్ప సమష్టికుటుంబముయొక్కఆస్తిని వినియోగము చేయుటకుగాని, తనఖాపెట్టుటకుగాని హక్కులేదు.
- ii ఆతడు, (కర్త) తండ్రియై, కుటుంబములోని యితరమెంబర్లు కుమార్తెయినయెడల, తండ్రి, దుష్కార్యములకొరకు కాకుండ చేసినయత్నాల నిచ్చుటకై పొందినడిక్రికి సమష్టికుటుంబాన్ని పెని, వారంటు అమలుజరుపవచ్చును.
- iii తండ్రి, ఆస్తిపెని తనఖాబాధ్యత కలుగచేసినయెడల, అది పూర్వపురుషులను తీర్మానించుటకొరకయిన నేతప్ప, కుటుంబాన్ని బయిండు చేయదు.

(1) 89 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 280.

(2) 77 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 689.

iv పూర్వపురుగుమునగా నీనియోగము చెల్లకూడదని తగాదా వచ్చినదో, ఆవ్యాపారముతో సంబంధించినది కాకుండ, అంతకు పూర్వము చేయబడినదని యర్థము.

v ఋణముచేసినట్టియు లేదా తనఖాపెట్టినట్టియు, తండ్రి జీవించి యున్నప్పుడును చనిపోయినపిమ్మటను కూడ వైదీధులు వర్తించును.

(4). పరస్పరవిరుద్ధములుగ గన్పట్టుచున్న వైనప్రాసిన రెండు

ధర్మములను ప్రి. కౌ. వారు వైనప్రాసిన అయిదు

పరస్పరవిరుద్ధ

విధులలోను ఎట్లు సమన్వయించిరో పరిశీలించుము.

ధర్మములను

ప్రి. కౌ. వారు

సమన్వయించిరా?

i సమష్టికుటుంబాస్తిని, సమష్టికుటుంబావసరము

కొరకుతప్ప వినియోగింపకూడదను ప్రధాన

సూత్రమును మొగటివిధిగో స్పష్టపరచిరి.

i తండ్రియొక్క ఋణములను కుమారులు తీర్చవలయునను

బాధ్యతను రెండవవిధిగో చేర్చిరి. అనగా తండ్రిఋణములకు

ఋణదాతలు కుమారులభాగములతోసహా సమష్టికుటుం

బాస్తిని జపుచేయించి వేలం వేయించవచ్చునని నిర్ణయించిరి.

ఇవి రెండును పరస్పరవిరుద్ధధర్మములే. ఇకను వాటిని సమన్వయముచేయుటకై మూడవవిధిని ఏర్పరచిరి.

iii తండ్రి, పూర్వపురుగుముల తీర్మానముకొలకు సమష్టికుటుంబాస్తిపైని బాధ్యతను కలుగచేయవచ్చును.

ఈవిధిమూలమున ప్రధానసూత్రమునందలికారిన్యము తగ్గి, అందలినియమమునకు భంగము వాటిల్లినది. తండ్రి, తనకు అప్పుడు కావలసినసొమ్మునకు ఆస్తిని వినియోగముచేయుటకు హక్కు లేకుండ చేసి, ప్రధానసూత్రమునందలి ధర్మమును కాపాడినది. పూర్వపు

ఋణములను తీర్చగలవలసినవానినైన కుమారులను, చెల్లెలు ఉన్నది. అలాగే అనుబంధపునట్లగు ఋణములను కుమారుల భాగము లగు కోర్కెద్వారా తీర్చియు కుటుంబమునకు కలిగియున్నాడు. కోర్కె ద్వారా కాకుండా తనకిది కనకమునకు అమ్మగారులకు అమ్మిని విడి యొక ముచేయుటకు నొకడుకలవని విన్నయింది. కనకమునకున్న ము త్రాన యీ ధర్మములను ఈ ధర్మముగా కిరణమునకు ననుష్ఠించు మొ న్న యున్నాడు అయితే, తనకిదికలవని చెప్పేవాడు. పూర్వపు ఋణములకని మాత్రమే యేల పంకు వితములే నువలయును? తనఖా పెట్టకుండు బదులుచేసినచో, అది కుమారులను బయలుపెట్టి, వారి భాగములను కోర్కెద్వారా వేలం వేయించవచ్చును. అట్టిసందర్భ ములో తనఖాపెట్టి బదులుచేసినంతమాత్రమున ఏల చెల్లదు? అప్పుడు చేసిన ఋణమునకును అది కనకముచేసిన ఋణమునకును భేదమేమి? అని ప్రశ్నింపవచ్చును (1). అట్లున చో ప్రధానమునాత్రిములకు పూర్తిగా భంగము కలుగునకదా! ఇప్పుడు మాత్రము భంగము కలుగుట శీదా యని యందు లేని, యీ కరచ్చర ధర్మధర్మములకు ననుష్ఠించుచేయు టకై నిర్బహాయకలో చేయుప్రయత్నముకావున నిదియే యనునదిం పదగిన ధర్మముని నవకాధానము.

(1) ఈ సమన్వయము చాలకాలముక్రిందటనే చేయబడి అప్పటినుండియు అమలు జరుగుచునే యున్నది(1). కాని ఈనడుమ

సాహురామచంద్రుని కేసులో(2). ప్రి. కౌ. వారు సాహురామచంద్రుని కేసు. ఆ కేసును తీర్పుచేయుట కనవసరములైన కొన్నివా

క్యములను తమతీర్పునందు వ్రాయుటచే నీ విషయమున ననేక సంశయములు పుట్టుకొత్తతగవులు విశేషముగావచ్చినవి. ఆ కేసుయొక్క వివరములివి:—భూపసింగు అనునతడు, సమస్తికుటుంబాస్తిని రు 200 లకు తనఖాపెట్టెను నె 1 కి రు 1-8-0 చొ॥ మాసవారి కాంపాండునడ్డి. ఆతనఖాహక్కు దరిమిలాను సాహురామచంద్రునకు చెందెను. అతడు 27 సం॥రములకు పిమ్మట భూపసింగును, అతనికుమార్తెను పార్టీలనుగాచేర్చి దావాతెచ్చెను దావా తేదీనాటికి బాకి మొత్తము రు 2131-9-0 లు తేలెను. రు 15000-0-0 లకు దావాతెచ్చి తక్కినది వదలుకొనియెను భూపసింగు రు 200-0 0 లును తనఖాదస్తావేజు వ్రాసిననాడే పుచ్చుకొనియెను. తనఖాదారు, ఆరుణము న్యాయమయిన అవసరముకొరకుగాని, పూర్వపురుణములను తీర్చుటకుగాని చేయబడినట్లు రుజువు చేయలేకపోయెను. క్రిందికోర్టులు రెండును ఆకారణముచే తనఖా కుమార్తెను బయిండుచేయదని తీర్మానించిరి. సాహురామచంద్రుడు ప్రి. కౌ. నకు అప్పీలుచేసెను అప్పీలును కొట్టివేయుచు ప్రి. కౌ. వారు అప్పీలును కొట్టివేయుటకుండు కారణములను చెప్పుటలో నీదిగువయర్థమునిచ్చు వాక్యముల నుదాహరించియుండిరి.

(1) 6 మా. ఇం. అ. 893; 5 క 148; 18 క 21 (ప్రి. కౌ.) 29 మ 200; 81 అ 176; 15 అ. పు. బెం. 75.

(2) 89 ఇం. కే. (ప్రి. కౌ.) 280.

i తండ్రి జీవించియుండగా అతని సొంతరుణములకు కుమారులు బాధ్యులుకారు. ఏమంటే తండ్రి తనజీవితకాలములో ఆరుణములను తీర్చివేయవచ్చును. లేదా అతనియనంతర మాతని స్వర్ణితముగాని ప్రత్యేకపుట్టాస్తిగాని యుండవచ్చును. కావున ఆరుణము లాచూస్తిమీద బయిండగును. అందుచే తండ్రిచేసిన రుణములకు కుమారులపైని అతని జీవితకాలములో బాధ్యత లేదు.

ii సమస్తి కుటుంబాస్తిని తండ్రి వినియోగము చేయకూడదను ప్రధానసూత్రమునకు, పూర్వపు రుణములకు తండ్రి వినియోగము చేయవచ్చుననుసయమును ఒక మినహాయింపు అయి యున్నది.

(ఈనియమము రెండు పరిస్థితులందున్నందులైన ధర్మములను సమన్వయింపచేయుటకై ప్రధానసూత్రమునకు చేర్చిన యుపసూత్రముగా ప్రి. కో. వారు భావించలేదు.)

iii ఈమినహాయింపులో చెప్పబడినపూర్వపు రుణములు, కాలముచుబట్టి పూర్వమునందు చేయబడినవేకాకుండ సమస్తి కుటుంబాస్తితో నెట్టి సంబంధమును లేనివై యుండవలయును.

(6). ఈ వాక్యములతో నదివరకున్న 'లా' యంతయు తలక్రిందైనట్లు గన్పట్టెను. మొదటి వాక్యము ననుసరించి, తండ్రి జీవించియుండగా, తండ్రిచేసిన యప్పులకు కుమార్తెపైని దావా తేరాదనియు, కుమార్తెభాగములను విక్రయింపవీలు లేదనియు, వాదములు బయులుదేరెను(1). మూడవ వాక్యమునుబట్టి పూర్వపురుణము తనఖారుణమైనచో, దానితీర్మానముకొరకు చేసిన దరిమిలాతనఖారుణము కుమారులపైని గన్పట్టెను.

సాహారామచంద్రుని కేసుయొక్క ఫలితము.

(1) 48. ఇం. కే. (మ) 225; 52 ఇం. కే (ఓ) 108;

శ్లో. బయి : సుశేయదని తీర్మానించెనది (1) మ॥ పు॥ బె॥ వారు
 ఈ కవచమును పూర్తిగ విచారణచేసి, పి కౌ. వారు సాహసరా
 మచంద్రుని కేసులో అనవసరముగ ప్రాసినవాక్యములనుబట్టి అదివ
 రకు చిర కాలమునుండి అనులులోనున్న 'లా' ను షూర్వనక్కర లే
 దనియు, పూర్వపురుషములైనప్పుడు అది తన భార్యను లెనను కుమా
 రులను బాధించుననియు తీర్మానించిరి (2). అ. హై వారి దీక్షి
 వ్యతిరేకముగా తీర్మానించిరి (3).

(1) ఈ యభిప్రాయభేదములను నిశ్చరించుటకై ఏడుగురు
 న్యాయమూర్తులకూడె యీషవ్యములను నిమగ్నించి అ. హై వారి
 తీర్పును రద్దుపరచి, మ. హై, వారి యభిప్రాయ
 ప్రజనారాయణుని ముత్యో నేకీకరించుచు, వైన ప్రాసిన అయిదువిధు
 లను తమతీర్పులో పొందుపరచిరి (4). ఈ తీర్పువలన
 తండ్రి జీవితకాలములో కుమారులకు బాధ్యత లేదను నిషణ్ణము రద్దు
 అయినది. పూర్వపురుషము తన భార్యగానైనను, విడిరుణముయిననుకూడ
 పూర్వపురుషునిగానే యెంచబడి, కుమారులను బయిండు చేయునని
 స్థిరపడుపబడినది.

(1) 48 ఇం. కే (మ) 289; 52 ఇం. కే (హై) 108.

(2) 52 ఇం. కే (మ) 525; 78 ఇం. కే (లా) 11

(3) 50 ఇం. కే (అ) 101

(4) 77 ఇం. కే (పి. కౌ. 689

(8) ప్రి. కా. వారేర్పరచినవిధులకు వ్యతిరేకముగా నది వరకుకొన్నితీర్పులున్నవి. కాని యీ రద్దుకడినట్లెంచవలయును. సమస్తికుటుంబగుణములతో సంబంధించినవ్యవహారములన్నియు, నీ యెదురువులలో నిమిడియుండునని చెప్పవలనుపడదు. ఈ విధులు సంపూర్ణముగా వర్తించు కేసులన్నియు నీరీతిగానే యములు జరుగవలయును. తక్కినవాటివిషయములలో ప్రి. కా. తీర్పునందలి విధులలో పొందుపరుకబడినప్రధానసూత్రములకు భంగములేకుండ ఆయా కేసుల సంబంధమునుబట్టి యితరతీర్పుల నన్వయింపచేయుచు తీర్మానింపవలసియుండును.

పైసప్రాసిన 2 వ విధికి అర్హముచెప్పుచు అ. మై. జారొక కేసులో ఈవిధముగా తీర్మానించియున్నాడు(1).

రామదత్తు కర్త. మధురప్రసాదు అతనికొడుకు. మధురప్రసాదుకు ముగ్గురు మైనరుకుమార్లు. కర్తతో సంబంధము లేకుండ, మధురప్రసాదు అప్పులనుచేసెను. అతనిపైని డిక్రిపొంది, ఋణదాత, అతని సగమువంతును జపుచేసి వేలమునకు తెచ్చెను. అప్పుడు మైనర్లు అభ్యంతరము చెప్పిరి. అది పూర్తిగా విచారణకాకుండ మధురప్రసాదు యొక్క హక్కుబాధ్యతలు వేలము వేయబడవలయునని తీర్మానించెను. ఆ వేలములో ఋణదాతయే కొని, సగంవంతునకు స్వాధీనము కొరకు దావా తెచ్చెను. మధురప్రసాదు ఎనిమిదవవంతునకు మాత్రమే హక్కుగలదనియు వాది ఆ ఎనిమిదవవంతుమాత్రమే కొనినట్లు యెంచవలయుననియు మైనర్లు వాదించిరి ప్రి. కా. వారి రెండవవిధిలో “ఆతడు తండ్రియై” అనియుండుటచేత మేనేజింగుమెంబరు తండ్రియైన

(1) 180 ఇం. కే. (అ) 1

హృదయమాత్రమే సమష్టికుటుంబా స్తిపైని వారంటు అమలును జరుప వచ్చునుకాని కర్త యికనొకడైనప్పుడు ఆవిధి వర్తించదనియు, ఈకేసులో రామదత్తు జీవించియుండగా మధురప్రసాదు కర్తకాదు కావున మధురప్రసాదు చేసినయప్పులకు అతనిభాగముమాత్రమే వేలము వేయవచ్చునుకాని మైనర్లభాగములను వేలము వేయరాదనియు తీర్మానించి ఎనిమిదవవంతునకుమాత్రమే డిక్రి నిచ్చియున్నారు. ఈతీర్పు, “తండ్రిచేసిన యప్పులకు కుమారులపైని ధార్మిక బాధ్యతయుండు”ననుసూత్రమునకు పితామహుడు జీవించియుండగా “తండ్రిచేసినయప్పులకు కుమారులపైని ధార్మిక బాధ్యత యుండదు” అనునొక క్రొత్త యపవాదము (మినహాయింపు)ను తెచ్చిపెట్టుచున్నది. ఈ క్రొత్తమినహాయింపునకు స్మృతులలో ఆధారము కన్పట్టదు. బాగుగా పరిశీలించినచో స్మృతులు ఈమినహాయింపునకు వ్యతిరేకముగా నుండునేమోయని సంశయముగనున్నది. ప్రి. వి. కౌన్సిలువారు రెండవవిధిలో “అతడు తండ్రియైనయెడల” (If he is the father) అని వ్రాయుటచేత అ. హై. వారిట్లు తీర్మానించుట కవకాశము చిక్కినది. “అతడు” (If he) అనుటకు బదులుగా “ఋణస్థుడు” (if the debtor) అని వ్రాసియుండినచో అ. హై. వారి కాయవకాశముండదు. ఇంతకును ఆశబ్దము నుపయోగించుటలో ప్రి. కౌ. వారి యుద్దేశమేమైయుండనో యోచింపవలసియున్నది. ఈవిషయమై యితర హైకోర్టులలో ఇంకను తీర్పులు వచ్చియున్నట్లు కనపడదు.

ఈరెండవవిధికే యర్థముచెప్పుచు, అ. హై. వారు మరియొక కేసులో ఒకకుటుంబములో తండ్రియు, కుమారులును మాత్రమే యున్నప్పుడు ఈరెండవవిధి వర్తించుననియు, ఆకుటుంబములో ఆతండ్రియొక్క తమ్ములు, వారికుమార్లు మొదలగువారు కూడ నున్నప్పుడు, ఈవిధివర్తించదనియు, ఆసందర్భములో మొత్తము సమష్టికుటుం

బాస్తిపైని వారంటు అమలుజరుపదలచుకొన్నప్పుడు, ఆతండ్రిచేసిన రుణము, సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు చేయబడినట్లు మామూలు కర్తవ్యములోవలెనే ఋణదాత రుజువుచేయవలసియుండుననియు తీర్మానించినారు(1).

తండ్రి అమితవ్యయము చేయువాడయ్యేనేని ఆతడుచేయు రుణములబాధనుండి తప్పించుకొనుటకు ఆతనితో విభజించుకొనుటతప్ప కుమారులకు వేరుమార్గములేదు(2).

ప్రి. కౌ. వారితీర్పులోని తివవిధి స్వాధీనపుతనఖాకుకూడ అన్వయించును(3).

18. సాధారణముగా నుండు రేటుకంటె హెచ్చువడ్డీకి బదులు తెచ్చుటకు కర్త కధికారములేదు. అట్లుతెచ్చినయెడల, కర్తనేగాని తక్కినమెంబర్లను బయిండు చేయదు(4).

మామూలు రేటుకంటె హెచ్చువడ్డీకి కర్త బదులు తెచ్చినప్పుడు, అప్పటిస్థితిగతులను బట్టియును, కుటుంబముయొక్క పరిస్థితుల ననుసరించియును, అంత హెచ్చువడ్డీకి బదులుజేయవలసినయవసరమప్పుడుండెనని, ఋణదాత రుజువుచేయవలయును. ఆరుజువుభారము ఋణదాతపై విశేషముగానున్నది(5).

(1) 143 ఇం. కే. (అ) 762;

(2) 60 ఇం. కే. (బి) 219;

(3) 84 ఇం. కే. (బి) 501.

(4) 171-176 పేజీలు.

(5) 56 బొం. 86; ఈ ప్రశ్నకములోని 171-176 పేజీలు.

కర్త యధి కారములో తేనిరీతిగా అధికవడ్డీకి కర్త అప్పుతెచ్చిన యెడల, ఆవడ్డీని తగ్గించుటకు కోర్టున కధి కారము కలదు ఋణమును తీర్చక కాలయాపనముచేయుటచే తిరిగి వ్రాయుచుండుటవలన పెరిగినవడ్డీని కోర్టులు తగ్గింపచూడకూడదు(1).

19. సమష్టికుటుంబాస్తిని సమష్టికుటుంబావసరము కొరకు తప్ప తండ్రి వినియోగము చేయకూడదు. ఇది ప్రధానసూత్రము. తండ్రి సమష్టి కుటుంబాస్తిని ఎప్పుడు తనఖా పెట్టవచ్చును. ఆస్తిని తనఖాపెట్టి బదులుతెచ్చుటకూడ వినియోగములో చేరును. కావున సీసూత్రము తనఖాకు కూడ అన్వయించును*.

పై ప్రధానసూత్రమునకు ఒక ఉపసూత్రము కలదు. తండ్రి పూర్వపురుణములకు ఆస్తిని తనఖాపెట్టినయెడల అది కుమారుల భాగములనుకూడ బయిండుచేయును. పూర్వపురుణములతీర్మానము కొరకుగాక, తనఖాపెట్టినపుడే తనసొంతముకొరకు బదులుపుచ్చుకొన్నయెడల ఆతనఖా కుమారుల భాగములపైని చెల్లదు. పూర్వపురుణములనగా ఈతనఖావ్యవహారముతో సంబంధములేకుండ అంతకు పూర్వము మతియొకప్పుడు చేసినవై యుండవలయును.

(1) 171-176 పేజీలు; 44 మ. లా. జ. 615; 36 మ. లా. జ. 521; 35 మ. లా. జ. 614; 48 మ. లా. జ. 534; 47 మ. లా. జ. 329; 23 క. పీ. నో 180; 11 క. 379.

Note:*—సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు తనఖాపెట్టినప్పుడు కుమారులభాగములు కూడ బయిండుచేయును. ఈవిషయముగుర్చి ఆరవ ప్రకరణమున విశేషముగా చర్చింపబడినది కావున ఆవిషయమిటు ప్రస్తావింపబడదు. ఇచ్చట తండ్రిచేసిన తనసొంతయప్పులకు తనఖాపెట్టినప్పునా అనువిషయమును గూర్చి తెలుపబడును)

ఈ ఉపసూత్రమునే పి కా. వారు వ్రజనారాయణకేసు(1) లో 3-5 విధులతో నిర్వచించియున్నారు తండ్రిచేసినపూర్వపురుషములకుమాత్రము కుమారులభాగము తీలబయిండు కావలయునని ప్రశ్నరావచ్చును. పుత్రులపైనున్న ధార్మికబాధ్యతనుసరించి ఆరుణములు కుమారులు తీర్చవలసిన వేకదా! అందుచే ఆస్తిపైని బాధ్యతకలుగచేయుటకు తండ్రికి హక్కుకలదు. కావున పూర్వపురుషములనుగూర్చిన యీ యుపసూత్రము, “ధార్మికబాధ్యతతో సంబంధించిన మరియొకసూత్రముపై” నాధారపడియున్నట్లు భావింపవలయును.

పూర్వపురుషములుగాని, సమష్టికుటుంబావసరముగాని, లేకుండ తండ్రి, సమష్టికుటుంబాస్తిని తనఖా పెట్టెననుకొనుడు. ఆతనఖాబాకీరిగురించి, పుత్రులను పౌత్రులను చేర్చి దానాతెచ్చిరి. కాని పౌత్రులను తప్పించి, తండ్రిమాస్తిమీద డిక్రీ యిచ్చిరి. ఆడిక్రీవారంటుగ్రంథములో పౌత్రులపైని అనులుజరుపనన్నువాయని ప్రశ్నరాగా పౌత్రులపైని దానా కొట్టిచేయబడినది. కావున ఈకేసుయొక్క ప్రత్యేకసందర్భములనుబట్టి పౌత్రులమీద డిక్రీ అనులుజరుప వీలులేదని(2).

తండ్రి కుటుంబాస్తిని తనఖా యిచ్చెను. ఆయిప్పులు పూర్వపురుషములును కావు. కుటుంబావసరము కొరకు చేయబడినవియును గావు. అక్రమపురుషములును కావు. అట్టిసందర్భములో కుటుంబాస్తిలోని కుమారులభాగములపై తనఖాచెల్లదని రద్దుచేయుచు, తండ్రిభాగము అమ్మబడినమీదల తనఖాబాకీ తీరనిచో మిగిలిన

(1) 77 ఇం. కే. (పి. కా. 689.

(2) 144 ఇం. కే. (జి) 897.

బాకీకి కుమారులభాగములను జప్తుచేయించి వేలం వేయించవచ్చునని కొన్నితీర్పులున్నవి(1).

తండ్రియిచ్చిన తనఖా చెల్లదని తోచినప్పుడు ఋణదాత తన ఖాను వదలుకొని విడిడిక్రీనిపొంది ఆరుణము అక్రమము కాకపోయినచో ఆడిక్రీని బట్టి కుమారులభాగములతో సహా సమస్తికుటుంబాస్తిని వేలం వేయించవచ్చును(2).

తండ్రిపెట్టిన తనఖా కుమారులను బయిండు చేయవలయునన్నచో, అది కుటుంబావసరము లాభము, వీటికొరకై నను పెట్టియుండవలయును. లేదా పూర్వపురుణతీర్మానముకొరకై నను పెట్టియుండవలయును. లేనిచో ఆతనఖా కుమారులభాగములను బయిండు చేయదు(3).

20. పితృపితామహా పృథితానుహులు సమస్తికుటుంబాస్తిని

తనఖాపెట్టినప్పుడు, అది చెల్లకపోవుటకు కారణములు మూడు.

తండ్రి పెట్టిన తనఖా ఎప్పుడు చెల్లదు? చెల్లనప్పుడు ఋణదాత ఏమిచేయవలయును?

(i) ఆసాము సమస్తికుటుంబావసరముకొరకు కాకపోవుట.

(ii) ఆతనఖా పూర్వపురుణతీర్మానమునకు కాకపోవుట.

(iii) ఆతనఖారుణము అక్రమపు కార్యములకొరకు చేయబడట.

(1) 55 ఇం. కే. (మ) 320; 69 ఇం. కే. (లా) 552; 116 ఇం. కే. (లా) 180; 85 ఇం. కే. (అ) 31; 79 ఇం. కే. (ఓ) 1008; 125 ఇం. కే. (సిం) 89; 124 ఇం. కే. (పా) 844.

(2) 125 ఇం. కే. (సిం) 89.

(3) 40. ఇం. కే. (ప్రి. క్లా.) 284; 42 ఇం. కే. (పా) 456; 43 ఇం. కే. (ఓ) 291; 66 ఇం. కే. (లా) 408;

తండ్రి సమష్టికుటుంబా స్తిని తనఖాపెట్టి బదులు తెచ్చినప్పుడు, ఆసామ్మ, సమష్టికుటుంబముయొక్క అవసరముకొరకైనచో సరియే, దానినాక్షేపించుట కెవరికిని హక్కు లేదు. తండ్రి తనసొంతముకొరకు చేసినయప్పులకు తనఖాపెట్టినను, అది పూర్వపురుణతీర్మానమున కైనచో అదియును చెల్లును. దానినికూడ కుమారులు ఆక్షేపింప జాలరు.

తండ్రి తన సొంతముకొరకు సమష్టికుటుంబా స్తిని తనఖాపెట్టి కొత్తగా అప్పుడే బదులు తెచ్చినచో ఆతనఖా కుమారులభాగ ములమీద బయిండుకాదని మ. హై. వారు తీర్మానించిరి(1). కాని దరిమిలాను కొన్నితీర్పులలో ఆభేదమును గమనింపబనిలేదనియు తండ్రిచేసినరుణములు అన్యాయములైనవి కాకపోయినచో, వాటిని తీర్చవలసినబాధ్యత కుమారులపైని యుండగా పూర్వపురుణమును తీర్చినచో తనఖా చెల్లననియు లేనిచో చెల్లదనియు తీర్మానించుట సరిగా లేదనియు, కొన్నితీర్పులు పుట్టినవి(2). కాని వ్రజనారాయణునికేసు(3). లో ప్రివికౌన్సిలువా రేర్పరచినవిధులనుబట్టి యీసంశయము తీరిపోయి, పూర్వపురుణములకైననే తప్ప, తండ్రిపెట్టిన తనఖాచెల్లదని స్థిరపరుపబడినది కావున ఇక సంశయింపబనిలేదు. దీనితో వైనచెప్పినతీర్పులు రద్దులయినట్లెంచవలయును.

తనఖారుణము అక్రమపురుణమైనచో అది, తండ్రివాటామీద తప్ప కుమారులభాగములమీద బయిండుకాదు. ఇది సుప్రసిద్ధవిషయము. అట్టి రుణముల నిచ్చినరుణదాత చెడవలసినదేగాని యేమియును చేయజాలడు. అక్రమపురుణములకు కుమారులపైని ధార్మిక

(1) 21 మ 28.

(2) 21 మ 222; 22 మ 207; 28 క 517; 24 అ 459; 2 బొం, లా. 8 450

(3) 77 ఇం. కే. (పి. కా.) 689.

బాధ్యతకూడ లేదు. అందుచే ఋణదాత కుమారుల భాగములమీద గాని కుమారులమీదగాని అనులు జరుపజాలడు. పట్టిరుణములకు తనభారద్దంచేసి తండ్రిపైని విడి డిక్రియిచ్చిన సందర్భములో ఆ విడి డిక్రిని బట్టి కుమారుల భాగములను జప్తు చేయించకూడదనియు, తండ్రివాటా జప్తు చేయించి వేలం వేయించవచ్చుననియు అ హై. వారు తీర్మానించిరి(1).

తండ్రిపూర్వపు అప్పులు తీర్చుటకు తనభావైట్టెను. కుటుంబ దాయము చాల హెచ్చుగా నున్నదనియును రుణములు చేయవలసిన యవసరము లేదనియు కుమార్తె వాదించిరి. కాని అది అక్రమపు రుణము లనువాదము లేదు. అందుచే, ఆదాయముతో సంబంధించిన విచారణ చేయవలసిన యవసరము లేదని తీర్మానించిరి(2).

తండ్రి చేసిన రుణములకు కుమారులపైని ధార్మిక బాధ్యత యున్నదికదాయని, తండ్రి పెట్టిన తనభా యితర కారణములచే చెల్లక పోయినను, ధార్మిక బాధ్యత కారణముచే కుమారులను బయిండు చేయనని చెప్పకూడదు(3).

అక్రమపు రుణములు, దుష్ప్రవర్తనకొరకు చేయబడిన రుణములు, అశాస్త్రీయ రుణములు వీటికొరకు పెట్టిన తనభా, తండ్రి భాగమునే కాని, కుమారుల భాగములను బయిండు చేయదు(4).

(1) 89 ఇం. కే. (అ) 480

(2) 120 ఇం. కే. (నా) 326

(3) 1922 అ. 50

(4) 62 ఇం. కే. 111

21. తనలో చూపింపకుండా నీని తనదాపెట్టి బడులు తెచ్చిన
 వానిని చూచుచు భక్తునితోలుకావలయుకొరకు చేయబడినదనిగాని
 పూర్వపురుషుని తీర్మానముకొరకు చేయబడినదని
 తనదాదేవునిగాని ఋజువుచేయుచు నభాగము ఋణదాతపైనుం
 నును. ఋణదాత అట్లు ఋజువు చేయలేకపోయెనేని
 అతనభాదాకి కుమారులభాగములను బయిందు
 చేసివలెను. ఋణదాత పూర్వపురుషునితీర్మానముకొరకే రుణము
 చేసినట్లు ఋజువు చేసిన చాలును.

పూర్వపురుషునితీర్మానములైనయెడల, అవివయమును
 చూచుచు ఋజువుచేయవలయును. కాని పూర్వపురుషునితీర్మానముకూడ
 నిరీయమే అని ఋజువుచేయవలయునని ఋణదాతపైని లేదు.

22. అనభాదాకీక ఋణదాత, తండ్రియొక్కనిపైని డిక్రిని
 పొంది తనని జేలకునకు తెచ్చివలెను. కుమారులు, అనభా

తమను బయిందు చేయదని చావా తెచ్చిరి. అదావా
 లో ఋజువుభారమెవరిది? అని ప్రశ్నవచ్చెను. ఈ
 విషయమున భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడినది(1). తన
 భార్యను కుటుంబావసరముకొరకుగాని, పూర్వ
 పురుషుని తీర్మానించుటకొరకుగాని చేయబడినట్లు
 ఋణదాత ఋజువుచేయవలయునా? తండ్రిచేసినరుణ

మును అక్కడపురుషునిని కుమారులు ఋజువుచేయవలయునా?
 అక్కడకు భార్యను దిక్రి కొని వారు వ్రజనారాయణునికేసులో
 నేరకరమున దిక్రి ధూరితములొనగన్పడి డిక్రి అయిపోయినదిగనుక,

(1) 147 ఇం. కే (అ) 698; 70 ఇం. కే (బి) 25; 79 ఇం. కే. (బి) 1008;
 96 ఇం. కే. (బి) 655; 59 ఇం. కే. (బి) 570;

యీరుణము 2 వ విధికిందకు వచ్చేనేని, వారంటుగ్రంథములో కుమారుల ఆస్తిని విక్రియించుటకు అధికారముకలదు కావున, అట్లు విక్రియించకూడదని చెప్పవారిపైని (అనగా కుమారశృపైని) ఋజువు భారముండును. డిక్రి అయినను, ఇది తనఖారుణము గనుక, 3 వ విధికిందకు వచ్చేనందులేని ఋజువుభారము ఋణదాతపై నుండును ఈ విషయము అ. హై. ఫు జెం. కేసులో పూర్ణముగా విమర్శింపబడి, 2 వ విధిలో చెప్పబడిన రుణము తనఖారుణముకాదనియు, విడి రుణములకు పొందబడిన డిక్రివిషయమునకే అది వర్తించుననియు, తనఖారుణమునకు డిక్రి అయినపిమ్మటకూడ, ఆస్తి వేలముకాకుండా ఉన్నంతవరకు 3 వ విధియే వర్తించుననియు తీర్మానించుచున్నార(1).

23. తనఖా ఆస్తి వేలమయినపిమ్మట ఆ వేలము చెల్లనేరదని కుమారులు దావా తెచ్చిరేని, తనఖారుణము అక్రమమయినదనియు, ఆసంగతి వేలములో కొన్నవాడు యెరిగియున్నాడనియు ఋజువు చేసినకాని వేలము రద్దుకాజాలదు. కోర్టువేలములో కొన్న క్రియదారునకు, వారంటు గ్రంథములోని విషయములు తప్ప అంతకుపూర్వపు విషయములన్నియు, విమర్శింపవలసిన యావశ్యకము లేదు. కావున అట్టి కేసులలో ఋజువుభారము కుమారులపై నుండును(2).

ఒక వేళ తనఖాదారుడే, వేలములో కొన్నప్పటికిని, వేలమయినపిమ్మట కుమారులు దావా తెచ్చినప్పుడు ఋజువుభారమంత

(1) 115 ఇం. కే (అ. ఫు. జెం.) 775; See also 124 ఇం. కే 1120;

(2) 125 ఇం. కే (అ. ఫు. జెం.) 775; 5 క 148 (ప్రి. కౌ); 15 క 717 (ప్రి. కౌ)

యును కుమారులదే గాని తనఖాదారుపై నుండదని, పైకేసులోనే తీర్మానించిరి.

24. సమష్టికుటుంబాస్తిపైని డిక్రిని పొందగోరునట్టి రుణదాత, కర్తకిచ్చినను, ఇతరమొంబరునకిచ్చినను, సమష్టికుటుంబావసరముకొరకు తాను బదులునిచ్చితినియు, ఆసొమ్ము కావలసినయవసర మాకుటుంబమున కప్పుడు కలదనియు రుజువుచేయవలయును(1).

విడిఋణములను
గూర్చిన రుజువు
భారము.

పితృపితామహ ప్రపితామహులకు బదులిచ్చినప్పుడు, ఋణదాత, రుణమిచ్చినట్లు రుజువుచేసిన చాలును.

సమష్టికుటుంబాస్తిపైని డిక్రిని యివ్వకూడదని వాదించువారు:—

(1) ఋణదాత బదులు యివ్వనేలేదని;

(2) ఋణదాత సమష్టికుటుంబావసరముకొర కివ్వలేదనియు; సమష్టికుటుంబమునకు న్యాయమైనయవసరము లేదనియు, న్యాయములైనయవసరములకు ఖర్చుపడ లేదనియు ఋజువుచేయవలయును(2).

(3) పితృపితామహ ప్రపితామహుల రుణములైనచో పుత్ర పౌత్రప్రపౌతులు తమబాధ్యతను తప్పించుకొనవలయునన్నచో (అ) ఋణములేదని (ఆ) సదరురుణములు ధార్మికబాధ్యతలేని కార్యములకు (Illegal and immoral) అనగా న్యాయశాస్త్రసమ్మతములు కానట్టివియు దుష్ప్రవర్తనకొరకు అయినట్టివియు నగు కార్యముల కొరకు చేయబడిన రుణములని స్పష్టముగా రుజువుచేయవలయును. అట్లు రుజువుచేయలేనియెడల ఆబాధ్యత తప్పదు(3).

(1) 89 ఇం. కే. (పా) 352.

(2) 127 ఇం. కే. (బాం) 507.

(3) 70 ఇం. కే. 941; 60 ఇం. కే. 187; 57 ఇం. కే. 86.

కుటుంబమునకు వర్తకమున్నదనియు, ఆవర్తకమునకే అక్క
అవసగమనియు, తనదర్మాస్తులో తెలియవచ్చెనని ఋణుడొక గుజువు
చేయవలయును. న్యాయమోక్షదర్మాస్తు చేసినట్లును అదర్మాస్తుతో
తెలిసిన గంగతులు నిజమని తాను నమ్మిరట్లును ఋణుడొక స్త్రీగా
గుజువుచేసినప్పుడు, ఆసొమ్ము వర్తకముకింద ఖర్చుపడియెనని గుజువు
చేయవలసిన బాధ్యత ఋణుడొకతడై ని యుండను (1).

25. పితృపితామహాశ్రమపితామహులు చేసిన గుణములు వీరును
బయిందు చేయవని పుత్రతాదలు వాదించుటకు రెండు హేతువులు
మాత్రమే కలవు.

గుణములు దుష్ట
వర్తనకొరకు చేయ
బడెనని గుజువు
చేయుటెట్లు ?

1. దుష్టవర్తనకొరకు చేయబడియెనని చెప్పటం.

2. న్యాయశాస్త్ర సమ్మతము కాని కార్యములకు

అప్పులు చేయబడెనని వాదించుట.

తండ్రి ప్రవర్తనము సరిగా లేకపోయినంతమాత్రమున ఆతడు
చేసిన యప్పులన్నియు, అందుకొరకే చేసినట్లు భావించవలనుపడదు.
కుటుంబముకొరకుకూడ ఆతడు అప్పులను చేసియుండవచ్చును. కావున
ఏగుణములనుగూర్చి తగవువచ్చినదో ఆగుణములు, న్యాయశాస్త్ర
సమ్మతములు కానివనిగాని, దుష్టవర్తనకొరకు చేయబడినవనిగాని
స్పష్టముగా కుమారులు గుజువుచేయవలయును. ఈగుజువుభారము
సర్వదా కుమారులపైనుండును. తండ్రికి మద్యపానాభ్యాసముకలదని
గాని రిజాలాగాతిరుగుచున్నాడనికాని, జూదమాడుననిగాని జనర
లుగారుగుజువుచేసినచాలదు. ఆదుష్టవర్తనకును ఈగుణమునకును

ప్రత్యక్ష (1121) అని వర్ణించిన పుస్తాకములు రుజువు చేసిన నేతప్పు
అనఁగా యేదియో యోగములుగాని నిర్ణయముగాని రద్దుకాజాలవు(1).

అయితే ఈ క్షుద్ర ప్రకారము నిర్ణయములకు చేయబ
డినవియును ఈ క్షుద్ర ప్రకారములకు చేయబట్టుకొని అనివశ్యించె
య్యెడివి. కొంతభాగములకు అసాముతో ఒకయుంపుడు
నిచ్చు వస్తువుల చేయించి బాద్మి కాడని రుజువు చేయవచ్చును. రుణ
ములైనవి కాలముతో కుటుంబమునకు ఆసాము వెచ్చింపదగిన యే
కాధిపత్యమును చేయించును ఆ కాలముతో రిజాలావృత్తియందుగాని,
బాదరూపున్న కుటుంబముగాని ఉన్నాడని రుజువు చేయవచ్చును. రెండు
వూసములతో ఒకడు రు 15000/- రుణము చేసెను. కుటుంబమున
కాగుణము చేయవలసినయవసరము లేదు. ఆ కాలములో నాతడు దుష్ప్ర
వర్తనలోనున్నాడని రుజువు చేసిరి. ఆ రుణము అక్రమపురుణములని
తీర్చిదిచ్చి(2).

తండ్రి, త్రాగుడు, వ్యవహారమును కలిగియున్నాడనియు,
కుటుంబమునకు సొమ్ము వ్యయము చేయవలసినయవసరమున్నది లేదని

(1) 136 ఇం. కే (హ) 176; 128 ఇం. కే (లా) 481; 137 ఇం. కే (బం) 717
14 బం 820; 86 బం 69; 119 ఇం. కే (పా) 405; 113 ఇం. కే (ఔ)
489; 110 ఇం. కే 278; 108 ఇం. కే (చ) 529; 105 ఇం. కే (అ) 885;
77 ఇం. కే (నా) 640; 64 ఇం. కే (అ) 763; 62 ఇం. కే (పా) 905; 45
ఇం. కే 206; 86 ఇం. కే (ఔ) 44; 21. అ. 238; 17 ఇం. కే (ప్రీ. కా.)
729; 20 క 338; 13 క 208; 13 క 21; 5 క 148; 81 అ 176; 8 అ 231;
6 అ 193; 6 బం 520; 21 బం 325; 24 వీ. 8 275; 18 ఇం. కే 625;
142 ఇం. కే (నా) 242; 65 ఇం. కే (నా) 786; 140 ఇం. కే (అ) 585;
17 క. వీ. నో 125;

(2) 17 ఇం. కే (పం) 635;

యు ఋజువుచేసినచో ప్రతిపద్ధతు దుర్వినియోగమునకై ఖర్చుపడినదని ఋజువుచేయనక్కరలేదు(1).

26. పితృపితామహాక్షపితానుహులు చేసినపూర్వపురుణములకు న్యాయస్థానములు ఒకవిధమయిన పవిత్రతను తెచ్చిపెట్టినవి. ప్రజవారాయణకేసు(2) లో పి. కా. వారు నడిపిన పూర్వపురుణములనగా నేమి? వాక్యములవలన వీటికి గౌరవము మరింత హెచ్చినది.

(1). పితృదులు తమ పూర్వపురుణములకు సమస్తి ఆస్తిలోని పుత్రాదులభాగములను వినియోగముచేయవచ్చును.

(2). పూర్వపురుణములకు వినియోగముచేసినప్పుడు ఆరుణముల స్వభావమునుగూర్చి వినియోగమును పొందినవాడు ఋజువుచేయనక్కరలేదు. అని అక్రమపురుణములని పుత్రులే స్పష్టముగా ఋజువుచేయవలయును.

పూర్వపురుణముల కిట్టిగౌరవ మిచ్చియుండుటచే పూర్వపురుణములనగా నెట్టివియో తెలిసికొనవలసియున్నది. పూర్వము అని చెప్పనప్పుడు, ఏదియోయొక కాలము నిర్ధారణచేసి అంతకుపూర్వము అనిచెప్పవలసియుండును. ఈశబ్దము సామాన్యముగా ఆస్తిని వినియోగముచేయునందర్భమున వచ్చుచుండును; కావున ఆస్తిని వినియోగముచేయుటకుపూర్వము అనియర్థము. అయితే ఆస్తినివినియోగముచేయుటకొకగంటకుపూర్వమో ఒకరోజునకుపూర్వమో రుణముచేసి ఆరుణములకు వినియోగముచేయుచు అది పూర్వపురుణమనిచెప్పవచ్చునాయని సంశయము కలుగవచ్చును. అందుకనియే పి. కా. వారు పైనచెప్పినకేసులో ఏవినియోగమును గూర్చి తగవువచ్చినదో

(1) 81 ఇం. కే 476.

(2) 11 ఇం. కే (ప్ర). కా.) 639; 61 ఇం. కే 569; 89 ఇం. కే 280;

అనియోగముతో సంబంధించియుండరాదనియు, అంతకు పూర్వము మరియొక పూర్వములో చేయబడినరుణము అయియుండవలయుననియు స్పష్టపరచియున్నారు(1). ఆ ప్రవికాన్లు కేసునకు పూర్వమును దరిమిలానుకూడ ఏదిపూర్వపురుణమో ఏదికాదో అనువిషయమున చాలావాదములుబయలుదేరి హోకోర్టులలోచాలతీర్పులుపుట్టియున్నవి. అందు సుఖ్యములగు కొన్నిటివార మీదిగువవ్రాసెదను. అయితే ఈ పూర్వపురుణము అనుగౌరవము, పితృపితామహప్రపితామహులుచేసినరుణములకేగాని, యితరకర్తగాని, యితరమెಂಬర్లుగానిచేసినరుణములకుండదు. ఇతరకర్త, ఇతరమెంబర్లుచేసినరుణములను గూర్చి విచారణచేయునప్పుడు, న్యాయమైనదివసరమా? కాదా? యను ప్రశ్నయేగాని, పూర్వపురుణము అనుప్రశ్న రానేరాదు(2).

(1). సమస్తిఆస్తిని తనభాషెట్టుటకుపూర్వము 2 దినములక్రిందట ఒకభూమి నికొని ఆభూమిఅమ్మినవానికి యిచ్చేకొరకు బదులు చేసి ఆబదులునకే తనభాషాగ్రహణచేయును. 2 రోజులకు పూర్వము బదులు తెచ్చెను కదా యని అది పూర్వపురుణముకానేరదు. 116 ఇం. కే. (పా) కికి.

(2). అదివరకున్య ప్రామిసనోటురుణములకును ఒకతనభాషాగ్రహణ తండ్రి సమస్తిఆస్తిని ఒక్కయిచ్చెను. ఆతనభాష పూర్వపురుణమునకు పెట్టబడినదికాదు. కావున ఆతనభాషాగ్రహణ చేసిన యాక్రయము చెల్లనేరదని వాదించిరి. కాని కోర్టువారు ఆవాదమును అంగీకరింపక యాక్రయమునకు ఆతనభాషాగ్రహణము పూర్వపురుణమే యగునని తీర్మానించిరి. 140 ఇం. కే. (బాం) 256.

(1) 46 ఆ 91; 77 ఇం. కే 689; (1924) అ. పి. (కా.) 50.

(2) 46 ఆ 95; 1928 నా 151; 150 వ పేజీ; 187-189 పేజీలు.

ఆబాకీకి చ, తనఖాదస్తావేజు వ్రాసియిచ్చెను. క, చ, లకు అంతకుపూర్వము ఋణదాత, ఋణస్తుడు అనుసంబంధము లేదనియు, అందుచే ఆసొమ్ము అదివరకు ఋణముగా పరిగణింపబడుటలేదనియు చ, వ్రాసియిచ్చినతనఖా పూర్వపురుణమునకు వ్రాసియిచ్చినట్లెంచరాదనియు తీర్మానించిరి (1931 మ. పీ. నో. 467.)

27. కర్త పామిసరినోటు వ్రాసి బదులు తెచ్చినప్పుడు, ఆబాకీ సమష్టికుటుంబావసరముకొరకైనచో, తక్కిన మెంబర్లభాగములనుకూడ బయిండుచేయునని, 121—122 పేజీలలో వ్రాయబడినది. కర్త నోటును ఎట్లువ్రాయవలయుననువిషయమున హైకోర్టులలో భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. కర్త వ్రాసియిచ్చెడిపోనోటులో “సమష్టికుటుంబకర్త అయిన ఫలానా” అని వ్రాసియుండవలయుననియు లేనిచో వ్రాసియిచ్చినవాడు కర్తయగునో కాదో సమష్టికుటుంబముకొరకు అప్పుచేసెనో అతనిసొంతముకొరకు చేసెనో పోనోటునుబట్టి తెలియదనియు, నెగోషియల్ ఇన్స్ట్రుమెంటుఆక్టుయొక్క 26—27 సెక్షనులనుబట్టియును ప్రి. కౌ. వారి 50 ఇం. కే. 216 తీర్పునుబట్టియును పోనోటులో లేనివిషయములను ఉన్నట్లుహించి తక్కిన మెంబర్లపైని డిక్రీయివ్వకూడదనియు బొం. హై. వారును, క. హై. వారును తీర్మానించిరి(1). అ. హై. వారు దీనికి వ్యతిరేకముగా తీర్మానించి

(1) 72 ఇం. కే (బొం) 242; 128 ఇం. కే (బొం) 48; 88 ఇం. కే (క) 1025;

144 ఇం. కే (నా) 411;

నారు(1). మ. హై. వారు స్పష్టముగా చెప్పియుండ లేదు(2). నోటులో అట్లు సమష్టికుటుంబకర్త అని వ్రాసియుండనప్పుడు ఆనోటును వదిలి పెట్టి అసలు అప్పుకొరకు దావా తెచ్చి అందరుమెంబరులపైని డిక్రీని పొందవచ్చును.

తండ్రి, యొక్కడును ప్రోనోటు వ్రాసియిచ్చినప్పుడు, కుమారులను పార్టీలనుగా చేర్చకుండ తండ్రియొక్కనిపైని డిక్రీనిపొంది ఆ డిక్రీశాకీకి కుమారులవాటాలతోసహా సమష్టి అస్తిపైని వారంటు అనుబంధపుటకు పైన చెప్పిన బాంబాయి కలకత్తా తీర్పులద్దమురావు. కుమారులను పార్టీలనుగా చేర్చినప్పుడు మాత్రము వారిమీద డిక్రీ యివ్వవచ్చునా? లేదా? యని ప్రశ్నవచ్చి అప్పుడు ఈతీర్పులు వర్తింప వచ్చును.

తండ్రిగాక కర్తయొక్కడును ప్రోనోటు వ్రాసియిచ్చినప్పుడు కర్తయొక్కనిపైని డిక్రీనిపొందినయెడల ఆ డిక్రీని అనుబంధపుటలో కొన్నిచిక్కులు రావచ్చును. (128-129 పేజీలు చూడుము.)

ఎట్లయినను, సమష్టికుటుంబముతరపున ప్రోనోటును వ్రాసి యిచ్చినప్పుడు “ఫలానిమెంబర్లుగల సమష్టికుటుంబమునకు కర్తయైన ఫలానా వ్రాసియిచ్చినది” అని ప్రోనోటులో నుదహరించుట చాల మంచిది.

(1) 44 ఆ 393.

(2) 23 మ 597.

28. పితృపితామహప్రపితామహులు చేసినవిడిరుణములకు దా
వాను చేయునప్పుడు, పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులను దావాలలో తప్ప
కుండపార్టీలనుగా చేర్చవలయుననునియములు లేదు.
తండ్రిచేసిన రుణములకు దావాచేయునప్పుడు కుమారులను పార్టీలనుగా చేర్చవలయునా?
చేర్చి యావత్తుసమష్టికుటుంబాస్తి వలనను బాకీరాబట్టుకొనుటకు డిక్రీని పొందవచ్చును(1). కాని తండ్రి జీవించియుండగా తండ్రి చేసినయప్పులకు తండ్రినివిడచి కుమారునిమీదమాత్రమే దావాచేయకూడదు(2). పుత్రులను దావాలలో పార్టీలనుగా చేర్చినచో ఆరుణములు అక్రమపురుణములని కుమారులు వాదించదలచుకొనినయెడల, ఆదావాలలోనే వాదించి తీర్పును పొందవలసియుండును. కుమారులను పార్టీలనుగా చేర్చనియెడల, ఆరుణములు అక్రమపురుణములని, వాదించుటకు వారికిగలహక్కు ఆదావాలలో విచారింపబడనందున దరిమిలాను అట్టివాదమును మరియొకదావాలలో చేయవచ్చును. పార్టీలుగా చేర్చుటలోను చేర్చకపోవుటలోను గల భేదమింతియే.

తండ్రిచేసిన బాకీలకు కుమార్తెయు పార్టీలుగా చేర్చినప్పుడు, సమష్టికుటుంబాస్తిలోని పుత్రులభాగములమీదమాత్రమే డిక్రీయివ్వవలయును. కాని పుత్రులసంతబాధ్యతపైని డిక్రీయివ్వకూడదు(3). ఒకవేళ డిక్రీలో “పుత్రులభాగములతోసహా సమష్టికుటుంబాస్తిపైని” అని వ్రాయక తండ్రిమీదను కుమార్తెమీదను డిక్రీ

(1) 22 మ 49; 23 మ 292;

(2) 46 మ. లా. జ. 590 (593); 35 ఇం. కే (మ) 918;

(3) 139 ఇం కే (బొం) 205; 171 ఇం. కే (పా.) 451; 184 ఇం. కే. (లా) 102.

యిచ్చినట్లు డిక్రీలో వ్రాయబడినచో ఆడిక్రీని అమలుజరుపునప్పుడు కుమారులసొంతబాధ్యతపై నకూడ డిక్రీని అమలుజరుపవచ్చును. డిక్రీని అమలుజరుపు కోర్టువారికి ఆడిక్రీ న్యాయమైనదా? కాదా? అని విమర్శచేయుట కధికారములేదు. అని తీర్పులున్నవి(1).

కాని, తండ్రిచేసినరుణములకు పుత్రులను దావాలో చేర్చినప్పుడు, ఆరుణములు తమను బయిండుచేయవని కుమారులు వాదించకపోయినను, డిక్రీలో “పుత్రులవాటాల ఆస్తిసహా సమష్టిఆస్తిపైని” అనివ్రాయకుండ, తండ్రితోపాటు కుమారులపై నికూడ జాయంటుగా డిక్రీ యిచ్చినను, డిక్రీని అమలుజరిపెడికోర్టువారు ప్లయింటువగయిరారికార్డులనుచూచి కుమారులవాటాలమీదమాత్రమే అమలుజరుపవలయుననియు, కుమారులసొంతఆస్తిపైని గాని, కుమారులసొంతబాధ్యతపై నిగాని అమలుజరుపరాదనియు పాట్నా హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి(2).

29. తండ్రియొక్కనిమీదను డిక్రీనిపొందినప్పుడు ఆరుణము అక్రమమును దుష్ప్రవర్తనకు చేయబడినదియును కాకపోయినచో, ఆడిక్రీని అమలుజరుపునప్పుడు, వారంటుగ్రంథములో తండ్రియొక్కయు, కుమాళ్ళయొక్కయు సమష్టికుటుంబాస్తిని తండ్రిజీవితకాలములోనే పేలమువేయించవచ్చునని ప్రి. కో. వారు విధిరణచేసియున్నారు. కావున నీవిషయమున నిక సందేహ

తండ్రియొక్కని
మీదను డిక్రీని
పొందినప్పుడు
రుణదాతకు గల
హక్కులు.

(1) 121 ఇం. కే (పా) 451; 184 ఇం. కే (లా) 102.

(2) 182 ఇం. కే (పా) 871; 65 ఇం. కే (పా) 221; 62 ఇం. కే (పా) 905;

ములులేవు(1). ఆతీర్పుచు చాలకేసులలో హైకోర్టులు అనుసరించు చున్నవి(2).

తండ్రి చేసిన యప్పులకు కుమార్తెకు కలిపి తెచ్చినదావాలో కుమార్తెకు తప్పించి వేసి తండ్రియొక్కనిపై కను డిక్రీనిచ్చినను, ఆ డిక్రీని అమలుజరుపునప్పుడు ఆరుణములు అక్రమములు కానిచో కుమార్తె యభాగములనుకూడ జపు చేయించి వేలము వేయించవచ్చునని తీర్మానించిరి(3).

తండ్రి ఋణములు విశేషముగా చేసెను. తండ్రిపైని రుణదాతలు దావాలనుచేసి డిక్రీలనుపొంది సమస్తి ఆస్తిని వేలమునకు తెచ్చిరి. కుమారులు విభాగమునిమిత్తము దావానుతెచ్చి, అందు ఆరుణదాతలను పార్టీలనుగా జేర్చి, వేలముకు ఆపుచేయుటకు ఇంజక్షను

(1) 5 క 148; 13 క 27; 77 ఇం. కే 689.

(2) 126 ఇం. కే (హి) 177; 121 ఇం. కే (హి) 435; 71 ఇం. కే (మ) 153; 116 ఇం. కే (మ) 360; 69 ఇం. కే (అ) 754; 68 ఇం. కే (అ) 794; 73 ఇం. కే (అ) 653; 64 ఇం. కే (హి) 121; 61 ఇం. కే (క) 25; 119 ఇం. కే (హి) 458; 100 ఇం. కే (హి) 17; 121 ఇం. కే (అ) 257; 93 ఇం. కే (హి); 75 ఇం. కే (అ) 597; 76 ఇం. కే 778; 69 ఇం. కే (లా) 486; 139 ఇం. కే (హి) 205; 132 ఇం. కే (అ) 563; 113 ఇం. కే 141; 116 ఇం. కే (లా) 132; 110 ఇం. కే 730; 101 ఇం. కే (హి) 907; 50 హి 793; 91 ఇం. కే (హి) 934; 79 ఇం. కే (హి) 21; 120 ఇం. కే (మ) 375; 67 ఇం. కే (అ) 931; 58 ఇం. కే (మ) 643; 47 ఇం. కే (హి) 679; 43 ఇం. కే 673; 130 ఇం. కే (లా) 836; 46 అ 95; 8 హి. పి. నో 1021; 1 ఇం. కే (హి) 459; 51 ఇం. కే (హి) 612; 127 ఇం. కే (హి) 507; 39 ఇం. కే (పి); క్. 252; 71 ఇం. కే (అ) 417; 80 ఇం. కే 17; 79 ఇం. కే 1055;

(8) 100 ఇం. కే (మ. పు. హి.) 1013; 121 ఇం. కే (మ) 863; 25 ఇం. కే (మ) 333; 115 ఇం. కే (మ) 333; 23 ఇం. కే (అ) 593;

కోరిరి. తండ్రి అక్రమపురుషునియును చేసిన నేతప్పు కుమారులు తీర్చవలసియుండుననియు, ఆరుణములు అక్రమపురుషులని కోర్టు వారికితృప్తి కరమగులాగున రుజువు చేసిన నేతప్పు యింజన్లను ఉత్తరువు నీయవీలులేదనియు, వేలములో కొన్నవానినికూడ, అభిభాగపుదా వాలో దరిమిలాకు పార్టీగా చేర్చవచ్చుననియు, ఆరుణములు కుమారులను బయిండుచేయవని తీర్మానించినయెడల, ఆ వేలము, కుమారులవాటాలమీద బయిండుకాదనియు తీర్మానించిరి(1).

తండ్రి పూర్వపురుషులకు సమష్టికుటుంబాన్ని తనఖాయిచ్చినప్పుడు తనఖాదారు తండ్రియొక్కనిమీదను దావాతెచ్చి డిక్రీ పొంది కుమారులభాగములునహా నదరుఆస్తిని వేలమువేయించి తన ఖాబాకీని రాబట్టుకొనవచ్చును.

తండ్రిపై ని, భూమిస్వాధీనముకొరకు దావాచేసి డిక్రీనిపొందిన పిమ్మట ఆతడుచనిపోయేనేని, కుమూళ్ళను వారంటుగ్రంథములో పార్టీలనుగాజేర్చి, ఆడిక్రీని అమలుజరుపవచ్చును. తండ్రిపై నిచేసిన దావా కుమారులపైనికూడ చేసినట్లే యెంచబడవలయును. (46 మ. లా. జ. 471; 43 మ. 487; 1911 మ. వీ. నో. 534.)

30. ఋణదాత, విడిరుణములకు తండ్రియొక్కనిపైని డిక్రీని

తండ్రి యొక్కని	పొంది, వారంటుగ్రంథములో కుమూళ్ళభాగము
మీదనుడిక్రీపొంది	లనుకూడ జపు చేయించినప్పుడు, ఆజపు చెల్లకూడ
ది అమలుజరుపు	దని కుమూళ్ళు వారంటుగ్రంథములో ఆటంకపెట్టు
నప్పుడు కుమారులు	టకు హక్కుకలదా? హక్కులేనియెడల, ఆరుణ
ఆటంకపెట్టవచ్చునా?	ములు అక్రమపురుషులని వాదించుటకుగలహక్కును

కుమూళ్ళు ఏవిధముగా ఉపయోగించుకొనవలయును?

వారంటు గ్రంథములో కుమారుల తమవాటాలను జప్తు చేయ కూడదని కోర్టులో పిటిషను పెట్టవచ్చును. ఆపిటిషను విచారణలో కోర్టు వారు తండ్రి చేసిన రుణముల స్వభావమునుగూర్చి విచారణచేసి, కుమారుల భాగములను తప్పించి కేయవచ్చును. అట్లు తప్పించుటకు నిరాకరించినయెడల, నిరాకరించిన తేదీ మొదలు 1 సం॥రములోపున కుమార్లు దావా తేవచ్చును. పిటిషను పెట్టకుండ, మొదటనే తండ్రి చేసిన రుణములు తమను బయిండు చేయవని నిర్ధారణ చేయుటకు కోర్టులో ఋణపాతలపైని దావా తేవచ్చును(1).

అయితే ఇట్టి దావాలో రుజువు భారమంతయును కుమారుల పైననే యుండును తండ్రి చేసిన రుణములు తమను బాధించవని చెప్పుటకు రెండేకారణములుండును. (1) ఋణము లేనేలేదని యొకవాదము. (2) అక్రమపురుణములని రెండవవాదము. ఈ రెండువాదములను కుమారుడే పూర్తిగా ఋజువు చేయవలయును.

31, తండ్రియొక్క నిమిద డిక్రిపొంది వారంటు గ్రంథములో తీర్పురుణస్థుని తా॥ ఆ స్తి అని వేలం పేసినప్పుడు, కుమారుల భాగములు కూడ వేలమయిపోయినవనియే యర్థము. తండ్రినిమిదపొందిన డిక్రివారంటు గ్రంథములో తీర్పురుణస్థుని తా॥ ఆ స్తి వేలం పేసినప్పుడు కుమారుల భాగములు కూడ వేలమయినవని యర్థమా? “కుమారుల భాగములు సహా” అని యిస్తిహారులో వ్రాయకపోయినను, కుమారుల భాగములు కూడ, ఆ వేలములో చేరియున్నట్లే భావింపవలయును(2). అయితే ఇస్తిహారులో “తీర్పురుణస్థుని Judgement-debter భాగము” అని వ్రాసియున్నయెడల మాత్రము తండ్రియొక్క భాగము అని యనుకొనవలయును.

(1) 1931 మ 324.

(2) 69 ఇం. కే (ప్రి. కౌ) 252; 182 ఇం. కే (అ) 568; 120 ఇం. కే (మ) 375; 73 ఇం. కే (బొం) 402, 50 బొం 798; 98 ఇం. కే (మ) 81; 84 ఇం. కే (ప్రి. కౌ) 888

అట్లుదాహరింపనప్పుడు కుమారులభాగములుకూడ చేరినట్లుహింప
వలసియుండును. ఈసందర్భమున వేలముసర్తిఫికెట్లును త్రామే చూచి
యూరకుండరాదు. మొత్తమువారంటురికార్డు అంతయును చూడ
వలయును(1).

ఇట్టికేసులలో శబ్దార్థమునుబట్టిమాత్రమే నిర్ణయించకూడదు.
ఆయుణములు కుమార్తెను బయిందుచేయునది కాకపోయినచో,
కుమారులభాగములు వేలమయినట్లెంచరాదు(2).

తండ్రివైనిపొందినడిక్రిబాకీకే రుణదాత సమష్టికుటుంబాస్తిని
జప్తుచేయించగా కుమారులు ఆటంకముతెచ్చిరి. అప్పుడు ఋణదాత
తండ్రికిగలహక్కుబాధ్యతలు వేలం వేయించుచున్నానని జవాబు
చెప్పెను. కోర్టువారారీతిగనే వేలం వేసిరి. ఈకేసులో వేలమయి
నది తండ్రిభాగముమాత్రమే అని తీర్మానించిరి(3).

32. తండ్రిమీద పొందినడిక్రిబాకీకేసులలో పుత్రులభాగములు
కూడ వేలమయిపోయినప్పుడు, అడిక్రిబాకీ అక్రమ
మయినదనియు, అది తమను బయిందుచేయదని
యు, తమభాగములు వైనికాబడినవేలములు రద్దు
చేయవలయుననియు కుమారులు దావా తేవచ్చు
నా? అనువిషయమును యోచింపవలసియున్నది.

తండ్రిమీదపొందినడిక్రి తండ్రిజీవితకాలములోనే
అమలుజరిగి అప్పుడే పుత్రులభాగములు వేలమయి
నయెడల, కుమారులు వేరుగా దావాతెచ్చి వేలమును రద్దుచేయిం

తండ్రిమీదను
పొందినడిక్రి నా
రంటుగ్రంథములో
పుత్రులభాగములు
కూడ వేలమయి
పోయినప్పుడు కు
మారులు వేలము
రద్దుచేయదనిదా
వాతేవచ్చునా?

(1) 120 ఇం. కే (మ) 375; 78 ఇం. కే (బొం) 402.

(2) 39 ఇం. కే 252; 17 క 584; 5 క. లా. 8. 477;

(3) 130 ఇం. కే (అ) 1.

చుకొనవచ్చును(1). కాని ఆదావా వేలమయిన తేదీమొదలు ఒకసంవత్సరములోపుగా తేవలయును.

తండ్రియనంతరము డిక్రి అమలుజరుపునెడల కుమారులను వారంటుగ్రంథములో వారసులనుగా చేర్చెదరు. కావున కుమాళ్లు వేరుగాదావా తేకూడదు. సివిల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు 47 వ సెక్షనుప్రకారముగా పిటిషనుపెట్టి ఆగ్రంథములో తండ్రిచేసినరుణములస్వభావమునుగూర్చి విచారణచేయించి తీర్పుపొందవలయును(2).

వేలమును రద్దుచేయించవలసినదనికోరి కుమారులుతెచ్చెడిదావాలలో తండ్రిపైనికాబడినడిక్రీని విడచిపెట్టి ఆరుణములస్వభావమునుగూర్చి విచారణ జరుపవచ్చును(3).

33. తండ్రియొక్కనిమీదను డిక్రినిపొందినప్పుడు ఆడిక్రిబాకీ యివ్వకుండగనే తండ్రి చనిపోయినయెడల, ఆతనియనంతరము కుమారులను వారసులనుగా చేర్చి, డిక్రి అమలుజరుపవచ్చునని 1908 వ సంవత్సరములో సివిల్, ప్రొసీజరుకోడ్డునందు కొత్తగా 53 వ సెక్షనును చేర్చియున్నారు. కాబట్టి, కుమారులను వారసులనుగా చేర్చి వారంటుఅమలు జరుపవచ్చును. ఆరుణములు అక్రమపురుణములనియు, అవి తమను బాధించవనియు, కుమారులు వాదించదలచుకొనిరేని ఆకోడ్డుయొక్క 47 వ సెక్షనుప్రకారముగా వారంటుఅమలులోనే విచారణ చేసి ఆవిషయమును కోర్టువారు తీర్పు నీయవచ్చును. 53 వ సెక్షను

తండ్రియొక్కని మీదను పొందిన డిక్రి, తండ్రియనంతరము కుమార్తెను వారసులనుగాచేర్చి అమలు జరుపవచ్చునా ?

(1) 78 ఇం. కే (బొం) 402.

(2) 11 ఇం. కే (బొం) 987.

(3) 88 ఇం. కే 161.

చేర్చకుండనున్న కాలములో, కుమారులను వారసులుగా చేర్చినను సమష్టికుటుంబా స్తిపైని అమలుజరుపరాదనియు, అట్లు అమలుజరుప దలచుకొన్నప్పుడు ఋణదాత కుమారులపైని తిరిగి దావా తేవలసి యుండుననియు, భిన్నాభిప్రాయములతో కొన్ని తీర్పులుపుట్టబడినవి(1). కాని ఈక్రొత్తనెక్స్టునుమూలముగా ఆబాధ తొలగిపోయినది.

తండ్రియనంతరము కుమారులను వారసులుగా చేర్చి వారం టుగ్రంథము జరుపుచున్నప్పుడు తండ్రిచేసినరుణములయొక్క స్వభావ మునుగూర్చి 47 వ నెక్స్టునుక్రింద విచారణజరుగవలయును. అట్టిసంద ర్భములో కుమారులు ఆరుణములు తమను బయిండు చేయవని పేరు గా దావా తేనక్కర లేదు. దావా తేకూడదు(2).

34. పుత్రపౌత్రక్రపౌత్రులపైని ధార్మిక బాధ్యతను అమలు జరుపుటకు ఆరుసంవత్సరములు కాలదోషము.

పుత్రాదులపైని ధార్మిక బాధ్యతను అమలుజరుపుటకు ఈవిషయమున ఇండియన్ లిమిటేషను ఆక్టుయొక్క 120 వ ఆర్టికీలు వర్తించును. ప్రితాదులు ఋణమీ యవలసినవారిదా తేదీ మొదలు ఆరుసంవత్సరములు లెక్కింపవలయును(3).

తండ్రిపైని అతనిసొంత బాధ్యతను అమలు జరుపుటకు కాల దోషము పట్టినయెడల, కుమారులపైని అమలు జరుపుటకుకూడ కాలదోషముపట్టును(4).

(1) 23 వ 292; 27 వ 243; 8 బొం 1.

(2) 11 ఇం. కే (బొం) 987; 1931 వ 824.

(3) 13 ఇం. కే (అ) 530; 27 క 762; 42 క 1068.

(4) 1928 అ 86.

35. సమష్టికుటుంబకర్త, కాలదోషముపట్టినయప్పులకు తిరిగి దస్తావేజు ప్రోనోటు, మొదలయినవి వ్రాసియిచ్చుటగాని, కాలదోషముపట్టినయప్పులకు సమష్టికుటుంబాస్తిని వినియోగముచేయుటగాని జరిగించకూడదు. అట్లు చేసినయెడల ఆయప్పు, వ్రాసియిచ్చినవారినేగాని తక్కిన మొంబర్లనుగాని, వారి వాటాలనుగాని బయిండుచేయదు(1).

పితృపితౄమహులుగూత్రము, కాలదోషముపట్టినయప్పులకు తిరిగి వ్రాసి యివ్వవచ్చుననియు, ఆస్తిని వినియోగము చేయవచ్చుననియు కొన్నితీర్పులున్నవి(2). ఒకకేసులో కాలదోషముపట్టినయప్పునకు తండ్రి తిరిగి వ్రాసియిచ్చినయెడల, అది కుమారునిబయిండుచేయదని అ. హై వారు తీర్మానించినారు(3).

తండ్రి వ్రాసియిచ్చినయప్పులకు కాలదోషము పట్టినపిమ్మట తండ్రి తిరిగి వ్రాసియివ్వకుండ నుండేనేని ఆయప్పులను కుమారులు తీర్చవక్కరలేదు. అట్టియప్పులకు ఘత్రులపైని ధార్మికబాధ్యతలేదు, అని కొన్నితీర్పులున్నవి. కొన్నితీర్పులు దీనికి వ్యతిరేకముగా నున్నవి(4). కాని తండ్రిచేసినయప్పులను కాలదోషము పట్టినపిమ్మట కుమారులు తీర్చినను తీర్చుటకు తిరిగి వ్రాసియిచ్చినను అది శాస్త్రసమ్మతమేయగును(5).

(1) 61 ఇం. కే (పా) 20; 1925 మ 453.

(2) 1931 పా 40; 46 అ 381; 44 అ 618; 33 మ. 808; 1932 బాం 522; 50 మ. లా. జ 144; 46 అ 775;

(3) 63 ఇం. కే (అ) 25; 39 ఇం. కే (బాం) 23;

(4) 99 ఇం. కే (ఓ) 215; 5 పా 746; 79 ఇం. కే (నా) 1002; 20 మ. లా. జ. 633; 25 ఇం. కే 488; 20 ఇం. కే 590.

(5) 52 మ 465; 119 ఇం. కే (అ) 109; 1928 మ 1201.

తండ్రి వ్రాసియిచ్చిన ప్రోనోటు బాకీకి తండ్రిపైని దావాచేయుటకు కాలదోషము పట్టినయెడల కుమారులపైనికూడ కాలదోషము పట్టినట్లే యగును(1).

తండ్రిచేసిన యప్పులకు కాలదోషము పట్టినపిమ్మట కుమారులు తిరిగి వ్రాసియిచ్చినప్పుడు ఆబాకీకి సమష్టి కుటుంబా స్తిమాత్రమే బాధ్యతకలది యగునుగాని, కుమారులు వ్రాసియిచ్చినారుకదాయని వారిపైని సొంతబాధ్యత యుండదు(2).

సమష్టి కుటుంబలాభముకొరకు కర్తయప్పునుచేసి, అది కాలదోషముపట్టినపిమ్మట తిరిగి వ్రాసియిచ్చెను. ఈలోపున తక్కిన మెంబర్లు విభాగముకొరకు దావాతెచ్చిరి. ఆబాకీకి తక్కిన మెంబర్లు బాధ్యులుకారు. కాని కర్తకు న్యాయతః కంట్రీబ్యూషను నిచ్చుకొనవలసియుందురు(3).

(1) 1981 బొం 542; 33 మ 808; 28 మ 292; 5 పా 746;

(2) 51 అ 933.

(3) 96 ఇం. కే (మ) 2 5.

ఎనిమిదవ ప్రకరణము.

విభాగము (Partition.)

1. విభాగలక్షణమును మితాక్షరియందు విజ్ఞానేశ్వరు డిట్లు విభాగలక్షణము నిర్వచించియున్నాడు.

“విభాగోనామ ద్రవ్యసముదాయ విషయాణామనేకస్వామ్యానాం తదేకదేశేషు వ్యవస్థాపనం.”

పలువురకు ద్రవ్యసముదాయమందు స్వత్వము కలిగియుండగా అందు కొందరి స్వత్వము కొన్నిద్రవ్యములయందును, మరికొందరి స్వత్వము మరికొన్నిద్రవ్యములయందును, ఉండునట్లేర్పరచుకొనుటయే విభాగమనబడును. అనగా సమష్టికుటుంబమునకు చెందియుండెడిగృహభూధనాదులయందును, పశుపంచ లోహాదులయందును తదితరవస్తుసామగ్రియందును సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లందరకును సమష్టిహక్కు కలిగియుండును. అట్టి సమష్టిహక్కును లేకుండజేసి, ఒక్కొక్కరికి ప్రత్యేకముగా హక్కు కలిగియుండునట్లు గృహభూధనపశుపంచలోహ వస్తుసామగ్రిలను వేరుగ నేర్పరచుకొనుటయే విభాగమనబడును. విభాగమైనతోడనే సమష్టికుటుంబలక్షణముల సమష్టిహక్కు బాధ్యతలు నశించిపోవును. విభాగమైనతోడనే మృతశేషత్వధర్మము కూడ నశించిపోవును.

2. విభాగకాలము అనగా విభాగము నెప్పుడు చేసికొనవలయునను విషయమున స్మృతికర్తలు భిన్నాభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు.

“ఉర్ధ్వం పితృశ్చ మాతృశ్చ సమేత్యభ్రాతర స్సమమ్ భజేరన్ మైత్రకం రిక్త మనీశాస్తేహిజీవతోః

తల్లిదండ్రుల యనంతరమున సోదరులు విభజించుకొనవలయును.

మనువు.

“ఊర్ధ్వం పితుః పుత్రా రిక్తం విభజేరక .

నివృత్తే రజసి మాతృ ర్జీవతి చేచ్ఛతి”

తండ్రియనంతరము పుత్రులు విభజించుకొనవలయును. తండ్రి జీవించియుండగానే విభజించుకొనవలయునని తలంచినచో తండ్రి యనుమతనిపొంది తల్లి ప్రసవముడిగినపిమ్మట విభాగము చేసికొనవలయును.

గౌతములు.

“పితరి రిక్తవిభాగో వృద్ధే విపరీతచేతసి రోగినేచ”

తండ్రి వృద్ధుడైనను, మతిమూలినవాడైనను రోగియైనను పుత్రులు విభజించుకొనవలయును.

శంఖుఁడు.

“అతఊర్ధ్వం పితుః పుత్రా విభజేయు ర్ధనం సమం”

తండ్రియనంతరము కుమారులు ధనమును సమముగా పంచుకొనవలయును.

నారదుఁడు.

“విభాగంచే త్పితా కుర్యా దిచ్ఛయా విభజే త్సుతాన్

జ్యేష్ఠంవా శ్రేష్ఠభాగేన స ర్వేవాస్య స్సమాంశినః”

తండ్రి తనయిష్టము వచ్చినప్పుడు కుమార్తెకు పంచియిచ్చినచో జ్యేష్ఠునకు శ్రేష్ఠ భాగమును తక్కినవారికి సమానముగను యివ్వవలయును.

యాజ్ఞవల్క్యుడు.

ఇవిమొదలుగా సనేకస్మృతులను విమర్శించి, విజ్ఞానేశ్వరుడు, మితాక్షరిలో విభాగ కాలములు నాలుగని నిర్ధారణ మొనర్చియున్నాఁడు.

(1). తండ్రి యిష్టమువచ్చినప్పుడు.

(2). తండ్రి జరారోగాదులచే నసమర్థుడైనప్పుడు.

(3). తండ్రి కింక సంతానము కలుగదని నిర్ధారణమైనప్పుడు.

(4) తండ్రి యనంతరము

స్మృతులిట్లు చెప్పుచున్నను, దేశ కాల భేదములనుబట్టియును, స్మృతికారులును వ్యాఖ్యాతలును అచ్చటచ్చట చూపుచువచ్చిన యభిప్రాయముల ననుసరించియును సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నెవరి కయినను కుటుంబములోనుండి విడిపోవలయుననునిచ్చకలిగినచో, విడిపోవచ్చుననియు, ఇతరమెంబరులు ఆటంకపరుపజాలరనియు, కోర్టులు తీర్మానించినవి. తండ్రి జీవించియుండగా, అతడు అతనిసోదరులతో గాని, అతనితండ్రితోగాని విభజించుకొనకుండ సమష్టిగానున్నప్పుడు అతని కుమారులు భాగమును కోరకూడదనియు, తండ్రి అతనిసోదరులతోను, అతనితండ్రితోను విభజించుకొనియున్నప్పుడు, అతనికుమారులు విభాగమును గోరవచ్చుననియు, బాంశాయి హైకోర్టువారొక్కించుక భేదమును జూపిరి(1). కాని యితరహైకోర్టులు ఆభేదము నంగీకరింపలేదు(2). బాం. హై. వారైనను మితాక్షరిలోని యొక శంకను సూచించెడివాక్యములను విజ్ఞానేశ్వరునియభిప్రాయముగా భావించుటచే నట్లుతీర్మానించిరి “అనకపితృకాణాంతు పితృతో భాగకల్పనా” యను శ్లోకమునకు వ్యాఖ్యానమువ్రాసి, తరువాతవచ్చునట్టి “భూర్యో పితామహాపాత్రా” అను శ్లోకమునకు వ్యాఖ్యానముచేయుటకుముందు అదివరకు చెప్పబడినశ్లోకములలో కలిగినశంకను “అధునా విభిక్తే పితర్యవిద్యమానభ్రాతృకేవా పాత్రస్య వైతామహే ద్రవ్యే విభాగో నాస్తి-ద్రయమాణే పితరి పితృతో భాగకల్పనేత్యుక్తత్వాద్భవతువా న్విర్జితవత్పితురిచ్చయేవేత్యాశంకిత ఆహ॥”

(1) 16 బాం. 29 (న్యాయ. శేనడిగారు భిన్నాభిప్రాయమునిచ్చెను.)

(2) 18 మ 179; 31 క 111; 5 అ 480; 67 ఇం. కే (అ) 156; 101 ఇం. కే

(సిం) 488.

అనుమాటలచే శంకించుకొని విజ్ఞానేశ్వరుడు ఆశంకను నివారించుటకై తరువాతశ్లోకమునకు వ్యాఖ్యానమొనర్చెను. ఆశంకితనాక్యములనే విజ్ఞానేశ్వరునియభిప్రాయముగా తీసికొనిరి.

తండ్రి జీవించియుండగా కుమారులు ఆతనియిష్టమునకు వ్యతిరేకముగా విభాగమును చేయుమని యాతనిని నిర్బంధింపజాలరని లావోరుహైకోర్టువారు తీర్మానించిరి. అయితే అది పంజాబుదేశములోని ఆచారము ననుసరించి చేయబడినది. కాని స్మృతుల ననుసరించికాదు(1). తండ్రి కిష్టము లేకపోయినను, కుమారులు తండ్రితో విభజనము చేసికొనవచ్చునని మ. హై. తీర్మానించి యున్నాడు(2).

పౌత్రులు, పితామహునిపైని విభాగముకొరకు చావాచేయవచ్చును(3). తండ్రి కింకను కుమారులు కలుగుదురను కారణముపైని మేజరైనకుమారునకు భాగమును పంచి యివ్వనని చెప్పవీలులేదు(4).

3. తండ్రి, తనయిష్టమువచ్చినప్పుడు కుమార్తెకు ఆస్తిని విభజించి యిచ్చివేయవచ్చునని స్మృతులలో చెప్పబడినది. ఇష్టమువచ్చినప్పుడు అని చెప్పటచేత కుమారులు విభాగమునకు యిష్టపడకపోయినను, తండ్రి విభాగమును చేయవచ్చునని స్పష్టమగుచున్నది.

తండ్రి, కుమార్తెకు
పంచియివ్వవచ్చు
నా ?

“విభాగంచేత్పితా కుర్యా దిచ్ఛయా విభజేత్సుతాన్
జ్యేష్ఠంవా శ్రేష్ఠభాగేన సర్వేవాస్య్య స్సమాంశినః”

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

(1) 1923 లా 911; 1928 లా 256.

(2) 110 ఇం. కే (మ) 141; 40 ఇం. కే (సా) 131;

(3) 67 ఇం. కే (అ) 156;

(4) 40 ఇం. కే (ప్ర). కా.) 286.

“యథా విభాగం పితా చిక్వీర్షతి తదేచ్ఛయా విభజేత్
పుత్రాన్ - ఇచ్ఛయా నిరంకుశత్వా దనియమప్రాప్తా నియమార్థమా
హ - అయంచ విషమో విభాగ స్సార్వజ్ఞితద్రవ్యవిషయః. పితృక్రమా
యాతేతు సమస్వామ్యస్య వక్ష్యమాణత్వా న్నేచ్ఛయా విషమో
విభాగో నయుక్తః” మితాక్షరి.

“న్యూనాధికవిభక్తానాం ధర్మ్యః పితృకృతః స్మృతః”

యాజ్ఞవల్క్యుడు.

“న్యూనాధికవిభాగేన విభక్తానాం పుత్రాణా మసౌ న్యూనా
ధికవిభాగో యది ధర్మశాస్త్రోక్తోభవతి తదాసౌ పితృకృతః కృతపవ
ననివర్తత ఇతి మన్వాదిభిః స్మృతః। అన్యథాతు పితృకృతోపి నివర్తత
ఇత్యభిప్రాయః” మితాక్షరి.

“న్యాధితః కుపితశ్చైవ విషయాస్తక్తమానసః

అన్యథా శాస్త్రకారీచ నవిభాగే పితా ప్రభుః”

నారదుడు.

ఈవాక్యములనుబట్టి తండ్రి తనయిష్టమువచ్చినప్పుడు కుమారులకు పంచిపెట్టవచ్చుననియు, పితౄర్జితమునందు వాటాలు సమముగా నుండవలయుననియు, తండ్రిస్వార్జితమునందు హెచ్చుతగ్గులుండవచ్చుననియు, పితౄర్జితమునందు ధర్మశాస్త్రముచే చెప్పబడినరీతిగాతప్ప, హెచ్చుతగ్గులున్నయెడల, తండ్రిచేసినవిభాగము చెల్లదనియు అట్టియసమవిభాగమును రద్దుపర్చమని కోరవచ్చుననియు తేలుచున్నది. మితాక్షరియందలినాక్యములకు తండ్రి తనవటాను విభజించుకొనవచ్చునేగాని, కుమాళ్లు అందరికును వారిలోవారికి భాగములను పంచియివ్వజాలడని యర్థము చెప్పబడినది. కాని యది యంగీకరింపబడలేదు. తాను విభాగముగటయేగాక, కుమార్తెలో వారిలోవారికి కూడ విభాగముచేయ నర్హుడని తీర్మానింపబడినది.

ఈ కేసులో పాఠీఖత్తును తండ్రియొక్కడే వ్రాసి, అందు ఏ కుమారున కేవాటావచ్చినదియు నిర్ణయించెను(1).

తండ్రి, తన కుమారుల సమష్టిస్థితిని వ్యష్టిగా మార్పుటకును న్యాయముగా పంచిపెట్టుటకును హక్కు కలదు. ఆ విభాగము కుమారులను బయిండు చేయును. కాని యీ హక్కు తండ్రికి మాత్రమే కలదు. పితామహుడు మొదలగువారికి లేదు. తండ్రి అసమవిభాగమును చేసినప్పుడు కుమారు లందులకంగీకరించిరేని, అది కుటుంబ సెటల్ మెంట్ కుక్రిందకు వచ్చి కుమారులను బయిండు చేయును(2). తండ్రి, కుటుంబ యజమానిగా నున్నను మరణశాసనరూపమున విభాగమును చేయజాలడు(3). కుటుంబ మెంబరు కానివానికి భాగమునీయజాలడు(4).

కుమారులయంగీకారము లేకపోయినను, కుటుంబాస్తిని కుమారులలో పంచిపెట్టుటకు తండ్రికి హక్కు కలదు(5). పితామహుడు తనకును తన పౌత్రులకును చేసిన విభాగము న్యాయముగా నున్నచో చెల్లును(6).

తండ్రి, తన జీవిత కాలములో మైనరు కుమార్తెలో వారిలో వారికికూడ విభాగమును చేయవచ్చును(7).

తండ్రి అసమవిభాగమును చేసినేని, అది రద్దు చేయుటకు కుమారులకు హక్కు కలదు(8).

(1) 126 ఇం. కే (అ) 337; 2 మ 317; 23 బొం 386; 31 మ. లా. జ. 147.

87 ఇం. కే (అ) 647; 1929 అ 963; 131 ఇం. కే (పా) 209.

(2) 19 ఇం. కే (ప్రి. కౌ.) 826;

(3) డిటా; 45 ఇం. కే 152.

(4) 20 ఇం. కే 958 (ప్రి. కౌ.); 40 క 966.

(5) 31 మ. లా. జ. 147; 45 ఇం. కే (మ) 535.

(6) 40 ఇం. కే (మ) 205;

(7) 93 ఇం. కే 213

(8) 78 ఇం. కే (సా) 1045.

4. సమష్టికుటుంబమెంబర్లందరును విభాగమును కోరుట కర్హులుకారు(1). సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో భాగానర్హులని మొదటి ప్రకరణములో నిర్ధారణమొనర్చినవారుగాక మిగిలిన సమష్టికుటుంబమెంబర్లు అందరును విభాగమును కోరుటకర్హులు(2). మదరాసురాష్ట్రమున స్త్రీలు ఆస్తియందు భాగమును కోరుటకు అర్హులుకారు(3). తక్కినరాష్ట్రములయందైనను పురుషులు విభజించుకొనునప్పుడు భాగమునకు స్త్రీలు అర్హులైయుండురుకాని విభాగమును చేయుమని స్త్రీలు కోరుట కధికారములేదు(4). భాగానర్హులని నిర్దేశింపబడినవారి పుత్రపౌత్రులకు విభాగమును కోరుటకు హక్కుగలదు(5). బేరసునివలెనే దత్తపుత్రుడుకూడ తనభాగమును పంచియుమ్మనికోరుటకు హక్కు కలిగియుండును(6). సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో నొకడు తనభాగమునంతనుగాని కొంతనుగాని, దానమిచ్చుటగాని, విల్లుద్వారాదఖలుపర్చుటగాని చేయజాలడు. కావున అట్టిదానమును పొందినవాడుగాని విల్లుద్వారా హక్కును పొందినవాడుగాని భాగమును కోరుటకు హక్కుదార్లు కానేరరు(7). కోర్టు జేలములోగాని ప్రయివేటుగాగాని, సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో ఒకనిభాగమును క్రయమును

(1). 10 ఆ 272.

(2). 10 ఆ 272.

(3). 1 వ ప్రకరణము 7 వ పేరా.

(4). 1 వ ప్రకరణము 6 వ పేరా.

(5). 1 వ ప్రకరణము 32 వ పేరా.

(6). 4 క 125; 7 మ 253; 1 మ. హై. 8 45.

(7). 7 మ 357; 9 మ 273; 11 చ 246; 27 మ 152; 5 బొం 48; 19 బొం 808; 58 ఇం. కే (అ) 607; 29 బొం 851; 8 మ. హై. 8. 6.

పొందినవాడు విభాగమును విభజించి యిమ్ముని కోరుటకు హక్కు కలిగియుండును(1).

అనిర్దిష్ట భాగమును తనభాషింపజేసిన వాడును కవులనకు పుచ్చుకొన్న వాడును గూడ విభాగముకొరకు దావా తేనమ్మనని కొన్ని తీర్పులున్నవి(2).

పైన చెప్పిన నియమములకు లోబడి సమస్తికుటుంబమొంబర్ల కందరకును తనయిష్టముననుసరించి విభాగమును కోరుటకు హక్కు కలదు(3).

5. సమస్తికుటుంబమొంబర్లలో కొందరు మైనర్లుగా నున్నారను కారణముచే విభాగ మూగిపోవక్కర లేకు మైనరుతరపున తగిన వారిని గార్డ్యనుగా నేర్పరచి, వారితో విభాగము చేసికొనవచ్చును. తాను మైనరుగా నుండగా విభాగముజరిగినది కావున దానిని రద్దుచేయమని కోరుటకు మైనరునకు హక్కుండదు. అట్టి హక్కు యున్నచో విభాగ మెన్నటికిని జరుగనే జరుగదు. అదియునుగాక తనయిష్టమువచ్చినప్పుడు కుటుంబమునుండి విడిపోవుట కధికారము కలదని చెప్పెడిహక్కు మేజరుమొంబరునకు లేకుండపోవును(4). కాని

కొందరు మైనర్లు
న్నప్పుడు విభా
గముచేయ
వచ్చునా?

(1). ఈప్రకరణమందలి 8వ షేరా.

(2). 11 బొం. హై. 8 72; 3 అ. లా. జ 474; 27 మ 861; 144 ఇం. కే (బొం) 456.

(3). 30 క 738 (పి). కా.; 39 మ 159; 51 అ 1; 5 అ 430; 56 ఇం. కే (లా) 478; 3 అ 88; 33 అ 118; 16 క 758; 31 క 262; 13 క 339; 31 క 1065; 34 అ 505; 44 ఇం. కే (పా) 146.

(4). 8 బొం. లా. రి. 863; 30 క 738 పి. కా.; 19 బొం 593; 20 ఇం. కే (నా) 533; 81 అ 412; 139 ఇం. కే (బొం) 820; 33 ఇం. కే (మ) 961; 80 ఇం. కే (మ) 929.

పే. 6.]

అవిభాగము న్యాయముగా తేనప్పుడును, మోక్షము జరిగినప్పుడును, నిష్పక్షపాతముగాను క్రియముగాను జరిగినదని చెప్పటకు వీలులే నట్లుగా జరిగినప్పుడును, అవిభాగము రద్దుచేయవలసినదని మైనరు నకు యుక్తమయ్యుచున్నపిచ్చిట గోరవచ్చును(1).

కుటుంబములోని మొదలగుగాక యితరులకు భాగమును పంచిపెట్టినప్పుడు, అవిభాగము తనకు బయిండుచేయదని మైనరు దావా తేవచ్చును(2).

6. సమస్తికుటుంబములోని యితరమొదరులు, ఆస్తిని పాడు చేయుచున్నపుడును, దుర్వ్యయము చేయుచున్నపుడును, మైనరున కుండుహక్కులు నిరాకరింపబడుచున్నప్పుడును, మైనరు సంరక్షణకు దగినద్రవ్యము నొసంగకయు, మైనరువిషయమున మైనరుతరపున విభాగమును నుపేక్షించుచున్నప్పుడును, విభజించుటవలన మైనరునకులాభమున్నదని తోచి నప్పుడును మైనరుతరపున విభాగమును గోరవచ్చు ను. అట్టిసందర్భములలో న్యాయస్థానములు మైనరుభాగమును విభజించుటకు పిక్రీని యిచ్చవచ్చును(3). కాని అట్టిసందర్భములు లేనప్పుడు, మైనరు గాతా విభజించుటకు హక్కు లేదు(4).

కుటుంబము విడిపోవుటకంటె, కలిసియున్నచో ఆదాయ మెక్కువయగును విభాగమైనచో, మృతశేషతర్కధర్మము నశించి మైనరునకు లాభముపొందదు కాబట్టి ఆదాదగాని, విభజనమువలన

(1). 19 బొం 593; 17 బొం 271; 2 మ. హై. 8 182; 4 బొం. హై. 8 159.

(2). 48 ఇం. కే (మ) 838; 101 ఇం. కే (మ) 828.

(3). 19 బొం 99; 29 అ 373; 12 మ 401; 8 క 537; 50 ఇం. కే (మ) 552; 69 ఇం. కే (పి). కా) 278.

(4). 29 బొం 51; 42 ఇం. కే (మ) 860; 31 బొం 373 పి.కా.

అభివృద్ధియగునను నాశగాని, తేనప్పుడు మైనరుపక్షమున విభాగమును గోరరాదు(1) మైనరుతరపున గార్డియను విభాగము నిమిత్తము దావా తెచ్చినప్పుడు, కోర్టువారు తమకు న్యాయముని తోచినరీతిని, విభాగమునుచేయుటగాని నిరాకరించుటగాని చేయవచ్చును(2). మైనరుసంరక్షకుడు విభాగమును కొంతవరకు జరిపి మిగిలినదానికి కోర్టునకు వచ్చినపుడు, కోర్టువారు ఆ విభాగమును నిరాకరింపజాలరు(3). తండ్రి అమితవ్యయముచేయువాడై, ఆస్తిని పాడుచేయుచున్నప్పుడును, మైనరుయొక్క అభివృద్ధికి వ్యతిరేకముగా నున్నప్పుడును, మైనరుకుమారునితరపున మరియొకరు సంరక్షకులుగా నేర్పడి విభాగమును కోరవచ్చును(4).

సమష్టిగానున్నచో ఆకుటుంబమునందింకను జననము లెక్కువగుటమూలమున మైనరునకు వాటా తక్కువయగుననియు కావున మైనరునకు విభాగము లాభకరమనియు చెప్పట సరియైనకారణము కాజాలదు(5).

7. సమష్టికుటుంబ మెంబర్లలో నెవరయినను, దేశాంతరగతుడైనను, నివాసాదులు తెలియకుండ నున్నను, అట్టివాడు వచ్చువరకును, విభాగమును నిలిపియుంచనక్కరలేదు. దేశాంతరగతుడైన అట్టివాని విభాగము న్యాయముగా తీసి వేరుగానుంచి, దానిమీదవచ్చేడి యాదాయముతో సహా ఆమెం

(1). 3 మ. హై. 8. 94.

(2). 31 బొం 373; 50 ఇం. కే 552; 42 ఇం. కే (మ) 860; 42 అ 461; 52 మ 845.

(3). 123 ఇం. కే (మ) 806.

(4). 139 ఇం. కే (బొం) 820; 1927 అ 60.

(5). 50 ఇం. కే (మ) 552.

బరు తిరిగివచ్చినపిదప, వాని కిచ్చి వేయవలయును. ఆతడెప్పుడును రానియెడల, అది యాతనివారసులకు చెందును. ఆభాగమును రాబట్టుకొనుటకు వీడుతరములవరకును అధికారము కలిగియుండునని స్మృతులు చెప్పుచున్నవి. కాని ప్రస్తుతమున కాలదోషశాసనము అనులులో నుండుటచే, స్మృతులలో చెప్పినట్లమలు జరుగనేరదు.

8. సమష్టికుటుంబాస్తిలోని ఒకమెంబరుయొక్కగాని, కొందరు మెంబర్లయొక్కగాని, భాగమునుగాని, భాగములనుగాని, ఒక

అనిర్దిష్ట భాగమును
కొన్న క్రియదారు
విభాగమును కోర
వచ్చునా?

ప్రతిలోని భాగమునుగాని, కొన్ని ప్రతులలోని భాగములనుగాని, కోర్టు వేలములో కొన్న క్రియదారు తాను క్రియమునుపొందిన భాగమును పంచియిమ్మనికోరుటకు హక్కు కలిగియుండును. కోర్టు వేలములోగాక, ప్రయివేటుగా క్రియమును పొందిన

వాడు బొంబాయి మదరాసు రాష్ట్రములలో, విభాగమును కోరవచ్చును. బెంగాలు మొదలగు కొన్ని రాష్ట్రములలో, అట్లు విభాగమునుకోరుటకు హక్కు లేదు. ఆ రాష్ట్రములలో యితర మెంబర్ల సమ్మతి లేనిదే, యే మెంబరును తనయనిర్దిష్ట భాగమును విక్రయింపజాలడు. కావున క్రియదారు విభాగమును కోరుటకు ఆ రాష్ట్రములలో హక్కు లేదు. విభాగపిషయమున క్రియదారుయొక్క హక్కు బాధ్యతలను గూర్చి ఆరవ ప్రకరణమున విశేషముగా చర్చింపబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును(1).

9. విభాగ కాలమునాటికి, తల్లి గర్భవతియైయుండి, విభాగ
విభాగ కాలమునా మయినపిమ్మట కుమారుడు కలిగెనని, అతనిభా
టికి గర్భస్థుడై గమువిషయ మేమికావలయును?
యున్నవానివిష
యము.

దృశ్యా ద్వా తద్విభాగస్సాదాయవ్యయ విశో
ధితాత్. మాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

తస్య పితరి ప్రేతే, భ్రాతృవిభాగసమయే అస్పష్టగర్భాయాం
మాతరి భ్రాతృవిభాగోత్తరకాలముత్పన్నస్య విభాగః కుత ఇత్యత
ఆహ-దృశ్యా ద్భ్రాతృభి ర్గృహీతా ధనా త్కీదృశాదాయవ్యయ
విశోధితాత్ - ఆయః ప్రతిదివసం ప్రతిమాసం ప్రత్యబ్దం వా యదుత్ప
ద్యతే- వ్యయః పితృకృతర్ణాపకరణం తాభ్యామాయవ్యయాభ్యాం
యచ్ఛోభితం తస్మా దుద్భృత్య తద్భాగో ద తస్య స్మృత్ - ఏతదుక్తం
భవతి- ప్రాతిస్వికేయుభాగేషు తదుత్త మా యం ప్రజేశ్య పితృకృతంచ
ర్ణమపసీ యావశిష్టేభ్యో భాగేభ్య స్సేవ్యభ్యః కించి త్కించి దుద్భృత్య
విభక్తజస్య భాగస్స్విభాగసమః కర్తవ్యః ఇతి- ఏతత్సవిభాగసమయే
భ్రాతృ గర్భరాయా మప్రిజన్యాన్ అస్పష్టగర్భాయాం విభాగా దూర్ధ్వ
ముత్పన్నస్యా వికేదితవ్యం- స్పష్టగర్భాయాంతు ప్రశవం ప్రతీక్ష్య
విభాగః కర్తవ్యః । యథాహ వశిష్టః అథభ్రాతృభాణాం దాయవిభాగో
యాశ్చానపత్యాః స్త్రియ స్తాహ మపుత్రలాభా దితి. గృహీతగ
ర్భాణా మాప్రసవా త్ప్రతీక్షణీయ మితి యోజనీయం. మితాక్షరి.

తల్లి అస్పష్టగర్భయైయుండగా తల్లి గర్భిణియని తెలియక
తండ్రి మృతినొందగానే భ్రాతలు పంచుకొన్న పక్షమందు అట్లు పంచు
కొన్నపిమ్మట తల్లికి కొడుకు పుట్టినేని, ముందు భ్రాతలు పంచుకొని
యున్న తండ్రిధనమును, పిమ్మట దానినుండి యభివృద్ధియైనధనమును
జేర్చి, యామొత్తములో తండ్రిచేసిన యప్పులున్న పక్షమున ఆయ
ప్పులను తీర్చివేసి, మిగిలిన ద్రవ్యములోనుండి యెత్తి తమభాగము

లకు సమమగునట్లు తమ్మునకు భాగ మీయవలయును. విధవయు
సపుత్రయునగుభ్రాతృభార్య గర్భిణి యని తెలియకుండ భ్రాతలు
పంచుకొనినపిమ్మట నామెకు పుత్రుడు గల్గెనేని, యీన్యాయమే
ప్రవర్తించును. గర్భము స్పష్టముగా నున్నపక్షమున ప్రసవమగువఱ
కును విభాగము చేయకూడదు. ఇట్లు వశిష్టునిచే చెప్పబడినది.

కుమారుడు తల్లిగర్భమునందుండగా విభాగము జరిగెనేని,
విభాగమునాటి కాయపుట్టియున్నచో విభాగమునం దెట్టిహక్కు
లుండునో అట్టిహక్కులనే కలిగియుండుననియు, విభాగమున నాతని
భాగమును వేరుగా యుంచనిచో, ఆవిభాగమును రద్దుపర్చి తిరిగి
విభాగముచేసి అందాతనికి భాగమీయవలయుననియు న్యాయస్థాన
ములు తీర్మానించినవి(1). అనగా, తండ్రియును, అతని యిరువురు
కుమారులు, విభజించుకొనునప్పుడు తల్లిగర్భవతియని తెలిసినచో,
ఆ స్త్రీని నాల్గుభాగములు చేసి విభజించుకొని, వారుముగ్గురును మూడు
భాగములను తీసికొని ఒక భాగమును వేరుగా నుంచవలయును. కుమా
రుడుకలిగినచో, నాభాగ మాతనికిచేరును. కుమార్తెకలిగినచో, ఆభా
గమును మరల తండ్రియును కుమారులిరువురును పంచుకొనవలయు
ను. తల్లి గర్భవతియని తెలియక పంచుకొనినప్పుడు, కుమారుడు కలి
గెనేని, ఆ స్త్రీని మరల నాల్గుభాగములు చేసి, విభజించుకొనవలయును.

10. తండ్రియును కుమారులును పంచుకొనినపిమ్మట తండ్రికి

తండ్రియును కు
మారులును విభజిం
చుకొన్నపిమ్మట
తండ్రికి కలిగెడి
కుమారులవిష
యము.

కుమారుడుకలిగెనేని, వానివిషయమున నెల్లుజరుగ
వలసినదియు తెలుపుస్మృతివచనము లీదిగువ నుదా
హరింపబడుచున్నవి.

“విభక్తేషు సుతో జాత స్సవర్ణాయాం విభాగభాక్”

యాజ్ఞ్యవల్క్యుడు.

(1). 4 మ. హై. 8 207; 2 బెం. లా. 8 108; 12 బొం 105 (108-109)

“ ఊర్ధ్వం విభాగా జ్ఞాతస్తు పిత్ర్యమేవ హారేద్ధనమ్
సంస్పృష్టా స్తేన వా యేస్య ద్విభజేత సతై స్సహా”

మనువు.

“ విభాగో తరకాలముత్పన్నస్య పుత్రస్య కథం విభాగకల్ప
నేత్యత ఆహ- విభక్తేషు పుత్రేషు పశ్యా త్సవర్ణాయాం భార్యాయా
ముత్పన్నో విభాగభాక్ - విభజ్యతి ఇతి విభాగ స్తం భజత ఇతి విభా
గభాక్ - పిత్రో యోర్ధ్వం తయో రంశం లభిత ఇత్యర్థః - మాతృ
భాగంచాసత్యాందుహితరిమాతుర్దుహితర శ్చేష మిత్యక్తత్వాత్ - అన
వర్ణాయా ముత్పన్నస్తు - స్వాంశ మేవ పిత్ర్యా ల్లభ తే - మాతృకంతు
సర్వమేవ-ఏతదేవ మనునో క్తం - ఊర్ధ్వం విభాగా జ్ఞాతస్తు పిత్ర్యమేవ
హారే ధనమితి - పిత్రో రిదం పిత్ర్యమితి వ్యాఖ్యేయం - అనీశః పూర్వ
జః పిత్రో బ్రాతుర్భాగే విభ క్తజ ఇతి స్మరణాత్ - విభ క్తయో ర్భాతా
పిత్రోర్భాగే విభాగా త్పూర్వ ముత్పన్నో న స్వామీ విభ క్తజశ్చ
బ్రాతుర్భాగే న స్వామీర్ధః - తథాహి విభాగో తరకాలం పిత్రా
యత్కించి దార్జితం తత్సర్వం విభ క్తజ వ్యైవ - పుత్రై స్సహ విభ
క్తేన పిత్రా యత్స్వయమార్జితం. విభ క్తజస్య తత్సర్వ మనీశాః పూర్వ
జా స్మృతా ఇతిస్మరణాత్ - యేచ విభక్తాః పిత్రా నహ సంస్పృష్టాస్తై
స్సార్ధం పితృదూర్ధ్వం విభ క్తజో విభజేత్ . యథాహ మనుః - సం
స్పృష్టా స్తేన దాయేస్య ద్విభజేత సతై స్సహేతి.

మితాక్షరి.

తండ్రి కొడుకులతో విభాగించుకొన్నపిమ్మట, సమానజాతీ
యురాలైన భార్యయందు కొడుకు పుట్టినయెడల వాడు తనతండ్రి
గతించినపిమ్మట నతని భాగమును, తల్లికి కుమార్తెలు లేనిపక్షమందు
ఆమె గతించినపిమ్మట నామె భాగమును పొందవలయును. భిన్నజాతీ
యురాలగు భార్యయందు బుట్టినవాడు, తండ్రిధనమందు తన భాగము

నుమాత్రమే పొందును కూతులు తేనిపక్షమందు తల్లిసొమ్ము నంత యును బొందును. ఇట్లు మనువచనమున్నది విభాగమైనపిమ్మట తండ్రి సంపాదించినదేమియున్నను, విభాగమునకు తరువాతపుట్టినవాడే పుచ్చుకొనవలయుచుగాని, విభాగమునకు ముందుపుట్టినవాడు పుచ్చుకొనకూడదని స్మృతియున్నది. విభక్తులైనపుత్రులలో నెవరైన తండ్రితోగూడ సంవృష్టులైనపక్షమందు, వారును విభాగానంతరమున పుట్టినవారును కలిసి విభాగించుకొనవలయును. ఇట్లని మనుస్మృతి యందు చెప్పబడియున్నది.

మితాక్షరి.

తండ్రియును కుమార్తెను పంచుకొనినప్పుడు తండ్రి తనభాగమును తీసికొనెనేని, విభాగానంతరము తండ్రికి కలిగినపుత్రులు అదివరకు జరిగినవిభాగమును రద్దుపరచి తమకుకూడ వాటా యిమ్మని యడుగుటకు హక్కులేదు. తండ్రియనంతర మాతనివాటాకు వచ్చిన యాస్తియును దానినిబట్టి యభివృద్ధిచెందినదియును కూడ విభాగానంతరమున కలిగినపుత్రులకే చెందును. కాని విభక్తులైనకుమార్తెకు చెందదు(1).

తండ్రి తనవాటాకు వచ్చినఆస్తిని అంతయును వినియోగము చేసి వేసినప్పుడుకూడ విభాగానంతరజనితపుత్రుడు ఊరకొనవలసినదే గాని, అదివరకు చేయబడినవిభాగమును రద్దుచేయుడని చెప్పబాలదు. విభక్తసోదరులను భాగము నిమ్మని కోరజాలదు(2).

విభాగమునందు తండ్రి భాగమును తీసికొనకపోయినచో విభాగానంతరము తండ్రికి కలిగిన పుత్రులు, అదివరకు జరిగిన విభాగమును రద్దుచేయుమని కోరుటకును, విభాగము నాటికున్నట్టియు, దానిని

(1). 4 అ 427; 2 బెం. లా. 8 103; 82 ఇం. కే (బే) 10.

(2). 88 బొం 267.

బట్టి యభివృద్ధిచెందినట్టియు, ఆస్తులతో భాగమును బొందుటకును హక్కుకలిగియుండురు(1).

దావా తేదీకి దరిమిలాను ప్రిలిమినరీడిక్రికి పూర్వము వాదితండ్రికి మరియొక కుమారుడు గర్భోత్పత్తియై, జన్మించినను వాదివాటా తగ్గిపోవదు(2).

విభాగపుదావా పెండింగులో నుండగా వాది చనిపోయినయెడల, అతనిభాగము అతని వారసునకు చెందును. గాని మృతశేషత్వధర్మముచే తక్కిన మొబల్లలో లీనముకాదు(3).

11. తండ్రియును కుమారులలో కొందరును విభజించుకొని, కొందరుకుమార్తె తండ్రితో కలిసియున్నయెడల, తండ్రివాటాయును, ఆవాటాయాస్తినిబట్టి వృద్ధి నొందినదియును సహా, తండ్రియనంతరము, అతనితో కలిసియున్నపుత్రులకు మాత్రమే వచ్చును. కాని, అదివఱకు విభజించుకొనియున్నపుత్రులకు రాదు. కారణమేమనగా మృతశేషత్వధర్మము, విభాగానంతరము వర్తింపదు. కావున తండ్రియాస్తి విభక్తపుత్రులకు రానేరదు. తండ్రిభాగము అవిభక్తపుత్రులలో మృతశేషత్వధర్మముచే లీనమయిపోవును(4).

తండ్రియును కుమారులలో కొందరును పితౄత్వమును విభజించుకొని తండ్రిస్వార్జితమును విభజించుకొనక యుంచినప్పుడు గాని విభాగానంతరము తండ్రి స్వార్జితముగా సంపాదించినప్పుడుగాని తండ్రియనంతర మాతనిస్వార్జిత మాతనితో కలిసియున్నపుత్రులకే వచ్చునా?

(1). 20 మ 75.

(2). 48 మ 465.

(3). 48 క 1031 (ప్ర. కా.)

(4). 38 బొం 267; 38 బొం 636; 22 బొం 101; 32 మ 377.

విభక్తపుత్రులకు కూడ వచ్చునా యనువిషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్నవి. (తండ్రి, తనస్వార్జితవిషయమున నెట్టి యేర్పాటులును చేయకుండ చనిపోయినప్పుడు మాత్రమే యిట్టిపక్ష వచ్చుచుండును). బొంబాయి మదరాసు హైకోర్టులు విభక్తపుత్రులకు తండ్రిస్వార్జితము రానేరదని తీర్మానించినారు(1). అ. హై. వారు విభక్తపుత్రులకును అవిభక్తపుత్రులకునుకూడ వచ్చునని తీర్మానించినారు(2).

బొంబాయి మదరాసు హైకోర్టులు విభాగానంతరము మృత శేషత్వధర్మము వర్తింపకు కావున మృత శేషత్వధర్మము వర్తించెడి అవిభక్తపుత్రులకు తండ్రియొక్క స్వార్జితముచేందునని కారణము చెప్పి యున్నారు.

అ. హై. వారు చెప్పిన కారణ మేమనగా, స్వార్జితమునందు, సర్వైవరుషిష్ట శేదని కొన్ని కేసులలో(3) పి. కా. వారు చెప్పియున్నారు. కావున తండ్రి స్వార్జితమునందు విభక్తపుత్రులకును అవిభక్తపుత్రులకును కూడ మృత శేషత్వధర్మము వర్తింపదు. తండ్రియనంతరము కుమారులందరును సమానవారసులే కావున విభక్తావిభక్త భేదములేకుండ నందఱకును సమానముగా వచ్చునని చెప్పియున్నారు.

తండ్రియును కొందరుకుమార్లును విభజించుకొన్నప్పుడు, మిగిలినకుమార్లును తండ్రియునుకూడ విభజించుకొన్నట్లు తలంపరాదు(4).

(1). 22 బొం 101; 32 మ 377; 62 ఇం. కే (మ. పు. బెం) 944.

(2). 49 ఇం. కే (అ) 620; 123 ఇం. కే (బెం) 361.

(3) 9 మా. ఇం. అ 538; 20 అ 267 (పి. కా.)

(4). 35 ఇం. కే (మ) 52.

12. కుమార్తెతో విభాగ మైనపిచ్చుట, తండ్రివాటాకు వచ్చిన ఆస్తిని అతని యిష్టమువచ్చినట్లు వినియోగము చేసి కొనవచ్చును(1).

కుమార్తెతోపంచు కొనిన తండ్రియొక్క హక్కులు. తండ్రియును కుమార్తెయును విభజించుకొని, పారీఖత్తులో తండ్రివాటా అతడును అతని రెండవ భార్య (విభక్తకుమారులకు సవతితల్లి) యును సంపూర్ణహక్కులతో అనుభవింపవలసినదని వ్రాయబడెను తండ్రివాటా అతని యనంతరము కుమారులకు రాదనియును, భార్యాభర్తలు భాగస్వాములు (Tenants in Common) గా ఆయాస్తిని అనుభవించిరనియు అందుచే తండ్రియనంతరము అతనివాటా అతని భార్యకు వచ్చుననియును తీర్మానించిరి(2).

తండ్రి, కుమార్తెతో విభజించుకొన్న పదవ అతడు తనవాటాను ఎట్టివినియోగమును చేయకుండ చనిపోయెనేని ఆతనియనంతర మా యాస్తి విభక్తులై యున్నను పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రులకు చెందును. కాని భార్యకు చెందదు. భార్యకు ఆయాస్తియందు జీవితకాలపుహక్కు కూడ దఖలుపడదు. కాని ఆమెకు పుత్రపౌత్రాదులు జీవనాంశమీయవలసియుందురు. తండ్రి విభక్తుడైనాడు కదాయని ఆతనివాటా భార్యకే వచ్చుననియు, విభక్తపుత్రులకు రాదనియు తలంపరాదు. ఈసందర్భమున సోదరులకును తండ్రికిని భేదమున్నది.

తండ్రిస్వార్జితము నాతడు తనయిష్టమువచ్చినరీతిని విల్లుద్వారా కూడ వినియోగించుకొనవచ్చును. పుత్రు తేదిధముగాను దాని నాటంకపరుపజాలరు(3).

(1). 120 ఇం కే (లా) 168 మనుమనికి దానమిచ్చెను; 45 ఇం. కే (ఒకకుమారునకు) 585.

(2). 27 మ 498.

(3). 12 మ 126; 22 మ 9; 123 ఇం. కే (మ) 806.

13. ఏమెಂಬరైనను సమష్టికుటుంబమునుండి విడిపోవలయునని యిచ్చ పుట్టినతోడనే విడిపోవచ్చునని 2 వ పేరాలో తెలుపబడినది.

అందుచే విభాగమునకు ఉద్దేశము ప్రధానమని విభాగస్థితి. స్పష్టమగుచున్నది. అయితే ఈ ప్రకరణముయొక్క Severance of status. 1 వ పేరాలో వ్రాసిన విభాగలక్షణమును బట్టి చూచినచో ఆస్తిని భాగములననుసరించి విడదీసి,

ఎవరి నాటా కే భాగమువచ్చినదియు, హద్దులు కొలతలతోసహా యేర్పరచినగాని విభాగస్థితి యేర్పడదని తోచుచున్నది. కొంతకాలము అదియే వాస్తవమని తలంపబడుచుండెడిది. సమష్టికుటుంబమెంబర్లు తమలోదాము విభాగము చేసికొనుటకు ఏర్పరచుకొనినప్పుడును విభాగమునిమి తము చాచాచేసినప్పుడును తప్ప విభాగస్థితి యేర్పడదని కొంతకాలము తలంపబడుచుండెడిది. విభాగస్థితి యెప్పుడేర్పడును? అను విషయము చాలముఖ్యమైనది. విభాగస్థితి యేర్పడిననాడే సమష్టికుటుంబమును మాటపోయి వ్యష్టికుటుంబమును మాట వచ్చును. విభాగస్థితి యేర్పడిన తేదీ మొదలు:—

1. విభాగమును కోరినమెంబరు, మరణశాసనము వ్రాసికొనుట కధికారము కలిగియుండును.

2. సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో దరిమిలాను కలుగు జననమరణములవలన హెచ్చుతగ్గులు కలుగకుండ ఆనాటికున్న మెంబర్ల సంఖ్యను బట్టి అతనికి వచ్చేడి భాగమునకు హక్కుకలిగి యుండును.

3. అతనిభాగము విడిపోయిన ట్లెంచబడి, అది యతని ప్రత్యేక పుటాస్తియై, మృతశేషత్వధర్మము వర్తింపక యతనివారసులకు సంక్రమించును.

4. సమష్టి కుటుంబకర్తగాని, యితర మెంబర్లుగాని చేయు ఋణములు వినియోగములు అతనిని బాధింపవు.

5 కర్తకును, తండ్రికిని, గలయధికారము విభాగస్థితి యేర్పడిన తోడనే అంతమొందును 112 ఇం. కే (మ) 541.

ఈరీతిగా హక్కుబాధ్యతలు మారిపోవును. కాబట్టి యీవిభాగస్థితి యెప్పుడేర్పడును? ఎట్లేర్పడును? అనువిషయములనుగూర్చి ముఖ్యముగా ఆలోచింపవలసి యున్నది.

విభాగస్థితి యేర్పడిన తేదీమొదలు ఆస్తివిభాగముకొరకు 12 సంవత్సరములలోపున దావా తేవలయును. 5కి ఇం. కే. 248.

14. విభాగస్థితి యేర్పడుటయు, విభాగమును జరిగిం గుకొనుటయు, రెండును వేఱువేఱు విషయములను సంగతి ముఖ్యముగా నెఱుంగవలయును. విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచుటయే విభాగము. ఆనాడే విభాగస్థితి యేర్పడును. విభాగోద్దేశ ప్రకటనమే విభాగము

వాటాలను విడదీయుట, మెంబర్లసమ్మతిమీదగాని మధ్యవర్తుల నెన్నుకొనుటమూలమునగాని తుదకు న్యాయస్థానసహాయము సహేత్తింజుటవలనగాని మఱియొకప్పుడు జరుగవచ్చును. సమష్టికుటుంబమునుండి విడిపోయి, తనభాగమునకు తాను ప్రత్యేకాధికారిని కావలయునను తనకోర్కెను వెల్లడించుటయే విభాగమనబడును. విభాగమునకు ఉద్దేశమే ప్రధానమగుటచే తనదృఢనిశ్చయమును స్పష్టముగను నిస్సందేహముగను వెల్లడింపవలయును. అట్లు వెల్లడించినచో, ఇతరమెంబర్ల యంగీకారముతో నిమిత్తము లేకుండ

ఆనాటితో విభాగస్థితి యేర్పడును(1). కొంతకాలాన్ని విభజించుకొని కొంత విభజించుకొనకుండ నున్నను మొదటివిభాగమునాడే విభాగస్థితి యేర్పడును(2). సమష్టికుటుంబమొబర్లలో ఎవరైనను విభాగము కావలయునని తనయుద్దేశమును వెల్లడిచేసినప్పుడు అట్లుచేయరాదని యెవరును ఆటంకపరుపజాలరు. విభాగము పూర్తియగువరకును కొన్ని దినములు కలిసియున్నను విభాగస్థితి విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచిన నాడే యేర్పడును.

విభాగోద్దేశమును తక్కిన మొబర్లకు తెలియ చేయవలయును. తేనిచో విభాగోద్దేశమును ప్రకటించినట్లు కానేరదు. అందువలన విభాగస్థితి రానేరదు(3).

విభాగము అనుశబ్దములో వైసప్రాసినవిషయములనుబట్టి కొల్లలు హద్దులతో విభజించుకొనుటయును, విభాగోద్దేశమును స్పష్ట

-
- (1). 28 ఇం. కే (మ) 625 రిజస్టరుకాని పార్టీఖత్తు; 37 ఇం. కే (పి). కా.) 321; 40 ఇం. కే (పి).కా.) 286; 56 ఇం. కే (పి) కా.) 293, 306; 18 ఇం. కే (పి).కా.) 30; 112 ఇం. కే (మ) 184; 76 ఇం. కే (మ) 881; 70 ఇం. కే (పా) 846; 54 మ 269; 1929 పా 164; 11 మా. ఇం. అ. 75; 5 క 148; 30 క 725 & 738; 31 అ 412; 5 బొం 48; 29 క 797; 3 ఇం. కే (పి).కా.) 9; 28 ఇం. కే (క) 580; 10 ఇం. కే (మ) 108; 43 ఇం. కే (మ) 838; 68 ఇం. కే (పి).కా.) 451; 77 ఇం. కే (క) 450; 77 ఇం. కే 515; 119 ఇం. కే (ఓ) 872; 132 ఇం. కే (పి).కా.) 733; 35 అ 80; 4 క 434, 425; 5 క 474; 30 క 231; 35 క. పి. నో. 815; 80 ఇం. కే 475; 98 ఇం. కే 303; 45 ఇం. కే 62; 40 ఇం. కే 36; 53 ఇం. కే 866; 110 ఇం. కే 886; 104 ఇం. 587.

- (2). 73 ఇం. కే (బొం) 369.

- (3). 71 ఇం. కే (మ) 274; 54 ఇం. కే (మ) 146; but see 78 ఇం. కే (ఓ) 256.

ముగా ప్రకటించుటయును కూడ నిమిడియున్నవి. ఈ రెండిటిలో నేది చేసినను విభాగమైనట్లే (1).

15. విభాగోద్దేశమును తక్కిన మెంబర్లకు నోటీసుపూర్వకముగ తెలియచేయవచ్చును (2). రిజప్టరునోటీసు నిచ్చినప్పుడు, ఇతర మెంబర్ల సమ్మతియక్కర లేకుండ విభాగస్థితి యేర్పడినదనుమాట నిశ్చయమే. కాని, దరిమిలాను ఇతర మెంబర్ల ప్రోత్సాహమువలనగాని, బంధువుల ప్రోత్సాహమువలనగాని, విభాగముకొరకు పోరాడక తిరిగి కలిసియుండినట్లు, రుజువయ్యేనేని విభాగస్థితి యేర్పడదు. మొదటి నోటీసును రద్దుచేసికొనినట్లు ఎంచతగియుండును. తేదా భయముపెట్టుటకు మాత్రమిచ్చిన నోటీసుగా నెంచవలయును. ఒకసారి విభాగస్థితి యేర్పడినపిమ్మట, మరల సమష్టి అయ్యెనందురేని యది సంస్కృష్టికిందకు రాదా? అని ప్రశ్నింపవచ్చును. సంపూర్ణ విభాగమైనపిమ్మట మరల కలిసికొనిరేని యది సంస్కృష్టికిందకు వచ్చును. కాని, నోటీసునిచ్చి రద్దుపర్చుకొనినచో నది సంస్కృష్టియనిపించుకొనదు. ఒకమారు విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచినప్పుడు, విభాగస్థితి యేర్పడుటకు విడువకుండ పనిజరుగవలయును. కాని అది మరల వదులుకొనబడినట్లు దరిమిలా చర్యలవలన స్పష్టమైనచో మొదటి నోటీసుతో విభాగస్థితి రానేరదు (3).

i విభాగమునిమిత్తము దావాచేయుట,

(1). 1927 పి.కా. 224; 1929 బొం 24; 1928 అ 422.

(2). 37 ఇం. కే (పి. కా.) 321; 101 ఇం. కే (అ) 868.

(3). 141 ఇం. కే (లా) 434; 116 ఇం. కే (అ) 285; 87 ఇం. కే (పి. కా.) 333; 132 ఇం. కే (పి. కా.) 733; 101 ఇం. కే (అ) F54; 142 ఇం. కే (లా) 693.

ii విభాగముకొఱకు మొబద్దు అందరును కలసి మధ్యవర్తి నేర్పరచుకొనుట, మధ్యవర్తి తీర్పు యివ్వకపోయినను సరియే(1).

iii తమలోతాము విభాగమును జేసికొనుట కంగీకరించుట.

ఈ మూడుకార్యములను చేయుటకూడ విభాగోద్దేశమును స్పష్టముగాను నిస్సందేహముగాను వెల్లడించుటయగును. కావున నీపనులుచేసినవాటినుండియును విభాగస్థితి యేర్పడును.

దావాచేయుటతోడనే విభాగోద్దేశము స్పష్టమగును. కావున ఆనాటినుండియును విభాగస్థితి యేర్పడును డిక్రీ యెప్పుడిచ్చినను, విభాగము పూర్తి కాకపోయినను, దావా తేదీ మొదలు విభాగస్థితి యేర్పడును(2). కాని విభాగోద్దేశమున్నట్లు రుజువైనను విచారణకు పూర్వము దావాను వితుడ్రాచేసికొన్నచో విభాగస్థితియేర్పడదు(3). దావాచేయుటతోడనే విభాగస్థితి యేర్పడినట్లెంచరాదనియు, డిక్రీ అగువరకును విభాగస్థితి యేర్పడదనియును, కొన్నితీర్పులున్నవి(4).

(1). 119 ఇం. కే (పా) 817; 111 ఇం. కే (అ) 33.

(2). 13 ఇం. కే (ప్రి.కా) 30; 37 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 321; 40 ఇం. కే (ప్రి.కా) 286; 77 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 1041; 68 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 451; 33 ఇం. కే (మ. పు. బెం) 858; 121 ఇం. కే (పా) 451; 88 ఇం. కే (అ) 422; 101 ఇం. కే (అ) 868; 35 ఇం. కే (మ) 858; 55 ఇం. కే (అ) 38; 50 ఇం. కే 357; 39 మ 159; 1927 అ 60; 125 ఇం. కే (అ) 754; 117 ఇం. కే 868

(3). 32 అ 415; 87 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 333; 48 ఇం. కే (మ) 838; 57 ఇం. కే (మ) 800, but see 51 అ 519; 1927 అ 465.

(4). 2 మ 93; 31 క 231; 19 మ 345; 24 బాం 182; 86 బాం 550; 85 మ 239; 43 క 1031; 39 అ 293; 14 క. వీ. నో. 985.

కాని పై నివ్రాసినదరిమిలాతీర్పులనుబట్టి మైనర్లవిషయమునతప్ప యిాయభిప్రాయము సరియైనది కాదని తేలుచున్నది. డిక్రీవలన కావలసినపని భాగనిర్ణయమును ఆస్తిపంపకమును అయియున్నది. కావున విభాగస్థితి డిక్రీకిముందే దావాతోడనే యేర్పడును(1). మద రాసు హైకోర్టువారొక కేసులో, దావాదాఖలుకాగానే విభాగస్థితి యేర్పడదనియు, దావానోటీసు ప్రతివాదికి అమలుజరిగినపిమ్మట, విభాగస్థితి దావా తేదీలగాయతు ఏర్పడుననియు, తీర్మానించిరి(2). తండ్రివిభాగము నిమిత్తము కుమారునిపై దావాచేసి, దావానోటీసు అమలుజరుగకముందే తనసగంవంతు మరణశాసనమువ్రాసి చనిపో యెను. నోటీసు అమలుజరుగకపోయినను, దావా తేదీ మొదలు విభా గస్థితి యేర్పడుననియు, సదరునిల్లు చెల్లుననియు మ. హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి(3).

విభాగముయొక్కపద్ధతులను నిర్ణయించుటకై ఒకమధ్యవర్తి నేర్పరచుకొనుటతో విభాగస్థితి వచ్చును(4).

ఒకమొంబరు చనిపోవునప్పుడు, సోదరునితో తనయర్థభాగ మును తనభార్యకీమవలయునని చెప్పుచు తనభార్యను దత్తత చేసి కొనవలసినదని చెప్పెను. ఈమాటలు విభాగోద్దేశమును స్పష్టము గాను నిస్సందేహముగాను ప్రకటించుట కాదనియు, అందువలన విభాగస్థితి యేర్పడదనియు తీర్మానించిరి(5). ఒక కేసులో మ. హై.

(1). 68 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 578; 180 ఇం. కే (మ) 756; 37 ఇం. కే 111; 1931 మ 324.

(2). 122 ఇం. కే (మ) 167.

(3). 130 ఇం. కే (మ) 756.

(4). 50 క 74; 1932 బొం 498.

(5). 1932 బొం 410.

వారు సమష్టికుటుంబమెంబరు విల్లువా¹యును, అందులో నేను సమష్టికుటుంబమునుండి విడిపోవుట వాయభీష్మమైయున్నది; అందుచే విడిపోవుచు ఈవిల్లువా²యునున్నాను అని వ్రాసినచు ఆవిల్లువా³సినకాలమునుండియు నాతనికి విభాగస్థితివచ్చునని సూచించియున్నారు. (1927 మ 1066) కాని ఈసూచన యెంతదగినదా? యని సంశయము కలుగుచున్నది సమష్టికుటుంబమెంబరు తనయుద్దేశమును బహిరంగముగాను స్పష్టముగాను తెలుపవలయునుకదా! అట్లు తెలిపిన పిమ్మటగాని విభాగస్థితిరానేరదు. మఱియు సమష్టికుటుంబమెంబరు విల్లువా⁴యకూడదను నియమమున కిది భంగకరము.

తండ్రి తనయాచదాస్తిని దత్తతకుమారునకు దత్తతనాడు దానపట్టా వ్రాసియిచ్చెను. దానివలన తండ్రికుమాళ్ళకు విభాగస్థితి యేర్పడదు. జీవనాశ మేర్పరచుకొనినను విభాగస్థితి యేర్పడదు(1).

ఇతర మెంబర్లయంగీకారముతో ఒకడు తనభాగమునుగూర్చి మరణశాసనము వ్రాసెనేని, దానితో విభాగస్థితి యేర్పడునని మ. హై తీర్మానించిరి(2).

విభాగోద్దేశమును, కుటుంబములో మైనర్లున్నయెడల, వారి గార్తీయములకు తెలియజేయవలయును(3).

సమష్టికుటుంబమెంబర్లు తమతమభాగమెంతెంతయో వివరించుచు ఒకరిజప్తురు యగ్రిమెంటుచు వ్రాసికొని కొంతకాలము ఆప)

(1). 116 ఇం. కే (మ) 860.

(2). 56 ఇం. కే (మ) 293; 104 ఇం. కే (మ) 650.

(3). 33 మ. లా. జ. 746.

కారముగా అమలుజరుపుకొని యున్నప్పుడు, ఆయగ్రిమెంటు తేదీ మొదలుకొని, ఆకుటుంబము విభాగమైనట్లెంచబడవలయును(1).

సమష్టికుటుంబమెంబర్లు యితర మెంబర్లయంగీకారముతో తమ వాటాలను వేరుగా వ్యవహరించుకొనుచుండిరేని, ఆకుటుంబము విడిపోయినట్లెంచదగును(2).

కొంత ఆస్తిని పంచుకొని తక్కిన ఆస్తిని సమష్టిగా నుంచుకొని నను మొదటివిభాగము నుండే విభాగస్థితి యేర్పడును(3).

ఇద్దరుసోదరులలో నొకడు తండ్రివద్దనుండి కొంతయాస్తిని పుచ్చుకొని మిగిలినయాస్తి పూర్వార్జితమైనను అది తండ్రియొక్క స్వార్జితమనియు, అది తండ్రివ్రాసిన విల్లుప్రకారము తనసోదరునకు చెందవచ్చుననియు దస్తావేజు వ్రాసియిచ్చెను. ఈదస్తావేజుతో విభాగస్థితిరానేరదని తీర్మానించిరి(4).

సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు తమభాగములను నిర్ధారణచేసికొని వారు కలసియుండిన యుండవచ్చుననియు లేదా వేరుగా నుండవచ్చుననియు వ్రాసికొనిరి. వారికి విభాగస్థితివచ్చినదని తీర్మానించిరి(5).

(1) 35 అ. (ప్ర. కా); 41; 81 అ 412 (ప్ర. కా); 1927 మ 126.

(2). 29 క. లా. జ. 207.

(3). 180 ఇం. కే (క) 897.

(4). 52 బొం 8.

(5). 1928 లా 122.

16. విభాగస్థితిని స్పష్టము చేయునట్టి యితరవిషయములు

విభాగస్థితిని స్పష్ట పరచెడి యితర విషయములు. కొన్ని కలవు. వాటిలో కొన్ని యిచ్చట తెలుపబడును.

(1) తండ్రి యివాసలెవంటులయినయెడల, తండ్రికి

మాత్రము విభాగస్థితివచ్చును. కుమారులు

సమష్టిగానున్నట్లే యెంచబడుదురు. (62 ఇం. కే (మ) 376)

(2) కుటుంబాస్తిలోని తనవాటానంతను విక్రయించినప్పుడట్టి

మొంబరునకు విభాగస్థితివచ్చును. (179; 180 వ పేజీలు.)

(3) మతాంతరమును గైకొనినప్పుడు అట్టివానికి విభాగస్థితివచ్చు

ను. (26 వ పేజీ. 10 ఇం. కే (పి) కా.) 477; 17 ఇం. కే.

(ప్రి. కా.) 257)

(4) ప్రత్యేకవివాహశాసనముననుసరించి, వివాహము చేసికొనిన

వారికి విభాగస్థితివచ్చును. (1873 సం॥ నె 31 రు ఆక్టు; 1923

సం॥ నె 30 రు ఆక్టు.)

(5) ఏదయినకొంతసొమ్ము పుచ్చుకొని హక్కువిడుదలదస్తావేజు

వ్రాసియిచ్చేనేని, అతడు సమష్టికుటుంబమునుండి విడిపోయి

నట్లగును. (54 ఇం. కే (మ) 146.)

17. మైనరునకు లాభకరమైననేతప్పు, సంరక్షకుడు విభాగము

ను కోరరాదనియు, అట్లుకోరినను, లాభకరముకాదని తోచినచో,

మైనరు మెంబరు

తరపున గార్డియన్

ను విభాగోద్దేశము

ను స్పష్టపరచిన

చో విభాగస్థితి

యేర్పడునా?

కోర్టువారు విభాగమును చేయక నిరాకరింపవచ్చు

ననియు, 6 వ పేరాయందు తెలుపడినది. మైనరు

గార్డియన్ను విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచినంతమా

త్రమున విభాగస్థితి యేర్పడునా? కోర్టువారు నిరా

కరించినచో, ఏర్పడినవిభాగస్థితి ఏమగును? అను

విషయములు విచారణీయములు.

మ. హై. వారు ఒకపుల్ బెంచికేసులో, విభాగముకొరకు మైనరుతరపున గార్డియను తెచ్చినదాచాలో విభాగము మైనరునకు లాభకరమేయని కోర్టువారు నిర్ధారణచేసినయెడల, విభాగస్థితి దావా దాఖలుచేసిన తేదీ మొదలు ఏర్పడుననియు, కోర్టువారు విభాగమును నిరాకరించినయెడల, విభాగస్థితి యేర్పడదనియు తీర్మానించిరి (1).

ఈకేసులో గార్డియను విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచినంతమాత్రమున విభాగస్థితి యేర్పడనా? లేదా? యనువిషయము స్పష్టముగా నిశ్చారణకాబడి తీర్మానింపబడలేదని యెంచుచు, మ. హై. వారే చెలిమిసెట్టికేసు (2) లో విభాగస్థితి దావా తేదీ మొదలుగా యేర్పడదని తీర్మానించిరి. ఈతీర్పును కృష్ణస్వామి కేసు (3) లో అంగీకరించిరి. కాని తీర్పునిచ్చుటలో మాత్రము దావాదరిమిలాను ఒక సోదరుడు జన్మించుటచే మైనరునకు వాటాతగ్గిపోకుండుటకై దావా తేదీనాటికి ఎంతవాటావచ్చునో అంతవాటాకును తీర్పుయిచ్చిరి. అందు మైనరునకు దావా తేదీనాటికుండు విభాగమునకు దరిమిలాను కలిగిన జననమరణములతో నిమిత్తము లేకుండ నాక్కుకలిగియుండునని చెప్పి యున్నారు. ఈకృష్ణస్వామి కేసులోని తీర్మానమును పాట్నాహై కోర్టువా రంగీకరింపక మదరాసు ఫుల్ బెంచితో యేకీభవించినారు (4). దరిమిలాను యెనుముల అక్కన్న కేసులో మ. హై. వారు చెలిమి సెట్టి, కృష్ణస్వామి కేసులను విమర్శించి వాటితో నేకీభవింపక ఫుల్ బెంచికేసును అనుసరించి, విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచుటలో మేజరు మొంబరువలెనే మైనరుసంరక్షకునకుకూడ నాక్కుకలదని తీర్మానిం

(1). 33 ఇం. కే (మ) 858.

(2). 42 ఇం. కే. (మ) 860.

(3). 88 ఇం. కే (మ) 424; 104 ఇం. కే (మ) 472.

(4). 44 ఇం. కే (పా) 146.

ఓరి. కాని యీతీర్పు ఒకన్యాయమూర్తి యిచ్చినదగుటచే, ఇద్దరున్యాయమూర్తులిచ్చిన చెలియిట్టి, కృష్ణస్వామి కేసులు పూర్ణవిమర్శకు లోనుగావయ్యెను(1). మైనరు ప్రతివాదిగానున్నప్పుడు, గార్డీయను స్టేటుమెంటుపెట్టి తనభాగము తనకిమ్మని వ్రాసినచో, అది విభాగోద్దేశమును స్పష్టపరచుటయనియు, స్టేటుమెంటు తేదీ మొదలు, విభాగస్థితి యేర్పడుననియు నీతీర్పులో నుదాహరించిరి.

మైనరుతరపున గార్డీయను, విభాగమునిమిత్తము దావాతెచ్చినప్పుడు, కోర్టువారు సదరువిభాగము మైనరునకు లాభకరమనియెంచి, విభాగమునంగీకరించిన కేసులో విభాగస్థితి దావాతేదీనుండి వచ్చుననుమాట నిశ్చయమేయైనను, అంతమాత్రముచేత ప్లయింటుతేదీనుండి, అన్ని కేసులలోను విభాగస్థితి యేర్పడదనియు, దావాచేసిన పిమ్మట, వితుడాచేసికొనుట కవకాశము కలదనియు, అందుచే విభాగస్థితి దావాతేదీనుండి యేర్పడదనియు మ. హై. వారియభిప్రాయము(2). పి. కా. వ్హారియభిప్రాయముతో నేకీభవించుచు, దావా వితుడా చేయునెడల, విచారణ ప్రారంభింపకముందు చేయవలయుననిరి(3).

తండ్రి 1 వ వాదిగానుండి, తనమైనరుకుమూల్లను 2, 3 వాదులనుగా చేర్చి, కర్తను తక్కినమెంబర్లను ప్రతివాదులనుగాజేర్చి విభాగమునిమిత్తము దావాతెచ్చి దావామధ్యస్థమను చనిపోయెను. 2 వ వాది మేజరై దావాను నడిపించెను. 3 వ వాదితల్లి మైనరునకు విభాగ మక్కరలేదనియెను. తండ్రి, విభాగముకొరకు దావా

(1). 123 ఇం. కే (మ) 806.

(2). 57 ఇం. కే (మ) 800; 83 ఇం. కే (మ) 84; 52 మ 845; 121 ఇం. కే

(అ) 257; 63 ఇం. కే (నా) 594.

(3). 87 ఇం. కే 333; 97 ఇం. కే (సిం) 505.

తెచ్చినవాడే విభాగస్థితి యేర్పడినదని వాదించిరి. కాని, కోర్టువా రా వాదమును నిరాకరించి మైనరునకు విభాగ మంగీకరింపలేదు(1).

తండ్రివైన విభాగముకొరకు దావా తెచ్చినయిద్దరుసోదరు లలో ఒకడు మేజరు, రెండవవాడు మైనరు. మైనరుతరపున అన్న గార్డియను. దావామధ్యస్థముందు మైనరు చనిపోయెను. దావాతేడీ నుండి విభాగస్థితి యేర్పడినదనియు, మైనరును తానును సమష్టిగా నుంటిమి, కావున మైనరు వాటా తనకు రావలయునని అన్నవాడిం చెను. కోర్టువా రావాదము నంగీకరింపక మేజరునకు ఖాత్రమే విభా గస్థితి యేర్పడినదనియు, కోర్టువారి డిక్రీకా లేదు కావున మైనరునకు విభాగస్థితి యేర్పడదనియు చెప్పి, మైనరు వాటా తండ్రిలో మృతశేషత్వ ధర్మముచే లీనమైనదని తీర్మానించిరి(2).

మైనరుతరపున దావాచేయుటతో విభాగస్థితి యేర్పడదనియు, కాని మేజరయినపేయ్యట ఆదావాను నడిపించినయెడల దావాస్థితి యేర్పడుననియు, అ. పు. బెం. వారు ఒకకేసులో తీర్మానించి వారు(3).

18. దాసీపుత్రులన నెట్టివారో మొదటి ప్రకరణమున తెలుప బడినది(4).

దాసీపుత్రులవిష యమున స్పృతి వచనములు.

జాతొపి దాన్యంశూద్రేణ కామ తోంశహారో భవే త్ । మృతే పితరి కుర్యు స్తం భ్రాతర స్వర్గభాగికం
అభ్రాతృకో హ శే త్వర్వం దుహితృణాంసు తే దృతే॥

(1). 122 ఇం. శే (మ) 167.

(2). 121 ఇం. శే (మ) 887.

(3). 58 ఇం. శే (అ) 667.

(4). 31-34 పేజీలు.

శూన్యనివలన దాసీయందు పుట్టినవాడు తండ్రియిష్టప్రకారముగా భాగమును తీసికొనవలయును తండ్రిచనిపోయినయెడల, అతని భార్యయందు పుట్టినవారు, దాసీపుత్రునకు తమ భాగమునం దర్థ భాగము నీయవలయును. భార్యయందు పుట్టినసోదరులు (తండ్రికి భార్యయందు కలిగినకుమారులు) లేని దాసీపుత్రును, తండ్రికి కలిగిన కుమార్తెలుగాని, ఆకుమార్తె కుమారులు గాని లేనిచో, తండ్రి యొక్కయావదా స్తిని తీసికొనవలయును. యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

అథునా శూద్రధనవిభాగే విశేష మాహ॥. శూద్రేణదాస్యాం సముత్పన్నః పుత్రః కామతః పితురిచ్ఛయా భాగం లభతే. పితూర్ధ్వంతు శుది పరిణేతా పుత్రా న్సంతి తదా తే భ్రాతర స్తం దాసీపుత్రం అర్థభాగికం కుర్యు స్స్వభాగా దర్థం దమ్య రిత్యర్థః॥ అథ పరిణేతా పుత్రా న్సంతి తదా కృతన్నం ధనం దాసీపుత్రో గృహ్నియాత్ యది పరిణేతా దుహితర స్తత్పుత్రావా న్సంతి తత్సద్భావే త్వర్థభాగిక ఏవ దాసీపుత్రః॥ అత్రచ శూద్రగ్రహణా ద్ద్విజాతినా దాస్య ముత్పన్నః పితురిచ్ఛయా వ్యంశం నలభతే నాప్యర్థాంశం దూరత ఏవ కృతన్నం- కిం త్వనుకూలశ్చే జ్జీవనమాత్రం లభతే॥

శూద్రధనవిభాగమున విశేషమును చెప్పుచున్నాడు. శూద్రునకు దాసీయందు పుత్రుడు కలిగినచో, తండ్రియిష్టానుసారముగా భాగము లభించును తండ్రియనంతరమున తండ్రిని వాహముచేసికొనిన భార్యయొక్క పుత్రులున్నయెడల, వారు దాసీపుత్రునకు స్వభాగమున సగమీయవలయును. అట్టిపుత్రులును, భార్యయందు కలిగిన కుమార్తెలును, ఆకుమార్తెలకుమారులును లేనియెడల, యావత్తుధనమును దాసీపుత్రునకు చెందును. కుమార్తెలును, దాసీపుత్రులునున్నయెడల, యర్థ భాగము దాసీపుత్రులకు వచ్చును. ఈనియమము శూద్రునకు కలిగిన దాసీపుత్రులకు మాత్రమే వర్తించును.

తక్కినమూడువర్ణములలోను పైన చెప్పినవిధములలో యే భాగమునకు కూడ దాసీపుత్రు డప్పుడుకాదు. సర్వాధికారము మొదలే లేదు. అనుకూలుడై యున్నచో, జీవితాంశమునుమాత్రమును పొందును.

మితాక్షరి.

దాస్యాం వా దాసదాస్యాం వా యశ్శూద్రస్య సుతోభవేత్
సోఽనుజ్ఞతో నారే దంశ మితి ధర్మో వ్యవస్థితః॥

దాసియందుగాని, దాసదాసియందుగాని, శూద్రుని కేపుత్రుడు పుట్టినో అతడు వివాహముచేసికొన్నవారిపుత్రులతో సమభాగియని చెప్పబడనేని, వారితో సమానభాగియగునని శాస్త్రమర్యాదకలదు. మనుస్మృతి.

దాసీపుత్రులతో సంబంధించిన స్మృతివాక్యములను, వాటిపైని వ్యాఖ్యాతలయభిప్రాయములను కలకత్తా హైకోర్టువా రొకపుల్ బెంచికేసులో సంపూర్ణముగా విమర్శించియున్నారు(1). అందు తాత్కాలికప్రధానన్యాయమూర్తియైన ఆశుతోషుముఖర్జీగారు తమ తీర్పునందు సంస్కృతభాషలో స్మృతివాక్యములను వ్యాఖ్యాతలవాక్యములను పురాణవాక్యములను వ్రాసి, వాటికి ఇంగ్లీషుభాషాంతరీకరణము నొసంగియున్నారు. ఈకేసులో దాసీపుత్రులహక్కులవిషయమై సంపూర్ణచర్చ జరిగియున్నది. ఈసందర్భమున స్మృతివాక్యములనుగూర్చి మదరాసు హైకోర్టువారొక కేసులో సంపూర్ణముగుచర్చను గావించియున్నారు(2). ఒకడు, ఔరసపుత్రుడు లేకుండ వివాహమాడిన భార్యగాని ఆ భార్యవలనకలిగిన కుమార్తెగాని, దాహితుడు గాని యుండగా, అతనికి దాసీపుత్రులుండి చనిపోయేనేని స్త్రీలకు భాగార్హతలేని మద్రాసురాష్ట్రమునసైతము దాసీపుత్రు

(1). 63 ఇం. కే 50.

(2). 127 ఇం. కే (మ) 128.

లకు సగమును తక్కినభార్య, పుత్రిక, దాహిత్యులకు సగమును వచ్చును. ఈ భాగమును పంచుటకు సూత్రమెట్లనగా దాసీపుత్రుని ఔరసపుత్రునిగా భావింపుడు. అప్పుడు మొత్తమంతయును అతనికి వచ్చును. ఔరసునిభాగములో దాసీపుత్రునకు సగమువచ్చును. కావున సగము నాతడు గ్రహింపవలయును. మిగిలినది భార్యమొదలగు వారికివచ్చును(1).

19. శూద్రులలోనైనను, పూర్వార్జితమునందు దాసీపుత్రునకు జన్మముచేత శుక్కుకలుగదు(2). అందుచే తండ్రి జీవించియుండగా దాసీపుత్రుడు, పూర్వార్జితమునందుగాని, వార్జిత భాగమును కోర తమునందుగాని, భాగమును కోరజాలడు(3) కాని వచ్చునా? తండ్రి, తనజీవిత కాలములో ఔరసునకువలెనే దాసీ పుత్రునకుకూడ భాగమును పంచియి వ్వవచ్చును(4).

దాసీపుత్రుడు, తండ్రియనంతరమున తనభాగమును పంచి యిమ్ముని ఔరససోదరులకు కోరవచ్చును. కాని తండ్రియొక్కసోదరులు, సోదరపుత్రులు, మొదలగువారిని, తనభాగమును బంచియిమ్ముని కోరుటకుహక్కు లేదు ఎందుచేతననగా దాసీపుత్రునకు తనతండ్రితోమాత్రమే సంబంధమున్నదిగాని తదితరులతో సంబంధము లేదు. కావున తండ్రియనంతరమున సమష్టికుటుంబాస్తిలోని తండ్రిభాగమును తనకిమ్ముని తండ్రితండ్రిని, తండ్రిసోదరులను, తండ్రిసోదరపుత్రులను

(1). 71 ఇం. కే (పి). కా.) 643; 33 మ 226.

(2). 13 క 151; 9 రం 266.

(3). 4 బం 37; 12 మ 471; 23 మ 16.

(4). 23 మ 16.

ఈ మొదలగువారిని కోరజాలడు. జీవనాంశమును పొందుటకు మాత్రమర్హుడై యుండును(1).

మ. హై. లో ఒక కేసులో తండ్రియగుతరమునందు ఔరస పుత్రుడు లేనినందర్భమున అతని సమష్టిసోదరపుత్రులపైని, అతని భార్యపైని, తండ్రివాటాను రాబట్టుకొనుటకు దావాచేసి అట్లు రాబట్టుకొనుటకు తనకు హక్కుకలిగియున్నదని చెప్పటకు ఈక్రింది కారణములను చూపెను.

- (1). మనుస్మృతి, యాజ్ఞవల్క్యస్మృతులననుసరించి ద్విజులకు ద్వాదశవిధపుత్రులు - శూద్రులకు దాసీపుత్రుడు త్రయోదశవిధపుత్రుడు. కావున శూద్రులలో దాసీపుత్రుని పుత్రునిగానే భావింపవలయును.
- (2). మితాక్షరియందు దాసీపుత్రునిగూర్చి వ్రాసినవాక్యములన్నియు, అప్రతిబంధదాయమును గూర్చి వ్రాసినవి ఆవాక్యములను సప్రతిబంధదాయమునందు వర్తింపజేయరాదు.
- (3). సప్రతిబంధదాయమందు దాసీపుత్రునకు తనతండ్రివివాహమాడినభార్యకంటెను ఆభార్యకుకల్గినకుమార్తెకంటెను ఆకుమార్తెకుమారునకంటెను ఎక్కువహక్కులుకలవు.
- (4). తండ్రికి ఔరసపుత్రుడున్నప్పుడు తండ్రికి వివాహసంబంధమైన భాగ్య, కుమార్తె, దాహిత్రుడు ఉన్నను, వారికి భాగార్హతలేక ఔరసపుత్రునితోపాటు దాసీపుత్రునకు భాగమున్నదనియును, తండ్రిజీవించియున్నప్పుడు దాసీపుత్రునకు భాగార్హత కలదనియును మితాక్షరి యంగీకరించుచున్నది.
- (5). దాసీపుత్రుడు నిస్సంతుగా చనిపోయేనేని, అతనియాస్తి తండ్రికి సంక్రమించును.

(1). 21 ఇం. కే (సు) 724; 44 బొం 185; 134 ఇం. కే (ప్రె.కా.) 1084.

(6). ఈవైసందర్భములను బట్టిచూచినప్పుడు, దాసీపుత్రుడు తండ్రికి స్మృతులంగీకరించిన యొకానొకవిధమైనపుత్రుడే కావున తండ్రిరాతాను తండ్రియొక్క సమస్తసోదరులు మొదలగు వారియొద్దనుండి రాబట్టుకొనవచ్చును. బాలంభట్టువ్యాఖ్యానమిందుల కనుకూలముగా నున్నది.

మ. హై. వారీ నాదము నంగీకరింపక అదివరకున్న యభిప్రాయములనే స్థిరపరచి బాలంభట్టువ్యాఖ్యానము దక్షిణహిందూదేశమున ప్రచురణకు కాదని తీర్మానించిరి(1).

ఔరంగసోదరులు పంచుకొనునప్పుడు దాసీపుత్రునకు భాగమిచ్చునలయునని స్మృతులు విధించుచున్నవి, కాని అంతమాత్రముచే దాసీపుత్రుడు ఔరంగసోదరులను వారు అవిభక్తులుగానున్నప్పుడు తన భాగమునకై నిర్బంధింపజాలడని మ. హై. వారు మొదటతీర్మానించిరి. కాని దరిమిలాతీర్పులలో దాసీపుత్రుడు తనభాగమునకు ఔరంగసోదరులను నిర్బంధింపవచ్చునని నిర్ణయింపబడినది(2).

తండ్రి, సమస్తకుటుంబమునుండివిడిపోయి, వేరుగానున్నప్పుడు పూర్వార్జితమునందును, తండ్రిస్వార్జితము వేరుగానున్నప్పుడు దాస్వార్జితమునందును కూడ ఔరంగపుత్రునితోదాసీపుత్రుడు సమస్తకుటుంబమెంబరగునని తీర్మానింపబడినది(3).

దాసీపుత్రుడు శూద్రులలో సమస్తకుటుంబమెంబరగుననిచెప్పినంతమాత్రమున సమస్తకుటుంబమెంబర్లకున్న యావత్తువాక్కుబా

(1). 127 ఇం. కే (మ) 126.

(2). 7 మ 407; 8 మ 557; 10 మ 334; 21 ఇం. కే (మ) 724; 107 ఇం. కే (మ) 419; 12 మ 401.

(3). 38 మ 366; 134 ఇం. కే (ప్రీ. కౌ.) 1084; 142 ఇం. కే (మ) 597; 4 బొం 37; 21 అ 99; 5 మ 429; 27 మ 82.

ధ్యతలును దాసీపుత్రునకుండునని తలంపరాదు. కొన్నివిషయములలో సమష్టికుటుంబమొంబర్లుగా నెచవచ్చునని ఆతీర్పులయర్థమని తలంపవలసియున్నది.

తండ్రియనంతర మాతనియాస్తి, ఔరసునకున్న దాసీపుత్రునకునుకూడ సంక్రమించును కావున వారిద్దరికిని మృత శేషత్వధర్మము వర్తించును. వారిరువురును సమష్టికుటుంబమొంబర్లుగుదురు. ఒక ఔరసుడును, ఒక దాసీపుత్రుడును కలిగినపిమ్మట తండ్రిచనిపోయేనేని ఆతనియాస్తి కాపుత్రులిరువురును హక్కుదారులగుదురు. అందొకడు విభాగమునకు పూర్వము పురుషసంతానము లేకుండ చనిపోయేనేని, చనిపోయినవానిభాగము మృత శేషత్వధర్మముచే రెండవవానికి చెందును(1).

దాసీపుత్రునకు సంక్రమించినయాస్తి, ఆతనిపుత్రపౌత్రులకు వంశపారంపర్య వచ్చును, కాని ఆతని కొక్కనికిమాత్రమే యనుభవనీయమై మరల తండ్రివారసులకు పోదు. మఱియును క, యను తండ్రి జీవించియుండగా చ, యను దాసీపుత్రుడు చనిపోయెను. అప్పటి కాలనికి (దాసీపుత్రునకు) ట, యను కుమారుడుండెను. చ, కు రావలసినభాగ మాతనిపుత్రుడైన ట, కు వచ్చును. కాని చ, కు ట, పివాహమాడినభార్యయందు గాక, చ, యొక్క ఉంపుడు కత్తెయందు జన్మించినచో ట, కు క, యొక్క యాస్తిలో భాగము వచ్చునా? రాదా? యనువిషయము నిర్ధారణకాలేదు(2).

తండ్రికి, దాసీపుత్రుడు వారసు అయినట్లే, దాసీపుత్రుడు, తనకు తల్లి, భార్య, సంతానము, లేకుండ చనిపోయేనేని ఆతనియాస్తికి ఆతండ్రి వారసు అగును(3).

(1). 18 క 1F1; 11 క 702; 4 బొం 67.

(2). 25 మ 619.

(3). 42 ఇం. కే (మ. పు. బెం) 556.

20. విభాగము చేయునాటికి కుటుంబమునకున్న ఆస్తిని అప్పులను లెక్క వేయవలయును. పంచుకొనెడివారు పుత్తులైనచో, అప్పటికి, తండ్రి తనస్వోపయోగమునకు చేసిన అన్యాయములు కానిరుణములనుకూడకుటుంబరుణములలో చేర్చి వాటినితీర్చుటకు మార్గమును చూపవలయును. (7 లా. 376).

విభాగమునకు
లెక్కలను తేల్చు
విధము.

ఏదయిన దగా, మోసము ఉన్నదని రుజువు చేసిన నేతప్ప, కర్తను అదివరకు చేసిన వ్యవహారమున కంతకును జమాఖర్చుచెప్పుచుని విభాగమునాడడుగుట కేమెంబరునకును హక్కు లేదు(1)

ఒక మెంబరుయొక్క కుటుంబమున కెక్కువఖర్చుపడినది, కావున ఆమెంబరు ముజరాయివ్వవలయుననికాని; ఒక మెంబరునకు తక్కువఖర్చుపడినది కావున, ఆతనికి ముజరా యివ్వవలయుననికాని విభాగమునాడు లెక్కలను చూడకూడదు(2).

సమష్టికుటుంబమునందు మెంబరై యుండి, కుటుంబద్రవ్యము లోనుండి ఎప్పుడును, లేకమును దీసికొనకుండ పేరుగా జీతమును గడపుచుండేనేని, ఆతనిభాగమునకు రావలసిన గతఫలసాయము విభాగమునాడు లెక్కచెప్పవలసియుండును(3). సమష్టికుటుంబాస్తిలో కొంతగాని, అంతయునుగాని, ఒక్కమెంబరు తనప్రత్యేకపుటాస్తిగా యనుభవించుచుండేనేని, అతడు గతఫలసాయమును లెక్కచెప్పి తక్కినమెంబర్ల భాగముల నీయవలసియుండును(4). సమష్టికుటుంబ మెంబర్లు తమలోతాము ఆస్తులను అనుభవించుటకు షద్ధతులను యే

(1). 3 వ ప్రకరణము.

(2). 5 బెం. లా. 8. 347.

(3). 2 మ 128; 5 మ 236; 7 మ 564.

(4). 19 బొం 582.

ర్పాటుచేసికొనియుండినప్పుడు, అందెవరైన నా యేర్పాటులకు భంగముగా మఱికొంత ఆస్తిని అనుభవించుచుండిరేని, వారుకూడ అట్టి యాస్తిపైని వచ్చుగతఫలసాయమును లెక్కచెప్పి యివ్వవలసియుండును(1) ఈపై నివ్రాసిన కేసులలో తప్ప గతఫలసాయమును ఏమెಂಬరును విభాగపుదావాలో కోరకూడదు అప్పుఆస్తులను మాత్రమే పంచుకొనవలసియుండును(2).

గతఫలసాయముమీద వడ్డీనికూడరాబట్టుకొనతగియుండును(3).

తండ్రి తనసోదరులతో లెక్కలను తేల్చుకొని విభజించుకొన్నప్పుడు, ఆలెక్కలు సరియైనవి కావనియు, తమను బయిండు చేయవనియు, ఆక్షేపించుటకు కుమార్తెకు హక్కులేదు(4).

విభాగము చేసికొనునప్పుడు మొట్టమొదట:—

- i అప్పలను మెంబర్లు పంచుకొనుటగాని, లేదా అప్పలను తీర్చుటకుతగినయాస్తిని వేరుగానుంచుటగాని చేయవలయును(5).
- ii కుటుంబాస్తినుండి పోషింపబడదగిన స్త్రీలకును, భాగానర్థులని నిర్దేశింపబడినవారికిని పోషణకుదగిన జీవనాంశమున కేర్పాటుచేయవలయును(6).

(1). 16 క 397.

(2). 14 క 493 (పి^o కా.); 1 బొం 561; 5 బొం 589; 10 బొం 528; 28 బొం 201; 88 ఇం. కే. (క) 190; 70 ఇం. కే. (మ) 337.

(3). 74 ఇం. కే (మ) 804

(4). 121 ఇం. కే. (అ) 243.

(5). 1 బొం 561; 3 మ. హై. 8. 177.

(6). 84 ఇం. కే. (పా) 148; 18 క 236; 78 ఇం. కే. 255; 1927 మ 88.

iii వివాహముకాని ఆడపిల్లల వివాహవ్యయమునకు వగినయేర్పాటులను చేయవలయును(1).

iv విభజించుకొనువారు సోదరులై వితంతువైనతల్లి జీవించియున్నయెడల ఆమెపోషణకును, ఆమెశ్రాద్ధకర్మలకును తగినయేర్పాటులను చేయవలసినవిధియున్నది(2).

ఇవిచేసినపిమ్మట మిగిలెడిమూస్తిన విభజించుకొనవలసియుండును.

తండ్రిమృతంతరము కుమారులు పంచుకొనునప్పుడు తమసోదరీలవివాహవ్యయమునకు యేర్పాటుచేయవలయును(3).

తండ్రియును కుమారులును విభజించుకొనునప్పుడు తండ్రికి కలిగియున్నకుమార్తెలవివాహవ్యయమునకు తండ్రియే కాకుండ కుమారులూకూడ బాధ్యులగుదురు. కావున అవివాహితలుగానున్నవారికిఁగూడవ్యయము అందరును సమానముగా యిచ్చుకొనవలయును. ఈవ్యయమునకు సమష్టికుటుంబాస్తవైని ఛార్జికూడ ఉండును. కుమారులకు కుమార్తెలున్నప్పుడు ఆకుమార్తెల వివాహవ్యయమును తక్కినవారు భరించనక్కరలేదు(4). సోదరీలవివాహవ్యయమునకు పితృపితామహాధనముపైని ఛార్జియుండునుగాని సోదరుల సొంతఆస్తవైని జవాబుదారీయుండదు(5).

సమష్టికుటుంబమునందుండెడి ఉపనయనముకానట్టియు వివాహితులుకానట్టియు పురుషులకు ఉపనయనవివాహవ్యయములనిమిత్త

(1). 84 ఇం. కే. (సా) 168.

(2). 32 మ 191; 57 మ. లా. జ. (పు. బెం.) 826; 1931 మ. వీ. సో. 215.

(3). 6 అ 682; 23 మ 512.

(4). 121 ఇం. కే. (మ. పు. బెం.) 118.

(5). 133 ఇం. కే. (సా) 890.

ము విభాగ కాలమున కొంతయేర్పాటు చేయవలయునని కొన్నితీర్మానములైనవి(1). కాని ప్రి.కా. వారు వాటినిరద్దుచేసి, వివాహము, ఉపనయనము, గర్భాధానము ఈమూడిటికొఱకును పురుషులకు యేర్పాటుచేయనక్కరలేదని తీర్మానించిరి. విభాగమునాటికి కొందఱకు వివాహములై యున్నను అందువిషయమున తక్కినవారు ముజరాకోరుటగాని, తమకు అందుకొరకగుఖర్చులకొరకు కొంతసొమ్ము ప్రత్యేకించుడని యమగుటకుగాని హక్కులేదు. విభాగముకొరకు దావాచేసినతేదీ మొదలు విభాగస్థితి యేర్పడును. కావున దావా తేదీ మొదలు డిక్రీతేదీలోపల వివాహములు చేసికొనినమొదరునకైన వ్యయము నాతడు భరింపవలయునేకాని, సమస్తికుటుంబవ్యయములో నుండి యివ్వనక్కరలేదు(2). ఈ ప్రి. వి. కొన్నిలు తీర్పు ఆడపిల్లల వివాహమువిషయమున వర్తింపదు(3).

సమస్తికుటుంబమొంబర్లలో నొకరుచనిపోయి, అతనిభార్యను పిల్లలను పోషించుటకును, ఆడపిల్లలకు వివాహముచేయుటకును, సమస్తికుటుంబాస్తి నభివృద్ధిపరచుటకును, సమస్తికుటుంబద్రవ్యములో నుండికాక మొంబర్లలో నెవరైన తమసొంతసొమ్ము ఖర్చుపరచియున్న యెడల, విభాగ కాలమున నాద్రవ్యము నాతనికిచ్చి వేయవలయును(4).

(1). 31 బొం 51; 23 ఇం. కే. (చ) 264; 31 ఇం. కే. (చ) 574; 54 ఇం. కే. (బొం) 115; 86 ఇం. కే. (చ) 428; 38 చ 556; 1928 బొం 211; 17 ఇం. కే. 308; 45 చ 648; 40 చ 632.

(2). 68 ఇం. కే. (ప్రి.కా.) 451; 78 ఇం. కే. (బొం) 574; 1928 నా 198; 113 ఇం. కే. (బొం) 620; 108 ఇం. కే. (నా) 447; 105 ఇం. కే. (బొం) 720; 84 ఇం. కే. (పా) 169; 71 ఇం. కే. (చ) 177.

(3). 121 ఇం. కే. (మ. పు. బెం.) 113.

(4). 84 ఇం. కే. (చ) 133; 48 చ 84; 32 క. పి. నో. 1199.

తల్లికి స్త్రీధనము కొంతముండి, అది యామెపుత్రికలకు సంక్రమించుచున్నను, హిందూధర్మశాస్త్రము ననుసరించి తల్లిశాన్తమును కుమారులు చేయవలయును. కావున విభాగకాలమున నందులకు తగినయేర్పాటు చేయవలయును(1). అట్లు చేయనియెడల, కుమారులతో నొకరు ఆవ్యయమునుచేసి, తక్కినవారివద్ద వారిభాగములకయినసొమ్మును రాబట్టకొనవచ్చును(2).

విభాగపుదావాలలో తండ్రియప్పులను తీర్చుటకు తగినయేర్పాటును చేయవలయును. కుమారులపై బాధ్యతయుండెడి తండ్రియప్పులను తీర్చివేసి మిగతాకన్యల విభజించుకొనునట్లు డిక్రీని నివ్వవలయును కాని, కుమారులపైని ఋణదాత దావాతెచ్చునెడల, తండ్రి తనవాటాను కంట్రీబ్యూషనుగా నివ్వవలయుననుపద్ధతిని డిక్రీనివ్వకూడదు(3).

విభాగము న్యాయమైనదిగా నుండవలయుననగా భాగములు సరిగానుండవలయుననిమాత్రమే యెంచగాను ఋణదాతల విషయమునకూడ అది న్యాయముగా నుండవలయును. తండ్రిచేసిన రుణములను తీర్చివేసిగాని వేదా తీర్పుటకు తగినయేర్పాట్లు చేసిగాని పిమ్మట కుమారులు పంచుకొనవలయును. ఎట్టి యేర్పాట్లను చేయకుండ చేసికొనినవిభాగము న్యాయమయినదని చెప్పవీలులేదు. అట్టియేర్పాట్లను చేయకుండ విభాగమును చేసికొనిరేని, రుణదాతలు సమష్టికుటుంబరుణములకు విభాగముచేసికొనిన భాగములమీద కూడ అమలుజరుపవచ్చును(4).

(1). 32 బొం. 26.

(2). 32 మ 191.

(3). 55 మ 553; 100 ఇం. కే. (ఉ. పు. బెం), 1018.

(4). 1931 ఆ 512 (పు. బెం.)

21. కర్తయేదయినను దగా చేసినాడనిగాని, కుటుంబాన్ని
మరియొకవిధముగా మార్చి చేసినాడనిగాని, కుటుంబద్రవ్యమును అప

హరించి నాడనిగాని రుజువు చేసిన నేతప్పు కుటుంబము
జమాఖర్చు.

తాలూకు గతవ్యవహారములన్నిటికిని జమాఖర్చులె
క్కలను చెప్పుమని కోరుటకు యితరమెంబరులకు హక్కు లేదు. విభా
గమునాడు అప్పటికి కుటుంబమునకున్న అప్పుఆస్తులనుమాత్రము
లెక్కచెప్పట కాతడు బాధ్యుడైయుండును. కాని బాగుగా వ్యవహా
రించినచో నెంతలాభము వచ్చునో అంతకును లెక్కచెప్పవలసిన
బాధ్యతలేదు(1). కాని, కర్త ఖర్చుపెట్టినట్లు చెప్పినసొమ్మును ఖర్చు
పెట్టలేదనిగాని, కర్త లెక్కచెప్పినయా స్తికంటె ఎక్కువయా స్తి
యున్నదనిగాని చూపుటకు ప్రతిమెంబరునకును హక్కుగలదు(2).

కర్తయొద్దకు వసూలయినసొమ్ముకు వడ్డీ లెక్కచెప్పుమని
గాని, లాభము, శిస్తులు, మొదలైనవాటికి లెక్కచెప్పుమని గాని,
కోరకూడదు. లెక్కచెప్పించుమని దావా తేకూడదు అట్లుకోరుట
ప్రతినంజత్సరమును ఎవరిభాగము వారికిన్ముని కోరుటవంటిదగును.
కాని విభాగముకొరకు దావా చేసినప్పటినుండియు, కర్త అట్టివాటికి
లెక్కచెప్పవలసియుండును(3). కుటుంబమునకు రావలసినయప్పులకు

(1). 61 ఇం. కే. (ప్రి.కా.) 690; 12 మ 271; 28 బొం 201; 17 బొం 271;
10 బొం 528; 5 బొం 589; 54 ఇం. కే. (బొం) 115; 83 ఇం. కే. (క)
190; 69 ఇం. కే. (క) 476; 120 ఇం. కే. (పా) 770; 22 మ 470;
104 ఇం. కే. (మ) 472; 50 మ 866; 48 ఇం. కే. (ఔ) 548; 11 క 681;
9 మా. ఇం అ. 123; 3 ఇం. కే. 241; 14 ఇం. కే. 769; 3 ఇం. కే. 878;
43 క 459; 78 ఇం. కే. (మ) 536; 59 మ. లా. జ. 782; 70 ఇం. కే.
(పా) 810; 70 ఇం. కే. (మ) 146; 61 ఇం. కే. (మ) 772.

(2). 70 ఇం. కే. (మ) 887; 83 ఇం. కే. (క) 190.

(3). 126 ఇం. కే. (పా) 872.

కాలదోషముపట్టించుట, అనగనరముగా కొన్నికథలు ఖర్చుపెట్టుట, గంభీరమొంటుపెట్టుట మొదలగువాటికి వస్తుచర్లు లేకపోవుట, ఇట్టివాటికి కర్తను బాధ్యునిగా చేయుచుని నిర్బంధింపకూడదు. దగా, అపహరించుట ఇది యజువు చేసినచేగాని, పెనిత్రాసినవాటినిగూర్చి కర్తను బాధ్యునిగా జేయకూడదు(1).

కర్త చేయువ్యవహారములో అపివేకము, అసమర్థత, అశ్రద్ధచూపినయెడల, కర్తయొక్క మేనేజిమెంటు యితర మేజరుమెంబరులకు తృప్తికరముగా లేకపోయినచో, మెంటనే విభాగముకొరి తమభాగములను తాము విడదీసికొనుటకు ప్రయత్నింతురు. అట్టిప్రయత్నము లేకపోయినచో, కర్తచేయుచున్న మేనేజిమెంటు వారికి అంగీకారమైనట్లే మెంచబడదు. అందుచేతనే గతవ్యవహారమునకు జమాఖర్చు చెప్పుచునియడగుటకు హక్కులేదని తీర్మానింపబడినది. దగా, అపహరణము, మొదలైనవి చేసినట్లు మేజరుమెంబరులకైనను తెలియదు. కావున అట్టివి జరిగినప్పుడు వాటినిగూర్చి ప్రశ్నింపవచ్చును. కర్త మేనేజిమెంటు సరిగా లేకపోయినను, కుటుంబములోని మైనరు మెంబర్లు తమయధోత్పత్తిని కనబరచుటకుగాని, విభాగమును కొరుటకుగాని వీలులేదు. కావున మైనర్లు తమమైనారటీ వదలినపిమ్మట తమమైనారటీ కాలములో కర్త, తమకు నష్టము కలుగ జేసినయెడలను, వ్యవహారమునందు బొత్తిగా అశ్రద్ధచూపినందులకును కూడ కర్తను సమాధానమిడిగి రాబట్టుకొనవచ్చును. కాని ఆవిషయములు స్పష్టముగా ఋజువు చేయవలయును. లేనియెడల, కర్త విభాగము నాడిచ్చినలెక్కలను బట్టియే విభాగమును జరుపవలసియుండును(2).

(1). 126 ఇం. కే. (పా) 872.

(2). 17 బొం 271; 9 ఏ. ఓ. 483.

కర్త, జమాఖర్చు చెప్పవలయునని సమష్టి కుటుంబ మెంబర్లు యగ్రిమెంటు వ్రాసికొనియున్నయెడల, అట్లు చెప్పటకు బాధ్యుడై యుండును(1).

విభాగమునిమి తము కాకుండు కుటుంబముయొక్క అప్పుఆస్తులను తెలిసికొనుటకుగాను, కర్తను ఏమెంబరైనను లెక్కచెప్పుమని కోరవచ్చును. అట్లు చెప్పనియెడల, లెక్కలను చెప్పించుమని చావా తేవచ్చునని బెం. హై. వారొక కేసులో తీర్మానించియున్నారు(2).

కర్తను జమాఖర్చులెక్కచెప్పించవలసినదని ప్లయింటులో వ్రాసినను, అక్కవుంటుదావాకువలె పూరాగా స్టాంపుపెట్టనక్కర లేదు. విభాగపుదావావలెనే, వాది తనయిష్టమువచ్చినకేమ్మతుపైని స్టాంపుపెట్టవచ్చును. అందులో కొంతసొమ్ము కర్త వాదికియివ్వవలసివచ్చినను అందుపైని స్టాంపుపెట్టనక్కర లేదు(3).

సమష్టి కుటుంబ మెంబరు భాగముకొరకు చావాచేయుటలో ప్రతినంవత్సరమును ఖర్చులుపోగా ఎంతెంత నిలువచేయబడియెనో లెక్కచెప్పుమని కర్తను కోరవచ్చును. (100 ఇం. కే. (పా) 632).

గతఫలసాయము లెక్కచెప్పుమని కర్తను కోరుటకు వీలు లేదు (79 ఇం. కే. (నా) 19; 46 మ 47.)

తండ్రిని విభాగకాలమున అంతకు పూర్వపులెక్కల నడుగుటకు హక్కులేదుగాని, అప్పటికి రావలసినబాకీ లెన్నియున్నవో బాకీలు వసూలుచేసినబాపతు ఎంతసొమ్మునిలవయున్నదో లెక్కచెప్పుమని యడగవచ్చును. (1931 మ. వీ. నో. 215)

(1). 22 మ (ప్రీ కా.) 473.

(2). 5 బెం. లా. రి. 247; 6 మూ. ఇం. అ. 526.

(3). 120 ఇం. కే. (పా) 770.

22. సమష్టికుటుంబమునుండి ఒకరుగాని, కొందరుగాని, ఒక
 శాఖగాని శాఖలుగాని విడిపోవుటకెట్టి యాటంకమునుండదు. కాని
 విడిపోయినప్పుడు మిగిలియున్నవారు సమష్టిగా నెంచబడవలయునా?
 వ్యష్టిగా నెంచబడవలయునా? సంస్కృష్టిమె. బర్లుగా
 నెంచబడవలయునా? అను ప్రశ్న రాగలదు. అటు
 పిమ్మట ఆ సరి సంక్రమించుకొనవలయునున నీకశ్రుతి ముఖ్య
 మగును. విడిపోయినవారుగాక మిగిలినవారు సమష్టి
 గానుండుటకేర్పరచుకున్నారని వ్రాతమూలకమున్న
 యెడల భాధలేదు. కాని అట్టిదేమియు లేనిచోట భావన యెట్లు
 వచ్చును? నామాన్యముగా హిందూకుటుంబము సమష్టియనిభావన
 కలదు. అందు కొందరుమెంబర్లు విభజించుకొనునప్పుడు మొత్తము
 కుటుంబమెంబర్లు ఎందరుండిరో, ఎవరికెంతెంతభాగమువచ్చునో స్థిర
 రణచేసినగాని విభాగముకోరు మెంబర్లు కెంతభాగమువచ్చునో తెలి
 యదు. కావున మొత్తముకుటుంబమంతయు ఆనాటితో విభాగమయి
 నట్లే భావింపవలయుననియు, విడిపోవగా మిగిలిన మెంబర్లు సంస్కృష్టి
 మెంబర్లుగా నెంచబడవలయుననియు, మొట్టమొదట క. హై. కో. మ.
 హై. కో. తీర్మానించియున్నవి(1). కాని దరిమిలాను ఆహైకోర్టులే, ఒక
 మెంబరు విడిపోయినప్పుడు, మిగిలినమెంబర్లు విడిపోయినట్లు భావనలే
 దనియు, వారు సమష్టిగానున్నారని యెంచవచ్చుననియు, తీర్మానించి
 యున్నాడు(2). ఒక మెంబరు విడిపోయినప్పుడు, తక్కినవారు సమష్టిగా
 నున్నారనిగాని, లేదా తక్కినవారు తిరిగి సమష్టిగానుండుటకు ఏర్పర
 చుకొనిరనిగాని చెప్పేయెడల, అట్లుచెప్పువారు ఆశయమును స్పష్ట

(1). 2 మ 483; 5 క 474; 15 పీ. 8. 200; 11 పీ. 8. 108; 27 ఇం. కే. (మ)

726; 17 ఇం. కే. (మ) 642; 20 పీ. 8. 197.

(2). 31 మ 482; 25 మ 149 (157); 9 క 817; 46 మ. లా. జ. 404.

ముగా ఋజువు చేయవలయుననియు కొన్ని తీర్మానములున్నవి(1). ఒక మొంబరు విడిపోయినప్పుడు తక్కిన వారందరును విడిపోవలయునని నియమము లేదు. అట్లు విడిపోయిన భావించుట న్యాయమేయైనను, ఆ భావన సాక్ష్యముచే మార్పు కావచ్చును. కాని, అందరును విడిపోయిరా? లేక? యనునంశమును సాక్ష్యమునుబట్టి నిర్ధారణచేయవలయునని మ. హై. కో. తీర్మానించిరి(2). ఒక సమస్తీకుటుంబములో రెండుమూడు శాఖలున్నప్పుడు ఆ శాఖలు విడిపోయినను దానితో పాటు ఆ శాఖలకున్న యుప శాఖలు అనగా, ఆ తండ్రికి గలకుమార్తె విడిపోయినట్లు భావన చేయవీలు లేదని తీర్మానములయినవి(3). ఒక మొంబరు విడిపోయినతోడనే కుటుంబముంతయు విడిపోయినట్లెంచవలయునని, మొదట బాంబాయి హైకోర్టు వారు తలంచుచుండిరి(4). కాని దరిమిలాను ఆయభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి(5). ఈ విషయమై ప్రి. వి. కౌన్సిలు వారు ఏమి చెప్పినది యీ క్రింద వివరింపబడును.

(1) 30. క. 231. ఒక మొంబరు కుటుంబమునుండి విడిపోవునప్పుడు మిగిలిన మొంబర్లు కలిసియుండుటకు అభ్యంతరము లేనట్లుగా, ఆతని భాగమును పంచియున్నవచ్చుననియు, అట్టి సందర్భములలో ఆతడొక్కడే విడిపోయినట్లెంచవచ్చుననియు నూచించిరి. 50 ఇం. కే (అ) 357.

(2) 30. క. 725. ఈ కేసులో ముగ్గురు సోదరులు, వారికి పిత్రాజ్ఞ తమైన పాపు ఉండెను. అందొకడు రు 11000-లు పుచ్చు

(1). 30 క 234; 45 మ. లా. జ. 355; 121 ఇం. కే. (అ) 248; 40 క 828.

(2). 31 మ. లా. జ. 472.

(3). 48 మ. లా. జ. 236.

(4). 61 ఇం. కే. (బాం) 161.

(5). 100 ఇం. కే. (బాం) 147.

కొని వారితో విడిపోయి, వేరుగా ఒకపాపు పెట్టుకొనెను. మిగిలినమొదలు కలిసియున్నారనుభావన లేదనియు, వారు కలిసియున్నారనిగాని, లేదా తిరిగిసంస్కృష్టియైనారనిగాని చెప్పినప్పుడు ఇతరవిషయములవలెనే యిదికూడ ఋజువు చేయవలయునని తీర్మానించిరి.

(3) 30. క. 733. ఈ కేసులో పినతండ్రిపెదతండ్రిబిడ్డలు నల్లరు, వారు ఎవరెవరి కేభాగమువచ్చినదియు నిర్ధారణచేసికొనిరి. అందుకొందరు తమభాగములను కలిసి యనుభవించుచుండిరి. అంతమాత్రముచేత వారుసంస్కృష్టియని యెంచవలెనేదనియు, వ్యష్టియనియు తీర్మానించిరి. ఈతీర్మానమును బట్టి, తండ్రులు పంచుకొనినప్పుడు వారి కుమారులుకూడ తండ్రిలతో పంచుకొనినట్లెంచరాదని యభిప్రాయమిచ్చిరి. 85 ఇం. కే. (ప్రీ. కా.) 2.

(4) 74. ఇం. కే. 462. ఈ కేసులో నలుగురుసోదరులు. వారు కుటుంబాస్తిని నాల్గుభాగములుగా చేసికొనిరి. ఒక్కరుమాత్రము తనభాగమును దీసికొని విడిపోయిరి. మిగిలినముగ్గురు తమవ్యాపారమును కలిసిచేసికొనుచుండిరి. కాని లాభనష్టములను వేరువేరుకాతాలతో చూపుచుండిరి. ఇది వ్యష్టికుటుంబమని తీర్మానించిరి.

(5) 83. ఇం. కే. 418. సోదరులిరువురు పంచుకొనిరి. ఇద్దరకును చెరియొకకుమారుడునుండిరి. సోదరులపంపకమువలన, వారికుమార్లుకూడ తండ్రులతో పంచుకొన్నట్లెంచరాదనియు, అట్లెంచుట మితాక్షరధర్మశాస్త్రమువర్తించు హిందూసమష్టికుటుంబధర్మములతో నొకకొత్తధర్మమును తెచ్చి

పెట్టుటయనియు చెప్పియున్నారు. 101 ఇం. కే. (ప్రి. కా) 249.

- (6) 87. ఇం. కే 333. సమష్టికుటుంబమొంబర్లో నొకడు తన భాగమును లెక్కతేల్చి పంచుకొనుటకు హక్కుకలిగి యున్నాడనియు, పేరే తమలోతాము యగ్రిమెంటు చేసికొన నక్కరలేకుండ తక్కినమొంబర్లు సమష్టిగానుండి సమష్టిగా ఆస్తిని హక్కుగలిగియుండవచ్చుననియు, అట్టిపందర్బములో, సమష్టియా? వ్యష్టియా? యని తగవువచ్చే నేని, కుటుంబములో నుండి విడిపోయినవారైనను, విడిపోయినపిమ్మటమిగిలినమొంబర్లు తమవ్యాపారమును నిర్వహించుచున్నపద్ధతులను బట్టి వారు సమష్టిగానుండిరని యూహింపవచ్చుననియు, కాని ఆ విషయమును స్పష్టముగా ఋజువుచేయవలసియుండుననియు తీర్మానించి; 132 ఇం. కే (ప్రి. కా.) 733 లో ఈవిషయమును మరియొకసారి స్పష్టపరచియున్నారు.

ప్రి. కా. వారితీర్మానముల ననుసరించి, తేలినవిషయములు:—

- (1) ఒకరుగాని, కొందరుగాని విడిపోయినప్పుడు, తక్కినమొంబర్లు విడిపోయిరని భావనలేదు. సమష్టిగానున్నారని భావనయును లేదు.
- (2) తక్కినమొంబర్లు విడిపోకుండ సమష్టిగానుండుటకై ఏమియును ప్రాసికొననక్కరలేకుండగనే సమష్టిగా నుండవచ్చును.
- (3) ఒకరువిడిపోయినపిమ్మట తక్కినవారు విడిపోయినదియు లేనిదియు, వారిప్రవర్తనమును బట్టి యూహింపవచ్చును.
- (4) ఒకరుగాని కొందరుగాని విడిపోయినప్పుడు తక్కినవారు విడిపోయిరనిగాని కలిసియున్నారనిగాని ఎవరువాదించెదరో వారు ఆవిషయమును ఋజువుచేయవలయును.

(5) ఇట్టి కేసులలో యే కేసున కా కేసునందర్భములనుబట్టితీర్మానింపవలసియుండును.

ప్రస్తుతమున హైకోర్టులన్నియును ఈవిధులను అనుసరించి తీర్మానించుచున్నవి(1).

తండ్రియును, ఇద్దరు మైనరుకుమార్తెలను కలకు మైనర్లుయిద్దరును తండ్రిపైని దావాచేసి, తమ కి వంతును విభజించుకొని స్వాధీనముచేసికొనిరి ఆవిభాగమువలన మైనర్లుయిద్దరును తమలోతాము కూడ విభజించుకొనినట్లెంచరాదనియు, అందొకరు చనిపోయినచో, సర్వైవరుషిపంద్వారా వావిభాగము రెండవవానికి వచ్చుననియు తీర్మానించిరి(2).

ముగ్గురుమొదలు వాడులుగా చేరి విభాగముకొరకు దావా తెచ్చి, తమ కి భాగమును పంచుకొనిరి. ఈడ్కిక్రియొక్కఫలితమేమి అని దరిమిలాదావాలో ప్రశ్నరాగా, ఈముగ్గురిలోను విభాగమైనదా లేదా యచునిషయము ఆడ్కిక్రివలన నిర్దిష్టముకాలేదు కాని దరిమిలా చర్యలను విచారించి, వారిలో వారుకూడ విభాగము అయినట్లు స్థిరపరచిరి(3).

(1). 114 ఇం. కే. (అ) 881; 114 ఇం. కే. (మ) 229; 114 ఇం. కే. (బొం) 392; 140 ఇం. కే. (ఔ) 592; 143 ఇం. కే. (అ) 706; 143 ఇం. కే. (అ) 456; 100 ఇం. కే. (బొం) 147; 135 ఇం. కే. (నా) 283; 100 ఇం. కే. (ఔ) 689; 104 ఇం. కే. (ఔ) 315; 105 ఇం. కే. (ఔ) 337; 121 ఇం. కే. (ఔ) 882; 127 ఇం. కే. (బొం) 510; 1932 అ.లా.జ. 1018; 78 ఇం. కే. (లా) 281; 27 నా.లా.8. 343; 1931 బొం 481; 134 ఇం. కే. (నా) 257; 1927 మ 792; 22 ఇం. కే. 134; 20 ఇం. కే. 562; 35 క. పీ. నో. 315; 51 క.లా.జ. 592; 66 ఇం. కే. (క) 765; 60 ఇం. కే. (మ) 690; 78 ఇం. కే. (అ) 828.

(2). 78 ఇం. కే. (మ) 927.

(3). 30 క (పి).కా.) 231.

ముగ్గురుసోదరులలో ఒకరికుమారుడు ఇంకొకనికి దత్తతగా నివ్వబడెను. దత్తతతండ్రి చనిపోయినపిదప, జనకతండ్రి, దత్తుని, రెండవసోదరుని ప్రతివాదులనుగా చేర్చి విభాగముకొరకు దావా తెచ్చి రాజీపడిరి. అందులో సదరువిధముగా ముగ్గురమును రాజీపడి నాముగనుక యికముందు ఒకరినిఒకరు ఏవిధముగాను తగాదా చేయ కూడదు అనివ్రాసికొనిరి. దరిమిలాను దత్తుడు చనిపోయెను. దత్తుని భార్య దావాతెచ్చెను. జనకతండ్రి, తనతో దత్తు పుట్టిపోతీదనియు, కోర్టుఫీజు తగ్గుటకై తాను దత్తుని ప్రతివాదియగా జేర్చితినేకాని, విడిపోతీదనివాదించెను. కాని ఆవాదము అంగీకరింపబడలేదు. వారు వ్యష్టియని తీర్మానించి భార్యకు డిక్రీయిచ్చిరి(1).

ఒక మెంబరు విడిపోయినను, తక్కినవారు సమష్టిగాను డవచ్చు ననిమాత్రమే ప్రి. కౌ. వారు చెప్పినారు. కాని, అట్లుబాపనచేయు డని చెప్పియుండలేదు(2).

ఒక మెంబరు దావాతెచ్చి తన భాగమునకుమాత్రము డిక్రీపొందిన కేసులో తక్కిన మెంబర్లమధ్యకూడ విభజనమయినదా లేదా యనువిషయము డిక్రీలో వ్రాయబడినదంగతులనుబట్టి నిర్ధారణ మొనర్పవలయును(3).

ఒకకుటుంబములో ఒకటికంటెఅధిక శాఖలున్నప్పుడు, ఆశాఖలుమాత్రము విడిపోయి, అంతటితో విభాగము వాపి చేసి ఒక్కొక్క

(1). 119 ఇం. కే. (మ) 247.

(2). 4 మా. ఇం. అ 137; 11 మా. ఇం. అ. 369; 8 క 198; 48 మ. లా. జ. 88.

(3). 48 ఇం. కే. (మ) 833; but see 50 ఇం. కే. (అ) 857.

శాఖలోని మొదట్లు కారితోనారు సమష్టిగానుండుట కభ్యంతరము లేదు(1).

ఒకడు: తనతండ్రిని, తనకుమారుని సమష్టిగానుంచి, తనభాగమునుకూత్రము విభజించుకొనుట కభ్యంతరములేదు(2).

23. సమష్టికుటుంబాస్తిలో కొంతపంచుకొని, మిగతా ఆస్తి పంచుకొనకుండ సమష్టికుటుంబాస్తిగానే ఉంచుకొనుటకు యేర్పాటు చేసికొనవచ్చును. అట్టియేర్పాటున్నప్పుడు అది సమ
భాగ విభాగము. ప్టికుటుంబాస్తిగానే అమలుజరుగును(3). వాచిప్రవర్తనవలనకూడ అట్టియేర్పాట్లకలవని యూహింపవచ్చును. ఈ విషయమున ఏ కేసుయొక్క సందర్భములనుబట్టి ఆ కేసులో ఆలోచింపగలసియుండును. ఈ సందర్భములో పార్టీలయొక్క యద్దే కమే ప్రధానము. మొదటి విభాగమునాడు ఎట్టియేర్పాట్లనుచేసికొనిరో ఆయేర్పాట్లప్రకార మమలుజరుగును.

కొంత ఆస్తిని విభజించుకొన్నప్పుడు, తక్కినయాస్తిని మొదట్లు విభజించుకొన్నట్లు భావన రాదు. కాని, సమష్టికుటుంబాస్తిగా నుంచుకొనినామని వాదించుచునట్టి కయంశమును స్పష్టముగా రుజువు చేయవలయును(4).

సమష్టికుటుంబమొదట కొంత ఆస్తిని విభజించుకొని, కొంత విభజించుకొనకుండ నున్నప్పుడు, విభజించుకొనకుండనున్నయాస్తికి వారు సమష్టిగా భావింపబడుదురని బొం. హై. వారు మొదట యభి

(1). 87 ఇం. కే. (బొం) 986; 29 అ 91.

(2). 53 ఇం. కే. (మ) 590.

(3). 11 మా. ఇం. అ 75; 12 ఇం. కే (లా) 742; 45 మ 489.

(4). 68 ఇం. కే (ప్రె. కౌ) 451.

ప్రాయశఃడిరి(1). కాని దరిమిలాకేసులలో వారాతీర్పును రద్దుచేసి, మొదటివిభాగమునాడే విభాగస్థితి యేర్పడుటచే, వారు విభజించు కొననియాస్త్రానికి సమష్టిమొబద్దుకారనియు, జాయంటుటెనెంటుగా నుండవలయునని యగ్రిమింటు ఉండిన నేతప్పు వారు ఆయాస్త్రానికి సామాన్యభాగస్వాములగుచురనియు తీర్మానించిరి(2). వారు ఇండియన్ కాంట్రాక్టుఆక్టు ప్రకారమేర్పడిన భాగస్వాములు (Partners) కారని లా. హై. వారు తీర్మానించినారు(3).

సమష్టికుటుంబాస్త్రాన్ని పంచుకొని, వారసత్వరీత్యాపంక్రమించి నయాస్త్రాన్ని పంచుకొనకుండనుంచుకొని అందువైని వచ్చెడిమూదాయ మును సమానముగా కాకుండ హెచ్చుతగ్గుగా పుచ్చుకొనుచుండిరి. అయినను, ఆయాస్త్రాన్ని పంచుకొనునప్పుడు, మొదటివిభాగములోని వాటాలరీతిని పంచుకొనవలయునని తీర్మానించిరి(4).

సమష్టికుటుంబమొంబర్లలో నొకడు తక్కినవారితో తగవులా డి, కొంతయాస్త్రాన్ని స్వాధీనముచేసికొని, వేరుగా కాపురమున్నంత మాత్రమున విభాగస్థితియేర్పడినదని చెప్పిన జెప్పవచ్చును కాని, సంపూర్ణ విభాగమైనదని యెంచవీలులేదు. అయినను, చిరకాల మత డట్లేయుండి, యితరమొంబర్లు మిగిలినఆస్త్రాన్ని స్వేచ్ఛగా అనుభవించు చున్నప్పుడును వినియోగములు చేసినప్పుడును, ఆతఁడు తీసికొనిన

(1). 18 బొం 611.

(2). 73 ఇం. కే (బొం) 369; 77 ఇం. కే (బొం) 914; 119 ఇం కే (బొం) 779; 121 ఇం. కే (బొం) 489; 78 ఇం. కే (లా) 894; 126 ఇం. కే (బొం) 702; 130 ఇం. కే (కే) 897; 59 ఇం. కే (బొం) 357; 54 బొం 616.

(3). 77 ఇం కే (లా) 532.

(4). 121 ఇం. కే 489.

యాస్తి ఆతనిభాగమునకు తక్కువయని సాక్ష్యము లేనప్పుడును అది సంపూర్ణ విభాగమేయగును(1).

కొంతవిభాగముజరిగినదని అంగీకరించినప్పుడుగాని లేక రుజువుచేసినప్పుడుగాని సంపూర్ణవిభాగము జరిగినట్లే భావన వచ్చును. సమస్తికుటుంబాస్తికొంత ఆవిభాగములో చేరకుండ ఒకమొంబరు స్వాధీనములో నున్నదని వాదించువారు ఆవిషయమును రుజువుచేయవలయును(2).

కొంతఆస్తి విభజించుకొనినప్పుడు, మిగతాఆస్తి జాయంటుగా నున్నదని గాని, మొత్తమంతయు విభాగమైనదనిగాని భావన లేదు. భాగవిభాగము జరిగినదని రుజువైనప్పుడు తక్కినయాస్తినిగూర్చి అప్పుడేమి యుద్దేశింపబడియెనో సాక్ష్యమానుబట్టి తీర్మానింపవలసి యుండును(3).

కొంతఆస్తిని విభజించుకొనినపిమ్మట తక్కినఆస్తి ఒకమొంబరు స్వాధీనములో పండ్రెండ సంవత్సరములకు మించియున్నను ఆవిషయము తక్కినమొంబర్లకు స్పష్టముగా తెలిసియుండిన నేతప్ప వ్యతిరేకభుక్తముచే స్వాధీనమును కలిగియున్న మొంబరునకు హక్కు పట్టదు(4).

(1). 17 ఇం. కే (జ్) 391.

(2). 55 మ 483; 76 ఇం. కే (లా) 852; 39 ఇం. కే (అ) 344; 12 పా. లా. ట. 582; 27 ఇం. కే (మ) 736; 31 ఇం. కే 674; 99 ఇం. కే (లా) 592; 109 ఇం. కే 714; 72 ఇం. కే (క) 480; 71 ఇం. కే (నా) 43; 70 ఇం. కే (మ) 748; 68 ఇం. కే (లా) 297; 32 మ 191; 38 ఇం. కే (పా) 1012; 35 ఇం. కే (మ) 52.

(3). 138 ఇం. కే (పా) 401.

(4). 114 ఇం. కే (మ) 337; 74 ఇం. కే (మ) 1018.

24. సమష్టికుటుంబమెంబర్లు తమలోతాము ఆస్తిని యెన్నడు
 పంచుకొనకుండ యేర్పాటుచేసికొనిరేని, వారిమధ్య అట్టియేర్పాటు
 చెల్లుననియు, కాని వారిపుత్రాదులను బయిండు
 ఆస్తిపంచుకొన
 కుండ యగ్రి
 మెంటు.
 చేయనేరదనియు కలకత్తా, అలహాబాదు హై. కో.
 తీర్మానించినారు. అయితే అట్టియేర్పాటులో, వారి
 వాటాలు యితరులకు వినియోగము చేయకూడద
 నికూడ వ్రాసికొనియుండిన నేతళ్లు, తేనిచో అందొకమెంబరు తనవా
 టాను వినియోగముచేసినప్పు డట్టివినియోగమును పొందినవాడు విభ
 జించుకొనవచ్చును(1). సమష్టికుటుంబమెంబర్లు పంచుకొనకుండ
 యగ్రిమెంటు చేసికొనినను, వారినికూడ అదిబయిండుచేయదనియు
 ఆయగ్రిమెంటుకు వ్యతిరేకముగా పిమ్మట ఆస్తిపంపకమునిమిత్తము
 దానా చేయవచ్చునని బొం. హై. కో. తీర్మానించిరి(2).

ఇద్దరుసోదరులు విభజించుకొని, పురుషసంతానము లేకపోయి
 నచో ఒకరియనంతర మొకరికి మృతశేషత్వధర్మముచే ఆస్తి సంక్ర
 మింపవచ్చునని యేర్పాటుచేసికొనవచ్చును(3). కాని, తమయనంత
 రము వారసత్వ మెట్లు సంక్రమింపవలయునో దానిని నిర్ణయించుటకు
 వారికి హక్కులేదు(4). కాలనియము నేర్పరుపకుండ, ఆస్తి
 పంపకముచేసికొనరాదని మరణశాసనములో వ్రాసినను అది చెల్ల
 నేరదు(5).

(1). 6 క 106; 28 క 769; 12 క.పీ.నో 193; 58 ఇం. కే (అ) 632; 33 ఇం.
 కే 33.

(2). 7 బొం 538; 110 ఇం. కే (ఔ) 886; 42 అ 30.

(3). 33 అ 414; 8 క 138.

(4). 79 ఇం. కే (అ) 514.

(5). 77 ఇం. కే (క) 523; 15 క 409 (పి.కా.); 1 క 104.

సమష్టికుటుంబమెంబర్లు ఆస్తులను విభజించుకొని ఒక గ్రామ ముమాత్రము విభజించుకొనకుండ నుంచుకొని అందుపై నివచ్చు ఆదాయములో కర్తవ్యముండి తన భాగమును పుచ్చుకొనుటకు ఖరారు చేసికొనిరి. పిమ్మట ఆ గ్రామమును పంచియిమ్మని దానా తెచ్చెను. అట్లు పంచుకొనుటకు, ఆ ఖరారునామా ఆటంక పెట్టజాలదని మ. హై. కో. తీర్మానించిరి(1).

సమష్టికుటుంబమునకున్న ఇల్లును పంచుకొనునప్పుడు, ముందె వ్వుడైన మెంబర్లలో నెవనికైనను కాపురముండుటకు యిష్టములేని చో ఇంతసొమ్మునకు తక్కిన మెంబర్లకు యిచ్చి పేయవలయునని వ్రాసి కొన్నచో అది చెల్లును(2).

ముగ్గురు సోదరులు పంచుకొనుచు ఒక భాగమునకు బదులుగా సాలునకు అతనికి రు 100-0-0 చొప్పున యిచ్చుచుండవలయునని యు, అట్టివ్యక్తిపోయినచో అతని భాగము నాతడు రాబట్టుకొనవచ్చు ననియు దస్తావేజు వ్రాసికొనిరి. సామీప్య లేదు. ఆ సోదరుడు తన భాగమును మరల రాబట్టుకొనవచ్చునని తీర్మానించిరి(3).

తండ్రి కొంతద్రవ్యమునో, కొంతభూమినో, పుచ్చుకొనిగాని, లేదా తనకుజీవనాధారమునిమిత్తము సంవత్సరమునకు కొంతద్రవ్యము నిచ్చుచుండుటకు యేర్పరచుకొనిగాని, సమష్టికుటుంబాస్తిలోని తన భాగమును వదిలుకొనినచో అంతటనుండియును తండ్రి సమష్టి కుటుంబమెంబరుగా నెన్నబడడు. విభజించుకొనినవానివలెనే యెంచ బడును(4).

(1). 25 మ 585.

(2). 25 మ 585.

(3). 47 మ. లా. జ. 605.

(4). 46 మ. లా. జ. 590.

ముగ్గురుసోదరులు పంచుకొనిరి. ఇందులో ఎవరికైనను పురుషసంతానము లేనియెడల, వారిబాటా పురుషసంతానమున్నవారికి చెందవలయునని, వ్రాసికొనిరి కాని అదిచెల్లదని తీర్మానించిరి(1)

25. సమష్టికుటుంబాస్తిలో భాగమునకు హక్కుకలిగియున్న విభాగముకొరకు వారిలో నెవరైనను తనభాగమును పంచియిమ్మని ఎవరు దావా చే తక్కినవారిని కోరినప్పుడు అట్లు చేయరేని, ఆతడు యవచ్ఛయ. విభాగముకొరకు దావా చేయవచ్చును(2).

మైనరుతరపున విభాగముకొరకు దావాచేయవచ్చునా? కూడ దా? అనువిషయము రివ పేరాలో తెలుపబడినది. కావున అచ్చట చూడవలయును. సమష్టికుటుంబాస్తిలోని యొకభాగమునుగాని, యొకని భాగమునుగాని కోర్టువేలములోగాని ప్రయివేటుగాగాని కొన్నక్రియదారు దావాతేవచ్చునా? అనువిషయము రివ పేరాలో చర్చింపబడినది. మరియు, 180-186 పేజీలనుకూడ చూడవలయును.

సమష్టికుటుంబాస్తియొక్క భుక్తమునుండి తొలగింపబడిన మెంబరు అట్లుతొలగింపబడిన 13 సంవత్సరములలోపున దావా తేవలయును. లేనిచో కాలదోషము పట్టును.

విభాగపుదావాలో మైనరుకుమాత్రతరపున తండ్రి గార్డియనుగానుండి పనిచేయవచ్చును. తండ్రికికూడ భాగముండునుకదాయని మైనర్లకు వ్యతిరేకమైచలాభము తండ్రికి కలదనిచెప్పకూడదు(3).

ఒకమెంబరు కొంతఆస్తిని యితరునకు విక్రయించినప్పుడు తక్కినమెంబర్లు ఆయాస్తిలోనితమభాగములను విభాగించి వేరుచేయుటకొరకు ఆక్రియదారునిపైని దావాతేవచ్చును.

(1). 117 ఇం. కే (పా) 38.

(2). 18 క 157.

(3). 87 ఇం. కే (మ) 42.

26. విభాగముకొరకు తేబకుదా చాలలో యీదిగువనుదాహ

రింపబడినవారు పార్టీలుగా నుండవలయును.

విభాగపుదాహ

లో ఎవరెవరు

పార్టీలుగానుండ

వలయును ?

(1). సమస్తికుటుంబ స్త్రీయందు అప్పుడు భాగమును పొందుటకు హక్కు కలిగియున్న సమస్తికుటుంబ

మొంబర్లు అందఱును. (12 వీ. రి. 256)

(2). అవిక్త భాగమును కొన్నక్రయదార్లును తనఖాపట్టిన తనఖా దార్లును.

(3). పోషణకుగాని వివాహవ్యయమునకుగాని హక్కు కలిగి యున్నస్త్రీలు.

(4). బొంబాయి మొదలగు రాష్ట్రములలో భాగమునకు హక్కు కలిగియున్న భార్య, తల్లి, తండ్రితల్లి, (మద్రాసు రాజధానిలో అక్కర లేదు.)

తండ్రియును కుమార్లును పంచుకొనునప్పుడు ఆకుమారుల కుమారులు పార్టీలుగా నుండనక్కర లేదు పార్టీలుగా చేర్చినను తప్పులేదు(1).

కుటుంబమొంబర్లలోగాక ఇతరులతో విభాగము చేసికొను నప్పుడు, సమస్తికుటుంబముతరపుర కర్త లేక తండ్రి పార్టీగా నుండే నేని, వారిపుత్రపౌత్రాదులు పార్టీలుగా నుండనక్కర లేదు(2).

రెండుశాఖలు విభజించుకొనునప్పుడు ఆయాశాఖలలోనున్న యజమానులు (heads) పార్టీలుగా చేరినచాలును. ఆయాశాఖలలో నున్నట్టివారిపుత్రపౌత్రులు చేరనక్కర లేదు(3).

(1) 67 ఇం. కే (పా) 156.

(2). 124 ఇం. కే (సిం) 317.

(3). 141 ఇం. కే (లా) 45, 567; 121 ఇం. కే (పా) 830.

విభాగపుదానాలలో ఋణదాతలు పార్టీలుగాచేరి తమబాకీల తీర్మానముకొరకు ఆస్తిపైని రిసీవరును అప్పాయంటు చేయించ వచ్చును(1).

వాది విభాగమునకు దానాతెచ్చినప్పుడు ఒకప్రతివాది తక్కినప్రతివాదులతో తనభాగమును విభజింపుమని కోరవచ్చును(2).

27. విభాగముకొరకు తెచ్చేడిదానాలలో అప్పటికి కుటుంబ

మునకున్నయావదాస్తియును అప్పులును చేరవల

యును. కొంతఆస్తికి దానాతెచ్చి కొంత విడిచిపెట్టి

బడరాదు(3).

విభాగపుదానాల
లో ఆస్తియంత
యునుచేరవలయు
నా? కొంతకుదా
నా తేవచ్చునా?

పొరబాటునగాని, మరచిపోవుటవలనగాని,దగా

వలనగాని ఏదేని కొంతఆస్తి మొదటిదానాలోచేర

నిచో, దానివిభాగముకొరకు మరల దానాతేవచ్చును(4) మొదటి

విభాగము రద్దుచేయనక్కరలేదు.

కొంతఆస్తివిభాగమునకుమాత్రమే తెచ్చినదానా కొట్టిజేయ బడవలయును(5).

సమష్టికుటుంబాస్తిలో కొంతభాగమును కోర్టువేలములోగాని ప్రియివేటుగాగాని కొన్నక్రియదారుడు మొత్తమువిభాగమునకు

(1). 119 ఇం. కే (సా) 687.

(2). 61 ఇం. కే 596.

(3). 85 ఇం. కే (మ) 508; 35 ఇం. కే 370; 14 క 122; 77 ఇం. కే (క) 790; 1929 (ఔ) 162; 16 మ 97; 35 ఇం. కే 545; 181 ఇం. కే (లా) 209; 23 బొం 144; 12 క 566; 7 బొం 272.

(4). 188 ఇం. కే (సా) 186; 98 ఇం. కే (మ) 538; 40 ఆ 874; 12 క. పి. నో. 127; 13 క. పి. నో. 309; 46 ఇం. కే 226; 110 ఇం. కే (క) 60.

(5). 120 ఇం. కే (లా) 544; 141 ఇం. కే (లా) 434.

దావా తేవలయునా? కొన్న ఆస్తికొరకు విభాగపుదావా తేవలయునా? అనువిషయమునుగూర్చి ఆరవప్రకరణములో తెలుపబడినది(1). కావున అచ్చట చూడవలయును.

దావాలో మొట్టమొదట ఆస్తియంతయును పొరబాటున చేర్చకపోయినను ప్లయింట్ను తవరించుటమూలముగా ఆస్తినంతనుచేర్చవచ్చును(2) కానికొంత ఆస్తికి దావాతెచ్చి తక్కినదానికి ముందు విభాగపుదావా తెచ్చుకొనబడునని వ్రాసినను ఆదావా చెల్లదు(3).

నాది ప్లయింట్లో చేర్చకుండవిడిచిపెట్టిన ఆస్తులను ప్రతి నాది స్టేట్మెంట్లో తెలుపవలయును. అట్లు తెలుపనిమొదల నాదిదావా కొట్టి వేయకూడదు(4).

కొంతవిభాగమైనపిమ్మట, మిగిలినసమష్టి ఆస్తికి వారు సామాన్యభాగస్వాములగుదురు. కావున వేరు వేరుగా దావాచేయవచ్చును(5).

సమష్టికుటుంబము, యితరులతో భాగస్వామిగానున్నప్పుడును, కొందరుమొంబర్లుమాత్రమే కొంతయాస్తియందు హక్కును కలిగియున్నప్పుడును ఆయాస్తులకుమాత్రము ప్రత్యేకముగా దావా తేవచ్చును(6).

సమష్టికుటుంబములోనియొక మొంబరు కొంత ఆస్తిలోని తన భాగమును విక్రయించినప్పుడు తక్కినమొంబర్లు ఆయాస్తిలోని తమ

(1). 181, 182, 183 పేజీలు; 14 క 122; 16 మ 98.

(2). 1 పా. లా. జ. 493; 117 ఇం. కే (ఓ) 412; 85 ఇం. కే 370; 58 ఇం. కే 274; 25 మ 267; 14 క 122; 825.

(3). 1927 మ 218.

(4). 1929 ఓ 257=118 ఇం. కే 87; 58 ఇం. కే 275 (అ)

(5). 119 ఇం. కే (బాం) 779.

(6). 34 మ 269; 14 ఇం. కే 524; 28 బాం 597.

వాటాలను పంచియిమ్మని దావా తేవచ్చును(1). అవిభక్తభాగమును కొన్నక్రియదారుకూడ తక్కినమెంబర్లు అభ్యంతరముచెప్పకపోయినచో తాను కొనినయాస్తిలోని తనభాగమునకు వేరుగా దావాతేవచ్చును.

వేరువేరు జ్యూరిస్ డిక్షనులలో నున్నయాస్తులన్నిటిని ఒకే దావాలో చేర్చనక్కరలేదు. ఆయాకోర్టులలో వేరువేరుగా దావాలు చేసికొనవచ్చును(2).

మొదటి విభాగములో కొంతఆస్తి చేరలేదని దావా తెచ్చునెడల, ఆసంగతిని స్పష్టముగా వాదియే రుజువు చేయవలయును(3).

సమష్టికుటుంబము, యితరులతో జాయంటుగా కొంత ఆస్తిని కలిగియున్నప్పుడు ఆయాస్తిని వాది మొత్తపు విభాగపుదావాలో చేర్చనక్కరలేదు. ఆయాస్తికొరకు వేరుగ దావా తెచ్చుకొనవచ్చును(4).

కుటుంబముతొలూకు ఆస్తి కొంత అక్రమముగా యితరుల స్వాధీనములో నున్నప్పుడు, దానిని విడిచిపెట్టి మిగిలినదానికి విభాగపుదావా చేయవచ్చును. విడిచిపెట్టినదానినిగూర్చి మరల దావా తెచ్చుకొనవచ్చును(5).

(1). 28 అ 50; 19 మ 267; 22 ఇం. కే 44.

(2). 82 ఇం. కే 428; 77 ఇం. కే (క) 790; 28 మ 216; 14 క 885; 22 బొం 922.

(3). 71 ఇం. కే 48; 72 ఇం. కే (క) 680.

(4). 46 ఇం. కే 255; 1928 క 501; 84 మ 269; 15 మ 284.

(5). 28 బొం 597; 134 ఇం. కే (సిం) 895; 7 బొం 272.

కుటుంబముతాలూకు కొంత ఆస్తి తనఖాలో నున్నప్పుడు, అది గాక మిగిలిన ఆస్తికి దావా తేవచ్చును. తనఖా వదలినపిమ్మట ఆయా స్తికి మరల దావా తేవచ్చును(1).

నిలవయున్న సొమ్మును పంచిపెట్టించుమని తెచ్చినదావాలో భాగవిభాగమని శంకింపకుండ ప్రి. కౌ. వారు నిలవసొమ్మును విభజించి తక్కిన యాస్తుల విభాగవిషయమై తరువాత విభాగములో నిర్ణయింపవలయునని తీర్మానించినారు(2).

28. విభాగపుదావాలలో దావా దాఖలు అగుట కయ్యెడి ఖర్చులుమాత్రము పార్టీలు అందరును సమానముగా వహింపవలయును. తక్కిన ఖర్చులను ఎవరివి వారే వహింపవలయును. ఇది ప్రధానసూత్రము(3).

విభాగపుదావాలలో ఖర్చులు.

విభాగపుదావాలలో ప్రిలిమినరీ డిక్రి యగునంతవరకును ఎవరి ఖర్చులను వారే భరింపవలయునని పాట్నా, కలకత్తా హైకోర్టులు తీర్మానించినవి. వాది విభాగము చేయుమని ప్రతివాదుల నడిగినప్పటికి వారు అంగీకరించ లేదనేకారణముమీద ప్రతివాదులను ఖర్చులను భరించుడని చెప్పట న్యాయముకాదు(4).

(1). 23 మ 608; 12 బొం. హై. రి. 148.

(2). 55 క 944.

(3). 11 ఇం. కే (బొం) 914.

(4). 125 ఇం. కే (పా) 129; 34 క 878; 28 ఇం. కే (క) 446; 6 ఇం. కే

29. ఎవ రెవరి కెంతెంతభాగము రావలసియుండు ననువిషయమున స్మృతివచనము లివి:—

భాగనిర్ణయవిషయమున స్మృతివచనములు.

అనేక పితృకాణాంతు పితౄతో భాగకల్పనా ।
విభజేరం త్సుతాః పిత్రో యార్ధ్వం రిక్త మృణాం సమమ్ ॥
భూర్యో పితామహోపాత్తా నిబంధో ద్రవ్యమేవనా ।
తత్రస్యా త్సదృశం సామ్యం పితుః పుత్రస్య చైవహి ॥

పినతండ్రులు పెనతండ్రులు గలవారికి తండ్రులభాగప్రకారముగా భాగముయొక్క యేర్పాటు చేయవలయును. తల్లితండ్రులయనంతరమునందు కుమారులు ఆ స్త్రీని రుణమును సమముగా విభజించుకొనవలయును. పితామహులచేత సంపాదించబడినభూమి, సువర్ణాదిద్రవ్యము, మిరాసి, వీటియందు తండ్రికిని కుమారునకును సమానముగా హక్కు అగుచున్నది.

యాజ్ఞ్యవల్క్యులు.

ఇదానీం వైతామహే పాత్రాణాం విభాగే విశేష మూహ ॥
యద్యపి వైతామహే ద్రవ్యే పాత్రాణాం జన్మనా ధ్వత్వం పుత్రైర్విశిష్టం తథాపి తేహం పితృద్వా ర్జణైవ వైతామహద్రవ్యవిభాగకల్పనా ।
నస్వస్వాపేక్షయా । ఏతదుక్తం భవతి. యదా అవిభక్తాభాతరః పుత్రానుత్పాద్య దివంగతా స్తత్రైకస్య ద్వాపుత్రా వన్యస్య త్రయోఽపరస్య చత్వార ఇతి పుత్రాణాం వైషమ్యే తత్ర ద్వావేకం స్వపిత్రం శం లభేత । అన్యే త్రయో వ్యేక మంశం పితౄం చత్వారో వ్యేకమేవాంశం పితౄలభంత ఇతి. తథా కేషుచి త్పుత్రేషు ధ్రియమాణేషు కేషుచి త్పుత్రానుత్పాద్య వినష్టేషు వ్యయమేవ న్యాయం. ధ్రియమాణా స్సంశాన్ లభంతే వినష్టాణామపి పుత్రాః పిత్ర్యా నేవాంశాన్ లభంత ఇతి ॥

పితామహద్రవ్యమందు పాత్రులకు విభాగవిషయమున విశేషమును చెప్పుచున్నాడు. పితామహద్రవ్యమందు పాత్రులకు జన్మము చేతనే హక్కుకలుగుచున్నదని చెప్పబడినను ఆద్రవ్యవిభాగము యొక్క యేర్పాట్ల తండ్రివారిగామాత్రమే చేయవలయునుగాని, పాత్రులచుట్టి కాదు. అనగా అన్నదమ్ములు విభాగము చేసికొనక, గతించినపక్షమందు వారిలో నొకవికొక్క కొడుకును, మరియొకని కిద్దరు కొడుకులును, ఇంకొకనికి ముగ్గురు కొడుకులును ఇంట్లెందరు కొడుకులు ఉండినను, వారు తమతమ తండ్రియొక్క యొకభాగమునే పొందుదురు. కాని తమసంఖ్యకు పరిమైన భాగములను పొందజాలరు. అన్నదమ్ములలో కొందరు జీవించియుండి కొందరు మృతులైనపక్షమందు, జీవించియుండువారును గతించినవారి పుత్రులును జేరి పంచుకొనునపుడు జీవించియుండువారు తమతమభాగములను మృతులైనవారిపుత్రులు తమతండ్రిభాగమును పొందుదురని తాత్పర్యము.

వ్యా॥ అధునా విభక్తే పిత ర్యవిద్యమానభాతృకే నా పాత్రస్య పితామహే ద్రవ్యే విభాగో నాస్తి, ధ్రియమాణే పితరి పితృతోభాగకల్పనేత్స్య క్తత్వా దభవతు నా స్వాద్వితవ త్పితురిచ్చయై వేత్యా శంకిత ఆహా భూరితి॥ భూశ్శాలిక్షేత్రాదికా, నిబంధ ఏకస్యవర్ణభార్య స్వేయంతి సర్థాని తథేకస్య క్రముకఫలభార స్వేయంతి క్రముకఫలా నీత్యాద్యుక్తలక్షణః, ద్రవ్యం సువర్ణరజతాది యత్పితామహేన ప్రతి గ్రహవిజయాదిలబ్ధం తత్ర పితుః పుత్రస్యచ స్వామ్యం లోకప్రసిద్ధ మితికృత్వా విభాగోస్తి, హి యస్మా త్తత్సదృశం సమానం తస్మాన్న పితురిచ్చయైవ విభాగో నాస్తి పితృభాగద్వయం. అతశ్చ పితృతో భాగకల్పనే త్యేతత్సామ్యే సమేపి నాచనికం-విభాగంచే త్పితాకు ర్యాదిత్యేత త్సాద్వితవిషయం-తథా ద్వావంశౌ ప్రతిపద్యేత విభజ న్నాత్మనః పితే త్యేతదపి-స్వాద్వితవిషయం జీవతో రస్వతంత్రస్వాస్య జర

యాపిసమన్విత- ఇత్యేతదపి పారతంత్ర్యం మాతాపితౄర్జిత ద్రవ్యవిషయం-తథా అనీశా స్తేహిజీవతోరిత్యేతదపి-తథాచ-సరజస్కాయాం మాతరి సస్పృహేచ పితరి విభాగ మనిచ్ఛత్యపి పుత్రేచ్ఛయా పితా మహాద్రవ్య విభాగో భవతి-తథా అనిభక్తే నపితౄవైతామహేద్రవ్యే దీయమానే విక్రీయమాణేనా- పాత్రస్య నిషేధేష్యధికారః పితౄర్జితేతు ననిషేధాధికార స్తత్రతంత్రత్వాదనుమతి స్తుకర్తవ్యా-తథాహి వైత్యకే వైతామహేచ స్వామ్యం యద్యపి జన్మనైవ-తథాపి-వైత్యకే పితృపరతంత్రత్వా త్పితుశ్చార్జక త్వేన ప్రాధాన్యా త్పితౄదినియుజ్య మానే స్వాగ్జితద్రవ్యే పుత్రాణా మనుమతిః కర్తవ్యా-వైతామహేతు ద్వయో స్వామ్య మవిశిష్టమితి నిషేధాధికారో వ్యస్తీతి విశేషః- మనురపి-వైత్యకంతు పితాద్రవ్య మనవాప్తం యదాపున్నయాత్ న తత్పుత్రై రభజేత్సార్థ మకామ స్వయమ్నాగ్జిత మితి-యత్పితామహర్జితంకేనా వ్యవహృతం పితామహే నానుద్ధృతం యది పితౄద్ధరతి తత్ స్వాగ్జితమేవ పుత్రై స్సార్థమకామ స్వయంనవిభజే దితివర్ధ పితామహర్జిత మకామోపి పుత్రేచ్ఛయా పుత్రైస్సహ విభజే దితి దర్శయతి॥

తా॥ తండ్రిభాగప్రకారము పితామహద్రవ్యమును పాత్రులు పొందవలయునని చెప్పుటచేత తండ్రి విభక్తుడయిగాని భ్రాతలు లేని

పితామహద్రవ్య
మునందు పాత్రు
నకుఁ దన తండ్రి
తో సమానమైన
స్వాతంత్ర్యము
గలదు.

వాడయిగాని యున్న పక్షముం దతడు జీవించియుం
డగాఁ బైతామహద్రవ్యమందుఁ బాత్రునకు విభాగ
ములేదనియు స్వాగ్జితమందువలెఁ దండ్రియిచ్చచేత
విభాగము కలుగవలయుననియు శంకకలుగగా దత్ప
రిహారము చేయబడుచున్నది. పితామహుడు సంసా

దించిన భూమి, మిరాసిద్రవ్యము, వీనియందు పాత్రు
నకుఁ దనతండ్రితోడ సమానమైన స్వామ్యముగలదు గనుక దండ్రికి

విభాగేచ్ఛ లేకున్నను విభాగము కలుగును. తండ్రి యిచ్చ చేత బుత్రులకు విభాగము చేయవలయుననునదియు, విభజించుకొనునప్పుడు తండ్రి రెండుభాగములఁ బొందుననునదియు, తల్లిదండ్రులు జీవించియుండునపుడు కొడుకెంతవయస్సు వెల్లిన వాడైనను స్వతంత్రుడుగాడనునదియు తండ్రియొక్క స్వార్జితద్రవ్యవిషయము కాబట్టి తల్లికి ముట్టుడుగకయున్నను, తండ్రి ద్రవ్యస్పృహగల వాడైయున్నను, విభాగము నిచ్చగింపకయుండినను, పుత్రుడు ఇచ్చగించుటచేతనే పితామహాద్రవ్యమందువిభాగము కలుగును. అట్లే విభక్తుడైన తండ్రి పితామహాద్రవ్యమును దానముగాని విక్రయముగాని చేయునపుడు పుత్రునకు నిషేధింప నధికారము గలదు. తండ్రి స్వార్జితద్రవ్యమును దానవిక్రయాదులుచేయునపుడు పుత్రునకు నిషేధింప నధికారము లేదు. కనుక అట్టివిషయమై అనుమతింపవలయును. మనునచనమందు బిత్త్వక్రమాయాతమయి యన్యైకాంతమయిన దానినుద్ధరించిన తండ్రి కది స్వార్జితమగుచున్నది గనుక నతని కిష్టము లేనిపక్షమందు దానిఁ గొడుకులకుఁ బంచి యీయనక్కర లేదనియున్నది గనుకఁ బితామహాద్రవ్యమునందు ఇష్టము లేకున్నను గొడుకులు కోరినపుడు పంచి యీయవలయుననియే తెలియవచ్చుచున్నది.

30. సమస్తి కుటుంబమెంబర్లు విభజించుకొనునప్పుడు ఎవ
భాగ రెవరి కెంతవాటా రావలయును అను విషయమున
నిర్ణయము. నీదిగువ నిబంధనలను గమనింపవలయును.

(1). తండ్రియును కుమాళ్లును పంచుకొనునప్పుడు ప్రతికుమారుడును తండ్రితో సమానవాటాకు హక్కు కలిగియుండును. ఒకనికి నలుగురు కుమారులున్నారనుకొనుడు అప్పుడు ఆస్తి

అయిదు వాటాలుగా చేయబడి, తండ్రికొక వాటాయును
కుమారులకు తలకొక వాటాయును వచ్చును

క, తండ్రి. చ, ట, లు కుమారులు. త, చ, యొక్క
కుమారుడు. ప, ట, యొక్క కుమారుడు. కుటుంబదీప్తిలో
నున్నప్పుడు, ఆస్తిని మూడుభాగములుచేసి క, చ, ట, లు
ముగ్గురుకు తలయొక భాగమును దీసికొనవలయును. చ.
యొక్క మూడవవంతులో సగము, త, కును; ట యొక్క
మూడవవంతులో సగము ప, కును వచ్చును. ఇట్లే మిగతా
విషయములను ఊహించుకొనవలయును.

- (2). సోదరులు విభజించుకొనునప్పుడు, అందరును సమానముగా
హక్కుకలిగి యుందురు. జ్యేష్ఠునకు ఉద్ధారాంశము (జ్యేష్ఠ
భాగము) నీయవలయునని చాల స్మృతులలో చెప్పబడియు
న్నది. కాని యిప్పుడు వ్యాయస్థానములలో జ్యేష్ఠ భాగము
నిప్పించుట లేదు. వారిలోవారు ఇచ్చినను అది మైనరుకు బయి
డుచేయదు(1). జ్యేష్ఠ భాగమునకు హక్కులేదనికూడ తీర్పు
లున్నవి. అందుచే ఆస్మృతుల నిట నుదాహరించలేదు. అజ్ఞా
చినవానికి రెండు భాగముల నిచ్చుపద్ధతియు సమములోలేదు.
- (3) ఒక కుటుంబవృక్షమున, ఒకటికంటె నెక్కువ శాఖాకుటుం
బము లున్నప్పుడును, వాటికి ఉపశాఖాకుటుంబములున్నప్పు
డును తండ్రిలనుబట్టి భాగము తేర్పడుచుండును. కాని మెంబర్ల
సంఖ్యనుబట్టి భాగము తేర్పడవు.

ఉదా:—ఒక కుటుంబమున ముగ్గురు సోదరులున్నారనుకొనుడు.

మొదటివానికి ఒక కుమారుడును, రెండవవానికి ముగ్గురుకు

(1). 71 ఇం. కే (చ. ఫు. బెం.) 177; 57 ఇం. కే (చ) 18; 47 ఇం. కే

మారులును, మూడవవానికి నల్లరుకుమారులును ఉన్నారను
కొనుడు. తండ్రిలనుబట్టి ఆస్తిని మూడుభాగములనుచేసి
మొదటివానికిమూడున కొకవాటాయును, రెండవవానికిమూ
ళ్లు ముగ్గురును కలిసి యొకవాటాయును, మూడవవానికిమూ
ళ్లు నల్లరును కలిసి యొకవాటాయును పుచ్చుకొనవలయును
గాని, ఆస్తిని ఎనిమిదివాటాలుగా చేసి తలయొకవాటాయును
పుచ్చుకొనకూడదు. ఈరూలు, సమష్టికుటుంబాస్తిని పంచు
కొనునప్పుడే వర్తించును. కాని, వారసత్వముచేవచ్చిన సప్ర
తిబంధదాముము మొదలగువాటికి ఈరూలువర్తించదు. దాహి
త్రులకును ఇది వర్తించదు.

(4). సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో ఒకడు చనిపోయేనేని అతనిభాగ
ము అతనికి పుత్రసంతతి యుండేనేని, ఆపుత్రసంతతిలో లీనమ
గును. పుత్రసంతతి యనగా పుత్రపౌత్రప్రప్రప్రత్రులని యర్థము.
మూడుతరములకుపిమ్మట ప్రప్రప్రత్రులు మొదలగువారు
మాత్ర మిందులో చేరరు. అట్టిపుత్రసంతతిలేనప్పు డాతనిభా
గము తక్కినమెంబర్లలో లీనమగును.

(5). దత్తస్వీకారమైనపిదప ఔరసుడు జన్మించేనేని, కుటుంబాస్తి
యందు ఒక ఔరసున కెంత భాగమువచ్చునో, ఆభాగములో
నాల్గవవంతు దత్తునకు వచ్చును. ఎట్లనగా:—క 'తండ్రి' చ.
దత్తుడు. ట త, లు ఔరసపుత్రులు వీరందరును విభజించు
కొనునెడల, ఆస్తిమొత్తములో షడుమూడవవంతు దత్తునకు
వచ్చును. క, చనిపోయినపిమ్మట విభజించుకొనిరేని, దత్తు
నకు తొమ్మిదవంతువచ్చును. ఈనియమము బ్రాహ్మణక్షత్రి
యశైశ్యులకు మాత్రమే వర్తించును. శూద్రులలో మాత్ర
ము దత్తుడు తండ్రితోను ఔరసపుత్రుతోను సమభాగము

నకు వాక్కుకలికియుండును (1) అయితే దత్తపుత్రుని ఔర
సునిగా నెంచినచో ఎంతభాగము ఏర్పడునో అందులో నాల్గ
వవంతుమాత్రమే దత్తునకు వచ్చునని యొకవాదమున్నది.
ఆవాదము ననుసరించినచో వైనచెప్పినకేసులో పదుమూడవ
వంతునకు బదులుగా పదునారవవంతును తొమ్మిదవవంతు
నకు బదులుగా పండ్రెండవవంతును వచ్చును. దాసీపుత్రుల
నుగూర్చి ప్రి. కౌ. వారు 71 ఇం. కే. 643 లోను, మ. హై.
వారు 48 మ 1 లోను చెప్పినవాక్యములు దత్తపుత్రునకుకూడ
వర్తింపజేసిరేని, యీవాదము న్యాయమైనదే యగును. ఈ
వాదమునకు మితాక్షరినోనే యాధారమున్నది. భాగమును
లెక్కకట్టటకై స్మృతులకర్థము తీయుటలో నీభేదము వచ్చు
ను. అయినను,

(6). దాసీపుత్రులును ఔరసపుత్రులును గలకుటుంబములో ఒక
ఔరసపుత్రున కెంతభాగము వచ్చునో, అందులో సగము
భాగము దాసీపుత్రునకు వచ్చును. తండ్రి జీవించియుండగా
దాసీపుత్రుడు భాగమును కోరజాలడు. కావున నిచ్చట తం
డ్రిజీవయుము ప్రస్తావించబడలేదు. ఈభాగమును ఎట్లులెక్క
కట్టవలయునో ఉదాహరణగా చూపబడును.

ఉదా:—ఒక కుటుంబములో ఒక ఔరసుడును ఆరుగురుదాసీపుత్రు
లును గలరు. ఆరుగురను ఔరసులనుగానే భావింపవలయును.
అప్పుడు, ఆస్తి 7 వాటాలగును. అందులో సగమనగా ఒక్కొ

(1). 32 ఇం. కే (ప్రి.కౌ.) 463; 61 ఇం. కే (ప్రి.కౌ.) 690; 49 బొం 672;
17 బొం 100. 43 మ 898; 55 ఇం. కే (మ) 871; 31 ఇం. కే (మ) 574;
88 ఇం. కే (మ) 244; 89 ఇం. కే (బొం) 984.

కనికి $\frac{1}{14}$ వచ్చును. అనగా దాసీపుత్రులందరికిని కలిపి $\frac{3}{7}$ వంతును ఔరసునకు $\frac{4}{7}$ వంతును వచ్చును(1).

ఒక కుటుంబమున రెండుమూడు శాఖలున్నప్పుడు ఒకశాఖలోని యొకమెంబరు తనభాగమును పంచుకొనిపోయినపిదప తక్కిన అన్నిశాఖలలోని మెంబర్లందరును సమష్టిగానుండి మరికొంతకాలమునకు వారు విభజించుకొను సందర్భమున మొదటవిభజించుకొనిన వానివాటా లెక్కలోనికి తీసికొని ఆశాఖకు ఆవాటాపోగా మిగిలినదే పంచిపెట్టవలయునా? లేక ఆవాటా లెక్కలోనికి తీసికొననక్కరలేదా? అనువిషయమున బొంబాయి మదరాసు హైకోర్టులలో భిన్నాభిప్రాయములున్నవి.

విభాగపుదావా తేదీనాటికి కుటుంబముయొక్క స్థితినినుసరించి యుండవలయుననునది ప్రధానసూత్రము. అయితే ఈసూత్రము మొదటివిభాగమునకే అన్వయించునుకాని రెండవవిభాగమున కన్వయించదని మదరాసువారి యభిప్రాయము. రెండువిభాగములకును అన్వయించునని బొంబాయివారియభిప్రాయము.

ఉదా:—ఒకకుటుంబమున క, చ, ట, యను మూడుశాఖలున్నవి.

అందు ట, యను శాఖలో నల్లరు మెంబర్లున్నారు. అందుకడు తన $\frac{1}{12}$ వంతు విభజించుకొనిపోయెను. తక్కినవారందరును సమష్టిగా నుండిరి. మరికొంతకాలమునకు వారు విభజించుకొనుచుండిరి. అప్పటికున్నయాస్తిని మూడుశాఖలును సమానముగా పుచ్చుకొనవలయునని బొం. హై. వారియభిప్రాయము(2).

(1). 48 ను 1.

(2). 30 ఇం. కే (బొం) 918.

ట, తు రావలసిన $\frac{1}{3}$ లో, అదివరకు తీసికొనిన $\frac{1}{4}$ పోగా మిగిలిన $\frac{1}{4}$ వంతు ట, శాఖకును $\frac{1}{3}$ క, శాఖకును $\frac{1}{3}$ చ, శాఖకును వచ్చునని మ. హై. వారియభిప్రాయము(1).

31. సమష్టికుటుంబా స్తియందు తనకు భాగమక్కర లేదని ఏమెಂಬరయినను వదలివేయునెడల ఆతనిభాగము తక్కినమెంబర్లందరకును చెందునని యిదివరలో చెప్పబడినది(2). భాగమును వదలు కొనినవాని విషయము, తక్కినమెంబర్లందఱకొరకును తనభాగము నీయగలిగినప్పుడు అందు ఒకనికిగాని కొందరకుగాని తన భాగము నిచ్చుట కేలయభ్యంతరముండునని యెంచి మ. హై. వారొక కేసులో అట్లేయవచ్చునని తీర్మానించినారు(3). కాని ఒకమెంబరు తనవాటాహక్కును వదలుకొనుటకును తనభాగము నింకొకనికిచ్చుటకును భేదమున్నది. ఇచ్చుటయనినతోడనే అది దాన మనిపించుకొనుచు. సమష్టికుటుంబమెంబరు తనయవిభక్తభాగములోని యేభాగమును దానమియజాలడని యిదివరలో చెప్పియున్నాము(4).

భాగమును వదలుకొనుట విషయమై స్మృతివచన మిది.

“శక్త స్యానీహమానస్య కించి ద్దత్వా పృథక్క్రియా॥”

ఆర్జనశక్తిగలిగి భాగమందిచ్చు లేనివానికి కొంచె మిచ్చి విభాగము చేయవచ్చును.

యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి.

(1). E మ 362; 58 మ (పు. బెం) 1.

(2). 179 వ పేజీ.

(3). 11 మ 406.

(4). 177 వ పేజీ.

“స్వయమేవ ద్రవ్యార్జనసమర్థస్య పితృద్రవ్యమనీహమానస్య
నిచ్చతో యత్కించిద సారమపి తత్త్వాప్యధక్రియా విభాగః కర్త
వ్యః పితౄ తత్సూత్రాదీనాం దాయజస్మత్ మూఢాదితి॥”

పితృద్రవ్యమును గోరనివానివిషయమై చెప్పుచున్నాడు. ద్రవ్య
మార్జింపసమర్థుడై పితృద్రవ్యమును గోరమన్న కొడుకునకేదైన గొం
చెమిచ్చి నేఱుపరుపవలయును కొంచెమిచ్చి వేరుపరచుట యతనికొ
డుకు మొదలగువారు పిమ్మట నవిభక్తులమని వ్యవహారము తేకుండు
టకని యోచింపబడుచున్నది. మితాక్షరి.

ఒకడు నమస్తికుటుంబమునందు తనకుగలచాక్కును తండ్రికి
వదలివేసెను ఆవదలివేయుటవలన కలిగినలాభము కుటుంబమునంత
కును చెందుననియు, అందు అల్లు వదలివేసినవాని కుమారునకుకూడ
హక్కుఉండుననియు బొం. హై. వారొక కేసులో తీర్మానించి
యున్నారు(1)

ఒకమొంబరు తనకు రావలసినభాగముకంటె తక్కువభాగ
మును పుచ్చుకొని తక్కినది వదలివేయుట కభ్యంతరము లేదు(2).

32. విభాగమైనదని యంగీకరింపనప్పుడు విభాగమైనదా

విభాగమునుగూ
ర్చిన రుజువు విష
యమున స్మృతి
వచనములు.
తీదాయని తెలిసికొనుటను గూర్చి స్మృతికర్తలు
వ్రాసినవిషయము లివి:—
విభాగనిహ్నా నే జ్ఞాతిబంధుసాక్ష్యధిశేఖితైః ।
విభాగభావనాజ్ఞేయా గృహక్షేత్రైశ్చ యాతకైః॥

విభాగము నంగీకరించని విషయములో జ్ఞాతిబంధులిఖితసాక్ష్య
ములచేతను, గృహక్షేత్రాదులు వేరు వేరుగా నుండుటచేతను, విభాగ
మైనట్లు గ్రహింపవలయును. యాజ్ఞ్యవల్క్యస్మృతి.

(1). 33 బొం 267.

(2). 78 ఇం. కే (నా) 1045.

ఏవం విభాగ ముక్త్యా తత్సందేహే నిర్ణయమాహ । విభాగస్య
నిహ్న వే అపలాపే జ్ఞాతిభిః పితృవ్యాదిభి ర్బంధుభి ర్మాతృలాదిభి
సాక్షిభిః పూర్వోక్తలక్షణై ర్దేహ్యేన చ విభాగపత్రేణ, విభాగనిర్ణ
యో జ్ఞేయా జ్ఞాతవ్యః తథా యాతకైః పృథక్కృతై ర్గృహక్షేత్రైశ్చ
కృష్యాదికార్యప్రవర్తనం పృథక్పృథక్ పంచమహాయజ్ఞానుష్ఠానాంచ
నారదేనాపి విభాగలింగ ముక్తం॥ విభాగధర్మసందేహే దాయాదానాం
వినిర్ణయః జ్ఞాతిభి ర్భాగతేహ్యేన పృథక్కార్యప్రవర్తనాత్॥ భ్రాతృణా
మవిభక్తానా మేకో ధర్మః ప్రవర్తతే విభాగేనతి ధర్మోపి భవేత్తేషాం
పృథక్పృథక్॥ తథాపరాణ్యపి విభాగలింగాని తేనైవోక్తాని॥ సాక్షిత్వం
ప్రాతిభావ్యంచ దానంగ్రహణ మేవచ విభక్తా భ్రాతరః కుర్యు ర్నావి
భక్తాః కథంచనేతి॥

ఇట్లు విభాగమును జెప్పి యావిభాగవిషయమున సందేహము
గలిగిన పక్షమందు నిర్ణయించుటకు గారణముల జెప్పుచున్నాడు.
విభాగవిషయమై సంశయము కలిగినపక్షమందు పినతండ్రి పెదతండ్రి
మొదలగు దాయాదులచేతను, మేనఁబూను మొదలగు చుట్టాలచేతను,
ముందుచేప్పబడిన లక్షణములుగల సాక్షులచేతను, విభాగపత్రము
చేతను, చదివింపులు మొదలగునవి వేఱువేఱుగా జరిగించియున్నపక్ష
మందు వానిచేతను, ఇంట్లు భూములు వేఱువేఱుగా బెట్టుకొనియున్న
పక్షమందు వానిచేతను, అతిధిపూజాదులు వేఱువేఱుగా జరిగింపు
చున్న పక్షమందు వానిచేతను, విభాగముయొక్క నిశ్చయము దెలియ
వలయును. ఇక నారదులు చెప్పియున్న విభాగనిశ్చయహేతువులు
దెలుపబడుచున్నవి. విభాగధర్మమందు సంశయముగలిగినప్పుడు జ్ఞా
తులచేతను విభాగపత్రముచేతను వేత్పేరు వ్యాపారములయందు
ప్రవర్తించుటచేతను నిశ్చయముచేయవలయును. మరియు విభాగము
చేసికొనని భ్రాతలకు ధర్మమొకటిగానుండును. విభాగము చేసికొని

నపిమ్మట నది వేటుగానుండును. భ్రాతలు విభక్తులైనవా రొకరి కొకరు సాక్షులగుదురు, పూటకాపులగుదురు, ఇచ్చెదరు, పుచ్చు కొందురు. ఈకార్యము లవిభక్తులకు జరుగవు. కనుక నిష్టికార్యముల చేతను విభాగనిశ్చయమును దెలియవలయును.

33. విభాగమైనదని కొందరును కాతేదని కొందరును వాదిం

విభాగవిషయమున రుజువు భారము. చుచున్నప్పుడు, సామాన్యముగా హిందూకుటుంబము సమష్టియని భావనమున్నది కావున ఋజువు భారము, విభాగమైనదని వాదించువారిపై నుండును(1). విభా

గమైనదని రుజువు చేయుటకు ముఖ్యమైనది రిజస్టరు కాబడిన పారీఖత్తు.

పారీఖత్తులో నిర్దిష్టములైనమాటలలో పార్టీలు తమతమభాగములను పంచుకొనినట్లు ప్రాసీకొనియున్నప్పుడును, ఆపారీఖత్తువలన పార్టీలయొక్క విభాగోద్దేశము స్పష్టముగా తెలియుచున్నప్పుడును ఆప్రకారము నిజముగా విభాగము జరిగినదను సాక్ష్యము లేకపోయినను, పార్టీలను విభక్తులనుగానే యెంచవలయును. విభాగము నిజముగా జరిగినదని రుజువు చేయనక్కరలేదు(1).

కుటుంబము సమష్టియూ? వ్యష్టియూ? యని తగవువచ్చినప్పుడు, ఏకేసున కాకేసు సందర్భములనుబట్టి నిర్ణయింపవలయునేగాని జనరలుగా ఒకసూత్రమును నిర్ణయించుట కష్టము(2).

విభాగమైనట్లు రుజువుచేసిన చాలును. విభాగమైన తేదీని రుజువుచేయనక్కరలేదు(3).

(1). 108 ఇం. కే (అ) 419; 136 ఇం. కే (నా) 238; 50 అ 815.

(2). 13 ఇం. కే (పి).కా.) 80; 78 ఇం. కే (పా) 472; 46 ఇం. కే 252.

(3). 62 ఇం. కే (నా) 246.

విభాగముకొరకు వాది దావాచేసినప్పుడు విభాగము అదివర
కేజరిగినదని ప్రతివాది వాదించునెడల ఆవాదమును ప్రతివాదియే
రుజువుచేయవలయును(1)

ఏదైన కొంతఆస్తి సమస్తికుటుంబాస్తికాదని ప్రతివాదివాది
చునెడల ఆయాస్తి సమస్తికుటుంబాస్తియని వాదియే రుజువుచేయ
వలయును(2).

34. విభాగముగాని సెటల్ మెంటుగాని వ్రాతపూర్వకమయిన

రిజిస్టరు కాని పాఠీ దస్తా వేజు ద్వారాగా నుండిన నేగాని చెల్లదను నిర్బంధ
ఖత్తులు సాక్ష్యములేదు(3) కాని పాఠీఖత్తులుగాని, వాటాలజాబితాలుగాని వ్రాసికొనినయెడల అవి క్రమమైన స్థా
ముగా ఉపయోగించునా? పుమీద వ్రాయబడిరిజిస్టరు చేయబడిన నేగాని అవి
కోర్టులలో సాక్ష్యముగా అంగీకరింపబడకూడదు(4).

ఎవరెవరి కేయేవాటాలు వచ్చినది తెలియునట్లు వాటాలు
జాబితాలుగా వ్రాసికొని అందుపైని సంతకములును సాక్షిసంతకము
లును చేయబడియెచు. ఇది విభాగస్థితిని రుజువుచేయుటకై సాక్ష్యముగా
నంగీకరింపవచ్చునని తీర్మానించిరి(5). కాని, అదియే విభాగమును
రుజువుచేయుటకు ఏర్పరచుకొనిన కడపటి దస్తావేజు (final document)

(1) 1925 (ప్ర).కా.) 182; 60 ఇం. కే 482; 48 ఇం. కే 755.

(2). 180 ఇం. కే (నా) 108; 118 ఇం. కే (ప్ర).కా.) 897.

(3). 126 ఇం. కే (బొం) 891.

(4). 1928 రం 196; 52 మ 83.

(5). 71 ఇం. కే (మ) 274; 79 ఇం. కే (మ) 2; 117 ఇం. కే (మ) 720;
108 ఇం. కే (మ) 281.

గా నుండవలయునని యెంచి తేమాత్రము అది రిజప్టరు కావలయును గనుక సాక్ష్యముగా నంగీకరింపకూడదని తీర్మానించిరి(1).

రిజప్టరు కాని పారీఖత్తు విభాగస్థితిని రుజువుచేయుటకు పనికి వచ్చుచు కాని అది స్థిరాస్తియందు హక్కును రుజువు చేయుటకు సాక్ష్యముగా అంగీకరింపరాదని తీర్మానించిరి(2)

విభజించుకొనుటకు యగ్రమొంటు వ్రాసికొనచో అది రిజప్టరు చేయించనక్కరలేదు. కాని అదియే విభాగమును చేయునదియై నచో రిజస్టరు కావలయును(3).

35. విభాగమును రుజువు చేయుటకు వ్రాతమూలములైన పారీఖత్తు లేనప్పుడు విభాగ పారీఖత్తులు లేనప్పుడు, ఈదిగువ వ్రాసిన యంశ గమును రుజువుచేయునట్టి మూలనుబట్టి విభాగ మైనట్లూహింపవచ్చును.

(1) వేటుగా భోజనములు చేయుచుండుట.

(2) వేటు వేటుగా కాపురములుండుట.

(3) కొంతయాస్తి యొకరిపేరను కొంతయాస్తి వేరొకరి పేరను ఉండుట.

(4) ఆదాయమును వేరు వేరుగా పుచ్చుకొనుచుండుట.

(5) పితృదూల యాబ్దికములను వేటువేటుగా పెట్టుచుండుట.

(6) పన్నులను వేటువేటుగా చెల్లించుచుండుట.

(7) ఇతరులవద్ద వేరువేరుగా బదుల్లు తెచ్చుచుండుట.

(8) వేరుగా వ్యవసాయము చేసికొనుచుండుట.

(9) భూములను వేటువేటుగా అమరకము చేసికొనుచుండుట.

(1). 69 ఇం. కే (మ) 562.

(2). 87 ఇం. కే (మ) 285.

(3). 69 ఇం. కే (ప్రి.కా.) 128; 40 ఇం. కే (బొం) 88.

- (10) వేరుగా లెక్కలుంచుకొనుట.
 (11) ఆస్తులను వేరుగా అనుభవించుచుండుట.
 (12) సమష్టికుటుంబమెಂಬర్లలో ఒకరికొకరు బదుల్లనిచ్చుట. ఒకరి యాస్తి మరియొకరికి ట్రాన్సుఫరు చేయుట కవులున కిచ్చుట.
 (13) పశువులు, నవుఖర్లు, మొదలగువారు వేరు వేరుగానుండుట.

మైన వ్రాసిన వాటిలో విభాగోద్దేశము స్పష్టముగా రుజువుపడిన నేతప్ప 1-2-3 కార్యములవలన విభాగమైనట్లెంచరాదు. కారణాంతరములవలన సమష్టికుటుంబమెంబర్లు ఆకార్యములను వేరు వేరుగా చేయవచ్చును. అయితే వేరు వేరుగా ఒక్కొక్కటి తీసికొనినప్పుడు, ఆకార్యములవలన విభాగము రుజువు కాదు. కానియితరకార్యములతో కలిపి చూచినప్పుడు యివి విభాగమును సూచించును(1).

రివిన్యూలెక్కలలో ఎవరెవరి భాగమెంతయో తెలుపబడినంత మాత్రమున విభాగ మైనట్లెంచరాదు(2).

భోజనములు వేరుగా చేయుచు, రివిన్యూలెక్కలలో వేరుగా చూపబడి, కొంతఆస్తి పంపకమైనదని రుజువైనప్పుడు దరిమిలాను కొన్ని క్రియములు జాప్యంతుగా నున్నను, కోర్టు వ్యవహారములలో

(1). 19 మ. లా. జ. 517; 19 ఇం. కే (జా) 438; 4 మా. ఇం. అ 137; 18 ఇం. కే (పి) కా) 30; 2 మ 19; 26 ఇం. కే (మ) 32; 51 మ 1; 28 ఇం. కే 180; 31 క 162; 31 ఇం. కే (మ) 822; 1928 (లా) 569; 108 ఇం. కే (మ) 760; 97 ఇం. కే (నా) 730; 86 ఇం. కే (నా) 505; 72 ఇం. కే (లా) 742; 72 ఇం. కే (మ) 548; 67 ఇం. కే (క) 300; 94 ఇం. కే (అ) 944; 61 ఇం. కే 669; 64 ఇం. కే 714; 12 పా. లా. ట. 582.

(2). 56 ఇం. కే (పి) కా.) 306.

జాయంతుకుటుంబముని చెప్పినను, అది సమష్టికుటుంబము కానేరదని యును వ్యష్టికుటుంబమునియును తీర్మానించిరి(1).

ఒక్కొక్కరికింతభాగమని సమష్టికుటుంబమెంబర్ల పేర్లతో రివిన్యూలెక్కలలో సమోజుచేయబడినను అంతమాత్రమున విభాగమైనట్లెంచరాదు. పన్నులు చెల్లించుటనుబట్టి విభాగమైనట్లుగాని, కానట్లుగాని నిర్ధారణచేయవీలులేదు(2).

పైన చెప్పినకార్యములలో 6 మొదలు 11 వరకుగలవిషయములను రుజువుచేసినప్పుడు విభాగమైనట్లు ప్రత్యేకముగ ఋజువుచేయనవసరము లేదు(3).

చనిపోయినవానిభార్యపేర రివిన్యూలెక్కలలో సమోజుచేసినంతమాత్రమున నామెథర్త విభక్తుడైనట్లెంచరాదు(4).

సమష్టికుటుంబమెంబర్లలో ఒకరికొకరు బదుల్లు ఇచ్చిపుచ్చుకొనుటలు జరుగుచున్నట్లు రుజువైనచో అదిఆకుటుంబము. విభక్తమైనట్లు ప్రబలమైన సాక్ష్యముగను(5).

భాగములు నిర్ణయింపబడి ఎవరికి వారు పేరుగా వ్యవహారము జరుపుచున్నచో అది వ్యష్టియనుటకు తగిన సాక్ష్యముగానుండును(6).

(1). 121 ఇం. కే (సా) 662; 123 ఇం. కే (మ) 166.

(2). 49 మ. లా. జ (ప్రి.కా) 55; 48 మ. లా. జ. 88; 51 క. లా. జ. 592; 17 క. పీ. నో. 1045 (ప్రి.కా.); 111 ఇం. కే (అ) 83; 110 ఇం. కే (అ) 25; 119 ఇం. కే (పా) 817; 86 ఇం. కే 122; 88 ఇం. కే (ఔ) 568; 79 ఇం. కే 725.

(3). 1928 ఔ 509; 1930 మ 51; 17 ఇం. కే 766; 5 అ 512.

(4). 45 అ 729; 36 ఇం. కే 44; 48 ఇం. కే (ఔ) 153.

(5). 78 ఇం. కే (పా) 472.

(6). 65 ఇం. కే (పా) 687; 58 ఇం. కే (ఔ) 608.

తండ్రిపేరనున్న భూమిలకు లెక్కలలో ఆ పేరునుమార్చి కొన్ని టికి తండ్రిపేరును, కొన్ని టికి కుమారుని పేరును నమోజు చేసినచో తండ్రికుమారులిద్దరును పంచుకొన్నట్లు భావింపవలయును(1).

విభాగమైనట్లెంచవలయునా? కానట్లెంచవలయునా? యని సంశయముకలిగినప్పుడు, పారీఖత్తులు, యగ్రిమెంట్లు, మెంబర్లయొక్క యితరచర్యలు మొదలగునవి విమర్శించి చేయవలయును ఈవిషయములు కొన్నిప్రివికౌన్సిలుకేసులలో చక్కగా విమర్శింపబడినవి(2).

చాలకాలము వేరుగా కాపురమున్నట్లు రుజువయ్యేనని, ఆకుటుంబము విభాగమైనదని యెంచవచ్చును(3). మెంబర్లు అందఱును కలిసి వ్రాసియిచ్చిన ముక్త్యారునామాలో తాము విభక్తులమైనట్లు వ్రాసియుండిరేని విభాగస్థితి యేర్పడినట్లు రుజువగును(4).

36. సకృదంశో నిపతతి సకృత్కన్యా ప్రదీయతే ।

సకృదాహ దదాసీతి త్రీణ్యేతాని సతాం సకృత్ ॥

విభాగమును రద్దుచేయుడని ఎట్టిసందర్భములలోదావా లేవచ్చును? పిత్రాదులధనవిభాగము సోదరులకు న్యాయముగా ఒక్కమారే చేయదగినది. మరలమరలమార్చి చేయరాదు. తండ్రిమొదలగువారిచే నొకకన్య నొకనికి యొకమారే యివ్వబడును. అట్లే గోవులు మొదలైనవి ఒకనికి ఒకమారే యివ్వబడును. ఈమూడును సజ్జనులొక్కమారు చేయుదురుగాని మరలమరల చేయరు. మనుస్మృతి.

(1). 75 ఇం. కే (జె) 227.

(2). 31 క 262; 11 మా. ఇం. అ. 75; 14 మా. ఇం. అ 412; 4 మా. ఇం. అ 187; 128 ఇం. కే 689; 18 బెం. లా. 8. 225; 18 ఇం. కే 30.

(3). 44 మ 1; but see 90 ఇం. కే 722.

(4). 1926 మ 888.

అన్యోవ్యాపహృతం ద్రవ్యం విభక్తే యత్తు దృశ్యతే ।

తత్తున స్తే సమై రంతై ర్విభజేర నితి స్థితిః ॥

విభాగ కాలమును భాగస్వాములతో ఒకరివలన నపహరింప బడిన ద్రవ్యమేది కనపడునో దానిని వారు మరల సమానభాగములుగా విభజించుకొనవలయును యాజ్ఞ్యవల్క్యస్మృతి.

పరస్పరాపహృతం సముదాయద్రవ్యం విభాగకాలే చాహృతం విభక్తే పితృననే యదృశ్యతే తత్తుమైరంతై ర్విభజేర నితి స్థితి రేవం శాస్త్రసుగ్ధావా. అత్ర సమై రంతై రితి వదతోద్ధారవిభాగో నిసిద్ధః । విభజేర నితి వదతా యేనదృశ్యతే తేనైవ సగ్రాహ్యా మితి దర్శితం. ఏవంవచన స్యాన్ధవత్త్వా న్న సముదాయద్రవ్యాపహారే దోషా భావ పరత్వం. నను మనునా జ్యేష్ఠస్త్వైవ సముదాయద్రవ్యాపహారే దోషా దర్శితో నకనీయశాం. యో జ్యేష్ఠో వినికుక్వీత లోభా ద్రాభి త్యాన్యసీయశః । సజ్యేష్ఠ స్యాదభాగశ్చనియతస్య శ్చ రాజభి రితివచ నాత్. నైతత్ యత ముభావితస్వాతంత్ర్యస్య పితృస్థానీయస్య జ్యేష్ఠ స్యాపి దోషం వదతా జ్యేష్ఠపరతంత్రాశాం కనీయశాం పుత్రస్థానీయా నాం దుడాపూరికరిత్వా సుతరాం దోషో దర్శిత ఏవ । తథా చావిశే షేణైవ దోషశ్చూయతే. యా నైభాగినం భాగా న్నుదతే చయతే చైవం సయది చైవం నచయతే అథ పుత్రం పౌత్రంచ యత ఇతి. యోభాగినం భాగార్హం భాగా న్నుదతే భాగాదపాకరోతి భాగం తస్మై సప్రయచ్ఛతి- స భాగా న్నున్ననినమసనోత్తారం చయతే నాశయతి దోషిణం కరోతి- యది తం ననాశయతి తనా పుత్రం పౌత్రంచా నాశయతీతి జ్యేష్ఠనిశేషమంతరేణైవ సాధారణ ద్ర వ్యాపహారిణో దోష శ్రుతః- అథ సాధారణద్రవ్య మాత్మకోపి స్వం భవతీతి స్వబుద్ధ్యా గృహ్యమాణం నదోషమావహతీతి మతం- తదంత - స్వబుద్ధ్యా గృహీతేషి వర్జనీయతయా పరస్వయసి

గృహీతమేనేతి నిషేధానుప్రసేషా ద్దోష మావహత్యేచ- యథా
మాద్దేచరా విపన్నే సదృశతయా మాషేషు గృహ్యమాణే వ్యయ
జ్ఞేయావై మాషాఇతి నిషేధో నప్రవిశతి- ముద్గావయవబుద్ధ్యా
గృహ్యమాణత్వాదితి పూర్వపక్షిణోక్తే ముద్గావయవేషు గృహ్యమా
ణేషు వర్జనీయతయా మాషావయవాఅపిగృహ్యంత ఏవేతి నిషేధః
ప్రవిశత్యేనేతి రాద్ధాంతి నోక్తంతస్మాద్వచనతో న్యాయతశ్చ సాధా
రణద్రవ్యాపహారే దోషో స్త్యేనేతి స్థితః॥

పితృధనమును విభజించుకొనినపిమ్మట, విభాగకాలమందు
తెలియకుండచున్నట్టియు అన్యోన్యమహాపరింపబడినట్టియు సముదా
యద్రవ్య మేరికనపడునో దానిని సమానభాగములుగా విభజించు
కొనవలయును ఇది శాస్త్రమర్యాదయైయున్నది. ఇచ్చటసమాన
భాగములని చెప్పుటవలన ఉద్ధారవిభాగము (ఒకనికెక్కువయిచ్చుట)
లేదని యర్థము. విభజించుకొనవలయునని చెప్పుటచేత కనిపెట్టినవా
డొక్కడే పుచ్చుకొనకూడదని యర్థము. ఈవాక్యములవలన సము
దాయద్రవ్యాపహరణమందు దోషములేదని యర్థముకాదు. అయితే
సముదాయద్రవ్యాపహరణమందు దోషము జ్యేష్ఠునకుమాత్రమే
కలదుగాని, కనిష్ఠునకు లేదని మనుస్మృతియందు “యోజ్యేష్ఠో” అను
శ్లోకమునందు చెప్పబడియున్నది యనియందు రేమో ! అట్లుకాదు.
పితృస్థానీయుడై, పూజనీయుడై, స్వాతంత్ర్యమును గలిగియున్న జ్యే
ష్ఠునకే దోషమున్నదని చెప్పినపుడు, దండాపూపికాన్యాయముచేత
పుత్రస్థానీయులైన కనిష్ఠులకు అధికదోషముండుట స్పష్టము. గౌత
ములుకూడ యీయర్థమునే “యావై భాగినం” ఇత్యాదివాక్యముల
చేచెప్పి ఎవరికిని భేదమునుగాని దోషములేదనిగాని చెప్పియుండలేదు.

సాధారణద్రవ్యమందు తనకుకూడ హక్కుకలదని - యెంచి
తానాద్రవ్యమును తనదిగానే తీసుకొనుట హరించుట కాదనియు

అందుచే దోష మావహించుదనియు చెప్పెదరేమో ! అదివ్యాయము కాదు. ఇతరద్రవ్యమును హరింపకూడదని నిధించియుండుటచే నిషేధ వస్తువును పరిగ్రహించుటలో తనదియనుబుద్ధిచే పరిగ్రహించినను దోషమావహించును. పెసలులభింపనప్పుడు సాదృశ్యముగలవగుటచే మినుములను గ్రహించునప్పుడు యజ్ఞయాగాదులయందు మినుముల నుపయోగింపకూడదను నిషేధము నర్తింపదు. అయితే పెసరపప్పులను బుద్ధితో నిషేధింపబడినదై నను మినపపప్పు గ్రహించుటవలన దోష ములేదని చెప్పరాదు. మినపపప్పును గ్రహింపరాదను నిషేధమిచ్చుట నర్తించునని నిర్ణయింపబడినది(1). అందుచే, పై వాక్యముల ననుసరించి యును, న్యాయమునుబట్టియును సాధారణద్రవ్యసహజముండు దోషమున్నదనియే చెప్పవలయును.

ఒకసారి విభాగమైనప్పుడు, మరల విభాగముకొరకు దావా తేగూడదు. ఇది ప్రధాననియమము. 21. క. లా. జ. 23.

మొదటివిభాగములో నగా మోసము జరిగినదనుకారణ ముచే దానిని రద్దుచేయుచుని దావా తేవచ్చును. కాని అట్లుకోరు వానిపైని రుజువుభారము అధికముగానుండును. స్పష్టమైన సాక్ష్య ముండిననేగాని విభాగమును రద్దుచేయకూడదు(2).

కుటుంబమునకు రావలసినవాకీలను కర్త వసూలుచేసినప్పుడు అది విభాగమునాదు లెక్కలో చేరకపోయినచో ఆసామ్ములోని తమ వాటాకొరకు మూడుసంవత్సరములలోపునదావా తేవలయును. లేనిచో కాలదోషము(3).

(1). ఈ హేతువాదము మీమాంసాశాస్త్రములోనిది.

(2). 114 ఇం. కే (పి).కా.) 568; 23 బొం 385; 52 ఆ 596; 80 క 738; 81 క 262.

(3). 71 ఇం. కే (ఓ) 691; 15 ఇం. కే (ఓ) 882; 82 మ 191.

విభాగమునాటికి గర్భస్థుడై యుండి పిమ్మట జన్మించినవాడును, విభాగములో తండ్రి, భాగముకు తీసికొనకుండచున్నప్పుడు, అతనికి దరిమిలాను జన్మించినకుమారులును అదివరకు జరిగిన విభాగమును రద్దుచేయుటకు హక్కుకలిగియుండురు కుటుంబమునకు చెందని యితరుల ఆస్తిని కుటుంబాస్తియనుకొని దానిని అసమముగా విభజించుకొనినప్పుడు, యితరులకు తనఖా యిచ్చిన ఆస్తిని అందరును సమముగా పంచుకొనక కొందరివాటాలోనికి వచ్చునట్లు పంచుకొనినప్పుడు, ఇంకను ఇట్టి వేవయిన పొరబాటులను కలిపెట్టినయెడల ఒకరికొకరు ముజరాలనిచ్చుటమూలమున సవరించుకొనవచ్చును. లేదా మొదటి విభాగమును అనవరముననుసరించి రద్దుచేసికొనవచ్చును(1).

తండ్రి రుణములను చేయుచున్నాడనేకారణముచే విభజించుకొనినప్పుడు అది న్యాయమైనదై సచో దానిని రద్దుచేయుడని కోరుటకు వీలులేదు(2).

37. సమష్టికుటుంబాస్తియని యేది మూడవప్రకరణమున తెలుపబడియెనో అదియే విభజించుకొనదగిన యాస్తి. స్వార్జితము, ప్రత్యేకపుటాస్తి ఇవి భాగ్వాగ్దములు కావు. అవి విభాగార్హమైన యాస్తి. భాజ్యపుజనాందారీలు పంచుకొనుట కవకాశములేదు. తండ్రితో పూర్వార్జితసంబంధమయిన చరాస్తి పంచుకొనరాదని కొంతకాలము తలంపబడుచుండెడిది గాని యిప్పుడది యమలులో లేదు. చరస్థిరాస్తులను తండ్రితో విభజించు

(1). 21 బొం 333; 23 బొం 385.

(2). 62 ఇం. కే (ను) 981

కొనుటకు పుత్రులకు హక్కుకలదు(1). తనఖాయించిన ఆస్తి కూడ అమ్మక మైపోవువరకును విభాగార్హమే(2).

38. ఆస్తియొక్క స్వభావమునుబట్టి విభజించుకొనుటకు వీలు లేనివాటి విషయమున నేమిచేయవలయును ?

విభాగానర్హమైన
యాస్తి.

ఈవిషయమున స్మృతివచనములివి.

ఉదకయోగక్షేమకృతాన్నేష్వవిభాగః॥

స్త్రీషుచ సంయుక్తాయాం॥

బావులు చెరువులు మొదలగు జలాధారములను, ఇష్టాపూర్తములు మొదలగు యోగక్షేమకార్యములందును, పక్వముచేయబడిన యన్నాదులను విభజించుకొనకూడదు. దాసీలు, ఉంపుడుకత్తెలు మొదలైనవారిని విభజించుకొనుటలో ఎవరెవరు, ఎవరెవరితో మొదటి నుండియు, ఉపభోగమును చేయుచున్నారో వారువారు, వారివారి భాగములుగానే యుండవలయుననియు, అందరికిని కలసి యొక్కతె యే దాసీయున్నచో దానిచే వంతులుప్రకారముగా పనిచేయించు కొనవలయుననియు నర్థము.

గౌతములు.

వస్త్రంపత్ర మలంకారం కృతాన్నముదకంస్త్రియః ।
యోగక్షేమం ప్రచారంచ నవిభాజ్యం ప్రచక్షత॥

వస్త్రములు, వాహనములు, అలంకారములు, పక్వముచేసిన అన్నము, నూతులు, పరిచారికలు, పురోహితులు, మంత్రిలు, గోవులు మొదలగు వెళ్ళేడిమార్గము ఇవి విభాగార్హములుకావు. ఎవరెవరికడనుండునవి వారే యనుభవించవలయును. అలంకారములు మొదలైనవి చాలవీలువకల వేని వాటిని విభజించుకొనవచ్చును.

(1). 10 బొం 528; 12 బొం 280; 5 క 148.

(2). 1929 క 697.

పత్యో జీవతి యఃస్త్రీభిరలంకారో ధృతో భవేత్
న తం భజేరన్ దాయాదా భజయానాః పతంతి తే॥

భర్తజీవించియుండగా భర్తయంగీకారముతో నాతని భార్య
తేయలంకారములను ధరించుచుందురో వాటిని భర్తయనంతరమం
దాతనిపుత్రులు మొదలగువారు విభజించుకొనకూడదు.

మనుస్మృతి.

వస్త్రాలంకారశయ్యాది పితృర్యద్వాహనాదికం
గంధనూత్యైస్సమభ్యర్చ శ్రాద్ధభోక్తే తదర్పయేత్॥

తండ్రియుపయోగించుకొనియెడి వస్త్రాలంకారశయ్యాదులు,
శ్రాద్ధమందు భోక్తల కీయవలయును. బృహస్పతి॥

యోగక్షేమములనగా శ్రేయస్సును పొందుటకు హేతుభూత
మైనయజ్ఞకర్మ యోగమనబడును పొందబడినదానిని గాపాడుకొను
టకు హేతుభూతమైనబహిర్వేద దాన తటాకవన ప్రతిష్ఠాదికర్మలు
క్షేమమనబడును. ఇట్టియోగక్షేమములుపితృత్వార్జితములైనను, పితృద్ర
వ్యవ్యయముచేసిపోదరులలో నొకనిచేసంపాదింపబడినవైననువిభజించు
కొనదగినవికావు. ఇట్లుయోగక్షేమశబ్దముల కర్థమును వివరించి యో
గక్షేమములును శయనాసనములును భాగార్హములుకావని తాగాక్షి
చెప్పియున్నాడు యోగక్షేమములనగా యోగక్షేమకారులగురాజ
మంత్రిపురోహితాదులని కొందరును ఛత్రచామరశస్త్రపాదుకాదు
లని కొందరును చెప్పుదురు.

ఇట్లు, తోట మొదలగువానికిగలద్వారమును బంచుకొన
గూడదు. విభజించుట కనుకూలంపనిబాప మొదలగు జలాధారము
లను వంతులవరుబడి ననుభవంపవలయును గాని క్రియము నిర్ణయించి
విభజించుకొనకూడదు. వండినవంటకమును భుజింపదగునుగాని పంచు
కొనకూడదు. కొత్తవస్త్రములను దాపుడు సొమ్ములను అశ్వాదుల

వ్యాపారముచేయుచుండిరేని వారు ఆయశ్వాదులను విభజించుకొనవచ్చును. మితాక్షరి.

నూయి, బాబి, మొదలగునవి సమష్టిగా నుపయోగపర్చుకొనుట కేర్పాటు చేసికొనవచ్చును. లేదా వంతులప్రకారముపయోగపర్చుకొనవలయును. కట్టసామానులు పశునూతులు, బావులు, పశువులు. పులు మొదలగునవి ఒకటి యొకరికిని, వేటొకటి యొకరికిని వాటాలు పెట్టుకొనవచ్చును. లేదా కిన్నుతుకట్టి, ఎవరైన నొకరుపుచ్చుకొని ఆసామును వాటాలవెంబడిని పుచ్చుకొనవచ్చును(1).

అందఱికిని ఉమ్మడిగా నుంచుకొనినచారి అందఱు సమష్టిగా నుపయోగించుకొనవలయును, కాని విభజించుకొనవచ్చును. తోవ. కూడదు(2) విభాగకాలమున నెవరివాటాకైన వచ్చినదని ఋజువుచేసిననే తప్ప మార్గమున కుపయోగించుప్రదేశములు సమష్టిగా నున్నవని భావన వచ్చును(3).

దేవతావిగ్రహములు దేవతార్చనగృహములు వీనిని విభజింపరాదు. వంతులుప్రకారము వానిని స్వాధీనము కలిగియుండున క్లేర్పాటుచేయవలయును. కుటుంబములోని పెద్దవానిస్వాధీనమునందుంచి తక్కిన మెంబర్లందఱకును, పూజాకార్యములు జరింగించుకొనుట కనువుపడునట్లుచేయుటకు కోర్టువారు ఏర్పాటు చేయవచ్చును(4).

(1). 36 బొం 275

(2). 68 ఇం. కే (బొం) 682.

(3). 36 బొం 879.

(4). 17 బొం 271; 14 ఔం. లా. 8 166; 87 ఇం. కే (పి.కా.) 305; 24 ఇం. కే 909.

అర్చకత్వము (దేవునిపూజించువృత్తి) విభాగార్హమైనది కాదు.
 దానియందు హక్కుకలవారు పంతులప్రకారము
 అర్చకత్వము. నెరవేర్చుకొనవలయును(1).

సమష్టికుటుంబమెಂಬర్ల భార్యలకీయబడిన అలంకారములు స్త్రీ
 ధనము. కావున వాటిని విభజించుకొనరాదు(2).
 అలంకారములు. విభాగమువలన ఏయొస్తయొక్కగాని భాగము
 యొక్క-గాని విలువ తగ్గిపోవునో అట్టియొస్తిన విభజించుకొనకుండ
 సమష్టిగా నుంచవలయును. తేదా దానికి కిమ్మతుకట్టి ఒకరుపుచ్చు
 కొని ఆకిమ్మతును తక్కినవారికి పంచి యివ్వవలయును(3).

39. విభజించుటకు వీలు లేని ఆస్తిని గురించి ఏమి చేయవల
 యును? ఈ విషయమున ఇండియాగవర్నమెంటువారు 1893 సంవత్స
 రము నె 4 రు ఆక్టును చేసియున్నారు. అందు 10 సెక్షన్లు
 విభజించుటకు వీలులేని ఆస్తిని నులు కలవు. విభాగమునకు వీలులేని ఆస్తిని ఎట్లు
 గూర్చి ఒక ఆక్టు. విభజింపవలయు ననుటను గూర్చి ఈయాక్టును దీని
 పైని తీర్పులను చూడవలయును. ఈయాక్టునుబట్టియే కాకుండ విభ
 జింపదగిన ఆస్తినిగూర్చి న్యాయమైన యేర్పాట్లనుచేయుటకు కోర్టు
 వారికి ప్రత్యేకముగా అధికారము కలదు. (61 మ. లా. జ. 552)
 కోర్టులో విభాగపుదావా ఖయలయినప్పుడు మాత్రమే ఈయాక్టు
 వర్తించును.

ఆస్తియొక్క స్వభావము ననుసరించిగాని, నాటూదార్లసంఖ్య
 ననుసరించిగాని, మరియేవైన ప్రత్యేకసందర్భముల ననుసరించిగాని,

(1). 87 ఇం. కే (ప్ర).కా.) 305.

(2). 61 ఇం. కే 772 (మ)

(3). 10 క 675.

న్యాయముగాను సౌకర్యముగాను ఆస్తిని విభజించుటకు వీలుగా
తేనప్పుడును, ఆస్తిని విక్రయించి విక్రయముతో వచ్చినసొమ్మును విభ
జించుకొనుట ఎక్కువ లాభకరమని తోచినప్పుడును, ఒకభాగమును
గాని అంతకంటె ఎక్కువభాగములనుగాని కలిగియున్నయొకభాగ
స్వామిగాని, కొందరు భాగస్వాములుకాని దరఖాస్తుచేసినమీదట
కోర్టువారు ఆయాస్తిని విక్రయించి, వచ్చినద్రవ్యమును భాగస్వాము
లకు విభజించి యిచ్చుటకు ఆర్డరు వేయవచ్చును (2 వ సెక్షను)

ఇట్టి దరఖాస్తులను దావాలో మొట్టమొదటనే చేయవలయు
నను నియముములేదు. దావా యేస్థితిలో నున్నప్పుడైనను చేయవ
చ్చును(1) కాని మొదటికోర్టులో దావావిచారణలోనే ఇట్టి దరఖాస్తు
లను చేయవలయును గాని అప్పీలులో చేయకూడదు(2). మొదటి
కోర్టులో దరఖాస్తుచేసినప్పుడు, ఆకోర్టు అంగీకరింపనిచో అప్పీలుకోర్టు
వారు పైనవ్రాసిన ప్రకారము విక్రయించుటకు ఆర్డరీయవచ్చును(3).
ఇట్టి దరఖాస్తులలో దరఖాస్తుదారు తనవాటాను యితర భాగస్వాము
లలో ఎవరు హెచ్చు సొమ్మిచ్చెదరో వారికి విక్రయంకడలసిన దని
వ్రాయకూడదు. అట్లు వ్రాసినచో ఆదరఖాస్తు యీఆర్టు క్రిందచేసి
నట్లు భావింపకూడదు(4).

విభాగముచేయుటవలన ఏయాస్తియొక్క విలువ తగ్గిపోవునో
అట్టిఆస్తి విభజించుకొనకూడదు(5) విభాగపుదావాలో డిక్రిఆయిన

(1). 1930 లా 689.

(2). 1928 అ 293.

(3). 32 బొం 108; 38 ఇం. కే 810; 24 మ 689; 5 క. వీ. నో. 128.

(4). 116 ఇం. కే (అ) 851.

(5). 108 ఇం. కే (అ) 867.

పిమ్మటకూడ ఏ సార్వీ అయినను విభాగము చేయుటలో అసాకర్యము న్నట్లు కనిపెట్టినయెడల, 2 వ సెక్షనుక్రింద దరఖాస్తు చేయవచ్చును(1).

2 వ సెక్షనుననుసరించి, దరఖాస్తు చేయబడినమీదట కోర్టు వారు, ఆ స్తిని క్రయమునకు ఆహ్వానించినసందర్భములో దరఖాస్తు చేసినవారి భాగములను, కొనుటకు యేయితర భాగస్వామియైనను దరఖాస్తుచేసినయెడల, కోర్టు వారు వారికి ఉచితమనితోచినరీతిని ఆ భాగము లేక భాగములను కిమ్మతు కట్టుటకు ఆర్డరీయవచ్చును మరియు ఆవిధముగా నిర్ణయింపబడినకిమ్మతునకు (కొనుటకై దరఖాస్తుచేసిన 91 ఇం. కే 516) దరఖాస్తుదారునకు యిచ్చి వేయుటకు అవసరమయిన క్రయముగు యు తరపులను జారీచేయవచ్చును(2). ఒకవేళ అట్లు కొనుటకు దరఖాస్తులను వేరువేరుగా ఇద్దరుగాని అంతకంటెయెక్కువమందిగాని చేసినయెడల, అందు కోర్టు వారేర్పరచినకిమ్మతును మించి అత్యధిక మొత్తము నెవ్వరు ఇవ్వనంగీకరింతురో వారికి ఆ భాగము లేక భాగముల నమ్మవలయును(3) కోర్టు వారేర్పరచిన కిమ్మతునకు కొనుటకు అట్టి భాగస్వామి యెవరును అంగీకరించనియెడల, దరఖాస్తుదారు లేక దరఖాస్తుదారులు ఆదరఖాస్తు లేక దరఖాస్తులకయ్యెడుఖర్చుల నిచ్చుకొనుటకు బద్ధులై యుందురు(4)

3 వ సెక్షనుప్రకారము ఆ స్తినికొనుటకు చేయు దరఖాస్తులు ఆ స్తిని విక్రయిండుటకై 2 వ సెక్షను ననుసరించి కోర్టు వారు ఆర్డరు వేసినపిమ్మట చేయవలయును(5). ఆ భాగమును కొనుటకు ఒకరి

(1). 66 ఇం. కే (లా) 885; 1922 అ 185.

(2). 3 (1) వ సెక్షను.

(3). 3 (2) వ సెక్షను; 108 ఇం. కే (అ) 367.

(4). 3 (3) వ సెక్షను.

(5). 49 మ 920.

కంటె అధికభాగస్వాములున్నప్పుడు మాత్రమే 3 (2) వ సెక్షను వర్తించును(1).

2 వ సెక్షను ప్రకారము ఆస్తిని విక్రయించుచుని దరఖాస్తుచేసినవాడు యితరభాగస్థులభాగములను కొనెదనని దరఖాస్తు చేయకూడదు(2). విక్రయమునకు అంగీకరించినప్పటి తన అంగీకారమును వితుడ్రా) చేసికొనవచ్చును. కాని కోర్టువారిఅర్జరు అనుగోపున చేయవలయును(3).

ఈయాక్టుక్రింద క్రయవిక్రయములను గూర్చి మ. హై. వారి యభిప్రాయమునకై 61 మ. లా. జ. 552 ను చూడవలయును.

సమష్టికుటుంబమునకు చెందియున్న కాపురముండునట్టి యింటిలోని యొకభాగము ఆకుటుంబములో మెంబరుకానట్టియేమనుష్యునకైనను త్రాన్సుఫరుచేయబడి, అతడు విభాగముకొరకు దావాతెచ్చినప్పుడు, అతనిభాగమును కుటుంబములోనియేమెంబరైనను కొనుటకు యిష్టపడినయెడల, కోర్టువారు తమకు యుక్తమనితోచినవిధముగా ఆభాగమునకు కిమ్మతు కట్టుటయును, ఆకిమ్మతునకు ఆమెంబరునకు ఆభాగమునువిక్రయించుటయును, అందులకవసరమయినయుత్తరవులను యిచ్చుటయును చేయవలయును(4). కుటుంబములోనిమెంబర్లలో ఇద్దరు లేక అంతకంటె యెక్కువమంది అట్టిభాగమును ప్రత్యేకముగా కొనుటకు సిద్ధపడినయెడల, కోర్టువారు 3 వ సెక్షను 2 వ సబుసెక్షనులో చెప్పబడినట్లు చేయవలయును(5).

(1). 97 ఇం. కే (క) 690.

(2). 24 ఇం. కే (సిం) 273; but see 61 మ. లా. జ. 552.

(3). 62 ఇం. కే 780.

(4) 4 (1) సెక్షను.

(5). 4 (2) సెక్షను.

4 వ సెక్షనుక్రింద చర్యజరుపుటకు యీక్రిందచెప్పబడిన వాలుగును ఉండిననే గాని వీలు లేదు.

(క) ఇల్లు సమష్టికుటుంబమునకు చెందినదైయుండవలయును.

(చ) కుటుంబములోనిమొంబరువలన కుటుంబములోమొంబరు కా నట్టివానికి ట్రాన్స్ఫరు చేయబడి యుండవలయును.

(ట) క్రయదారు విభాగముకొరకు దావా చేసియుండవలయును.

(త) కుటుంబములోని యొక మొంబరు, ఆభాగమును కొనుటకు సిద్ధపడవలయును(1).

అదివరకే విభాగమయిపోయినను విభక్తుడైనమొంబరు ఒక యింటిలోనిభాగమును విక్రయించునెడల యీసెక్షనుక్రింద చర్య జరుపవచ్చును(2).

1-2 వాదులు సమష్టికుటుంబముతోలూకు ఇంటిలో ఒక అవి భక్తభాగమునుకొని విభాగపుదావాను తెచ్చిరి. అందులో ప్రతి వాదులు యీసెక్షను యొక్కలాభమును కోర లేదు. పిమ్మట మరి యొకభాగమును కొనివారే మరల దావా తెచ్చిరి. అందులో ప్రతివా దులు యీసెక్షనుయొక్కలాభమును పొందగోరిరి. మొదటదావాలో కోర లేదుకదాయని రెండవదావాలో కోరకూడదని చెప్పకూడదని తీర్మానించిరి. మొదటిదావాతో సమష్టి అనుమాట పోయినదని వా దించిరికాని కోర్టువారావాదమును అంగీకరించ లేదు. సెక్షనులో సమష్టికుటుంబమని వ్రాయబడినదికదా యని హిందువులకుమాత్ర మే యీసెక్షను వర్తించునని తలంపరాదు. తురకలుమొదలగువారి కిని, సామాన్యభాగస్వాములకును జాయంటుహక్కుగలవారందర

(1). 119 ఇం. కే (అ) 528; 61 మ. లా. జ. 552.

(2). 119 ఇం. కే (అ) 528; 123 ఇం. కే (అ) 337.

కునుకూడ వర్తిండును(1). సెక్ష్నులో “క్రయదారు దావాచేసినయెడల” అనియున్నను, కుటుంబమెంబరు విభాగపుదావా తెచ్చి అందులో కూడ యీ సెక్ష్నుప్రకారము చర్యజరుపుటకై కోరవచ్చును(2). ఈ సెక్ష్నుప్రకారముగా దావా గ్రంథములో గాని, ప్రిలిమినరీడిక్రి అయిన పిమ్మటగాని, అప్పీలులోగాని చర్యజరుపుమని కోరవచ్చును(3). ట్రాన్సుఫరు ఆఫ్ ప్రాపర్టీ ఆక్టుయొక్క 44 వ సెక్ష్ను విభాగమును సూచించుచున్నను అది పైన చెప్పబడిన యీ 4 వ సెక్ష్ను ప్రకారము చర్యజరుపుటకు అభ్యంతరమును కలుగజేయదు(4). సాధ్యమైనంత వరకు అది వరకు స్వాధీనమును కలిగియున్నవానిని తప్పించకుండ నుండుటకై యీ సెక్ష్ను ఉద్దేశింపబడినది(5).

కాపురముండుయిండ్లలోనికి వెళ్ళుమార్గములు, మండువా ఇవి జాయంటుగా నుండవలయునుగాని విభజించుకొనకూడదు(6).

కాపురముండుయిల్లు అనుమాటలో ఇల్లు దానినిచేరియున్న పెరడు యితరబంగాళాలు కూడ చేరును(7).

(1). 90 ఇం. కే (క) 121; 7 ఇం. కే (క) 436; 97 ఇం. కే 416; 80 అ 824; 80 ఇం. కే (సిం) 936; 53 మ 417; 119 ఇం. కే (అ) 523; 29 అ 808; 109 ఇం. కే 167; 109 ఇం. కే 67.

(2). 116 ఇం. కే 161.

(3). 45 ఇం. కే (క) 604; 24 మ 639; 10 క.లా.జ. 513; 5 క.పీ.నో. 128 32 బొం 103; 45 క 873; 1922 క 129; 12 క. లా. జ. 525.

(4). 7 ఇం. కే (క) 436; 64 ఇం. కే 917; 116 ఇం. కే 161.

(5). 73 ఇం. కే 548.

(6). 24 ఇం. కే 273.

(7). 109 ఇం. కే 67.

మైనర్లు మొదలగు అశక్తుల తరపున గార్డియనులు ఈయాక్టు క్రింద అమ్మకమునకుగాని కొనుటకుగాని దరఖాస్తులను చేయవచ్చును. కాని క్రయవిక్రయములు పారికి లాభములని తోచినప్పుడు తప్ప అట్టి దరఖాస్తులను అంగీకరించుటకు కోర్టువారు బద్ధులుకాదు(1).

కోర్టువారు ఆస్తిని యీ ఆక్టుక్రింద చర్యను జరుపునప్పుడు, మొదటిపాట నేర్పరచుటకును దానిని మార్చుటకును, ఆపాటలలో భాగస్థులు పాడుకొనుటకును, పాట మొత్తములను డిపోజిట్టుచేయకుండగాగాని లెక్కలలో ముజరాచూచుకొనుపద్ధతినిగాని కోర్టువారికి యుక్తమని తోచిన షరతులను నిర్ణయించుటకును, కోర్టువారికి అధికారముకలదు భాగస్వామియును ఇతరులును పాటదారులుగానుండి అందరును సమాన మొత్తములకే పాడినప్పుడు, భాగస్వామిపాటను పాటగా తీసికొనవలయును(2).

2, 3, 4 సెక్షనులక్రింద ప్యాసు చేసిన ఆర్డరులు డిక్రీలుగా యెంచబడి అప్పీలు చేసికొనవచ్చును(3).

ఈయాక్టుక్రింద వ్యవహారములను జరుపదలచినవారు దీనితో సంబంధించిన ఈదిగువతీర్పులను చూడవలయును(4).

(1). 5 వ సెక్షను.

(2). 6 వ సెక్షను; 1930 క 616.

(3). 8 వ సెక్షను; 116 ఇం. కే (క) 161; 118 ఇం. కే 580.

(4). 41 ఇం. కే 867; 1926 క 1190; 1926 క 95; 40 ఇం. కే 817; 1922 క 129; 1924 క 541; 1926 క 95; 34 ఇం. కే 587; 12 లా. ఏ. 489; 64 ఇం. కే 949; 1924 లా 325; 1928 క 221.

సూచన వలకుదొరకు గ్రంథములు.

అన్నియు క్యాల్క్యులేషన్లు చేయబడినవి.

1. మదరాసు లోకలుబోర్డు అట్టు మొదటిసంపుటము. రు 4—0—(
 (ప్రస్తుత ముఖులులోనున్నది)
2. మదరాసు లోకలుబోర్డుల అట్టు రెండవ సంపుటము
 (నిబంధనలు) 2—0—0
3. మదరాసు సహకార సంఘముల అట్టు (కొత్తది) 1—8—0
4. రేఖాగణితము (Geometry) 2—0—0
5. లోకలుబోర్డు మాసపత్రిక సం॥ చందా 3—0—(
6. లోకలుబోర్డు పత్రిక మొదటిసంపుటము. 3—4—(

వలయువారు:—

మేనేజరు.

హిందూధర్మశాస్త్ర గ్రంథనిలయము,

కపి తేశ్వరపురము.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా,

అని వ్రాయవలయును

